
HIERONYMUS

Hans Monson

Det Norske

Luther College

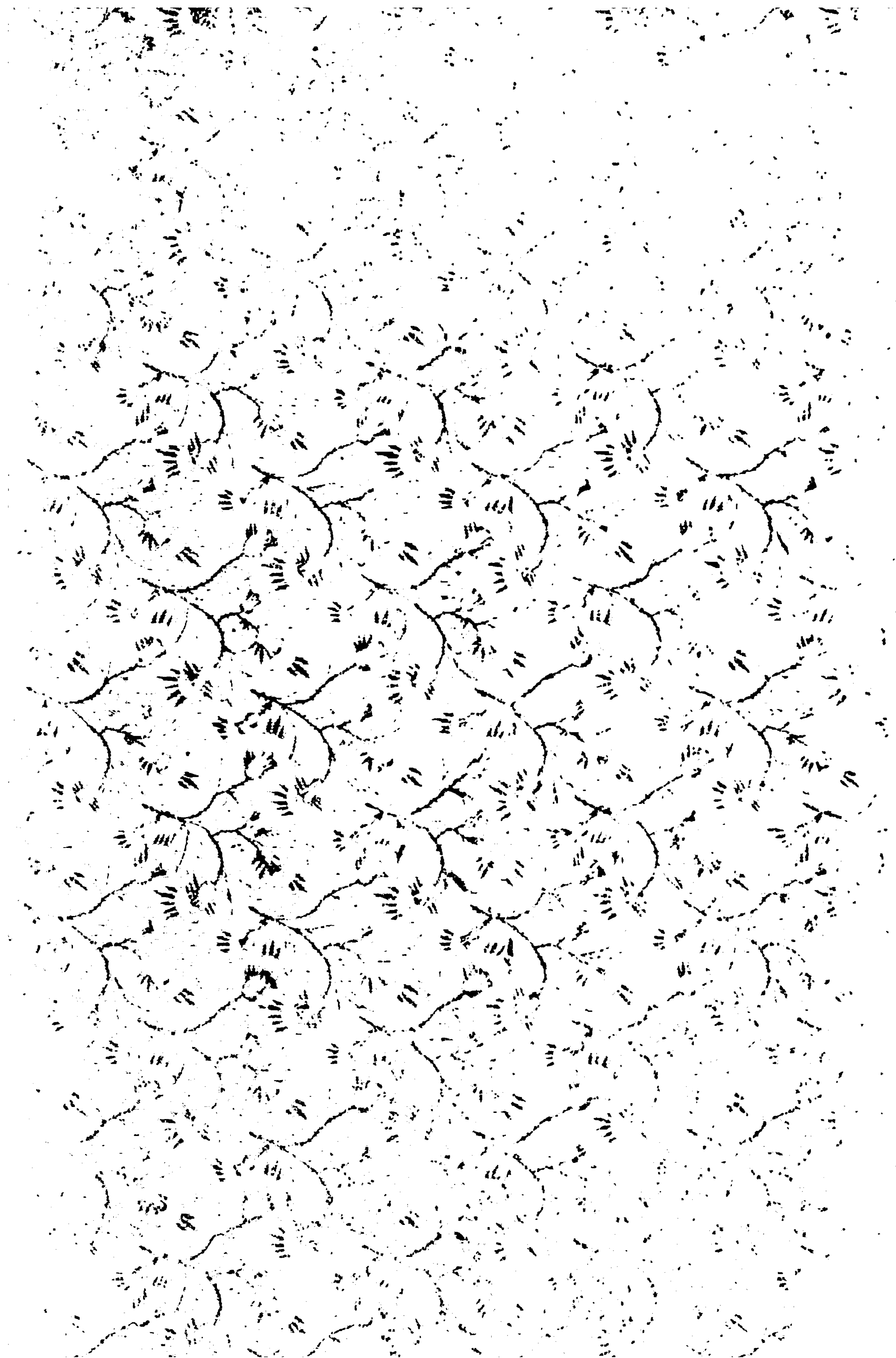
1861—1897

Af

Gisle Bothne

Decorah, Iowa
Trykt paa Forfatterens Forlag
1897

HIERONYMUS

Hans Monson

Det Norske

Luther College

1861—1897

Af

Gisle Bothne

Decorah, Iowa

Trykt paa Forfatterens Forlag

1897

Det Norske

Luther College

1861—1897

Af

Gisle Bothne

Decorah, Iowa
Trykt paa Forfatterens Forlag
1897

Hans Morsson

Det Norske

Luther College

1861—1897

Af

Gisle Bothne

Decorah, Iowa
Trykt paa Forfatterens Forlag
1897

"Decorah-Posten"s Bogtrykkeri.

Mine Elever
tilegnes
denne Bog
med Tak for vort mangeaarige Samarbeide.

Forord.

I 1886 blev jeg af Luther Colleges Alumniforening opfordret til at skrive Collegets Historie, og i Løbet af det nærmest følgende Aar samlede jeg en hel Del Materiale til en saadan Bog og skrev, hvad nu udgjør omtrent den første Trediedel af dette Arbeide. Af forskjellige Grunde blev imidlertid Arbeidet lagt hen, og da Pastor J. Ylvisaker i 1890 skrev sit lille Festskrift om Luther College, hvortil en liden Del af mit Manuskript ogsaa benyttedes, blev Tanken om at lade mit Arbeide trykke omtrent opgivet. Skjønt de to Arbeider er høist ulige i Karakter, vilde de dog vanskelig kunne været solgt Side om Side.

Ifjor kom min Fader, Th. Bothne, paa Besøg hos mig, og han læste tilfældigvis det Manuskript, som nu havde ligget i min Pult siden 1887. Han opmuntrede mig til at udgive det i Trykken og fuldføre Arbeidet, og da "Norden"s Redaktør gjerne vilde have en Skildring af Luther College, sendtes det færdige Manuskript ifjor Vaar til dette Blad. Jeg fik under Trykningen af Artikelrækken i "Norden" mange Opfordringer til at lade min Fremstilling af Luther Colleges Historie udgaa i Bogform, og ifjor Høst besluttede jeg mig til at gjøre det. Resultatet foreligger nu i denne Bog, af hvis Indhold Artiklerne i "Norden" udgjør noget over en Trediedel.

Det har været min Bestræbelse at give en Fremstilling af alle Begivenheder af nogen væsentlig Betydning, som staar i Forbindelse med Luther College. Det har ogsaa været min Bestræbelse at gjøre denne Fremstilling fuldstændig saglig og korrekt, skjønt det vel ikke har været muligt at undgaa Unøiagtigheder i en Opregning og Udredning af en saadan Masse Detaljer. Bogen er saaledes mere at betragte som en Materialsamling, der kan tjene som Kildeskrift; mange Oplysninger er derfor tagne med, som for den store Almenhed vel er tørre og kjedsommelige, men som det dog var nødvendigt at indflette for deres Skyld, som vil danne sig nogen ret Mening om det Arbeide, som er bleven udført ved Luther College; og det er nærmest for saadanne, Bogen er skreven, skjønt den vistnok tør indeholde Ting, der kan synes værd at læses af dem, som kun har en saadan almindelig Interesse af at vide noget om den merkelige Fremtoning af norsk-amerikansk Aandsliv, som denne Skole er.

For dem, som har Tro paa Luther Colleges Fremtid, vil en saadan Skildring, som det er denne Bogs Hensigt at give, ikke være en Fremstilling alene af de Ting, som *har været*, og som nu er bag os. Men den vil ogsaa fortælle om et Liv, som bærer i sig Haab og Løfte om en rig Fremtid. En saadan Institution, der som Luther College giver Løfte om en lang og velsignelsesrig Fremtid, vil altid — det ligger i Sagens Natur — blive Gjenstand for Diskussion og mangehaande Planer, som gaar ud paa at bedre dens Kaar og øge dens Gavn. En saadan Fremstilling som denne tilsigter at være det nødvendige Grundlag, hvorpaa en intelligent Diskussion kan baseres. Jeg havde tænkt i denne Forbindelse ogsaa at

saa en Række Udtalelser om Luther Colleges Fremtid fra saadanne, som er i den Stilling, at de har dannet sig nogen Mening om Sagen; og disse Udtalelser vilde jeg have samlet og bearbeidet i Form af et Slutningskapitel. Men jeg opgav Tanken, da Bogen allerede er saa stor, og da et Skrift, som indeholder saadanne Udtalelser, senere kan offentliggjøres.

Jeg skylder at sige alle dem Tak, som har hjulpet mig med Oplysninger om forhenværende Elever ved Skolen, og jeg vil være meget taknemlig, om manglende Oplysninger og Rettelser af Unøiagtigheder baade i omtalte Liste og ellers, ogsaa nu kunde sendes til mig. Jeg vil ogsaa takke "Decorah-Posten"s Udgiver, Hr. B. Anundsen, for den Liberalitet, han har vist ved beredvillig at anskaffe nye Typer for Bogen og i det hele give den saa smukt et Udstyr, som den har. Jeg takker ogsaa Pastor Eimar J. Strøm for det meget Arbeide, han har havt med at hjælpe mig med Regnskaberne, og flere af Skolens Elever, som i nogen Udstrækning har hjulpet mig med Afskrift. Det er mig ogsaa en Glæde at sige min Ven, Kunstmaler H. N. Gausta, Tak for hans Arbeide med at besørge Arrangementet og alt andet med Hensyn til Billederne, undtagen at skaffe Originalerne.

Mest Tak skylder jeg min Fader, Th. Bothne, uden hvis Tilskyndelse denne Bog ikke var kommen istand. Han har ogsaa sammen med Forfatteren læst Korrektur paa næsten hele Bogen, og han har foruden Indholdsfortegnelsen skrevet Kapitlet om Kirkeraadet, det eneste, som ikke er skrevet af Forfatteren.

Det er maaske unødvendigt at sige, men for at undgaa mulig Misforstaaelse vil jeg tilføie, at for Bogens hele Anlæg

og Plan og de Meninger og Domme, som kan være udtalte, er Forfatteren alene ansvarlig.

Det bedes bemerket, at der bag i Bogen findes en Del Rettelser og Tillæg.

Naar jeg ser tilbage paa det nu afsluttede Arbeide, er det med en Følelse af, at maaske meget kunde været anderledes og bedre. Men jeg har prøvet at gjøre mit bedste, og jeg vil føle mig vel belønnet, om denne Bog i nogen Mon kunde øge vort Folks Kjærlighed til Luther College.

Decorah, Iowa, 15de Juni 1897.

Gisle Bothne.

Det gjenreiste Luther College.

1ste Kapitel.

Indledende Bemerkninger.

et er her ikke Hensigten at give sig ikast med den vanskelige Opgave at fremstille den norske Indvandrings Historie og skildre Forholdene, særlig de kirkelige, inden den norsk-amerikanske Verden, skjønt en saadan Opgave frembyder for alle norske Indvandrere megen Interesse.

Men for at forstaa den Særstilling, Luther College indtager, for at forstaa den Trang, som kaldte denne Læreanstalt til Live, og som til denne Dag har opholdt den, for at se, hvorledes denne Skole er et Udslag af det merkeligste Aandsliv blandt indvandrede Nordmænd i Amerika og saaledes lægger Beslag paa de norske Amerikaneres Sympathi, vil det vistnok ansees nødvendigt, at man noterer sig de vigtigste Kjendsgjerninger i Forbindelse med den norske Indvandring og de merkeligste Foreteelser inden den norske Kirkeverden i dette Land.

I Henhold hertil vil der da i det følgende gives i største Korthed en Oversigt over den norske Indvandrings Resultater og over kirkelige Forholde.

De vigtigste Kilder, som har været tilgjængelige, og som er blevne raadspurgte i dette Øiemed, er følgende: Den norsk-amerikanske Bladpresse, hvoraf en stor Del findes i Luther Colleges Bibliothek, takket være Bestyrerens omhyggelige Paapasselighed. Der er dog i denne Samling adskillige Huller

for de ældste Blades Vedkommende. Endvidere "Maanedstidende" og dens Fortsættelse "Evangelisk Luthersk Kirketidende", Synodens Organ, Synodalberetningerne og andre inden Synoden udgivne Skrifter. Til Kundskab om den ældste Indvandrings og om de ældste Settlementers Historie er især Knud Langelands interessante Bog "Nordmændene i Amerika" (Chicago 1888) og Professor Svein Nilsons udførlige Skildringer af de ældste Settlementer i Wisconsin (Billed-Magasin 1869—70) meget tjenlige. Mange Oplysninger om de tidligste Forholde blandt de norske Nybyggere findes ogsaa i Pastor H. A. Preus's "Syv Foredrag om de kirkelige Forholde blandt de Norske i Amerika" (Kristiania 1867), Pastor J. W. C. Dietrichsons "Reise blandt norske Emigranter osv." (Stavanger 1846), Pastor O. J. Hatlestads "Historiske Meddelelser om den lutherske Kirke i Amerika" (Decorah 1887) og "Elling Eielsons Liv og Virksomhed" (Chicago 1883). Da de fleste Begivenheder, her er Tale om, endnu ligger os saa nær i Tiden, kan de jo ogsaa stadfæstes af mange levende Vidner.

Kleng Pedersen (Hesthammer) fra Tysvær Sogn, Skjolds Prestegjeld, Stavanger Amt, har faaet Navn af "den norske Emigrations Fader". Han og en Kamerat, Knud Eide, tog Skibsleilighed i Gøteborg, Sverige, og kom til New York i 1821. Han reiste omkring paa forskjellige Steder i New York Stat og vendte tilbage til Norge efter tre Aars Ophold i Amerika. Det gode Indtryk, han havde faaet af dette i Norge dengang ukjendte Land, meddelte han Venner og Bekjendte, og ogsaa udenfor den Kreds af Kvækere, han selv tilhørte, vaktes hos mange Lysten til at udvandre. Vi kan gjøre os kun svage Forestillinger om, hvorledes man i Norge paa den Tid betragtede en Reise til Amerika. Men at det baade dengang og endnu mange Aar senere ansaaes som et sjeldent Vovestykke, kan vi forstaa af den merkelige Bog, en Udvandrer fra 1837, Student Ole Rynning fra Snaasen, lod besørge

trykt i Kristiania 1838*). Vi kan kun vanskelig danne os et ret Begreb om den Dristighed, de tidligste Udvandrere udviste for at trodse de mange Farer, man anede i en sen og møisommelig Reise til et fjerntliggende og ukjendt Land, hvor et Nybyggerlivs Kamp og Seier ventede dem.

Den amerikakjendte Kleng Pedersen, om hvis senere utrættelige Virksomhed i de norske Indvandreres Interesse, og om hvis Endeligt i det norske Settlement i Texas Langelands Bog giver udførlig Besked, fik ved sine Fortællinger om det nye Kanaan organiseret et Udvandrerselskab i Stavanger. Dette Selskab kjøbte for 1800 Speciedaler en liden Slup, "Restaurationen", og dette skrøbelige Fartøi skulde nu bringe den første Udvandrerflok fra Norge og dens Eiendele til den nye Verden. Mandag den 4de Juli 1825 seilede "Restaurationen" — der laa et Varsel i Sluppens Navn og dens Afseilingsdag — med 52 Personer ombord. Efter mange Eventyr, hvorom man kan læse i "Fædrelandet og Emigranten"s Almanak for 1880, naaede disse berømte "Sluppefolk" New York Søndag den 9de Oktober.

En Del reiste til Byen Rochester, N. Y., medens de fleste kjøbte Land en 30—35 Mil i Vest for denne By, i Kendall og Morris Countier. Dette blev altsaa det første norske Settlement i Amerika. Landet, disse Nybyggere var kommet i Besiddelse af, var ikke det bedste, og de led meget ondt de 4—5 første Aar. Senere flyttede ogsaa de allerfleste derfra, og en Del af dem kom til Fox River, Illinois, i 1834.

I de 11 Aar, som fulgte efter den første Udvandrerfloks Afreise fra Norge, var der ingen direkte Udvandring af større Skarer fra Fædrelandet. Al Udvandring fra Norge ophørte

---

*) Af denne Bog citeres et længere Uddrag i Langelands "Nordmændene i Amerika", og Langeland siger om Bogens Forfatter, "at denne Mand har udenfor al Tvivl efter de første Udvandrere fra Stavanger udøvet den største Indflydelse paa den norske Emigration".

dog ikke i disse 11 Aar efter den første store Begivenhed. Men Udvandrerne drog enten enkeltvis eller i ganske smaa Flokke, som det faldt sig, naar de fik Skibsleilighed i Gøteborg, Hamburg eller Havre.

Først med Vaaren 1836, da den anden store Udvandrerflok, et Selskab paa 160 Personer, afseilede fra Stavanger i to Seilskibe direkte til New York, begyndte den aarlige Emigrationsstrøm fra Norge, som har fortsat sig til den allersidste Tid og efterhaanden blev sterkere og sterkere. Med Undtagelse af, at der ganske tidlig blev dannet en norsk Koloni i Texas, gik fra Aaret 1836 Strømmen af de norske Indvandrere vestover til de Strækninger af de Forenede Stater, som særlig kan kaldes de Norskes Hjemsted i Amerika. Seilskibe bragte Emigranterne til New York, hvorfra de sendtes videre opover Hudson-Floden og over Indsøerne til Milwaukee og Chicago.

Det ældste norske Nybygge i Vesten er det ved Fox River, LaSalle County, Illinois, hvorhen de fleste af dem, som udvandrede i 1836, begav sig samme Aar. Den første Nordmand, som efter eget Opgivende i "Nordlyset" 1847 — den første Aargang af det ældste norske Blad i Amerika — bosatte sig i Wisconsin, var Ole Knudsen Natteſtad fra Numedal. Han tog sig Land paa Jefferson Prairie i 1838. Til Muskego, hvor den første norske Menighed blev dannet, som kaldte norsk Prest, kom Emigranterne i 1839. Nærmere Oplysninger om de ældste norske Settlementer i Wisconsin kan man finde i de to første Aargange (1869—70) af "Billed-Magasin", udgivet i Madison, Wis. I Iowa var der et enkelt lidet norsk Settlement nær Keokuk i Lee County allerede før 1843. Den egentlige norske Indvandring til denne Stat begyndte dog først i 1850—51, og Kursen sattes da mod de nordlige Countier. Straks efter blev de nærliggende Countier i Minnesota bebygget af Norske, medens en anden Strøm omtrent samtidig havde draget sig nordover Wisconsin og var kommen ind i

Minnesota nordenfor St. Paul. I Begyndelsen af Sekstiaarene opstod norske Kolonier i Syd-Dakota, Nebraska og Kansas; i 1870 kom Strømmen gjennem det nordvestlige Minnesota ind i Nord-Dakota. Allerede adskillige Aar før havde et ikke ubetydeligt Antal Emigranter slaaet sig ned i Utah og California, medens den norske Indvandring til Michigan, hvor ganske mange Nordmænd nu er bosatte, næsten udelukkende hører til de senere Aar.

I 1846, da — som nedenfor skal omtales — det første norske Kirkesamfund blev organiseret, var der ifølge Opgivende i Pastor J. W. Dietrichsons "Reiseberetning" norske Kolonier i La Salle, Cook, Jo Daviess, Stephenson, Boon og McHenry Countier i Illinois, i Jefferson, Rock, Iowa, Racine, Milwaukee, Washington, Dane, Dodge og Portage Countier i Wisconsin, i Lee County i Iowa. Omkring 1850, da man foretog de indledende Skridt, som førte til Stiftelsen af den norske Synode, var der, at dømme efter en i Knud Langelands "Nordmændene i Amerika" trykt Liste over Abonnenterne paa de ældste norsk-amerikanske Blade, "Nordlyset" og "Demokraten", Nordmænd bosatte — foruden paa ovennævnte Steder — ogsaa i Columbia, Waukesha, La Fayette, Sheboygan, Manitowoc og Winnebago Countier i Wisconsin, i Kane og Kendall Countier i Illinois, i White County i Indiana, i Jefferson og New Washington Countier i Missouri, i Orleans County og New York City i New York, i Providence i Rhode Island. I denne Fortegnelse er naturligvis ikke alle norske Settlementer taget med — saaledes havde før 1846 Nordmænd bosat sig f. Eks. i Walworth og Ozakee Countier i Wisconsin og i Iroquois County i Illinois —; men denne Fortegnelse har dog blandt andet ogsaa den Interesse, at den formentlig viser, hvor i de Forenede Stater Nordmændene paa den Tid var sterkest repræsenterede.

Det vil af ovenstaaende korte Skildring fremgaa, at

Tyngden af den norsk-amerikanske Befolkning har slaaet sig ned over hele Wisconsin, Minnesota og Dakota, i nordre og midtre Iowa, i nordre Illinois, i mere spredte Kolonier i Michigan, Nebraska og Kansas, eller udtrykt med geografiske Gradsbetegnelser: Massen af den norsk-amerikanske Befolkning er bosat paa det Omraade af de Forenede Stater, som ligger mellem 42 og 48 Gr. nordlig Bredde og 84 og 100 Gr. vestlig Længde. Udenfor dette Landomraade er der mere betydelige norske Kolonier i Montana, Idaho, Washington, Utah, Oregon og California i Vest, i Texas i Syd, i New York i Øst.

Ovennævnte Beretning om Folketællingen i 1880 giver os Oplysning om, at der det Aar i de Forenede Stater boede noget over 181,000 Mennesker, som var født i Norge. I Tidsrummet fra Udgangen af 1880 til Udgangen af 1887 er der ifølge Opgave fra Autoriteterne i Norge udvandret fra dette Land noget over 141,000 Mennesker. Ifølge Opgave fra Washington indvandrede i 1888 18,268 Mennesker fra Norge, i 1889 13,390, i 1890 11,370, i 1881 12,568, i 1892 14,462, i 1893 16,079, i 1894 8,867, i 1895 7,373; tilsammen 102,353 Nordmænd. De Forenede Staters Census for 1890 fandt 1,535,597 Nordboer i dette Land; men da medregnedes de Børn, som her er fødte af nordiske Forældre. Antallet af norske Indbyggere opføres med 496,131. Siden er der i Aarene 1890—1895 indvandret 70,719 Mennesker fra Norge. De nyere saavelsom de ældre Indvandrere har naturligvis formeret sig siden 1890. Man kommer vistnok Sandheden nær, naar Antallet af Nordmænd i dette Land ansættes til noget over 700,000.

Af dette Antal vil der paa Minnesota komme omtrent 200,000, paa Wisconsin 135,000, Nord- og Syd-Dakota 120,000, Iowa og Illinois hver 75,000, Michigan 52,000 og det resterende Antal paa alle de øvrige Settlementer.

De første Udvandrere kom, som ovenfor anført, fra Stav-

angerkanten. I Knud Langelands "Nordmændene i Amerika" heder det: "Efter det første Udvandrerselskab fra Bergen i 1837 tiltog Udvandringen fra Bergens Stift, især fra Vos Prestegjeld, som længe ansaaes for at være det Sted, der afgav det største Antal Udvandrere. Fra 1840 afgik der hvert Aar fra 1 til 3 Skibe med Emigranter, næsten udelukkende fra Vos. Derpaa udbredte Epidemien sig til Sogn, Lerdal og Valders Bygder, som alle har ydet store Bidrag til Udvandringsstrømmen i dens første Stadier. Skjønt de bekjendte Mænd Ole Rynning (død 1838 i det ulykkelige Beaver Creek Settlement i Illinois) og Hans Barlien (død 1843 i Iowa) udvandrede fra Trondhjems Stift, slog dog aldrig Udvandringen ret an i denne Del af Norge. Rynnings Bog ansaaes for at have været den ledende Anledning til, at nogle Familier fra Namdalen kom over saa tidlig som 1844. Siden er der vistnok efterhaanden kommet fra forskjellige Egne af nordre Trondhjems Amt endel herover, men aldrig i den Grad som fra Bergenskanten og Vestlandet. I den tidligere Periode var ogsaa Udvandringen fra Norges egentlige Østland meget indskrænket; men senere har den dog været ganske betydelig." Nu gjælder vistnok den almindelige Sætning, at der ikke findes nogen Person i Norge, som ikke har en nær Slægtning i Amerika, og at der ikke findes By eller Bygd i Norge, hvorfra der ikke er foregaaet en Udvandring til de Forenede Stater. Den tidligste Udvandring foregik fra Landsbygderne, medens en betydeligere Udvandring fra Byerne først har fundet Sted i de senere Aar.

Den store Masse af de norske Indvandrere har taget sig Land og er blevne Jordbrugere. Det har for det meste været Mænd i deres bedste Alder, fra 30 til 40 Aar. Det var i de allerfleste Tilfælde Trangen til et bedre Udkomme for sig og sine, som drev dem til dette Haabets Land, og naar de nu sidder i gode Kaar paa vakre og velstelte Brug, som har kostet de

bedste Aars udholdende Kamp og Møie, saa er dette Vidnesbyrd om den Arbeidsomhed og Tro, som Nordmændene har et Ord for i dette Land. Kun de allerfærreste af de norske Indvandrere er gaaet til de større Byer, og for det meste kun i de senere Aar. I Chicago findes der omtrent 45,000 Nordmænd, og Minneapolis og St. Paul, som vel snart bliver slaaet sammen til en By, har Udsigt til i Tidens Løb at blive den største "Skandinav"-By i Verden.

Om Kolonisationen eller Settlementdannelsen hidsættes af Pastor Preus's "Syv Foredrag osv." (1868): "I Regelen har de Norske Ord for at forstaa den Kunst at tage sig ud godt og hændigt Land. De vælger gjerne Steder, hvor de letvindt kan opdyrke den frugtbare, skovløse Prærie og dog ved Siden have tilstrækkelig Skov og let Adgang til godt Vand. Ogsaa for Arbeidsomhed, Tarvelighed og Redelighed har vore Landsmænd et godt Lov. Massen af de Udvandrere, som især i de senere Aar er reiste ud fra Byerne i Norge, slaar sig i Regelen ned i New York eller Vestens store Byer. Det er dog i Gjennemsnit kun faa af vor Landalmue, der søger til Byerne. Saaledes danner Nordboen sig sit Hjem i det fjerne Vesten af den nye Verdensdel, og Herren har rigelig velsignet den ordentlige, flittige Arbeider med Høsten af Amerikas frugtbare Jordbund. Den større Velfærd i timelig Henseende, Naboskab og Omgang med mere dannede Familier af andre Nationer virker efterhaanden ogsaa paa den af vore Landsmænd, hvis tidligere Kaar kan have været de ringeste, og hvis Levevis usleſt. Ikke alene bygger han sig bedre Huse af Sten eller Træ istedetfor sin første Jord- eller Loghytte; ikke alene hans Levemaade bliver bedre, hans Husstel ordentligere, men han føler ogsaa mere og mere Trang til større Oplysning, til mere Aandsdannelse, — en Trang, som hans større Velfærd og de frie Forhold, hvorunder han lever, aabner og letter ham Adgangen til at faa tilfredsstillet."

Om de kirkelige Forhold blandt Nordmændene i Amerika. — Herom hidsættes fra ovennævnte "Syv Foredrag osv.": "Alle timelige Fordele, Indvandreren har vundet i Amerika, kan ikke tilfredsstille Hjertets dybeste Trang og Længsel, allermindst hos Nordmanden, som fra Barndommen af har havt Anledning til at lære at kjende Guds Naade i Evangeliet og nydt et ordnet Kirkesamfunds Goder og Velsignelser. Maa det end indrømmes, at der findes megen Uvidenhed og aandelig Ligegyldighed hos vor menige Almuesmand; for den krasse Vantro er han dog, Gud ske Lov, endnu ikke bleven et Bytte, som det desværre er Tilfældet med mange Egne i Tyskland. Tvertimod, hos den norske Almue gaar, ved Siden af megen aandelig Ligegyldighed og Død, som Menighedens Uvirksomheds- og Umyndighedstilstand ikke kan andet end befordre, en ydre Ærefrygt for det Hellige, en Pietet og seig Vedhængen ved den fra Fædrene nedarvede Tro og Lære. Den norske Emigrant ønsker derfor i Regelen i sit Hjem i Amerikas Vesten at have det paa den vante Vis med Kirke, Prest og Skole. Men intet af dette forefinder han, hvor og naar han slaar sig ned og danner et nyt Settlement. Han finder sig vistnok ofte straks omgiven af endel Amerikanere eller Tyskere, der ligesom han føler en religiøs Trang, eller som allerede har ordnet sit Kirkevæsen; men dels gjør Sprogforskjellen, dels end mere Troesforskjellen, at der ikke kan være Tale om den norske Lutheraners Tilslutning eller Samvirken i kirkelig Henseende med disse hans Naboer. — Ifølge den amerikanske Statsforfatning er Kirke og Stat fuldkommen skilte fra hinanden. Staten tilsiger alle religiøse Samfund, som ei krænker den offentlige Moral, sin Beskyttelse; men den giver intetsomhelst Kirkesamfund nogen Understøttelse. Den overlader til sine Borgere selv at ordne sine kirkelige Anliggender, ligesom og at opretholde sine Ordninger og bestride de dermed forbundne Omkostninger. Den norske Emigrant maatte der-

for, om han ellers vilde holde fast ved Fædrenes Tro, være betænkt paa ved Guds Hjælp selv at ordne et norsk-luthersk Samfund i sit nye Hjem; de norske Emigranter maatte for at bevare Fædrenes Tro for sig og Efterkommere tage Tingen i sin egen Haand og selv ordne sig til Menigheder, skaffe sig Prester, bygge sig Kirker, med et Ord træffe alle de Foranstaltninger, som er nødvendige til Dannelse og Opholdelse af norsk-lutherske Menigheder omkring i de norsk-lutherske Settlementer. Og de norske Emigranter tog Sagen i sin egen Haand; de ordnede sig til lutherske Menigheder; de kaldte sig Prester, fik kirkelige Skoler i Gang, og Menighederne forenede sig til et Kirkesamfund."

Til yderligere Forstaaelse af nedenstaaende korte Fremstilling af de norske Kirkesamfunds Historie hidsættes en Skildring af Pastor O. Asperheim: "Det var først ved Slutningen af 40-Aarene, at Udvandringen fra Norge til de Forenede Stater begyndte at gaa for sig i betydeligere Mon. Endnu før 40-Tallet var fyldt, begyndte der at samle sig norske Settlementer ikke langt fra Milwaukee, i Yorkville og Muskego, og snart opstod der flere længere mod Vest og mod Nord. Først flere Aar derefter begyndte der at komme Prester fra Norge til de Indvandredes Betjening med Ord og Sakrament. I denne Mellemtid "var Herrens Ord dyrt i Landet". Vi finder to Hovedretninger blandt de Indvandrede, af hvilke den ene kan betegnes som den traditionelle "Statskirkekristendom", den anden som "Vækkelseskristendom". Til den første af disse to Retninger hørte den ulige større Del af de indvandrede; til den anden hørte kun "den lille Flok" af "i Sandhed omvendte". Ingen af disse Retninger var ligegyldig for Kristendommen. Det viste sig ved Overflytningen, hvor dybe Rødder Kristendommen havde slaaet hos det norske Folk. Der var vel saare lidet personligt Kristenliv blandt dem i Norge; men, komne herover, antager den traditionelle Vedhængen ved de kristelige

Former straks en mere personlig Karakter. I Norge holdt Staten Kirken udvortes oppe; alle Bidrag til Kirken var lovbefalede; det eneste, som stod frit, var selve Kirkegangen. Men herover stillede Sagen sig ganske anderledes. De indvandrede fik ikke nogen Prest af den nye Stat, og da naturligvis heller ingen Kirkeskat. Derfor — og fordi de ikke forstod Landets Sprog — følte de sig som i Udlændighed blandt et hedensk Folk; de tænkte paa "Kirkeklokkeklangen i den norske Dal"; de mindedes den høitidsfulde Gang til Kirken den klare Søndagsmorgen; de mindedes Prestens og Menighedens stille Gang til Guds Hus; de mindedes Sangen, Prædikenen, Altergangen, Messen ved Alteret — og de følte sig usigelig forladte og fattige. Ja, saa stort var Savnet og Længselen, at den minder om Israels Børns Klagesang, da de i det fremmede Land lod Zitheren hænge taus mellem Pilebuskene. En Glædesdag saa stor som faa i Livet var det derfor, naar Menigheden for første Gang fik Besøg af en "virkelig", en "rigtig" norsk Prest, som havde "Kjole og Krage". Der randt mangen Glædestaare nedover furede Kinder paa en saadan Dag. Denne Mellemtid fra Indvandringen indtil den norske Prests Ankomst havde været Hungerens Aar. Af Opbyggelsesbøger havde de faa, og Menighedssansen var saa liden, at der kun var enkelte svage Forsøg iblandt dem paa at samle sig til Opbyggelse ved de faa gode Bøger, som fandtes iblandt dem. Helt anderledes havde den anden Retning taget Tingen. Iblandt de "vakte" havde allerede den Misnøie med den offentlige Lærerstand, som siden tildels har vokset sig sterk gjennem Aarene, begyndt at ytre sig; man var ikke længere tilfreds med den enfoldige Maade, hvorpaa de ældre Hauges Venner havde opbygget sig i sine Sammenkomster; Luther, Francke og Henrik Møller smagte dem ikke længere; der maatte tales frit, saa Aanden kunde faa virke; sanselig Udmaling af Helvedstraffens Rædsler traadte mere end tidligere frem i Forgrunden og blev snart næsten den

eneste Bevæggrund til at omvende sig. Den egentlige Repræsentant for denne Retning herover i Amerika blev Elling Eielson. Disse Folk savnede ikke den "virkelige" Prest som hine traditionelle Kristne; de var sig det aandelige Prestedømmes Rettigheder og Pligter saa bevidste og havde dertil saa meget af Aandens Gaver, mente de, at de nok skulde vide at hjælpe sig selv. Ja, vi tager visselig ikke feil, naar vi siger, at det for disse Folk var en rigtig forønsket Tilstand denne, at Kirkefolket stod uden Prest; thi Presterne var kun Ulve i Faareklæder, sagdes der. Nu kunde da den Helligaand uhindret faa gjøre sin Gjerning ved de sande Guds Børn, som vel ikke havde været i "Prestelære", men til Vederlag havde gaaet i den Helligaands Skole og var lærte af Gud. Det var visselig saare uheldigt for den lutherske Kirkes Opbyggelse blandt de udvandrede Norske, at der hengik flere Aar, førend der kom theologisk dannede Mænd fra Norge, som havde Sans for kirkelig Orden og Evne til at ordne og lede. Der førtes i Mellemtiden et aandeligt Friluftsliv, og der øvedes en Virksomhed, som nedlagde mange usunde Frø, der i Fremtiden bar Vækst. Ikke mindre uheldigt var det, at de første Prester, som kom herover fra Norge, var, om ikke fuldblods Grundtvigianere, saa dog mere eller mindre smittede af denne Retnings Yndlingslærdomme. Derved fik det usunde, ukirkelige og sværmeriske Element et Tag paa sine kirkelige Modstandere, som disse ogsaa senere, da den grundtvigske Surdeig var udrenset, havde vanskeligt for at frigjøre sig fra, og derved lykkedes det samme Element at sætte sig fast og vinde Tillid hos mange alvorlige Kristne, som havde kunnet blive et virksomt Salt og et skinnende Lys blandt de statskirkelige Masser, hos hvem det kristelige Liv for en stor Del var kvalt i Vanekristendommens Svøb."

Allerede længe før nogen kirkelig Organisation kom istand blandt de indvandrede Nordmænd, som holdt fast ved den

lutherske Tro, holdtes der rundt om i Settlementerne gudelige Forsamlinger. De fleste af disse "ledede s i samme Orden, som var brugelig blandt Hauges Venner i Norge". Da Elling Eielson i 1839 var kommen til Fox River-Settlementet i Illinois, overtog han Ledelsen af disse Forsamlinger. Han lod ved Fox River opføre det første Forsamlingshus, som er opført af Norske i Amerika; men han begyndte ogsaa snart at reise omkring i næsten alle norske Settlementer. Ifølge "Eielsons Liv og Virksomhed" blev han viet til Prest den 3die Oktober 1843 i Chicago af Pastor F. A. Hoffman. I April 1846 sluttede Eielsons Tilhængere sig sammen til "Den Evangelisk-Lutherske Kirke i Amerika" og antog en Konstitution, som i Oktober 1850 ved et Møde paa Koshkonong (Wis.) blev "paany antagen og underskreven af 17 Troesbrødre". Af dette, det ældste Kirkesamfund blandt Nordmænd i Amerika, som i 1887 talte blot 4 Prester, har de følgende 3 Samfund udviklet sig: Augustana-Synoden, Konferensen og Hauges Synode.

I 1849 skede der en Splittelse i Ellingianer-Samfundet, og en Del af Presterne gik med sine Tilhængere ind i Franckean-Synoden. Forbindelsen med denne varede dog ikke længere end til 1851, i hvilket Aar disse oprindelige Ellingianere var med at stifte Nordre Illinois-Synoden. I 1860 gik de norske og svenske Medlemmer ud af dette Samfund, og disse stiftede saa i Forening Augustana-Synoden. I 1870 skiltes de norske og svenske og dannede hver sin Augustana-Synode. Ifølge Stalls Lutheran Year Book for 1888 havde den Norsk-Evangelisk-Lutherske Augustana-Synode 29 Prester, 90 Menigheder og 6,500 Kommunikanter. Da den i 1890 gik ind i den Forenede Kirke, havde den 32 Prester. Samfundet havde et theologisk Seminar i Beloit, Iowa, og et College en Mils Vei derfra, i Canton, Syd-Dakota.

Konferensen for den norsk-danske evangelisk-lutherske Kirke i Amerika skilte sig i 1870 fra Augustana-Synoden. Ifølge

Stall havde dette Samfund i 1888 101 Prester, 384 Menigheder og 30,321 Kommunikanter. Dets siden meget omstridte College og Seminar ligger i Minneapolis, Minn. Da Konferensen sluttede sig til den Forenede Kirke, opgaves Antallet af Menigheder til 438 med et Sjæleantal af 67,485 og 98 Prester. Hauges Synode skilte sig i 1875 fra den oprindelige Evangelisk-Lutherske Kirke i Amerika (stiftet 1846) og tællede 1888 ifølge Stall 48 Prester, 135 Menigheder og 8,000 Kommunikanter. Dette Samfund har en forberedende og theologisk Læreanstalt i Red Wing, Minn.

Antimissourierne raadede i 1890, da de sluttede sig til den Forenede Kirke, over 268 Menigheder med ca. 100 Prester.

Den Norske Synode.—C. L. Clausen kom 1843 over til Amerika. Høsten samme Aar fik han Kald til at virke som Prest i de nys før oprettede Menigheder i Muskego og Yorkville (Wis.), hvor Sommeren 1845 den første norske Kirke her i Landet blev opført paa den saakaldte Indian Haug. Den 18de Oktober 1843 blev Clausen presteviet af en tysk-luthersk Prest, Krause i Milwaukee. I 1844 kom den første, i Norge ordinerede Prest, J. W. C. Dietrichson, over til de norske Udvandrere i Amerika. I sin i 1846 udgivne Reiseberetning siger han, at han efter interesserede Kirkemænds Opfordring reiste over til Amerika "for at undersøge, hvorledes de sig der befindende Norske i religiøs og kirkelig Henseende har det, og, ved at arbeide paa at danne Menigheder blandt dem, muligens lægge Grundvolden til en fast Kirkeorden for dem". Disse to Mænd, Clausen og Dietrichson, var det, som stiftede de første af de Menigheder, der nu er forenet i den Norske Synode. I 1848 kom Pastor H. A. Stub over fra Norge og overtog Muskego Menighed, hvorfra Clausen havde flyttet. Det følgende Aar blev ifølge Dietrichsons Beretning i "Theol. Tidsskrift" (1851) disse 3 Prester enige om "at arbeide paa at faa et Kirkemøde istand for nogenlunde at afhjælpe Mangelen paa or-

ganisk Forbindelse". Pastor J. W. C. Dietrichson lod da udgaa "en Opfordring til de forskjellige Menigheder om at udvælge Repræsentanter til et kirkeligt Møde at afholdes St. Hansdag 1849 paa Koshkonong". Dette Møde kom ikke istand, og i 1850 vendte Dietrichson tilbage til Norge. Imidlertid var Pastor A. C. Preus kommen herover. Den 4de Januar 1851 kom nu de 3 Prester — Clausen, Stub og A. C. Preus — sammen i Møde i Clausens Menighed paa Rock Prairie, Wis. Efter Forslag af Preus fik den Kirkeorganisation, som her kom istand, Navn af "Den Norsk-Evangelisk-Lutherske Kirke i Amerika". Der blev valgt en kirkelig Bestyrelse med Navn af Kirkeraad. Det første Møde af dette Kirkeraad blev tillyst af Superintendent Clausen og afholdtes i Koshkonong Prestegaard den 21de Mai 1851.

I Løbet af dette Aar kom 3 Prester over fra Norge: H. A. Preus, N. Brandt og Gustav Dietrichson. Det andet Kirkemøde blev afholdt i Muskego Kirke og varede en Uge fra 2den Februar 1852. De 6 Prester var tilstede, og 21 Menigheder havde sendt 36 Repræsentanter. Paa dette Møde blev den i det foregaaende Aar oprettede Synodeforbindelse opløst, og Superintendent Clausen aftraadte. Grunden hertil var den, at i den første Kirkeforfatning en Paragraf var "saaledes formet, at den grundtvigske Anskuelse deri havde fundet sit Udtryk". Der blev paa Mødet udarbeidet et Udkast til en ny Synodeforfatning, som blev forelagt Menighederne til Bedømmelse, igjen optaget til Behandling paa det tredie Kirkemøde (paa Koshkonong i Februar 1853) og endelig vedtaget paa det fjerde Møde (Luther Valley i Oktober 1853.) Fra sidstnævnte Aar daterer altsaa den Norske Synode sin Stiftelse. I den Mellemtid, som hengik, førend Forfatningen blev endelig antagen, var der en midlertidig "Kirkestyrelse", hvis Formand var Pastor A. C. Preus. Ifølge dennes Indberetning bestod Synoden, da den blev stiftet, af 7 Prester — foruden de 6 før-

nævnte var J. A. Ottesen kommen til — og 38 Menigheder, af hvilke der var 3 i Illinois, 4 i Iowa og 31 i Wisconsin. Den samme Indberetning satte Sjæleantallet til 11,500. Paa Aarsmødet i Juni 1867 i Vestre Koshkonong Kirke antoges en ny Forfatning, og først da fik Samfundet Navn af "Synoden for den Norsk Evangelisk-Lutherske Kirke i Amerika". I 1872 indgik Synoden i kirkelig Forbindelse med "Den Evangelisk-Luth. Synodalkonferens". Denne Forbindelse ophævedes i 1883. I 1876 deltes Synoden i tre Distrikter: Østlige, Iowa og Minnesota. Ifølge Synodalberetningen for 1887 hørte til Synoden dengang 210 Prester og Professorer og 723 Menigheder med et Sjæleantal af noget over 150,000. Af de 533 Menigheder, hvorom nærmere Oplysninger gives i Synodalberetningen, kom paa Minnesota 197, Wisconsin 114, Dakota 107, Iowa 41, Illinois 8, Kansas 8, Michigan 7, Nebraska 18, Oregon 6, Ohio 5, New York 4, Texas 4, Massachusetts 3, Washington Territory 3, Indiana 2, Maine 2, California, New Jersey, New Hampshire og Canada hver 1.

Siden 1876 havde Synoden et eget praktisk og siden 1878 et eget theoretisk theologisk Seminar i Madison, Wis. Høsten 1888 flyttede dette Seminar til Robbinsdale i Minnesota. Samme Aar oprettedes et Skolelærerseminar i Sioux Falls, S. Dak.

Efter Splittelsen i Anledning af Naadevalgsstriden stod den Norske Synode igjen som en Moder, der har mistet omtrent Trediedelen af sine Børn; men det har gaaet den, som det gik med Job: den har faaet mange igjen. Den Norske Synode har for Tiden 249 Prester og Professorer, og Sjæleantallet er ikke langt fra saa stort som i den Forenede Kirke. Et fjerde Distrikt er kommet til de tre, som oprettedes i 1876; det er Distriktet ved Stillehavskysten.

2det Kapitel.

Indledende Skridt til at faa en egen Læreanstalt oprettet inden den norske Synode.

Det Antal af Theologer, som var komne over fra Norge for at gaa ind i prestelig Virksomhed blandt de norske Indvandrere, var aldeles utilstrækkeligt for Behovet. Mange Menigheder, som efter Synodens Stiftelse blev organiseret, var i lang Tid uden prestelig Betjening, og vide Strækninger rundt om indbød til Missionsvirksomhed. Saa sent som i 1860 havde Synoden saaledes ikke mere end 12 i Norge uddannede Prester. Nogle faa foruden disse var vistnok kommet over; men efter et kort Ophold i Amerika var de vendt tilbage.

De Prester, som kom til den Beslutning at sætte hele sin Fremtid ind i Arbeidet herover, de, som lagde Synodens Grundvold og senere har været Lederne under den videre Bygning, de, for hvem det gjaldt at grundlægge et kirkeligt Arbeide for Fremtiden, som de følgende Slegter kunde tage i Arv, de Foregangsmænd, en følgende Generation har tillagt Hædersnavnet "de gamle", kom snart til den Erfaring, at man fra Moderlandet ikke kunde vente saa mange theologisk uddannede Mænd, at Prestenøden i de mange Menigheder kunde afhjælpes. Fra den tidligere Tid, da Menigheder blev organiseret, til mange Aar, efterat Synoden havde begyndt at uddanne sine egne Prester, blev der vistnok sendt mange Nødraab over til Norge, at Theologer der dog maatte komme

Menighederne her til Hjælp; men disse Nødraab fandt kun i ringe Udstrækning et villigt Øre. Og selv om disse Nødraab var blevne mere paaagtede, saa blev det dog straks indlysende, at man fra Norge ikke kunde blive forsynet med et saa stort Antal Prester, at det stod i noget rimeligt Forhold til det store Indryk af Emigranter, som herover spredte sig over et stort Territorium. Eftersom endvidere Forholdene i den norsk-amerikanske Verden fæstnede sig og i Omstændighedernes Medfør antog en særegen Karakter, der praktisk i mange Ting skilte den fra rent norske Forhold, vilde Moderlandet heller ikke af den Grund i Længden kunnet skaffe de nødvendige Lærere for Kirken herover.

Af disse Grunde blev da Synoden allerede tidlig henvist til den eneste mulige Udvei, nemlig at den maatte hjælpe sig selv, skulde den paa nogen forsvarlig Maade kunne varetage de mange allerede dannede og vordende Menigheders Tarv. Saasnart derfor en Samfundsordning var kommet istand, kom Oprettelsen af en egen Læreanstalt paa Bane, og i de senere Aar var denne Sag den vigtigste af de Gjenstande, som ved Møderne kom op til Behandling. Oprettelsen af en Anstalt til Uddannelse af Lærere for Kirken blev det Spørgsmaal, af hvis heldige Løsning Samfundets Bestaaen og Fremtid afhang. Og man tog fat paa dette vanskelige og betydningsfulde Spørgsmaal med fuld Forstaaelse af det Ansvar, man paatog sig ved dets endelige Løsning. Den lange Tid, der gik hen, før denne Sag fandt endnu blot sin foreløbige Afslutning, vidner da ogsaa om den store Forsigtighed, hvormed man gik tilverks. Dels var jo Samfundets økonomiske Evne ikke stor, dels vilde man føle sig fuldt betrygget, før man indlod sig med andre Samfund.

Allerede saa tidlig som i Februar 1852, da det ovenfor omtalte foreløbige Kirkemøde afholdtes i Muskego Kirke, var der fra Professor Dr. Reynolds af Ohio-Synoden indløbet en

Skrivelse, hvori han henstiller til det norske Kirkesamfund at træde i en nærmere Forbindelse med Ohio-Synoden og at benytte det theologiske Seminar (oprettet 1830), som stod i Forbindelse med Universitetet i Columbus, Ohio. En Komite blev under Muskego-Mødet udseet for at tage denne Sag under Overveielse. Efter Forslag af denne Komite blev det besluttet, at "Synoden udtrykker sin Glæde over den Erkjendelse af vor ægte lutherske Karakter, som udtaler sig gjennem Skrivelsen fra Dr. Reynolds", men at "Synoden ei ser sig istand til at afgive noget afgjørende Svar paa det i Skrivelsen gjorte Forslag", fordi "Synoden endnu kun er forberedende", fordi "Synoden endnu mangler en tilstrækkelig Kundskab om Ohio-Synodens kirkelige Karakter". Mødet besluttede ogsaa at samle Bidrag til Bestridelsen af Reiseomkostningerne for 1 eller 2 Delegater, som skulde møde ved Ohio-Synodens næste Sammentræde for at sætte sig ind i denne Synodes Forhold. Ogsaa paa Koshkonong-Mødet i Februar 1853 kom denne Sag op. Paa dette Møde blev der gjort to Forslag, hvoraf det ene gik ud paa, at man skulde sende to Delegater, som skulde gjøre sig bekjendt med Universitetet og det theologiske Seminar i Columbus, Ohio, medens det andet Forslag overdrog til den vordende Kirkestyrelse "at gjøre alle mulige Undersøgelser og Forberedelser med Hensyn til den mulige Oprettelse af en skandinavisk theologisk Læreanstalt i Wisconsin". Det sidste Forslag fik Majoritet for sig, medens alle var enstemmige i Ønsket om at oprette "en skandinavisk og theologisk Læreanstalt for vor Kirkes Ungdom". Paa Synodemødet i Luther Valley Menighed, afholdt i Oktober 1853, valgtes Pastorerne N. Brandt og J. A. Ottesen til som Delegater at besøge og faa nærmere Kjendskab til Universiteterne og de dermed forbundne Presteseminarier i St. Louis, Mo., Columbus, Ohio, og Buffalo, N. Y. Disse Delegater kom dog ikke til at reise saa straks. De drog ikke afsted, førend det næste Synodemøde var

afholdt i Spring Prairie Kirke i Oktober 1855. Som man kan se af Forhandlingerne ved Februar-Mødet 1853, var det vistnok det almindelige Ønske inden Synoden at faa en egen Læreanstalt oprettet; men en Majoritet dristede sig endnu ikke til at foretage et saadant Skridt. I Mai 1856 skriver Pastor H. A. Preus i "Maaneds-Tidende": "Hvad der altid for mig har været og fremdeles bliver betragtet som det ønskeligste, vigtigste Hovedformaal for vort Kirkesamfunds Bestræbelse er en egen norsk luthersk Læreanstalt for Presters Uddannelse iblandt os her i Wisconsin." I den Mellemtid, som hengik, før de valgte Delegater kom afsted, forsøgte man ogsaa at oprette en norsk Presteskole i Forbindelse med Universitetet i Madison, Wis.; men dette Forsøg viste sig at være forgjæves. Paa Synodemødet i Oktober 1855 — Mødet før Delegaternes Afreise — blev følgende af H. A. Preus fremsatte Forslag enstemmig antaget: "Saafremt de udsendte Delegater, Ottesen og Brandt, skulde indgive en saadan Beretning, at det skulde findes utilraadeligt at slutte sig til noget af de nævnte tysk-lutherske Universiteter, da har Kirkeraadet uopholdelig at gjøre et Overslag over det nødvendige Beløb til Oprettelsen af en norsk evangelisk-luthersk Læreanstalt iblandt os og forelægge Menighederne en Plan for Dannelsen af en saadan Læreanstalt og opfordre til Ydelse af Bidrag til Oprettelse af et Fond i dette Øiemed."

I August 1857 indsendte Ottesen og Brandt en Indberetning om de Reiser, som de i Egenskab af Delegater havde foretaget efter Synodens Instruks. De havde besøgt de lutherske Læreanstalter i St. Louis, Ft. Wayne, Columbus og Buffalo. Indberetningen anbefaler sterkt Skolen i St. Louis, og de fortræffelige Forhold i St. Louis Menigheder og i Missourisynoden i det hele skildres med varme Farver. Særlig berømmes Missourisynoden som kirkelig demokratisk i Modsætning til den hierarkiske Buffalosynode. Missourisynoden var en

Folkets Kirke ligesom den norske Synode, om hvilken sidste Dr. Reynolds havde skrevet i Ohiosynodens Organ, Lutheran Standard (28de Juli 1852): "Vi har modtaget et særdeles gunstigt Indtryk af vore norske Brødre formedelst den Dygtighed, de lægger for Dagen, for Selvstyre og Forretninger i Almindelighed. Vi antager, at dette ikke alene har sin Grund i deres Presters Intelligens, men ogsaa i det norske Folks politiske Tilstand og Karakter, idet Nordmændene med Rette har været kaldt Nordens Yankier og har den frieste Regjering og den mest demokratiske Aand af alle Folk i Europa. Med alt dette er det dog merkværdigt, at den Kirkestyrelse, de nu er især med at faa istand, er den mest demokratiske og giver Folket som særskilt fra Geistligheden en større Andel og Magt end i nogen anden Del af det amerikanske Kirkesamfund". Det næstfølgende Synodemøde blev afholdt i Oktober 1857 paa Washington Prairie i Iowa. Følgende af Komiteen for Læreanstalten forfattede Indstilling blev antaget: "Da Komiteen erkjender Nødvendigheden af, at der snarest muligt foretages de fornødne Skridt til Afhjælpelse af den inden vort Samfund forhaandenværende Trang til Lærere, og den paa den ene Side anser det for det ønskeligste, at denne Trang afhjælpes ved Oprettelsen af en ny Læreanstalt, medens den paa den anden Side indser, at Forholdene, som de nu er, ikke for Tiden tillader Iværksættelsen heraf, har den troet i det væsentligste at maatte anbefale det af Kirkeraadet i Henhold til Delegaternes Indberetning fremsatte Forslag, saa meget mere som den formener, at vort Kirkesamfund ved dette Forslags Antagelse vil vinde den tredobbelte Fordel, 1) at sikre sig Lærere i den nærmeste Fremtid, 2) at erhverve sig Indsigt og Erfaring med Hensyn til Dannelsen af en egen Læreanstalt, og 3) ved Forbindelsen med en ved kirkelig Kamp prøvet og paa ægte luthersk Grundvold befæstet Synode at vokse og tiltage baade i kristelig og kirkelig Erkjendelse og Kraft. Dog maa den i

enkelte mindre væsentlige Punkter afvige fra bemeldte Forslag, og tillader den sig derfor at foreslaa følgende Redaktion: Synoden beslutter Oprettelsen af en egen norsk-luthersk Læreanstalt iblandt os, og den opfordrer Menighederne med deres Prester til med al Kraft at arbeide til dette Øiemeds Opnaaelse ved straks at samle det fornødne Fond. Af Renterne af det samlede Beløb anvendes indtil nærmere Beslutning af Synoden en passende Sum til Oprettelsen af et norsk theologisk Professorat ved St. Louis Universitet, med Forpligtelse til den ansættendes Professor, at han skal være Medlem af vor Synode, skal deltage i vort Kirkesamfunds Synodemøder og Prestekonferenser, samt i Universitetsferierne saavidt mulig besøge de norsk-lutherske Menigheder. Tillige anvendes af dette Fonds Renter et Beløb, hvis Størrelse Kirkeraadet nærmere bestemmer, til Understøttelse for de unge, der maatte ønske ved bemeldte Universitet at uddannes til Lærere for vor Kirke, efterat Besættelsen af denne Post er sikret. Synoden vælger en Hovedkasserer, der gjennem Kirkeraadet har til Synoden at afgive Regnskab og stille Sikkerhed for Beløbet. Naar da det tilstrækkelige Fond er samlet, og Kirkens Trang byder det, bliver dette Professorat at henlægge til den nye blandt os selv oprettendes norsk-lutherske Læreanstalt. Skulde imidlertid inden den Tid Forholdene forandres saaledes, at det da ansees for ønskeligere at fremme en Tilslutning til Missourisynoden og ikke oprette en egen Læreanstalt, da bliver det samlede Fond anvendt til Udvidelsen af den benyttede tysk-lutherske Læreanstalt. I ethvert Tilfælde, hvadenten da en egen Læreanstalt oprettes eller en Tilslutning til Missourisynoden foretrækkes, kan de, der bliver i Minoriteten, fordre sine Bidrag tilbage".

Til samme Synodemøde var det, Knud Langeland tilbød sig at betale $100 til Fondet, hvis ialt 500 vilde gjøre det

samme. Johannes Evensen fra Winnesheik County, Iowa, tilbød sig at betale $100, hvis 250 Personer gjorde det samme.

Ved Missourisynodens Møde, som afholdtes i Ft. Wayne fra den 21de Oktober 1857, var Presterne J. A. Ottesen og V. Koren tilstede som Delegater fra den norske Synode. Paa dette Møde blev det besluttet at tillade Oprettelsen af en norsk Professorpost i Forbindelse med Seminariet i St. Louis, og Studenter fra den norske Synode skulde faa Adgang til at benytte Skolen i St. Louis paa samme Vilkaar som Missourisynodens egne Studenter.

Paa denne Maade kom da endelig efter 5 Aars Forhandlinger denne Sag til en Afgjørelse ialfald foreløbig. Det gjaldt nu blot at faa en dygtig Mand til den oprettede Professorpost. Men ligesom det altid viste sig at være en vanskelig Sag at faa norske Theologer over hertil for at træde i Virksomhed som Prester for de norske Nybyggere, saaledes maatte man ogsaa tilsidst opgive den Tanke at faa fra Norge en dertil skikket Mand til at overtage den nys oprettede Professorpost. Kirkeraadet henvendte sig til daværende Lektor Gisle Johnson og Pastor Sven Brun, som tidligere havde været Synoden behjælpelige med at faa Prester herover, med Bøn om, at de skulde bistaa Synoden med at faa Professorposten besat. Man henvendte sig til den senere Sogneprest og Provst i Søndre Land, Oluf A. Aabel, som i 1851—54 havde været Stipendiat i Theologi ved Kristiania Universitet, men af Helbredshensyn havde maattet nedlægge denne Post. Aabel afslog Tilbudet om at blive Synodens første Professor. Senere, da Pastor Laur. Larsen var ansat som Synodens Professor, henvendte Kirkeraadet sig til daværende Student, siden Professor i Theologi ved Universitetet i Kristiania, nu afdøde Biskop i Kristiania Stift F. W. K. Bugge, da man vilde trænge mindst to Lærere, naar Synoden oprettede sin egen Anstalt. Bugge syntes en Stund villig og modtog ogsaa et Tilbud fra Syno-

den om et Stipendium; men senere trak han sig tilbage. Da Synoden ikke kunde faa nogen Lærer fra Norge, henvendte den sig til en af sine egne Prester, Laur. Larsen, som i 1857 var kommen over fra Norge og da betjente Menigheder i Pierce County, Wis. Han tiltraadte sin Lærerpost i November 1859 og daterer sin Udnævnelse fra 14de Oktober samme Aar. I September det foregaaende Aar var norske Elever komne til St. Louis. I Forbindelse med Missourisynodens Skoler — der var baade College og Seminar — stod nu den Norske Synodes første Læreanstalt til Mai 1861.

3die Kapitel.

Det Norske Luther College oprettes.

Synodemødet paa Coon Prairie, Wis., 1859 besluttede, at Synoden skulde bestræbe sig for at faa et eget norsk Universitet oprettet inden 3 Aar. Imidlertid vedblev den Fondindsamling, der i 1857 var sat igang i Menighederne, og hvoraf en Del af Renterne skulde anvendes til at betale Professorens Aarsløn, der sattes til $1,000, medens en anden Del skulde anvendes til Understøttelse for unge Mænd, der ønskede at uddanne sig for Presteembedet. Skjønt enkelte Menigheder var ivrige og villige til at fremme denne Fondsag, gik det dog smaat med at samle de $50,000, som ansaaes nødvendige, naar en egen norsk Læreanstalt skulde oprettes og holdes vedlige. Den allerstørste Iver i denne Sag vistes af Pastorerne V. Korens og H. A. Preus's Menigheder, hvorfor Synodemødet paa Coon Prairie fandt sig opfordret til specielt at takke disse og deres Prester. Længe før den Tid, hin Sum af $50,000 var naaet, og før den Frist af 3 Aar, Synodemødet paa Coon Prairie (1859) havde sat, var udløbet, besluttede Synoden Oprettelsen af en egen Læreanstalt til Uddannelse af Prester. Denne Bestemmelse fattedes ved Synodemødet i Luther Valley Menighed paa Rock Prairie, Wis., i Juni 1861. Det var den i samme Aar udbrudte Borgerkrig, som da bevægede Synoden til at tage dette Skridt. De urolige Forholde i St. Louis i Krigens første Aar nødte Missourisynodens Læreanstalt til at stanse sin Virksomhed i Slutningen af April, og

Prof. Larsen og de norske Studenter forlod Byen straks efter. Foruden de Farer, der som Følge af Krigen hang truende over St. Louis, og som gjorde, at mange frygtede for at sende sine Sønner derhen, var der ogsaa et andet Moment, der for manges Vedkommende blev af indgribende Betydning i Spørgsmaalet, om man straks skulde gaa til Oprettelsen af en egen Anstalt. Der var hos mange opstaaet en Uvilje mod Missourierne paa Grund af deres Lære om Slaveriet.

Den Komite, der den første Dag af Synodemødet 1861 var nedsat for at forberede Universitetssagen, bestod af Prof. Larsen, Pastorerne V. Koren og H. A. Preus og Repræsentanterne Aslak Olsnæs, Gulbrand Myhra, A. Aadnesen, Lars Aaker og Aslak Aaby. Denne Komite indkom med følgende Indstilling fra "Komiteen for vor Kirkes theologiske Læreanstalt":

1. I Overensstemmelse med, hvad der allerede paa tidligere Synoder har været erkjendt for ønskeligt, vil Komiteen foreslaa, at de til vor Læreanstalts Oprettelse fornødne Forarbeider strax paabegyndes.

2. Som det Sted, hvor den bør anlægges, foreslaar Komiteen Decorah i Iowa. De Grunde, der bevæger Komiteen til dette Forslag, er følgende: 1) Denne Bys Beliggenhed midt inde imellem flere af vore talrigste Menigheder, hvorved den der studerende Ungdom vil komme til at blive optaget ret egentlig i vort Kirkesamfunds Skjød. Foruden den Kirke, til hvilken Menigheden i Byen har anskaffet sig Tomt og paabegyndt en meget lovende Subskription, findes der rundt om Byen 6 Kirker (en endnu ikke færdig), af hvilke den fjerneste ikke er mere end 13 Mil fra Byen. 2) De ganske særdeles Bekvemmeligheder, som i denne By findes til Bygningsmaterialier. 3) Dens sunde og behagelige Beliggenhed. 4) Dens centrale Beliggenhed, forbundet med let Adkomst til Stedet.

3. Til Tomt m. v. for Læreanstalten foreslaar Komiteen, at Synoden kjøber et Landstykke beliggende i Decorah, hvilket Pastor Koren har sikret sig for det Tilfælde, at vor Læreanstalt blev henlagt til denne By. Eiendommen er 32 Acres stor og koster 1500 Dollars, af hvilke 500 Dollars er betalt.

4. a) Fremdeles foreslaaes, at Synoden udvælger en Bygningskommission af 5 Medlemmer. Denne Kommissions Instrux forfattes af Synoden. Kommissionens Bygningstegninger, Overslag m. m. oversendes til Kirkeraadet, fra hvilket et Uddrag deraf sendes omkring til Synodens Prester for at forelægges Menighederne, fra hvilke de tilbagesendes til Kirkeraadet, ledsaget af de fornødne Bemerkninger. Kirkeraadet afgjør derefter endelig Sagen.

4. b) De til disse Arbeider fornødne Penge har Komiteen tænkt sig tilveiebragt paa den Maade, at den ene Halvdel saavidt muligt tilveiebringes af det Beløb, som hidtil er subskriberet, medens den anden Halvdel paaregnes tilveiebragt ved ny Subskription.

5. Da paa Grund af de politiske Uroligheder Undervisningen i St. Louis er bleven afbrudt, saa foreslaar Komiteens Majoritet, at vor Læreanstalt straks med de Midler og Lærerkræfter, som nu er forhaanden, sættes igang indenfor en af vore egne Menigheders Kreds. Forsaavidt den fornødne Plads dertil kan erholdes, foreslaaes Undervisningen straks paabegyndt i Decorah for at undgaa de Vanskeligheder og de Udgifter, som en senere Flytning vilde foraarsage. Skulde den fornødne Plads ikke være at faa der, saa foreslaaes Undervisningen begyndt indtil videre i La Crosse Prestegaard, forsaavidt Menigheden dersteds vilde give sit Samtykke dertil; eller i Coon Prairie Prestegaard. (En Minoritet i Komiteen vilde, at Læreanstalten fremdeles skulde staa i Forbindelse med Missourisynodens Concordia College, indtil Synodens egne

Bygninger kunde tages i Brug, ifald nemlig Undervisningen i St. Louis optoges igjen i rette Tid efter Ferierne.)

6. Komiteen foreslaar for det Tilfælde, at det foregaaende Majoritetens Forslag tages tilfølge af Synoden, at Synoden, forsaavidt Missourisynodens Præses stadfæster de gode Vidnesbyrd om ham, udsteder Kaldelse til Pastor F. A. Schmidt i Baltimore som Lærer ved vor Læreanstalt.

7. Med Hensyn til Lærernes Lønninger erklærede Prof. Larsen sig villig til, om en Flytning nu kom til at foregaa til La Crosse Prestegaard, at renoncere paa det halve af sin hidtilværende Løn, 1000 Dollars, og mente, at hver af Lærerne burde slaa sig igjennem med 500 Dollars aarlig. Komiteen mente dog at maatte foreslaa 600 Dollars for hver Lærer for det Tilfælde, at de erholdt fri Bolig, og forholdsvis mere, om dette ikke kunde ske. Flytningsudgifterne for begge Lærerne udredes af Universitetsfondet.

Der bevilges 100 Dollars aarlig til Bibliothek for Anstalten."

Denne Indstilling blev efter en grundig Behandling enstemmig antaget, og for det 5te Punkts vedkommende blev Majoritetsindstillingen taget tilfølge, ved den endelige Afgjørelse ogsaa enstemmig.

Hermed var da det Norske Luther College oprettet.

Op til denne Tid var der i "Maanedstidende" kvitteret for ialt $19,322, som var subskriberet til Universitetsfondet. Af denne Sum kom paa V. Korens Menigheder $6,125, H. A. Preus's $4,492, N. E. Jensens $2,311, P. M. Brodahls $1,134, H. A. Stubs $937, A. C. Preus's $892, O. F. Duus's $836, N. Brandts $772, B. J. Muus's $638, J. A. Ottesens $605, C. F. Magelssens $530, Laur. Larsens $100, fra Holden Menighed, Waushara County, Wis., $309.

Som det vil sees af denne Subskriptionsliste, var de største Ydelser komne fra Pastor Korens og andre Menigheder i Nær-

heden af Decorah, og denne Omstændighed blev da foruden de Grunde, som er anførte i Komiteindstillingen, bestemmende for Valget af Decorah. Adskillige af Synodemødets Medlemmer var oprindelig inde for La Crosse, Wis., som det mest passende Sted for Læreanstalten, og Byerne Madison og Janesville blev ogsaa nævnt i denne Forbindelse.

Til Bygningskomite blev valgt Pastorerne V. Koren og C. L. Clausen og d'Hrr. G. O. Rustad, Decorah, Jørgen Brunsvold, Big Canoe, og Jens Næset, Stoughton.

Ifølge Synodemødets Beslutning udstedte Kirkeraadet senere Kaldelse til Pastor F. A. Schmidt, som fik særdeles anbefalende Vidnesbyrd af Missourisynodens Præses, Pastor Wyneken. Professor Schmidt begyndte sin Lærervirksomhed i den Norske Synodes Tjeneste ved Skolens Begyndelse om Høsten 1861.

4de Kapitel.

Luther College i Halfway Creek, Wis., 1861—1862.

I Møde af Kirkeraadet, afholdt 16de August 1861, fattedes følgende Beslutning: "Da den Grund, som bevægede Synoden til at beslutte, at man først skulde forsøge strax at faa Plads for Læreanstalten i Decorah, var, at man troede derved at undgaa Omkostninger og Vanskeligheder ved en senere Flytning, og da det nu viser sig, at man snarere vil kunne spare Udgifter ved at gaa først til La Crosse, idet derved Husleien, som i Decorah maatte blive temmelig stor, nu kunde indspares, og da Tilstanden i La Crosse Menigheder gjør det saa høist ønskeligt, at Læreanstalten midlertidig kunde holdes der, og da der endelig endnu ikke er nogen Vished for, at man kan faa leiet passende Rum i Decorah, saa tror Kirkeraadet ikke at burde udsætte længere med denne Sag, men at handle i Synodebeslutningens Aand og til Kirkens Gavn ved at beslutte, at Læreanstalten strax midlertidig begynder i La Crosse Prestegaard, som Menigheden velvillig har overladt til dette Brug."

Med Hensyn til Optagelse i Anstalten, Betaling, Ferier osv. besluttede Kirkeraadet i samme Møde følgende:

"a) Elever, som er under 14 Aars Alder, bør i Regelen ikke optages i Anstalten. b) Der fordres ved Optagelse af Elever, at de kan læse Norsk godt, skrive en ordentlig Haandskrift og have omtrent saa stor Kundskab i sin Kristendom, som man fordrer af en vel forberedt Konfirmand. c) Eleverne bør

medbringe Attester fra sine Prester for, at de har nogenlunde Evner til at studere, og for, at deres Vandel og Opførsel har været saadan, at man kan have grundet Haab om, at de vil bøie sig under Guds Tugt i Anstalten. d) Eleverne har at holde sig selv med Sengklæder, Lys, Vaskevandsfad, Haandklæder og Stol. e) Kostpengene for de Elever, som vil uddanne sig til Prester, fastsættes til 40 Dollars for Aaret, der betales i Forskud med 10 Dollars Kvartalet, og for de Elever, som ikke vil studere til at blive Prester, til 60 Dollars Aaret eller 15 Dollars Kvartalet, der ligeledes betales i Forskud. Disse sidste Elever har ligeledes at betale i Skolepenge 32 Dollars for Aaret med 8 Dollars Kvartalet. Kirkeraadet har i Forventning af rigelig Understøttelse med Penge og Levnetsmidler fra Menighedernes Side sat Kostpengene saa lavt som muligt; skulde denne Understøttelse blive betydelig mindre end paaregnet, saa en Forhøielse i Betalingen for Kost maa indtræde, da vil Kirkeraadet senere fatte Bestemmelse derom. f) De regelmæssige Ferier ved Anstalten bliver: 14 Dage ved Jul, fra Tirsdag Aften før Paaske til Onsdag Morgen efter Paaske og to Maaneder om Sommeren til den Tid, som af Kirkeraadet nærmere vil blive bestemt. g) Professor Larsen bemyndiges til at leie Folk til at føre Husholdningen ved Anstalten; ligeledes overdrages det Professoren at kjøbe det nødvendige Indbo; Beløbet hertil udredes af Universitetsfondet. h) Professor Larsen ansættes som Bestyrer for Læreanstalten."

I Overensstemmelse med disse Beslutninger af Kirkeraadet indrykkedes i Emigranten for 19de August 1861 følgende Avertissement: "Den norsk-lutherske Læreanstalt til Presters Uddannelse skal, om Gud vil, begynde sin Virksomhed i La Crosse Prestegaard den 1ste September førstkommende, og de, der ønsker at optages som Elever i denne Anstalt, vil derfor behage snarest muligt at indsende Anmeldelse derom til Undertegnede,

adresserede Halfway Creek P. O., La Crosse County, Wis. Betingelser for Optagelse osv. (som besluttet i Kirkeraadet). Koshkonong Prestegaard, 16de August 1861. Laur. Larsen."

I Kirkeraadets Møde den 15de Oktober 1861 refereredes en Indberetning fra Læreanstaltens Bestyrer, Prof. Larsen. Heraf hidsættes: "Med Hensyn til Husets Indretning (Prestegaarden i Halfway Creek benyttedes, som før omtalt, til Skolehus) oplyses, at der nedenunder er et stort Kjøkken, som ogsaa benyttes til Spiseværelse, et Spiskammer, et lidet Værelse for Husfolkene og to sammenhængende Værelser, et stort, hvori 6 Elever, og et lidet, hvori 2 Elever ligger. Disse samme to Værelser benyttes tillige til Læse- og Undervisningsværelser; men da der slet ikke kan anbringes flere Senge der, saa maa 3 Elever sove paa et Værelse ovenpaa, som skulde være Professor Larsens Kontor, og hvor nu heller ikke flere Senge kan anbringes. Foruden dette Værelse er der ovenpaa 4 Rum; men i det ene af dem kan neppe anbringes nogen Ovn, saa dette er derfor taget til Klædeskammer for alle Husets Beboere, hvorved det ogsaa er blevet pakfuldt. Professor Larsen med Familie har saaledes kun et eneste Værelse, og Professor Schmidt med Familie har 2 Værelser, som hænger saaledes sammen, at de ikke kan deles. Dersom der altsaa skulde komme flere Elever, maatte de enten sove i Klædeskammeret eller i Prof. Schmidts ene Værelse, hvortil han ikke er uvillig, skjønt det vil blive i høi Grad indskrænket for ham. Om nogen Elev kan faa Husly hos nogen af Naboerne, er meget uvist. Paa Forespørgsel fra to, som ønskede at komme ind i Skolen, har man derfor vel ikke svaret bestemt nei, men dog forklaret, hvor trangt det allerede er for de 11 Elever, som nu er der, og udtalt det Ønske, at de vilde bie til næste Aar. Af det her anførte vil det sees, hvor nødvendigt det er, at Anstalten allerede til næste Aar kunde faa mere Rum; thi netop jo bedre Undervisningsplanen er, desto flere nye Elever vil melde sig; ja, det er

vel høist sandsynligt, at Antallet til næste Aar vil mere end fordobles."

Prof. Larsen tilføier, at han har tilskrevet Pastor Koren som Kirkeraadets Sekretær og Medlem af Bygningskomiteen og anmodet om at skaffe bedre Lokale bygget eller leiet i Decorah fra næste September af, ligesom han nu udtaler for det forsamlede Kirkeraad det Haab, at man i Guds Navn vil arbeide af alle Kræfter til dette Verks heldige Fortsættelse.

De 11 Elever, som nu var i Læreanstalten, var fordelte i to Klasser: 5 i den øverste, som skulde svare til Quarta i Concordia College (Missourisynodens Anstalt), og 6 i nederste, som skulde svare til Quinta og Sexta, da deri tildels var to Partier.

Prof. Larsen, som havde været i St. Louis og havde en Tysker til Medlærer, optog de tyske Navne paa Klasserne. I Norge tæller man nedenfra opover og nytter norske Talord. Nederste Klasse kaldes den første og de følgende den anden, tredie, fjerde, femte, sjette. Tyskerne kalder øverste Klasse den første (Prima) og tæller nedover, idet latinske Ordenstal benyttes.

Videre heder det: Som vedlagte Plan udviser, har den øverste af disse Klasser 26 og den nederste 24 Timers ugentlig Undervisning; men da begge Klasser i 6 Timer er sammen, bliver Arbeidet for Lærerne 44 Timer, hvoraf Schmidt har vist den Godhed at overtage de 27, saa at Larsen, som foruden Bestyrelsen og Overopsynet tillige skal saavidt muligt betjene Menigheden, har de øvrige 17. Den vedlagte Plan meddeles øverst paa næste Side.

Over den daglige Husorden vedlægger Professoren en Plan, saavidt Tidens Inddeling angaar. Med Hensyn til de mange mindre Regler, som naturligvis var nødvendige, henvistes Eleverne til de i St. Louis gjældende, som var de ældre af dem bekjendte.

Timetabel for Quarta.

Tid.	Mandag.	Tirsdag	Onsdag.	Torsdag	Fredag.	Lørdag.
Kl. 9—10:	Græsk,	Latin,	Latin,	Latin,	Græsk,	Latin,
" 10—11:	Religion,	Tysk,	Religion,	Tysk,	Religion,	Tysk.
" 11—12:	Latin,	Algebra,	Græsk,	Algebra,	Latin,	Fri.
" 2— 3:	Sang,	Engelsk,	Sang,	Historie,	Historie.	"
" 3— 4:	Engelsk.	Norsk.	Kaligrafi.	Norsk.		"

Timetabel for Quinta og Sexta.

Tid.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Lørdag.
Kl. 9—10:	Norsk,	Tysk,	Norsk,	Latin,	Latin,	Latin,
" 10—11:	Religion,	Latin,	Religion,	Tysk,	Religion,	
" 11—12:	Latin,		Latin,			Tysk.
" 2— 3:	Sang,		Sang,	Engelsk,	Engelsk,	Fri.
" 3— 4:		Arithmetik,	Kaligrafi,		Arithmetik.	"
" 4— 5:	Tysk.	Geografi.	Fri.	Geografi.		"

"Dagsorden for den norsk-lutherske Læreanstalt, fortiden i La Crosse Prestegaard:

Kl. 5½ staar Eleverne op.

Kl. 6 holdes Morgenandagt, hvorpaa Eleverne straks begynder at arbeide paa sine Lekser.

Kl. 6½ Frokost. Derefter fortsættes Arbeidet til 8½.

Kl. 8½—9 Fritid.

Kl. 9—12 Undervisnings- og Arbeidstid med Frikvarter Kl. 11.

Kl. 12 Middagsmad, hvorpaa Fritid til Kl. 2.

Kl. 2—5 Undervisnings- og Arbeidstid med Frikvarter Kl. 4.

Kl. 5—7 Fritid.

Kl. 6 Aftensmad.

Kl. 7—8¾ Arbeidstid.

Kl. 8¾ Aftenandagt, hvorefter det er Eleverne tilladt at sidde oppe til Kl. 10 og arbeide eller gjøre, hvad de ønsker. Lignende Arbeidstid eller Forfriskningstid efter Behag er Ons-

dag Eftermiddag Kl. 4—5 og hele Lørdag Eftermiddag. I den egentlige Fritid er alt Arbeide forbudt. Lørdag og Søndag Aften holdes Andagt Kl. 8½. Søndag Morgen staar Eleverne først op Kl. 6. Andagt holdes Kl. 6½ og Frokost Kl. 7. Hver anden Søndag skal Eleverne gaa i Kirke; de har høist 4 Mil at gaa. Ellers holdes Gudstjeneste om Formiddagen."

5te Kapitel.

Decorah og Collegelandet.

Decorah, beliggende i Winnesheik County, Iowa, omtrent 40 Mil fra Missisippi, 300 fra Chicago og 150 fra St. Paul, blev i 1861 valgt som det Sted, hvortil den Norske Synode vilde henlægge sin Læreanstalt. Stedet var dengang en uanselig Landsby paa Civilisationens Yderlinie, og skjønt Navnet senere er bleven indskrevet med saa dybe Træk i de indvandrede Nordmænds Historie, udmerker Byen sig heller ikke nu enten ved sin Alder eller ved nogen blomstrende Fremgang. Indbyggerantallet er henved 4,000. Den er Hovedstad i Winnesheik County. Baade Byen og Countiet bærer Navn efter Høvdinger for Winnebagoerne, som paa disse Steder havde sine Jagtgrunde uforstyrret til Slutten af Firtiaarene. I 1848 kom de første hvide Settlere til Countiet. I 1851 blev det første hvide Par egteviet i Winnesheik County, og det var baade norsk Brud og norsk Brudgom: Joh. Evensen og Katherine Helene Andersen. Vielsen blev udført af Pastor N. Brandt af den Norske Synode. Nu udgjør norske Indvandrere og deres Børn omtrent en Trediedel af Countiets Indbyggere, som beløber sig til 23,000.

De fleste af vore Landsmænd i de norske Menigheder omkring Decorah er Farmere, da Landet egner sig ypperlig til Agerbrug og er saa frugtbart som nogensteds i Staten.

Byen ligger i et Dalføre, som gjennemskjæres af Upper Iowa River, en af de mange Bifloder til Missisippi. Den

første Bygning var i Decorah, ligesom paa mangfoldige andre Steder, en Mølle, der bragte de omboende Farmere til at søge derhen med sin Hvede, hvilket igjen gav en Smed Anledning til at lægge sit nyttige Verksted i Nærheden, og dermed var Byen grundlagt.

Decorah er bygget paa begge Sider af Elven; men Hovedbyen befinder sig paa Østsiden, hvor ogsaa Rørelsen er størst, da Vest-Decorah, hvor Luther College ligger, næsten udelukkende er Residensstad.

Rundt Decorah er der paa alle Kanter høie bluffs, der tager sig ud som Berghammere i Norge. Aaserne er kransede med Løvskov, og Berghamrene er saa vidt store, at de, naar en Smule Fantasi tages til Hjælp, giver Indtrykket af Fjeldvægge, der undertiden præsterer det paa Amerikas brede Sletteland ganske sjeldne Skuespil at rulle vældige Stenblokke ned over Veiene og indgyder saaledes den Respekt, som veritable Fjeldvægge pleier at nyde. Ned igjennem det yndige Dalføre, der falder i flere Afdelinger, slynger den klare Elv sig lig en Sølvaare, og fra de mange tilstødende Sidedale kommer den ene muntre Bæk efter den anden.

Det hele afgiver et ganske tiltalende Syn, og alle reisende er enige om at sætte Decorahdalen i første Række blandt de Naturskjønheder, som Vesten frembyder.

Opover fra Vest-Decorah hæver sig sagte et Høidedrag, som paa den anden Side pludselig falder af mod en Slette, hvorigjennem Elven bugter sig. Udpaa Kanten af dette Høidedrag er Luther College bygget. Stedet er valgt med Smag og Omtanke. Det er ikke godt at finde en Plet, hvor en Skole kunde ligge fredeligere og være indfattet af en skjønnere Ramme. Til alle Kanter er der en vid Udsigt, som altid har noget dragende ved sig og i den milde Aarstid er ganske henrivende. Fjernt fra Byen med dens Rørelse og ligesom ophøiet over dens forstyrrende Indgriben staar Skolen der lig en

majestætisk Borg og dog venlig indbydende med sin Hygge og Fred. Trindt omkring er der et Stykke Land, ialt 32 Acres, som tilhører den. En Egeskov med yppig Buskvekst ind imellem dækkede engang Grunden; men nu er den ryddet og jevnet, udlagt til Engmark og gjennemskaaret af Spadsergange. Kun enkeltvis og i smaa Grupper staar de gamle Egetræer igjen, og langs Veien har de faaet endel Kamerater i nogle skyggefulde Pile og andre Løvtræer, som Menneskets Haand har plantet.

6te Kapitel.

Collegets Virksomhed i Decorah 1862—65.

Høsten 1862 blev Luther College knyttet til denne lille By, hvis Navn er kjendt blandt alle Nordmænd i Amerika. Paa Synodemødet, afholdt i Goodhue, Minn., fra 12te til 20de Juni 1862, besluttedes enstemmig at bemyndige Pastor Koren til paa Synodens Vegne at kjøbe det Hus i Decorah, som han havde gjort Forberedelse til at erholde som midlertidigt Lokale for Læreanstalten. Paa samme Møde besluttedes ogsaa at gjøre Undervisningen ved Synodens Læreanstalt fri for alle Elever, enten de vilde studere Theologi eller ikke, og at sætte Kostpengene ens for alle, nemlig 40 Dollars aarlig.

Den 8de September 1862 begyndte Colleget sin Virksomhed i Decorah. Den midlertidige Skolebygning, som efter Synodens Beslutning var kjøbt af Pastor Koren, var den, som nu er kjendt under Navnet St. Cloud Hotel. Her indrettede man sig saa, at der i Kjelderetagen var Kjøkken, Spisesal, Kjelderrum og Spiskammer samt Bolig for Husfolkene; i første Etage var der Bolig for Bestyreren og et Skoleværelse. Anden Etage indeholdt et lidet Kontor, 2 Skoleværelser og 2 mindre Soveværelser med Plads til 11 Senge. Ovenpaa var der en stor Sovesal med Plads for 25. Til Professor Schmidt var der kjøbt Bolig i Vest-Decorah.

I Skoleaaret 1862—1863 besøgtes Colleget af 32 Elever, som blev fordelte paa to Klasser. Dette Antal var saa stort,

som der i Skolens Lokale kunde skaffes Rum til. Til det følgende Skoleaar maatte man derfor være betænkt paa at skaffe mere Plads. Paa Synodemødet i Rock River Kirke, Wis., afholdt fra 10de til 17de Juni 1863, blev der derfor fattet Beslutning om at "opføre en ny Bygning snarest muligt og med al mulig Kraft, saasom det var væsentlig nødvendigt for Skolens Fremtid". Da der i Skoleaaret 1863—1864 ogsaa maatte holdes 4 Klasser igang, havde Kirkeraadet allerede tidligere besluttet at oprette en tredie Lærerpost, og Kald blev udstedt til Kandidat i Theologien Chr. Bruun i Kristiania om at overtage denne. Da Bruun imidlertid afslog Kaldelsen, havde Kirkeraadet givet Student J. D. Jacobsen Ansættelse som midlertidig Tredielærer fra Høsten 1863. Ligeledes havde Kirkeraadet sendt Kaldelse til Norge for derfra at faa en dygtig Lærer for den Post, Student Jacobsen midlertidig skulde overtage. Alle disse Kirkeraadets Handlinger blev bifaldte af Synoden, og da Pastor J. A. Ottesen netop stod i Begreb med at reise til Norge, blev han af Synoden anmodet om at bestræbe sig for at faa en skikket Mand for den omtalte Lærerpost. Til Kirkeraadsmødet, afholdt den 29de Oktober 1863, indsendte Pastor Ottesen Oplysning om, at cand. philos. L. Siewers havde fulgt med ham fra Norge til Amerika, og at Hr. Siewers havde erklæret sig villig til at tjene Synoden som Lærer ved Skolen i Decorah. Derefter fattedes Beslutning om, at Kand. Siewers konstitueres som Lærer ved Skolen i Decorah med $420 i aarlig Løn.

Det nye Hus, som efter Synodens Bestemmelse skulde opføres, blev ikke færdigt til at tages i Brug før ved Nytaar 1864. Denne nye Bygning er den ved Siden af St. Cloud Hotel paa Main Street. Skoleaaret 1863—64 begyndte med 49 Elever, hvoraf 27 nye, fordelte paa 4 Klasser: Tertia 4, Quarta 8, Quinta 12, Sexta 25. Foruden de to ældre Lærere, Larsen og Schmidt, underviste Student Jacobsen et Par

Decorah seet fra Colleget.

Maaneder, indtil Prof. Siewers tog hans Plads. I Aarets Løb ydede ogsaa Pastor F. C. Clausen og daværende Elev ved Skolen Knut Bergh endel Bistand ved Undervisningen. I dette Skoleaar var Eleverne meget hjemsøgte af Sygdom, og dette skrev sig fra "den trange Plads og derfor Mangel paa tilstrækkelig Luft." Paa Synodemødet, afholdt i Perry Menigheds Kirke, Wis., fra 8de til 16de Juni 1864, optog Forhandlingerne om Læreanstalten den meste Tid. Da Pengenes Værdi i Krigens Tid var betydelig sunket, besluttedes at forhøie Lønnen til 900 Dollars for de to Professorer og til 650 Dollars for Hr. Siewers, som nu førte Titel af Konrektor (Medbestyrer). Prof. Larsen blev indvalgt som nyt Medlem af Bygningskomiteen. En Komite, bestaaende af Professorerne Larsen og Schmidt og Pastor Koren, blev valgt til at skaffe de fornødne Oplysninger med Hensyn til Synodens eller Læreanstaltens Inkorporation. Det blev besluttet, at den høitidelige Grundstenslægning for den nye Collegebygning skulde ske den 30te Juni, og en Komite blev udnævnt til at repræsentere Synoden ved den Anledning. At bestemme Navnet paa Læreanstalten overdroges til Prestekonferensen.

Den 1ste September 1864 begyndte Læreanstalten sin Virksomheds fjerde Aar i de to samme Bygninger, som Aaret før var blevet benyttet. Der var 58 Elever, 31 fra Wisconsin, 19 fra Iowa, 6 fra Illinois og 2 fra Minnesota, saaledes fordelte: Secunda 4, Tertia 7, Quarta 4, Quinta 16, Sexta 27. Tre af Quintas og 6 af Sextas Elever dannede en Skolelærerafdeling. Foruden de 3 Lærere underviste Knut Bergh 1 Time ugentlig i Sexta.

Medens Skolen i disse 3 Aar øvede sin Virksomhed i Decorah By i det midlertidige, temmelig indskrænkede Skolelokale, reistes efterhaanden under store Anstrengelser og Opofrelser fra Menigheders og Presters Side den store og prægtige Bygning paa det Landstykke, som i 1861 var kjøbt til

Collegetomt, og den 14de Oktober 1864 blev Huset indviet i den treenige Guds Navn til sin vigtige Tjeneste.

Disse 3 Aar, da Skolen drev sin stille, velsignelsesrige Gjerning i to uanselige Bygninger i en liden By, med knapt det høist fornødne Rum for de 3 Lærere og de halvhundrede Elever, som udgjorde Skolen, disse Skolens første Aar gjemmer mange Minder, der altid vil holdes dyrebare. Paa samme Tid som hele Skolen levede lig en eneste stor Familie, hvis Medlemmer udførte sin Gjerning i indbyrdes Endrægtighed, idet den ene bistod den anden, og alle baade i og udenfor det egentlige Skolearbeide deltog i hverandres Trang, som Lemmer af den samme Familie pleier, saa var ogsaa denne Tid i særegen Forstand en Kampens og Haabets Tid for Skolen og for alle dem rundt om i Samfundet, som holdt den oppe i sin Bøn og sit Arbeide. I disse Aar blev under mange Trængsler, men ogsaa med mange Vidnesbyrd om Guds rige Velsignelse, den Sag ført frem til Seier, som i saa mange Aar havde staaet som Samfundets, den Norske Synodes, Livssag. I disse Aar reistes til Tjeneste for Guds Kirke en Bygning, der i Udstyr, Soliditet og Skjønhed overgik de flestes Forhaabninger, en Bygning, der var fuldt værdig den Opgave at huse en Planteskole for unge Mænd, som vilde tjene det norske Kirkefolk i Amerika.

Under hvilke Vanskeligheder, Bygningskomiteen arbeidede, viser Professor Larsens Beretning, som vi tager fra Luther Colleges Katalog for 1872: "Henved 75,000 Dollars havde Bygningen kostet, og man havde næsten aldrig havt Penge; høist sjelden havde der for en kort Tid været et Par Tusinde Dollars i Kassen; oftere havde man derimod om Lørdagen ikke vidst, hvorledes man om Mandagen skulde skaffe 1000 Dollars til at aflønne den store Arbeidsstok. Da var der intet andet at gjøre end at befale Sagen til Gud og bede ham, om han end til velfortjent Ydmygelse vilde beskjæmme os, dog

at redde sit Navns Ære og ikke lade sin Sag, som vi arbeider for, blive til Spot for dem, som var udenfor. Og Herren hjalp altid i rette Tid; han skaante ogsaa os for at beskjæmmes. Vi kunde altid tilfredsstille de Krav, som gjordes til os, og vor Kredit var altid, ligesom den ogsaa senere har været, saa god som mulig. Mange Penge maatte laanes; thi Arbeidet, som var i fuld Gang, havde ikke uden den største Skade kunnet stanses. Laanene havde man ogsaa ofte kun faaet paa en kort Tid; men vi maatte prise os lykkelige, at vi kunde faa laant, og at vi ogsaa kunde betale tilbage, naar det forlangtes."

Et smukt Mindeblad fra disse Aar findes i "Decorah-Posten" for 20de Oktober 1886. Det er undertegnet af S. (Professor Siewers).

Her heder det:

"Da det nu sidste Tirsdag var 25 Aar, siden den Norske Synodes Latinskole kom igang, og 21 Aar, siden det norske Luther College indviedes, og der desuden tænkes at faa Materialier samlede til en Historie om denne Læreanstalt, saa faldt det Redskriveren heraf ind, at han kanske helst nu, da Mindet om den afholdte Fest er friskt, kunde levere nogle smaa, men dog ved nøiere Betragtning noksaa interessante Oplysninger fra de Tider.

Udover Sommeren 1864 begyndte den nye Bygnings Mure at hæve sig mere og mere, og det hele Foretagende omfattedes af den norske Befolkning her med større eller mindre Interesse, dog mest naturligvis af dem, der var optaget af Skolegjerningen, Lærere og Elever. Havde man ikke Tid til at gaa saa langt som helt derop, saa nøiede man sig med at se derop fra Courthusbakken for at glæde sig over, hvor raskt Arbeidet skred frem.

En Dag traf det til, at en saa derhen fra et Vindu i Skolens daværende Kontor i den nuværende St. Cloud Bygning, og hvilket mærkeligt Syn mødte ikke hans Øine! Over Luther

Colleges halvt fuldendte Mure kneisede et herligt Kors, som levende mindede om Korsets Trængsler, men ogsaa om: "Ved dette Tegn skal du seire!" Det var intet Mirakel; det gik ganske naturlig til. Paa en Høide paa den anden Side af Elven stod der dengang og staar nok endnu, skjønt Formen er forvoxet, et Furutræ, som paa langt Hold havde en slaaende Lighed med et Kors. Da Bygningens Mure rykkede op, traadte det, skjønt fjernet nogle Tusinde Fod derfra, tydelig frem, med Himmelen som Baggrund, som om det stod plantet paa den. Dette Kors gav Anledning til mange Tanker hos dem, der var optagne af den Alvorsgjerning, som deroppe skulde udføres, nemlig at give vordende Prester det nødvendige klassiske Grundlag for et videre Studium.

Dette var et mærkeligt Symbol ligeoverfor den nye Læreanstalts Opgave; men jeg har et Par Oplevelser til, som ogsaa bør tages med her.

Udpaa Eftersommeren 1865 nærmede den nye Bygning sig sin Fuldendelse, og et Par Værelser blev indredet til Beboelse, medens der forresten endnu manglede meget paa, at alt var i Orden. Jeg flyttede derind, og alene sad jeg der om Aftenen i dette store, øde Hus; men det fandt jeg snart ud, at Taarnet og et Vindu mod Vest allerede var taget i Besiddelse, og det af Skabninger, der tjener som Sindbillede paa, hvad der her i Verden har og bør have den største Anerkjendelse. I Taarnet boede et Uglepar, og i Maaneskinnet sad de der i Taarngluggene med sine store, kloge Øine og udsendte sine varslende Skrig.

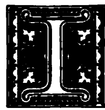
Altsaa Uglen, Minervas Fugl, Visdommens Gudindes Fugl, havde opslaaet sit Hjem i det Hus, hvor Visdom skulde have sit høieste Sæde; thi Gudsfrygt er Begyndelsen til al Visdom. Hvilket Varsel! I Vinduskarmen mod Vest ligger en Due tryg og rolig i sit Rede; dens Mage sidder ved

Siden af; det ser ud, som om begge blot tænker paa at opfylde sine Pligter.

Hvilket Billede! Sum: et Billede paa Troskab. Hvem vil forlange et yndigere Forbillede for en opvoxende Slægt? Tager man saa med den Indskrift over Indgangen: Soli Deo Gloria, det er: Herren skal have Ære foc det altsammen, da maa man bekjende, at Luther College begyndte under de heldigste Auspicier."

7de Kapitel.

Grundstenlægningen.

 "Maanedstidende" for 1864 findes herom følgende: Torsdag den 30te Juni havde vi i Decorah en saare glædelig Fest, som jeg ved, at mange Læsere længes efter at høre lidt nærmere om. Ved Synoden i Perry hørte vi allerede, at Arbeidet med Grundmuren var nu saa vidt fremskredet, at vi snart kunde holde den ved slige Bygninger brugelige Grundstenlægningsfest, og Dagen blev da bestemt til 30te Juni, ligesom og Synoden besluttede at lade sig repræsentere ved denne Fest ved Delegater, som den overdrog til Kirkeraadet at udvælge. Til saaledes at repræsentere Synoden havde da Kirkeraadet paa Synodens Vegne valgt følgende: Presterne Muus, Hjort og Ottesen samt Iver Ingebretsen af Rock Prairie, John Fosmark af Spring Prairie, Gaute Ingebretsen af Koshkonong, Thore Helgesen af Jefferson Prairie, Thore Skotland af Calmar, Iowa, Johannes Sivesind af Glenwood, Iowa, og Thrond Jacobsen af Painted Creek, Iowa. Af disse var imidlertid Pastor Muus og de tre førstnævnte Delegater hindrede fra at være tilstede. Professorerne Walther og Crämer gjorde os den Glæde at reise hen til Decorah og deltage med i vor Fest.

Da Dagen kom, samledes man udenfor det nu benyttede Skolelokale ligeoverfor Decorah Courthouse og ordnedes i en Procession saaledes: I Spidsen gik 1) Skolens studerende, 2) dens Lærere, 3) Synodens Formand og Kirkeraadet samt

de tyske Professorer, 4) Synodens Delegater, 5) Bygnings-kommissionen, 6) alle andre Delegater fra de omliggende Menigheder.

I denne Orden gik da den talrige Procession ud til den nye Bygningstomt, hvor der var indrettet en Forhøinin med Tag over, saa at Talerne kunde holdes derfra, og endel af Processionen kunde rummes derunder. Nedenfor inden de opførte Kjeldermure samledes alle Tilhørerne, hvoraf en talrig Mængde havde indfundet sig, Mænd og Kvinder, unge og gamle, fra de mange Menigheder i Omegnen af Decorah. Festen begyndte da med en Indgangsbøn af Professor L. Larsen, hvorpaa Salmen: "Vor Gud han er saa fast en Borg" blev afsunget. Dernæst holdtes Festtalen af Synodens Formand, Pastor H. A. Preus, over 1 Petr. 2, 6. Efter dette oplæste Pastor Koren paa norsk og Prof. Schmidt paa engelsk en kort Oplysning over vor Kirkes og vor Synodes Historie og navnlig Begivenhedernes Gang i Arbeidet for Læreanstalten. Denne Beskrivelse, som meddeles nedenfor, blev lagt i en Glaskrukke, hvor tillige lagdes den augsburgske Konfession, sidste No. af "Emigranten" samt af Decorah Avis Republic og endel Mynter. Et Bliklaag, som trykkes over en India-rubber-Ring rundt om Flaskens Hals, lukkede Flasken saa tæt, at man tror, der ikke skal komme Fugtighed ind i Flasken. Tillige lagdes en Bibel samt en Pontoppidans Forklaring ind i en Blikæske, som loddedes til. Saavel Blikæsken med Bibelen i som Glasflasken med de omtalte Dokumenter i lagdes derpaa af Formanden ind i et dertil indrettet Hul i Muren i det sydøstlige Hjørne, og Formanden tog derpaa en Murske og lagde Kalk omkring dette Hul, hvorpaa de tilstedeværende Prester tog den store tilhuggede Hjørnesten og lagde over Hullet. Formanden tog da en Hammer og slog trende Gange i Stenen og erklærede, at den herved nedlagdes som Grund-

sten i Navnet Faderens, Sønnens og den Hellig-Aands, og han sluttede derpaa med Bøn.

Efter dette holdt Prof. Schmidt en Tale paa engelsk. Skolens Elever afsang derpaa en flerstemmig Hymne, og Prof. Larsen holdt en kort Tale over Ps. 126, hvorefter Pastor Koren gjorde en kjærlig Henvendelse til Menigheden, i hvis Skjød denne Læreanstalt nu skulde oprettes. Saa afsang hele Forsamlingen "Nu takker alle Gud", hvorpaa Festen sluttede med Herrens Bøn og Velsignelsen.

Den Beskrivelse, som oplæstes og nedlagdes, paa norsk og engelsk, lød saaledes:

I Jesu Navn
under Bøn til Gud
nedlagdes denne Grundsten til det
Norske Luther-Collegium
i Decorah
den 30te Juni i Aaret 1864.

Emigrerede Nordmænd, lutherske Christne, boende i Wisconsin, Jowa, Minnesota og Illinois, forenede sig til denne Bygnings Opsørelse for der at opdrage Kirkelærere, gjennem hvis Tjeneste, ved Herrens Naade, det saliggjørende Evangelium i Ord og Sakramenter kunde bevares for deres Efterkommere uforfalsket efter den evangelisk-lutherske Kirkes Lære i den uforandrede augsburgske Konfession. Gud lade det ske. Amen!

Ps. 90, 16—17. Lad din Gjerning sees for dine Tjenere —og din Herlighed over deres Børn. Og Herrens, vor Guds Liflighed være over os, og befæst vore Hænders Gjerning hos os, ja befæst vore Hænders Gjerning!

Aar 1839 (1836) begyndte Indvandringen fra Norge til Illinois og Wisconsin i de Forenede Stater.

Aar 1844 kom W. Dietrichsen som den første Prest fra Norge.

Aar 1850 kom Nordmænd, først til Iowa, lidt senere til Minnesota.

Aar 1853 ordnedes først den norsk-lutherske Synode i Amerika; den havde da 7 Prester, nemlig A. C. Preus (Formand), C. L. Clausen, H. A. Stub, H. A. Preus, G. F. Dietrichsen, N. Brandt, og J. A. Ottesen.

Aar 1857 besluttedes Oprettelsen af et norsk Professorat ved det tysk-lutherske Concordia-Collegium i St. Louis, Missouri, og det stilledes i Udsigt, at dette maatte senere forandres til en egen norsk-theologisk Læreanstalt.

I 1859 lykkedes det først at faa Professoratet i St. Louis besat med Pastor L. Larsen, forhen Prest ved Rush River, Pierce Co., Wis. I 1861, da Krigsurolighederne havde afbrudt Læreanstaltens Virksomhed i St. Louis, besluttedes Oprettelsen af en egen norsk-luthersk Læreanstalt i Decorah, Iowa, men midlertidig begyndte denne Skole sin Virksomhed i Halfway Creek Prestegaard, La Crosse, Wisconsin, med 2 Lærere, Professorerne L. Larsen og F. A. Schmidt (den sidste forhen engelsk-luthersk Prest i Baltimore, Md.) og 9 Elever. Aar 1862 forflyttedes Skolen til Decorah, Iowa, hvor den nu er. Prof. Laur. Larsen er dens Bestyrer. De øvrige Lærere er Prof. F. A. Schmidt og Konrektor L. Siewers, af hvilke den sidste kom fra Norge i 1863. Elevernes Antal er 47, af hvilke dog ikke alle tænker paa at blive Lærere i Kirken; men ved Missourisynodens Læreanstalt uddannes for vort Kirkesamfund 6 Studenter til Prædikeembedet. En er nylig bleven Kandidat.

Nu, da denne Grundsten lægges, tæller den norsk-lutherske Synode i Wisconsin 13, i Iowa 5, i Minnesota 5, i Illinois 2, tilsammen 25 Prester og Menigheder.

Pastor Herman Amberg Preus til Spring Prairie, Wis., er Synodens Formand.

C. H. Griese af Cleveland, Ohio, er den nye Bygnings Architekt.

Bygningskommissionen bestaar af:

Pastor C. L. Clausen til St. Ansgar, Iowa.

Pastor V. Koren til Little Iowa, Iowa.

Hr. Gulbrand Olsen Rustad af Decorah, Iowa.

Hr. Jørgen Brunsvold af Big Canoe, Iowa.

Hr. Bernt Johannesen Næset af Koshkonong, Wis.

Prof. Laur. Larsen af Decorah, Iowa.

Ti Aar efter denne Grundstenlægning, nemlig den 30te Juni 1874, var der igjen Fest i Decorah i Anledning af Grundstenlægningen for den søndre Fløi. Synoden havde udnævnt en Deputation paa 12 Prester og 12 Lægmænd til at være tilstede og deltage i denne Høitideligheb. Tilstede af Presterne var dog kun H. A. Preus, S. S. Reque, T. A. Torgersen, O. Juul, Asperheim, Mohn og Møller, og af Lægdelegater kun et Par. Festen begunstigedes af det herligste Veir. Ifølge Beretningen i "Kt." samledes man henved Kl. 11 paa en mellem Trærne paa Collegelandet dertil indrettet Plads, hvor en Talerstol og Bænke var opstillede. Efterat først en Salme var afsungen, hilste Pastor N. Brandt, som dengang var Medlem af Lærerkollegiet og Stedets Prest, Gjesterne velkomne, angav kortelig Festens Anledning og indledede den med Bøn. Derpaa begav hele Forsamlingen sig i Procession til Byggestedet, hvor man opstillede sig i Kreds omkring det paabegyndte Arbeide, der nu var kommet saa vidt, at en stor Del af Bjelkerne over Kjelderetagen var lagte. Paa disse var der lagt et midlertidigt Gulv og opreist en Talerstol, hvorfra Prof. Larsen mindede om den for 10 Aar siden udførte Gjerning, idet han oplæste ovenstaaende Dokument. Hertil føiede han en kort Fremstilling af Skolens Vekst og Udbyttet af dens Virksomhed i de forløbne 10 Aar.

Efter denne lille Tale, der indledes og afsluttedes med Salmesang, begav man sig atter til Festpladsen mellem Træerne, hvor Synodens Formand, H. A. Preus, holdt en Tale over Gal. 6, 9. Efter denne Tale afsang Forsamlingen en til Anledningen forfattet Sang. Derpaa holdt Pastor Juul fra New York en kort engelsk Tale, og Sangkoret sluttede med: "Himmel og Jord skal forgaa; men dit Ord, o Gud, ei rokkes."

8de Kapitel.

Collegets Bygninger o. s. v.

Som ovenfor meddelt, var det paa Synodemødet 1861 besluttet at indkjøbe 32 Acres Land i Decorah, og paa samme Møde valgtes en Bygningskomite, som skulde lægge Planer og lade udføre Tegninger til Byggearbeidet. I Begyndelsen af August 1861 henvendte denne Komite sig til Arkitekt C. H. Griese i Cleveland, Ohio, og Hr. Griese mødte med Komiteen i Decorah den 31te Oktober, paa hvilken Dag Komiteen ogsaa organiserede sig ved at vælge Pastor L. C. Clausen til Formand, Pastor Koren til Sekretær og Hr. G. O. Rustad til Kasserer. Før Komiteen skred til Udarbeidelsen af Plan og Overslag for Bygningen, søgte den først nøiere at klargjøre sig, hvilket Formaal Synoden maatte have med Oprettelsen af en høiere Læreanstalt, og dernæst, hvilke Midler man kunde gjøre Regning paa. I denne Sag kom Komiteen til følgende Resultater, som blev forelagt Kirkeraadet til Approbation: "Med Hensyn til følgende Spørgsmaal var man enig i, at, hvorvel den Pligt, Kirken har til at uddanne Prester og Lærere, baade har været den første Anledning og altid maa blive det fornemste Maal for dette Foretagende, saa er det dog ogsaa en uafviselig Kirkens Pligt at drage saavidt mulig Omsorg for, at der kan gives vore Menigheders Ungdom Adgang til en høiere Uddannelse i de almindelige Skolefag. Da det er Komiteen bekjendt, at denne Pligt er temmelig almindelig erkjendt blandt ikke faa af vore Menig-

heder, — og da selv det egentlige theologiske Seminarium fordrer et saadant almindeligt forberedende Skolekursus som det her omhandlede; — da fremdeles Lærerkræfterne ikke derved i nogen væsentlig Grad vilde maatte forøges, saa at altsaa den her tilsigtede Fordel maatte kunne opnaaes uden nogen betydelig forøget aarlig Udgift, — og da endelig den udvidede Plan tilligemed et større Discipeltal vilde give Anledning til, at der ved Optagelsen i det theologiske Seminar kunde tages bedre Hensyn til de for en theologisk studerende ønskelige Kvalifikationer, medens man paa samme Tid undgik den Vanskelighed at maatte allerede paa et tidligere Trin i Skolen vise dem tilbage, der ikke var saaledes kvalificerede, — saa har Komiteen enstemmig besluttet at indrette Planen for Læreanstalten saaledes, at den for Seminariet forberedende Skole ogsaa kan modtage Elever, der agter at uddanne sig for andre Kald i Livet og at dygtiggjøres til at tjene Landet i det Borgerkald, der fordrer mere end almindelige Kundskaber.

Under de Overveielser, som Komiteen med denne Hovedhensigt for Øie anstillede angaaende den Maalestok, efter hvilken Anstalten turde paabegyndes, ledede den til det Resultat, som foreligger i medfølgende Udkast, og det af følgende Grunde: En Læreanstalt, anlagt i mindre Maal, vilde ikke afhjælpe den Trang, som vore talrige Menigheder har til en god høiere Skole og Opdragelsesanstalt i et længere Tidsrum end høist nogle ganske faa Aar. Den første Følge heraf vilde være den, at de fleste af dem, der antages at ville ønske Optagelse i Skolen, maatte vises tilbage, og at de, der maaske havde gjort de største Opofrelser for dens Istandbringelse, vilde se sig skuffede i Haabet om Adgang for deres Børn. Naar det da om faa Aar skulde vise sig nødvendigt at udvide Bygningen, saa vilde det give Anledning til forstyrrende Forandringer i Bygningens Indredning, hvilket tillige vilde virke svækkende paa dens Soliditet. Fremdeles vilde Menighedernes Gav-

mildhed trættes ved de idelig gjentagne Opfordringer, medens der tillige er Grund til at befrygte, at deres Beredvillighed vilde ophøre formedelst den ved Planens Utilstrækkelighed fremkaldte Mistillid til de Mænds Dygtighed eller Paalidelighed, der udkastede den.

I den forelagte Plan formener Komiteen, at der er givet Forslag til en baade hensigtsmæssig og efter rimelige Udsigter i et længere Tidsrum tilstrækkelig Skolebygning, der tillige er saaledes indrettet, at den, om det i Fremtiden skulde gjøres nødvendigt, kan udvides uden nogensomhelst Forandring. Bygningen er efter Overslaget beregnet paa at afgive bekvem Plads (Skoleværelser, Soveværelser og Arbeidsværelser) for 80 Elever samt desuden Bolig for den af Lærerne, der bliver Skolens Bestyrer, og for Anstaltens Husholder. I det første Aar vilde der rimeligvis ogsaa kunne afgives Bolig for en Lærer til. Skulde Tilgangen af Elever blive saa stor, at det gjordes nødvendigt, saa kunde de fleste af de som Arbeidsværelser betegnede Rum anvendes til Soveværelser, hvorved det vilde blive muligt at modtage omtrent 120 Elever; dog anser Komiteen den Fordel (for ikke at sige Nødvendighed) at have særskilte Arbeidsværelser for at være saa stor, at den i dette Tilfælde heller maatte tilraade Tilbygningen af en Fløi i Lighed med den i Planen udførte. Bygningen er efter en foreløbig Beregning anslaaet til at ville koste henved 28,000 Dollars; dog maa det bemerkes, at dertil endnu vil komme Omkostningerne med at opføre de nødvendige Udhuse samt Boliger for Lærerne, af hvilke, som anført, kun en faar Bolig i Skolebygningen, naar de til Elever bestemte Rum er optagne.

Hvad det andet Hovedspørgsmaal angaar, synes Komiteen, det er baade en utaknemmelig Mistillid til Gud og en uberettiget Ringeagt for vore Menigheder, om den under de Omstændigheder, i hvilke vi her i Landet lever, vilde tvile om,

at det lod sig gjøre for vort Kirkesamfund at foranstalte opført en baade tilstrækkelig og i Forhold til dens høie og vigtige Hensigt værdig udstyret Høiskole. — Decorah, 5te November 1861, I Bygningskomiteen for Læreanstalten, ærbødigst C. L. Clausen, V. Koren, G. O. Rustad, Jørgen Brunsvold, J. Naeset."

Den Plan, som omtales i denne Indstilling fra Bygningskomiteen, blev antaget af Kirkeraadet, omsendt til Menighederne og i 1862 antaget af Synoden.

Til Synodemødet i Gjerpen Menighed, Manitowoc County, Wis., 1866 indkom der en Indberetning fra Bygningskomiteen. Denne Indberetning er skrevet af Prof. Larsen, som havde havt mest med hele Arbeidet og alle dets Enkeltheder at gjøre. Af denne Indberetning hidsættes det meste: "I Bygningskomiteens Møde i Decorah Høsten 1861 lagdes Planen til Bygningen, og denne meddeltes derpaa i en kort Oversigt i "Maanedstidende" og omsendtes til Menighederne. I Løbet af Vinteren udførte Arkitekten Tegninger, som fremlagdes paa Synoden i 1862 og der vedtoges, idet Bygningskomiteen tillige bemyndigedes til, saavidt de Penge, som kom ind, vilde række til, at gjøre Indkjøb af Materialier og udføre andre forberedende Arbeider. Meget blev imidlertid i saa Henseende for det første ikke gjort, da man havde nok at gjøre med at faa betalt Landet, som kostede $1500 og med Renter og Omkostninger kom paa $1,658.50, samt de to Huse, som efter Synodens og Kirkeraadets Beslutning blev kjøbte, det ene til midlertidig Skolebygning og Bolig for Bestyreren, det andet til Bolig for den anden Lærer. I det første Regnskab, som Bygningskomiteen fremlagde den 14de Oktober 1862, og som allerede udviser en Udgift af $4,164.11 at findes derfor kun $231.65 anvendt paa den store Bygning. Efter imidlertid saaledes hine andre Udgifter var bestridte, og de dertil medgaaede Penge var indkomne, uden at man havde behøvet at

optage noget Laan af nogen Betydning, finder vi, at Bygningskomiteen allerede Vaaren 1863 afsluttede Kontrakt om Forfærdigelsen af 1,800,000 Teglsten, hvoraf samme Aar to Ovne paa tilsammen 466,850 blev færdige. Synoden i 1863 besluttede ogsaa med al Kraft og saa hurtig som muligt at fremme Arbeidet, og da det Synoden forelagte Regnskab med en Udgift fra 14de Oktober 1862 til 6te Juni 1863 af $1,810.14 viste, at de hidtil kjøbte Bygninger var betalte paa $400 nær og tillige bragte i en saadan Stand, at der ikke tiltrængtes mere Pengeudlæg til dem, saa kunde der være Haab om, at naar man nu vilde anvende al Kraft paa den store Bygning, saa kunde Arbeidet paa den for Alvor begynde.

Da der imidlertid straks tiltrængtes mere Plads for Skolen, besluttede samme Synode at kjøbe en Tomt og bygge et Hus i Nærheden af den gamle Skolebygning; men den haabede, at den Udvidelse, Skolen derved kunde saa, skulde forøge Interessen for den saa meget mere, at det derved skulde blive desto lettere at skaffe Bidrag til den større Bygning. Foruden at nu den mindre Bygning (hvortil toges 44,640 Teglsten af dem, som var brændte paa Collegetomten) fuldførtes inden Aarets Udgang, og som ovenfor nævnt 2 Ovne Brick brændtes, blev ogsaa samme Høst en stor Del af Tomten til Colleget udgravet og Sten brudt til Grundmuren. Desuden blev et Rør lagt fra en Kilde indenfor den Bakke, hvorpaa Colleget ligger, og dennes Vand ved en Rampumpe ledet op til Teglverket. Og da der i den tørre Sommer, vi da havde, dog herved ikke skaffedes Vand nok, saa blev der gravet en Brønd, som nu er lige udenfor College-Bygningens Kjøkkendør.

I Januar 1864 samledes Bygningskomiteen med Arkitekten i Decorah. Der erkjendtes det nu paa Grund af Skolens Trang til mere Rum, som ikke engang for Øieblikket var bleven tilstrækkelig afhjulpet ved den nye lille Bygning, for høist ønskeligt at faa det store Hus under Tag inden Vinteren,

og skjønt de gjorte Forberedelser ikke var saa langt fremskredne, som de skulde, erklærede Arkitekten det dog for muligt at naa dette Maal, naar man greb Sagen kraftigt fat. For Komiteen maatte det imidlertid stille sig meget tvilsomt, om de fornødne Penge hertil kunde skaffes, og i sine Beslutninger vovede den ikke at binde sig videre end til at opføre Grundmuren, bryde og fremkjøre den Sandsten, som skulde hugges og anvendes i Bygningen, anskaffe alle de fornødne Træmaterialier samt fuldende Teglbrændingen. Disse Arbeider besluttede imidlertid Komiteen at drive med saadan Kraft, at der kunde blive Tid nok til endnu samme Aar at faa Bygningen under Tag, hvis den hertil fik fornøden Bemyndigelse og Forsikring om Pengemidler i betimelig Tid. Kirkeraadet, som samledes i Nærheden af Decorah den 24de Januar og følgende Dage, bifaldt Bygningskomiteens Plan, men turde dog ikke dengang give nogen Bemyndigelse til at bringe Bygningen under Tag samme Aar, men besluttede saa hurtigt som muligt at indhente Menighedernes Erklæringer derom, forat Bygningskomiteen itide kunde faa Besked. Noget fuldstændigt og bestemt Svar modtog Bygningskomiteen imidlertid ikke før Synoden; men da denne i 1864 holdtes meget tidlig (8de Juni), saa man sig istand til at vente med Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om Bygningen skulde bringes under Tag samme Aar, indtil Synoden selv kunde fatte Beslutning derom.

Imidlertid blev indtil Midten af Juni følgende Arbeider udførte: Kjelderen blev fuldstændig udgraven, og ikke alene den manglende Sten dertil brudt og fremkjørt, men Kjeldermurene blev ogsaa næsten færdige. Under alle Murene ligger store, flade 3 og 2½ Fod brede Stene; Murene selv er paa Indsiden forsynede med en Foring af enkelt Mursten med 2 Tommers Mellemrum fra Stenmuren, hvorved opnaaes, at Kjelderen er baade varm og tør. Til at forsyne os med Kalk var ogsaa bygget en Kalkovn, hvorved under hele Arbeidet

mange Penge indsparedes, og som endnu staar der i god Stand, rede til at benyttes i Fremtiden. For at skaffe Træmaterialier havde Arkitekten og et af Bygningskomiteens Medlemmer, Jens Næset, i Januar foretaget en Reise over Lansing og Black River Falls til Eau Claire og havde endelig faaet de bedste Tilbud i Lansing, hvor derfor i April sluttedes Kontrakt om 214,000 Fod Lumber, 80,000 Shingles og 50,000 Stykker Lath. Om at levere 4 Døre og alle Vinduer blev i Mai sluttet Kontrakt med en norsk Snedker Hansen i Janesville. Til at besørge den megen Kjøring, som især i Begyndelsen udfordredes, blev der kjøbt to Spand Heste, af hvilke vi vistnok i det andet Byggeaar havde det Uheld at miste det ene, men som dog gjorde saa meget Arbeide, at de rigelig betalte sig, og Fordelen ved dem fuldkommen opveiede det nævnte Tab. At Teglbrændingen fra Vaaren af begyndte med al Kraft, forstaar sig af sig selv. Desuden var Brydningen og Tilhugningen af Sandsten begyndt med saa mange Mand, at dette Arbeide kunde være færdigt til Høsten. Alt dette var altsaa sat i Verk og udført før Synoden i 1864, hvorfor ogsaa i det for denne Synode fremlagte Regnskab Udgifterne til den store Collegebygning allerede udgjorde $7,025.38. Heri er alle Udgifter fra Arbeidets Begyndelse indbefattede; thi disse var alle udførte efter den foregaaende Synode, og i Synoderegnskabet for 1863 fandtes ingen Udgifter til den store Bygning.

Saa vidt var altsaa Sagen kommen, da det vigtige Spørgsmaal blev stillet til Synoden i 1864, om Bygningen samme Aar skulde søges bragt under Tag. Spørgsmaalet blev udførlig drøftet og syntes hos alle Medlemmer at vække levende Interesse. I Tillid til Gud, og idet alle lovede at ville arbeide for Sagen, besluttede Synoden at "overdrage til Kirkeraadet og Bygningskomiteen at slutte de fornødne Kontrakter for at bringe Bygningen under Tag i det samme Aar."

Om den høitidelige Grundstenlægning den 30te Juni behøver Bygningskomiteen ikke at give nogen Beretning. Men faa Dage efter, den 5te Juli, afsluttedes den formelige Kontrakt om at opføre Teglstenmure ved Brødrene Alsip fra McGregor, som forpligtede sig til at have Arbeidet saa vidt færdigt til den 15de Oktober, at Snedkerne da kunde komme til at lægge Taget paa. Ved Siden deraf gjordes nu alle andre Forberedelser og Kontrakter for at opnaa det Maal, som vi havde sat os.

Men vi fik snart føle Vanskelighederne ved at udføre et saa stort Arbeide saa langt borte i det fjerne Vesten. Vor Lumberkontraktør, som rigtignok kunde undskylde sig med den ualmindelig lave Vandstand i Mississippi og derfor blev nødt til at kjøbe meget i Milwaukee for langt høiere Priser, end han selv efter Kontrakten med os skulde have, kunde kun med Nød og neppe bringes til at holde sin Kontrakt, og vi maatte finde os i at betale $638.44 mere end Kontraktprisen for det saakaldte framing lumber, medens han selv paa samme Tid maatte betale $221.81 mere, end han fik af os. Paa det øvrige Lumber, som vi tildels selv maatte kjøbe, fordi han ikke skaffede det i rette Tid, maatte han ogsaa betale os, hvad det kostede over Kontraktpris, i alt $303.28, saa at han tilvisse med os har maattet dele Tabet ved Prisernes hurtige Stigen.

Det blev paa Synoden 1864 omtalt, at Prisen paa Lumber allerede var stegen til $29 pr. tusinde Fod, medens vor Kontrakt satte den til $18; og som ovenanførte Tal viser, kostede i det hele det Lumber, som maatte kjøbes udenfor vor egen Kontraktørs Tomt, $1,154.53 mere, end det efter vor Kontraktpris skulde kostet. Det var næsten for meget forlangt, at han skulde bære hele dette Tab, og vi maa, eftersom Tiderne blev, være fornøiede med, at vi slap saa billig, som vi gjorde, idet han bar henved det halve af Tabet. Men ikke liden Ulempe

havde vi deraf, at vi oftere maatte vente paa Lumberet til det sidste Øieblik, hvori vi skulde bruge det.

Ligesaa havde vi Vanskelighed med vore Murere, som snart merkede, at de ikke kunde staa sig paa sin Kontrakt, hvis de skulde opfylde den ordentlig. Murarbeidet er her overhovedet udført paa en ganske anden Maade end sedvanlig, idet der er brugt meget mere Kalk end sedvanlig og hvert course rigelig overøst med Vand, forat Kalken kunde komme til at trænge vel ind overalt. Dette var altsammen nøie beskrevet i Kontrakterne; men det syntes, som Kontraktørerne havde tænkt sig, at det blot skulde staa der for et Syns Skyld, og at der ikke saa nøie vilde blive seet paa Opfyldelsen deraf. Bygningskomiteen havde derimod, netop for at sikre sig, at Muringen som den vigtigste Del af Arbeidet maatte blive godt udført, besluttet at ansætte en Formand, som Arkitekten skulde sende os, og som baade skulde "lægge ud" Arbeidet efter Tegningen og tillige vaage over, at hver eneste Sten blev rigtig lagt. Denne Formand havde allerede med Graastensmurerne havt megen Møie og ofte maattet rive ned, hvad de havde bygget op; men dog var det lykkedes at holde dem til Kontrakten og faa Arbeidet ordentlig udført. Med Teglstensmurerne derimod gik det ikke saa godt. Da Arkitekten den 16de August havde opmaalt deres Arbeide og fundet ud, at det efter Prisen pr. tusinde beløb sig til $1037, og da de havde faaet Halvdelen af denne Sum, som efter Kontrakten var alt, hvad de kunde forlange, sluttede de med at arbeide og erklærede ikke at ville begynde igjen, medmindre de blev fritagne for at staa under Arkitektens og hans Formands Opsyn eller fik længere Tid til Arbeidets Fuldførelse. Det første kunde der naturligvis ikke være Tanke om at indrømme dem, og det sidste kunde vi heller ikke gaa ind paa, dersom Bygningen skulde komme under Tag inden Vinteren. Vi maatte saaledes lade dem løbe og betalte dem naturligvis ikke den resterende Halvdel paa deres Arbeide.

Men for at faa Muringen fortsat var der nu ingen anden Udvei end at faa leiet Arbeidere i Dagløn, og da Arkitekten netop skulde reise gjennem Chicago, fik vi ham til der at se sig om efter saadanne. Vore Bestræbelser i denne Henseende lykkedes ogsaa saaledes, at vi lidt efter lidt fik indtil 18 Murere; for det meste havde vi dog kun 15—16. Med denne store Styrke arbeidedes nu i 9 Uger under det heldigste Veir og næsten uden nogen Afbrydelse, og da disse var tilende, var man allerede kommen næsten til Gesimsen; det øverste Bjelkelag var lagt, og nogle af Bjelkerne var reiste. Men den 8de November kom der en stor Mængde Sne, og Vinteren indfandt sig for Alvor, saa at det ikke mere var muligt at gjøre noget betydeligt. Taget kom altsaa ikke paa; men foruden at Murarbeidet nu naturligvis var udført godt og ordentligt, var Bygningen dog bragt til det Punkt, at den med Lethed kunde tildækkes for Vinteren, og det skede nu ogsaa. Omtrent den 25de November var alle Arbeider sluttet. Foruden Murarbeidet, hvorom der her nærmest har været talt, var i dette Aar endnu følgende Arbeider udførte: Af Teglsten blev 4 Ovne færdige paa tilsammen 849,580 Stykker, saa at i alt nu omtrent 1,300,000 var færdige. Al Sandsten var ikke alene brudt og fremkjørt, men ogsaa huggen, og den, som i Aarets Løb ikke var bleven indmuret i Bygningen, blev indlagt i Kjelderen og saaledes vel forvaret for Vinteren. Tømmeret til Taget var framed, og en stor Del af det Lumber, som skulde bruges indvendig i Huset til Dørkarme og Fodbord, var færdig tilskaaret og høvlet og oplagt inde i Bygningen. Vinduskarmene fra Janesville var alle leverede, medens Grinderne (Sashen) skulde gjøres om Vinteren. En Del Opgravning af Tomten omkring Bygningen samt flere mindre Arbeider var ogsaa udførte og flere Kontrakter afsluttede til Arbeidets Fortsættelse i det følgende Aar.

I Januar 1865 holdtes atter ligesom foregaaende Aar

Møde i Decorah baade af Bygningskomiteen og Kirkeraadet. Man gjennemgik her atter Planen for Bygningens indre Indredning og Værelsernes Inddeling; ligeledes en Plan for Udhuse. En nøiagtig Beretning over det hele Aars Arbeide og Udgifter fremlagdes baade for den samlede Bygningskomite og for Kirkeraadet, og Beslutninger fattedes om Arbeidets Fortsættelse med det Maal for Øie at kunne tage Bygningen i Brug til 1ste September, dog ogsaa saaledes, at man saa vidt som muligt var beredt paa at slutte, hvis man ikke skulde se sig istand til at skaffe Penge. Først og fremst maatte der da sørges for det manglende Lumber, og da vor Kontraktør i Lansing ikke syntes at tage sig noget ivrig af Sagen, maatte atter Jens Næset foretage en Reise til Oshkosh og Fond du Lac og gjorde paa det sidste Sted et større Indkjøb, fornemlig af Gulvbord, hvorved dog, som før bemærket, den Del, som efter Kontrakt skulde været leveret i Lansing, kun kom til at koste os, hvad der i Kontrakten var bestemt. Ved de nye Bestemmelser om flere Skillevægge og til Udhusene behøvedes mere Lumber end oprindelig paaregnet, og dette kjøbtes paa forskjellige Steder og til Tidens temmelig høie Priser. Fordi under disse overmaade vanskelige Lumberforhold meget af Træmaterialierne ikke var tilstrækkelig tørre, er en Del af det indvendige Arbeide ikke blevet ganske saa godt, som det burde. Om Opførelsen af de 3 Trapper, som inde i Huset gaar fra Kjelderen lige op til det saakaldte attic story, gjorde vi, efter at have undersøgt Priserne paa forskjellige Steder, Kontrakt med en Trappebygger Hamilton i Cleveland, hvorved vi fik Trapperne 700 Dollars billigere, end vi kunde faaet dem i Decorah, og et udmerket Arbeide af aldeles tørt Materiale. Trapperne er alle belagte med Jernplader, og vi kan derfor haabe, at de vil blive meget varige.

Ogsaa ved Vinduerne fra Janesville viste der sig, da Grinderne kom, den Mangel, at i nogle af dem den øvre Bue

ikke passede godt til Karmen, et Uheld, som var saa meget ubehageligere, som det hele Arbeide forresten var særdeles tilfredsstillende. Dog blev Feilen paa Leverandørens Bekostning nogenlunde rettet.

Forfærdigelsen af Teglsten fortsattes i Aarets Løb, indtil vi havde faaet det bestemte Antal af 1,800,000, og desuden tillod vi Kontraktøren at arbeide for egen Regning Resten af Sommeren. Da det var umuligt, saaledes som Arbeidspriserne var stegne, at levere Teglstenene for den oprindelig bestemte Pris, og da vor Kontraktør, som en fremmed og uformuende Mand, slet ikke kunde skaffe Penge, saa var vi nødt til stadig at udbetale ham, hvad han behøvede for at holde Arbeidet i Gang, og tillige fandt Komiteen i sit sidste Møde i Januar 1866 det rigtigt at tilstaa Manden, som ufortrødent og trofast havde arbeidet for os, et Extratillæg. Beregner vi nu nøiagtig alle vore Udgifter med Tilvirkningen af Teglsten, saa kommer den os paa netop 5½ Dollars pr. tusinde, medens den sedvanlige Pris har været 8, ja op til 9 Dollars pr. tusinde. Dertil kommer den store Fordel at have den saa nær ved Haanden og derved slippe store Udgifter ved Kjøringen. Til Colleget og alle dets Udhuse og Arbeider udenfor Hovedbygningen er medgaaet omtrent 1,600,000 Teglsten, medens 44,640 i 1863 om Høsten brugtes til den lille Bygning i Byen, 92,000 er solgt til Decorah og Madison Menigheder til en Prestegaard, og Resten er solgt mest i Smaapartier til forskjellige. Nylig solgtes den sidste Slump paa omtrent 35,000 under et.

Om Vinteren var vore Heste beskjæftigede med at kjøre Lumber, Ved til Kalkbrænding og Sten. Ved kjøbte vi i Skoven huggen, medens et Stykke Skovland, som vi Høsten 1864 havde kjøbt, blev benyttet til at sælge vor Teglbrænder Ved og derpaa den følgende Høst blev solgt med en Gevinst af 160 Dollars. Den Sten, som kjørtes, skulde dels bruges til Grundmur for Stalden, dels til Trapper og Afløbskanaler,

som skulde indrettes i Kjelderen for at blive af med alt skiddent Vand. Til Hugning af Trappestene fik vi ogsaa i dette Aar fat paa et Par af de Stenhuggere, som i det foregaaende Aar havde hugget Sandstenen.

Den 24de April 1865 begyndte atter Muringen paa Colleget med 8 og kort efter 9 Murere. Den fortsattes indtil Slutningen af November, da Stalden blev færdig; men da var Murernes Antal lidt efter lidt indskrænket til 4. I December og nogle Dage af Januar hvidvaskedes hele Bygningen af 3, senere kun 2 Murere. Omtrent Halvdelen af dette Aars Murarbeide var imidlertid Plastring, og denne udførtes i Sommerens Løb af de samme Folk, men for Arkitektens Regning, som havde taget dette Arbeide paa Kontrakt. Vi havde fra forskjellige Kanter søgt at faa Bud paa dette Arbeide, og Arkitekten tog det da for den Pris, som var forlangt i det billigste Bud, og desuden paa det Vilkaar, at vi for dette Arbeide hverken skulde betale ham nogen Procenter som Arkitekt eller lønne nogen Opsynsmand, som vi med en anden Kontraktør havde maattet gjøre. Herved blev Arbeidet os i Virkeligheden 400 Dollars billigere end efter det laveste Bud, vi ellers havde, og det vilde desuden være meget at befrygte, at vore Plastrere, hvis vi havde taget andre dertil, vilde gjort som vore Murere det foregaaende Aar, løbet fra sin Kontrakt. Plastringen var nemlig i denne Bygning temmelig vanskelig. Over alle Vinduer er nemlig Buer, og for at spare Lumber og Snedkerarbeide er der for alle Vinduer gjort Fordybninger i Muren, saa Plastringen for alle disse Vinduer med deres Buer faar en Indbøining eller Kant, som maa gjøres meget omhyggelig, naar den skal gjøres nøiagtig. Desuden er Afpudsningen gjort paa almindelig europæisk Vis, som er vanskeligere og tager mere Tid end den her almindelige; den ser vel lidt grovere ud, men den lader sig netop derfor saa meget lettere hvidvaske og reparere, hvilket naturligvis i en Skolebygning er en

stor Fordel. Paa Plastringens Udførelse har vi vissselig ingen Grund til at klage; men dog faldt en Del af den under Tagene ned om Høsten og om Vinteren. Aarsagen hertil var imidlertid den, at vi var saa uheldige at maatte vente meget længe paa Glas, og da vi om Sommeren ofte havde baade Regn og Storm, fik vi ofte en Mængde Vand ind, som trængte sig gjennem Gulvene og løsnede Plastringen nedenunder. Derfor faldt heller intet ned i 3die Etage, men mest i 2den og lidt i 1ste, og mest der, hvor Uveiret havde staaet mest paa. Nu i Sommer (1866) er Skaden repareret; men desværre traf vi iaar til at faa tildels daarlig Kalk, og derfor er det endnu ikke blevet ganske saa godt, som det burde være.

Paa Grund af mange Uheld, som ingen af os kunde hjælpe for, kom Vindusglasset først den 19de September 1865 til Decorah. Vi havde i betimelig Tid bestilt det direkte fra Fabriken i Pittsburg; men sent var det affendt derfra, og 4 Uger var det underveis. Rigtignok fik vi 25 pCt. Afslag i den almindelige Pris; men vi tabte vissselig mere end dette ved den Skade, Regnen gjorde. Og da vi dog bestandig hver Dag kunde vente Glasset, havde vi ikke villet gribe til den Udvei, som jo ogsaa vilde kostet ikke saa lidet, at spigre alle Vinduerne til med Bord; tilsidst var dog dette blevet gjort i den store Sal. Da Glasset kom, maatte alle Kræfter sættes i Bevægelse for at faa det indsat til Skolens Indflytning den 12te og Indvielsen den 14de Oktober, og med Nød og neppe lykkedes ogsaa dette. Men Malerarbeidet maatte fortsættes til ud i November, og dog blev Størstedelen af det indvendige Træverk ikke malet mere end to Gange og burde derfor i Sommer havt en tredie Overstrygning; men vi manglede Penge dertil.

Med Hensyn til Snedkerarbeidet, saa var en stor Del af dette bortsat paa Kontrakt; men meget maatte ogsaa gjøres i Dagløn. Da her maatte gjøres Borde, Bænke, Pulte og mange andre Ting, som hørte til Husets indre Indredning,

maatte vi have 3 Snedkere i Arbeide ligetil Februar 1866, og en, som var en særdeles flink og paalidelig Mand, blev her endnu en Tid og har ogsaa i Sommer havt adskilligt Arbeide her for at faa alt iorden.

Det var nødvendigt ifjor Høst at faa Gaardspladsen nogenlunde opgravet og Tomten noget opryddet. Dog blev i denne Henseende endnu meget tilbage at gjøre, og en Del heraf saavelsom en Del Indgjerding er bleven udført i Sommer. Da vi imidlertid har maattet indskrænke vore Udgifter til det allernødvendigste, er Gjerdet neppe halvfærdigt og Tomten heller ikke paa langt nær iorden. Forat denne skal kunne faa en ordentlig Skikkelse, er endnu adskillige Huller at fylde og Høider at udgrave; men saadanne Arbeider kan jo tages lidt efter lidt, eftersom man har Raad dertil. Et af de sidste Arbeider, som blev udført ifjor Høst, var at bygge Hus over vor Rampumpe, saa at den kunde gaa uden at fryse fast, og at lægge Vandrøret saa dybt, at heller ikke i det Vandet kunde fryse, samt endelig lede det ind i Bygningen. Det viste sig dog i Vinterens Løb, at Ramhuset ikke var frostfrit, og vi har derfor i Sommer faaet det endnu bedre dækket. Naar Kilden nu er fuld af Vand, gaar Pumpen uophørlig op i et stort Kar i Basementet lige udenfor Kjøkkendøren. Dette Kar har igjen Afløb til de Kanaler, som fører det skidne Vand ud af Huset, og hjælper altsaa meget til at holde disse rene; thi Vandtilstrømningen er saa stor, at Karret altid holder sig fuldt, hvor meget Vand der end bruges i Husholdningen. Er derimod Kilden i tørre Tider mindre, saa maa Rampumpen standses nogle Timer om Dagen; men den vil altid, dersom den blot kan bevares for Frost, kunne levere Vand nok til Huset.

Saaledes er da her leveret en Oversigt over det hele Byggearbeide, og vi vil nu ogsaa kortelig stille os for Øie Arbeidets Resultat. Vor Collegebygning er 126 Fod lang; Bredden er i Hovedbygningen 52 og i Fløien 44 Fod. Den

bestaar af en Kjelderetage (Basement), som er 10 Fod høi, 3 Hovedetager paa 14, 13 og 12 Fod, og medens 3die Etage i Fløien er 16 Fod høi og intet Loft har, saa er der i Hovedbygningen en attic story paa 10 Fod og endelig et rummeligt Loft. I Kjelderetagen er foruden Kjelderrum 2 Kjøkkener til Skolens Husholdning, en Spisestue, hvor 100 kan bespises, Bolig for Husholderens Familie og Tjenestefolkene samt 2 Vaskeværelser for Disciplene, i hvilke det rene Vand pumpes ind fra en Cisterne, og det brugte slaaes i Afløbskanalerne, uden at man behøver at gaa udenom Huset. I 1ste Etage er Bolig for 3 Lærere (to af dem med Familie) samt et større Læseværelse. I 2den Etage er 8 større og mindre Undervisningsværelser samt et Gjesteværelse til hver af de to Lærerfamilier. I 3die Etage er 4 Soveværelser til 30 Disciple, 2 Sygeværelser og 2 Læseværelser samt over hele Fløien en Festivitetssal, som ogsaa benyttes til Kirke. Endelig er i den saakaldte attic story 4 store Sovesale til i alt 55 Disciple. Desuden er i 2den og 3die Etage ved Hovedkontoret afdelt Værelser, hvoraf det ene kunde benyttes til Bibliothek, det andet til Skoleværelse. Ved en fuldstændig Benyttelse af det hele Rum kunde Bygningen vist tage 100 Disciple foruden de Lærere, som nu bor der, og naar kun Bestyreren blev boende i Huset, indtil 120. Værelserne er lyse og luftige og tillige varme. Vistnok er Nordvestvinden om Vinteren temmelig vanskelig at holde ude gjennem de store Vinduer, men ved Rullegardiner og andre hensigtsmæssige Indretninger haaber man dog, at det skal lade sig gjøre.

Udenfor Bygningen har vi foruden den omtalte Vandledning den i 1863 gravede Brønd, som altid holder Vand, men ikke i nogen stor Mængde, samt 4 Cisterner til dagligt Brug. Desuden er iaar anlagt en stor Cisterne, som blot skal bruges i Nødsfald, og Kar er anskaffede til alle Etager for altid at have Vand fra denne Cisterne ved Haanden; men det Pumpe-

verk, som skulde drive Vandet op i Karrene ligetil det øverste Loft, har vi iaar endnu ikke formaaet at skaffe.

Udenfor den store Bygning er ogsaa et Bagerhus, hvori der med forholdsvis lidet Ved steges fortræffeligt Brød; desuden en Staldbygning med Rum til 4 Heste, 5 Kjør, Vognskjul, Vedskjul og et Rum til alle Slags Redskaber samt et stort Loft til Hø og flere andre Ting. En liden Stolpebod af Træ ved Siden af Bagerovnen, fornemmelig til at bevare Mel i, vilde være meget ønskelig; dog faar man vente med den, indtil Pengeforholdene bliver lidt lettere. (Denne Stolpebod er senere bleven anskaffet.)

Dette er altsaa den synlige og haandgribelige Frugt af vort Byggearbeide, og vi kommer da endelig til at omtale Omkostningerne derved. Udgifterne for det hele Byggearbeide indtil 4de Juni 1866 viser sig efter Regnskaberne at være $75,576.23. At denne Sum ikke er stor i Forhold til den opførte Bygnings Størrelse, Soliditet og Skjønhed, derom er alle enige, som har beseet Arbeidet."

Paa Synodemødet, som afholdtes i La Crosse, Wis., fra 21de til 29de Juni 1873, blev det besluttet at paabegynde Opførelsen af den søndre Fløi til Collegebydningen. Under Synodemødet blev der optaget en Subskription paa $3,725 til dette Øiemed. Kirkeraadet fandt paa sit Møde i Oktober samme Aar, at den Pengesum, der var fornøden til den nye Fløis Opførelse, var tilstrækkelig sikret, og udnævnte to af sine Medlemmer, Pastor V. Koren og Hr. Jens Olsen, til i Forening med Trustees'erne at ordne alt fornødent med Hensyn til det paatænkte Byggearbeide. Disse mødte den 6te November og besluttede enstemmig at sætte Arbeidet i Verk, og en Plan for Bygningens indre Indredning blev vedtagen. Den 12te og 13de Januar 1874 holdtes igjen et Møde, og Hr. Jens Næset blev valgt til Bestyrer for Arbeidet, og til Byg-

ningskomite valgtes Pastor Koren, D'Hrr. G. Lomen, G. O. Rustad, Thore Skotland og Prof. Larsen.

Af Prof. Larsens Indberetning til Synodemødet i Minneapolis i 1875 hidsættes: "Den 28de November 1874 kunde den nye Fløi tages i Brug, og den 2den December blev den høitidelig indviet. Næsten i al den Tid, som hengik med Fløiens Opførelse, var Hr. Jens Naeset fra Stoughton, Wis., tilstede som Bestyrer af Arbeidet, og han udførte dette Hverv med en Troskab og Dygtighed, hvorfor vi maa være ham saa meget mere taknemmelig, som han ikke uden betydelig Skade for sine egne Forretninger kunde være borte fra disse saa lang Tid. Vi havde ogsaa al Grund til at være tilfredse med de norske Haandverkere, Murer Martin Iversen fra Madison, Wis., og Snedker L. Bergerson fra Decorah, som havde de betydeligste Kontrakter paa Arbeidet.

Imidlertid var dog ikke ved November Maaneds Udgang hele Arbeidet paa Fløien færdigt; det var kun de tre øverste Etager, som da toges i Brug; Basementet blev ikke færdigt til Indflytning før Nyaar, og i første Etage arbeidedes der til 22de Januar 1875. Men heller ikke nu (19de Juli 1875) er alt ganske færdigt. Mureren har endnu tilbage den saakaldte Kalsomining over hele den nye Fløi, og alt Træverket i denne skulde males en Gang til. Disse Arbeider tænkes udførte i Ferierne.

Den nye Fløi er omtrent 45 Fod lang og 55 Fod bred og indeholder først en god Kjelder, dernæst Basement, som skal tjene til Beboelsesleilighed for Husholderen, dernæst fire Etager, hvoraf den øverste er en saakaldet Attic Story. I tredie Etage er en stor Læsesal paa 44x26 Fod; saa store som de nederste Klasser i de sidste Aar har været, har vi ofte savnet et større Undervisningsværelse; de største Værelser, vi i den ældre Bygning har, er foruden Festivitetssalen tre Rum, hvert paa 32x18½ Fod.

Men i nødvendig Forbindelse med selve Fløibygningen har der ogsaa staaet forskjellige andre Arbeider. Saaledes maatte den gamle Spisesal udvides for at rumme det større Antal Disciple, som Skolen nu maatte gjøre Regning paa. Ligesaa maatte Vaskerum, Udhuse osv. udvides, og da desuden den gamle Staldbygning laa baade vel nær ved Hovedbygningen og tillige som en solid Murstensbygning var for god og kostbar til sin oprindelige Bestemmelse, og da endelig vort Rum selv efter Fuldendelsen af den nye Fløi syntes at skulle blive for knapt, saa blev Udhusene flyttede og den gamle Staldbygning omgjort til Beboelsesværelser, hvorved den nu afgiver gode og bekvemme Læse- og Soveværelser for over 30 Disciple. (Denne Bygning har siden gaaet under Navn af Chicken-coop'en.) Fremdeles var det nødvendigt for at kunne faa lagt den nye Staldbygning paa det bekvemmeste Sted at afkjøbe en Nabo lidt over 2 Acres Land for $150.00, hvorved ogsaa det hele Collegeland bliver en regelmæssig Firkant. Endelig er der boret en ny, 80 Fod dyb Brønd og anbragt en Vindmølle til at pumpe Vandet op af den. Alle disse Ting hørte, som sagt, ligesaavel som selve Fløiens Opførelse med til de nødvendige Foranstaltninger for at faa vor Læreanstalt istand, hvad Bygninger angaar, og disse Udgifter er derfor opførte paa Fløibygningens Konto.

Paa denne er der ifølge Kassererens Regnskab i dette Regnskabsaar betalt $18,492.48. Ifølge forrige Aars Regnskab var der betalt $3,510.49, altsaa tilsammen $22.000.97. Af Arbeidet paa Fløien er endnu ubetalt $2,900.00, deri indbefattet den Kalsomining, som Mureren endnu har at gjøre, men ikke den Maling, som endnu staar tilbage. Anslaaes denne til $100.00, saa vil altsaa den hele Udgift blive omtrent $25,000. Hertil vil endnu komme et Par hundrede Dollars til at fuldende Indredningen af Værelserne i den forrige Staldbygning, ligesom Trustees'erne ogsaa er blevne enige om, at hvis Kas-

sens Tilstand tillader det, bør der opføres endel Skur til Vedrum, Verksteder osv. At faa opført et Gymnastikrum har ogsaa længe været et Ønske hos Lærerne, til hvis Opfyldelse Trangen viser sig stedse større og større. Men for de nævnte $25,000 har vi faaet brændt 387,000 mere Mursten, end vi har brugt, hvilke antages at kunne sælges for mindst, hvad de koster os, nemlig omtrent $2,550.00, og hvorpaa der ifølge Kassererens Regnskab allerede er indkommet $401.75. Grunden til, at der blev brændt saa mange flere Mursten, end vi brugte, var, at man tænkte, at de skulde anvendes til Kirken i Decorah, hvilket nu ogsaa tildels bliver Tilfælde. Saaledes vil den hele Udgift for de nye Byggearbeider kun blive henimod $23,000. Herved maa ogsaa mærkes, at for denne Pris er den nye Bygning forsynet med alt nødvendigt Inventarium, saasom Ovne, Borde, Pulte, Bænke, Boghylder, Senge og Gardiner. Fremdeles er en Del af Beløbet anvendt til den allernødvendigste Udjevning af Grunden omkring Bygningen. For at faa denne sidste Sag i Orden og for i det hele at faa vort af Naturen saa overmaade smukke Collegeland i den Stand, som det burde være, kræves imidlertid meget Arbeide, som vi først lidt efter lidt kan tænke paa at faa udført. Adskillige Menighedsmedlemmer fra Nabolaget har ivaar ydet ikke liden Hjælp hertil, og ligesaa har endel af Disciplene i fine Fritider under Ledelse af Prof. Jacobsen arbeidet betydelig paa at faa forskjønnet Collegets Omgivelser."

Som ovenfor omtalt havde man i mange Aar følt Trangen til at faa et Gymnastiklokale. Dette fik man dog først i 1886. Herom indeholder Collegepræsidentens Indberetning til Synodemødet i 1886: "Allerede til Fællessynoden i 1881 havde Collegets Trustees gjort et Overslag over Bekostningerne til et Gymnastiklokale, og jeg har senere stadig i mine Aarsberetninger mindet om Trangen til et saadant; men Synoden har aldrig seet sig istand til at gjøre noget

ved Sagen. Ifjor fattede dog Minnesotadistrikt den Beslutning at anbefale Collegets Disciple i Ferierne hver i sin Kreds at samle Bidrag til et Gymnastiklokale. Saasnart jeg erfarede dette, anbefalede jeg gjennem adskillige Blade Disciplene til at udføre denne Beslutning, og Frugten af Arbeidet er, at der nu staar en god og vakker Bygning, 75x42 Fod, som i sin nuværende Stand koster $1550 og er fuldt betalt ved de af Disciplene samlede Penge. For at fatte nærmere Bestemmelser om denne Bygnings Opførelse holdtes et Møde af Collegets Trustees den 29de September 1885, og en af disse, Arkitekt Anderson i Des Moines, Iowa, leverede kort derefter Tegninger til Bygningen. Inden Vinteren for Alvor begyndte, var da ogsaa denne saavidt færdig, som den nu er, det vil sige, den stod der med Ydervægge, Tag og Døre, men uden Gulv og Vinduer. Da Pengene endnu ikke alle var samlede, kunde man endnu ikke gaa videre, og først nylig har man faaet ind saa meget, at det udførte Arbeide er betalt. Bygningen kommer saaledes ikke dette Skoleaars Disciple, der har arbeidet saa ivrig for den, tilgode. Det første Arbeide, som nu skal gjøres, er at faa Bygningen malet udvendig, og dernæst vil man da gaa videre, eftersom Penge kommer ind. Gjæld skal ikke stiftes."

I det paafølgende Skoleaar blev ved Disciplenes Pengeindsamlinger Bygningen saavidt istandsat, at den kunde tages i Brug.

Af Lærerboliger eier Colleget 3. Den første kjøbtes i 1862 for Prof. Schmidt. Det var det saakaldte Griswold-Hus, som betaltes med $950. Senere er Huset blevet adskillig forandret. Det beboes nu af Prof. Naeseth. I 1867 opførtes paa Collegegrunden en Bolig for Pastor Brandt af dennes tre Menigheder. Dette Hus blev senere solgt til Synoden. Siden 1893 har Bestyreren boet der. I 1890 kjøbtes for $1600 det saakaldte Driggs Hus, hvor Prof. Larsen flyttede ind efter

Campus, Gymnastiklokale og Musikpavillion.

Laboratorium.

Branden. En smuk Musikpavilion opførtes i 1891 i Collegeparken. Pengene til denne lille Bygning indsamledes af Pastor V. Koren.

Blandt Bygninger, som er blevne opførte for Collegets Skyld, maa ogsaa regnes den norsk-lutherske Kirke i Decorah. Paa Synodemødet i Goodhue County, Minn., i 1874 besluttedes at deltage med Decorah Menighed i Opførelsen af dens Kirke. Af Hensyn til Samfundets College vilde Synoden bære Halvdelen af Kirkens Kostende, naar denne Halvdel ikke oversteg $8000. Kirken blev indviet den 18de Juni under Synodemødet i Decorah 1876. Ifølge dengang paa Synodemødet fremlagt Regnskab kostede Kirken i fuld Stand $22,506.36.

I Aarenes Løb er der ogsaa blevet lagt meget Arbeide paa Grunden om Colleget og hele Collegelandet. Meget af dette Arbeide er blevet udført af Eleverne, i lang Tid under Ledelse af Prof. Jacobsen. Som særlig større Arbeide kan nævnes, at Veie er blevne udlagte, og hele Grunden fra Bygningen til Indkjørselen til Collegelandet er bleven jevnet. Det meste af dette Arbeide udførtes af J. L. Lee, da han var Collegets Husholder.

Til Reparationer af Collegets Bygninger er der bevilget en Sum, som ikke skal overstige $1000 om Aaret. Ved extraordinær Bevilgning er dog enkelte større Summer blevne udlagte i dette Øiemed. Nærmere Oplysninger herom vil man finde i Kapitlet om Indtægter og Udgifter.

9de Kapitel.

Indvielsesfesten.

Herom hidsættes Hr. K. Throndsens Beretning, som findes i "Emigranten" for 1865: "Den 14de Oktober sidstleden var det den største Høitidsdag, som det norske evangelisk-lutherske Samfund i Amerika har oplevet; thi paa denne Dag foretoges den høitidelige Indvielse af den Universitetsbygning, hvori Skolen for den norske evangelisk-lutherske Synodes vordende Prester og Lærere her i Amerika for Fremtiden skal virke, og som en frivillig, men ualmindelig energisk Anstrengelse fra dette Samfund i utrolig kort Tid har været istand til at reise.

Vi siger, at denne Anstrengelse var ualmindelig energisk, og heri vil enhver give os Ret. For nogle faa Aar siden bestod dette Samfund af nogle hist og her i Landet spredte Menigheder med en altfor sparsom prestelig Betjening og med lidet eller intet Sammenhold og med liden Kraft til at staa imod de mange omringende Fiender; men de usædvanlig dygtige og virksomme geistlige Mænd, som det har været de Norskes Lykke at faa til at virke iblandt sig, har med Guds Bistand bragt de spredte Kræfter til Sammenhold, tilveiebragt Klarhed, Orden og Plan i deres Virken og uddannet sit Kirkesamfund her i det fremmede Land til en fast grundfæstet, vel bygget og strengt hegnet aandelig Bygning, som efter vort Haab skal blive staaende som en urokkelig Klippe midt imellem

Sektvæsenets, Vantroens og den aandelige Forvirrings Brændinger.

Og som et Udtryk for den levende Aand, der besjæler Samfundet, har nu dets Medlemmer reist dette Universitet, hvorfra det er deres freidige Haab, at den rene evangelisk-lutherske Kristenlære skal lyde for nærværende og kommende Slægter. Mænd og Kvinder, gamle og unge, rige og fattige, har bragt sit Bidrag til Bygmestrene, og nu kan de gaa hen og fryde sine Øine ved det skjønne Verk og glæde sig i, hvad der er udrettet og i Haabet om de Velsignelser, som derfra skal udstrømme.

Den lille trivelige, kun omtrent 15 Aar gamle By Decorah, der er County-Sæde i Winneshiek County, Iowa, ligger paa Breddene af Upper Iowa River paa en yndig Dalbund eller "Bottom", der er omringet af maleriske Høie, Bjergknatter og Bluffs, der er klædte af deilig Løvskov. Omtrent en god engelsk Mil i Vest for den egentlige By hæver sig en Høi, der mod Syd og Vest styrter brat af mod den lave og brede Strand, men mod Øst drager sig i en ujevn Skraaning, der gaar over i en "Bottom" henimod Byen, fra hvilken den er adskilt ved den her i en Bøining gaaende Flod. Paa Toppen af nævnte Høi hæver sig det norske "Luther College" eller Universitet, et storartet Bygverk i den ædleste Stil, med sine tre mægtige Etager med slanke, rundbuede Vinduer, hvorover hviler en Tag-Etage med de sædvanlige cirkelrunde Vinduer under Tagkarmen; over Bygningens mod Byen vendende Portal hæver sig det firkantede Hovedtaarn, der gaar op i en pyramideformig Afslutning, paa hvis Top en mægtig Flagstang peger mod Himmelen. I Overensstemmelse med den valgte Bygningsstil finder Murenes fra Grund til Top gaaende og noget udtrædende Hjørnetaarn sin Afslutning i kegleformige Taarnspidser, der afgiver en behagelig Afvexling for Øiet og hæver Bygningens Udseende. Den jevne, alminde-

lige Murstensfarve er betagen sin Ensformighed ved de mange symmetrisk anbragte Vinduer og Pilastre, der — saavelsom Portalerne — har faaet en Indfatning af bleg Sandsten, hvis Virkning paa det heles Udseende er usædvanlig heldig og ikke mindst bidrager til Bygningens Skjønhed.

Som Bygningen staar der paa sin ophøiede Grundvold, tager den sig udmerket ud, og det er ikke formeget sagt, at den baade ved sin Masse og sin smagfulde, for alle Snirkler og al arkitektonisk Affektation frie Form er en Prydelse for Landskabet, hvorpaa den reisendes Øine hviler med Velbehag, og er Decorahnernes Stolthed.

Det kan naturligvis ikke her være Hensigten at levere nogen i det enkelte gaaende Beskrivelse af Bygningen, endog om ikke den dertil nødvendige Kyndighed manglede os. Kun dette vil vi sige om dens Brug og Indretning, at til Kjelderetagen er forlagt Kjøkken, Boliger for Betjeningen og kortsagt alt, hvad der hører til Økonomien; første Etage er hovedsagelig Familieboliger for Lærerne, i anden Etage Høresale eller Læseværelser (Auditorier), Musikværelse, Bibliothek etc., i tredie Etage Logisværelser for de studerende tilligemed en stor Forsamlingssal. Overalt raader, ved Siden af en fordringsløs Smagfuldhed, de tre største materielle Skoleprinciper: meget Lys, godt Rum og god Ventilering, og høit er der under Taget, saa at Beboeren trygt kan slaa Brystet ud og drage Lungerne fulde uden at føle det magiske Betryk, som i lave og skumle Værelser klemmer sig saa ned paa Sjælen. Bygningen synes saaledes baade ved Beliggenhed og Udførelse at svare til sin Bestemmelse, og den er til Ære for Folket, for Stedet og for Bygmesteren.

Den 14de Oktober var ingen blank og straalende Solskinsdag. Alligevel kan vi virkelig med større Sandhed end mange andre Festkorrespondenter sige, at Veiret begunstigede Festen. Først Kl. 8 veg Taagen for at fremvise en med graa og tve-

tydigt udseende Skyer bedækket Himmel. Regnen syntes virkelig at skulle komme over Festen; men alligevel syntes ingen at frygte den, og Programmets Bydende udførtes fra Begyndelsen til Enden uden Afbrydelse og i den skjønneste Orden.

Paa Festdagen vaiede det amerikanske Flag fra Taarnets Top som et ædelt Symbol paa den beskyttende Frihed, under hvilken vi her lever og virker; over den med Løv og Krandse festligt smykkede Hovedportal, hvori var indrettet en Platform, der tjente som Talerstol, saaes det norske Flags friske, levende Farver. Pladsen foran Bygningens Fasade var næsten udelukkende optaget af improviserede Bænke til Sæder for den forsamlede Mængde, og paa Bygningens modsatte Side var arrangeret fem umaadelig lange parallele Borde, ved hvilke 4—500 Mennesker om Gangen kunde holde Middag paa gode Ting, som de i Byen og dens Omegn boende Menighedslemmer havde bragt sammen.

Allerede tidligt om Morgenen begyndte Folkemængden at samle sig paa den Plads eller "Bottom", der gaar langs Elven paa den vestlige Side, og som var bestemt til Udgangspunkt for Processionen, og da det led længere ud paa Formiddagen, var hele Sletten bedækket af en uhyre Mængde — dels tilfods, dels tilvogns — Mænd, Kvinder og Børn. Aldrig har en saa stor Mængde Norske ved nogen Leilighed tidligere været samlet paa et Sted her i Landet.

Processionen, der satte sig i Bevægelse omtrent Kl. 11, gik i følgende Orden: Læreanstaltens Steward, det amerikanske og norske Flag, Arbeidere ved Bygningen, Arkitekten og Bygningskommissionen, Skolens Elever, Skolens Lærere med de tyske Gjester, Professor Brauer fra St. Louis, Mo., og Professor Lange fra Fort Wayne, Ind., samt nogle af de amerikanske Autoriteter i Countiet, Synodens Formand og Kirkeraad samt Revisorer, Presterne. Herefter kom den store Mængde af Festdeltagere fra By og Land, og Processionen

sluttede med en uhyre Række af Team, antagelig til et Antal af to hundrede. Saaledes som Toget nu langsomt bevægede sig opad mod Universitetet ad den i mange Svingninger gaaende Vei, maalte det en Strækning af noget over en engelsk Mil.

Blandt Festens flere tusinde Deltagere var der en betydelig Mængde fra Wisconsin og Illinois, der ved Hr. K. J. Fleischers Bestræbelser erholdt fri Tilbagereise paa McGregor Western Banen og Milwaukee & Prairie du Chien Banen, hvorved Omkostningerne ved Reisen betydelig lettedes. Disse Gjester blev — forsaavidt man var underrettet om deres Ankomst — befordrede frit fra Jernbanestationen, hvor mange Farmere af Decorah Menighed mødte frem med sine Team og tog Gjesterne tilhuse.

Saasnart Processionen havde opløst sig, fyldtes hele Pladsen foran Bygningen af det forsamlede Folk. Synodens Formand, Pastor H. A. Preus, og de øvrige Prester samt de førnævnte Repræsentanter fra Universiteterne i St. Louis og Fort Wayne indtog sine Pladse paa den nævnte smykkede Platform i Hovedportalen, og Høitidelighedens vigtigste Afdeling aabnedes nu med Afsyngelsen af de to første Vers af No. 1 af de til Anledningen arrangerede Sange, hvorpaa Pastor Brandt i varme Udtryk ønskede de tilstedeværende velkommen og holdt en hjertelig Indgangsbøn, hvorefter de ti sidste Vers af samme Sang blev afsungne.

Pastor H. A. Preus holdt derpaa Indvielsestalen. Da vi har erhvervet os Tilladelse til at aftrykke Talerne, og disse derfor vil blive meddelt i "Emigranten", saasnart de kommer os ihænde, skal vi her ikke forsøge paa at gjøre noget Uddrag af deres Indhold, men kun i Almindelighed bemærke, at den store Forsamlings Stilhed, Taushed og spendte Opmerksomhed under Talerne var det bedste Bevis paa, hvor gjerne den lyttede til de Sandheder, der med kraftige Røster

udtaltes fra Tribunen. Efter Indvielsestalen blev No. 2 af de aftrykte Festsange afsungen.

Derefter fulgte Taler af Pastor Koren, Professor Brauer fra St. Louis (paa Tysk), af Professor Larsen samt af Professorerne Schmidt og Lange (paa Engelsk), og endelig sluttedes den egentlige Indvielseshandling med Bøn af Pastor Ottesen. Efter de forskjellige Taler blev afsunget Salmevers af Salmerne No. 284, 157 og 91 i Guldbergs Salmebog.

Forsamlingen begav sig nu paa Indbydelse til Bygningens Bagside, hvor Middag var anrettet paa de lange Borde, og stort maatte det af Decorah og Omegns Menigheder sammensparede Forraad være; thi Middagsgjesterne — de, der virkelig gik frem til Bordene og indtog sin Middag — ansloges til mellem 1500 og 2000.

Ved at blande os mellem Mængden havde vi Anledning til at høre mange Ytringer og Bedømmelser angaaende det foreliggende Bygverk; alle var enstemmige i at udtale sin Tilfredshed og Glæde over, hvad der var udrettet, og da nu Festens Deltagere om Aftenen paa Hjemveien vendte sig om for endnu at kaste et Blik op til det Hus, hvortil et saa ædelt Haab knytter sig, og Illuminationens klare Lys fra Forsidens omtrent femti Vinduer straalede Blikket imøde, da var det en smuk Mindehilsen fra det nye Universitet til dets hjemvendende Beskyttere; det var, som om det vilde sige til Menighedens Lemmer viden om i Landet: Ja, her staar jeg; jeg vil være en Lysets Repræsentant iblandt eder. Men uden eder kan jeg intet gjøre; glem mig derfor ikke, men husk paa, at jeg skal hegne om en anden Bygning af "levende Stene", der vil skinne ved eders Kjærlighed og eders Bønner.

Et godt Skridt er taget; men det er kun Begyndelsen. Derfor maa det lyde som en kjær Efterklang af Indvielsens Fest: Hvad der er født ved Menighedens Hjerte, maa opfostres ved Menighedens Barm; kun derved vil det erholde

Styrke til at staa frem og kjæmpe en Lysets og Sandhedens Kamp mod Løgnens Mørke.

* * *

Pastor Brandts Indledningstale og Bøn:

"Kjære festlige, kristelige Forsamling! Værer velkomne i Herrens Navn til at se, hvad Herren har gjort for os! Velkomne til at takke og prise den Herre, som har bekjendt sig til os ved at give os sit uforfalskede Ord og til dets Bevarelse og Udbredelse byggede for os dette Hus! Velkomne til idag at forene eder i troende Bøn, at hans Gjerning her maatte lykkes! Velkomne til idag at betragte, hvilken elskelig Bolig Herren her lod eder opføre til eders egen, eders Børns og Efterslægts aandelige Gavn! Velkomne I, som ved Bøn, Arbeide og Gaver reiste ved Guds Bistand dette Hus! Se her Bevis paa, at Herren har hørt eders Bønner og givet eder Frugt af eders Hænders Arbeide og Offere. Velkomne til paa denne Høitid ved Ordet at opbygges paa eders allerhelligste Troes Grund! Velkomne til fra denne Fest at medtage et opløftende Glædes-Minde om Herrens Venlighed og usigelige Kjærlighed — til Styrke i Kamp og Trøst i Nød paa eders Fremtids Dage. Velkomne til herfra at bære med eder i Hjerte og paa Læber en glad Tidende om Herrens Miskundhed mod sin Kirkes Zion, en Tidende til eders Børn og Børnebørn. Velkomne allesammen til Glædesfest i Jesu Navn!

Lader os alle bede!

Vi vil ophøie dig Gud, vor Konge, og love dit hellige Navn nu og altid; thi du er stor, og dit Navn er herligt, din Magt uransagelig. En Slægt skal berømme den anden for disse Gjerninger, og de skal forkynde din Vælde. De skal udbrede din store Godheds Ihukommelse og synge med Fryd om din Retfærdighed. Du er naadig og barmhjertig, langmodig og af stor Miskundhed. Du gjør efter deres Velbehagelighed, som dig frygte, ja langt over, hvad de kan bede eller forstaa;

du bevarer alle dem, som elsker dig. Du er vor Arvs Del og vor Kalk; du er den, som ophølder vor Lod. Snarerne faldt os paa de liflige Steder; ja, det er en deilig Arv for os. Du skal kundgjøre os Livets Sti; for dit Ansigt er Mættelse af megen Glæde, liflige Værelser ved din høire Haand evindelig. Vi takker dig, at du fra Verdens Begyndelse har aabenbaret dig for Menneskens Børn i dit hellige Ord og ved dette kaldet og forsamlet en hellig kristelig Kirke og oprettet med den en evig Pagt til Syndernes Forladelse i din kjære Søns, Jesu Kristi Blod! Vi priser dig, at du skjænker din Kirke og din Menighed din Helligaand, som ved Ordet oplyser, lærer, styrker, trøster og helliger din Kirkes Lemmer, leder dem i al Svaghed, ophølder og fornyer dem, saa de kan tjene dig i et helligt Levnet, Visdom og Retfærdighed. Vi takker dig af Hjertens Grund, at du ogsaa har kaldet os til denne din sande Kirkes Samfund, gjort os til dens Lemmer og det himmelske Jerusalems Borgere, sat os i Forening med dine mange tusinde hellige og beriget os med alle himmelske gode Ting og Naadeskatte i Kristo. I denne Verdens Trængsel og Storme vilde du være vor Tillid og Styrke, en Hjælp i Angester, som er befunden at være saare stor, saa vi ikke skal frygte, naar Jorden end forandredes, og Bjergene bevægedes midt i Havet. Din Flods Bække glæder endnu Guds Stad, du er midt i den, den skal ikke bevæges, du, Gud, skal hjælpe den, naar Morgenen frembryder. Da din Kirke laa fængslet under Pavetyrannens Vold, da opvakte du din Tjener Luther og satte atter dit Evangeliums Lys paa Kirkens Lysestage. Ak, hvorledes kan vi værdigen takke dig, at du i denne Verdens sidste og forføriske Tid saa ufortjent har ladet os faa dette dit rene Ord og Evangelium, medens saa mange af Menneskens Børn ligger i Hedningernes Mørke eller er revne hen i Vildfarelser til at tro paa Løgn og Menneskepaafund. Vi priser din Godhed, at du ogsaa i dette Land lader dit Lys skinne klart for os. Til at

bevare og udbrede dette dit Ords Kundskab gav du os den Ære og Naade at bygge dette Hus, som vi idag i dit Navn, du treenige Gud, vil indvie. Forgjæves havde det været, om vi havde udtænkt denne Vei, havde du ikke stadfæstet vor Gang. Du gav Tanken og modnede den under dine Børns Bøn til Beslutning. Du lod Grundvold lægges i dit hellige Navn. Du lod Opførelsen vel lykkes. Du afværgede Skade og Fare, for hvilke vi og vort Verk altid er udsatte. Du aabnede manges Hjerter til at bede om Gjerningens lykkelige Fremgang; du lod manges Hænder aabne sig til villig at meddele af de gode Ting, som du havde betroet dem. Naar Vanskeligheder og Mangel lod os ingen Udvei øine, da sendte du Hjælp i rette Tid, saa Mishaab og Vantro bekjæmpedes. Og nu lade du, trofaste Gud, dette Hus altid være og blive dig velbehageligt. Vi er ikke værd, at du skal gaa ind under vort Tag; men du har jo forjættet at komme til dine Børn og velsigne dem. Ak, drag da ind med din Velsignelse! Selv indvie du dette Hus til et Tempel; sæt et kraftigt Indsegl paa den Gjerning, vi idag her foretager. Lad dit Ord her idag være velsignet for mange Hjerter. Gjør os ved din Helligaand til dit Hus og Bolig, og lad os engang faa indtræde i dit Hus heroventil, som ikke er gjort med Hænder, evigt i Himlene! Amen."

* * *

Professor F. A. Schmidts Tale:

Beloved Brethren, Friends and Fellow-citizens generally:

We are assembled this day for the purpose of celebrating a festivity of no ordinary kind. So important, so momentous is the occasion which has drawn this large audience to the spot, that no small proportion among you have traveled great distances to join us in our efforts at making this a solemn festival, and to unite with us in enjoying the peculiar satisfaction of having been present here today. Wherever we look around us, we perceive

that no toil and industry have been spared to make arrangements for the occasion the most proper and suitable, and if we cast an observing glance at this assembly, we cannot fail to read in all countenances the expression of heartfelt rejoicing and gratification. The hearts of all, that to any degree are interested in the object of our celebration, are uplifted with sincere gratitude to the Lord our God who has so wonderfully prospered our undertaking; they are filled with bright hope and expectations that cluster around this in itself so magnificent piece of architecture. Neither are we alone those who regard this occasion with so much concern. Thousands of equally interested and sympathizing Christians throughout Iowa and many of our neighboring states have their minds directed hither today, and experience at a distance the same exalted emotions with us who are favored above them in the actual partaking in these ceremonies.

What, then, I ask of you, is the source of these feelings, what is the cause of our joyous emotions? What is it that has collected this large audience and inspires them with a deep sense of delight, of gratitude, of hope, of rejoicing? Those of us who enjoy the privilege of calling our thriving town their home, may indeed justly find one special source of no trifling satisfaction in the completion of this beautiful building from the fact of its being a truly great and extraordinary ornament for our humble village, something of a masterpiece in its own line and justly admired by all intelligent visitors of the place. But, however much we may have reason to feel peculiar delight on that score, it cannot be this consideration which has attracted so large a number of citizens and friends from a distance. This fact is rather much to be ascribed to the grand purpose and elevated object for which this splendid house was originally designed and is being dedicated this day. It is in the character of a Christian school of learning that this institution has been established and is now removed to its permanent seat in this attractive structure, and it is the paramount importance of this high object

which renders the occasion one of so extraordinary a kind to all immediately interested in its welfare and success.

In all civilized countries institutions of learning are regarded with the highest esteem, and this establishment's welfare and success is looked upon with gratification and delight. Nor are the reasons for this conduct either ill-founded or insignificant. Social welfare in its entire extent is dependent, to a great degree, upon cultivated intellect, and it is utterly impossible for us even to imagine the existence of the higher professions and pursuits of civilized life without a certain degree of learning, as the knowledge and prudence by those engaged in them necessarily demands and requires no small amount of mental culture. What the Common School is to those in humble stations, the higher school of learning should be to those in higher stations. It is to develop the youthful mind to a greater capacity, to give a greater vigor and a wider reach to the powers of thought, to furnish it with a more extensive stock of thought and useful knowledge, and to qualify it on the whole more perfectly for a higher sphere of action. But even those who wish to engage in some one or other occupation of practical life, cannot but derive incalculable benefit from a longer or shorter attendance at a higher school of learning, to say nothing of the intense pleasure connected with the possession of an enlarged reach of thought.

It is true, there have been at various ages men of superior talents, who, being deprived of so excellent an opportunity for intellectual improvement as that afforded by the regular course of instruction in an institution of higher learning, have nevertheless amassed a great amount of knowledge and by their persevering efforts fitted themselves for the very highest and most important stations in life. They have risen superior often to such as have enjoyed the very best of advantages, and more than rivaled the majority of all that have gone through a regular course of education. But as exceptions will never

do away with the rules, it must be recognized by every intelligent mind as truth plainly taught by experience, that the great majority of the most useful men in all of the higher positions have enjoyed, in some form or other, special opportunities to qualify them for the performance of their duties. With self-taught men, who have risen to a higher sphere of usefulness, it was certainly not the want of a regular education, which procured them the necessary qualifications, but much rather the simple fact that they were peculiarly successful in finding some substitute for it and supplying themselves with an extensive stock of knowledge by the most extraordinary and perservering efforts.

The Christian Church has never countenanced a contempt of either sound learning in general or of any form of regular instruction in the various branches of science. She has, on the contrary, been most zealous in establishing and sustaining such institutions as afforded an opportunity of greater development of the mental faculties. She has, through many centuries, been the very means to promote the cause of education, in its entire extent, by requiring her own servants to pass through a higher course of instruction under the theological professors of her universities, and thus setting a most powerful example of what should be required in the case of other important positions in the state. And wherever the Christian Church has occupied a permanent position, her influence has been beneficial in advancing the cause of higher schools as well as those of the lower order. She has carried with her whatever may prove useful to enlighten and elevate those nations among whom she has fixed her abode. She has uniformly and invariably acted upon the principle that sound learning and true enlightenment cannot, in itself, damage the welfare of mankind, or of herself, but must be of the highest efficiency in firmly establishing and maintaining among men whatever is worthy of existence among them.

On the other hand, the Christian Church has ever

labored to combine with intellectual education of a general kind, a thorough instruction in the principles of Christian truth and sought to elevate her institutions of learning to such a position that opportunity might be afforded of acquiring true moral worth in connection with mental culture. Her highest object—one which the Head of the Church has enjoined upon her—is: to let her light shine before men and to contribute in all legitimate ways her share, under God, towards the fulfilment of the great design of redemption, which our tri-une God, the Creator, Redeemer, and Sanctifier of men, has planned in his infinite mind and revealed in his inspired word. For this reason the Church has ever regarded the institutions under her control as seminaries or nurseries, in which the divine truth entrusted to her in the mercy of the Most High, must find an appropriate place and not only form a subject of instruction, but also a basis of discipline in the application of its moral precepts. Neither can any Christian deny that the possession of superior knowledge and enlarged capacities will then first prove of true, permanent advantage when it is thus tempered, controlled and regulated by the fixed principles of eternal truth. A science which has torn loose from every principle of Christian truth and rises in opposition to the Christian Church, cannot but carry in its train a fearful amount of damage and ruin to mankind in its most important concerns, the momentous concerns of religion and eternity.

The institution, for the benefit of which we this day dedicate this building, professes to be of a strictly Christian character by publicly recognizing the truth of the Christian religion and applying its sacred principles, as far as they are thus applicable, to the concerns of such a school. The Word of God, recorded in the Scriptures, is the only rule and directory for all the doctrines of faith propounded, all the precepts of life enjoined, all the principles of intercourse and conduct here insisted on. From that supreme and only infallible rule, nothing is to be taken away, nothing is to be added to it. Such are the

principles of mutual understanding among those who are to live and labor together within these walls, nay, of all who in any direct way have any concern with this institution. The Christian spirit of truth and love is to exercise a supreme and most thorough control over all our instruction, discipline, and conduct of affairs.

It is on this account that we invite our fellow-citizens generally to rejoice with us in the fact that we have been permitted by Divine Providence to complete this building with so great a success as to be able to consecrate it, in a public and solemn manner, to its future use. The most direct benefit will, of course, be derived from this institution by those for whose good it is directly intended, the congregations who have united in establishing the school and furnishing it with so magnificent and splendid a house to live in. Their children and children's children, throughout generations to come, may derive the most momentous benefit in their eternal concerns through the service of men who have been trained here, totally or partially, in the faith and discipline of that church to which they have the happiness to belong, and which, as we may rest assured, holds in trust the priceless jewel of the full divine truth for the salvation of sinful mortals. To all the friends and members of our Church this occasion must, of course, be a matter of special rejoicing when they remember the inestimable blessing of religious liberty, which allows them to fix their habitation in this of God highly favored land without imposing upon their conscience any burden whatever, but rather giving them an equal chance with all other religious communions to maintain their separate position in religious matters, nay, to thrive and prosper in so stupendous a manner.

It is not to be overlooked, however, that our institution necessarily must, though in a less direct manner for some time at least, yet in no small degree, operate beneficially in more enlarged circles. By promoting the cause of education and religion among the immense Norwegian population of the mighty Northwest, it contributes no

small share of solid good, in various respects, to the entire community and supplies, in its own poor way, its mite to the greatest good of this our common country and of all its citizens.

May, therefore, the protecting and blessing hand of God rest upon this institution to the benefit of many thousands, in temporal as well as eternal concerns; may God preserve inviolate to us all the inestimable privileges and blessings we now possess, and keep destruction and ruin away from us for ever more. Amen.

* * *

Pastor Korens Tale:

"Det er mig tildelt det kjære og ærefulde Hverv at hilse de tilstedeværende Brødre af Missourisynoden velkommen og takke dem for deres Deltagelse i denne vor Glædsfest. Efter det Forhold, i hvilket vi ved Guds naadige Førelse er komne til disse Trosbrødre, vilde det i Sandhed have været et stort Skaar i vor Glæde, om ingen af dem havde været hos os idag.

Det er netop i disse Dage otte Aar, siden vor Synode, dengang syv Prester og seksogtyve Lægmænd, var samlede faa Mil herfra i Kirken paa Washington Prairie. Der blev det besluttet at sende en Delegat til Missourisynoden for at anholde om Tilladelse til at ansætte en Professor ved Concordia College i St. Louis og til at sende derhen vore unge, der skulde oplæres til at tjene Gud i det hellige Prædikeembede.

Hvad bevægede vor Synode til at ønske en saadan Tilladelse og til at sende vore vordende Prester til et saa fjernt Sted til et Folk af et fremmed Tungemaal? Det findes angivet i hin Synodes Forhandlinger med følgende Ord:

Vi haabede deraf en tredobbelt Fordel: 1) At sikre os Lærere i den nærmeste Fremtid; 2) at erhverve os Indsigt og Erfaring med Hensyn til Dannelsen af en egen Læreanstalt og 3) ved Forbindelsen med en ved kirkelige Kampe prøvet og

paa egte luthersk Grundvold befæstet Synode at vokse og tiltage baade i kristelig og kirkelig Erkjendelse og Kraft.

Hvorledes er nu efter disse otte Aars Forløb hine Forhaabninger gaaet i Opfyldelse? Har vi havt nogen Fordel af vor Forbindelse med Missourisynoden?

Gud være lovet og priset for det Svar, som vi hertil kan give, og — vilde vi tie, vilde vi ikke ærligt og villigt for al Verden vidne om, hvad Gud gjennem disse Trosbrødre har gjort for os, da maatte vi vente, at han for saadan Utaknemmeligheds Skyld vilde drage sin Haand fra os; ja, hvorledes skulde vi rettelig kunne indvie dette Hus til Guds Riges Tjeneste, dersom vi ikke giver dem Ære og Tak, der har saa stor Del i det Haab, med hvilket vi hilser det?

Sandheden af disse Ord erkjender vi bedst, naar vi med roligt Overlæg gjør os Rede for, hvad vi i de enkelte Dele har disse vore tyske Trosbrødre at takke for.

Altsaa: for otte Aar siden mente vi, at vi ved deres Hjælp skulde faa oplære unge Mennesker til Prester, indtil vi selv engang kunde komme saa vidt, at det kunde ske iblandt os. Er dette Haab opfyldt? Af vore 31 Prester og Lærere er ikke mindre end 11 disse Mænds og denne Synodes Disciple. Disse har baaret Vidnesbyrd iblandt os om den Kjærlighed, med hvilken deres Lærere dernede har arbeidet for dem som for sine egne, uden andet Vederlag end den Glæde, at de derved arbeidede for Guds Rige. Med samme Gavmildhed har de ladet vore nyde godt af deres Menigheders Kjærlighedsgaver, og det uagtet det desværre er saare lidet, som fra vore Menigheder er bidraget til Seminariets Understøttelse. Og endnu fremdeles er det til Seminariet i St. Louis, at vi, takket være de tyske Brødres Kjærlighed, kan sende vore unge theologiske studerende.

For otte Aar siden haabede vi, at vi ved Forbindelse med Missourisynoden skulde vinde Erfaring og Indsigt i, hvorledes

en saadan Læreanstalt efter de herværende Forhold bedst kunde ordnes. Og er det ikke netop efter de derfra vundne Erfaringer, at Planen for denne Læreanstalt er indrettet, ikke blot som en almindelig Skole, men ogsaa som en kristelig Opdragelsesanstalt? Og hvilken mægtig Bestyrkelse har vi ikke fra Missourisynodens Læreanstalter faaet i at trodse den herskende Tidsaand med dens fordringsfulde Overfladiskhed og den moderne Videnskabs hovmodige Hedendom, der hersker i de aller fleste Skoler, paa det at vore unge i dets Sted ikke alene kunde vide grundigt, hvad de ved, men fremfor alt vide det saaledes, som en kristen skal, nemlig i Guds Ords Lys.

Og naar der endelig dengang som tredie Hovedgrund angaves det Haab, at vi ved Forbindelsen med en ved kirkelige Kampe prøvet og paa egte luthersk Grundvold befæstet Synode vilde kunne vokse i kristelig og kirkelig Erkjendelse og Kraft, hvad Vidnesbyrd maa vi da aflægge?

Det maa vi sige til Guds Ære, med Hjertens Glæde og Tak, at vi har sandet de Ord, som Missourisynodens ærværdige Prester dengang skrev til vor Prestekonferens: "Vi er os bevidste, at vi fra Begyndelsen af intet andet har villet end at fastholde til vor egen Salighed det rene Evangeliums saliggjørende Ord, saaledes som det ved den salige Dr. Luthers tro Tjeneste blev igjen bragt for Lyset og er nedlagt i vore lutherske Bekjendelsesskrifter, bekjende dette for Verden, forsvare dette mod Forvanskninger og Forfalskninger og saa meget som muligt ved Guds Naade udbrede det iblandt vore Landsmænd og ordne alle vore kirkelige Forhold derefter og derefter alene."

Det Livsmaal, som i disse Ord er angivet, har vi gjenkjendt i den enfoldige og endrægtige Tillid til Guds Ord, som vi har fundet hos hine Brødre, i en grundig og ubetinget Erkjendelse af de lutherske Symbolers Rettroenhed, og i en uforfærdet Bekjendelse deraf, selv da, naar Bagtalelse og Had blev Lønnen, i en ømtfølende Samvittighedsfuldhed lige overfor enhver, om

end i menneskelige Dine nok saa ubetydelig Forvanskning af Guds Ord, og i en stadig Stræben efter i Livet at lade alt, i aandelige og timelige Ting, i Kirke, Hus og Stat, være kristnet, gjennemsyret af Evangeliet og overgivet til Herrens Tjeneste.

Dette er de væsentlige Træk, der har aabenbaret sig for os ved den Anledning, vi har havt til at komme i nærmere Forbindelse med denne Synode og med de af Gud saa naadefuldt begavede Mænd, hvem dens Ledelse er betroet, og naar dette bekjendes, saa negtes ikke derved, at den menneskelige Skrøbelighed jo ogsaa blandt disse Brødre vil aabenbare sig, saa at Guds Kraft ogsaa hos dem fuldkommes i Skrøbelighed; men Guds Kraft aabenbarer sig altsaa, og den er det, vi med Glæde skal erkjende.

Jeg har nys sagt, at vi har faaet Prester oplærte, og jeg har nævnt Tallet paa dem af vore Prester, der er uddannede ved Læreanstalten i St. Louis; men glemmes skal det ikke, hvad ikke disse alene, men ogsaa vor Synodes hele Lærerstand og gjennem den ogsaa vore Menigheder skylder denne Synode.

Med ganske særegne Naadegaver havde Gud udrustet de Mænd, ved hvem han gjennem tunge Kampe havde bygget sit lutherske Zion i dette Land. Da vi, som de yngre og uerfarne Brødre, pludselig saa os hensatte i disse Forhold, medbragte vi vel som en hellig Arv med Luthernavnet ogsaa Ærefrygt for vor Kirkes Tro og Villighed til at tjene Gud i denne; men vi havde ikke med os og kunde vanskelig have, hvad disse Brødre gjennem Kampen havde vundet, en saadan rolig og glad Klarhed i Guds Ord og øvet Sans i en evangelisk Menigheds Ordning derefter.

Derfor er det en Naade af Gud, at han førte os dem imøde, og derfor har vi været og er deres Disciple og Medarbeidere.

Deres Tidsskrifter udgjør en stor Del af vor Læsning; de Bøger, i hvilke de har fremdraget af Forglemmelsens Støv de Skatte, som er os efterladte af troende Fædre, og den Veiledning, de af samme Kilder har øst til Guds Ords rette Deling og Udlæggelse og til Menigheders Ordning og Ledelse, udøver daglig mere Indflydelse i vore Menigheder. Deres Offervillighed for Guds Rige har været os en kraftig Paamindelse og et lysende Eksempel. Deres Synodemøder og Prestekonferenser har undervist og opmuntret os til vor Gjerning, og hvor vi har mødt dem, har med en kristens Brodersind Broderhaanden været rakt os.

Det er jo i Tidernes Løb ikke første Gang, at Gud har ført sine kristne af de skandinaviske Folk i Forbindelse med sine troende af den tyske Stamme. Lader os da idag mindes, hvad Gud gjennem disse har gjort for os Nordmænd lige fra hine Aar, da vor første luthersk Kirkeordinans oversendtes Luther til Prøvelse, og da Bugenhagen ordinerede Norges første evangeliske Biskop og indtil de Dage, da den usunde Menneskeforstands Taage paany maatte vige for Guds Ords himmelske Sol.

I norske Menigheder! Er de fremmede for os, disse tyske Brødre? Er Luther fremmed for eder, og Arndt, og Müller, og Scriver? Er han fremmed for dig, den tyske Sanger, som lærte dig at synge: "Er Gud for mig, saa træde mig, hvad der vil imod," eller de tyske Lutheranere, som hver Søndag istemmer med dig: "Søde Jesu, vi er her, paa dig og dit Ord at høre"? Nei, som hine er dine Fædre i Kristo, saa er disse dine Brødre og du en Arving med dem. Saa lad da denne Tanke ogsaa mane frem for os, hvad der ligger for os som det fælles Maal, hvortil vi skal arbeide, vor himmelske Fader til Ære. Den Tid kommer, om Gud vil, da endnu et Baand skal binde vore tyske Brødres Børn sammen med os, nemlig det fælles Tungemaal, det Sprog, som tales i dette Land, og som om

kortere eller længere Tid ogsaa vil være vore Børns Hjertesprog, og vi vil derfor arbeide med hinanden saaledes, at naar det sker, vore Efterkommere da kan have ren og ubeskaaret vor hellige Arv, den rene lutherske Tro og Bekjendelse, saa at de kan være et i Aand, som de er et i Tunge, og med Glæde vil gribe al den Anledning, som Gud maatte give os til at komme i alt nærmere og inderligere kirkelig Forbindelse med hinanden, forvissede om, at Gud for Jesu Skyld vil opfylde for os de Forjættelser, der er skjænkede dem, som hører Guds Ord og bevarer det! Nu, saa lader os da gribe den Anledning, som denne glade Høitid giver os, til at takke vore tyske Brødre, takke dem i den samme Herres Jesu Navn, i hvilket de er kommet os imøde, i hvilket de og vi her paa Jorden bøier vore Knæ i Troen og i Haabet, og i hvilket vi engang med dem skal bøie vore Knæ med en uudsigelig Glæde, naar vi ser Herren! Amen."

* * *

Pastor Ottesens Slutningsbøn.

"Lader os alle til Slutning bede! — O, kjære Herre Gud, himmelske Fader! Vi takker dig af vore ganske Hjerter for den Naade og Ære, at du har ladet os her i dit Navn nyde saa saa megen Glæde og Opbyggelse ved denne Fest, og fordi du her har mindet os om, hvor store Ting du har gjort for os ved at skjænke os dette Hus og begynde den Gjerning, hvortil det idag ved Ord og Bøn er i dit hellige Navn indviet. Vi beder dig, at du her med naadigt Velbehag vil værdiges at annamme vort ringe Takoffer, som vi her i Ord og Lovsang har frembaaret, og at du vil minde os om alt, hvad vi i denne vor Tak har lovet dig i vort Hjerte, og at vi efter den Naade, du giver, vil bede og arbeide for denne Skole og dens vigtige Gjerning, saa den maatte ved din Velsignelse stedse fremmes, dig til Ære og os og vore Efterkommere til Glæde og evig Salighed. Lær os, o Gud, med taknemmelige Hjerter at bære Omsorg for

denne Skole, at ikke dit Navn og Lærdommen skulde bespottes, om nogensinde dens Gjerning skulde hemmes, fordi vi glemte at betale dig de Løfter, som vi idag gav dig i vore Hjerter. Hjælp os da at betale dig vore Løfter, at vi ikke skal have Synd af, hvad der oftere blandt os og nu idag ved denne Takkefest er udgaaet af vore Læber om denne Skole; hjælp os du at søge al vor Dygtighed hos dig alene, og naar der fattes os noget, da at kalde paa os, at du maatte udfri os. Hidtil hjalp du saa naadelig, naar vi raabte til dig, hjalp over, hvad vi kunde bede og forstaa; o, saa hjælp fremdeles! Er vi sløve til Bøn for denne Skole, saa væk du os, væk alt flere og flere til Iver og Troskab; sender du haarde Tider og tunge Prøvelser, som vil lamme vort Arbeide, da hjælp du, som du hjalp hidtil i saadan Nød, og lad altid alle dem beskjæmmes, som vil glæde sig over vor Ulykke. Og nu, o Gud, vi forlader os paa dig, frels dit Folk og velsign din Arv, flød og ophøi dem indtil evig Tid, og lad din Miskundhed være over os, saa som vi haabe paa dig. Hold din sterke Haand altid over dette Hus og dets Gjerning, og gjør Djævelens Anløb tilskamme, naar han gjerne vil hemme eller fordærve det altsammen. Beskyt og bevar dette Hus fra al Skade og Fare, og lad dine hellige Engle holde Vagt Dag og Nat ved dets Døre. Bevar det fra Ildsnød og Vandsnød og al anden Ulykke. Velsign du Skolens Bestyrer, dens Sjælesørger samt øvrige Lærere med deres Hus. Du lønne deres Flid og Troskab og give dem Naade til at gjøre sin Gjerning med Helbred og Lykke for dem og deres. Lad der i Fremtiden aldrig fattes os paa Mænd efter dit Hjerte, som i Ordets Lydighed med tjenlige Gaver og sand Troskab vil arbeide her i din Tjeneste. Velsign de kjære Disciple, bevar og styrk dem i din Frygt, bøi dem ved din Tugt og styrk dem ved din Naade, og lad fremdeles altid fromme og dertil skikkede Ynglinge villigen stille sig frem for at oplæres her, saa de kunde tjene dig siden i det Kald, du sætter

dem i din Kirke, og lad din hele Gjerning her altid lykkes. Velsign dem, som her med Flid og Troskab forestaar Skolens Husholdning og ofte for den Sags Skyld bærer mangen Møie; lad dem glædes ved, at din megen Miskundhed skal være deres rige Løn; velsign enhver, som her tjener dig, det være i stor eller liden, paaagtet eller ringe Gjerning for denne Skole, og lad der altid være dem, som for din Kjærligheds Skyld, hvormed du elskede os og gav dig selv hen for os, vil give sig hen at tjene dig ogsaa her i det, hvortil du maatte have hans Tjeneste behov, og løn du enhver i Naade efter din Forjættelse for hvert Kjærlighedsoffer, de gjør for denne Skoles Gjerning.

Ja velsign os alle, som er her forsamlede; lær os du, at vi, som her ofrer Taksigelser, altid maatte ære dig og sætte os den rette Vei fore, at vi kan se paa din Salighed. Velsign alle vore Menigheder og Lærere, og lad det ganske Samfund blive som et grønt Oljetræ i Guds Hus. Hør vore Bønner, som idag har opsteget til dig fra os og fra de mange tusinde trindt omkring, som idag i Aanden med os har mødt frem for din Throne og holdt Takkefest for dit Aasyn. Hør vore Bønner idag, hør os altid, naar vi beder for os og vore Børn om din Sandheds Bevarelse, som denne Skoles Gjerning skal fremme; hør os, naar vi beder dig efter dit Ord; ophold og bevar os i Ordet og Troen, indtil vi dør. Hør os nu og altid, at vi tilsidst kan samles hos dig og prise dig evindelig i evig Glæde for din Miskundheds Skyld i Jesu Navn! Amen."

* * *

Sange, afsungne ved Indvielsen af det Norske Luther College den 14de Oktober 1865:

I.

Lov og Pris og evig Ære
ske dig, o treenig Gud,
som vor Troes rene Lære
rev af Mørkets Fængsel ud!

Da dit Lys var næsten slukt
eller altfor ilde brugt,
satte du det paa sin Stage,
gav din Kirke lyse Dage.

Du lod Oljebække flyde
ned fra Sandheds Kildevæld,
du lod Aaget sønderbryde,
du gav Sandheds Venner Held,
du Lutherum rusted' ud,
og ved dette Sendebud
tordned' ind i Nattens Mørke:
Kommer, lærer Gud at dyrke!

Lad os bede Lysets Fader,
som sit Navn blandt os har sat,
at han os ei overlader
til en hedensk Visdoms Nat,
at vi aldrig andet ved
os til Trøst og Salighed
end den Gud og Mand, som døde
for vor Syndeskyld og Brøde.

Giv din Kirke Mænd og Fædre,
som er dig og Sandhed tro!
Alle dannes til det bedre,
Klinten visne, Hveden gro!
Troskab Løn af Naade faa,
Hykleri til Skamme staa,
Sandhed herske, Løgn adspredes,
Gudsfrygt æres, Kirken fredes!

II.

Skal vi Sandheds Kjerne finde,
skal den gode Frugt vi naa,

skal ei Sjælen gaa iblinde,
Herre, du os lede maa;
Mangen Frugt vel synes sød,
gjemmer dog den bitre Død,
Kundskabsfrugter, du os rækker,
Til et evigt Liv os vækker.

I dit Navn og til din Ære,
Fader, al vor Gjerning ske!
Intet vi i Verden lære,
Lærer vi ei dig at se;
se vi dig paa Prøvens Vei
Aasyn end mod Aasyn ei,
som i Speil og mørken Tale
dog dit Billed os husvale!

Hvad du planter, kun skal lykkes;
kun den Sæd, du saar, er god;
men hver Spire skal opryktes,
som ei har i dig sin Rod.
Gud, hvor Sjælen dig ei fandt,
blev al Verdens Visdom Tant;
lad vor Kundskab Frugter bære
i dit Navn og til din Ære!

* * *

Tale af Professor Lange:

"In assuming the honor of addressing you, dear brethren, I ask the favor of your attention for a few moments only. You have undertaken the noble work of instruction most zealously and energetically. You have founded this institution, erected this beautiful building, and collected a body of professors most highly esteemed and loved by all who have the honor of knowing them for

their eminent learning, intellectual capacities and Christian character. You have done this for the praiseworthy object of adorning the youthful minds with that intellectual culture, with those treasures of knowledge, which are increased and transmitted from generation to generation for the benefit of all. In founding this school, however, you did not only wish to make the great achievements of the human mind accessible for all that desire to obtain them, but also to enlighten the souls of your youths with those eternal thoughts of devine love, revealed to us for the benign purpose, to elevate man to his devinely appointed end, to the eternal fruition of God. Yon have founded this school also to prepare young men for the divine calling which has for its object the reunion of fallen man with God, his Lord and Redeemer.

In this your noble undertaking the hearts of your German Lutheran brethren, the hearts of all the teachers of our Concordia College at Fort Wayne, in particular, are with you. Different as we are in languages, habits, and national characteristics, our souls are one. Actuated by the same impulse, having the same end in view, we rejoice with you at this day of rejoicing. We feel elevated and strengthened by your energy and devotion to this work. Our eyes are turned to you in affection, in joy, in hope. We feel that God in blessing you so graciously, intends to bless us, too. We will willingly learn from and imitate the example you set before us.

We, therefore, praise God for the success he has given your labor of love. We pray to him to make this institution a source of blessings for all future generations. We pray to him to continue giving you pious and learned men, to make house, church and state rejoicingly feel his divine presence among you. We pray to him to be with you for ever and ever."

Dagen efter Indvielsen holdtes Gudstjeneste for første Gang i "det store Festivitetslokale i det Norske Luther College". Past. J. A. Ottesen prædikede over 14de og 15de Vers af den femtiende Salme: "Ofre Gud Taksigelse og betal den Høieste dine Løfter og kald paa mig paa Nødens Dag; jeg vil udfri dig, og du skal prise mig."

Det blev fremholdt for Menighederne, at det for en stor Del beroede paa dem, om Skolen skulde vokse og trives. Menighederne trindt om havde været med og bygget Anstalten op, og nu, da Arbeidet var gjort, maatte de ikke trække sig tilbage, men fremdeles vedblive at yde sin Skjærv til dens Fremvekst og Trivsel. "Gjør hvad du kan for Skolen," sagde Taleren. "Antag dig Lærere og Disciple, trøst dem, glæd dem, opmuntre dem, hvis du kan; tal til andre derom, væk dem til at bede og arbeide, gjør dit til, at alle, som arbeider i og for denne Skole, kan se sig baaret af Menighedernes Forbøn og Kjærlighed i Ord og Gjerning. Men dernæst kan du og arbeide for denne Skole ved at opdrage dine Børn til from Lydighed, saa at, om Gud giver Evner og Anledning, de kan siden blive fromme Disciple og kanske senere igjen Lærere her eller i hans Kirke. Ofre da og villigen dit Barn til at tjene Herren, ligesom Hanna ofrede Samuel. Ak, det vilde lidet hjælpe, hvad vi gjør for denne Skole, dersom ikke vort Husliv kan være et sikkert Moderskjød for vordende Diciple eller Lærere, dersom ikke fromme Forældre villigen giver den deres Børn, naar Gud gav dem Evner. Fremdeles kan du arbeide ved Raad og Bistand, hindre Misforstaaelser, forebygge Mistillid, der vil lamme Skolens Arbeide, kort i al din Omgjængelse søge at værne om denne Skole, tjene den og hjælpe den alt, hvad du kan. Men endelig kan du og arbeide for denne Skole ved at ofre af dine timelige Gaver til dens Underholdning, til at lønne Lærere og andre, som tjener Skolen, og til at understøtte trængende Disciple."

Herpaa fulgte Indvielsestalen af Formand, Pastor H. A. Preus, hvoraf her meddeles nogle Uddrag.

— — — "Jeg mindes vel, hvorledes vi for et Par Aar siden talte om at faa en egen passende Bygning for vor Skole; men vi talte om det som et skjønt Fremtidshaab. Jeg mindes og, at vi for kun et Aar siden lagde Grundstenen til denne Bygning med inderlig Glæde, men og med Frygt; vi spurgte hverandre: "Mon naar skal vi se den fuldendt?" Og se, nu staar den der, stor, fast, skjøn, færdig til Brug, et Arbeide i enhver Henseende saa vel udført, som vel neppe nogen af os har gjort sig Forestilling om. Og dog, hvor fattig og ussel var ikke din Glæde, min Ven, om det kun var en Glæde over denne Stenbygnings Fuldførelse! Hvor ringe var da ikke din Erkjendelse af de store Ting, Herren har gjort iblandt os! Nei, vi vil glæde os over den aandelige Gjerning, Herren har udført iblandt os, over den Magt, hans Sandheds Ord har faaet over Hjerterne, over den Lyst og Iver, han her vakte for Bevarelsen og Udbredelsen af "dette sit salige Evangelium". — —Medens en frygtelig Borgerkrig rasede i vort Land, medens Folket hjemsøgtes paa mange Steder af Misvekst, Dyrtid og svære Byrder, skaffedes ofte paa underlig Vis Midlerne tilveie, og denne Bygning reistes Fod for Fod, og nu staar den her efter et Aars Forløb fuldfærdig for vore Øine. Ja vel maa vi sige: Det er gaaet underligt til; sandelig, "Herren har gjort store Ting iblandt os", "derfor er vi glade"; thi vi ved, at "naar Herren har bygget Huset", saa er ikke Bygningsmændenes Arbeide forgjæves. Dog til samme Tid, som vi giver Gud alene Æren og med Glæde bekjender, at det er ham, som har gjort store Ting iblandt os, saa vil vi ogsaa gjerne yde dem vor Tak, som har været hans Redskaber ved denne Gjerning: først og fremst den ærværdige tysk-lutherske Missourisynode, ved hvilken Herren har ført os til en saa meget renere og klarere Erkjendelse af vor kjære lutherske Kirkes Lære og

derved til saa meget større Glæde i det dyrebare Evangelium og Iver for dets Bevarelse og Udbredelse, uden hvilken Erkjendelse, Glæde og Iver vi visseligen ikke havde faaet denne Bygning istand, end mindre havde opført den i det hellige Øiemed, som skeet er: "at tjene Herren her i Aand og Sandhed"; fremdeles vor ligesaa elskelige som dygtige Arkitekt, Hr. Griese, og vor kjære Bygningskommission, fornemmelig Prof. Larsen, Pastor Koren og D'Hrr. G. Rustad og J. Næset, der med saa megen Nidkjærhed, Iver og Selvfornegtelse har udført det dem betroede, møiefulde, vanskelige Hverv; og endelig de Prester og Menighedslemmer trindt om, som med stor Iver og Opofrelse har arbeidet for Sagen og understøttet den. Herren være priset for alt, hvad han har gjort ved dem! Han velsigne dem alle med rigelig Glæde af Gjerningen!"

Efter disse Forbemerkninger gik Taleren over til Betragtningen af 1ste Vers af den 127de Salme: "Dersom Herren ikke bygger Huset, da arbeider de forgjæves, som bygger derpaa."

"Først maa vi da, kristelige Venner, stille os klart for Øie, hvilket Arbeidet er, som her skal gjøres, hvilket det aandelige Hus er, som nu skal bygges. I en kort Sum vil jeg da fremsætte det med de samme Ord, hvormed det blev udtalt i den samme Beskrivelse, som forrige Aar blev nedlagt i Grundstenen, nemlig: "at opdrage Kirkelærere, gjennem hvis Tjeneste ved Herrens Naade det saliggjørende Evangelium i Ord og Sakramenter kan bevares for Efterkommerne uforskyldt efter den evangelisk-lutherske Kirkelære!" Hermed er visselig det nærmeste Hovedarbeide angivet, men dermed er ingenlunde udelukket Bestræbelsen for, saa vidt Rum og Midler gives, at forhjælpe saa mange som muligt af vore Menigheders opvoksende Ungdom til en grundig og hjertelig Erkjendelse af den evangeliske Sandhed og meddele dem alle ogsaa andre boglige Kundskaber, hvorved de senere i forskjellige Livsstillinger desbedre kan aagre med det Pund af kristelig

Erkjendelse, som Gud maatte have tildelt hver enkelt iblandt dem.

— — "Med afgjort Foragt og Afsky for al overfladisk Kundskab, al Skindannelse, al Higen efter Ros og Ære for Menneskene, skal Arbeidet i vort College være rettet paa Hjertets Dannelse for Guds Rige med Sjælenes Salighed og Guds Ære alene for Øie! — Se, Venner! det er Arbeidet, det er "Huset, som skal bygges"!

— — Men hvem er Bygningsmændene? — Nærmest er det nu Lærerne og Eleverne ved Skolen; men da begge disse har sin aandelige Livsgrund i Menigheden som deres Moderskjød, er udgaaede fra forskjellige Menigheder, opholdes ved dem og ventes at skulle vende tilbage til dem, saa har Menighederne en Moders Kald ligeoverfor Skolen, og hvert Menighedslem er en Bygningsmand ved dette Arbeide. — — I de kommende Tider skal vore Børn efter os i dette Luther College se et Vidnesbyrd om, at deres Fædre har holdt fast ved den rene lutherske Tro og Lære, i Tillid til Guds Forjættelse har arbeidet for dette Klenodies Bevarelse ogsaa for deres Børn og Børnebørn; de skal derved opmuntres til lige Iver og Redebonhed for det rene Evangeliums Bevarelse og Udbredelse. Herren skal da af sin Naade velsigne ogsaa deres Arbeide til sit Navns Ære og mange Sjæles Frelse blandt kommende Slegter. "Thi naar Herren bygger Huset, saa arbeider ikke Bygningsmændene forgjæves!"

Den søndre Fløi blev indviet den 2den December 1874. Der var omtrent 1000 Personer tilstede ved Festen i denne Anledning. "Kirketidende" indeholder følgende Beretning: "Festen aabnedes Kl. 10½ i vor gamle store Sal med Bøn af Stedets Prest, Past. Brandt. Derefter blev der sunget

den gamle berømte, saakaldte ambrosianske Lovsang eller Te deum laudamus, saaledes som denne findes paa Norsk i vor nye Salmebog No. 1. Pastor Koren holdt derpaa Indvielsestalen over Kol. 4, 17. Efter denne Tale sang man "Vor Gud han er saa fast en Borg", og Prof. Larsen talte dernæst om, hvor megen Tak alle de, som lever og virker ved denne Skole, skylder baade Gud og Mennesker. Efter denne Tale blev der sunget: "Bliv med din store Naade hos os, o Herre Krist", og man begav sig derpaa, saa mange som kunde rummes, ind i den største Læresal i den nye Fløi, et Værelse paa 43x25 Fod. Her blev der sunget en Sang, som en af Eleverne havde forfattet for Anledningen, og Past. Koren ønskede i nogle faa Ord Guds Velsignelse over vor Indgang og Udgang i den nye Del af Bygningen. Derefter indbødes alle tilstedeværende til Middagsmaaltid nede i Spisesalen, hvor seks lange Borde bugnede under Vegten af store Fade med Smørrebrød og lange Rader af Kaffekopper. Bordsalmen "Vor Disk og Dug er alt bered" blev afsungen, og i Løbet af en Time blev over 800 Mennesker bespiste. Efter Maaltidet besaa man Bygningen og samledes derpaa atter i den store Sal, hvor Ordet nu skulde være frit, men derfor ikke lød mindre vækkende og opmuntrende. Past. H. A. Stub bragte Hilsen fra Moderkirken, som han nylig havde besøgt, og talte om den levende Deltagelse og Kjærlighed, hvormed vort kirkelige Arbeide nu omfattes i Norge. Past. Hjort talte over 3 Joh. 4 og anvendte disse Ord paa vort College og dets Moder, Kirkesamfundet. Past. Koren talte om det store Arbeide for Guds Rige, hvoraf vort Arbeide for og ved denne Skole kun er en Del. Past. Mohn talte om Forholdet mellem engelske og norske her iblandt os. Prof. Larsen mindede om den vigtige Del i denne Skoles Grundlæggelse, som Pastorerne Ottesen og Brandt havde havt, idet de var de Delegater, som i 1856 udsendtes til de forskjellige herværende Synoder og i 1857 fore-

slog Tilslutning til Missourisynoden. Ligesaa mindede han om de to Lærere, som Skolen i Aarenes Løb havde tabt, nemlig Prof. Schmidt, der nu virker i den vigtigere Stilling som Lærer i St. Louis, og Prof. Bergh, som desværre for Sygeligheds Skyld havde været nødt til at fratræde, men nu med de Kræfter, der er ham levnede, virker med største Nidkjærhed og meget Held for vor Sag i Norge. Imellem Talerne afsang Koret forskjellige Lovsange, og den hele Sammenkomst efterlod visselig hos alle et saare godt og opbyggeligt Indtryk.

Om Aftenen var den hele Bygning illumineret, og Eleverne holdt en liden Fest, hvortil ogsaa Lærerne og deres Familier og de endnu tilbageværende Festgjester var indbudne.

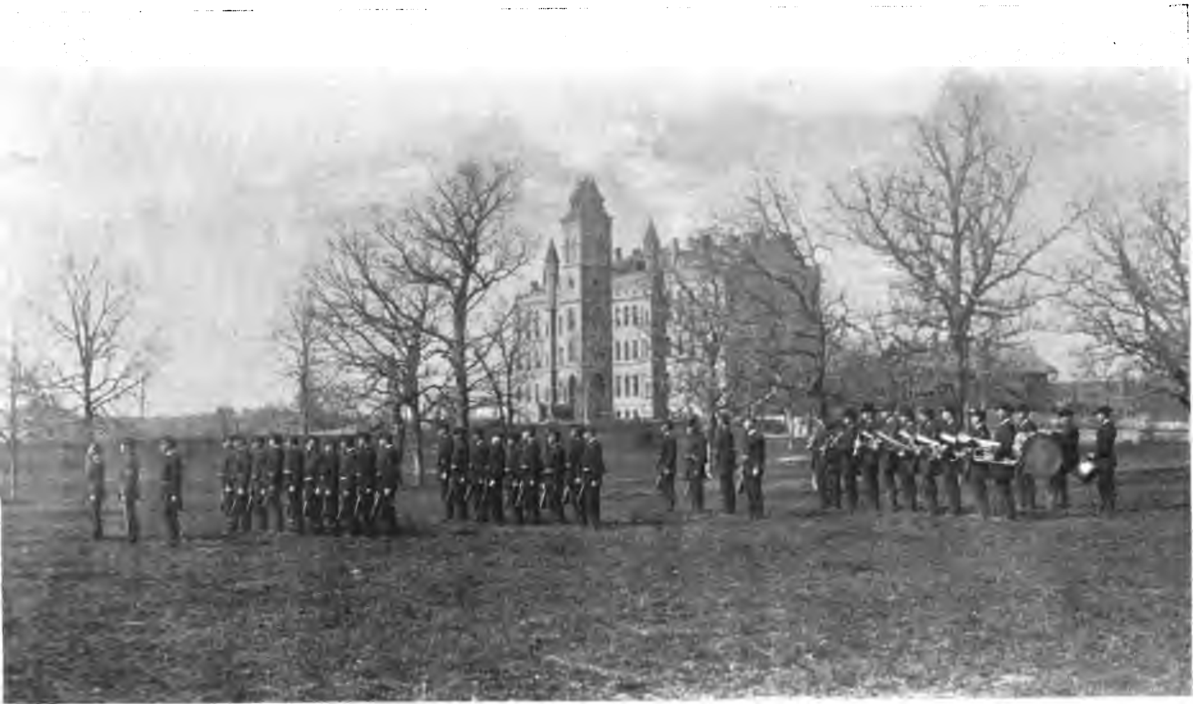
Anledningen var, at netop en stor Klokke paa 1200 Pund, som ved Elevernes Gaver og Indsamlinger var anskaffet, idag for første Gang havde lydt fra Collegets Taarn. Ogsaa denne Del af Festen var saare hyggelig, og i det hele vil denne Dag sent glemmes af Deltagerne.

De Salmer og Sange, som brugtes, var gratis trykte af Hr. B. Anundsen, som derfor ogsaa tilkommer vor hjertelige Tak.

Endelig bør det ikke forbigaaes, at der midt under Festen indløb et Lykønskningstelegram fra vore norske Studenter i St. Louis, et Bevis blandt mange andre paa den Kjærlighed, de altid bevarer for denne Skole. Ifølge et senere indløbet Brev holdt ogsaa de en Fest i Anledning af Dagen."

* * *

I Tilslutning til dette Referat af "Kirketidende" kan tilføies, at den omtalte Sang, der blev afsunget ved Indvielsesfesten, lød saaledes:

Colleget i 1882.

"Ved Luther-Collegiets Fløibygnings Indvielse den 2den December 1874.

Lover nu Herren! ja lov ham nu, Gamle og Unge!
Lov ham med Salmer og frydfuldt hans Ære udsjunge.
Lover nu Gud!
Priser hans Navn og hans Bud!
Lov ham med Hjerte og Tunge!

Huset er færdigt, det Hus, som er bygd til hans Ære,
Herre, vor Gud, for at fremme din Saligheds Lære!
Du bygde med,
Signed vort Arbeid, vor Sved.
Evig lovpriset du være!

Signe da, Herre, den Gjerning, som her skal udføres!
Hjælp os og lad vore Bønner i Himlene høres!
Vær du vort Skjold,
Værn os mod Djævelens Vold,
Styrk os, naar Kampen skal føres.

Lad og dit Ord, som skal saaes, til Hjerterne gange!
Giv, at det spirer og dufter som blomstrende Vange!
Lad det gi' Frugt,
Virke til kristelig Tugt,
Blive til Gavn for de mange.

Giv, at vor Gjerning maa blive til Gavn for dit Rige;
Giv, at vi aldrig et Gran ifra Sandheden vige,
Men at enhver
Følger dit Ord, som det er,
Fryder sig ved det tillige.

Huset er færdigt! Gud Herren, han selv det bevare,
Naadigt befri det fra alskens Ulykke og Fare!
Han til os ned
Sende sin Trøst og sin Fred,
Saa vi frimodig kan fare!

Lover da Herren! ja lov ham nu, Gamle og Unge!
Lov ham med Salmer og frydfuldt hans Ære udsjunge!
Lover nu Gud!
Priser hans Navn og hans Bud!
Lov ham med Hjerte og Tunge!"

* * *

Ved Festen om Aftenen blev efterfølgende Sang af B. A. (senere Pastor B. Askevold) afsunget:

"Ved Festen i Anledning den nye Klokke i College-Taarnet, den 2den December 1874.

Mel.: Aftensolen smiler.

Nu fra Taarnet toner
Vakker Klokkeklang,
Bæres skjønne Voner
Over By og Vang.

Klokken lifligt klinger,
Synger til os ned,
Og idag den ringer
Først og fremst Guds Fred.

Klokkens milde Toner
Synger Kjærlighed,
Lindrer og forsoner,
Hvad vort Hjerte led.

Ja, hver Gang den høres,
Da vemodig glad
Tanken stille føres
Hen til Himlens Stad.

Der en Klokke ringer,
Evig Underklang;
Frydfuldt med den klinger
Evig Englesang!"

* * *

Disse Sange var Pastor P. A. Widwey saa venlig at sende Forfatteren.

I Spidsen for Indsamlingen af Penge til Collegets første Klokke stod Eleven Bjørn Haatvedt (senere Bjørn Edwards), som allerede under sit Ophold ved Skolen lagde for Dagen den store Forretningsdygtighed, hvorfor han senere blev bekjendt. Det var den samme Edwards, der skjænkede den nye Collegebygning i 1890 den nye Klokke.

10de Kapitel.

College-Korporationen.

Aftryk af de af Synodens Forlagsforretning offentliggjorte Inkorporationsartikler følger. — I 1896 havde Synoden oppe til Behandling Forslag om Forandring i Bestemmelserne angaaende Valg og Afsættelse af Lærere; men denne Sag er endnu ikke afsluttet.

* * *

Articles of Incorporation of the Norwegian Luther College of Decorah, Iowa.

ARTICLE 1. We, the undersigned Herman Amberg Preus, of Leeds, Wisconsin, Thore Peterson, of Calmar, Iowa, and Gulbrand T. Lomen, of Decorah, Iowa, do hereby form ourselves into a body corporate to be known as the Norwegian Luther College of Decorah, Iowa, and as such Corporation to possess the privileges and exercise the powers provided by law.

ART. 2. The purposes of this Corporation is the establishment of a Collegiate Institution in the town of Decorah, of a religious and educational character, to provide suitable buildings and grounds therefor, and engage teachers, provide libraries, apparatus and all other things necessary for the conduct of the same.

ART. 3. The members of this association shall consist of the pastors of the Norwegian Evangelical Lutheran Congregations connected with the Norwegian Evangelical Lutheran Synod of Wisconsin, Iowa and other States, and the chosen Representatives of the said Congregations of their Synodical meetings, chosen in accordance with the discipline and usages of the above named Synod.

ART. 4. The officers of this Corporation shall be a President, Secretary, Treasurer, and a Board of six Trustees chosen from its members in

such a manner, time, and places as shall be specified by the by-laws made by this Corporation. The President and Secretary shall be members of said board ex-officio.

ART. 5. The following named persons shall constitute the officers of this Corporation for the first year of its existence and until their successors are elected, viz.: Rev. Herman Amberg Preus, President, Rev V. Koren, Secretary, Prof. L. Larsen, Treasurer, Thore Peterson, Gulbrand T. Lomen, N. Brandt, Jens J. Næset, Kjerand Johnson, Rev. O. J. Hjort, Trustees. Said election shall be held at the first meeting of the Corporation held after the 1st day of January A. D. 1866.

ART. 6. The affairs of this Corporation shall be managed and controlled by the Board of Trustees, subject to the by-laws of this Corporation defining the duties of the officers and prescribing their mode of procedure in transacting the business of the Corporation.

ART. 7. The private property of the members of this Corporation shall be exempt from liability for the debts thereof.

ART. 8. All conveyances of property to this Corporation shall be taken in the name of this Corporation as set forth in article 1st hereof.

ART. 9. Any of these articles may be amended and other articles added thereto at any meeting of the members of this Corporation. Witness our hands this first day of February A. D. 1865.

H. A. PREUS,
THORE PETERSON,
GULBRAND T. LOMEN.

STATE OF IOWA, }
WINNESHEIK COUNTY. } ss.

On this 1st day of February, A. D. 1865, before me, the undersigned County Judge in and for said county, personally appeared Herman Amberg Preus, Thore Peterson and Gulbrand T. Lomen, to me personally known to be the identical persons described in, and who executed the foregoing articles of Incorporation as Incorporators, and acknowledged the same to be their voluntary act and deed for the uses and purposes therein mentioned.

Witness my hand and official seal.

[L. S.] G. R. WILLETT, Judge County Court.

Filed for Record February 17, 1865. See page 158.

J. E. POWERS, Recorder.

AMENDMENTS.

Resolved, that the Articles of Incorporation of the Norwegian Luther College of Decorah, Iowa, be and they are hereby amended, as follows, viz.:

ART. 10. The President and members of the Church Council of the Synod of the Norwegian Evangelical Lutheran Church of America and their successors in those offices are hereby constituted a Board of Visitors for the College and shall have such powers, including the right of visitation and calling of special meetings of the Corporation as may be conferred upon them by the by-laws of the Corporation.

Resolved, that Article 4 of said Articles of Incorporation be amended so as to read as follows:

ART. 4. The officers of this Corporation shall be a President, Secretary, and a Board of six Trustees to be chosen in such manner, time and place as shall be specified by the by-laws of the Corporation. The President and Secretary shall be members of said board ex-officio. The President and the Professors of the College shall together constitute a Board as faculty with such powers as may be conferred upon them by the by-laws. The Corporation at all its meetings, annual and special, shall choose a chairman who shall hold the position during the session.

We, the undersigned President and Secretary of the Corporation, known as the Norwegian Luther College of Decorah. Iowa, do hereby certify that the foregoing amendments to the Articles of Incorporation of said College were duly made at the annual meeting of said corporation held at Taylor township in the county of Allamakee and State of Iowa, on the twenty-ninth day of June, A. D. 1871, pursuant to notice thereto duly given.

The said meeting was the first meeting of said Corporation ever held, and a majority of the whole membership of said Corporation voted in the affirmative.

We further certify, that the above is the original resolution submitted to said meeting and passed as aforesaid.

Witness our hands this 29th day of June, A. D. 1871.

KNUT BERGH, Secretary.
LAUR. LARSEN, President.

STATE OF IOWA, }
WINNESHEIK COUNTY, } ss.

On this 5th day of July, A. D. 1871, before me, a Notary Public in and for said county, personally appeared Laur. Larsen, President, and Knut Bergh, Secretary of the Norwegian Luther College of Decorah, Iowa, to me personally known to be the identical persons described in,

and who executed, the foregoing certificate of the adoption of the foregoing amendment to the Articles of Incorporation of the Norwegian Luther College of Decorah, Iowa, and acknowledged the said amendment to be the act of the said Norwegian Luther College by them thereto duly authorized, voluntarily done and executed, and they did further acknowledge the foregoing certificate attached to said amendment to be their voluntary act and deed.

Witness my hand and Notarial Seal.

[L. S.] G. R. WILLETT, Notary Public.

Filed for Record July 14th at 4.30 o'clock P. M.

CYRUS McKAY, Recorder.

LAWS OF IOWA.

CHAPTER 32.

An Act to legalize the Incorporation of the Norwegian Luther College of Decorah, Iowa.

WHEREAS, on the 1st of February, A. D. 1865, Herman Amberg Preus, of Leeds in the State of Wisconsin, Thore Peterson, of Calmar, Iowa, and Gulbrand T. Lomen, of Decorah, Iowa, did form themselves into a body corporate, under the name of the Norwegian Luther College of Decorah, Iowa, and

WHEREAS, by article 3d of the Articles of Incorporation it was provided that the members of said Corporation should consist of the Pastors of the Norwegian Evangelical Lutheran congregations connected with the Norwegian Evangelical Lutheran Synod of Wisconsin, Iowa and other States, and the chosen Representatives of the said congregations at their Synodical Meetings chosen in accordance with the discipline and usage of the above named Synod, and

WHEREAS, the same Synod has never been known by the name inserted in the said articles, but is known as the Synod of the Norwegian Evangelical Lutheran Church of America:

SECTION 1. Now, therefore, be it enacted by the General Assembly of the State of Iowa, that the said Articles of Incorporation shall confer upon the members of the Synod of the Norwegian Evangelical Lutheran Church of America, the right of membership in the same corporation as intended by the said incorporators in the same manner and to the same extent as if the words "the Synod of the Norwegian Evangelical Lutheran Church of America" had been inserted in place of the words "the Norwegian Evangelical Lutheran Synod of Wisconsin, Iowa and other States." And that the Articles of Incorporation under which the said Norwegian

Luther College of Decorah, Iowa, was organized, and all acts performed and all interests acquired by the said body corporate be and the same are hereby declared legal and valid to the same extent as if the said articles of incorporation had been made in strict conformity to the statutes relating thereto, and no informality, irregularity or illegality in the formation of said corporate body or in the proceedings touching the said articles of incorporation, shall in any manner invalidate any rights acquired, acts performed, or obligations assumed by the said Corporation.

SECTION 2. This act, being deemed of immediate importance, shall take effect from and after its publication in the *Iowa State Register* and *Iowa Homestead*, papers published at Des Moines, Iowa, without expense to the State.

Approved March 16, 1866.

CHAPTER 115.

An Act to amend chapter fifty-three of the Revision of 1860, so as to permit corporations in this State of an academical character, the membership of which shall consist of the lay members and pastors of churches, delegates to any Synod, Conference or Council, holding its annual meetings alternately in this and one or more adjoining States, to hold meetings of the corporation for the election of officers and the transaction of business in any adjoining State.

SECTION 2. Be it enacted by the General Assemby of the State of Iowa, that any corporation in this State, of an academical character, the memberships of which shall consist of lay members and pastors of churches, delegates to any synod, conference or council, holding its annual meetings alternately in this and one or more adjoining States, may hold its annual meetings for the election of officers and the transaction of business in any adjoining State to this at such place therein as said synod, conference, or council shall hold its annual meeting; and the elections so held and business so transacted, shall be as legal and binding as if held and transacted at the place of business of the corporation in this State.

Approved April 12, 1872.

By-Laws of the Norwegian Luther College of Decorah, Iowa.

FIRST. The Board of Trustees shall have, when not otherwise provided, the general management of the affairs of the Corporation, keep the buildings and other property of the Corporation in good repair, make all necessary improvements to the same, procure such libraries and

apparatus as the Board of Professors may deem necessary for the successful conduct of the College. Provided, that in no event shall the trustees be authorized to expend annually a greater sum than $1000 (one thousand dollars) without first submitting the same to the annual meeting of the Norwegian Evangelical Lutheran Church of America, for their approval. A majority of said Board of Trustees shall constitute a quorum for the transaction of business.

SECOND. The President, Secretary, and Board of Trustees shall be elected triennially at such time and place as said Synod shall hold its regular meeting. The regular meeting of this Corporation will be held at the same time and place. And whenever a vacancy shall occur, the Board of Trustees shall have the power to fill such vacancy from among the members of the Corporation. Notice of all regular meetings of the Corporation shall be announced by the President, by publication of the same in such newspapers as the Board of Trustees shall direct at least four weeks previous to the day of meeting.

THIRD. The judges of said election shall be three in number and shall be elected at the time from the members of the Corporation. It shall be their duty to report at once the result of said election in writing under their hands to the President and Secretary of the Corporation.

FOURTH. The President, Secretary, Treasurer and Board of Trustees so elected shall hold their respective offices until their successors are elected and qualified. Before entering upon the duties of his office the Treasurer shall be required to execute a bond in scuh sum as the Board of Trustees may require. The President shall have the general supervision of the affairs of the College, shall preside at all meetings of the Board of Trustees and Board of Professors, and in cases of an equal division at these meetings have, in addition to his vote as a member, the deciding vote, and shall sign all contracts and orders on the Treasurer for the payment of money; in case of his absence or disability these last duties shall devolve upon a President pro tem., to be chosen from their number by the Board of Trustees. He may call meetings of the Board of Trustees or Board of Professors when he shall deem it necessary—and shall do so when requested by three members of the Board of which a meeting is desired.

FIFTH. The number of the Professors for the College, their respective duties and compensation, shall be fixed by the Board of Visitors, in accordance with the resolutions made by the Synod of the Norwegian Evangelical Lutheran Church of America. The Board of Visitors shall also have the power to appoint and remove the Professors, subject, however, to the approval of a majority of the pastors of congregations, who are members of this Corporation, and the Professors of the College—to be signified by resolutions when in conference assembled, or when not so assembled individually by letter.

SIXTH. The Professors of the College shall constitute a Board with power to admit students to the College and expel them therefrom for improper conduct and to make and enforce such rules and regulations, not inconsistent with those made by the corporation or by the Board of Visitors, as they may consider necessary for the good government and discipline of the College.

SEVENTH. It is hereby made the duty of the Board of Visitors to make rules prescribing terms of admission into the College, the amount of preparatory knowledge and other qualifications required for admission, and make such other rules and regulations as they may deem best for the guidance of the Board of Professors in maintaining the good government and discipline of the College.

EIGHTH. It shall be the duty of the Board of Trustees to make an annual report of the financial condition of the College to the Corporation at its annual meeting—and if no annual meeting shall be held in any year, then such report shall be made at that time to the Board of visitors.

NINTH. The Secretary shall attend and keep a record of the proceedings of all meetings of the Board os Trustees and of the Corporation—shall keep a record of all elections of officers, keep a correct account of all the business transactions of the Corporation, in books to be provided for that purpose, and attend to the correspondence of the Corporation; his books and papers shall be always open for inspection by any member of the Board of Trustees or Board of Visitors.

TENTH. The Treasurer shall receive and keep all moneys belonging to the Corporation and shall disburse the same only on written order of the President. He shall keep full and correct accounts of all moneys and property by him received and disbursed on account of this Corporation, and shall render a statement of the same annually to the Board of Trustees and to the annual meeting of the Corporation, and at such other times as he may be called upon therefor by the Board of Trustees and Board of Visitors, or either of them. The books of the Treasurer and his vouchers shall always be open for inspection by any member of the Board of Trustees or Board of Visitors.

ELEVENTH. The members of the Board of Visitors shall individually and collectively have the right of visitation to the College at any and all times. And it is hereby made the duty of all the officers of this Corporation, as also all the Professors and Teachers, to exhibit to them, when required, all the books and records of the College and Corporation and give them every facility for acquiring a knowledge of the condition of the institution. And it is hereby made the duty of the said Board of Visitors to report to each annual meeting of the Corporation the result of these examinations into the affairs of the College, and any defects observed by them in the management of the same, financial or other-

wise, and make such suggestions as they may deem best adapted to remedy such defects.

TWELFTH. Whenever a two-thirds majority of the Board of Visitors shall decide that the interests of the College require that a special meeting of the Corporation be held, it shall be the duty of the President of the Board of Visitors to call such a meeting. Four weeks' notice of any meeting so called shall be given by publishing the same in some newspaper to be designated by the Board of Visitors and by mailing a copy of such notice through the postoffice to each pastor of a congregation who is a member of this Corporation, and thereupon it shall be the duty of the pastor so notified to cause lay members of their congregation to be electcd in accordance with the discipline and usages of the Synod of the Norwegian Evangelical Lutheran Church of America. Said notice shall name the time, place, and object of the meeting, and unless two-thirds of said pastors and a like number of lay-delegates representing congregations be in attendance upon the meeting so called, no other business than that named in the notice shall be transacted.

11te Kapitel.

Skolens Kursus.

Da Luther College blev oprettet, var Meningen den, at det skulde blive en Presteskole, og "Presteskolen i Decorah" har derfor holdt sig som et populært Navn for denne Anstalt. Opdragelsens Historie viser, at det er Kirkens Indflydelse, som har frembragt det høiere Skolevæsen; i den ældre Tid begyndte omtrent alle og i den nyere Tid de fleste Høiskoler paa samme Maade som Luther College. Det vil sige, det er Kirkefolkets Trang til vel studerede Prester og Lærere, som har skabt de saakaldte Colleges og Universiteter. De nu saa rige og høit ansete Harvard og Yale Colleges eller Universiteter, som de i de senere Aar kaldes — for at nævne Eksempler — var i lang Tid Presteskoler og havde en endnu ringere Begyndelse end Luther College.

De Mænd, som var Synodens Ledere paa den Tid, da Luther College blev bygget, havde faaet en grundig og videnskabelig Uddannelse i Norge. Det var et stort Held for det høiere Skolevæsen blandt Nordmænd herover og for vort norskamerikanske Folk, at disse Mænd havde en saa levende Erkjendelse af en grundig Skoledannelses Betydning. Der var i 60-Aarene langt flere Omstændigheder end nu ved Forholdene herover, som fristede til at give fremtidige Prester en let og overfladisk Dannelse, hvad vor Historie herover ogsaa har vist. Der var den skrigende Nød, som kaldte paa øieblikkelig Prestehjælp blandt vort Kirkefolk, og der var den almindelige Skik,

som nu glædeligvis begynder at gaa af Mode: at man i Amerikas Vesten saa letvindt kunde komme ind i de saakaldte lærde Professioner, hvortil man i det gamle Land havde krævet en lang og møisommelig Uddannelse. Hertil kom, at der blandt det norske Kirkefolk fandtes Elementer, som var rent ud imod en lærd Uddannelse. Det viste baade Fremsyn, Mod og Tro paa vort Folk, at Luther Colleges Grundlæggere gik i Vei med at faa istand en Skole, der skulde give Folkets fremtidige Kirkelærere en grundig og lærd Uddannelse, saaledes som lutherske Prester fik den i de nordiske Lande og Tyskland. Derved er Luther College bleven til en Mønsterskole blandt vort Indvandrerfolk, og deraf kommer det, at et ganske respektabelt Antal unge Mænd, der har gjennemgaaet Luther College, har følt sig drevne til paa den der lagte Grundvold at bygge videre ved en eller anden af Landets mest fremragende videnskabelige Anstalter. Den efter tysk Forbillede dannede norske Latinskole i 50-Aarene blev det Mønster, som Luther College i alt væsentligt fulgte; der blev kun saadanne mindre, men vistnok betydningsfulde Afvigelser, der begrundedes i vore kirkelige og sociale Forholde herover.

Senere har Luther College og Norges Latinskoler udviklet sig i forskjellig Retning. Den norske Latinskole eller Skolen for den offentlige, høiere Almendannelse, som den senere er bleven kaldt, er bleven mere og mere "moderniseret", indtil de saakaldte klassiske Sprog er bleven aldeles fordrevne, og Skolen er bleven, hvad den ihærdige Knud Knudsen sukkede efter, en "Latinskole uten Latin" (og Græsk). Latinskolen i Norge er bleven, hvad man i Europa ynder at kalde "amerikaniseret", det vil sige en Skole, der væsentlig i Henhold til Herbert Spencer'ske Opdragelsesprinciper staar udelukkende i "Nyttighedens" Tjeneste.

Luther College er ogsaa bleven amerikaniseret, men paa en anden Maade end den norske Latinskole. Det, som over-

hovedet gjør, at Luther College existerer, er, at det skal være en Anstalt, der skal hjælpe til at bevare for det norske Indvandrerfolk den aandelige Arv, det tog med fra det gamle Land. Luther College vil lede Udviklingen saaledes, at naar vi Nordmænd herover gaar over i det amerikanske Folk, der som en høiere Enhed optager i sig saa vel de "indfødte" som Indvandrerne, vi da kan gaa ind med vore bedste Folkeeiendommeligheder i Tro og Levevis og Karakter og sætte dette ind som vort Indskud i det hele Lands, vort nye Hjemlands, Aandskapital. Dette er det, som skiller Luther College fra andre amerikanske Colleges; var det ikke for det, var Luther College en overflødig Anstalt, hvis Arbeide da ligesaa godt, ja meget bedre, kunde udføres af et andet College. Denne særegne Opgave, Luther College har, viser sig i Skolens Kursus derved, at der i dette gives Religions- og Norskundervisningen god Plads, da kun ved en saadan Undervisning denne særegne Opgave kan løses. Det vilde være en stor Misforstaaelse heraf at drage den Slutning, at Luther College er et Stykke Norge i Amerika. Skolen er sig fuldt ud bevidst, at den Slægt, den opdrager, er amerikansk, og at dennes Opgave ligger her i dette Land, enten det nu er blandt vort eget Folk eller blandt andre af Landets Indvaanere. Luther College tilsigter netop at være den bedste Skole for Ungdom af norsk Oprindelse her i Amerika. Og Anstalten søger at indrette sit Kursus i alt, som ikke angaar dens Særopgave, efter den Maalestok, som anvendes i gode amerikanske Colleges. Af Iowas Lærerforening regnes derfor ogsaa Luther College som tilhørende Statens Colleges of the First Class. Og graduates fra Luther College vil uden videre blive optaget som Studenter ved Universiteterne i Norden og Tyskland foruden ved vort eget Lands Universiteter for der at lægge sig efter post-graduate studies eller studere for at opnaa den filosofiske Doktorgrad.

Forsaavidt det Kursus, som gives ved Luther College, svarer til Kurset ved andre amerikanske Colleges, falder det sammen med det saakaldte Classical Course, hvor Hovedvegten ligger paa Studiet af Latin og Græsk. Da Engelsk er omtrent to Trediedele Latin, har der her i Landet været reist liden Modstand mod Studiet af dette Sprog. Studiet af det græske Sprog har derimod oftere været Gjenstand for skarpe Angreb. Men tiltrods derfor har det konservative amerikanske Folk bibeholdt dette Studium, og de to Hovedfag i det klassiske Kursus dyrkes med en Begeistring og Energi, som er dybt begrundet i Amerikanernes Karakter. Baade paa dette Omraade og ellers har vort Lands Skoler gjort store Fremskridt i den sidste Menneskealder, saa at vore bedste høiere Anstalter nu staar paa Høide med Europas bedste.

Kurset ved Luther College er i det hele et sproglig-historisk af en Art, der tilsigter en god Aandsdannelse. At Hovedvegten i Undervisningen lægges paa Sprog og Historie, uden at man dog overser Betydningen af Naturfag, er ikke alene begrundet i Hensigtsmæssighedshensyn, skjønt den praktiske Værdi af Engelsk, Norsk, Tysk, Latin, Græsk og Historie for Mænd i de Stillinger, hvortil Luther College særlig uddanner sine Disciple, er iøinefaldende.

Men det er ogsaa begrundet i rent pædagogiske Hensyn, i den Overbevisning nemlig, at i et College-Kursus, der tilsigter Almendannelse eller liberal education, bør man koncentrere sine Kræfter paa Studiet af Sprog. Det bedste Middel, baade hvad den formelle og den reelle Side af Uddannelsen angaar, er Sprog. Paa den ene Side er Sproget nemlig Tankens Klædning, og det gjør Tænkningsprocessen synlig; paa den anden Side er Sproget ogsaa konkret Tanke i Henseende til alt, som vedrører Menneskets Liv baade som Individ og som Samfundsmedlem. Der findes ingen Side af Menneskelivet,

ingen Forbindelse af menneskelige Motiver, intet ethisk Forhold, ingen menneskelige Rørelser, ingen religiøs Trang, som ikke Sproget, hvad enten vi betragter det som Meddelelsesmiddel Mand og Mand imellem eller som Litteratur, udfolder og under denne Udfoldelse ogsaa belyser og forklarer. Alene ved at blive bekjendt med Sproget og det skrevne Ord eller Litteraturen kan vi tilgodegjøre Fortidens haardt vundne Seire og komme ligesom paa kammeratslig Fod med vor Slegts største og ædleste Repræsentanter.

Det Sprog, som bør læres, om muligt til Fuldkommenhed, er vort Modersmaal. Men dette udelukker naturligvis ikke Kjendskab, og det grundigt Kjendskab, til andre Sprog. "Den, som kun kjender et Sprog, kjender heller ikke det til Fuldkommenhed." Og hvilke Sprog skal man lære foruden sit Modersmaal, som altsaa først og fremst maa læres? Baade moderne og klassiske Sprog. De klassiske Sprog er et ypperligt almendannende Materiale og besidder som Undervisningsstof Fordele ikke alene fremfor Naturfagene, hvilket alle Sprog gjør, men ogsaa fremfor moderne Sprog.

Det er naturligvis ikke sandt i vore Dage, at Kjendskab til Latin og Græsk er ensbetydende med sand Dannelse. Der er dem, som kan baade Latin og Græsk, og alligevel ikke besidder sand Dannelse. Heller ikke er det sandt, hvad ofte før i Tiden blev paastaaet, at en, som ikke kjendte de klassiske Sprog, heller ikke kunde skrive sit Modersmaal ordentlig. Erfaringen viser, at en saadan Paastand er taabelig. Men alligevel kan der med Sandhed siges, at den høieste Dannelse ogsaa indbefatter Kjendskab til disse Sprog. Her tales ikke om de praktisk nyttige Resultater, som Kjendskab til Latin og Græsk bringer, f. Eks. at Theologen kan læse det Nye Testament i Grundsproget. Her tales om Studiet af disse Sprog som et almendannende Element. Og i denne Forbindelse øver disse Sprog den Indflydelse paa os, at de forbinder os paa en levende

Maade — for det kan nemlig blot Sproget gjøre — med, hvad der synes at være, men i Grunden ikke er en død Fortid, og derved udvikles vore intellektuelle og moralske Sympathier, saa at de omfatter denne Fortid som en Del af vort Liv. Studiet af moderne og samtidige Sprog og Nationers Liv vilde ikke bringe disse Resultater, fordi de er os for nær ind paa Livet og saaledes ikke lærer os at se Tingene i det rette Perspektiv; en Fordybelse udelukkende i de moderne Sprog og det moderne Liv vilde bringe os til at tillægge de Livets Fænomener, som disse Sprog afspeiler, altfor stor Vigtighed og altsaa forstyrre det rette verdenshistoriske Billede. Paa den anden Side vilde ikke Studiet af andre gamle Sprog, indisk og kinesisk f. Eks., bringe samme Udbytte, fordi disse Sprog ikke afspeiler vor Fortid.

Men tiltrods for den Vegt, man i et klassisk Kursus maa tillægge Modersmaalet — i dette Tilfælde Norsk og Engelsk — og de klassiske Sprog, maa man selv i et saadant Kursus bringe de studerende i et rationelt Forhold til Naturen ved Studiet af Naturfag. "Det ene maa gjøres og det andet ikke forsømmes."

De ovenfor omtalte Hensyn har da været bestemmende for det Kursus, der gives ved Luther College. Det oprindelige 6-aarige Latinskolekursus blev i 1881 forlænget til et 7-aarigt, og Skolen blev efter amerikansk Mønster inddelt i to Afdelinger: en forberedende, omfattende de tre første Aar, og den egentlige Collegeafdeling paa fire Aar. Siden 1889 har den forberedende Afdeling havt sin egen Principal.

Den Undervisning, som gives i den forberedende Afdeling, er mere praktisk, og de unge Mænd, som har gjennemgaaet den, er vel udrustede til at tage fat paa Livets forskjellige Opgaver, som ikke kræver en særlig teknisk Uddannelse. Denne Afdeling, som giver megen Undervisning i Engelsk og de almindelige Skolefag, svarer til high schools, Akademier eller

hvad man her i Landet kalder secondary schools. Om Collegeafdelingen har der allerede været talt. Ved Luther College gives ingen saakaldte post-graduate courses. Det staar mere som en skjøn Drøm for Collegets Venner, en Drøm, som maaske Fremtiden kan virkeliggjøre, at der skulde gives post-graduate courses, og at man saaledes skulde faa Begyndelsen til et Universitet. En Forening mellem Colleget og Synodens Seminar vilde bringe denne Tanke langt paa Vei.

Ved Luther College har der ogsaa været en Skolelærerafdeling fra 1865 til 1886. Først var den beregnet paa at uddanne bare norske Skolelærere; men fra 1868 blev et Aar lagt til Kurset, og Tanken blev, at man ogsaa skulde uddanne Mænd, der var dygtige til at overtage engelsk Skole. Prof. Roalkvam var den første Lærer, der blev ansat nærmest for denne Afdeling af Skolen. Senere har denne Afdeling faaet sin egen Skole i Sioux Falls, S. Dak.

Skolelærerafdelingen stod i Forbindelse med Skolens tre laveste Klasser; men udover fra 1869 fik den stadig mere og mere særskilt Undervisning.

Skoleaaret har varieret noget i Længde, men har altid varet mindst 40 Uger; for de tidligere Aars Vedkommende vil Skoleaarets Længde sees af det følgende. Fra 70-Aarene til Begyndelsen af 80-Aarene var det reglementerede Skoleaar fra den 1ste Sept. til den 30te Juni. Siden Høsten 1882 har det begyndt den første Torsdag i September og sluttet den tredie Onsdag i Juni.

Skoleaaret blev til 1889 inddelt i to Halvaar, og der afholdtes to Examener aarlig. Den saakaldte Halvaarsexamen kom som Regel de første Dage i Februar efter Prestekonferensen, som i mange Aar holdtes en hel Uge eller mindre lige før i Decorah. Efter 1889 har Aaret været inddelt i tre Terminer i Lighed med, hvad der er Skik og Brug ved de fleste Skoler

her i Landet. Ved hver Termins Slutning har der været holdt Examen, og der er blevet givet Karakterer. Til Februar 1889 brugtes de i Norge almindelige Karakterer: 1 = udmerket godt, 2 = meget godt osv. Fra den Tid har Colleget brugt Procenter som i dette Land. Diplomer gaves dem, som havde gjennemgaaet den hele Skole, første Gang i 1879, og i den forberedende Afdeling faar ogsaa de, som har gjennemgaaet denne, Diplom siden 1891.

I det følgende vedføies en Fortegnelse over, hvad der har været læst fra Skolens Begyndelse i 1861 til 1882. Fra dette sidste Aar findes Fortegnelsen i de trykte Kataloger, som siden det Aar stadig er blevne udgivet. I den følgende Fortegnelse findes enkelte Huller; men tiltrods for det manglende vil enhver, der interesserer sig for Sagen, faa en Forstaaelse af Skolens Arbeide. Naar man læser denne Fortegnelse og de trykte Fortegnelser siden 1882, vil man let se Skolens Udvikling, hvad Undervisning angaar. I Aarenes Løb har den engelske Undervisning faaet den største Plads, og Fordringerne for at komme ind i de forskjellige Klasser, særlig Collegeafdelingen, er blevne strengere. Endvidere er en Del nye Fag blevne optagne. Flere græske og latinske Forfattere læses. Der gives mere Undervisning i Mathematik og Naturfag.

Skolens Senior Class eller Prima betegnes i vedføiede Fortegnelse med I og de følgende Klasser i sin Orden med II, III, IV, V, VI og VII. Sk. betegner Skolelærerklasse; der var to saadanne, som stod paa samme Trin som V og IV — efter 1881 som VI og V — og betegnes derfor V Sk. og IV Sk. og VI Sk. og V Sk.

* * *

Hvad der har været læst ved Luther College.

1861—62 (4de Sept. til 5te Juni).

IV, V og VI — Religion: Pontoppidans Sandhed til Gudfrygtighed, Sp. 590 til Enden og 1 til 476; Bibelhistorie

(efter Bibelen) fra 1ste Mosebog til og med Josva Bog.

IV — Historie: Nissens Verdenshistorie fra Begyndelsen til Katharina II af Rusland.

—Norsk: Bojsens Grammatik fra S. 13 til Enden; 14 skriftlige Opgaver, alle af historisk Indhold og med et givet Stof, nemlig: Knud Danaast, Sinclars Død, Mine Sommerferier, Min Hjembygd, Slaget ved Svolder (i tre Dele), Esau og Jakob (i 2 Dele), Perserkrigene (3 Dele) og Kristendommens Indførelse i Norge (2 Dele); Deklamation og Læsning.

—Latin: Madvigs Syntax fra S. 161 til 277, repeteret første Gang ganske og anden Gang til Side 187; Kühners Læsestykker, Side 257 til 282, repeteret til 267; Kühners Læsestykker fra S. 282 til Enden; Tischers Übungsbuch, de fleste Stykker til S. 36 oversat skriftlig.

—Græsk: Kühners Grammatik, Regler og Paradigmer til S. 136 og oversat de tilsvarende græske og tyske Stykker; repeteret til S. 30.

—Engelsk: Lært Læseregler i McGuffey's 5th Reader til S. 49 og oversat Stykker til Lesson 46.

—Algebra: Davies til S. 71.

—Tysk: Wackernagel, II Theil, læst og oversat fra S. 192 til 255; Luthers Volksbl., III Bd., læst ganske og oversat udvalgte Stykker.

V og VI — Latin: Tirocinium, alle Læsestykker og repeteret til S. 86; Grammatik, de tilsvarende Hovedregler og Paradigmer. Disciplene Norman og Aslaksen har desuden læst L'Homond Epitome Hist. Sacrae, Stk. 1 til 170.

—Norsk: Diktat 1 Time ugentlig, Læsning og Deklamation, Bojsens Grammatik fra Begyndelsen til S. 23.

—Tysk: Wackernagel, I Theil, de prosaiske Stykker fra S. 20 til 46, med Indøvelse af Grammatiken efter Auten=

rieths Gram.; Deklinationer og Konjugationer indtil de sammensatte Verber. Oversat i Wackernagel fra S. 100 til 142.

—Engelsk: Læst og oversat McGuffey's 4th Reader (S. 33 til 127); ligeledes Mitchell's Geography (S. 75 til 100).

—Geografi: Læst Mitchells til S. 186.

—Arithmetik: Davies til S. 141.

1862—63 (8de Sept. til 6te Juni).

IV, V og VI — Religion: Sandhed til Gudfrygtighed; Bibelen fra Ruths Bog til 1. Kong. 2.

IV — Norsk: Bojsens Grammatik fra Passiv til Enden; Deklamationsøvelser, 14 skriftlige Opgaver.

—Historie: Som Indledning de nordiske Rigers Geografi efter L. K. Daas Jordbeskrivelse, dernæst S. Petersens Norges Historie samt Europas Geografi.

—Latin: Madvigs Gram. S. 1 til 301; Kühners Læsestykker S. 152 til 292; Schulze's Tirocinium S. 32 til 40; Hist. Sacra.

—Græsk: Curtius's Gram. til S. 153; Jacobs's Læsebog S. 1 til 17.

—Engelsk: Pinneo's Gram. til S. 153; oversat McGuffey's 4th Reader (38—94); Diktat.

—Arithmetik: Davies' (200—313).

—Tysk: Formlæren efter Autenrieth; oversat Wackernagel II (188—244) og Schillers 30-jähr. Krieg til S. 80; Diktat efter Bauers Grundzüge der deutschen Gram.

V og VI — Latin: Tirocinium og tilsvarende Stykker af Gram.

—Norsk: Læst og repeteret Bojsens Gram. til "Forskj. Arter af Sætninger"; Læsning og Analyse; Diktat en Gang om Ugen.

—Tysk: Autenrieth til de sammensatte Verber; Lesebuch für evang.-luth. Schulen fra Begyndelsen til S. 72, alle Prosastykker og endel Digte.

—Engelsk: McGuffey's 4th Reader og McGuffey's Spelling Book.

—Arithmetik: Davies' School Arithm. (1—164).

—Geografi: Læst, oversat og lært Mitchells Geogr. (1—178).

1863—64 (2den Sept. til 30te Juni).

III — Latin: Nepos (Phocion til Atticus), Læsestykkerne i Kühners Gram., 242 til Enden.

—Græsk: Curtius' Gram. Side 132—268; Jacobs' Læsebog 17—104.

III og IV — Religion: Dietrichs Forkl. S. 202—205 og 1—31.

—Algebra: Davies' Elem. Algebra 1—148.

—Engelsk: Mitchells Geogr. S. 183—277; Pinneo's Gram. 153—214; Deklam. og Diktat.

—Historie: Nissens Verdenshistorie fra Begyndelsen til Korstogene.

—Latin: Madvigs Syntax til § 309; Tischers Übungsbuch, mundtlige og skriftlige Øvelser.

—Norsk: Læsning og Analyse, 10 skriftlige Opgaver.

—Tysk: Schillers 30-aarige Krig S. 170—272; Formlæren efter Autenrieth.

V — Norsk: Bojsens Grammatik; Læsning, Analyse og Diktat.

—Latin: Formlæren efter Madvig og en Del af Orddannelseslæren; Dörings Elementarbuch til Länder- und Völkerkunde.

—Arithmetik: Davies' School Arith.

—Engelsk: Bullion's Gram. til Side 72; udvalgte

Stykker af McGuffeys 4th Reader læst og oversat; Diktat.

—Geografi: Daas Jordbeskrivelse fuldst.; Mitchell's fra Iowa S. 171 til Europa.

V og VI — Religion: Pontoppidans Forkl.; af Bibelen fra Israels Riges Deling ud det Gamle Test. og Lukas' Evangelium.

—Tysk: Lesebuch, 115—235.

VI — Tysk: Hovedstykkerne i Formlæren og Lesebuch til S. 70.

—Latin: Tirocinium fuldst.

—Geografi: Warrens til Asia.

—Norsk: Bojsens Gram.; Jensens Læsebog; Diktat.

—Engelsk: Swan's Reader, McGuffey's Spelling Book; Diktat.

1864—65 (1ste Sept. til 12te Juni).

II — Græsk: Jacobs' Reader, S. 104—156; Xenophon's Anabasis, I og II; Curtius' Gram.

II og III — Latin: Tirocinium Poeticum; Ciceros 2den, 3die og 4de catilinariske Tale; 15de Kap. af Ciceros De Amicitia; Madvig § 309 til § 397; Tischers Übungsbuch.

—Norsk: Læsning og skriftlige Opgaver.

—Engelsk: Mundtl. og skriftl. Oversættelser af Stykker i Jensens Læsebog; Mitchell's Geografi; Deklamationer.

—Tysk: 2 Timer.

—Algebra: Davies' Elem. School Algebra.

II, III og IV — Religion: Dietrichs Forkl.

—Historie: Efter Nissen fra Korstogene til Wilhelm af Oranien.

—Sang: Hele Skolen 2 Timer.
—Skrivning: 1 Time.

III — Græsk: Jacobs' Reader til S. 111; efter Curtius' Grammatik, Formlære og det vigtigste af Syntaxen.

IV og V — Latin: Dörings Elementarbuch; efter Madvig Formlæren og talrige Henvisninger til Syntaxen.
—Norsk: Bojsens Gram. til "Forskj. Arter af Sætninger"; Læsning og Analyse.
—Engelsk: Swan's Reader, McGuffey's Spelling Book.
—Tysk: Aalholms Stiløvelser til S. 37; Lesebuch til S. 227.
—Arithmetik: Davies' School Arithmetic.

IV, V og VI — Religion: Bibelen fra Begyndelsen til 2. Sam.

V — Geografi: Geelmuydens for Mellemklasserne.

V og VI — Religion: Pontoppidans større Forklaring.

VI — Latin: Tirocinium og tilsvarende Stykker af Grammatiken.
—Norsk: Bojsens Gram. til "Ordstilling"; Læseøvelser og Diktat.
—Engelsk: Swan's Reader og McGuffey's Spelling Book, begge begyndt paa.
—Tysk: Hovedstykkerne i Formlæren og Lesebuch til S. 127.
—Geografi: Warren's Common School Geography.
—Arithmetik: Davies' til S. 157.

Skolelærerklassen: Symbolske Bøger 2 Timer; Historie efter Petersen til den franske Revolution, 1 Time; Norsk alene (Læsning).

1865—66 (30te Aug. til 16de Juni).

I — Græsk: 4 Timer.

I og II — Hebraisk: Efter Seffer til Gutturalverberne.

—Historie: Efter Rissen fra Wilhelm af Oranien til Revolutionen i Spanien.

—Latin: Ciceros De Amicitia fra Kap. 16 til Enden; Livius I og af II 3 Kapitler (Lincolns Udgave); Madvig fra § 397 ud; Stykker af Tischers Übungsbuch; Tirocinium Poeticum.

—Norsk: Læsning med Forklaring deraf, Deklamation og forskjellige Øvelser.

—Tysk: Schillers 30-jährige Krieg.

—Engelsk: Sammen med Tysk 3 Timer.

—Mathematik: Geometri 1ste og 2den Bog (Davies' Legendre).

I, II og IV — Dietrich fra 3die Part ud; Augsb. Konfession kursorisk.

IV — Græsk: Jacobs' Reader til S. 19; Formlæren og Hovedstykker efter Curtius.

—Latin: Tirocinium Poeticum til S. 49; Caesars De Bello Gal. til II, 25; Madvigs Syntax til § 281; Tischers Übungsbuch.

—Tysk: Lesebuch fra S. 227 ud; Syntax efter Autenrieth.

—Engelsk: Swan's Reader ud; Phys. Geo. til S. 27; Benson's Gram. til S. 107.

—Norsk: Gram. fuldst.; Læsning, Dekl. og Udarbeidelser.

—Mathematik: Slutningen af Arithm. og til S. 99 i Davies' Algebra.

—Historie: Thriges Historie fra Begyndelsen til Rom.

V — Latin: 6 Timer.

—Tysk: Lesebuch til Side 66; Autenrieths Formlære fuldst.

—Engelsk: 2 Timer.

—Norsk: 3 Timer.

—Arithmetik: 2 Timer.

—Historie: Petersens Historie fra Begyndelsen til Napoleon.

—Geografi: Geelmuydens for Mellemklasserne.

V og VI — Religion: Pontoppidans store Forkl. fuldst.; Bibelen fra 2. Sam. til 1. Makk. 5.

—Latin: Tirocin. (Schultze's).

—Tysk: Lesebuch; Autenrieths Formlære (Hovedreglerne).

—Engelsk: Swan's Reader til S. 175.

—Norsk: Diktat, Læsning og Hovedreglerne efter Bojsen.

—Arithmetik: 3 Timer.

—Geografi: Warren's.

Skolelærerklassen: Bibelforklaring, Galaterbrevet.

—Kateketik dikteret efter Rambach.

—Methodik dikteret efter Faye.

—U. S. History, 2 Timer.

1866—67 (1ste Sept. til 15de Juni).

III — Græsk: Læsebogen 19—61; Formlæren efter Curtius repeteret; Henvisninger til Syntaxen.

—Tysk: Jungfrau von Orleans (Adlers Læsebog); Autenrieths Syntax til § 102.

—Engelsk: Herve's Shakespearean Reader: Hamlet og The Tempest; nogle Oversættelser fra Norsk.

—Latin: Tirocinium Poet. fra S. 47 ud; Cæsars Gall. Krig (II 25 til V 13); Ciceros to første Taler mod

Cat.; Madvig fra § 281 til 375 og tilsvarende Øvelser i Tischer.

—Algebra: Davies' Kap. III—VI.

III og IV — Historie: Thriges gamle fra Rom og Bohrs Middelalderen.

—Norsk: Læsning, Dekl. og Udarbeidelse.

—Religion: Dietrich.

IV—Tysk: Lesebuch; Syntax efter Autenrieth.

—Arithmetik: Davies' til S. 253.

—Engelsk: 2 Timer.

—Latin: Dörings Læsebog fra Cicero til Enden; Cæsars De Bello Gall. I; Madvig til 271 og tilsvarende Exempler i Tischer.

—Græsk: 4 Timer.

V—Tysk: Lesebuch; Autenrieths Formlære og Aalholms Stiløvelser.

—Geografi: Geelmuydens.

—Latin: Dörings Læsebog til Cicero; Madvigs Formlære fuldstændig; Henvisninger til Syntaxen.

—Norsk: Jensens Læsebog til S. 329; Bojsens Gram. fuldstændig.

—Arithmetik: Davies' til S. 235.

—Historie: Petersens Verdenshistorie.

—Engelsk: Swan's Reader ud; Parker's 4th Reader til S. 143 og nogle Oversættelser fra Norsk.

V og VI — Religion: Pontoppidans Sandhed til Gudfrygtighed; Bibelen fra Begyndelsen til 1 Sam. 17.

VI — Latin: Ruthardts Elementarbuch til § 125.

—Tysk: Aalholms Læsebog; Hovedreglerne i Autenrieth; Formlære.

—Arithmetik: Davies' til S. 134.

—Geografi: Warren's.

—Norsk: Læsning; Analyse; Hovedreglerne af Bojsens Formlære.

—Engelsk: Parker's 3rd Reader.

Skolelærerkl.: Bibelforkl. Ap. Gj. til 12te Kap.

—Ellers som Aaret før.

1867—68 (2den Sept. til 16de Juni).

II — Af det græske Test. Joh. 1—7 oversat til Latin.

—Hebraisk: Seffer til Nominalbildung.

—Latin: Ciceros 3die og 4de Tale mod Catilina; Æneidens 1ste Bog; Sallust's Catilina, Madvigs Syntax (fra Supinum til Ordstillingen); tilsv. Exempler og Stile efter Tischer.

—Græsk: Anthon's Reader (61—111), Anabasis I (1—7); Curtius' Syntax til § 601.

—Tysk: Adler's Læsebog fra Xenien til Uhland.

—Engelsk: Fri Læsning, Diktat og Deklamation.

II og III — Norsk: 9 skriftlige Udarbeidelser; Læsning og Deklamationer.

II, III og IV — Historie: Bohrs Middelalderen fra Side 122 til Enden; Petersens nyere til den spanske Arvefølgekrig.

—Religion: Dietrich (57—119).

—Sang og Naturlære sammen med de øvrige Klasser som i tidligere Aar.

III — Latin: Cæsars D. B. G. (IV og V); Tir. Poet., S. 1—38; Madvigs Syntax til Supinum; tilsvarende Eksempler af Tischer.

—Græsk: Reader, S. 18—48; Formlæren delvis repeteret.

—Tysk: Schillers 30-Aars Krig, 1ste Bog.

—Algebra: Davies' til S. 104.

III og IV — Engelsk: 4th Reader, S. 194—301; Bullion's Gram. til Syntax.

IV — Arithmetik: Davies' fra Analysis til Arithm. Progression.

—Græsk: Jacobs' Reader til S. 12 og fra S. 37—48; efter Curtius det vigtigste af Paradigmatiken.

—Latin: Dörings Lærebog fra Cicero til Enden; Cæsars B. G. (II og III). Madvigs Syntax til Konjunktiv; tilsv. Eksempler af Tischer.

—Tysk: Lesebuch für luth. Schulen S. 120—140; Syntaxen.

—Norsk: Læsning, Deklamation; skriftl. Udarbeidelse omtr. hver 14de Dag.

V — Latin: Ruthardts Læsebog fra § 125.

—Arithmetik: Davies' Com. Fractions til Bank Discount.

—Norsk: Bojsens Grammatik fuldst.; Læsning og Diktat.

—Tysk: Formlære fuldstændig; Aalholms Læsebog til S. 113.

—Engelsk: 4th Reader, S. 62—205; Spelling Book, anden Halvpart.

—Historie og Geografi: Som Aaret før.

V og VI — Religion: Forklaring som før; Bibelen (1 Sam. 17 til de apokryfiske Bøger).

VI — Arithmetik: Davies' fra Begyndelsen til Mult. of Fractions.

—Norsk: Hovedreglerne i Bojsens Gram.; Læsning og Diktat.

—Tysk: Det vigtigste af Forml.; Aalholms Læsebog S. 1—65.

—Latin: Ruthardt til S. 40.

—Engelsk: Hele 3rd Reader.

—Geografi: Com. School Geography (North and South America).

Skolelærerkl. var som før kombineret med V og VI og havde særskilt samme Fag som før.

1868—69.

I — Græsk Test.: 1 Time.

—Hebraisk: 2 Timer.

I og II—Latin 6, Græsk 4, Tysk 2, Engelsk 3, Norsk 2 Timer.

I, II, III og IV — Religion 3, Historie 2 Timer; Sang 2 Timer med alle Klasser.

II — Hebraisk 2, Mathematik 2.

III — Latin 6, Græsk 4, Mathematik 2, Norsk 2 Timer.

III og IV — Tysk 2, Engelsk 3 Timer.

IV — Latin 6, Græsk 4, Mathematik 2, Norsk 2 Timer.

V — Latin 6, Tysk 2, Engelsk 3, Historie 2, Geografi 2, Naturhistorie 1, Skrivning 1, Arithmetik 2 og Norsk 2 Timer.

V og VI — Forklaring 2, Bibelh. 2 Timer.

VI— Latin 6, Tysk 3, Engelsk 4, Geografi 2, Sang 1, Skrivning 2, Arithmetik 2, Norsk 3 Timer.

Skolelærerkl.: Engelsk 4, Augsb. Konf. 2, Kateketik 2 Timer.

(Fra Aaret 1869—70 og til 1877—78 mangler der Opgaver over, hvad der har været læst.)

1877—78.

I—Græsk: Schou Bruuns Gr.; Syntaxen læst fuldst.; Formlæren repeteret; Odysseen (V—VII), og Platos Apologi og Kriton.

—Latin: Livius XXI, 26, til XXII, 19, og Æneiden (I—II); Tischer.

—Hebraisk: Seffers Elementarbuch.

—Tysk: Masius's Læsebog; Schillers Wilhelm Tell; Litteraturhistorie.

—Engelsk: Gilman's First Steps in English Literature; Hart's Rhetoric; Stile.

—Norsk: Forfattere i Udvalg med litterærhistoriske Oplysninger, Foredrag og Stile.

I og II — Religion: Dietrich paa Engelsk.

—Historie: Middelalderens, efter Petersen og Daae.

II — Græsk: Schou Bruuns Læsebog og Grammatik; Xenophons Chrestomathie (Schenkls Udg.) S. 113—215. Af det Nye Test. Ap. Gj. 1—7.

—Latin: Sidste Trediedel af Sallust's Catilina; de catil. Taler, første 50 Sider i Tirocin. Poet.; af Gram. (Schreiner) Syntaxens andet Afsnit; Stile.

—Tysk: Masius; Løkkes Gr.; Taleøvelser.

—Engelsk: Macmillans's 6th Reader, Hart's Rhetoric (Begyndelsen). To Disciple leverede hver Uge skriftl. Udarbeidelser.

—Norsk: Andre Stykker læste; ellers som i I.

III — Græsk: Formlæren repeteret; Læsebogen læst ud; 4 Stile; Xenophon's Kyropædie I—VI.

—Latin: Gram. til Side 256; Cæsars Gall. Krig. (II—IV); Sallust's Catilina og 30 Kap. af Jugurtha; Stile efter Tischer anden hver Uge.

—Tysk: Løkkes Gram. og Læsebog; hyppige Øvelser i at tale Sproget.

—Historie: Higginson's Young Folks' Hist. of the U. S.

—Mathematik: Schuyler's Complete Algebra.

—Norsk: H. Lassens Læsebog; Stile.

—Religion: Dietrich.

—Engelsk: Adams' Grammar; National 5th Reader.

III og IV — Historie: Petersens og Daaes Gamle Historie.

IV — Engelsk: Adams' Gram.; National 4th Reader; Løkkes Stiløvelser.

—Norsk: Hagerup og Lassens Læsebog.

—Tysk: Løkkes Grammatik og Læsebog.

—Latin: Cæsars Gall. Krig (I, 31—IV, 20); Grammatik og Tischer.

—Religion: Dietrich.

—Græsk: Schou Bruuns Læsebog.

—Mathematik: Schuyler's Algebra til S. 178.

—Geografi: Guyot's Phys. Geography.

V — Geografi: Guyot's Grammar School Geogr.

—Mathematik: Arithmetik.

—Engelsk: National 4th Reader til S. 145; Løkkes Stiløvelser.

—Religion: Dietrich.

—Tysk: Eibes 100 Timer (til 50de Time).

—Norsk: Hagerup og Lassen.

—Latin: Vofs' Læsebog fra S. 83 ud; Nepos (5 Feltherrer) efter Vofs' Latinske Klassikere.

V og VI — Historie: Eriksens Nordens Historie.

VI — Religion: Pontoppidan.

—Norsk: Hagerup og Lassen.

—Latin: Vofs' Læsebog (82 Sider).

—Engelsk: Morris' Gram. (80 S.); Monroe's 4th Reader; De Wolf's Speller.

—Geografi: Guyot's Introd. and Western Hemisphere.

—Arithmetik.

—Naturhistorie: Siebke's Zoologi.

IV og IV Skolelærerkl.: — Geografi: Guyot's Physical Geography.

—Algebra: Olney's Introd.

IV og V Sk. — Engelsk: Macmillan's 5th Reader; Swinton's Progr. Gram.

IV Sk.— Fysiologi: Foster's Primer.

—Pædagogik: Hart's Luth. School Room.

—Konkordiebogen.

Ialt 122 Timer paa Norsk, 77 paa Engelsk ugentlig.

1878—79 og 1879—80 væsentlig det samme.

* * *

Fuldstændig Rapport over, hvad der har været læst i Aaret 1880—81, følger; i 1881—82 var det omtrent det samme. For alle Aar efter 1882 findes trykte Opgaver i Katalogerne, som fra den Tid hvert Aar er blevne udgivet.

1880—81.

I — Engelsk: Brooke's English Literature og Shakespeare's Hamlet.

—Tysk: Udvalgte Stykker af Masius' D. Lesebuch (3. Th.), Syntax efter Løkkes Grammatik; skriftlige og mundtlige Oversættelser efter Knudsens Stiløvelser.

—Græsk: 1ste, 2den og 5te Bog af Odysseen. Demosthenes' Tale om Kransen. Det meste af Schou Bruuns Gram. repeteret.

—Hebraisk: Seffers Elementarbuch til Nationalbildung.

—Historie: Den nyere Historie til den franske Revolution eft. Petersen og Daae.

—Religion: 17 første Kapitler af Augsb. Konfession og 11 første Kapitler af Mark. Evang. paa Græsk.

—Latin: Livius XXI (fra Kap. 32), Ciceros Philip-

pica II, Vergils Æneide (I—II); Schreiners Gr. (Syntaxen til § 417); Stile og Oversættelser.

—Norsk: Læst forskj. Digte og dramatiske Arbeider, Sigurd Jorsalafar af Bjørnson, Peer Gynt (i Uddrag) og Kongsemnerne af Ibsen, Fjeldeventyret (i Uddrag) af Bjerregaard; Stile; Fremsigelse af udenadlærte Digte.

II — Tysk: Masius' Lesebuch, Grammatik; Oversættelser fra Norsk til Tysk.

—Norsk: Litteraturhistorie og Læsning: 1) Dansk: fra P. M. Møller ud; 2) Norsk: Bjørnson. Stile.

—Historie: Den nyere Historie til den franske Revolution efter Nissen og Daae.

—Græsk: Hvad der staar af Xenophon's Anabasis i Schenkls Chrestomathie, Syntaxen læst efter Goodwin's Gram.; skriftlig og mundtlig Oversættelse fra Engelsk til Græsk fra Side 138 til 157 i White's First Lessons.

—Latin: Sallust's Catilina og Ciceros 1ste cat. Tale; Gram. 313—392.

—Engelsk: Hart's Rhetoric (til Part II), Shakespeare's Julius Cæsar og Merchant of Venice (3 Akter); Stile.

—Mathematik: Olney's Elements of Geometry.

II og III — Religion: Dietrichs Forklaring fra 4de Hovedstykke til Anhang.

III — Mathematik: Olney's Complete Algebra (fra Involution til Side 304).

—Geografi: Guyot's Phys. Geogr. til S. 101.

—Engelsk: National 5th Reader; Løkkes Stiløvelser; Morris' Outlines of Historical Eng. Gr.; Deklamation og Stile.

—Græsk: White's First Lessons, S. 195—265, med tilh. Grammatik (efter Goodwin); Xenophon's Cyropædia til S. 91.

—Norsk: Litteraturhistorie og Læsning til Blicher; Stile.

—Historie: Fra Huset Valois til Ludvig XIV efter Nissen og Daae.

—Latin: Cæsars Gall. Krig (III og IV); en Del af Tiroc. Poet.; Syntax fra Beg. til § 330.

—Tysk: Løkkes Læsebog til og med Seumes Selvbiografi i Uddrag samt udvalgte Stykker af Læsebogens poetiske Del. Grammatik: Verberne. Stile efter D. F. Knudsens Stiløvelser.

IV — Norsk: Læst og gjennemgaaet den poetiske Del af Hagerup og Lassens Læsebog; Stile; Fremsigelse af udenadlærte Digte.

—Tysk: D. F. Knudsens Læsebog til Karl der Große; Stile efter Knudsens Stiløvelser; Gram.; Formlæren til Verberne.

—Latin: Schreiners Gram. (Syntaxen til § 252); Tischer til S. 54; Voss' lat. Klassikere: Lysander, Agesilaus, Epaminondas, Pelopidas, den poetiske Del af Bogen og de første 12 Kapitler af Cæsars Gall. Krig.

—Historie: Fra Middelalderen til det luxemburgske Hus eft. Nissen og Daae.

—Græsk: White's Lessons til S. 128 med tilhørende Gram.

—Engelsk: National 4th Reader (Udvalg); Whitney's Essentials of Eng. Grammar fra Side 117 ud; Løkkes Stiløvelser; Deklamation.

—Mathematik: Olney's Complete Algebra til Roots and Powers.

—Religion: Dietrich fra Omvendelsen til Slutningen af anden Artikel.

V — Religion: Dietrich fra Begyndelsen til Omvendelsen; Vogts Bibelhistorie fra S. 77 til 175.

—Norsk: Formlæren eft. Løkkes Gram.; Læse- og Deklamationsstykker af Hagerup og Lassens Læsebog; Diktat; Gjengivelse af oplæste og udenadlærte Stykker.

—Mathematik: Olney's Elements of Arithmetic, Denominate Numbers og fra S. 245 til 336.

—Geografi: Guyot's Gram. School Geogr. fra S. 80 til 125.

—Naturhistorie: Tenney's Natural History til S. 219.

—Engelsk: National 4th Reader til S. 123; DeWolf's Speller; Whitney's Essentials til Kap. IX; Løkkes Stiløvelser til S. 53; Deklamation.

—Skrivning: 1 Time.

—Historie: Verdenshistorie til den franske Revolution.

—Latin: Voss' Læsebog fra S. 72 ud; i Voss' Klassikere: Lysander, Agesilaos, Epaminondas, Pelopidas og en Del historiske Fortællinger; Grammatik; Repetition af Voss' Læsebog; Pronomener og Verber efter Schreiner.

—Tysk: Knudsens Læsebog til Konjunktiv.

VI—Latin: Voss' Læsebog fra Beg. til S. 72.

—Norsk: Oplæsning og Gjennemgaaelse af Hagerup og Lassen til Græske Myther og Sagn. Digte lærte udenad. Diktat og i sidste Halvaar Gjengivelse af Sagafortællinger.

—Historie: Erikssens Nordens Historie fra Beg. til Borgerkrigene, ledsaget af udførlige Fortællinger, som er gjengivet af Disciplene.

—Engelsk: Monroe's 4th Reader; Morris' Primer of Eng. Gr.

—Skrivning: 2 Timer om Ugen.

—Mathematik: Olney's Elem. of Arithmetic til S. 296.

—Geografi: Guyot's Gram. School Geography til S. 79.

—Religion: Pantoppidan og det Gamle Test. efter Vogt.

IV Kl. — Didaktik: Kateketik første Halvaar. Det vigtigste af Vormans Almueskolen, andet Halvaar. Skriftlige Øvelser. Mundtlige Øvelser i kateketisk Behandling af bibelske Opgaver.

—Norsk: Løkkes Gram.; Hagerup og Lassen; Dahls Udvalg af norske Forf.; Stile.

—Algebra: Olney's Introduction til S. 210.

—Naturhistorie: Som i V.

—Engelsk: Syntax efter Swinton's New Eng. Gram.; Løkkes Stiløvelser 36—61; Goldsmith's Vicar of Wakefield.

—Fysiologi: Foster's Primer of Phys.

IV og IV Kl. — Historie: Venable's United States History.

—Skrivning: 1 Time.

V Kl. — Mathematik: Olney's El. of Arithmetic fra S. 111 til 245.

—Bibelhistorie: Vogts til S. 68.

—Konkordiebogen: Augsb. Konf. og en Del af Katekismen (kursorisk).

—Norsk: Det vigtigste af Formlæren eft. Løkke; Diktat og et Par Opgaver til skriftlig Besvarelse; Hagerup og Lassen.

IV og V Kl. — Religion: Pontoppidan fra 3die Artikel til 5te Part.

* * *

I Tilslutning til ovenstaaende Fortegnelse og under Henvisning til de trykte Kataloger for mere detaljerede Oplysninger vil i det følgende gives en almindelig og temmelig fyldig Over-

sigt over, hvad der i de senere Aar har været læst ved Luther College, og hvad der saaledes kan betragtes som Skolens Normalkursus nu. Man vil heraf se, hvilke store Fremskridt Skolen i mange Henseender har gjort. Som det viser sig af den foregaaende Fortegnelse og den følgende Oversigt, skyldes disse Fremskridt i stor Udstrækning en gradvis Udvikling, idet Fordringerne til Skolen stadig har steget, og følgelig Skolens Fordringer til Eleverne har steget med dem. Men Fremskridtene skyldes ogsaa enkelte energiske og dygtige Læreres Initiativ, idet disse Lærere har sat sig høiere Maal end de tidligere. Og naar disse høiere Maal engang er naaet, er de blevne Skolens Tradition, og senere har enten de samme Lærere eller deres Efterfølgere søgt at holde Traditionen vedlige eller, om muligt, vinde længere frem.

Her følger Oversigten.

Latin: Studiet af dette Sprog tager sin Begyndelse i den forberedende Afdelings anden Klasse og fortsættes gjennem hele Skolen. Efterat Formlæren er bleven gjennemgaaet i den forberedende Afdeling, begyndes i Collegeafdelingen en Repetition deraf, og senere skjænkes Syntaxen den større Opmerksomhed. Til grundig Indøvelse af Grammatiken haves stadige mundtlige og skriftlige Øvelser, og Tavlen i Klasseværelset benyttes hyppig. Stile kræves hver Uge. Kursorisk Læsning praktiseres ogsaa gjennem hele Kurset. Det er Lærerens Bestræbelse at sikre en grundig Forstaaelse af alt, som læses, baade hvad Indhold og den grammatiske Konstruktion angaar, og man kræver ogsaa en korrekt Oversættelse til Engelsk eller Norsk. Ved det Kursus, som gives, tilsigtes, at Eleverne skal sættes istand til at læse Latin med forholdsvis Lethed og Hurtighed. I den sidste Del af Kurset tages mere Hensyn til Udtryksmaaden, Stilen og Tanken.

Det romerske Folks Liv og den romerske Republiks Udvikling studeres. Og ved Læsning af et større Udvalg af repræsentative Forfattere tilsigtes, at Eleverne skal faa en nogenlunde grundig Indsigt i den romerske Litteratur. I de 12 Terminer, hvori Collegeafdelingens fire Aar inddeles, læses af Latin følgende:

—Første Termin: Af Cæsars galliske Krig den 3die Bog og tillige andre Udvalg. (I den forberedende Afdeling har enten Cæsar været læst eller en anden lettere Forfatter.) Grammatik og Stilskrivning.

—Anden og tredie Termin: Ciceros Breve og Taler i Udvalg. Grammatik og Stilskrivning.

—Fjerde og femte Termin: 21de Bog af Livius og Dele af 22de Bog. Grammatik og Stilskrivning.

—Sjette Termin: Ovids Metamorphoser, Fasti og Tristia i Udvalg. Af Gram. særlig Prosodien; Stilskrivning.

—Syvende og en Del af ottende Termin: 3 Bøger af Vergils Æneide. Vergils Stil og Indflydelse studeres.

—Ottende Termin: 5te Bog af Ciceros Disputationes Tusculanæ. Ciceros Filosofi.

—Niende Termin: En Komedie af Terents.

—Tiende Termin: Tacitus' De Germania og Annaler i Udvalg. Foredrag over romerske Historikere. En Tid anvendt til Studiet af Republikens Konstitution.

—Ellevte Termin: Horats og Juvenals Satirer i Udvalg. Litteraturhistorie gjennem Foredrag og ved Overhøring.

—Tolvte Termin: Udvalg af Catullus, Tibullus og Propertius. Litteraturhistorie.

(Der er undertiden mindre Afvigelser fra det her opregnede.)

Græsk: I sin Almindelighed gjælder om Græskundervisningen, hvad ovenfor er sagt om Latinundervisningen.

I det første Aar gives en grundig Indøvelse i Formerne ved stadig Brug af Tavlen og ved skriftlige Øvelser. Efter det første Aar kursorisk Læsning og mundtlige Øvelser. Senere forudsættes Kjendskabet til den elementære Grammatik, og Tiden anvendes mere og mere til Studiet af det græske Folks Liv og Litteratur.

—De første tre Terminer: White's Beginner's Greek Book. Grammatik og Stile.

—Fjerde og en Del af femte Termin: 3 Bøger af Xenophons Anabasis. Gram. og Stile.

—Femte og sjette Termin: 2 eller 3 Bøger af Homer. Gram. og Stile.

—Syvende Termin: 3 Bøger af Homer og en Bog udenfor Klassen. Foredrag om Homer.

—Ottende Termin: Platos Apologi og Kriton. Foredrag om græsk Filosofi.

—Niende Termin: Herodot i Udvalg. Stilskrivning og kursorisk Læsning. Repetition af Gram.

—Tiende Termin: Demosthenes' filippiske Taler eller attiske Taler i Udvalg. Foredrag over attisk Veltalenhed.

—Ellevte Termin: En Tragedie. Foredrag over det gamle Drama.

—Tolvte Termin: En Komedie. Foredrag over den græske Komedie.

Engelsk: I engelsk Sprog og Litteratur gives Undervisning i alle Klasser. Studiet af Angelsaksisk, Chaucer, Forfattere fra Elisabeths Tid og mere moderne Forfattere giver en kort Oversigt over Sprogets Udvikling. Undervisning i Rhetorik gives det tredie, fjerde og femte Aar i Skolen. Stile, Afhandlinger eller Foredrag kræves i alle Klasser i Collegeafdelingen. Litteraturhistorien gjennemgaaes i de to sidste Aar.

—De første tre Terminer i Collegeafdelingen: Seven British Classics i Udvalg. Addison's Roger de Coverly, Scott's Lady of the Lake og Quentin Durward i Udvalg; Macaulay's Warren Hastings, kortere Digte af Tennyson, Uddrag af Thackeray's Vanity Fair, Ud. af Charles Dickens' Pickwick Papers, Nicholas Nickleby og American Notes, George Eliot's Adam Bede, Morris' Sigurd the Volsung, Udvalg af Stevenson's Skrifter. Rhetorik og Stilskrivning.

—Fjerde, femte og sjette Termin: Chaucer i Udvalg, Spenser's Fairie Queen, 1ste Bog; Shakespeare's Julius Cæsar. Udenfor Klassen en Del af Milton's kortere Digte. Stile.

—Syvende, ottende og niende Termin: Litteraturhistorien til 1660. Undertiden Foredrag. Shakespeare's Much Ado About Nothing, King John eller Richard III, Udvalg af Dryden og Pope. Udenfor Klassen Ben Jonson's The Alchemist, Goldsmith's She Stoops to Conquer. Afhandlinger og Foredrag.

—Tiende, ellevte og tolvte Termin: Resten af Litteraturhistorien. Af Milton's Paradise Lost 1ste og 6te Bog og flere andre Udvalg, Shakespeare's Hamlet. Udenfor Klassen Shakespeare's Othello, Milton's Samson Agonistes, Marlowe's Doctor Faustus. Essays og Foredrag.

Norsk: I norsk Sprog og Litteratur undervises i alle Klasser. I alle Collegeklasser kræves Stile, Afhandlinger eller Foredrag for at sætte Eleverne istand til at benytte Sproget skriftlig og mundtlig med Færdighed. Fremragende Verker af Forfattere som Holberg, Wessel, Wergeland, Bjørnson, Ibsen, Lie og andre læses fuldstændig, og Foredrag over dem gives af Læreren. Hver Discipel i de tre øverste Klasser tilpligtes at levere et

Foredrag om Aaret. Til grundig Gjennemgaaelse af Litteraturhistorien bruges de sidste 3 Aar. Gjennem hele Skolen bruges Paus's og Lassens Læsebøger.

—Første, anden og tredie Termin i Collegeafdelingen: Kortere og længere Udvalg af forskjellige Forfattere efter Læsebøgerne og Indledning til Litteraturhistorien. Diktater og Stile. Deklamation.

—Fjerde, femte og sjette Termin: A. E. Erikssens Litteraturhistorie paabegyndes og gjennemgaaes til 1814. Dels bruges Læsebogen, dels læses andre Verker i Udvalg, som ikke findes der, til Belysning af Sagatiden, Middelalderens Folkedigtning, Holberg og Oplysningstidens mere fremtrædende Forfattere. Stile.

—Syvende, ottende og niende Termin: Litteraturhistorien efter 1814. Wergeland og Welhaven, Asbjørnsen og Moe og samtidige danske Skribenter. Bjørnson. Stile og Foredrag.

—Tiende, ellevte og tolvte Termin: Ibsen, Lie og flere nyere norske og danske Forfattere i Udvalg. Stile.

Tysk: Undervisning i dette Sprog paabegyndes i det tredie Aar og fortsættes gjennem Skolen; i de sidste Aar læses dog ikke Tysk i øverste Klasse. Man søger at bibringe Eleverne et saadant Kjendskab til Sproget, at de kan tale og skrive det temmelig korrekt. I Forbindelse med Grammatiken gives mundtlige og skriftlige Øvelser i at oversætte til Tysk. Taleøvelser og udelukkende Brug af Tysk i Klassen paabegyndes, saa snart som det gaar an. Læsning paa egen Haand af visse af Læreren opgivne Bøger forlanges.

—De tre første Terminer i Collegeafdelingen: Paus's og Lassens tyske Læsebog. Grammatik og Stile.

—Fjerde og femte Termin: Fouque's Undine, Eichen-

dorffs "Aus dem Leben eines Taugenichts", Immermanns "Der Oberhof", Schillers "Das Lied von der Glocke". Stile.

—Syvende, ottende og niende Termin: Schillers "Wilhelm Tell", Freytags "Dr. Luther", Göthes "Egmont" og "Herman und Dorothea", Udvalg af Digte. Ogsaa andre Forfattere læses. Omrids af Litteraturhistorien, Foredrag og skriftlige Øvelser.

Oldnorsk: Nygaards Læsebog og Grammatik læses i den øverste Klasse.

Angelsaksisk: Sweet's Reader i de to øverste Klasser.

Hebraisk læses fire Timer ugentlig det sidste Aar.

Fransk har for det meste været læst privat, men har ogsaa undertiden faaet Plads i det regulære Kursus.

Religion: I de tre nederste Klasser læses Bibelhistorien efter Bibelen (norsk) og tillige Udvalg af det Nye Testamente paa Engelsk. Desudeu læres Pontoppidan og Katekismen — den sidste paa Engelsk. I de to nederste Collegeklasser læres Dietrichs Forklaring paa Norsk. I den næstøverste læses Dele af det græske Testamente og i den øverste den augsburgske Konfession. I begge Klasser er Undervisningen paa Engelsk.

Historie: En liden Verdenshistorie læses i nederste Klasse. I den næstnederste læses de Forenede Staters Historie. I Collegeafdelingens anden og tredie Klasse gjennemgaaes en udførligere Verdenshistorie. I den næstøverste Klasse gives et Kursus i Nordens Historie, i den øverste et Kursus i Englands. Et kortere Omrids af Opdragelsens Historie gives gjennem Foredrag i øverste Klasse.

I Statsøkonomi har der ogsaa været givet Undervisning ved Colleget; undertiden har det været i Kurset, undertiden valgfrit.

Af Mathematik læses Stereometri i Collegets nederste Klasse og Trigonometri Aaret efter. Arithmetik, Algebra og Plangeometri læses i den forberedende Afdeling.

Af Naturfag læses i den forberedende Afdeling Fysiologi (1 Termin), Zoologi (1 Termin), Fysik (3 Terminer). I Collegeafdelingens nederste Klasse læses Kemi et halvt Aar.

Geografi læses to Terminer i den forberedende Afdeling.

I Elocution har der været givet Undervisning gjennem hele Skolen.

To Timer Gymnastik om Ugen kræves af alle Elever.

Sang to Timer om Ugen kræves af alle Elever i den forberedende Afdeling. I Collegeafdelingen giver Musiklæreren Undervisning til større og mindre Kor. Musiklæreren giver ogsaa Undervisning til forskjellige Foreninger blandt Eleverne i Instrumentalmusik.

* * *

Af det foregaaende vil det tydelig fremgaa, at der, hvad Luther Colleges Kursus angaar, har været en betydelig Udvikling og mange Fremskridt fra den Tid, da den gamle Latinskole i Norge var Skolens Mønster, og den opmerksomme Læser vil ogsaa se, hvilken Retning Udviklingen har taget. Naar den er afsluttet, vil Collegeafdelingens Kursus, hvad Undervisningsstoffets Gehalt angaar, kunne maale sig med Kurset ved et første Rangs amerikansk College — hvad den norske Latinskole slet ikke kan gjøre —, og den forberedende Afdeling vil søge sit Mønster i vort Lands bedste high schools. Medens man i Norge kludrer med sine "Latinskoler", saa at de her i Landet kun vilde klassificeres som secondary schools, saa er den aabenbare Tendens i den Udvikling, Luther College har gjennemgaaet, at naa det høiere Trin i Skoleverdenens Stige, det amerikanske College, som det i længere Tid har været i

Østen, og som det snart bliver i Vesten. At Luther College fra en ret og slet Skolemands Standpunkt har gjort og vil gjøre Fremskridt, beror altsaa for det første paa, at Skolen søger sine Forbilleder i de anerkjendte amerikanske Colleges, og dernæst kommer det af, at alle Vestens Colleges, der omgiver vor Skole, i de senere Aar har skredet raskt frem. Ligesom disse agter heller ikke Luther College i sin College-afdeling at give Undervisning i Fag, der hører high schools til, og Collegets forberedende Afdeling agter ikke at give Undervisning i de Fag, der hører common schools til.

Paa samme Tid altsaa som Luther College ogsaa i sit Kursus altid vil bære Præget af, at Skolen er bleven oprett:t af et Samfund af norske Lutheranere, saa er det Skolens Stræben, at Collegeafdelingen skal staa paa Høide med et første Rangs amerikansk College, hvad Undervisningsstoffets intellektuelle Værdi og hvad Undervisningens Kvalitet angaar.

12te Kapitel.

Timeplan, Disciplin og Husorden.

Luther College har hele Tiden været en Skole, som foruden Undervisning tillige har givet Disciplene Kost og Logi. Den allerstørste Del af dem, som har frekventeret denne Skole, har havt sit Hjem i Collegebygningen. Og det har været et billigt Hjem. Billigere Ophold ved nogen Skole end ved Luther College er det vel vanskeligt at faa. Og det er let at skjønne, naar man ved, at Undervisningen er fri undtagen i den forberedende Afdeling, og at det er en liden Sum, som betales for Kosten og de mange Bekvemmeligheder, der bydes. I det første Aar betalte de, der havde bestemt sig til at studere Theologi, $40 ialt, medens de andre betalte $60 for Kost og Logi osv. og $32 for Undervisningen. Men allerede i 1862 bestemte Synoden, at der ikke skulde betales Skolepenge af nogen, og at alle skulde betale samme Kostpenge. Kostpengene blev i 1865 forhøiet til $60 for Aaret, i 1869 til $70 og i 1891 til $80. Hertil kommer siden 1876 $2 for Læge. For disse Penge giver Luther College sine Disciple rigelig Kost tilligemed Værelse, Opvarmning, Seng (ikke Sengklæder), Bord, Boghylde og Klædesskab. Som Extraudgifter til Skolen betales $1 til Bibliothek, 50 Cents (det første Aar $1) til Gymnastiklokalet, og for 75 Cents faar Disciplene al den Lampeolje, de behøver gjennem Skoleaaret. Undervisningen var fri for alle Elever fra 1862 til 1881. Siden

den Tid betalte den nederste Klasse i Skolepenge $30, hvilket snart forandredes til $20 for den nederste og $10 for den næstnederste. Siden 1890 betaler Disciplene i de tre nederste Klasser, den forberedende Afdeling, $20 aarlig.

I 1861—62 blev Husholdningen forestaaet af Kr. Nilsen og Hustru; fra 1862 til 1868 var Mrs. Elisabeth Lomen Husholderske, først med Bistand af Ole P. Dalemo, siden 1866 bistaaet af sin Mand, Gudbrand Lomen. Skolens øvrige Husholdere har været:

J. T. Crøger	og Hustru	.....	1868—71
Ole A. Larson	" "	.....	1871—75
Jens L. Lee	" "	.....	1875—77
P. Thomseu	" "	.....	1877—78
B. Fryslie	" "	.....	1878—84
O. K. Haga	" "	.....	1884—88
C. Clausen	" "	.....	1888—94
B. Berntsen	" "	.....	1894—96

Husholderen har foruden at kjøbe Fødemidler og forestaa Kostholdet ogsaa havt andre Hverv, til hvis Udførelse han har leiet den fornødne Tjenerhjælp. Han har ført Tilsyn baade med Skolebygningen og de mindre Udbygninger og jevnlig foretaget mindre Reparationer. Desuden har det paaligget ham at skjøtte det Arbeide paa Collegelandet, som har været fornødent. Efterat den nye Bygning blev taget i Brug i 1890, har Skolen havt en Janitor og en Engineer, naar Varmeapparatet har været i Brug. Derved er da det Arbeide, som før paalaa Husholderen, blevet mere fordelt. Fra Høsten 1896 har der ikke været nogen af Colleget ansat Husholder, da Husholdningen nu efter Disciplenes Ønske er overtaget af dem selv. De har i dette Øiemed valgt sin Bestyrelse og har leiet Collegets Spisesal, Kjøkken, Bageri og det det dertil hørende Inventar. I en saa stor Husholdning som

Collegets har der naturligvis været mere eller mindre begrundede Klager over Kostholdet, og man vil nu forsøge denne nye Ordning. En Del mener nu ogsaa, at Kosten vil blive endnu billigere end før, naar Eleverne selv forestaar Husholdningen, og det kan jo hænde, at deres Venner blandt Farmerne og andre vil betænke dem rigelig med Gaver. Gjennem Aarenes Løb er ikke saa faa Fødemidler komne ind som Gaver til Husholdningen.

Mange trængende studerende, der har vist Flid og Begavelse, har ogsaa faaet Understøttelse. Denne Understøttelse tilflyder blot saadanne, som har bestemt sig til Kirkens Tjeneste. Colleget har tre Legater, hvis Udbytte anvendes i dette Øiemed. De tre Personer, som har skjænket disse Legater og paa denne Maade lagt sin Kjærlighed til Samfundet og Skolen for Dagen, er Halvor Gjergjord, hvis Legat beløber sig til $6,676.56; Martin Pedersen, der har skjænket $750, og Birgitte Ellingsen, der har givet $300.

Ved Luther College, hvor den store Flerhed af Disciplene altsaa faar sin Undervisning, spiser og logerer 10 Maaneder af Aaret, gaar da ogsaa alle Bestræbelser ud paa at øve saadan Indflydelse paa Disciplene, som burde udgaa fra et kristeligt Hjem. Et saadant Hjem kan naturligvis ikke nogen Skole tilfulde erstatte; men meget kan dog gjøres, forat Savnet deraf kan blive saa lidet føleligt som muligt. Og at Disciplene under sit Ophold ved Luther College har lært at holde af Skolen næsten som af en Moder, derpaa gives hvert Aar mange Beviser. Det er ikke alene dem, som senere direkte er kommet i Synodens Tjeneste, der lægger denne Kjærlighed for Dagen; men man kan trygt sige, det er omtrent alle Collegeelever, selv saadanne, som kun i meget kort Tid har opholdt sig ved Skolen; Samfundets Prester finder i disse gamle Elever sine bedste Støtter og de bedste Talsmænd for Skolen.

Det var naturligvis i den ældste Tid, da der var faa Læ-

Læsesalen og Bibliotheket.

Spisesalen.

rere og faa Elever, og man maaske ogsaa havde mindre Fordringer, at Skolen mere havde Karakteren af en Familie, hvis Hoved var Bestyreren. Og da Skolen den hele Tid har havt den samme Bestyrer, har denne Tradition holdt sig i mange Stykker. Og i Fru Brandt fandt mange af Disciplene siden 1865, da Pastor Brandt kom som Prest til Decorah, en Kvinde, der tog sig moderlig af dem. Ved at reise et Monument paa hendes Grav og ved at faa malet og ophængt i Collegets Læsesal et Billede af hende har da ogsaa mange af hendes "Sønner" paa Colleget bevist sin Taknemlighed. For de yngre Generationer er det altid interessant at høre om de gode gamle Dage, da Familiebaandet var sterkt mellem Collegets Personale. Eleverne hjalp Lærerne med at sage og hugge Ved for dem og paa anden Maade, og i Collegets Husholdning ydede de ogsaa Hjælp. I det hele stod Lærere og Elever i flere Henseender hverandre nærmere, end Tilfældet har været senere. Vedhugningens Tid er forbi, og Arbeide under en Lærers Ledelse, som i Prof. Jacobsens Dage, til Forskjønnelse af Collegegrunden hører ogsaa til Disciplenes "gamle Historie". At disse Forandringer er indtraadt, kommer ikke af, at Eleverne er mindre tjenstvillige end før, eller af, at Forholdet mellem Lærere og Elever skulde være mindre hjerteligt; men Tiderne har forandret sig paa Skolen som ellers blandt det Folk, hvorfra Skoleungdommen kommer. Fordringerne til Skolen er maaske anderledes, mange af Disciplene er langt yngre nu, og paa Colleget har man ogsaa faaet mange modern improvements.

Men tiltrods for disse Forandringer, der beklages af mange, som med Vemod mindes de mere primitive Forhold, har dog Skolen i Hovedsagen bevaret de Træk, der har skabt et kristeligt Familieforhold mellem Lærere og Elever og disse indbyrdes — de Træk, som hos Disciplene hovedsagelig fremkaldte Kjærlighed til Skolen. Det er den Aand, der trods

Skrøbeligheder har besjælet Bestyrer og Lærere i deres Omgang med Disciplene — den Aand, Skolens Disciplin og Ordning har søgt at vække hos Disciplene i deres Omgang sig imellem. Hos Disciplene har man søgt at styrke Erkjendelsen af, hvad der sømmer sig for en kristelig Yngling i Tale og Handling, og har stadig appelleret til denne Erkjendelse. I Bekjendtgjørelser har Bestyreren fremholdt, at Colleget kun ønskede saadanne unge Mænd, som var villige til at bøie sig under Guds Ords Tugt, og i al sin Befatning med Disciplene har han altid taget Sigte paa dette. Guds Ord har ogsaa Disciplene stadig Anledning til at høre, baade ved den daglige Morgen- og Aftenandagt og ved Gudstjenesterne om Søndagene. Bestræbelserne har gaaet ud paa at holde Disciplin, ikke ved alleslags ydre Foranstaltninger og Regler, men ad Overbevisningens Vei; ikke ved jesuitisk Spioneri og Politivæsen, men ved aarvaagen Kjærlighed, der stadig formaner til at gjøre det, som er ret.

Uden Ordensregler har dog Skolen ikke været; saadanne er nødvendige, forat Tiden ikke skal sløses bort og for at vække Ordenssans; og uden dem vilde jo Disciplene hindre hverandre i Arbeidet.

Her følger først de ældste Regler, som traadte i Kraft, da Skolen flyttedes til Decorah. Disse Regler viser, hvorledes en Skoledag tilbragtes de første Aar. Hvad Tidsordenen i disse Regler angaar, holdt den sig lige til Februar 1878. Skoletimerne varede en Time.

Ordensregler for det Norske Luther College i Decorah, Iowa.

I. Kl. ½6 om Morgenen ringes, og da staar alle Elever op, klæde sig paa, rede sine Senge og begive sig til sine Læseværelser, hvor de strax tage fat paa sine Lektier.

II. Kl. ½7 ringes atter, og da begive alle sig ned i Spisesalen, hvor der først holdes Morgenandagt, og derpaa spises Frokost. Efter Frokosten gaar Eleverne tilbage til sine Læseværelser, og Læsningen fortsættes til Kl. ½9.

III. Kl. ½9 til 9 er Fritid, hvori Ordningsmændene feie Værelserne.

IV. Kl. ½9 til 12 er dels Undervisningstid, dels Læsetid. Omkring Kl. 11 gives et Frikvarter.

V. Kl. 12 ringes til Middag, og derefter er Fritid til Kl. 2.

VI. Kl. 2 til 5 er dels Undervisningstid, dels Læsetid. Omkring Kl. 4 gives et Frikvarter. Herfra undtages Onsdag Eftermiddag fra Kl. 4 til 5 og hele Lørdag Eftermiddag, som er Fritid, dog saaledes, at de, som vil, ogsaa i denne Tid kan læse paa sine Lektier, hvilket ellers i Fritiden ikke er tilladt. Dog kan ogsaa Tiden fra Kl. 1 til 2 og 6 til 7, især i ondt Veir, anvendes til let Læsning.

VII. Kl. 5 til 7 om Aftenen er Fritid. Kl. 6 spises til Aften.

VIII. Kl. 7 til ½9 er Læsetid; derpaa holdes Aftenandagt, og efter denne er det tilladt for de ældre Elever at sidde oppe til Kl. 10 og enten læse paa sine Lektier eller i andre Bøger, som det er tilladt at have paa Skolen, eller skrive Breve og lignende. Men Kl. 10 maa alle gaa iseng.

IX. Søndag Morgen ringes først Kl. ½7, og Kl. 7 samles alle til Morgenandagt.

X. I Fritiden tillades intet Arbeide med Lektierne (undtagen Onsdag Eftermiddag fra Kl. 4 til 5 og hele Lørdag Eftermiddag; se VI). Derimod skal Eleverne i Fritiden saa meget som muligt tage sig Bevægelse ude i fri Luft.

XI. I Læsetiden maa alt være stille i Værelserne. Ingen maa spørge om Hjælp til Lektierne, uden han først med al Flid har søgt at hjælpe sig selv; men saadanne Spørgsmaal maa altid ske stille og sagte, saa at ikke de øvrige Elever forstyrres. Enhver skal i denne Tid læse paa sine Lektier,

og ingen anden Beskjæftigelse er tilladt. Har nogen lært sine Lektier til den næste Dag og endnu har Læsetid tilovers, maa han enten forberede sig til de paafølgende Dage eller repetere.

XII. Ved Bordet sætter ingen sig ned, førend Bordbønnen er læst af den Elev, som Skolens Bestyrer dertil har beskikket. Naar alle har spist, reiser de sig fra Bordet, og den samme Elev læser Taksigelsen.

XIII. I Fritiden kan Eleverne ikke alene opholde sig paa Skolens Grund, men ogsaa gjøre Udflugter paa 1—2 Mil udover Landet. I Retning mod Byen maa de derimod ikke gaa længere end til Elven uden først at have faaet Tilladelse af Skolens Bestyrer.

XIV. I ethvert Værelse indsætter Klassens Ordinarius, hvis han finder det fornødent, en eller flere Opsynsmænd, som skal tilse, at alt til enhver Tid gaar ordentlig til blandt Eleverne. Forresten er alle Elever pligtige til at føre Tilsyn med hverandre, formane og tilrettevise hverandre og, dersom dette ikke hjælper, anmelde til Klassens Ordinarius alle Forseelser.

XV. I hvert Værelse skiftes Eleverne hver Uge til at være Ordningsmænd. Disse har at rengjøre og lufte Værelserne og bære op Ved og Drikkevand.

XVI. I hvert Soveværelse skiftes ogsaa de Elever, som ligger der, til at feie. Men ingen maa paa samme Tid være Ordningsmand i sit Læse- og Soveværelse. Hænder det nogensinde, at dette ved at følge den regelmæssige Orden vilde ske, saa maa der i et af Værelserne byttes med den, som skulde være Ordningsmand i næste Uge.

XVII. I Vaskeværelserne skiftes ogsaa Eleverne til at holde rent, dog ogsaa her med den samme Bestemmelse som i forrige § omtalt for det Tilfælde, at den samme Elev

vilde komme til at blive Ordningsmand paa to Steder paa en Gang.

XVIII. Forresten paalægges enhver den størst mulige Orden og Renlighed i alle Værelser og med alle sine Ting. Hans Seng skal være ren og vel redet, hans Bøger altid staa ordentlig i Hylden, naar de ikke bruges; med Vaskevandet maa han ikke søle og altid slaa det skidne Vand bort efter sig.

XIX. Alle Bøger og trykte Sager opstilles i Boghylden, hvor de til enhver Tid kan besigtiges af Lærerne. Ingen Bog eller Tidning maa indbringes i Skolebygningen uden Tilladelse af vedkommende Klasses Ordinarius. Politiske Tidender maa i Almindelighed ikke holdes.

XX. Enhver Elev bør med Glæde være villig til at hjælpe sine Lærere med forskjellige Arbeider i Hus, Gaard, Have osv., og ligesaa til at hjælpe Husfolkene, naar disse i Fritiden begjærer en eller anden Haandsrækning af ham.

XXI. Enhver Elev, som er stærk nok dertil, maa mindst 1 Time om Ugen sage eller hugge Ved for Skolen eller Lærerne. Nærmere Regler for Ordningen af dette Arbeide vil Skolens Bestyrer give, naar han finder det ønskeligt.

XXII. Brug af Tobak tillades ingen, som ikke er over 18 Aar. De maa heller ikke røge Tobak hverken i Bygningen eller i Byens Gader.

XXIII. Naar Veiret ikke tillader Disciplene at være ude i Fritiden, maa de benytte Gangen til at spadsere omkring i; men at støie eller springe eller foretage andre voldsomme Legemsøvelser er aldrig tilladt i Gangene eller i Værelserne.

XXIV. I Trapperne maa Disciplene altid gaa stille, især naar mange paa en Gang skal gaa op eller ned. Ræk-

værket maa ikke bruges til at ride paa. Den lille søndre Trappe er ikke bestemt for Disciplenes Brug.

XXV. Asken fra Ovnene tømmes i de paa Gangene satte Askespand og maa aldrig tømmes i Feieskarnskasserne eller i nogen anden Trækop. Findes enten Askespandet eller Feieskarnskasserne fulde, maa disse bringes ud i Gaarden og der tømmes.

XXVI. Hverken i ubenyttede Værelser eller i Gangene maa der sættes hen noget Skramleri eller overhovedet noget, som ikke der hører hjemme.

XXVII. Ønsker nogen af Disciplene at danne Foreninger eller andet lignende, maa de bede Skolens Bestyrer om Tilladelse dertil og forelægge for ham Hensigten med og Planen for deres Foretagende.

XXVIII. Paa det øverste Loft eller i Taarnet maa ingen gaa, uden han der har noget Arbeide at udføre. Ud paa Taget er det altid forbudt at gaa.

XXIX. Alle Døre skal lukkes med Omhyggelighed, ikke smeldes eller slaaes igjen og ikke lades aabne. Især maa stor Forsigtighed anvendes med Udgangsdørene i Kjælderen, forat ikke Glasruderne i disse skal slaaes itu. I første Etage bør Disciplene i Almindelighed blot benytte den vestre Dør.

* * *

Fra 1879 indtraadte den Forandring, at Klassetimerne blot skulde vare 45 Minuter, og Lørdagen gaves der ingen Undervisning undtagen i de to nederste Klasser, som havde 2 eller 3 Timer. I de øvrige Klasser anvendtes denne Dag til Stilskrivning o. l. Før 1879 gaves regelmæssig Undervisning til Kl. 5; men i dette Aar blev det forandret derhen, at Undervisningen skulde vare fra Kl. 8—12 og fra 2—3. Senere har man ogsaa foretaget en Del mindre Forandringer i Tidsordenen. Undervisningen gaves fra Kl. 8—1, senere til 12.45, og Undervisning om Eftermiddagen gaves kun i den forberedende Afdeling

og der ogsaa kun undtagelsesvis. De lavere Klasser havde ogsaa en Tid Lørdagen fri, men fik dog snart igjen Undervisning den Dag ogsaa. I 1894 foretoges desuden den betydeligere Forandring, at Mandag gaves fri paa samme Maade som Lørdag før for de høiere Klassers Vedkommende. Ordensreglerne har i det hele været meget under Diskussion i Fakultetet, og mindre Ændringer i de almindelige Ordensregler er blevet foretaget fra Tid til anden. I 1877 blev de første Gang trykte og slaaet op i alle Værelser. I de Par sidste Aar har man ikke trykt dem; men de er blevne opslaaede paa en stor Tavle i Hovedindgangen, hvor alle Bekjendtgjørelser, der angaar Skolen, opslaaes. De nu gjældende Ordensregler lyder saaledes:

Ordensregler.

Følgende Regler gjælder uden Undtagelse for alle Disciple, som har Kost og Logi paa Skolen; de øvrige bør ligeledes, saavidt Omstændighederne tillader det, rette sig derefter.

1. Enhver Discipel bør beflitte sig paa at iagttage Orden og Renlighed samt i det hele vise en kristsømmelig Opførsel baade i og udenfor Skolen.
2. Alle Disciple er pligtige til at føre Tilsyn med hverandre, formane og tilrettevise hverandre, og hvis dette ikke hjælper, henvende sig til Skolens Bestyrer.
3. Enhver Discipel bør omhyggelig vogte sig for at tilføie Skolens Bygninger eller Inventarium nogen Skade; kommer en Discipel til at beskadige noget Skolen tilhørende, maa han strax melde det for Skolens Bestyrer. Han er ogsaa pligtig til at betale saadan Skade.
4. Største Forsigtighed bør iagttages ved Brugen af Ild og Lys. Kun Metallamper eller Hængelamper maa benyttes.
5. Hvis nogen Discipel ønsker at reise bort eller være fraværende fra Skolen eller fra sit Logi saa længe, at han

ikke kan iagttage Bestemmelserne i nedenstaaende Tidsorden, maa han dertil indhente Tilladelse fra Skolens Bestyrer eller en anden af dens Lærere.

6. Ingen Discipel bør slentre om i Byen eller opholde sig paa offentlige Steder, hvor han intet nødvendigt eller vigtigt har at gjøre.

7. Ingen Discipel under 18 Aar maa bruge Tobak. Heller ikke maa Tobak i nogen Skikkelse bruges i Skolens Bygninger.

8. Enhver Discipel, som besøger et Drikkehus (en Saloon), selv om det kun sker en eneste Gang, har dermed selv løst sin Forbindelse med Skolen.

9. De, der benytter et Værelse, skifter hver Uge til at være Ordningsmænd, hvis Pligt det er at holde Værelset rent og i Orden.

10. Lærerne bør til enhver Tid have Adgang til at besigtige og føre Kontrol med alle Bøger og trykte Sager, som Disciplene bruger eller anskaffer sig.

11. Ønsker Disciplene sig imellem at stifte Foreninger med literære eller andre Formaal, saa maa disse Statuter først forelægges Skolens Bestyrer.

12. Alle Forfald meldes for Skolens Bestyrer eller en anden af Lærerne.

Tidsorden.

Kl. 6.30 vækkes (Søndage og Fridage Kl. 7).

Fra Kl. 6.45 til 7.15 faaes Frokost (Søndage og Fridage fra Kl. 7.15 til 7.45).

Kl. 7.30 (Søndag og Fridage Kl. 8) maa alle forlade Spisesalen, som da lukkes.

Kl. 8—10.15 Undervisningstid eller Læsetid.

Kl. 10.15—10.30 (Søndag, Mandag og Fridage Kl. 8) Andagt.

Kl. 10.30—10.45 Fritid.

Kl. 10.45—12.15 Undervisningstid eller Læsetid.

Kl. 12.15 spises Middag.

Kl. 12.15—2.15 Fritid.

Kl. 2.15—4.45 Undervisningstid eller Læsetid.

Kl. 4.45—6.45 Fritid.

Kl. 5.45 spises Aftensmaaltid.

Kl. 6.45—9 Læsetid.

Kl. 9 Andagt.

Ingen maa uden Tilladelse sidde oppe eller være ude længere end til Kl. 10.

13de Kapitel.

Skolens Lærere.

Her følger først en fuldstændig Oversigt over alle, som har været og er Lærere ved Colleget. Hvor bare Aarstallet er angivet, menes Skoleaarets Begyndelse i September og Slutning i Juni.

Navne.	Midlertidig ansat.	Fast ansat.	Afgang.
Laur. Larsen	——	1861	——
F. A. Schmidt	——	1861	Nytaar 1872
Lyder Siewers	Nov. 1863	1864	1877
Knut E. Bergh	——	1869	1874
N. Brandt	——	1. Okt. 1865	1881
G. Landmark	——	1867	1876
K. Throndsen vikarierede en kort Tid i 1868, 1869 og 1870			
J. D. Jacobsen	Nytaar 1872	1872	† 1. April 1881
A. Seippel	——	1873	1874
Nehem Christensen	Nytaar 1872	——	1872
Jon Bjarnason	Feb. 1874	——	1875
Cornelius Narvesen	1873	Feb. 1877	† 24. Juli 1884
Pastor V. Koren	1874	——	Julen 1875
Pastor F. Lindemann	1874	——	1875
A. K. Teisberg	1874	——	1875
L. S. Reque	——	1875	——
Th. Bothne	1875	1876	1882
A. Bredesen	1876	——	1878

Navne.	Midlertidig ansat.	Fast ansat.	Afgang.
A. A. Veblen	1877	——	1881
A. Sander	1878	——	1879
O. J. Breda	——	1879	1882
H. Roalkvam	1878	——	Feb. 1886
Gisle Bothne	Jan. 1881 til 1883	1884	——
G. A. Evenson	1881	——	1882
Th. Homme	Nov. 1881	——	1882
E. Petersen	——	Mars 1882	Mars 1887
Chr. Næseth	——	1882	——
George Rygh	1. Mars 1883	——	1883
R. Olsen	——	1883	1885
R. Monrad	——	1883	1888
O. Ramstad	April 1884 til Mars 1886.... 1887	1888	† 22. Juni 1889
J. Tingelstad	Mars 1886	——	1887
H. B. Hustvedt	Mars 1887	——	1887
J. G. Halland	1887	——	1889
J. Ylvisaker	1889	——	1890
W. Koren	1889—92 og Jan. 1895	——	1895
Haldor Hanson	'88–90. Nytaar 1895	1896	——
H. W. Sheel	1889	1896	——
Andrew Estrem	1889	——	1890
H. J. G. Krog	1890	1896	1896
W. Sihler	1890	1896	——
E. Hove	1892	——	1893
Geo. Markhus	1892	1896	——
J. A. Ness	1893	——	1894
J. E. Granrud	1894	——	——
K. Kvamme	1896	——	——

Foruden disse har der været følgende Skrivelærere: C. H. Valder fra 1881 til 1890; G. Haugen, 1890 til 1891; J. M. Petersen fra 1894, og følgende Sanglærere: Ola Solheim

(1881—1882), Haldor Hanson (1882—1883), J. Tingelstad (1883—1885), Carlo Sperati (1885—1888). Desuden har hvert Aar, eller næsten hvert Aar, en eller flere Elever i de øverste Klasser undervist en Del Timer i de laveste Klasser, for det meste i Mathematik.

I det følgende vil der gives kortere eller længere Biografier af alle Lærere og tillige en fuldstændig Fortegnelse over, hvad hver Lærer har undervist i, forsaavidt som det har været muligt at gjøre. Det første Tal efter en Lærers Navn betegner det Aar, da han begyndte sin Virksomhed ved Colleget, det andet — om et saadant findes — det Aar, da han forlod Skolen.

* * *

Laur. Larsen (1861—......).

Laur. Larsen er født den 10de August 1833 i Kristianssand, fra hvis Latinskole han blev dimitteret til Universitetet i Kristiania. Her valgte han det theologiske Studium og tog i Juni 1855 theologisk Embedsexamen med bedste Karakter. I 1857 averteredes af den Norske Synode, at 6 Prestekald var ledige her over i Amerika. Den store Prestenød blandt de udvandrede Landsmænd gjorde et sterkt Indtryk paa den unge Theolog, som saa det store Virkefelt og de faa Arbeidere, og han besluttede at ofre sit Liv til at afhjælpe Trangen, saa meget han kunde. Om Sommeren 1857 kom han derfor med Hustru og Barn her over for at overtage det af ham modtagne Kald fra Menighederne i Fillmore County, Minnesota, hvor Kr. Magelssen nu er Prest. Imidlertid, da han var kommen der, blev han af Synodens daværende Formand, Pastor A. C. Preus, tilraadet at gaa til Rush River, Pierce County, Wisconsin, hvor Trangen til en Prest var sterkest følt. Denne Menighed havde havt Løfte om at faa Prest, idet det af den udstedte Kald var bleven modtaget af nuværende Overlærer

O. F. Lund paa Fredrikshald i Norge. Men denne kom ikke over, og Menigheden sad der nu skuffet og med en tom Prestegaard, som den med stor Bekostning havde bygget. I Rush River blev Pastor Larsen i 2 Aar. Hans Virksomhed indskrænkede sig dog ikke til Menighederne i Pierce County; men han havde en Missionsmark, som strakte sig fra Watonwan Co. i Minnesota til Eau Claire, Wis.

Sommeren 1859 blev Synoden enig om at kalde Pastor Larsen til Lærer for dem, som vilde uddanne sig til Prester i Samfundet. Skjønt Larsens Menigheder høist nødig vilde slippe sin Prest, saa dog denne sig opfordret til at følge det vigtigere Kald, og han forlod derfor med Familie Pierce County i Begyndelsen af Oktober 1859. Synodemøde holdtes paa Coon Prairie fra 14de Oktober, og paa Forslag af Hr. Gudbrand Lomen blev denne Dag — der ogsaa ved Indvielsen af Luther College, som paa den Dato fandt Sted, skulde blive en Merkedag, — bestemt som den, fra hvilken Laur. Larsens Udnævnelse som Professor i den Norske Synodes-Tjeneste skulde regnes.

Den 14de Oktober bliver saaledes en dobbelt Merkedag i den Norske Synodes Historie.

I November samme Aar, han fik Udnævnelsen, tiltraadte Prof. Larsen sit Embede i St. Louis. Her havde Missourisynoden sin Læreanstalt, College og Seminarium i Forening. Efter Overenskomst havde den norske Synode faaet Lov at sende sine unge studerende derhen, og allerede i 1858 var flere saadanne komne til St. Louis; blandt dem var nuværende Pastor T. A. Torgersen og senere, nu afdøde Prof. J. D. Jacobsen. Med en Afbrydelse paa 4 Maaneder, i hvilken Tid Prof. Larsen opholdt sig i Norge for at faa Prester over hertil — og han fik ogsaa de senere Pastorer Biørn og Hjort til at komme — virkede han i 2 Aar som Lærer i St. Louis. Han underviste baade i Colleget og i den theologiske Afdeling, baade

tyske og norske Studenter. Sine udmerkede Kundskaber i Hebraisk fik han her Anledning til at bruge, og han vakte Opsigt ved den nye Methode, han benyttede sig af ved Undervisningen i dette Sprog, en Methode, han havde tilegnet sig efter sin gamle Lærer, den for sin Beskedenhed og grundige Lærdom bekjendte, nu afdøde Adjunkt Thistedahl i Kristianssand, den største Hebraiker, Norge har havt.

Den i 1861 udbrudte Borgerkrig jagede i Mai Professor Larsen og de norske Elever bort fra St. Louis. Synodemødet blev afholdt paa Rock Prairie i Juni Maaned. Her blev det besluttet at oprette et College til at forberede dem, som vilde uddanne sig til Prester, og at henlægge det til Decorah, Iowa. Da man imidlertid ikke med det samme havde brugelige Bygninger paa dette Sted, henlagdes Skolen først til Halfway Creek i Nærheden af La Crosse, Wis., hvor der var en Prestegaard, der stod tom, fordi den kaldede Prest ikke indfandt sig. Synoden kaldte nu ogsaa en Lærer til, nemlig daværende engelsk Prest i Baltimore, F. A. Schmidt. De to Lærere holdt for 11 Elever Skole i Prestegaarden i Halfway Creek fra 1861 til 1862. Saa kjøbte Synoden et Skolehus i Decorah, det samme, som nu er St. Cloud Hotel. Desuden opførte Synoden den vestenfor St. Cloud eller — som det da kaldtes — Otis House liggende Bygning, og i disse to Huse holdtes Synodens Skole, til Luther College blev indviet den 14de Oktober 1865.

Ufortrøden og opofrende har Professor Larsen været i det lange Tidsrum, hvori han har været knyttet til Colleget som Bestyrer og Lærer, ligesom han har arbeidet til Samfundets Vel i det hele. Hans store Arbeidskraft, som en sjelden god Helbred har sat ham istand til at bevare, har Samfundet vidst at lægge fuldt Beslag paa, og villig har han altid været til at følge enhver Fordring paa hans Tid og Kræfter. Hans daglige Arbeidstid har været fra Kl. 6 om Morgenen til 10 om Aftenen, og fordi han i større Mon end de fleste besidder den

sjeldne Evne at kunne benytte al sin Tid og under alle Omstændigheder er oplagt til at gjøre, hvad der kræves af ham, saa har han i disse Aar seet sig istand til at udføre det Arbeide, som Bestyrerposten ved vort College, hans Undervisningstimer paa Skolen, hans Virksomhed som Prest i Decorah Menighed, hans Redaktionsvirksomhed — han var fra 1868 til 1888 Redaktør af "Evangelisk Luthersk Kirketidende" — paalagde ham. Desuden var han Medlem af snart sagt utallige Komiteer, hvilket i sin Mon ogsaa øgede hans Arbeide.

Paa Grund af, at Synoden i saa lang Tid benyttede Prof. Larsen til saa mange forskjellige Gjøremaal, maatte nødvendigvis enkelte Sider af Bestyrergjerningen lide derved. Da Luther College, som allerede paavist, ligesom alle høiere Skoler i Amerika i denne Tid har været i sterk Udvikling, har en Bestyrers Stilling ved en saa stor Skole — naar Bestyreren tillige skal undervise — krævet en endog meget flittig Mands fulde Tid. Eftersom da Samfundet fik andre Kræfter til at udføre de mange Arbeider, der laa udenfor Bestyrerstillingen, og som Prof. Larsen udførte i ældre Dage, erkjendte ogsaa Samfundet i Gjerning, at Bestyrergjerningen krævede en Mand fuldt ud. I de senere Aar har derfor Prof. Larsen været fritaget for Gjøremaal udenfor den egentlige Skolegjerning.

At Samfundet har paaskjønnet Prof. Larsens Arbeide, derom vidner hans stadige Gjenvalg til Bestyrerstillingen; men ogsaa ellers er oftere denne Erkjendelse kommen til Orde. Saaledes ved hans 25aarige Embedsjubilæum i 1884, hvorom vil følge et Uddrag af, hvad nærværende Forf. dengang skrev.

"Saa snart det rygtedes, at Professor Larsen vilde feire sit 25aarige Jubilæum, blev en Komite nedsat, som under Dato af 25de September udsendte følgende Cirkulære: "Til Prof. Laur. Larsens Elever! Den 14de Oktober 1884 er det 25 Aar, siden Prof. Laur. Larsen begyndte sin Virksomhed som

Lærer i den Norske Synodes Tjeneste. Alle Luther Colleges Elever, som med Taknemmelighed mindes den Opofrelse og Troskab, Prof. Larsen altid viste i sit Arbeide for deres Vel, og som har lært at agte og elske ham for den betydningsfulde og velsignelsesrige Gjerning, han i dette lange Tidsrum har øvet inden Samfundet, vil med Glæde være med paa at hædre Jubilanten. Undertegnede, der har konstitueret sig som Komite i Anledning af Prof. Larsens Jubilæum, møder vistnok den store Elevskares varmeste Ønsker, naar den tillader sig 1) at opfordre alle Prof. Larsens Elever til nu straks at sende Komiteen Pengebidrag, som kan anvendes til Indkjøb af en passende Present, der kan overrækkes Jubilanten paa Festdagen, 2) at indbyde alle Prof. Larsens Elever til at deltage i en Fest, som afholdes til Jubilantens Ære den 22de Oktober ved Luther College. — L. S. Reque, Formand; O. Ramstad, Kasserer; Gisle Bothne, Sekretær."

Dette Cirkulære blev i et Antal af 600 Exemplarer omsendt til alle dem af Prof. Larsens Elever, hvis Adresse Komiteen troede sig at vide. Skjønt flere anbefalede dertil, troede dog Komiteen ikke at burde optage en almindelig Subskription blandt det hele Samfunds Medlemmer, da de daarlige Tider neppe var beleilige. Fra fordums Elever er der kommet Penge og Svarskrivelser med hver Post lige op til denne Tid, og ialt er der indkommet noget over 600 Dollars. Da imidlertid mange, som gjerne vilde være med, har bedt om Udsættelse med at betale sine Bidrag, er Subskriptionen endnu ikke afsluttet og vil ikke afsluttes paa en Stund, saa at alle, som er villige til at deltage, kan faa Anledning. Komiteen har derfor heller ikke sendt Kvittering til Bidragsyderne. Naar Subskriptionen er afsluttet, vil Kvittering blive sendt til alle. Dette Arrangement kommer deraf, at Komiteen oprindelig havde tænkt at offentliggjøre Navnene i Bladene; men den har siden kommet paa andre Tanker.

Laur. Larsen.

Den indkomne Pengesum er vistnok ikke stor; men naar man tager i Betragtning, hvilken ugunstig Tid for Pengeindsamling denne pengeknappe Tid er, og naar man ved, at de fleste Ydere just ikke har en Overflod af denne Verdens Gods, er Summen dog ikke saa liden. Om man vil have et Udtryk for Pengeyndernes Følelser ligeoverfor sin gamle Lærer, maa man ikke betragte Pengesummens Størrelse, men hellere de Skrivelser, som fulgte med. Der findes i dem alle udtrykt en Villighed til at være med paa at hædre deres gamle Ven, og de fleste beklager, at deres trange Kaar hindrer dem fra at gjøre, hvad de var tilsinds at gjøre, om de kunde. En skriver: "I am sorry that my contribution must of necessity be so small ($2.00), and I wish that I was enabled to give ten times that sum; but......I shall console myself with the reflection that every little helps, and many a little makes a mickle......Earnestly hoping that the present about to be bought for him may be, in some measure, worthy his great deserts, I shall remain as ever his," etc. En anden: Hvad Komiteen foreslaar, "er et prisværdigt Foretagende, og jeg vilde gjerne gjøre, hvad jeg kunde, for at hjælpe det frem. Men jeg er desværre neppe istand til at gjøre noget. Jeg er for Tiden Eier af 90 Cents, og af dem vil jeg sende 50. Hvor gjerne vilde jeg ikke gjøre det til $5.00!" En anden: "Det er mig en stor Glæde at efterkomme Deres venlige Anmodning i Anledning af Professor Larsens 25-aarige Jubilæum, hvorfor De vil finde indlagt $5.00. Desværre er det vist en Umulighed for mig at være tilstede den 22de Oktober. Men det skal være min Bøn, at den samme Herre, som har holdt sin Haand over ham disse 25 Aar, fremdeles vil gjøre det til Glæde for hans Familie og til Gavn for vor kjære Skole og Samfundet i det hele." En anden: "Jeg hilser Foretagendet med Glæde og sender herved $1.00. Det er vistnok altfor lidet; men Pengetrang gjør, at jeg ikke er istand

til at sende mere." En anden: "Enclosed please find draft on Chicago for $10, a small contribution to the friendly and appreciative consideration the former students of Prof. Larsen owe him." En anden: "I feel happy to send a small though sincere contribution to so deserving a cause......" En anden: "Jeg efterkommer villig Opfordringen til at yde et lidet Pengebidrag i Anledningen. Det bedes undskyldt, at jeg blot yder Enkens Skjærv." En anden: "Hermed $2.00. Det er ikke en Tusindedel af, hvad jeg skulde ønske at kunne give, eller hvad han har fortjent; men en Skolelærers Pung er ikke for fuld." En anden: "Med Ønsket om, at Foretagendet maa blive til Opmuntring for vor tro Arbeider og Stridsmand, er jeg etc." En anden: "There is not a man living for whom I'd rather aid in purchasing a present." En anden: "Med Ønsket om, at Guds Naade og Velsignelse maatte blive Jubilanten rigelig til Del nu og altid." En anden: "Hermed sender jeg $5.00 til Gave for Prof. Larsen. Det er skammelig lidet, naar man tager Hensyn til, i hvilket Øiemed det skal bruges; men Tiderne har været saare onde i lang Tid." En anden: "I have never been blessed with a great deal of this world's goods, and this year has been extraordinarily close; I wish to take a humble part in remembering the 25th anniversary of my beloved teacher, Prof. L. Larsen, who for many years has so faithfully served myself and thousands of others to the sacrifice of the ease and comfort which he in almost any other position might have enjoyed. God bless him, and may he live long and be the instrument of educating thousands of our youth, not only for this world, but also for the next. This is a wish of one of Prof. L. Larsen's grateful pupils,"

Dette er nogle Prøver paa de mange Skrivelser, Larsenfestens Komite har modtaget; de er alle baarne af en opofrende

Villighed til at vise sin Høiagtelse for en kjær Lærer paa hans Hædersdag.

Festen blev af Komiteen henlagt til den 22de Oktober, paa hvilken Dag Synodens almindelige Prestekonferens begyndte sine Møder i Decorah. Følgelig kunde da det størst mulige Antal af Professor Larsens Elever være tilstede.

Tidlig om Morgenen den 22de Oktober blev Dagen indviet med Musik af Collegets Musikkorps, som havde opstillet sig udenfor Jubilarens Bolig. Senere paa Dagen havde Collegets militære Kompani en Opvisning. De forskjellige Haandgreb og Manøvrer blev gjennemgaaet; der blev affyret 3 Salver og raabt Hurra.

Om Aftenen begyndte den egentlige Fest. Medens Bordene i Spisesalen blev dækkede for for henved 300 Mennesker, blev Collegebygningen illumineret. Efter Illuminationen blev de, som havde samlet sig til Festen, budt velkommen af Dagens Præsident, Professor L. S. Reque, som efter Aftensmaden paa fordums og nuværende Elevers Vegne i en kort Tale overrakte Jubilaren et Guldur og Guldkjæde, som var indkjøbt for en Del af de indkomne Penge. Efter et Musikstykke af Collegets Orkester blev følgende for Anledningen forfattede Sang afsunget:

"Til Professor Laur. Larsen paa hans 25-aarige Jubilæum.

Mel.: "Aleneste Gud i Himmerig."

Vi møde vil dit Hjertes Trang,
Naar vi Gud Herren priser
Og lover ene ham med Sang
Og aandelige Viser;
Dog siger han: hvor deilig er
De Fødder, som mit Fredsbud bær
Og over Bjerge kommer.

Du trofast bar hans Budskab frem
Til gamle og til unge,
Du spredte det til tusend Hjem,
Du og fik løst vor Tunge,
Da Kuld for Kuld i Skolens Gaard
Igjennem fem og tyve Aar
Vi sad ved dine Fødder.

Du førte os med sikker Haand
Igjennem Sagas Riger,
Hvor svundne Slægter for vor Aand
Til Liv af Død opstiger;
I Cæsars Stad, i Luthers Land,
Men aller helst i Kanaan
Vi med dig tidt har vandret.

Du pegte for os paa, hvad stort
Der skeet er paa Jorden,
Og paa, hvad der er ilde gjort
Og styrret har Guds Orden;
Og Billede paa Billed gik
I stille Tog frem for vort Blik
Og fyldte vore Sjæle.

At træde Synden under Fod,
Guds Ære at udbrede
I Herrens Kraft du gav os Mod,
Trods Verdens Spot og Vrede.
Og selv du Mærket foran bar;
Fra Gry til Kveld du kjæmpet har
Hver Dag i Stridens Kirke.

Her staar vi kring dig, store, smaa,
Og hilser dig som Fader;

Men og vi flittig hilse maa
Fra Kirkefolkets Rader;
I mangen Nybygd, mangen Stad
Andægtige nu lytter glad
Til Din Discipelskare.

"Jeg gjorde kun min simple Pligt,"
Du ofte til os sagde;
Men dog det blev et deiligt Digt,
Da Gud det sammenlagde;
Blandt Israels de sterke Mænd
Du mured op med Sværd ved Lænd
Guds Hus i Vesterleden.

Staa endnu sterk paa Lysets Vagt
Mod Uveir, Storm og Bølge;
Paa Døgnets Røster giv ei Agt,
Guds Engle er dit Følge;
De engang efter Kamp og Nød
Til Hvilen hist i Abrams Skjød
Din trætte Sjæl vil bære.—TH. B.

Efterat Taler var blevne holdt af George Markhus og Past. B. Harstad paa nuværende og forhenværende Elevers Vegne, blev en for Anledningen komponeret, til Prof. Larsen dediceret "Luther College Marsch" af Komponisten, Carlo Sperati, spillet paa Piano, og Kompositionen blev i Manuskript overrakt Jubilaren.

I Medlæreres Navn talte Prof. Reque saaledes:

"Det er forundt faa som Dig at skue tilbage paa et kvart Seculums Arbeide, ofret ene og alene en stor og skjøn Sag — og det er forundt endnu færre ved saadan Mønstring af sit Arbeide i saa rigeligt Maal at se dets Frugter.

Allerede tidlig tændtes den skjønne Tanke hos dem, som

gik foran i Rydningsarbeidet herover — de norske Missionærer og Pionerer, af hvilke vi har den Ære at se mange gjæve Mænd iblandt os her i Østen — at bygge op en Planteskole for gjennem den at overlevere Fædrenearven til Efterslægten. Men medens Tanken besjælede mange, og Verket dreves af mange, saa blev det Dit Kald at ofre Dit Alt for denne Sag. I 25 Aar har Du været Hovedbygmesteren for dette Nordmændenes Storverk herover — saa mener jeg med Rette, at denne Skole kan kaldes — og under Dine Hænder og Dit Tilsyn er Tanken bleven til Virkelighed, og Arbeidet har voksет sig stort og skjønt. Af de mange Medarbeidere, som ved Arbeidets Begyndelse stod ved Din Side, er der ingen tilbage. Nogle er førte over i andre Livets Virkekredse — andre har efter endt Dagverk fundet Hvile. Hædret være deres Minde!

Og nu staar Du omgiven af en yngre Slægt af Medarbeidere, af hvilke jeg, som henvender disse Ord til Dig, er den ældste, — jeg, som dog er baade Dit og denne Skoles Barn.

Det er mig da paa denne Din Hædersdag en kjær Trang at bringe Dig mine egne og Medarbeideres hjerteligste Lykønskninger. Ingen har som vi havt Anledning til hver Dag at være Vidne til det Alvor, den Kjærlighed, den Nidkjærhed og den Selvopofrelse, med hvilken Du har udført Dit Arbeide!

Maatte da den samme Gud, som hidtil har bevaret Dig, fremdeles bevare Dig og styrke Dig i Din Gjerning, denne Skole, dette Samfund og dem, Du har kjær, til Glæde og Velsignelse!"

Collegets Sangkor gav et Nummer tilbedste, og Professor Larsen holdt en Tale, der i det væsentlige var som følger:

"Jeg er ringere end alle de Miskundheder og al den Trofasthed, som du haver gjort mod Din Tjener."

Ingen er lykkeligere end jeg. Vidste jeg det ikke før, og kunde jeg ikke se det ellers, at Gud har velsignet mig saa rigeligt, saa faar jeg da Vidnesbyrd om det i Aften, saadanne Vidnesbyrd, at jeg ikke kan faa andet end Ansigtets Blusel, fordi jeg ved, at det ikke er mig, men Gud, som tilkommer Æren derfor. Jeg takker for den Gave, som man har overrakt mig i Aften. Havde jeg været i Komiteens Sted og skullet udfinde, hvad jeg behøvede, saa havde det været et vanskeligt Hverv; thi jeg har jo alle Ting, som jeg behøver.

Min Stræben her har væsentlig gaaet ud paa tre Ting: For det første, at alt her skulde være gjennemtrængt af en kristelig Aand. Undervisning, Tugt, det hele Liv og Forhold imellem os skulde være gjennemtrængt af Kristendommen; det er en vanskelig Sag, kjære Venner, og jeg føler Vanskeligheden nu maaske mere end nogensinde før. Jeg føler Vanskeligheden med selv at være gjennemtrængt af en saadan Aand: at vandre et Liv som en sand kristen, bestandig i Ydmyghed som en stor Synder og dog i Fortrøstuing og Tillid til Gud at have sin Lyst og Glæde i Guds Ord, have sit Hjerte vendt til ham og takke ham for alle Ting, for det, som er godt, og ogsaa for det, som kan synes ondt og tungt.

Dette er vanskeligt. Man venter kun paa den Stund, da man skal aflægge dette Dødens Legeme og tjene Gud i en forklaret Skikkelse.

For det andet, at al Undervisning her skal være grundig. At der ikke her skulde være nogen Slags show eller Humbug. At alt skulde være ægte Guld, eller for at bruge et folkeligt Udtryk, at alt skulde være Smør til Bunden, ikke blot paa Overfladen. Dette har været vanskeligt, fordi jeg ikke har havt tilstrækkelig Tid til grundigt Studium.

For det tredie, at den Tugt, som her blev øvet, skulde være af den Art, at Disciplene mere og mere kunde lære at tugte sig selv, baade sig selv personlig og den ene den anden,

at Tugten saa meget som mulig skulde gaa ud af mine Hænder. Skulde jeg ialfald dømme efter Begyndelsen af dette Skoleaar, maa jeg sige, at det ser ud, som om dette har lykkedes. Jeg skylder mine nuværende Disciple at sige, at jeg tror neppe nogensinde i alle de Aar, Skolen har bestaaet, Disciplenes Forhold har været bedre end i den forløbne Del af dette Skoleaar. Mit Haab er, at denne Begyndelse vil have en tilsvarende Fortsættelse. Dette skal I have Tak for, at I har meget mere lettet end vanskeliggjort min Gjerning. I har selv den største Velsignelse deraf. "Lyd eders Veiledere, og værer dem hørige; thi de vaage over eders Sjæle som de, der skulle gjøre Regnskab, at de kunne gjøre dette med Glæde og ikke sukkende; thi dette er eder ikke gavnligt."

Efter et Musiknummer af Orkestret holdt H. A. Preus en Tale.

Følgende for Anledningen forfattede Sang, hvoraf enhver havde faaet et Exemplar, blev derpaa ligesom den forrige sunget af den hele Forsamling:

"Til Professor Laur. Larsen paa hans 25-aarige Jubilæum.

Mel.: "I Rosenlund" osv.

"Der trænges Lys i Vesterled," —
Saa vore Fædre mon klage;
Men Guds Ord sagde: Arbeid og bed,
Om I vil Mørket forjage.
Da bygged de en Varde skjøn
Det tunge Mørke at sprede;
For hver en Sten opsteg en Bøn,
At Gud den vilde frede.

Alt længe lyser den Varde klar;
Du vogted trolig dens Flamme.

Og Vidner rundt dig nok du har,
Din Gjerning blev ei tilskamme.
Thi Du var tro i lidt og stort,
I Glæden som i Sorgen,
Med Øiet vendt fra dit eget bort
Mod Ham i Himmelborgen.

Et tusendstemmigt Tak idag,
Et Tak for trofast Virke
I Kampen for Guds Riges Sag
I Skole og i Kirke
Vi bringe dig, du Skolens Mand,
For hvert et Aar, nu svundet
I Savn og Arbeid' i dette Land,
For hvad ved dig vi har vundet.

Den Laurbærkrans, Du til Smykke faar,
Er ei af Skovens Blade:
Se, Kransen levede for dig staar
I Ungdomsskarer glade.
Men Baandet, som om Kransen gaar,
Og Livet ud vil vare,
Det er den Kjærlighed, du faar
Af din Discipelskare.

Og hvert det Hjerte, i Kransen kom,
Har sine Blomster og Blade;
Det er de Ønsker og Bønner, som
Idag vi opsende glade:
Giv Gud dig Kraft i mange Aar
Blandt Kirkens Kjæmper at være!
Engang vel ogsaa du Lønnen faar,
Guds Æres Krans at faa bære.

Nu staar du blandt os med graanet Lok
Fra mange Arbeidets Dage;
Du kaldes gammel i Ynglingflok —
Men end er Ungdom tilbage:
Du har en evig Ungdoms Glød,
Som aldrig du vil miste,
Ved Troen paa vor Jesu Død
Og Kronen, han dig viste."—J. K.

Nu, da den mere officielle Del af Programmet var kommen til Ende, erklæredes Ordet frit. Pastor J. A. Ottesen og Pastor T. H. Dahl sagde begge nogle Ord.

Denne største og mest minderige Fest, som er bleven feiret ved Luther College, sluttede Kl. 10 med Bøn af Pastor V. Koren og Afsyngelsen af Salmen "Guds Ord, det er vort Arvegods".

* * *

Her følger Oversigten over, hvilke Timer Prof. Larsen har havt:

1861—62 og 1862—63.

IV, V og VI:	Religion............	3	Timer.
IV:	Historie............	3	"
	Norsk................	2	"
V og VI:	Norsk................	2	"
	Tydsk................	2	"
	Latin................	5	"
Tilsammen................................		17	Timer.

1863—64.

III og IV: Norsk 2, V do. 2; III og IV: Lat. Gram. og Stiløvelser 3; III: Kühners Lat. Læsestykker 1; III og IV: Historie 2; V og VI: Bibelhistorie 2; V: Latin 6; VI: Tydsk 3; tilsammen 21 Timer.

1864—65.

II, III og IV: Historie 2, Skolelærerkl.: Historie 2; V og VI: Forklaring 2, Bibel i IV, V og VI 2; II og III: Latin 5, II og III: Norsk 2; IV og V: Norsk 2; Sk. 1; IV: Tysk 3; Skrivning 1; ialt 22 Timer. Læste i det andet Halvaar Hebraisk med J. D. Jacobsen.

1865—66.

I og II: Hebraisk 2, senere 4; I og II: Latin 5; IV: Latin 3, Skrivning (hele Skolen) 2; VI: Tysk 3; I og II: Norsk 2, I og II: Historie 2; IV: do. 2; V: do. 2; V og VI: Bibel 2; ialt 25 (27) Timer.

1866—67.

III og IV: Historie 3; V: do. 2; V og VI: Bibel 2; III: Latin 3; IV: do. 6; III og IV: Norsk 2; V: do. 3; Skrivning 2; ialt 23 Timer.

1867—68.

II: Hebraisk 2; V: Latin 6; VI: do. 5; II og III: Norsk 2; II, III og IV: Historie 2; V og VI: Bibel 2; ialt 19 Timer.

1868—69.

I: Hebraisk 4; VI: Latin 6; VI: Tysk 3; V og VI: Bibel 2; I, II, III og IV: Historie 2; I og II: Norsk 2; ialt 19 Timer.

1869—70.

I—IV: Historie 2; V: Historie 1; I og II: Norsk 2; I: Hebraisk 2; VI: Latin 6; VI: Tysk 3; V: Bibelhist. 2; ialt 18 Timer.

1870—71.

V: Latin 6; VI: do. 6; I og II: Hebraisk 4; I—IV: Historie 2; I og II: Norsk 2; ialt 20 Timer.

1872—73.

I: Hebraisk 2; I og II: Norsk 2; I—IV: Historie 2; VI: do. 2;

V: Religion 2; III og IV: do. 2; VI: Latin 6; IV og V Sk.: Augsb. Konf. 2; ialt 20 Timer.

1873—74.

I: Hebraisk 4; VI: ikke Latin, ellers som før; ialt 17 Timer.

1874—75.

I, II og III: Historie; IV og VI: do. 2; III og IV: Religion 2; V: do. 2; I: Hebraisk 4; ialt 12 Timer.

1875—76.

I, II og III: Historie 2; IV: do. 3; VI a: do. 2; VI b: do. 2; III og IV: Religion 2; V: do. 2; ialt 13 Timer.

1876—77.

I: Latin 4; I, II og III: Historie 2; IV: do. 2; II og III: Religion 2; IV: do. 2; V: do. 2; VI: do. 2; ialt 16 Timer.

1877—78.

IV: Religion 2; V: do. 2; VI: do. 2; I og II: Historie 3; III og IV: do. 2; V: do. 2; ialt 13 Timer.

1878—79.

II og III: Religion 2; VI: do. 2; I og II: Historie 3; III do. 2; IV: do. 2; V: do. 3; ialt 14 Timer.

1879—80.

I: Hebraisk 4; Historie som før undtagen i V; Religion som før; ialt 16 Timer.

1880—81 og 1881—82.

(Overtog en Del af Reques Fag.)

Historie 9 Timer istedetfor 8, ellers som før; ialt 18 Timer. I 1881—82 ogsaa I: Religion 2.

1882—83.

I: Norsk 2; I: Hebraisk 4; II og III: Religion 2; II: Historie 3; III: do. 3; VI: Religion 2; ialt 16 Timer.

1883—84.

II og III: Religion 2; I: Hebraisk 4; VII: Religion 2; II: Historie 3; III: do. 3; ialt 14 Timer.

1884—85.

I: Hebraisk 4; I: Historie 3; II: do. 3; III og IV: Religion 2; VII: do. 2; ialt 14 Timer.

1885—86.

I: Hebraisk 4; II: Historie 3; III: do. 3; I I og IV: Religion 2; ialt 12 Timer.

1886—87.

III og IV: Religion 2; II: Historie 4; III: do. 3; IV: do. 4; ialt 13 Timer.

1887—88.

I: Hebraisk 4; III og IV: Religion 2; V: Bibelhistorie 3; II: Historie 4; III: do. 3; ialt 16 Timer.

1888—89.

I: Hebraisk 3; I: Historie 1; II: do. 3; III: do. 3; III og IV: Religion 2; VII: do. 1; VII: Bibelhistorie 2; V: Norsk 3; ialt 18 Timer.

1889—90.

I: Hebraisk (Vinter- og Vaartermin) 4; I: Historie (Høsttermin) 4; II: do. 4; III: do. 3; II og III: Religion 2; V: do. 2; VI: do. 1; VI: Bibelhistorie 2; ialt 18 Timer.

1890—91.

I: Hebraisk 4; II: Historie 4; III: do. 3; III og IV: Religion 2; VI: Bibelhistorie 2; ialt 15 Timer.

1891—92.

Som før undtagen VI: Bibelhistorie 2; ialt 13 Timer.

1892—93.

III: Norsk 3; III og IV: Religion 2; I: Historie 1; II: do. 4; III: do. 3; I: Hebraisk 4; ialt 17 Timer.

1893—94.

I': Religion 2; IV: do. 2; 1: Historie 1; II: do. 5; III: do. 3; 1: Hebraisk 4; ialt 17 Timer.

1894—95.

II: Historie 4; III: Historie bare efter Nytaar, ellers som før; ialt 13 Timer før, 16 efter Nytaar.

1895—96 og 1896—97.

Som efter Nytaar 1895.

Friedrich August Schmidt

(1861 til 1ste Januar 1872) blev født den 3die Januar 1837 i Leutenberg, Thüringen, Tyskland. Efter Faderens Død udvandrede Moderen i 1841 til Amerika og kom til St. Louis. Fra Collegeafdelingen af Concordia College og Seminarium graduerede Schmidt i 1853 og fra Seminariet i 1857. Samme Aar modtog han Kald som Prest for en tysk Menighed i Eden, N. Y. I 1859 blev han Prest for den engelsk-lutherske St. Peter Menighed i Baltimore, Md. I 1861 blev han kaldt til Lærer ved Luther College, hvor han blev til Nytaar 1872. Han reiste da til St. Louis, hvor han blev deu Norske Synodes theol. Professor ved Concordia Seminarium. I 1876 oprettedes Synodens Seminar i Madison, Wis., og Schmidt flyttede derhen. I 1886 blev han theol. Professor ved Antimissouriernes Seminar i Northfield, Minn. Siden 1890 har han været Professor ved den Forenede Kirkes Seminar i Minneapolis. Af Ohiosynodens Seminar er han bleven kreeret til Æresdoktor i Theologi.

* * *

1861—62 og 1862—63.

IV:	Græsk.........	3	Timer.
	Latin..........	6	"
	Tysk............	3	"
	Algebra......	2	"
	Engelsk.......	2	"
	Skrivning...	1	"
	Sang.........	2	"
V og VI:	Engelsk......	2	"
	Geografi....	2	"
	Arithmetik..	2	"
	Skrivning...	1	"
	Tysk...........	1	"
Tilsammen	....	27	Timer.

1863—64.

III og IV: Religion 2; V og VI: Religion 3; III og IV: Engelsk 2; V: Arithmetik 3, Sang 2; III: Græsk 4; V: Engelsk 2; VI: Engelsk 3; III og IV: Mathematik 2; VI: Mathematik 2; tilsammen 25 Timer.

1864—65.

II og III: Latin 2; II: Græsk 4; II og III: Engelsk 2; IV og V: do. 2; VI: do; 2; II og III: Tysk 2; II, III og IV: Religion 3; Skolelkl.: Symbolske Bøger 2; II og III: Mathematik 2; IV og V: Sang 2; ialt 25 Timer.

1865—66.

I: Græsk 4; I og II: Latinsk Poesi 2; IV: Latin 3, Engelsk og Tysk 3; IV, V, VI og Sk.: Engelsk 8 (2 i hver); IV: Mathematik 2; I, II og IV: Religion 3; Sk.: Augsb. Konf. 2; ialt 27 Timer.

1866—67.

III: Engelsk 2; IV: do. 2; V: do. 2; VI: do. 3; Skolelkl.:

U. S. H. 2; III: Algebra 2; III og IV: Religion 3; IV: Græsk 4; III: Latin 3; Augsb. Konf. i Skolekl. 2; ialt 25 Timer.

1867—68:

I: Engelsk 2; III og IV: do. 2; V: do. 2; VI: do. 3; U. S. H. Skolekl. 2; VI: Geografi (paa Engelsk) 2; II, III og IV: Religion 3; Augsb. Konf. i Skolekl. 2; græsk Test. 1; ialt 25 Timer.

1868—69.

I: Græsk Test. 1; I—IV: Religion 3; Augsb. Konf. i Skol. 2; I og II: Tysk 2; III og IV: do. 2; IV: Græsk 4; I og II: Engelsk 3; do. Skol. 4; IV: Mathematik 2; VI: Geografi 2; ialt 25 Timer.

1869—70.

V: Latin 6; II og III: Tysk 2; I: do. 1; I: Logik 1; II og III: do. 1; I: Religion 2; II, III og IV: do. 3; V: do. 2; I: græsk Test. 1; III: Græsk 4; Augsb. Konf. i Skol. 2; ialt 25 Timer.

1870—71.

I og II: Logik 1; I: græsk Test. 1; I og II: Religion 2; III, IV og IV Sk.: do. 3; V og V Sk.: do. 2; V Sk. og VI Sk.: Engelsk 3; III: Græsk 4; I og II: Tysk 2; Augsb. Konf. 2; ialt 20 Timer.

Lyder Siewers

(1863—1877) blev født den 9de April 1830 i Fredrikstad. Absolverede Examen Artium 1850, 2den Examen 1852. Lærer, privat og ved forskjellige Skoler i Kristiania indtil 1861. Studerede Naturvidenskaber og Mathematik henved 2 Aar i Tyskland og kaldtes ved Hjemkomsten derfra som Lærer til Luther

College, hvor han virkede indtil 1877. Senere Redaktør for "Decorah=Posten".

* * *

1863—64.

III og IV: Latin 3; VI: Latin 5; III og IV: Tysk 3; V: Tysk 3; IV: Græsk 3; V: Geografi 2; VI: Geografi 2; Skrivning 1; IV, senere VI: Latin 4; ialt 26 Timer.

1864—65.

IV og V: Latin 6; VI: do. 5; III: Græsk 4; V: Geografi 2; VI: do. 2; VI: Norsk 3; IV og V: Tysk 3; VI: Mathematik 2; Kaligrafi 1; ialt 28 Timer.

1865—66.

II: Græsk 4; IV: do 4; V: Latin 6; IV: Tysk 2; V: Norsk 3; V: Arithmetik 2; VI: do. 3; I og II: Geometri 2; VI: Geografi 2, ialt 28 Timer.

1866—67.

IV: Arithmetik 2; V: do. 2; VI: do. 2, III: Græsk 4; V: Latin 6; III: Tysk 2; IV; do. 2, VI: Geografi 2; V: Norsk 3; Naturlære (hele Skolen) 1; ialt 26 Timer.

1867—68.

II: Mathematik 2; III: do. 2; IV: do. 2; V: do. 2; Naturhist. 1; IV: Græsk 4; V: Norsk 2; VI: do. 3; V: Tysk 2; IV: do. 3; Skrivning 2; ialt 25 Timer.

1868—69.

III: Græsk 4; IV: Algebra 2; III: do. 2; V: Naturhistorie 1; Skrivning 2; IV: Norsk 2; V: do. 2; VI: do. 3; V: Tysk 2; V Sk.: do. 2; V: Historie 2; V: Geografi 2; ialt 26 Timer.

1869—70.

I: Algebra 2; II: do. 2; Skol.: Tysk 2; IV: do. 2; IV: Græsk

4; Geografi 1; V: Naturhistorie 3: VI: Skrivning 1; VI og V: do. 1; VI: Norsk 4; V: do. 2; IV: do. 3; ialt 27 Timer.

1870—71.

III: Tysk 2; IV: do. 2; V: do. 3; IV: Græsk 4; V: Geografi 2; V: Naturhistorie 3; V: Skrivning 1; VI: do. 1; VI: Historie 2; V: Norsk 2; VI: do. 4; ialt 26 Timer.

1872—73.

IV: Norsk 2; V: do. 2; VI: do. 4; III: Tysk 2; IV: do. 2; V: do. 3; III: Græsk 4; V: Naturhistorie 3; V: Geografi 2; Skrivning 2; ialt 26 Timer.

1873—74.

Ikke Naturhistorie, men Norsk VI: 6; ellers som før; ialt 25 Timer.

1874—75.

Som i 1872—73.

1875—76.

VI: Naturhistorie 2; III: Tysk 2; VI: do. 2; V: do. 3; IV: Norsk 2; V: do. 3; IV: Geografi 1; III: Græsk 5; IV: do. 4; Skrivning 2; ialt 26 Timer.

1876—77.

V: Norsk 3; VIa: do. 4; VIa: Naturhistorie 2; III: Græsk 5; IV: do. 4; V: Skrivning 1; VI: do. 2; IV: Tysk 2; V: do. 3; III: do. 2; ialt 28 Timer.

Knut Elleffen Bergh (1868—1874).

Efter "Kirketidende" i 1875 hidsættes følgende Biografi: Knut E. Bergh var født paa Vos i Bergens Stift i Norge den 27de Mai 1838. Den 1ste Mai 1853 blev han konfirmeret og

blev derpaa sammen med en Del andre Gutter undervist af Læreren ved den faste Skole paa Vossevangen for at dygtiggjøres til Skolelærer. Som saadan virkede han da i 1½ Aar i Norge, indtil han i 1857 med sin Fader og Søskende udvandrede til Amerika. Her holdt han den første Vinter efter sin Ankomst norsk Religionsskole paa Liberty Prairie, Wis., hvor han blev ualmindelig afholdt. Allerede dengang viste han ved smaa Skolefeste den Veltalenhedsgave, som senere i saa høi Grad udmerkede ham, og tillige den Evne til at vinde alles Hjerter, som fulgte ham under hele hans Virksomhed. Navnlig mindes det endnu, hvor dybt bevæget baade Forældre og Børn var ved den knapt 20aarige Lærers gribende Afskedsord til dem, og hvorledes alle sørgede og græd, da han sagde dem Farvel.

I det følgende Aar opholdt han sig i Big Canoe, Iowa, hvor han om Vinteren gik paa engelsk Skole. Hans sjeldne Gaver viste sig der i den Lethed og Hurtighed, hvormed han lærte Sproget, saa at han allerede efter nogle Maaneders Ophold ved en common school kunde skrive engelske Breve i et temmelig korrekt Sprog. Men han havde ogsaa et kraftigt Hjælpemiddel i sin usedvanlig store Lærelyst. Da han var fattig, havde han ikke saa let for at tilfredsstille denne; men hans Fremgangsmaade var, at han først ved at holde Skole eller ved andet Arbeide fortjente sig nogle Penge og derpaa anvendte disse til selv at gaa paa Skole. Og selv naar han arbeidede, brugte han flittig ikke alene enhver Fristund, men enhver mulig Anledning til at fortsætte sine Studier. Saaledes har han selv fortalt, at han har gaaet bag Plougen og læst latinsk Grammatik.

Endnu samme Vinter — i Begyndelsen af 1859 — vendte han tilbage til Wisconsin og besøgte sammen med vore nuværende Prester Hovde og S. S. Reque en engelsk Høiskole i Madison. Om Høsten gik han med Hovde og en anden ung

Nordmand til en Høiskole i Evansville, Wis., hvorhen en af hans Lærere fra Madison var flyttet. Vaaren 1860 holdt han engelsk Skole paa Liberty Prairie og gik samme Aar til Concordia College i St. Louis, hvor han blev indtil Mai 1861, da Krigen nødte denne Skole til midlertidig at slutte sin Virksomhed. Da derpaa den norske Synode i September samme Aar begyndte sin egen Læreanstalt, foreløbig i Nærheden af La Crosse, kom ogsaa Knut Bergh did som Elev; men allerede da begyndte den Sygelighed, som aldrig siden ganske ophørte, og han maatte derfor allerede til Jul forlade Skolen. I de følgende Aar var han fornemmelig beskjæftiget dels som engelsk, dels som norsk Skolelærer i Big Canoe, medens han ved Siden deraf paa egen Haand altid søgte at fortsætte sin Uddannelse. Den 1ste September 1864 traadte han atter ind i vort College, som i 1862 var kommet til Decorah, men maatte atter til Jul udtræde, fordi hans Helbred led for meget ved Opholdet ved Skolen. Imidlertid blev hans Tjeneste flere Gange benyttet til at undervise ved Colleget, naar Lærerne maatte være fraværende ved Synode- og Prestemøder. I en Attest, som meddeltes ham fra Colleget i Juli 1865, heder det, at han "har vist sig af Gud udrustet med meget gode Evner, navnlig med en mere end almindelig Gave til saavel skriftlig som mundtlig at udtrykke sine Tanker i et let og smukt Sprog". Han blev derfor ogsaa, da hans Helbred syntes at forbyde ham en længere Skolegang, gjentagne Gange opfordret til at uddanne sig til Prest ad den kortere, praktiske Vei; men han vovede ikke at forsøge derpaa. Alligevel havde han altid, og især i den senere Del af sit Liv, megen Interesse for theologisk Læsning og theologiske Samtaler, og han beklagede ofte, at han ikke havde faaet mere Anledning til at beskjæftige sig dermed.

Han fortsatte med at holde Skole i Big Canoe og Omegn, saaledes ogsaa i Spring Grove og en Tid for Menigheden i

Decorah; hans Begavelse som Lærer blev ogsaa saa anerkjendt, at man bød ham en Løn, som dengang vist saare sjelden blev en common school-Lærer tildel. Til megen Nytte og Glæde var det ogsaa, at han overalt, hvor han var Lærer, søgte at faa Sangskoler i Gang; han havde selv en vakker Sangstemme og var, som man kunde vente, en fortræffelig Instruktør. Ved Siden heraf studerede han Retsvidenskaben, fornemmelig under Veiledning af den paa disse Kanter vel bekjendte og anseede Dommer Burdick i Decorah, og bestod i 1869 den Prøve, der gav ham Adgang til at virke som Sagfører.

Men inden dette skede, var der indtraadt en Vending i hans Livsvirksomhed. Vor Synode havde i 1869 besluttet at udvide Kurset ved Skolelærerafdelingen af vort College til et treaarigt. Hidtil havde det kun været toaarigt og nærmest anlagt paa at skaffe den nødvendige Kundskab i Norsk og Religion. Engelsk læstes naturligvis ogsaa; men man forudsatte, at de, der vilde blive Lærere deri, maatte gaa en Tid paa en engelsk Høiskole for der at vinde den fornødne Dygtighed i dette Fag. Af mange Grunde fandt imidlertid Synoden det ønskeligt, at vor egen Høiskole søgte at bringe de Skolelærere, den uddannede, saa vidt ogsaa i Engelsk, at de i Regelen ved sin Dimission skulde kunne overtage en Commonskole. Men skulde dette ske, maatte Undervisningstiden gjøres et Aar længere, og der maatte skaffes flere Lærerkræfter. Synoden bemyndigede derfor Kirkeraadet til, naar det troede at kunne skaffe de fornødne Midler og at kunne erholde en dertil skikket Mand, at faa ansat en ny Lærer ved det Norske Luther College i Decorah. Da nu Knut Bergh netop opholdt sig i Decorah for at fuldende sit juridiske Studium, lykkedes det os allerede fra 1ste September 1868 at faa ham til at overtage nogen Undervisning ved vort College, og fra det følgende Skoleaar (1ste September 1869) modtog han fast Ansættelse som Professor og ofrede fra nu af al sin Tid og Kraft til denne Gjerning. At

være Lærer havde vel overhovedet altid været den Gjerning, hvortil hans Sind mest havde staaet, og hvorfor han især var begavet. Hans Undervisning var i en sjelden Grad livlig og fængslende, og hans Maade at omgaaes Disciplene paa vandt ham alles Hjerter. Men de Gaver, som gjorde ham til en saa fortrinlig Lærer, vilde naturligvis ogsaa i andre offentlige Stillinger aabnet ham en glimrende Løbebane. Især kommer hans Veltalenhed her i Betragtning. Ved forskjellige Leiligheder optraadte han som Festtaler, næsten altid paa Engelsk (hvori han snart blev dygtigere end i Norsk), og den almindelige Mening var, at her paa langt Hold ikke fandtes nogen Amerikaner, der kunde maale sig med ham som Taler. Det er let at indse, at en saadan Mand som Jurist og Politiker ret kunde have gjort, som det heder, sin Lykke i Verden, og de Tilbud, der fra andre Kanter gjordes ham, da han blev kaldet til Professor ved vort College, var ogsaa saadanne, at de beskedne Vilkaar, vi kunde byde ham, ikke kunde taale nogen Sammenligning dermed. Desto mere maa vi glæde os over, at han af Kjærlighed saavel til Lærergjerningen som til Guds Ord og Kirken modtog vor Kaldelse.

Men han var derfor ikke blind for, at ogsaa vore Landsmænd som Borgere af dette Land burde gjøre, hvad de kunde, for at fremme den borgerlige Orden og en sund Udvikling af det politiske Liv. Han var derfor villig til at følge den almindelige Opfordring, der udgik til ham, om at lade sig vælge til Medlem af Staten Iowas Legislatur, og efter at være valgt med et ualmindelig stort Stemmetal deltog han som Repræsentant i denne Forsamlings Session fra Nytaar til April 1872. Han var i Legislaturen Medlem af flere Komiteer, deriblandt den for Skolevæsenet, og var i den Anledning med ved en af Legislaturen foranstaltet Inspektion af Statsuniversitetet i Iowa City. Vort Samfund gjorde han en væsentlig Tjeneste, idet han sammen med Senator Willett fik vedtaget en

Lov, der tillader Korporationer som vor Collegekorporation at holde Møder i enhver af de til Iowa grænsende Stater; derved kan vort Synodemøde (hvis stemmeberettigede Medlemmer udgjør Collegekorporationen) i hvilkensomhelst af disse Stater fatte Beslutninger i Collegets Anliggender med bindende Kraft ogsaa for de borgerlige Love. Men det vigtigste ved Prof. Berghs Legislaturvirksomhed var vel, at han i denne Stat, hvis norske Befolkning er saa meget mindre end Minnesotas og Wisconsins, og som derfor hidtil i det hele kun har havt et Par norske Legislaturmedlemmer, repræsenterede vor Nationalitet paa en saa værdig Maade, som — med al Agtelse for de hæderlige og dygtige Nordmænd, der har været Medlemmer af de nordvestlige Staters Legislaturer — vistnok sjelden er skeet i Nordvesten.

En anden Sag, som han ogsaa tog Del i udenfor den egentlige Skolegjerning, var Grundlæggelsen af "For Hjemmet" fra Begyndelsen af Aaret 1870. At den samme Kjærlighed til Ungdommen, der gav ham saa stor en Lyst til Lærerkaldet, ogsaa maatte bringe ham til at omfatte et saadant Foretagende med levende Interesse, er let at forstaa; men hans Helbred, som efter denne Tid snart begyndte at svigte, hindrede ham i længe at arbeide med for denne Sag.

Noget væsentligt Afbræk i hans Virksomhed gjorde hans mindre gode Helbred ikke førend i Skoleaaret 1870—71, da et Anfald af Blodspytning for længere Tid hindrede ham i at undervise. I Skoleaaret 1871—72 tillod hans Helbred ham at arbeide saagodtsom uafbrudt; men Skolen maatte undvære ham i de 4 Maaneder, han var ved Legislaturen. I Sommermaanederne efter hans Hjemkomst derfra fik han, medens Collegets Bestyrer var fraværende i henved 4 Maaneder, mere end nogensinde Anledning til at lægge sin Dygtighed og Nidkjærhed for Dagen ved den betydelige Andel, han tog i Bestyrelse, Tilsyn og allehaande Ordninger ved Skolen. Samme

Sommer var han en af Synodens Delegater ved Synodalkonferensens første ordentlige Møde i Milwaukee og deltog især med hjertelig Glæde i de Forhandlinger om Retfærdiggjørelsen, som paa Norsk er udgivne i Traktat No. 4. Men i November 1872 fik han et nyt Anfald af Blodspytning, som hindrede ham fra nogensinde mere at optage sin Skolegjerning. Han deltog i Synodemødet i 1873, men havde ikke kunnet komme til Legislaturens Extramøde i Begyndelsen af dette Aar. Han troede derfor Sommeren 1873 at burde nedlægge sit Embede, forat man kunde faa en ny Lærer fast ansat i dette og ikke længere lade det bestyre af Vikarer; men Kirkeraadet formaaede ham til kun at modtage et Aars Permission, og i Haab om derved at hjælpe paa sin Helbred begav han sig da til Norge. Dog, da Aaret var omme, saa han sig nødt til atter at begjære Afsked, hvilken Kirkeraadet da tilstod ham med Bibehold af hans fulde Løn. Ved vort sidste Synodemøde blev denne Kirkeraadets Beslutning enstemmig bifaldt af Synoden; — men netop samme Dag, som dette skede i Minneapolis, endtes hans jordiske Liv i Eide i Hardanger.

De to sidste Aar af sit Liv skulde han altsaa tilbringe i sit Fædreland, som han i sin tidligste Ungdom havde tjent i en Almuskolelærers beskedne og dog saa saare velsignelsesrige Kald, men som han siden med hele sin Slægt havde forladt for som Borger af et andet Land at virke i langt indflydelsesrigere Stillinger. Skjønt han visselig altid bevarede en varm Kjærlighed til Fødelandet, var han dog bleven mere hjemme her end der. Ikke blot, at han i sin Udvikling og Uddannelse, som han for saa stor en Del havde drevet paa egen Haand, havde optaget saa meget amerikansk; men end mere var han knyttet til Amerika ved sin Kjærlighed til den Kirke, som hans norske Landsmænd her havde bygget af det bedste Arvegods, de bragte med sig herover. Han var et Mønster paa en ægte, patriotisk norsk Amerikaner, der gjerne vil tilføre sit nye Land

alt muligt Godt fra det gamle; men han var ogsaa en trofast Søn af vor herværende lutherske Kirke, med aabent Øie og varmt Hjerte for dens Kamp og Nød, dens Kraft og Liv, dens Opgave og Pligter. Derfor brugte han ogsaa under Opholdet i Fædrelandet sine sidste Kræfter til ufortrødent at arbeide for vort Kirkesamfunds Sag ved at søge at skaffe det Prester og Lærere fra Norge; og ligesom hans øvrige Virksomhed, saaledes har ogsaa denne sidste Del af hans Gjerning været velsignet af Herren og baaret synlige Frugter, som maa fylde os med Taknemmelighed. Hvad han mere i det stille og skjulte har udrettet i den Kreds, han kom i Berørelse med, vil vel først paa hin Dag blive aabenbaret; en Anelse derom faar man, naar man læser de Beretninger om hans sidste Dage og om hans Død, som vi ogsaa her vil meddele.

Dog først noget af et Brev, han den 27de Mai skrev til Prof. J. D. Jacobsen i Decorah. Han siger deri:

"Jeg giver herved alle mine Bøger med dertil hørende Hylder og Bord til Luther-Collegets Bibliothek som Gave, og jeg beder Dig som Collegets Bibliothekar modtage dem for Bibliotheket. Der er dog et Par Bøger, som jeg ønsker undtagne, nemlig Altenburger-Testamentet og Rambachs Betragtninger, som jeg vil bede Dig give mine Søstersønner paa Hatlestad . . .

"Jeg er temmelig syg om Dagene. Søvnløshed er ogsaa kommen til, og den tager paa Kræfterne. Herren kommer snart, tænker jeg, og fører mig hjem til sig, til Saligheden, som Kristus har saa dyrt forhvervet os. Ja, Gud styrke og ophold os i Troen paa vor Frelser, indtil vi dør, saa er alting vel. Jeg ved intet til min Salighed uden Kristus og ham korsfæstet. Men saa stor er Guds Barmhjertighed mod mig store Synder, at han har skjenket mig Meddelagtighed i sin Naade i Kristo og dermed givet mig Syndsforladelse, evigt Liv og Salighed. O, hvilken Salighed at høre Herren til, om end

man hver Dag maa sukke og klage over sin Skrøbelighed og sine begangne Synder! Hvo kan fuldtakke Gud for hans Miskundhed og Naade, for alle hans Velgjerninger! Kjære Broder i Kristo, vor Tak og vor Lovsang her er saa skrøbelig, fordi vore Hjerter er saa skrøbelige; men hisset i det evige Liv vil det gaa bedre; der er ingen skrøbelige Hjerter; der vil vi mødes igjen og være med alle frelste og salige at lovsynge Guds Navn i al Evighed. Hvilken Kjærlighed, hvilken Naade, hvor ubegribelig stor! Gud velsigne Dig og Dine!

"E. S. Du er saa snil at hilse Lærerne og deres Familier og andre Venner, eftersom Anledning gives. Jeg har været bestemt paa at skrive til Prof. Larsen i Anledning af min Afsked som Lærer ved Colleget; men skulde det gaa saaledes, at jeg ikke blev istand dertil (det er med stor Anstrengelse, jeg skriver nu), da vil jeg bede Dig frembære min bedste Hilsen til mine Medlærere. Jeg takker dem af et oprigtigt Hjerte for al den Venlighed og Velvilje, hvormed de kom mig imøde, for al den Godhed, som de beviste mig paa saa mangfoldige Maader, og for, at de bar over med mine mange Skrøbeligheder. Gud velsigne dem allesammen, dem og deres! Jeg ønskede ogsaa gjerne, at Du vilde hilse Eleverne. Der er nogle Klasser endnu, som jeg læste med. Ja, den kjære Herre Gud bevare det kjære College og give Naade til, at den Gjerning, som der gjøres, altid maa gjøres med det rette Maal for Øie, i den rette Aand og i Guds Navn, blive Gud til Ære og Kirken til rig Velsignelse!"

Dette er et af de sidste, om ikke det sidste Brev, han skrev; det paatænkte Brev til Prof. Larsen fik han nok ikke Kræfter til at skrive. Om hans sidste Dage og Død heder det i et Brev, hvis Forfatter har faaet sine Oplysninger fra Landhandler Mælands Familie, hos hvem han boede, medens han opholdt sig i Eide, og hvem han var bleven saa kjær, at de, som de selv siger, længe og dybt vil savne ham:

"Som De vel ved, var han i den sidste Tid lidende; men trods sine store Smerter var han altid glad og taalmodig, og han trøstede sig med, at det kun var en kort Stund, til han fik komme derhjem, hvor han ikke skulde lide mere. Alle, som kom i Berøring med ham, selv de letsindigste, maatte agte ham; thi ved sit Liv lyste han som Staden paa Bjerget. Hans Vertinde beklagede sig engang for ham over, hvor vanskeligt hun havde for at tro. Han spurgte hende da, om hendes lille Søn var saa stor som nu, da han blev født. Da hun ikke straks svarede, gjentog han sit Spørgsmaal, og paa hendes "Nei" svarede han da, at saaledes var det ogsaa med Troen: den maatte vokse sig stor og sterk. Forøvrigt spurgtes der ikke efter: har du en sterk Tro? men: er den bygget paa Klippen Kristus? Da hun bemerkede, at hans Tro vist altid var sterk, bad han hende, at hun ikke maatte maale sin Tro efter andres; derimod skulde hun se bort fra sig og sin Tro hen paa ham, som var død og opstanden for hende. Om sin egen Tro vilde han sige, at den ofte var anfegtet, men at Herren havde lært ham at se bort fra sig og alt sit eget og ene og alene at hænge ved Kristus; thi i sig selv var og blev han en elendig og fortabt Synder; men i Jesus var han retfærdig og ren. Saaledes vidnede han om sin Frelser og søgte, syg som han var, at lede hende til Klippen, hvorpaa han selv hvilede.

"De sidste tre Uger led han især svært meget. Han kunde da ikke uden Hjælp komme fra Sengen; men som en Jesu Discipel bar han sine Lidelser med Taalmodighed. Hans Længsel efter at faa komme hjem til Faderhuset med de mange Værelser var stor. Naar hun talte med ham om, at han muligens kunde komme til Vos i Sommer, ytrede han, at han helst ønskede at faa gav til sin Frelser;. dog vilde han i dette Stykke, som hans Herre og Gud vilde. Han var saa fuldkommen løst fra alt, at der ikke lod til at være noget Baand, som mere knyttede ham til dette Liv. Kun en Ting trykkede ham

den sidste Uge. Han modtog da et Brev fra Kand. Frost, der, som De vel ved, har modtaget Kaldet til Clinton og Benton. (Brevskriveren taler derpaa noget om Brevets Indhold.) "Dette skulde været expederet," ytrede han flere Gange; "men nu kan jeg desværre ikke." . . .

"Da hans Vertinde om Morgenen den sidste Dag, han levede her, kom ind til ham, udbrød han: "For en deilig Nat, jeg har havt! Jeg har sovet hele Tiden og har nu ingen Smerter; men jeg er saa træt! Jeg tror, jeg vil sove mere." Hun sagde da: "Saa tror jeg, Jesus snart kommer til dig." Han saa paa hende og sagde: "Tror du det? Ja, hans Vilje ske! — Jeg er saa træt!" Hun gik da fra ham lidt, og da hun kom tilbage, saa hun, at der var foregaaet en stor Forandring med ham. Han saa paa hende med et, som det forekom hende, underligt Blik. Paa hendes Spørgsmaal, om han kjendte hende, svarede han Nei. Hun saa, at der i hans Sjæl var Kamp. Han begyndte da indtrængende at raabe til Herren, — en Bøn, hun ønsker og haaber aldrig at glemme. Hendes Mand kom nu ogsaa til. Berghs Sans var da saa sløvet, at han ikke kjendte ham; men Guds Ord stod dog klart for hans Sjæl. Han læste nu tydeligt disse Steder: "Saa elskede Gud Verden — —" . . . "Gud vil ingen Synders Død, men at han skal omvende sig og leve." Og atter efter en Stund: "Gud vil, at alle Mennesker skulle blive salige" — "ogsaa jeg, ogsaa jeg," gjentog han. Derpaa blev han stille. Efter en Stund udbrød han igjen: "Herre Jesus, annam min Aand!" — Atter en Stund laa han ganske stille; saa raabte han: "Nu kommer min Frelser og henter mig!" Disse var hans sidste Ord. En Stund efter sov han hen. — Imorgen, den 21de Juni, stedes "Støvhytten" til Hvile paa Gravens Kirkegaard.

"O, maatte mit Endeligt vorde som hans!"

Hans Sjælesørger, Personelkapellan Jørgensen, har efter hans Opfordring straks efter hans Død tilskrevet vor Synodes

Formand for at underrette denne derom. "Med Underretningen herom," skriver Pastoren, "bad han mig at forbinde den hjerteligste Hilsen til Dem, til Kirkeraadet og det hele Kirkesamfund, en Hilsen, som jeg er forvisset om, at enhver, der kjendte ham, vil sætte Pris paa; thi han var til det sidste gjennemglødet af den varmeste Kjærlighed til sin Gud, til Kirkesamfundet derover og til enhver, med hvem han i sit Liv var traadt i nærmere Forbindelse."

Om hans Begravelse berettes lidt i et andet Brev. Baade hans Lig og Kisten var paa det skjønneste smykket med Grønt og Blomster. Paa Kistelaaget var et sort Fløielskors anbragt, hvori hans Navn var indsyet. Past. Jørgensen skulde forrette Jordpaakastelsen. — Længere gaar Brevskriverens Beretning ikke. . . . Som vi haaber, at hans Sjæl nu er salig hos sin Gud, saa vil vi bede om, at hans Legeme maa faa hvile i Fred indtil den store Opstandelses Morgen, da det forklaret skal udgaa af Graven og i al Evighed dele Sjælens Herlighed. Gud lade os mødes glade med ham da!"

I August 1875 udstedtes følgende Opraab:

"Til Minde om Prof. Bergh. — Undertegnede opfordre herved Medlemmer af vor Kirke til at bidrage til et Mindesmærke over Prof. Bergh. Vi tænke os ikke nogen pragtfuld Gravstøtte; det Slags Herlighed vilde kun lidet have tiltalt den kjære Afdødes jævne og beskedne Sind. En simpel Sten, med en passende Indskrift, paa det Sted, hvor hans Legeme hviler, er Alt, hvad vi i denne Henseende ønske. Naar vi ikke desto mindre indbyde saa Mange som muligt til at deltage i denne Sag, saa er det, fordi vi tænke os af det sandsynlige Overskud at kunne reise ham et Minde, der netop vilde stemme med hans Sind, idet vi nemlig deraf vilde foreslaa oprettet et Legat for trængende Studerende, hvilket skulde kaldes "Knut Berghs Legat", og hvoraf det aarlige Udbytte skulde uddeles til en eller flere af de værdigste fattige Stu-

derende ved Synodens Læreanstalter. Et saadant Legat have vi tænkt os rettest sat under Synodens Bestyrelse. Vi opfordre venligst Synodens Præster, og hvem der ellers vil interessere sig for denne Sag, til at modtage Bidrag og indsende til medundertegnede G. O. Rustad. — Decorah, August 1875. V. Koren, G. Landmark, G. O. Rustad, O. N. Olsen, N. Brandt, Laur. Larsen, G. T. Lommen, L. Siewers."

Til Knut E. Berghs Minde indkom i alt $201:25, hvoraf $109.10 anvendtes til et Gravmonument, der i 1878 opstilledes paa hans Grav paa Kirkegaarden tilhørende Gravens Annex til Ulviks Prestegjeld i Hardanger. Af de tiloversblevne Penge anvendtes en Del til et Portræt af Prof. Bergh. Hans Portræt blev malet af vor bekjendte Kunstmaler H. N. Gausta og i 1883 ophængt i Læsesalen, der staar i Forbindelse med Bibliotheket.

Synoden, der var samlet i Decorah i Juni 1876, vedtog følgende Resolution: "Da Synoden har overdraget til mig at fremlægge for Synoden et Forslag til en Beslutning af Synoden i Anledning af Prof. Knut Berghs Død, tillader jeg mig herved at foreslaa for Synoden følgende Udtalelse:

Da alle, som kjendte Prof. K. Bergh, agtede og elskede ham som en rig Gave fra Herren til vor Kirke, baade for hans Troskab og Dygtighed, saavelsom oprigtige Nidkjærhed for sit Kald, saa erkjender vi det som et stort Tab, naar det behagede Herren i sin urandsagelige Visdom at borttage denne sin Tjener i hans bedste Alder fra sin Gjerning, hvor vi syntes at have saa saart Behov for hans værdifulde Arbeide.

Men da vi ved, at Guds Vilje er bedst, og tillige har hørt om den kjære afdødes salige Bortgang, saa takker vi den Herre, som gav, for den Velsignelse, vi havde af hans Tjeneste, paa samme Tid som vi ogsaa takker den Herre, som tog, da vi haaber til Guds Barmhjertighed, at Gud har taget ham ind til den salige Hvile.

Vi beder Herren velsigne Frugten af hans tro Tjeneste blandt os og efter sit Velbehag erstatte hans Bortgang; vi bevidner herved vor kjærlige Deltagelse mod den afdødes gjenlevende Fader og Søskende. Herren trøste dem med sin rige Trøst!

Ærbødigst

Jacob Aall Ottesen."

Denne Indstilling antoges af Synoden.

* * *

1868—69.

V: Arithmetik 2; VI: do. 2; III og IV: Engelsk 3; V: do. 3; VI: do. 5; ialt 15 Timer.

1869—70.

I, II og III: Engelsk 2; IV: do. 3; V: do. 3; VI: do. 4; Skol. do. 4; VI: Geografi 2; VI: Arithmetik 2; V: do. 2; IV: Algebra 2; III: do. 2; ialt 26 Timer.

1870—71, 1871—72 og Høsten 1872.

I og II: Engelsk 2; III: do. 3; IV: do. 3; V: do. 2; VI: do. 2; VI: Geografi 2; ellers som før; ialt 26 Timer.

Nils Brandt (1ste Oktober 1865—1881)

blev født 29de Januar 1824 i Slidre, Valders, Norge. I 1844 kom han til Universitetet i Kristiania, hvorfra han blev theologisk Kandidat i 1849. I 1851 blev han Prest for Rock River og Pine Lake Menigheder i Wisconsin. I 1865 blev han Prest i Decorah og Lærer ved Luther College. Han var i mange Aar Medlem af Synodens Kirkeraad. I 1882 tog han Afsked som Prest i Decorah. Siden sin Hustrus Død i 1885 har han boet hos sin ældste Søn i Brandt, S. D. Foruden de nedenfor anførte Timer læste Brandt oftere Latin privat med Begyndere.

* * *

1865—66.

VI: Latin 5; V: Tysk 2; IV: Norsk 2; VI: do. 3; Sang 3; V og VI: Forklaring 2; Sk.: Bibelforkl. 1; V: Geografi 2; Sk.: Kateketik og Methodik 2; ialt 22 Timer.

1866—67.

Sang 3, Bibelforklaring 1, Kateketik 1, Methodik 1; V og VI: Forkl. 2; VI: Latin 5; V: Tysk 2; VI: do. 3; V: Geografi 2; ialt 20 Timer.

1867—68.

V: Latin 6; V og VI: Pont. 2; Skol. 3; Sang 3; ialt 14 Timer.

1868—69.

V: Latin 6; Sang 3; V og VI: Religion 2; Kateketik osv. i Skol. 2; ialt 13 Timer.

1869—70.

I—V: Sang 2; VI: Sang 2; Kateketik i Skol. 4; VI: Forkl. og Bibelhist. 4; V: Tysk 2; ialt 14 Timer.

1870—71 og 1871—72 og 1872—73 og 1873—74.

VI: Forkl. 2, Bibelhist. 4, Sang 4, Kateketik osv. 5; ialt 15 Timer.

1874—75.

Det samme undtagen VI: Forklaring.

1875—76.

Bibelhist. 6, Sang 4; VIa: Forkl; 2; Bibelforkl. i Skol. 3; ialt 15 Timer.

1876—77.

Istedetfor VIa Religion i Skol.; Bibelforklaring 3; ellers det samme som før; ialt 16 Timer.

F. A. Schmidt. J. D. Jacobsen K. E. Bergh.
L. Siewers. N. Brandt.
K. Throndsen. Diderikke Brandt. G. H. Landmark.

1877—78.

Bibelhist. 4; Sang 3; ellers som før; ialt 13 Timer.

1878—79 og 1879—80 og 1880—81.

Sang 3 Timer.

Gabriel Hetting Landmark

(12te Oktober 1867—1876) er født 23de December 1833. Hans Fader var Prest og Provst i Strandeharm og blev senere forflyttet til Fet. Han fik Undervisning hjemme af Huslærere og reiste saa ind til Kristiania, hvor han efter at have taget Artium begyndte at studere Filologi. I 1861 tog han filologisk Embedsexamen. Han boede nu i Kristiania og forberedte unge Mænd til Examen Artium, indtil han i 1867 modtog Ansættelse ved Luther College for der fornemmelig at undervise i Latin og Græsk. Da han i 1876 vendte tilbage til Norge, blev han udnævnt til Overlærer i Kristianssund, men forflyttedes i 1882 til Latinskolen i Aalesund, hvor han fremdeles er Overlærer. Han var i længere Tid Collegets Bibliothekar.

* * *

1867—68:

II: Latin 6; III: do. 6; II: Græsk 4; III: do. 4; III: Norsk 2, V: Historie 2; V: Geografi 2; ialt 26 Timer.

1868—69 og 1869—70.

I og II: Latin 6; III: do. 6; IV: do. 6; I og II: Græsk 4; III: Norsk 2; ialt 24 Timer.

1870—71 og 1871—72.

Latin som før, 18; I og II: Græsk 3; III: Norsk 2; IV: do. 2; ialt 25 Timer.

1872—73.

Det samme undtagen Norsk IV; ialt 23 Timer.

1873—74.

I: Græsk 4; ellers som før; ialt 24 Timer.

1874—75.

I og II: Latin 6; III: Latin 6; V: do. 6; I: Græsk 4; ialt 22 Timer.

1875—76.

I: Latin 6; II: do. 6; III: do. 6; V: do. 5; Skrivning 1; ialt 24 Timer.

Knud Throndsen

er født paa Gaarden Lommen i Slidre Prestegjeld i Valders den 22de Oktober 1830 og konfirmeret i Hegge Kirke af resi-derende Kapellan H. T. Heyerdahl. I sit 16de Aar blev han optagen som Elev ved Asker Seminarium, hvorfra han i 1848 blev dimitteret med meget gode Vidnesbyrd. Han var der-efter beskjæftiget med at undervise Børn, dels som Huslærer, dels som Skolelærer i Akers Sogn ved Kristiania, dels en Tid-lang som Lærer paa Balchens Døvstumme-Institut i Kristi-ania. I 1860 var han oppe til Artium, men fik ikke ganske fuldendt Examen, da han skulde have "kontinueret" i et Par Fag, og det fik han ikke gjort. I 1864 kom han til Amerika, hvorhen hans Forældre og fem Søskende var udvandrede alle-rede i 1851. I et Par Aar var T. nu beskjæftiget som Med-redaktør af Aviser, først og længst af "Emigranten" i Madison, Wis., senere en kort Tid af "Skandinaven" i Chicago. I Slutten af 1866 kom han hjem til Iowa og har fra den Tid af for det meste været sysselsat med litterære Arbeider. Han har bl. a. oversat Altenburger-Testamentet og Dietrichs Forklaring over Luthers lille Katekisme samt udarbeidet en norsk Læsebog for Menighedsskolen. Fra 1876—87 udgav han Tidsskriftet "For Hjemmet". I 1890 udgav han paa Hr. B. Anundsens

Forlag en Digtsamling, "Ørkenblomster". I de senere Aar har han, væsentlig med apologetisk Formaal, beskjæftiget sig med naturvidenskabelige Studier, og som Resultat heraf foreligger to Foredrag, "Fra Naturvidenskabernes Verden" og "Bibel og Astronomi" samt et større Verk, "Bibel og Geologi".

T. bor i Decorah, hvor han i omtrent 30 Aar har været Medlem af Synodens Menighed. Medfølgende Portræt skriver sig fra omkring 1868.

K. Thr.s Broder, G. T. Lommen, er en af Luther Colleges Incorporators. Deres Fader, Thrond Lommen, var en trofast Lutheraner, der interesserede sig varmt for Oprettelsen af kirkelig Orden blandt Nybyggerne i sin Kreds. Han døde i sit nye Hjem nær Decorah i Aaret 1856, 63 Aar gammel.

K. Throndsen har tre Gange en kort Tid vikarieret som Lærer paa Luther College, først i Slutten af Vaarterminen i 1868 i Anledning af Prof. Siewers's Fravær paa en Reise til Norge, og underviste da bl. a. i Tysk i en eller to af de lavere Klasser; dernæst i Oktober 1868 under en Prestekonferens, i Religion i Qvinta og Sexta og i Tysk i Sexta; endelig i Vinteren 1869—70 en kort Tid i Latin og antagelig i Religion og Bibelhistorie, efter den bibelske Tekst, i de to nederste Klasser.

Jacob D. Jacobsen

(Nytaar 1872 til 1ste April 1881) blev født paa Gaarden Ballestad i Gjerpen Prestegjeld ved Skien, Norge, den 16de Juli 1842. Før Jacob var 1 Aar gammel, udvandrede Familien til Amerika, hvor den bosatte sig ved Pine Lake, Waukesha County, Wis.

Begge Forældrene var sygelige, og det var temmelig smaat for dem. Faderen døde i 1854 og Moderen i 1858,

begge af Tæring. Saalænge hans Hjælp var nødvendig hjemme, stod Jacob som den ældste Søn sin Moder og sine Søskende bi med alslags Arbeide paa Farmen, skjønt han tidlig viste, at han var usædvanlig anlagt for Bogen. Da hans yngre Brødre vokste til, kom han i Huset hos Pastor Brandt, og her fik han af Presten og Fruen Undervisning i Latin, Tysk og andre Fag. I 1858 reiste han sammen med nuværende Formand T. A. Torgerson og nu afdøde Lasse Fosse til St. Louis, hvor Missourisynoden dengang havde baade sit College og sit Seminar. De tre nævnte er de første Norsk-Amerikanere, som har faaet en høiere Uddannelse.

I St. Louis studerede Jacobsen nu ved Concordia College indtil Vaaren 1861. Hans Ophold der bekostedes for en stor Del ved Bidrag af Velyndere i de Menigheder, som først hjalp ham til denne Skolegang. Ogsaa senere vedblev han at nyde nogen, skjønt mindre Understøttelse til sit fortsatte Studium. Allerede tidlig blev Lærerne opmerksomme paa Jacobsens fortrinlige Evner, store Flid og exemplariske Forhold. Da Krigens Udbrud gjorde det nødvendigt, at Undervisningen blev afbrudt ved Colleget i St. Louis, reiste Jacobsen Vaaren 1861 hjem til Pine Lake, hvor han holdt Menighedsskole og arbeidede paa Farmen, hvad han ogsaa gjorde senere i Sommerferierne. Om Høsten reiste han til Ft. Wayne, Indiana, hvorhen Concordia College blev flyttet og fremdeles er. I Aarets Løb kom han igjen til St. Louis. Høsten 1863 var han i 3 Maaneder Vikar for Prof. Siewers ved Luther College. Den følgende Vinter holdt han engelsk Skole i Big Canoe, Iowa, og det følgende Skoleaar, 1864—65, tilbragte han som Elev ved Luther College. Høsten 1865 reiste han igjen til Ft. Wayne, og i 1867 havde han gjennemgaaet det hele Kursus der. Da han Høsten samme Aar begyndte Studiet af Theologi i St. Louis, var hans legemlige Svaghed—det var især Brystsvaghed — saa stor, at hans Lærere mente, han ikke vilde være

istand til at fuldende sine Studier. Han blev dog i St. Louis til Vaaren 1870, da han antog Kald som Hjælpeprest i Pastor Ottesens Menigheder paa Koshkonong, Wis. Da han maatte forlade St. Louis, før der holdtes Examen, blev han examineret af en Examenskomite, der var nedsat af Prestekonferensen, som i April holdtes i Whitewater, Wis.

Jacobsens Prestegjerning blev ikke af lang Varighed. Da Prof. F. A. Schmidt i December 1871 blev kaldet til den Norske Synodes Professor ved Concordia Seminar i St. Louis, blev Jacobsen fra Nytaar 1872 hans Eftermand ved Luther College. Som Lærer ved Luther College fandt han sin rette Plads og kom til at øve saa stor Indflydelse, som nogen der øvede i hans Tid. Hans Legeme var høist skrøbeligt, og han manglede de ydre Betingelser, som oftest ansees for nødvendige hos en Lærer. Han var høi og meget mager. Hans indfaldne Bryst og hyppige Hosten røbede den Sygdom, han saa længe bar paa, og som tilsidst lagde ham i Graven. Han var ogsaa usedvanlig bleg, og denne Blegheb forhøiedes end mere af hans sorte Skjæg. At han tiltrods for denne store legemlige Skrøbelighed saa længe kunde udføre sin Gjerning og virke til megen Velsignelse, vidnede om hans Aands Kraft og Smidighed. Vi, som har havt den Lykke at have havt ham til Lærer, lærte, naar vi var blevne fortrolige med ham, at se op til ham med den største Kjærlighed og Respekt. Vi fik alle Følelsen af, at vort Vel og vor Fremgang var hans høieste Ønske; og hans gjennemdannede Væsen, store Læsning og Lærdom bragte os til at betragte ham som den, der vidste alt og havde Svar paa alt. Nedskriveren heraf, der fulgte ham som Collegets Græsklærer, har faaet Undervisning af ham i Græsk, Latin, Hebraisk, Engelsk, Tysk og Logik. Og han syntes at være lige meget bevandret i alt dette foruden i andre Ting. Var det et Fag, han maaske særlig yndede, saa var det Græsk. Han opmuntrede ogsaa til Studium af dette Sprog

udenfor, hvad der krævedes paa Colleget. Nedskriveren heraf har saaledes læst privat med Jacobsen græske Forfattere, vi ikke rak at tage op i Klassen. I det hele opmuntrede han til megen Læsning udenfor Klassen. Han var selv vel bevandret i den engelske, tyske og norske Litteratur, og han gav Eleverne saadanne Impulser, som bragte dem til at benytte en Del af sin Fritid til Læsning af Litteratur. Han gav ogsaa Stødet til Dannelsen af Bibliotheket "Mimer", som senere er bleven indlemmet i Collegets Bibliothek.

Da han i 1873 valgtes til Sekretær for Collegets board of trustees, og han som saadan skulde føre noget Tilsyn med Collegets Eiendomme, tog han sig med sedvanlig Energi ogsaa af dette Arbeide, gjorde en hel Del til at forskjønne Omgivelserne og fik Eleverne til at hjælpe. Trods han var en Bogens Mand som ingen anden, var Jacobsen ogsaa meget praktisk.

I Synodens Forlagsforretning blev han ogsaa meget benyttet.

Han prædikede ikke svært ofte, men tog sig adskillig af Tyskerne i Decorah, som han fik samlet til en Menighed, og for hvem han prædikede paa Tysk, indtil han fik dem til at kalde som Prest Pastor F. Lindemann, der imidlertid blot blev der et Aar.

Af Helbredshensyn reiste han Vaaren 1874 til Norge, og da han kom hjem, følte han sig betydelig styrket. Men rigtig rask blev han aldrig. Han var dog istand til at udføre sit Arbeide til 1880. Da begyndte hans Hoste at blive værre end nogensinde. Han reiste ud om Sommeren for at styrke sin Helbred, og ud paa Høsten var han istand til at overtage sine Timer ved Skolen. Men ved Juletid maatte han slutte. Han vaar nu saa svag, at han maatte holde sig hjemme. Han laa ikke tilsengs; men lige til den sidste Dag, han levede, sad eller laa han fuldt paaklædt paa en Sofa, efterat han ikke længer havde Kræfter til at gaa omkring. Han var næsten lige aands-

friſk til det ſidſte. Nedſkriveren heraf talte med ham et Par Timer, før han døde. Han laa halvt paa ſin Sofa, kunde endog tage et Par Drag af ſin Tobakspibe og var maaſke livligere end ſedvanlig; men det var den ſidſte Opbluſſen. Han ſluknede ſom et Lys om Aftenen den 1ſte April 1881. Hans ſidſte Ord var "Hvile", ſom han gjentog, da hans Huſtru holdt en kort Bøn og ſluttede med Ordene: "Kommer hid til mig, alle I, ſom arbeider og er beſværede; jeg vil give eder Hvile."

Af Mindeſkriftet om Prof. Jacobſen hidſættes følgende:

Prof. Jacobſens Begravelſe foregik Mandag den 4de April Kl. 2 Eftermiddag. I Huſet blev førſt nedenſtaaende Sang afſungen, der var forfattet af en af Collegets Diſciple:

Mel.: Med Sorgen og Klagen hold Maade.

Du Freden og Hvilen har fundet.
Ja, vi have tabt, men du vundet;
Thi ſalige ere de Døde,
Der venter en Frelſer at møde.

Lad Døden ſin Skygge udbrede
Og Grønſvær din Bolig kun klæde;
Hos os har du reiſt dig et Minde,
Der aldrig vil visne og ſvinde.

Lad voxe i Hjerternes Ager,
O Herre! den Udſæd ſaa fager,
De Ord og de Tanker, han ſtrø'de
Med Haab om en Evigheds-Grøde.

Sov ſødt, indtil Dagen fremſkinner,
Da Jeſus ſom Vaarſol oprinder,
At kalde til Glæden de Døde,
Der vented' ſin Frelſer at møde. —J Mohn.

Derpaa blev en Krans lagt paa hans Kiste fra de Disciple, der i det sidste Aar havde nydt hans Undervisning. En af dem, N. Thorlaksson, ledsagede denne Handling med omtrent følgende Ord:

"Denne Krans skulde være en Æreskrans til Professor Jacobsen fra os, som nød hans Undervisning i det sidste Aar. Vi føler det store Tab, der blot tilnærmelsesvis kan erstattes os. Vi fik høre mangt et Visdomsord, vi fik høre mangt et Trøstens Ord fra disse nu tause Læber, om end Tiden var kort — ak! altfor kort, som vi fik nyde Professor Jacobsens Samvær. Vi fik ogsaa høre fra disse samme Læber mangt et Kraftens Ord, som slog ned hos os og vakte slumrende Tanker. Disse Ord, de var simple, de kom ogsaa meget sagte; de var ikke iførte en glimrende Rhetorik, ikke fulgte af sterke Gestikulationer, heller ikke forhøiedes deres Indtryk ved en sterk, fyldig Stemme; men de gik dog alligevel til Hjertet, for de kom fra Hjertet, for de bares af den Overbevisningens Kraft, som en klar, selvstændig Tænkning i Forening med ens fulde Bevidsthed om sit Kalds hellige Pligter altid føder. Han vidste, hvad han var sat til at gjøre, denne Manden. Og for at tilfredsstille det Krav, Livet stillede til ham, satte han sit Liv ind i egentlig Forstand. Enhver maatte elske Professor Jacobsen; vi elskede ham; og vi elsker og ærer hans Minde."

Past. Brandt talte efter Afsyngelsen af et Par Salmevers nogle Trøstens Ord til de sørgenne Efterladte, og Kisten blev derpaa af Laur. Larsen, Th. Bothne, A. Veblen, H. Roalkvam, C. Narvesen og Gisle Bothne, Lærere ved Luther College, baaren ud til Vognen, som bragte den til Kirken. Ved Ankomsten hertil blev Liget modtaget af sex Menighedslemmer og baaret ind i Kirken, som allerede var ganske fuld af Mennesker saavel fra Byen som tildels fra de omliggende Menigheder, fra hvilke dog langt flere vilde have mødt frem, hvis Budskabet om Prof. Jacobsens Død havde naaet dem før Begravelsen.

Sørgegudstjenesten begyndte med Afsyngelsen af Salme 459, 1—5: "Med Sorgen og Klagen hold Maade." I Tilslutning til det sidst afsungne Vers skildrede nu Past. Brandt den Afdødes Levnetsløb, og derpaa blev følgende for Anledningen skrevne Sang sungen:

Mel.: Hjertelig mig nu længes.

Nu er den endt din Smerte,
Og opfyldt er din Bøn,
Nu glæder sig dit Hjerte
Blandt Skaren hos Guds Søn,
Nu synger du de Salmer,
Som her vi nynner blot,
Nu bærer du de Palmer,
Som gror ved Himlens Slot.

Og endt er nu dit Virke,
Din Møie og din Strid
I Skole og i Kirke
Den korte Arbeidstid;
Men Eftermælet lever
Og gjemmer tro dit Navn,
Og vore Hjerter bæver
I Tak, i Trøst, i Savn!

Hos dig vi ret fik sandet
Vor Herres Jesu Ord,
De stille udi Landet
Dog Kjæmper er paa Jord.
Dybt i dit indre brændte
En hellig Visdoms Ild,
Og mangt et Lys du tændte,
Saa ydmyg og saa mild.

Ak, tidlig vi dig miste,
Du stille Sandhedstolk!
Dog straaler fra din Kiste
En Glæde til vort Folk:
Du var vor Kirkes Ære,
Du et Exempel gav,
Som nu for os vil være
En Røst ifra din Grav.

Farvel og Tak fra dine,
Fra Hustru og fra smaa!
Men og fra alle hine,
Som her din Livsdag saa!
Vort Savn er dybt, — dog under
Vi nu dig Hvilen sød,
Og efter dig vi stunder,
Hvor Kristus Veien brød.—TH. B.

Derefter besteg Past. Koren Prædikestolen og holdt den Tale, som nedenfor meddeles. Saa sang man Salme 400; 1. 2.: "Jeg ved mig en Søvn i Jesu Navn", og Prof. Larsen holdt derpaa en Tale. Hertil knyttede han efter Opfordring af Past. Wulfsberg som Formand for Synodens Forlagskomite en Udtalelse af dennes og hele Kirkesamfundets taknemmelige Paaskjønnelse af, hvad Prof. Jacobsen ogsaa paa dens Felt havde virket for Guds Rige. Og endelig talte Prof. Stub omtrent følgende Ord:

"Paa det theologiske Seminariums Vegne, i theologiske Læreres og Studenters Navn bringer jeg dig, du kjære hjemgangne Prof. Jacobsen, vor inderlige Tak for, hvad du har været ogsaa for os. Jeg bringer dig vor Tak for, hvad du har været for os i Livet ved dit rastløse Virke, for, hvad du har været for os ved din Taalmodighed under Korset, og en-

delig for, hvad du har været for os ogsaa ved din stille Død. Vi føler det saa dybt, saa dybt, hvad vi har tabt i dig, og vi kan nok ikke nu se, hvorledes du skal kunne erstattes iblandt os. Thi du stod for os som "Theologen", dannet, rustet og hærdet ved din Bøn, dit Studium, din Anfegtelse — særlig skikket for det store Livskald, du havde at udføre. Faa forstod som du, hvilken Betydning en grundig videnskabelig Uddannelse har for dem, der skal vorde Ordets Tjenere. Faa forstod som du, hvilke Krav vor Tid stiller til dem, som skal være dygtige baade til at lære og til at stoppe Munden paa dem, som siger imod.

"Men fordi du forstod dette saa vel, derfor var det og, du fortærede din Kraft, for dog at gjøre dit til, at de studerende kunde faa et saa fast og solid videnskabeligt, sprogligt Grundlag som muligt for det senere theologiske Studinm. Ja, du læste og gransked' og graved' aarle og silde, ikke for selv at bramme dermed, ikke for selv at vinde et Navn, men kun for dermed at tjene andre, for dermed des bedre at kunne dygtiggjøre andre for Livets og Embedets Krav. Al din Undervisning tjente et høiere Maal. Du forstod nu vistnok ikke at tænde den opblussende Begeistrings Flamme, som, ak desværre! kun saa altfor snart synker sammen igjen; men du forstod at tænde den stille, sagte Ild i de unges Hjerter, den Ild, som brænder saa roligt og sikkert. Du forstod saa stille at drage Hjerterne hen til et alvorligt Studium, at aabne Blikket for et ufortrødent Arbeides Betydning for Livet, særlig for Theologen.

"Og det ved jeg, at alle vore theologiske Studenter saavelsom de, der er udgangne fra os som Prester, vil takke dig, takke dig Livet igjennem for, hvad du var for dem baade ved din Lære og dit Liv, for den grundige Undervisning, de nød, for det Syn, du gav dem for et grundigt, alsidigt Studiums Betydning for Theologen, for den Lyst til Arbeide, for den

Tørst efter Kundskab, du vakte i dem, mindre ved Ord end ved Exempel under den største Selvfornegtelse og legemlige Skrøbelighed, som du bar med sjelden Taalmodighed.

"Jeg bringer dig ogsaa vor Tak for, hvad du har været for os ved din stille Død. Du har vist os, hvorledes Theologen bør dø. Saaledes som du bør Theologen dø: stille i Jesu Navn.

"Saa vil da vi, som er igien, arbeide og stride og lide, og naar Byrderne mangen Gang bliver saa svare, og "Dagen saa tungsomt skrider", da vil vi mindes dig, du ludende Lærer! som vistnok med nedbrudt Helbred, men dog med ubøiet Mod og usvækket Arbeidskraft til det sidste udførte din Gjerning og kun begjærede det ene af Herren, at du maatte befindes tro. Og naar vi saa følger dig Livet ud og "betragter Udgangen af din Vandel", da vil vi bede Herren, vor Gud: Vor Udgang vorde som din! Amen i Jesu Navn."

Nu blev Vers 3, 5 og 6 af Salme 400 sunget, og under Afsyngelse af Salme 462: "Hvo ved, hvor nær mig er min Ende", gik den store Sørgeskare omkring Kisten for endnu en Gang at se det kjære Ansigt, som havde beholdt sit skjønne, salige Udtryk til det sidste. Under Salmeverset: "Vær du mit Skjold og Bue" (209, 10.) blev Kisten udbaaren af de fire allerede nævnte Prester samt Past. Turmo og Prof. Breda, og den kjørtes nu til Kirkegaarden, hvor sex af Collegets Disciple, en af hver Klasse, bar den til Graven. Man sang: "O Jord, vi en Gave dig skjenke" (459, 6—9), hvorpaa Past. Brandt forrettede Jordpaakastelsen og talte de sidste Afskedsord. Saa blev der sunget: "Nu lad ham sove da i Fred" (460, 7. 8), og vi skiltes for at "gaa hjem hver til sit Sted". Maatte vi da ogsaa "til Døden os berede saa, at vi til Livet maa indgaa."

Sangen i Kirken ledsagedes af Collegets Hornmusik,

som ogsaa paa Veien saavel til Kirken som til Graven spillede Sørgemarscher.

Past. Korens Tale: Du har slaaet os tungt, o Gud, og Du vil, at det skal smerte os. Men naar Du tugter os, saa er det jo ikke for at drive os bort, men for at drage os til Dig. Hjælp os da til saaledes at tage imod Din Tugtelse, at vi baade ydmyge os under Din Haand og i Tillid haabe paa Dig, fra hvem al Hjælp kommer; Du har jo sagt, at i Hvile og i Tillid skal vor Styrke være. Amen!

Kjære Medsørgende! Det er en tung Vandring, vi har gjort herhid idag. Saare sjelden er det vel, at en saa stor Forsamling som denne er saa enig i Noget, som vi Alle ere i dette. Men saa vist som vi have Ret til at sørge, saa vist er det ogsaa vor Pligt ligeover for Ham, der har lagt Sorgen paa os, at bringe Ham vor ydmyge Tak for den Gave, som Han i den kjære Afdøde havde skjænket os, og som det nu har behaget Hans Visdom og Kjærlighed at tage tilbage. Hvor daarlige maa vi ikke være i Guds Øine med vore tunge Hjerter og vor Graad og vore Suk, om vi glemme dette. Og mindst turde dette ske her, hvor vi jo netop ere samlede for i Fællesskab at bringe vor Sorg frem for Gud og at hellige den ved Hans Ord.

Saa lader os da tage til Hjerte, hvad Han gjennem sin Apostel siger til os i Ebr. 13, 7:

"Kommer Eders Veiledere ihu, som have forkyndt Eder det Guds Ord, og, naar I betragte Udgangen af deres Vandel, da efterfølger deres Tro."

Veiledere i Guds Rige siges i den Hellige Skrift at være en Gave fra Gud; og en stor saadan Gave har vi isandhed havt iblandt os i den Guds Tjener, om hvis afsjælede Legeme vi nu er forsamlet.

Vi hørte nys gjennem hans Sjælesørgers Beretning, at han i sine sidste Samtaler havde fordret, at der ikke skulde ud-

tales nogen Ros over ham. Han havde jo Ret i at sige saa; thi hvad Ros tilkommer der en frelst Synder? Hvad har han, som ikke baade er Gave og dertilmed ufortjent Naadegave af Gud? Og dog, hvorledes skal vi kunne takke Gud for Hans Gaver, og hvorledes skal vi kunne opmuntre hverandre til at skatte disse, som de bør skattes, dersom vi ikke betragte dem og pege for hverandre paa de Fortrin, gjennem hvilke Guds Naadegaver fremskinne for os? Det er jo Guds Vilje, at disse skulle kjendes og erkjendes. Derfor har Han jo sagt, at alle Hans Børn og fremfor Alle Lærere i Kirken skulle være Lys i Verden, og at de skal lade sit Lys skinne for Menneskene, saa disse kunne se deres gode Gjerninger og ære Faderen, som er i Himmelen.

Saa lader os da til Guds Ære mindes, hvorledes dette Ord er gaaet i velsignet Opfyldelse gjennem vor kjære Professor Jacobsen; thi han har i Sandhed været et Lys iblandt os til Guds Ære. Et Lys var han af den rette Art derved, at han ikke skinnede med en fremmed, laant Glans. Thi det, der skal fortjene Navn af Lys i Guds Rige, maa have i sig noget af det Væsen, der i Guds Ord tillægges den største Mand, der har været født af en Kvinde, nemlig Døberen Johannes. Han kaldes et brændende og skinnende Lys, ikke skinnende alene. Og derfor tør vi her ved denne vor kjære Afdødes Baare mindes dette, fordi der, ringe som han var, naar vi tænke paa hint store, for alle Tider straalende Lys, dog ogsaa i hans Hjerte var en brændende Ild, tændt af Gud selv, hvoraf det Lys oprandt, i hvilket vi har glædet os. Hans egen uskrømtede Gudsfrygt, hans faste, tillidsfulde Tro til sin Frelser — det var den Ild, af hvilken de Straaler havde sit Udspring, som lyste i hans ufortrødne, standhaftige Flid og i hans Villighed til at være tro i den Tjeneste, Gud havde givet ham.

Det hører til Lysets Art, at det ikke behøver at trænge sig frem for at blive seet, og var der nogen fremfor andre sært

fremtrædende Christendommens Dyd hos ham, saa var det vel hans Ydmyghed, hans ringe Tanker om sig selv. Trænge sig frem? Nei — trænge sig tilbage søgte han, saa at vi, der kjendte hans Evner og hans Kundskaber, vel mangengang kun med et Smil kunde høre de Vidnesbsrd, som det jo altid var ham egent at give sig selv for Ringhed og Udygtighed i de Ting, hvori vi saa vel vidste, at han var os alle overlegen. Men derfor var han en ydmyg Mand, fordi han havde seet saa dybt ind i Sandheden og seet, at han var en Synder, der ikke i noget Stykke kunde bestaa for Gud, men savnede al Ros for Ham, ved hvis Naade alene han var frelst, og hvis Naade han havde at takke for Alt, hvad han var. I Guds Rige gaar det underligt til: det, som er svagt i sig selv, bliver der sterkt ved den Guds Kraft, det klynger sig til, og det, som ærligt anser sig selv for ringe — det bliver helst da vurderet og anseet.

Det hører til Lysets Art at veilede, og at veilede er jo netop Lærerens Kald; og sit Lærerkald forstod han og elskede han. Ikke det var hans Maal, at han selv skulde være Veilederen, men det, at Disciplene skulde blive godt og vel veiledede — det laa ham paa Hjerte. Hvor villigt gjorde han det ikke og med hvilken Taalmodighed og Udholdenhed! Det ved de bedst, som vare skrøbelige Disciple og havde ondt for at følge, om de end gjerne vilde; thi Disciple, som mangen anden Lærer vel i Utaalmodighed vilde vendt Ryggen eller opgivet Haabet om, dem tog han sig af, dem tog han under Armene, dem gav han Mod ved sin Overbærenhed og opmuntrede med vindende Kjærlighed; ja mangen Time af sin Tid, som han ellers aagrede saa strengt med, ofrede han for disse og lønnedes da ogsaa baade med Udbytte af sit Arbeide og med en Kjærlighed, som den falder i faa Læreres Lod.

Han aagrede med sin Tid; det minder os om, at han ogsaa deri var lig et Lys, at han under og ved sin Tjeneste fortærede

sig selv. I mindes den bøiede, skrantende, afmægtige Skikkelse, der syntes os ikke at være istand til at udholde noget Arbeide, mindst nogen anstrengende Gjerning — og dog var han uafbrudt i Arbeide, i flittigt, rastløst Arbeide saa længe, indtil Livskraften var ganske opbrugt.

Idet vi nu saaledes til Guds Ære have draget frem for vor Tanke nogle enkelte af de mange Aandsgaver og de Karaktertræk, som gjorde, at vi følte os dragne til den kjære Prof. Jacobsen med Høiagtelse og Kjærlighed, saa ligger det nær at spørge efter Frugten af hans Livsgjerning; hvor er den at søge og finde?

Da hin Tabitha, om hvem vi læse i Ap. Gj., var død, og de stod der og græd, da var det naturligt for de Sørgende, at de tog for sig og betragtede de Vidnesbyrd, hun havde efterladt sig om sin Flid og sin Gjerning i Herren. Og vi behøve ikke at gaa langt, her hvor saa mange levende Vidner om hans Virksomhed er tilstede.

I kjære Disciple, for hvem han saa gjerne arbeidede, I og Eders mange Forgjængere ved den Skole, som han hang ved med saa stor Kjærlighed, I skulle være de levende Vidnesbyrd om hans Virksomhed. I bære visselig nu Mærker efter, at I har været hans Disciple. Jeg ved, at I hang ved ham med inderlig Kjærlighed; det er en saare tung Gang for Eder i Dag at skulle følge ham til Graven; jeg ved, at I vil mindes ham, og jeg behøver ikke at bede Eder gjøre det; men ser til, at I kunne mindes ham med Glæde og god Samvittighed. Lader det, som han gav Eder, følge Eder Livet igjennem. Hvad han end lærte Eder, hvor fjernt det end kunde synes at ligge fra al Visdoms Middelpunkt — det ved I dog, at netop dette, det ene Fornødne, altid skinnede igjennem som Drivkraften i hans Gjerning og som det, der gav al anden Kundskab dens Værd. Ville I derfor i Sandhed være hans Disciple, saa ser

A. K. Teisberg. F. Lindemann.
Th. Bothne.
V. Koren.
C. Narvesen. L. S. Reque.
Jon Bjarnason. Nehem Christensen.

til at efterfølge hans Tro; det var det, der gjorde ham til, hvad han var.

Og I, kjære Lærere, I ville visselig ogsaa bære Minder og Mærker efter at have havt ham til Medarbeider i alle disse Aar; thi hvem af os, der arbeidede sammen med ham, vil ikke ofte have følt sig beskjæmmet ligeoverfor den opofrende Flid og beskedne Dygtighed, med hvilken han tjente sin Gud, og under hvilken han dog gjerne vilde være den ringeste iblandt os. Saa vil I da fremdeles i det levende Minde have ham med i Eders Lærermøder og bevare Frugten af den stille Indflydelse, han øvede, medens han endnu var der.

Og Frugt i Velsignelse vil han efterlade ogsaa for dem, som i Familielivet har staaet ham nær. For ham, som det forundtes at være hans Sjælesørger baade i Barndomsdagene og i hans sidste Aar, og som nu med sin Hustru kan dele den glade Erindring om i saa mange af de trange Ungdomsaar at have været ham til Veiledning og kjærlig Støtte. Ogsaa for den gamle, velprøvede Mand, der gav ham sin kjære Datter til Hustru, vil den kjære Svigersøns Minde bære en velsignet Frugt, og han vil nu, da han er gangen forud, dobbelt takke Gud, fordi han med faderlig Omhu og Ufortrødenhed fik være ham til Hjælp og Opmuntring i de Tider, da han allermest trængte det.

Og hvad vil hans Minde ikke være for Dig, bedrøvede Enke! Du vil takke Gud, fordi Du ved, det blev Dig forundt at lette Byrden for din kjære Husbonde; og mon Han, som hjalp Dig hidtil, nu vil forlade Dig og dine Smaa? Er det ikke saa, der staar skrevet, at Enker og Faderløse ere som særskilt tagne i Forsvar og Varetægt af Gud? O, saa glæd Dig midt i din Sorg. Gud vil tørre dine bitre Taarer og bevare for Dig det kjære Minde, som Du da vil kunne se med klare Øine.

Jeg har søgt at minde om, hvad vi har igjen af vor kjære Professor Jacobsens Gjerning iblandt os. Dog hvor lidet er ikke det, som vi saaledes med vore Øine kan se eller med vore Ord pege paa. Der er en Verden, som vi ikke kan se med Øinene, og i denne, i Aandernes Liv er det, vi maa søge de Guds Aands Virkninger, som han frembringer ogsaa gjennem den skrøbelige Menneske-Aand, som Han tager i sin Tjeneste. Vi maa mindes de Ord, vor Herre Jesus sagde ved Lazarus's Grav: "Kunde du tro, skulde du se Guds Herlighed", og det store Syn, som Profeten Elisas Tjener fik, da Gud paa Profetens Bøn havde opladt Drengens Øine, og han fik se Bjerget fuldt af gloende Heste og Vogne trindt om Elisa. Der er i et Menneskeliv lidet, som vi kan se, og kun lidet er det da og, vi nu kan se af det, hvortil Gud har brugt denne sin Tjeners Liv og Gjerning. Som det er med mangen en Prest, at han stundom med Forundring og Tak til Gud ofte efter Aars Forløb gjenfinder Ord, som han engang har talt, men ikke selv længer mindes, dog omhyggeligt gjemt og frugtbærende i et eller andet Christenhjerte, saa vil det ogsaa være her. Kunde vi se de mange velsignede Frø, som Gud gjennem denne sin Tjener har nedlagt i de mange Disciples Hjerter, — Frø, som leve, spire og paa forskjellig Maade bære Frugt — hvor vilde vi da undres og prise Gud! Men kan vi end kun se en saare liden Del deraf, nok ville vi dog kunne se, vi, der har staaet ham nær, til at kunne opmuntres til at stræbe at efterfølge hans Tro. Vil vi bevare, hvad vi hos ham have seet og hørt, da vil vi først og fremst kraftigt mindes om det, som for ham var det Øverste, Christus i Guds Ord. Vi vil styrkes i den faste Overbevisning, i hvilken han levede og arbeidede, og i hvilken han er gangen til Hvile, at ingensteds er Christi Ord saa klart erkjendt og trofast bevaret og lydigt bekjendt som i den gammel-lutherske Bekjendelse, til hvilken han var bleven ført gjennem de høit benaadede Lærere, som han altid min-

dedes med saa inderlig Ærbødighed og Kjærlighed. Vi vil lære at ydmyge os i Erkjendelse af den Sandhed, at vi Intet ere for Gud og Intet formaa af os selv, og naar vi dog se, at Gud vil bruge os i vor Kaldsgjerning, saa vil vi opmuntres til Troskab den korte Stund. Min kjære ældre og yngre Ven! saa tag da til Hjertet den Paamindelse og kraftige Opmuntring, som Gud gjennem det Vidne, der taust ligger der, taler til dig — saa ogsaa din Livsgjerning i det Kald, Gud giver dig, kan blive en velsignet Sæd, og de Taarer, der engang fældes, naar du bæres til Graven, kan ledsages med Glæde over dig og Tak til Gud, saa som det idag sker med ham, som nu stedes til Hvile.

Det give os Gud for Jesu Skyld! Amen."

Ved en Sørgefest ved Luther Seminar i Madison, Wis., vedtoges følgende Resolution:

"*In Memoriam* af Prof. Jacobsen.— Da det har behaget den kjære Herre Gud at bortkalde Prof. Jacobsen fra hans Gjerning hernede og forundt ham at lytte til det livsalige Budskab af Jesu egen Mund, hvis troe Stridsmand han har været her paa Jorden, har de theologiske Studenter ved Luther Seminary sammen med Prof. Ylvisaker, som Elev af den Afdøde, fattet følgende Beslutning i Anledning af hans Død:

Det er en dybt følt Trang at kunne deltage i den Sorg, som ved Prof. Jacobsens Død har rammet hans nærmeste Kjære. Hans efterladte Hustru og faderløse Smaa har vor hjertelige Sympathi og Forbøn i denne deres tunge Tilskikkelse. Det er vort Haab, at Han, som er al Barmhjertighedens og Trøstens Gud, vil komme dem til Hjælp og styrke dem med sin aldrig svigtende Naade.

Det er os ogsaa en dybt følt Trang at kunne deltage i den Sorg, som har rammet vort Samfund og især den Skole, hvis

elskede og høit fortjente Lærer Prof. Jacobsen har været i flere Aar.

Vi, der under vort Ophold ved Luther College har lært ham at kjende som Lærer og Menneske, har ogsaa lært at agte ham og elske ham som Faa! Fred med hans Støv! Velsignet være hans Minde!

Paa Studenternes Vegne: J. N. Kildahl, S. Gunderson."

"Beslutning af Lærerne ved Luther College: I et Møde af Lærerne ved det Norske Luther College vedtoges følgende Resolution:

Besluttet, at Collegets Lærere udtaler, at den barmhjertige Gud i Prof. J. D. Jacobsen havde skjenket vor Kirke en rig og herlig Kraft, for hvilken Æren alene tilkommer Ham, som gav, som tog, og hvis Navn altid være lovet.

Besluttet, at Collegets Lærere udtaler sin dybe Sorg over det Tab, som vort Kirkesamfund i det Hele og denne Skole i Særdeleshed har lidt ved Professor Jacobsens Bortgang, men at de tillige udtaler det Haab, at Kirkens Herre i sin Visdom og Naade vil give Erstatning for den kjære Broder, som Han har taget hjem til sig.

Besluttet, at Collegets Lærere bevidner den Afdødes Efterladte sin hjertelige Deltagelse."

Den 3die Mai sendte "de amerikanske Studenter" i Kristiania, tidligere Elever ved Luther College, Resolutioner i Anledning af Jacobsens Død.

Da Fællessynoden mødte i Spring Grove, Minn., 1881 (25de Mai til 1ste Juni), vedtoges følgende Resolution:

"Den i Anledning af Prof. Jacobsens Død nedsatte Komite indstillede som følger:

1. Da det har behaget Gud at borttage vor kjære Broder J. D. Jacobsen, Professor ved Luther College i Decorah, vil Synoden udtale, at den med Sorg har hørt om det store Tab,

som vor Kirke har lidt ved at miste Prof. Jacobsen, da den erkjender, at Gud havde udrustet ham med rige Gaver og forhjulpet ham til med stor Troskab og i kristelig Ydmyghed at bruge disse i sin Herres Tjeneste. Paa samme Tid, som derfor Synoden takker Kirkens Herre for al den Velsignelse, som Herren havde givet os ved den kjære afdødes opofrende Flid og beskedne Dygtighed, beder den Gud lære os at tage mod denne Tugtelse saaledes, at vi ydmyger os under hans Haand og i Tillid haaber paa ham, fra hvem al Hjælp kommer og derfor, om saa er hans Vilje, den Hjælp, at dette vort Tab kunde erstattes hos os.

Idet Synoden vil bevare Prof. Jacobsens Minde med samme Kjærlighed, Agtelse og Taknemlighed som den, hvormed han i sit Liv var omfattet af alle fromme Kristne, som kjendte ham, bevidner den ogsaa sin hjertelige Deltagelse med hans Hustru og Børn og øvrige Slægtninge og beder Herren trøste de bedrøvede og lindre deres Saar.

Synoden bevilger hans efterladte Enke og Børn en aarlig Understøttelse af $200 for hende og $15 for hvert Barn indtil videre, hvilket udredes af Lærerlønskassen. — Nils J. Raabølle, H. Nilsen, J. A. Ottesen."

Synoden vedtog enstemmig denne Indstilling med den Forandring efter Pastor H. A. Preus's Forslag, at den satte Enkepensionen til $300 i Stedet for $200.

Denne Pension udbetaltes Enken indtil 1891, da hun ikke længere ønskede at modtage den.

Da Prof. Jacobsen døde, indførtes den Skik, som endnu er bevaret, at Eleverne i Skolens øverste Klasse Kl. 4 om Morgenen den sidste Dag, de er paa Skolen, kjører ud paa Gravpladsen for at lægge en Krans paa hans Grav. Da Fru Brandt og Prof. Narvesen blev begravet sammesteds, følges ogsaa samme Skik med deres Grave.

Sommeren 1881 reistes af fordums Elever paa Jacobsens Grav et Monument, der foruden Navn og Datoer har følgende af Pastor V. Koren forfattede Inskription:

From og ydmyg,
Lærd, beskeden,
Ren ved Jesu blodig Tvæt,
Sædemand for Evigheden,
Virked trofast, døde let.

Sommeren 1883 blev et Oljeportræt af Prof. Jacobsen hængt ind i Læseværelset, som staar i Forbindelse med Bibliotheket. Det er malet af H. N. Gausta efter Bestilling af Alumniforeningen.

Foruden de faste Timer, som opregnes i det følgende, gav Jacobsen ogsaa oftere Privattimer, især i Græsk.

* * *

1863 (2den Sept. til 1ste Nov.)

Skrivning	1	Time
Latin, III og IV	7	Timer
Tysk, V	3	"
Græsk, IV	3	"
Mathematik, IV og III	2	"
Mathematik, VI	2	"
Geografi, V	2	"
Engelsk, VI	3	"
Engelsk, V	2	"
I alt	25	Timer

1872—73.

Mathematik og Engelsk i Skolekl.: 8; IV: Græsk 4; I og II: Religion 2; do.: Logik 1; do.: Tysk 2; VI: Latin 6; I: Græsk Test. 1; i alt 24 Timer.

1873—74.

I og II: Engelsk 2; III: do. 1; III og IV: do. 3; V: do. 3; VI: do. 4; Sk., V og VI: do. 3; Sk. IV: do. 3; I og II: Religion 2; I og II: Rhetorik og Logik 1; I og II: Tysk 2; I og II: Græsk Test. 1; i alt 25 Timer.

1874—75.

I og II: Religion 2; VI: do. 2; II: Græsk 4; I og II: Engelsk 2; III: do. 2; Sk. Kkbg. 2; I og II: Græsk Test. 1; I og II: Logik 1; i alt 16 Timer. (Ikke fuldstændig.)

1875—76.

I: Hebraisk 3; I: Græsk 4; II: do. 4; I og II: Engelsk 3; III: do. 3; IV Sk.: do. 1; I og II: Religion 2; do.: Tysk 2; do.: Logik 1; do.: Græsk Test. 1; i alt 24 Timer.

1876—77.

I: Græsk 3; II: do. 3; I: Hebraisk 4; II: Latin 6; I og II: Logik 1; do.: Engelsk 3; do. Tysk 2; II: Græsk Test. 1; I og II: Græsk 1; IV Sk.: Engelsk 2; i alt 26 Timer.

1877—78.

I: Latin 6; do.: Græsk 5; II: do. 6; III: do. 5; I: Hebraisk 4; i alt 26 Timer.

1878—79.

I: Religion 2; do.: Latin 6; do.: Græsk 5; II: do. 6; IV: do. 5; I: Tysk 2; i alt 26 Timer.

1879—80.

I: Græsk 6; II: do. 6; III: do. 6; I: Religion 2; I: Tysk 3; i alt 23 Timer.

1880—81 (Januar).

I: Græsk 6; II: do. 6; I: Tysk 3; I: Religion 2; i alt 17 Timer.

Heinrich Julius Manfred Alexander Seippel

(1873—1874) blev født i Kristianssand, Norge, i 1851. Ved Universitetet i Kristiania tog han filologisk Embedsexamen i 1873. Han modtog da Ansættelse ved Luther College; men Aaret efter vendte han tilbage til Norge, hvor han siden 1886 er Professor i semitiske Sprog.

* * *

1873—74.

VI: Latin 8; III: do. 6; II: do. 3; II: Græsk 4; III: do. 4; i alt 25 Timer.

Nehem Christensen

blev født 13de Mars 1848 i Ozakee County i Wisconsin. Til Luther College kom han i 1866 og dimitteredes i 1872. I St. Louis tog han theologisk Embedsexamen i 1875, hvorefter han blev Missionsprest i Missouri og Kansas. Senere flyttede han vestover og virkede som Prest i Idaho og Washington. Sit sidste Aar var han Redaktør af "Pacific Herold". Han døde 10de Juni 1896 i Parkland, Wash.

Christensen var Lærer ved Colleget fra Nytaar 1872 til Skoleaarets Slutning samme Aar. I den Tid vikarierede han for Bergh, Landmark og Larsen.

Jon Bjarnason (Feb. 1874—1875)

blev født den 15de November 1845 paa Gaarden Thvatta paa Island. I 1865 havde han gjennemgaaet Latinskolen i Reykjavik og i 1869 det theologiske Seminar dersteds. Efter i en

kort Tid at have været Kapellan hos sin Fader i Kælfafell flyttede han i 1870 til Reykjavik, hvor han underviste ved Latinskolen til 1873, da han udvandrede til Amerika. Han havde i 1874—75 midlertidig Ansættelse som Lærer ved Luther College. Sammen med Rasmus Anderson udgav han i 1875 et Par islandske Sagaer paa Engelsk. Høsten 1875 var han Medredaktør af "Skandinaven"; i 1876 overtog han Redaktionen af "Budstikken" i Minneapolis. Samme Aar modtog han Kald som Prest for en islandsk Menighed i Winnipeg, Canada, hvor han blev til 1880, da han vendte tilbage til Island. Her var han Prest til 1884, da han igjen modtog Kald som Prest for en islandsk Menighed i Winnipeg. I 1885 stiftede han det islandske Kirkesamfund i Amerika, og Bjarnason blev Samfundets Formand.

* * *

1874—75.

IV: Geografi 2; V: do. 2; IV: Latin 6; IV: Græsk 4; VI: Latin 6; ialt 20 Timer. (Ufuldstændig Opgave.)

Cornelius Narvesen (1873 til 24de Juli 1884).

Efter "Kirketidende" 1884 hidsættes følgende Biografi:

Cornelius Narvesen er født i Eggedal, Annex til Sigdal, Norge, den 23de Juni 1841. Hans Forældre var Narve Haakonsen Grønhovd og Hustru Gunhild Haldorsdatter. Han døbtes i Eggedals Kirke den 4de Juli 1841. Der var i alt 5 Søskende, som opnaaede den voxne Alder. Den ældste, Ingeborg, reiste til Amerika i 1843 i en Alder af 22 Aar og blev gift med Lars Halstenrud. Senere kom nogle af Sønnerne, og disse kostede da tilsidst Forældrene efter sig, med hvem det yngste Barn, Cornelius, fulgte i 1853, 12 Aar gammel.

Familien boede først paa Jefferson Prairie; men i 1854 flyttede Lars Halstenrud med sine Svigerforældre og deres yngste Søn til Riceford, Houston Co., Minn. Her har denne Familie siden boet, og den bor der endnu, forsaavidt Døden ikke har taget dens Medlemmer bort. Narve Haakonsen døde allerede i 1867; men den gamle Moder lever endnu, 84 Aar gammel, og har altsaa nu maattet overleve sin yngste Søn. Lars Halstenrud døde i Mai sidstleden. En Søn af ham var den unge, haabefulde Prest Reier Larsen, der døde i Spring Grove 27de Oktober 1878. Hvad de andre Sønner af Narve Grønhovd angaar, saa nedsatte en af dem, Haakon, sig i Spring Grove, hvor han for nogle Aar siden døde; en anden, Narve, bor nu i Ada, Minn., og en tredie, Haldor, i Humboldt Co,, Jowa.

Cornelius Narvesen var altsaa 12 Aar gammel, da han kom til Amerika. Hans Forældre var fattige og kom aldrig til at eie eget Land her. Han selv eiede heller intet, men maatte arbeide sig frem. Ved Flid og Sparsommelighed lykkedes det ham ogsaa at betale baade for sin egen Overfart fra Norge og tildels ogsaa for sine Forældres. Ved Siden af det tunge Arbeide søgte han at samle sig Kundskaber; men det gik vel her med ham som med saa mange andre af vore stræbsomme Nybyggere, at de lider for meget ondt og anstrenger sig over sine Kræfter. Han fik vist allerede tidlig et Knæk, som lagde Spiren til den Sygdom, der kaldte ham bort i hans bedste Alder. Hans venstre Skulder var lavere end hans høire, og det kom, blev der sagt, deraf, at han i saa ung en Alder havde maattet bære og løfte saa tungt.

Da Familien i 1854 flyttede til det sydlige Minnesota, drog den gjennem Decorah, som da var i sin allerførste Begyndelse. Kort forud, nemlig til Jul 1853, var Past. V. Koren kommen fra Norge og havde bosat sig 5—6 Mil fra Decorah; men nogen anden norsk Prest fandtes ikke vestenfor Missisippi. J Territoriet Minnesota var der ingen. Past. Koren

fik derfor snart en udstrakt Missionsmark og besøgte da ogsaa Nybyggerne i Houston County. Senhøstes 1857 kom den første faste Prest til de Norske i Minnesota, nemlig F. C. Claussen, der bosatte sig i Spring Grove eller, som man da hellere kaldte det, paa Norwegian Ridge. Først nu fik Cornelius Narvesen Anledning til at gaa til Konfirmation, og han blev konfirmeret blandt Past. Claussens første Konfirmander 15de Søndag efter Trinitatis 1858, over 17 Aar gammel. At Presten havde fundet ham at være en mere end almindelig flink Konfirmand, kan skjønnes deraf, at han straks fik ham ansat til at holde Skole. Cornelius var i sin Ydmyghed ikke meget villig til dette, men slog sig dog til Ro med den Tanke, at Presten jo saa godt kjendte hans Kundskaber, og naar han fandt ham dygtig nok, saa fik han vel selv ikke gjøre nogen Indvending. Han holdt da i de følgende Aar oftere Skole i Norwegian Ridge Menighed.

Vaaren 1862 vendte han tilbage til Jefferson Prairie for at søge Arbeide og vandt under sit Ophold der en faderlig Ven i Thor Halvorsen, som senere flyttede op i Nærheden af Decorah og nu er Medlem af Madison Menighed. Fra ham har vi som Svar paa vor Henvendelse til ham faaet et Brev, hvoraf vi her skal tillade os at meddele følgende:

"Vaaren 1862 kom Cornelius Narvesen til Jefferson Prairie, Rock Co., Wis., for at høre efter Arbeide. Jeg brugte dengang en Farm paa share for Thore Helgesen, og jeg trængte en Gut hele Sommeren. Jeg traf heldigvis paa denne (for mig dengang fremmede) Dreng, og vi blev straks enige om, at han skulde arbeide for mig i 8 Maaneder for 100 Doll. (Lønningerne var dengang smaa mod nu.) Han havde ikke arbeidet mange Uger hos mig, førend jeg blev inderlig glad i denne unge, flittige, flinke, oplyste og beskedne Dreng, saa han blev mig en meget kjær Ven, og med alle mine Skrøbeligheder fattede han ogsaa Godhed for mig. Da vi, som sagt,

snart var blevne fortrolige Venner, saa spurgte jeg ham en Dag, hvad som bevægede ham til at reise saa lang Øst for at søge Arbeide. Narvesen svarede: "Det skal jeg gjerne sige dig; jeg har for Nøds Skyld maattet holde lidt Skole i Claussens Menighed, og dette liker jeg ikke, fordi jeg ikke har de nødvendige Kundskaber til at være Skolelærer.. Men hvis jeg blev deromkring, saa slipper jeg ikke gamle Claussen; derfor tænkte jeg, det var bedst at reise væk en Tid." Narvesen var hos mig mere end 8 Maaneder. Vi blev færdige med Høstarbeidet, inden 7 Maaneder var tilende, saa jeg havde ikke andet Arbeide for ham end Vedhugst, som kunde gjøres om Vinteren, hvad Tid det skulde være, medens der i Nabolaget var god Fortjeneste med at husk corn. Jeg undte Narvesen alt godt, og jeg sagde til ham, at han gjerne maatte gaa ud at husk corn paa egen Regning, saalænge dette Arbeide var at faa; han kunde arbeide ud sin Tid hos mig senere. Han sagde: "Du skal nok have Tak; men du er ikke tjent med det. Dagene bliver kortere jo nærmere Jul." — "Jo," mente jeg, "jeg er vel tjent, og du kommer hjem hver Søndag; og din Vask skal blive gjort her nu som ellers." Han takkede, og som sagt, saa gjort. Han fik Arbeide hos en Tysker straks ved, hvor han blev elsket og afholdt som sedvanlig af alle, der lærte ham at kjende. Da der om Vinteren og Vaaren 1863 kom to af min Kones Søskendebørn over til mig, for en af hvilke jeg havde udlagt Fragten, saa fik Tyskeren sit Ønske opfyldt, at faa Narvesen som stadig Dreng for Sommeren 1863. I modsat Fald havde han nok kommet til at arbeide hos mig ogsaa denne Sommer. I denne Tid var Narvesen ogsaa som oftest min Søndagsgjest og fulgte med til Kirken, naar vi havde Gudstjeneste. Da han havde udtjent hos Tyskeren, reiste han tilbage til Minnesota. Da jeg i 1864 var kommen her til Iowa og paa Indvielsesdagen for Luther College (14de Oktober 1865) kjørte derop, traf jeg min kjære Ven igjen blandt Collegets Elever, merket som en af

dem, der skulde vise de besøgende omkring i Bygningen. Jeg udbrød da ved Gjensynet: "Nei, skal jeg finde Dem igjen her, og det som Elev ved vor Prestestole?" — "Ja," svarede Narvesen, "man vil endelig have mig til Skolelærer, og saa faar jeg prøve at lære noget; nu har jeg netop været her længe nok til at indse, at jeg ikke kan noget." Baade medens han var Elev, og efterat han blev Lærer, har Narvesen aflagt mange Besøg i mit ringe Hjem. Ved et af disse medbragte han til Foræring Dr. Walthers Huspostille, hvori jeg har følgende Linjer med hans egenhændige Skrift: "Erindring til Thor Halvorsen fra C. Narvesen, Luther College, Mai 1878."

I September 1865 indtraadte Narvesen, og i Oktober s. A. hans Søstersøn, Reier Larsen, som Elev ved vort College; men medens den sidste gjennemgik den hele Latinskole, gik Narvesen ind i Skolelærerklasserne og blev færdig fra dem allerede i 1867. Vore Skolelærerklasser var paa den Tid endnu ikke beregnede paa at dygtiggjøre sine Elever til mere end at blive norske Menighedsskolelærere; det var først i 1868, at de udvidedes til ogsaa at skulle forberede for den engelske Skole. Narvesen var imidlertid ikke fornøiet med bare at være uddannet til norsk Lærer; han vilde ogsaa dygtiggjøre sig til engelsk. Han havde et aabent Øie for Nødvendigheden af begge disse Ting, baade at den lutherske Tro, vor bedste Arv fra vort gamle Hjem, blev bevaret, og at vort hertil indflyttede Folk blev vel hjemme i sit nye Lands Sprog og Forhold. Han studerede derfor ogsaa omtrent et Par Aar ved Normalskolen i Winona. Men det tog ham Tid at komme gjennem med alt dette. Hvad hans Skolegang kostede, maatte han selv skaffe sig tilveie, og han maatte derfor i Mellemtider selv holde Skole for derefter igjen at kunne gaa paa Skole selv.

Da han var færdig i Winona, blev han i 1870 fast ansat som Skolelærer for Menigheden i Spring Grove, og det var da vel nærmest Tanken, at han nu skulde slaaet sig til Ro der

og virket baade som Menigheds- og som Distriktsskolelærer; thi dette store norske Settlement og denne talrige lutherske Menighed maatte antagelig kunne byde ogsaa en saadan Lærer, der havde anvendt saa meget paa sin Uddannelse, et anstændigt Udkomme. Kort efter mistede Menigheden sin Prest, idet Past. F. C. Claussen døde den 23de Oktober 1870. Kaldet stod da ledigt i henved et Aar, og i denne Tid besørgede Narvesen Forberedelsen af en Flok Konfirmander, som om Sommeren 1871 konfirmeredes af Past. Brandt, og som skal have vist sig meget vel forberedte. Den nye Prest, S. S. Reque, som den 27de og 28de September 1871 indførtes i Menighederne, fandt i Narvesen en af sine bedste Støtter. Han mindes endnu med Taknemmelighed bl. a., hvorledes Narvesen paa Diskussionsmøder, som holdtes i Menigheden over den Augsburgske Konfession, stod ham trolig bi med sine gode og træffende Bemerkninger. Saaledes voksede han sig stedse fastere sammen med disse Menigheder, hvor han allerede havde tilbragt den større Del af sit Liv, og det saa ud til, at han for bestandig skulde blevet der. Men Herren havde Brug for ham i en anden Stilling.

I 1873 havde vort College begyndt sit nye Skoleaar til den sedvanlige Tid i September. Prof. K. Bergh havde for sin Helbreds Skyld begivet sig paa en Reise til Norge; men vi havde faaet sikkert Løfte paa en anden Mand til midlertidig at indtage hans Plads. Denne Mand var endnu ikke kommen; men vi ventede ham. Da indløb den 15de September den Efterretning, at han ikke kunde komme. Nu var gode Raad dyre. Dengang endnu mindre end nu stod en Lærer færdig, straks man ønskede det. Lærerkollegiet kom samme Dag sammen, og efter nogen Overveielse blev vi snart alle enige om at henvende os til C. Narvesen. Den følgende Dag reiste Bestyreren til Spring Grove, og da Narvesen kom fra Skolen for at holde sit Middagsmaaltid, blev han overrasket med den Be-

gjæring straks at komme til Decorah for at overtage en Lærerpost ved Colleget. I Begyndelsen syntes det ham umuligt; ikke ansaa han sig dygtig, og ikke kunde han gaa fra den Skole, han netop da holdt for Menigheden. Men Presten i Spring Grove vidste Udvei til at faa en anden Lærer ved Menighedsskolen og opmuntrede Narvesen til at følge det Kald, der var udgaaet til ham fra Lærerne i Decorah, som jo baade kjendte ham og sin Skoles Trang. Narvesen fulgte da opsaa Opfordringen, og faa Dage senere kom han til Decorah og begyndte sit Arbeide der.

Han kom til Colleget bare for midlertidig at fylde en Plads; men da han først var kommen der, slap han ikke derfra igjen. Han blev senere fast ansat som Professor og virkede i henved 11 Aar saagodtsom uafbrudt som Lærer der. Hans Helbred var eller ansaaes ialfald i lang Tid for at være meget god, og han forsømte sjelden eller aldrig en Time. Hans Fag var Mathematik og Geografi, hvortil i den senere Tid kom Naturhistorie og allersidst Kemi. Han var en stille, tilbageholden Mand, som anvendte saagodtsom al sin Tid udenfor Skoletimerne til at dygtiggjøre sig for disse. Han blev derfor efterhaanden overmaade vel hjemme i de Fag, som han drev, og med praktisk Skjøn vidste han ogsaa at finde den rette Maade at tage dem paa i Klasserne. Da hans Røst altid var noget svag, faldt det ham dog vanskeligere at undervise i de større Klasser, og han var vel i det hele mere skikket som Lærer for viderekomne end for de første Begyndere. Hans Omgang med Disciplene saavelsom med sine Medlærere var saadan, at vist ingen af dem, han i disse mange Aar her har levet og virket sammen med, kan have nogen Uvilje mod ham i sit Hjerte; han var et af de sjeldne Mennesker, som vanskelig kunde faa nogen Uven. De fine Ansigtstræk, som i det hele udmerker hans Slægt, var hos ham som hos Reier Larsen Udtryk for en fin og øm Sjæl, bange for at gjøre noget ondt, hensynsfuld

ligeoverfor andre, ydmyg og taalmodig ogsaa ligeoverfor Forurettelser, tro og samvittighedsfuld i Opfyldelsen af sine Pligter. Saa langt hans Syn og Erkjendelse gik, var det ham fremfor alt om at gjøre at handle ret, og at ingen med Grund skulde have noget at klage over ham eller have nogen Bedrøvelse eller Trængsel for hans Skyld. Da den Mand, der i mange Aar som Collegets Bestyrer havde været hans foresatte og derhos tillige hans Prest, i hans Dødsstund kom til ham, var det første, han bad om, dette, at hvis han havde gjort noget galt, det da maatte tilgives ham.

Den 12te November 1879 blev Narvesen gift med Bertha Marie Blixrud fra Spring Grove. Hun var en af dem, som Narvesen i 1870—71 havde forberedt til Konfirmation, og hun har havt ham til Lærer, saa langt hun kan huske tilbage, baade i den norske og engelske Skole. Deres Ægteskab velsignede Gud med tre Børn, af hvilke det ældste for 2 Aar siden døde og nu hviler ved sin Faders Side. Allerede før sin Indtræden i Ægteskab havde Narvesen faaet en tør, kort Hoste, som ikke vilde slippe ham, og uagtet han nu i sit Hus i saa mange Maader jo fik det bedre, end han havde kunnet have det i sin Ungkarlestand, saa tog hans Sygelighed heller til end af. Mange begyndte da vistnok at frygte for, at denne Hoste vilde blive hans Død; men han vedblev sin Gjerning ufortrøden, indtil Sygdommen havde taget saaledes Overhaand, at han slet ikke mere kunde tale høit, men bare hviske. Efterat han først var bleven lettet for nogle af sine Timer, maatte han i Mars ganske slutte med at undervise. Han haabede nu, at Hvile og Sommervarme skulde gjøre ham bedre; men Haabet slog feil. Endnu den 17de Mai gjorde han — den største Del af Veien alene — en Reise op til Riceford, hvor hans Svoger, Lars Halstenrud, fornylig var død, og hvor han nu for sidste Gang saa sin gamle Moder. Desværre kunde han ikke samtale med hende, da hun var for tunghørt og hans Røst for svag.

A. Sander. G. A. Evenson. A. Veblen.
G. Bothne. A. Bredesen.
H. Roalkvam.
O. J. Breda. T. O. Homme.

Efter sin Tilbagekomst herfra holdt han sig rolig hjemme. Han deltog dog i Collegets Slutningsfest den 14de Juni. Hans Kræfter tog stadig af; men han kjørte dog indtil kort før sin Død alene ind til Byen. Han var oppe og paaklædt hver Dag, endog den sidste. Om Morgenen den sidste Dag modtog han Sakramentet. Han havde allerede en Tid lang forstaaet, at hans Sygdom vilde blive Døden, og han benyttede sin Beredelsestid vel. Uden at have været meget plaget af Anfegtelser bevarede han Troen paa sin Frelser til det sidste og svarede indtil faa Øieblikke før sin Død frimodig Ja, naar man viste ham til Jesus og opmuntrede ham til at holde fast ved Frelseren med Tro og Tillid. Hans Død, som indtraf Kl. 2½ om Eftermiddagen Thorsdag den 24de Juli, var derfor visselig en Indgang til Livet. Hans Ansigt fik ogsaa, efterat Dødskampen var overstaaet, det skjønne, salige Udtryk, som vi saa ofte finder hos dem, om hvem vi tør tro, at de er døde i Herren.

Begravelsen fandt Sted den 26de. Flere saavel af hans som hans Hustrus Slægtninge havde indfundet sig; derimod var der, fordi det var Ferietid, af hans Medlærere kun 4 og af Collegets Disciple kun yderst faa tilstede. Mange af dem, der i Aarenes Løb har været sammen med ham ved vor Skole, vil vistnok beklage, at de ikke kunde være med at vise ham den sidste Ære og faa se hans Ansigt endnu engang her paa Jorden. I Huset talte Past. Eggen. Derpaa førtes Liget til Kirken, hvor Past. Koren holdt Ligprædiken over Luk. 12, 36—40, og Prof. Larsen talte nogle Afskedsord paa Skolens Vegne. Fra Kirken førtes Liget til Menighedens Kirkegaard, hvor Past. Eggen talte nogle Ord og forrettede Jordpaakastelsen.

Saa er da denne Guds Tjeners Arbeide gjort, og nu hvile han i Fred! Gud glæde hans Sjæl i Himmerig! Gud

give os altid saa trofaste, flittige og samvittighedsfulde Lærere ved vor Skole!"

Prof. Narvesen havde 3 Børn. Det ældste døde to Aar før Faderen, de to andre samme Aar som han. Synoden bevilgede Mrs. Narvesen $200 aarlig, som hun imidlertid efter eget Ønske ikke har modtaget siden 1887.

Endel af Narvesens Venner bekostede et Oljeportræt malet af H. N. Gausta. Det hænger nu i Collegets Læsesal.

* * *

1873—74.

II: Mathematik 4; III: do 3; IV: do. 3; V: do. 2; VI: do. 2; VI Sk.: do. 2; V Sk.: do. 2; Naturhistorie 3; VI: Geografi 2; IV: Sk. Forenede Staters Historie 2; i alt 25 Timer.

1874—75.

VIa: Engelsk 4; VIb: do. 2; III: Mathematik 3; V: do. 2; VI: do. 2; VIa: Geografi 2; VIb: Geografi 2; i alt 17 Timer. (Ufuldstændig Opgave.)

1875—76.

VIa: Engelsk 4; VIb: do. 2; Sk.: Fysisk Geografi 2; II: Geometri 3; III: Algebra 3; V: Mathematik 2; IV: Sk. do. 4; VIb: do. 2; VIa og b: Geografi 4, i alt 26 Timer.

1876—77.

II: Mathematik 3; III: do. 3; IV: do. 3; VIa: do. 2; VIb: do. 3; IV: Sk. do. 4; IV: Fysisk Geografi 2; V: Geogr. 2; VIa: do. 2; VIb: do. 3; i alt 27 Timer.

1877—78.

IV: Fysisk Geografi 2; V: Geografi 2; VI: do. 2; VI: Naturhistorie 2; II: Mathematik 3; III: do. 3; IV: do. 3; V: do. 3; VI: do. 2; IV: Sk. do. 4; i alt 26 Timer.

1878—79.

Al Mathematik undtagen V Sk.; Geografi som før; i alt 27 Timer.

1879—80.

Fysisk Geografi i Sk. og III 5; al Mathematik undtagen II og IV Sk.; ellers som før; i alt 28 Timer.

1880—81.

III: Fysisk Geo: 2; Mathematik undtagen i II: 19; Naturhistorie V 3; Geografi V 2, VI 3; i alt 29 Timer.

1881—82.

Al Mathematik undtagen IV og IV Sk., Geografi og Naturhistorie; i alt 27 Timer.

1882—83.

Al Mathematik og Geografi; i alt 26 Timer.

1883—84 (1ste April).

II: Mathematik 3; III: do. 3; V: do. 4; III: Fysisk Geografi 2; V: do. 2; VI: Geografi 3; VII: do. 5; V: Naturhistorie 3; i alt 25 Timer.

V. Koren (1874 til Julen 1875)

blev født 22de December 1826 i Bergen, Norge. I 1852 blev han theologisk Kandidat ved Universitetet i Kristiania. Aaret efter kom han til Amerika og blev Prest i Nærheden af Decorah, Iowa, hvor han siden har været. I 1861 blev han Medlem af Synodens Kirkeraad, i 1876 Formand i Iowa Distrikt og i 1894 Synodens Fællesformand.

Pastor Koren underviste 2 Timer i Norsk i I og II og 2 Timer i Norsk i III, og da han Julen 1875 sluttede sin Undervisning ved Colleget, overtoges hans Timer af Th. Bothne og L. Larsen.

Friederich Lindemann (1874—75)

blev født den 12te Januar 1851 i Baltimore, Md. Han var ældste Søn af senere, nu afdøde Bestyrer af Missourisynodens Skolelærerseminar i Addison, Illinois, J. C. W. Lindemann. Han gjennemgik Concordia College i Ft. Wayne og kom Høsten 1871 til Concordia Seminar i St. Louis, hvorfra han blev udexamineret som theologisk Kandidat i 1874.

Han modtog Kald som Prest for den tyske Menighed i Decorah, men blev der bare et Aar, til 1875. Fra 1893 har han været ansat som Lærer ved Seminariet i Addison.

Lindemann underviste i Tysk i de tre høieste Klasser.

Aslak K. Teisberg (1874—75)

blev født 20de September 1849 nær Deerfield i Dane County, Wis. I 1870 graduerede han fra Luther College, hvor han var Lærer i 1874—75. Han blev da Lærer ved St. Olaf's School i Northfield, Minn, hvor han var til 1880, da han flyttede til Fergus Falls og udgav "Fergus Falls Ugeblad". I 1885 flyttede han til St. Paul, hvor han først blev assist. Sekretær, senere Sekretær ved Statens Jernbanekommission.

* * *

1874—75.

II: Mathematik 2: IV: do. 3; IV Sk.: For. Staters Historie 2; IV: Engelsk 3; IV Sk.: do. 3; V: do. 2; V: Tysk 3; V Sk.: Mathematik 3; i alt 21 Timer. (Ufuldstændig Opgave.)

Lars S. Reque (1875—......)

blev født nær Deerfield i Dane County, Wis., den 12te August 1848. I 1869 graduerede han ved Luther College. Høsten

samme Aar begyndte han Studiet af Theologi i St. Louis, men maatte paa Grund af Øiensygdom slutte Aaret efter. I 1874 tog han Advokatexamen ved Iowa Statsuniversitet. I 1874—75 var han Lærer ved St. Olaf's School i Northfield. I 1875 blev han ansat ved Luther College, hvor han før i kortere Tid havde vikarieret for Bergh, nemlig i Skoleaaret 1870—71, i 1872—73 og i September 1873. I 1894 blev han af Præsident Cleveland udnævnt til Konsul i Rotterdam, Holland.

Han blev paany ansat i 1897 som Lærer ved Colleget.

* * *

1875—76.

IV: Engelsk 3; V: do. 3; VIb: do. 5; Sk.: do. 2; Math. IV 3; do. VIa 2; IV: Latin 6; VIb: Forklaring 2; i alt 26 Timer.

1876—77.

III: Engelsk 4; IV: do. 3; V: do. 3; IV Sk.: do. 2; VIb: do. 3; V og IV Sk.: do. 4; V: Math. 2; III: Latin 6; i alt 27 Timer.

1877—78.

II: Latin 6; IV: do. 6; V: Tysk 3; I: Engelsk 3; III: do. 2; IV: Græsk 5; i alt 25 Timer.

1878—79.

II: Latin 6; III: do. 6; III og IV: For. Staters Hist. 2; Sk. do. 2; I: Engelsk 3; V Sk., V og IV: do. 4; IV: Tysk 2; i alt 25 Timer.

1879—80.

I: Engelsk 3; V: do. 3; Sk. do. 5; IV: For. Staters Hist. 2; II: Latin 6; III: do. 6; III: Tysk 2; i alt 27 Timer.

1880—81.

I: Engelsk 3; V Sk.: do. 2; IV og IV Sk.: do. 2; II: Latin 6;

III: do. 6; IV: do. 6; For. Staters Hist. IV 2; i alt 27 Timer. Sluttede i April paa Grund af Sygdom.

1881—82 (fraværende).

1882—83.

I: Latin 6; II: do. 6; III: do. 6; IV: For. Staters Hist. 2; I: Engelsk 3; i alt 23 Timer.

1883—84.

I: Latin 6; I: Engelsk 3; V: do. 3; V: U. S. Hist. 4; Sk. do. 2; VII: Arithm. 6; i alt 24 Timer.

1884—85.

I: Latin 6; V: U. S. H. 4; I: Engelsk 3; IV: do. 3; IV Sk.: do. 2; VII: Arithmetik 6; i alt 24 Timer.

1885—86.

I: Engelsk 3; IV: do. 3; V: U. S. Hist. 4; I: Latin 6; IV: do. 6; Fysisk Geo. V 2; i alt 24 Timer.

1886—87.

II: Latin 6; III: do. 6; II: Engelsk 3; IV: do. 3; V: U. S. Hist. 3; V: Fysisk Geogr. 2; VII: Hist. 2; i alt 25 Timer.

1887—88.

I og II: Latin 6; IV: do. 6; V: For. St. Hist. 3; VII: Norsk 4; I og II: Engelsk 3; IV: do. 3: i alt 25 Timer.

1888—89 og 1889—90.

I og II: Latin 5; III: do. 6; IV: do. 6; V: For. St. Hist. 3; V: Fysisk Geogr. 2; I og II: Engelsk 3; i alt 25 Timer.

1890—91.

Som før undtagen Fysisk Geogr.; For. St. Hist. 5 Timer i 2 Terminer.

1891—92.

I: Latin 4; II: do. 4; I og II: do. 1; III: do. 6; IV: do. 6; I og II: Engelsk 3; i alt 24 Timer.

1892—93.

I: Engelsk 1; II: do. 1; I og II: do. 2; ellers som før; i alt 25 Timer.

Thrond J. Bothne (1875—1882)

— her citeres Halvorsens Norsk Forfatterlexicon — "er født i Vikør, Hardanger, 13de December 1835, blev dimitteret fra Stordøens Seminarium med Udmerkelse i December 1854, var Lærer i Aasgaardsstrand 1 Aars Tid, derpaa i noget over 2 Aar Lærer i Moss og fik August 1858 Ansættelse som Hjælpelærer ved Fredrikshalds lærde og Realskole, hvor han senere var Klasselærer til Sommeren 1875. Han forlod da med sin Familie Landet og bosatte sig i Amerika, hvor han blev Professor ved Luther College; denne Stilling indehavde han til Juni 1882, da han flyttede til Chicago for at overtage Posten som Redaktør af Bladet "Norden". Han var fra 1862 til 1865 Redaktør af "Smaalenenes Amtstidende" og fra 1ste Januar 1867 til Juli 1875 af "Fredrikshalds Tilskuer". I dette Blad skrev han i nævnte Tidsrum de fleste ledende Artikler foruden forskjellige Digte m. m." I 1884 begyndte han sammen med andre Bladet "Amerika", hvis Redaktør han blev. I denne Stilling blev han staaende til 1887. Senere var han i henved 7 Aar knyttet til "Skandinaven".

Da mange af hans gamle Elever ofte havde ytret Ønske om, at Luther College igjen kunde nyde godt af hans Lærervirksomhed, og da der i 1892 syntes at være en sterk Stemning herfor inden Synoden, saa skrev i den Anledning Redaktør O. M. Kalheim i "Amerika" for 25de Mai 1892 følgende: "Det

er kommet os for Øre, at der ikke er saa faa, som ønsker Prof. Th. Bothne tilbage til sin gamle Post ved Luther College, som han forlod for netop 10 Aar siden. Det vilde naturligvis ikke sømme sig for os at forsøge at øve noget Tryk enten for at faa Prof. Bothnes Valg fremskyndet eller hindret; men da vi har havt den Glæde at have havt ham til Lærer, vil vi faa Lov at give ham etslags personlig Attest. Og vi tør sige, at hvad Gave til at gjøre sit Emne overmaade interessant og tiltrækkende, Evne til at begeistre sine Elever, faa dem ikke alene til at forstaa, men føle den Sag, han opholder sig ved, hvad varmt og fængslende Foredrag angaar, har vi ikke havt nogen Lærer, der overgaar Prof. Th. Bothne. Og naar vi har sagt saa meget, har vi nævnt netop de Egenskaber, som gjør en Mand til en fremragende Lærer. Andre Egenskaber kan være ypperlige paa sin Plads; men det er disse, som specielt udmerker ham, som er født til at være Lærer for Ungdommen. Og der er sandelig ikke for mange, der har Evne til at tænde Begeistringens Glød i den unges Hjerte, som har Evne til at give det ellers tørreste Stof virkelig moralsk Værd ved Undervisningen."

Foruden, hvad der indeholdes i Fortegnelsen, som følger, kan nævnes, at Th. Bothne hvert Aar underviste et eller to Partier i Latin fra Skoleaarets Begyndelse til Jul. Det var saadanne, som i alt andet undtagen Latin var istand til at komme ind i Quinta, og ved denne Privatundervisning sattes de fleste istand dertil. Desuden gav han adskillig anden Privatundervisning, fornemlig i Oldnorsk og Fransk.

* * *

1875—76.

VI: Latin 6; V: Geografi 3; Kateketik i Sk. 3; Norsk i VI a 3; VI b: do. 7; Kkbg. i Sk. 2; V: Historie 2; i alt 26 Timer.

1876—77.

V: Latin 5; V: Historie 3; VI: do. 2; I og II: Norsk 3; III: do. 3; IV: do. 2; IV Sk.: do. 1; VI b: do. 6; i alt 25 Timer.

1877—78.

I: Norsk 2; II: do. 2; III: do. 3; IV: do. 2; V: do. 3; VI: do. 3; VI b: Historie 3; V: do. 1; V: Latin 6; i alt 25 Timer.

1878—79.

VI: Latin 6; V: Tysk 3; VI: Nordens Historie 3; I: Norsk 2; II: do. 2; III: do. 3; V: do. 3; VI: do. 3; i alt 25 Timer.

1879—80.

V: Latin 6; VI: do. 6; V: Tysk 4; IV: do. 3; Nord. Historie i VI 3; I: Norsk 2; II: do. 3; V: do. 3; i alt 30 Timer.

1880—81.

Norsk IV og VI istedetfor II og V; Tysk III 2; ellers som før; i alt 31 Timer.

1881—82.

V: Latin 6; VI: do. 5; V: Tysk 4; IV: do. 3; III: Norsk 2; IV: do. 2; V: do. 3; VI: do. 4; i alt 29 Timer.

Adolph Bredesen (1876—1878)

blev født 25de Oktober 1850 i Vaaler i Solør, Norge. I 1852 kom hans Forældre til Amerika, hvor de slog sig ned i Roche a Cree, Wis. I 1861 flyttede Bredesen til Spring Prairie i samme Stat. Han kom til Luther College i 1865, og i 1870 graduerede han. Han studerede Theologi i St. Louis og blev i 1873 Formand Preus's Kapellan. I 1876 fik han Ansættelse

som Lærer ved Luther College, hvor han blev 2 Aar. Han er nu Prest i Stoughton, Wis.

* * *

1876—77.

IV: Latin 6; VI: do. 6; VI: Engelsk 4; VIb: do. 3; V Sk.: do. 2; III: do. 2; I: Religion 2; V Sk.: Konkordiebogen 2; i alt 27 Timer.

1877—78.

II: Engelsk 3; V Sk.: do. 2; III: Latin 6; I; Tysk 2; II: do. 2; III: do. 2; IV: do. 2; V Sk.: Konkordiebogen 2; I og II: Religion 2; III: do. 2; i alt 25 Timer.

Andrew A. Veblen (1877—1881)

blev født 24de September 1848 ved Port Ulao, Ozakee County, Wisconsin. Da han var 6 Aar gammel, flyttede Forældrene til Manitowoc County i samme Stat. Da han var 16 Aar, flyttede han med Forældrene til Rice County, Minn. I 1870—71 holdt han engelsk Skole. Høsten 1871 kom han til Carleton College i Northfield, Minn., hvorfra han graduerede i 1877. Høsten samme Aar fik han Ansættelse som Lærer ved Luther College. I 1881 tog han Afsked for at reise til Johns Hopkins University, hvor han i næsten to Aar studerede Mathematik og Fysik. Vaaren 1883 fyldte han midlertidig en Stilling som Lærer i Mathematik ved Carleton College. Samme Aar blev han udnævnt til instructor i Mathematik ved Iowa Statsuniversitet. Siden 1886 har han sammesteds været Professor i Fysik.

* * *

1877—78.

III: Engelsk 3; IV: do. 3; V: do. 3; VI: do. 4; IV Sk.: do. 2; IV og V Sk. do. 3; VI: Latin 6; Skrivning 2; i alt 26 Timer.

1878—79.

II: Engelsk 4; III: do. 3; IV: do. 3; V: do. 3; VI: do. 4; IV Sk.: do. 3; V Sk.: Arithmetik 3; Skrivning 2; i alt 25 Timer.

1879—80.

I': Geometri 3; IV Sk.: Algebra 4; Fysiologi 1; V Sk.: Theory and Practice of Teach. 1; Skrivning 2; Engelsk i II, III, IV og VI: 16; i alt 27 Timer.

1880—81.

II: Geometri 3; Sk.: For. Staters Historie 3; Sk. IV: Fysiologi 1; Skrivning 2; II: Engelsk 4; III: do. 3; IV: do. 3; V: do. 3; VI: do. 4; IV Sk.: do. 3; i alt 29 Timer.

Anton B. Sander (1878—1879)

blev født i Brandvold Prestegjeld, Solør, Norge, den 4de Oktober 1851. I 1868 begyndte han ved Luther College, hvorfra han graduerede i 1874. Høsten samme Aar reiste han til Yale College, hvor han studerede i 3 Aar. Der opnaaede han den filosofiske Doktorgrad og er den første af Luther Colleges Elever, som har opnaaet denne Grad. Han var usedvanlig flittig og stræbsom, og han fik Attester af Størrelser som Noah Porter og W. D. Whitney for fremragende Dueligheb og Lærdom.

Da han havde vikarieret et Aar for Breda ved Luther College, reiste han til Flushing, N. Y., hvor han overtog en Lærerpost. Han døde den 25de Januar 1881.

* * *

1878—79.

V: Latin 6; VI: do. 6; III: Græsk 5; I: Hebraisk 4; II: Tysk 2; III: do. 2; i alt 25 Timer.

Olaus J. Breda (1879—1882)

blev født den 29de April 1853 paa Horten, Norge. I 1870 blev han Student ved Universitetet i Kristiania. I 1873 reiste han til Amerika, hvor han studerede Theologi i St. Louis. I 1875 blev han færdig og modtog Kald som Prest for Synodens Menighed i St. Paul, Minn. I 1877 modtog han Ansættelse som Lærer ved Luther College, men reiste først til Norge, hvor han i 2 Aar studerede Filologi. Efter 3 Aars Virksomhed ved Luther College tog han Afsked og reiste igjen til Norge, hvor han atter optog sine Studier ved Universitetet. I 1883 blev han udnævnt til Professor i nordiske Sprog ved Statsuniversitetet i Minnesota. Denne Stilling, som han fremdeles indehar, tiltraadte han i 1884.

* * *

1879—80.

I: Latin 6; IV: Græsk 5; IV: Latin 6; V: Historie 3; II: Tysk 2; III: Norsk 2; IV: do 3; i alt 27 Timer.

1880—81.

I: Latin 6; III: Græsk 6; IV: do. 5; V: Historie 3; II: Tysk 2; II: Norsk 2; IV: do. 3; i alt 27 Timer.

1880—81.

I: Latin 6; III: Græsk 6; IV: do. 5; V: Historie 3; I: Norsk 2; II: do. 3; i alt 25 Timer.

Halvard G. Roalkvam (1878—86)

blev født den 5te Juni 1845 i Suldals Prestegjeld, Ryfylke, Norge. I Hjembygden holdt han Skole en Tid i 16—18 Aars Alderen. Da han i 20 Aars Alderen havde gjennemgaaet Stords Seminarium, holdt han igjen Skole. I 1869 udvan-

drede han til Amerika, hvor han havde sit Hjem i Newburg, Minn. Høsten 1871 kom han til Luther College, hvorfra han i 1874 blev dimitteret til det theologiske Semiuar i St. Louis, og her blev han Kandidat i 1877. Sammen med senere Prof. Naeseth studerede han Aaret efter fornemmelig Eksegese ved Universitetet i Kristiania. Sommeren 1878 fik han fra Formand Preus telegrafisk Kaldelse til en Lærerpost ved Luther College, hvor han begyndte i September samme Aar. Han var fra 1881 Collegets Bibliothekar. I Februar 1886 modtog han Kald som Prest i Fisher, Minn. Han er nu Prest i Coon Valley, Wis.

* * *

1878—79.

IV og IV Sk.: Norsk 4; Bibelforkl., Kkbog og Katek. i Sk.: 6; Sang 4; Bibelhistorie V og VI: 4; Sk. Religion 3; V: do. 2; IV: do. 2; i alt 25 Timer.

1879—80.

Sk.: Norsk 5; VI: do. 3; Bibelhist 7; ikke Sang; ellers som før; i alt 28 Timer.

1880—81.

Sk.: Norsk 5; V: do. 3; Bibelhist. 5; Kateketik 3; ellers som før; i alt 27 Timer.

1881—82.

Sk:: Norsk 5; Didaktik 4; Bibelforkl. 2; Bibelhist. 8; IV og IV Sk.: Forklaring 5; V: Geografi 2; i alt 26 Timer.

1882—83.

IV: Norsk 2; VI: do. 3; VII: do. 4; V: Nordens Hist. 3; VI: Latin 5; IV: Historie 3; V: do. 3; Bibelhistorie 3; i alt 26 Timer.

1883—84.

VI: Bibelhistorie 3; VII: do. 3; Didaktik, Bibelforkl. og Religion i Sk.: 10; V: Norsk 3; VII: do. 4; VII Historie 2; i alt 25 Timer.

1884—85.

VI Geografi istedetfor V Norsk; ellers som før.

1885—86 (1ste Februar).

III Norsk istedetfor VI Geografi; ellers som før.

Gisle Bothne (1881—......)

blev født 7de September 1860 i Fredrikshald, Norge. I sin Fødeby gik han i 9 Aar paa Latinskolen til Vaaren 1876, da han med sin Moder og Søskende reiste til Amerika, hvor Faderen siden 1875 havde været ansat som Lærer ved Luther College. Han graduerede fra Luther College i 1878, fra Northwestern University i Watertown i 1879 og studerede derefter klassisk Filologi ved Johns Hopkins Universitet til 1880. Høsten samme Aar modtog han Ansættelse som Skolelærer i Past. Vangnes's Menighedsskole i Minneapolis. I Januar 1881 blev han udnævnt til Lærer ved Luther College, og i denne Stilling har han senere været med Undtagelse af Aaret 1883—84, da han studerede fornemmelig Græsk ved Johns Hopkins Universitet. Han var fra 1891—96 Bestyrer af den forberedende Afdeling.

* * *

Jan. 1881—1881.

I: Græsk 6; II: do. 6; I: Tysk 3; i alt 15 Timer. Overtog en Del af Reques Timer i April.

1881—82.

I: Græsk 5; II: do. 5; I og II: do. 1; II: Latin 6; V Sk.: Engelsk 2; IV: Algebra 3; IV Sk.: do. 4; i alt 26 Timer.

1882—83.

I: Græsk 6; II: do. 6; III: do. 6; I: Historie 3; II: Norsk 2; i alt 25 Timer.

1884—85.

IV: Algebra 4; V: do. 4; IV: Græsk 5; II: Engelsk 4; V: do. 3: VI: Arithmetik 4; i alt 24 Timer.

1885—86.

I: Græsk 6; III: do. 6; IV: do. 5; IV: Mathematik 4; I: Norsk 2; VI: Nordens Historie 3; i alt 26 Timer.

1886—87.

II: Græsk 6; III: do. 6; IV: do. 5; II: Norsk 3; III: do. 3; II: Mathematik 2; i alt 25 Timer.

1887—88.

I og II: Græsk 6; III: do. 6; IV: do. 5; I og II: Norsk 2; III: do. 3; III og IV: Mathematik 4; i alt 26 Timer.

1888—89.

I: Græsk 5; II: do. 5; III: do. 6; IV: do. 5; I og II: Norsk 2; I, II og III: do. 1; III: do. 2; IV: do. 3; i alt 29. I 2det Halvaar V Mathematik istedetfor IV Græsk.

1889—90.

I og II: Norsk 2; I, II og III: do. 1; III: do. 2; IV: do. 3; V: do. 3; IV: Mathematik 4; I: Græsk 5 (Høstterminen), 4 (Vintert.); II Græsk 5; i alt 25, 24, 20 Timer.

1890—91.

I: Græsk 5; II: do. 5; I og II: Norsk 3 i Høst- og Vaart., 4 i Vintert.; I og II: Oldnorsk 3 (Høstt.) og 1 (Vintert.); I: Nordens Hist. 2 (Vaart.); I og II: Opdragelsens Historie 1 (Vaart.); III: Norsk 3; IV: Mathematik 4; IV: Historie 3; i alt 25 Timer.

1891—92.

I og II: Norsk 2; I, II og III: do. 1; III: do. 2; IV: do. 3; I: Græsk 5 (Høst- og Vintert.); II: Græsk 5; V: Tysk 5

(Høst- og Vintert.); III: Nordens Hist. 1 (Vinter- og Vaart.); IV: Mathematik 4 (Vaart.); V: do. 5 (Vinter- og Vaart.)

1892—93.

V: Tysk (Høst- og Vintert.) 5; V: Geografi (Vaart.) 5; I og II: Norsk 2; III: do. 2; I, II og III: do. 1; II: Græsk 5; I: do. 5 (Høst- og Vintert.); III: do. 4 (Vaart.); Hist. of Education i I (Vaart.) 1; V: Geometri (Vintert.) 5; i alt 20, 25, 20 Timer.

1893—94.

IV: Norsk 3; Nordens Hist. og Oldnorsk i III: 3, istedetfor V: Tysk; ellers som før; i alt 22 Timer.

1894—95.

Græsk og Norsk som før; III: Nordens Hist. 4; V: Geografi 4; VI: do. 5 (de to sidste i Vaart.); i alt 22, 22, 26 Timer.

1895—96.

Norsk som før; II: Græsk 5; I: do. 4; V: Tysk (Høst- og Vintert.); I: History of Education 2 (Vaart.); i alt 24, 24, 22 Timer.

1896—97.

Det samme som Aaret før undtagen V Tysk. Istedet derfor havde han Oldnorsk 2 Timer i Prima i Høst- og Vinterterminen og Nordens Historie 4 Timer i Secunda i Vinterterminen.

Gustav Adolf Evenson (1881—1882)

blev født den 5te December 1858 i Scandinavia, Wisconsin. I 1874 kom han til Luther College, hvorfra han graduerede i 1880. Det følgende Aar var han Skolelærer i Calmar Me-

Geo. T. Rygh. H B. Hustvedt.
E. Petersen.
J. Tingelstad. R. Monrad.
Chr. Næseth.
O. Ramstad. R. Olsen.

nighed, og Aaret derpaa vikarierede han for Reque ved Luther College. Han begav sig derpaa til Johns Hopkins University for at studere engelsk Filologi; men da han havde været der et Aar, fik han Tæring. Han søgte nu ud til Colorado, hvor han ogsaa holdt Skole en Tid. Senere besøgte han ogsaa New Mexico. Vinteren 1885 vendte han hjem til sine Forældre i Scandinavia, og den 9de Oktober samme Aar døde denne haabefulde unge Mand.

* * *

1881—82.

I: Engelsk 3; II: do. 4; III: do. 3; IV: do. 3; V: do. 3; VI: do. 5; IV Sk.: do. 3; IV og V Sk.: do. 2; IV: Forenede Staters Historie 2; i alt 28 Timer.

Thorleif Homme (1881—1882)

blev født i 1852 i Sætersdalen i Norge. Han gjennemgik Hviteseids Seminarium. I 1873 kom han til Amerika, hvor hans Hjem var Newburg, Minn. Høsten samme Aar kom han til Luther College, hvorfra han graduerede i 1878. Han studerede derefter Theologi i Madison, Wis., og blev Kandidat i 1881. Han var en kort Tid Lærer ved Monona Academy i Madison og ved Albion Academy. I November 1881 blev han Lærer ved Luther College, hvor han var Skoleaaret ud. Senere reiste han til Norge, hvor han ogsaa tog theol. Embedsexamen i 1890 og er nu Lærer ved Amtsskolen i Heirefos, Nedenæs Amt.

* * *

Nov. 1881—1882.

II: Græsk Test. 1; I: Tysk 3; II: do. 2; III: do. 2; III: Latin 6; IV: do. 6; V: Religion 2; VI: Historie 3; i alt 25 Timer.

Emil Johan Petersen

(Mars 1882 til Mars 1887) blev født 24de Januar 1854 i Rønne paa Bornholm. Da han var 14 Aar gammel, kom han til sin Onkel i Minden, Illinois. Høsten 1869 begyndte han paa Concordia College i Ft. Wayne, hvorfra han i 1875 dimitteredes til det theologiske Seminar i St. Louis. Da han i 1878 blev Kandidat, fik han Kald til Roche a Cree og omliggende Menigheder i Wisconsin. Herfra kom han som Lærer til Luther College. Han var Bibliothekar fra 1886 til 1887. Siden han sluttede ved Luther College, har han været Emigrantmissionær i New York.

Petersen gav oftere Privatundervisning i Hurtigskrift, og han forfattede ogsaa og udgav i Trykken en Lærebog i dette Fag.

* * *

Mars. 1882—1882.

Overtog nogle faa Timer, saaledes Tysk i I.

1882—83.

I: Tysk 3; II: do. 2; III: do. 2; IV: do. 4; IV: Latin 6; V: do. 5; IV: Religion 2; V: do. 2; i alt 26 Timer.

1883—84.

I: Tysk 3; II: do. 2; III: do. 2; V: do. 4; V: Latin 5; V: Religion 2; VI: do; 2; i alt 25 Timer.

1884—85.

I: Tysk 3; V: do. 4; V: Latin 5; IV: do. 6; I: Religion 2; V: do. 2; VI: do. 2; i alt 24 Timer.

1885—86.

I: Tysk 3; III: do. 3; IV: do. 3; V: do. 4; VI: Latin 6; V: Religion 2; VI: do. 2; VII: do. 2; i alt 25 Timer.

1886—87 (17de Mars).

II: Tysk 3; III: do. 3; V: do. 4; VI: Bibelhistorie 3; VII: do. 3; V og VI: Forklaring 2; VII: do. 2; V: Latin 5; i alt 26 Timer.

Chr. K. Naeseth (1882—......)

blev født paa Koshkonong, Wis., den 1ste Mars 1849. I Aaret 1856 flyttede hans Forældre til Goodhue County, Minn., hvor Moderen endnu lever nær Aspelund. Høsten 1869 kom han til Luther College, hvorfra han graduerede i 1874. Efter i 3 Aar at have studeret i St. Louis blev han theologisk Kandidat i 1877. Det følgende Aar opholdt han sig i Norge, hvor han hørte Forelæsninger ved Universitetet i Kristiania. I 1878 blev han Prest i Luverne, Minn. Herfra kom han i 1882 som Lærer til Luther College. Aaret 1883—84 studerede han Engelsk ved Cornell og Johns Hopkins Universiteter. Har været Bibliothekar fra 1887 og Collegets Kasserer fra 1895.

* * *

1882—83 (Mars).

II: Engelsk 3; III: do. 3; IV: do. 3; VI: do. 3; VII: do. 5; IV: Græsk 5; I: Religion 2; i alt 24 Timer.

1883—84.

I: Religion 2; VI: Mathematik 3; al Engelsk undtagen I og V: i alt 24 Timer.

1885—86.

I: Religion 2; VI: Arithmetik 4; III: Engelsk 3; V: do. 3; VI: do. 4; VII: do. 6; Sk.: do. 3; i alt 25 Timer.

1886—87.

II: Religion 2; VI: Arithmetik 3; VII: Norsk 4; III: Engelsk 3; V: do. 3; VI: do; 4; VII: do. 6; i alt 25 Timer.

1887—88.

I og II: Græsk Test. 2; VII: Religion 2; I og II: Englands Hist. 3; VI: Norsk 3; III: Engelsk 3; V: do. 3; VI: do 4; VII: do. 6; i alt 26 Timer.

1888—89.

I og II: Augsb. Konfession 2: III: Engelsk 3; IV: do. 3; V: do. 4; VII: do. 5; VII: Norsk 4; VI: do. 3; V og VI: Religion 2; i alt 26 Timer.

1889—90.

I og II: Græsk Test. 2; III: Engelsk 3; IV: do. 3; V: do. 3; VI: do. 4; VII: do. 6; VI: Norsk 3; i alt 24 Timer.

1890—91.

VII: Engelsk 5; VI: do. 5 (Høst- og Vaarterminen); V: do. 5 (Vaart.); IV: do. 3; III: do. 3; I og II: Augsb. Konf. 2; i alt 18 Timer.

1891—92.

III: Engelsk 3; IV: do. 3; V: do. 5 (Vaart.); VI: do. 5 (Høst- og Vaart.); I og II: Græsk Test. 2; I og II: Engl. Historie 3; i alt 16 Timer.

1892—93.

III: Engelsk 3; IV: do. 3; I og II: Augsb. Konf. 2; I og II: Angelsaksisk 3; Historie 3; i alt 14 Timer.

1893—94.

IV: Historie 3; I og II: Eng. Historie 3; III: Engelsk 3; IV: do. 3; V: Tysk (Høst- og Vintert.) 5; i alt 17, 17, 12.

1894—95.

I: Engelsk 1; II: do. 1; I og II: do. 2; III: do. 3; IV: Historie 3; I og II: Angelsaksisk 3 (Vaart.) 2; I og II: Augsb. Konf. 2; i alt 15, 15, 14.

1895—96.

I: Engelsk 2; II: do. 2; I og II: do. 1; III: do. 3; I: Engl. Historie 3; I og II: Græsk Test. 2; i alt 13 Timer.

1896—97.

I: Engelsk 3; II: do. 3; III: do. 3; I: Engl. Historie 3; I: Augsb. Konfession 2; II: Græsk Testament 2; i alt 16 Timer.

George Taylor Rygh

blev født 21de Mars 1860 i Chicago. I 1870 flyttede han med Forældrene til Goodhue County, hvor de endnu bor nær Norway. I 1876 kom han til Luther College, hvorfra han graduerede i 1881. Han studerede siden Theologi i Madison, Wis., og Columbus, Ohio, hvorfra han blev Kandidat i 1884. Han blev Prest først i Portland, Me., senere i Grand Forks, N. D., hvor han derpaa blev Professor i nordiske Sprog ved Statsuniversitetet. Han er nu Prest i Mt. Horeb, Wis. Vaaren 1883 vikarierede han for Prof. Naeseth ved Luther College.

* * *

Mars 1883—1883.

II: Engelsk 3; III: do. 3; IV: do. 3; VI: do. 3; VII: do. 5; IV: Græsk 5; i alt 22 Timer.

Rudolf Olsen (1883—1885)

blev født i Drammen, Norge, den 8de Oktober 1854. Han gjennemgik Skiens Skole for den høiere Almendannelse og tog i 1873 Examen Artium. Efter at have bestaaet Andenexamen og examen hebraicum virkede han en Tid som Lærer og studerede saa Filologi ved Universitetet i Kristiania i 2 Aar. Saa vendte han sig til Studiet af Theologi og tog den theoretiske Del af theol. Embedsexamen i 1882. Til alle sine Examener havde han Laudabilis. Han modtog saa Ansættelse ved Luther

College, hvortil han kom i 1883. Da han i 1885 tog Afsked, fortsatte han igjen sine Studier ved Kristiania Universitet, hvor han i 1886 absolverede den praktiske Del af den theol. Embedsexamen. Han udnævntes da til Kateket i Flekkefjord, men begav sig snart igjen til Amerika, hvorfra han havde modtaget Kald som Prest for flere Menigheder i Fillmore County, Minnesota. Fra Høsten 1892 har han været Lærer ved den Forenede Kirkes Lærerseminar i Madison, Mihn.

* * *

1883—84.

I: Græsk 6; II: do. 6; III: do. 6; I: Historie 3; I: Norsk 2; III: do. 2; i alt 25 Timer.

1884—85.

VI: Nordens Historie 3; II: Tysk 2; I: Græsk 6; II: do. 6; I: Norsk 2; II: do. 3; VI: do. 3; i alt 25 Timer.

Ragnar Monrad (1883—1888)

blev født den 13de Februar 1854 i Kristiania, hvor hans Fader er Professor. Han gjennemgik Nissens Skole og tog Artium i 1872. Han var i to Aar Huslærer i Østerdalen, og i 1876 begyndte han Studiet af Filologi i Kristiania. Han tilbragte et Aar i Italien og Tyskland, hvor han studerede ved Universitetet i Bonn. I 1883 absolverede han filologisk Embedsexamen i Kristiania og fik straks efter Ansættelse ved Luther College. I 1888 tog han Afsked og vendte hjem til Norge, men kom Aaret efter til Chicago, hvor han siden har været Lokalredaktør ved "Skandinaven".

* * *

1883—84.

II: Latin 6; III: do. 6; VI: Historie 3; VI: Nordens Hist. 3; II: Norsk 2; VI: do. 4; i alt 24 Timer.

1884—85.

II: Latin 6; VI: do. 6; IV: Historie 4; V: Norsk 3; VI: do. 3; IV: Tysk 3; i alt 25 Timer.

1885—86.

III: Latin 6; V: do. 6; IV: Historie 4; IV: Norsk 3; V: do. 3; VI: do. 3; i alt 25 Timer.

1886—87.

IV: Latin 6; VI: do. 6; IV: Norsk 3; V: do. 3; VI: do. 3; VI: Historie 3; IV: Tysk 2; i alt 26 Timer.

1887—88.

III: Latin 6; V: do. 6; VI: Nord. Hist. 3; VI: Norsk 3; V: do. 3; I og II: Tysk 3; VII: Historie 2; i alt 26 Timer.

Ola Ramstad (April 1884 til 22de Juni 1889).

Efter "Kkt." hidsættes følgende: Ola Ramstad var født i Loms Prestegjeld i Gudbrandsdalen den 28de Mai 1860 og udvandrede i Treaarsalderen med sine Forældre til Amerika. Familien ankom til Coon Prairie, Wis., den 20de Juni 1863 og har siden havt sit Hjemsted der. Han besøgte nogen Tid en Høiskole i Viroqua, men kom i 1878 ind paa Luther College i Decorah, hvorfra han efter 5 Aars Studium graduerede i 1883. Han begyndte derefter at studere Lovkyndighed; men da Prof. Narvesen ud paa Vaaren 1884 ved Sygelighed nødtes til at afbryde sin Virksomhed som Lærer, anbefalede han den unge Ola Ramstad som den flinkeste af sine Elever og som den, der gav bedst Haab om at blive en dygtig Lærer i hans Fag; Ramstad blev derfor kaldet som Vikar ved Colleget for Resten af Skoleaaret og virkede som saadan fra Mars til Juni 1884. Denne Stilling udfyldte han saa tilfredsstillende, at

han, da Prof. Narvesen i Løbet af Sommerferierne døde, blev ansat som Lærer ved Colleget for det følgende Skoleaar.

Det viste sig imidlertid, at hans Helbred ikke var sterk, og i Slutningen af Skoleaaret kunde han paa Grund af Sygelighed ikke læse alle sine Timer. Det syntes rimeligt at antage, at Grunden hertil laa i den store Nidkjærhed, hvormed han udførte sit Arbeide, og den Flid, hvormed han søgte at forberede sig til den for ham endnu saa nye Undervisningsgjerning. Sommerferierne syntes ogsaa at have gjengivet ham hans Kræfter, og da han for det følgende Aar atter ansattes som Lærer ved Colleget, tog han i September 1885 med friskt Mod fat paa sit Arbeide i denne Stilling. Denne Gang holdt han imidlertid endnu mindre ud end før og maatte allerede i Februar slutte med Lærergjerningen. Hvor kjær end denne var ham, tænkte han dog nu alvorlig paa at opgive den og da helst paa at blive Farmer, da han mente, at legemligt Arbeide i fri Luft var det, som bedst passede for ham. Da han imidlertid i Løbet af det følgende Aar var bleven friskere, modtog han Sommeren 1887 atter Kald som Lærer ved Colleget og blev Aaret efter fast ansat som Professor ved dette. Ved Siden af fremdeles at undervise i Geografi og tildels Mathematik skulde han fornemmelig være Lærer i Naturfagene. Disse havde han benyttet enhver Anledning til at studere, men vilde dog helst faa et Aars Frist for at uddanne sig mere i dem. Men da man ved Colleget ikke troede at kunne undvære ham saa længe, fik han være borte fra Skolen de sidste Uger af Aaret 1887—88 og anvendte da disse tilligemed den største Del af Sommerferien til at studere.

Hans Helbred var i al denne Tid nogenlunde god, og vi alle haabede, den skulde vedblive at være det; men i den senere Tid begyndte den atter af og til at slaa feil, og i Mai Maaned iaar (1889) maatte han slutte med Undervisningen. Saa kom Branden den 19de Mai og forstyrrede saagodtsom al Under-

visning ved Colleget. Den Examination af øverste Klasse i Mathematik, som paalaa ham, kunde han ikke udføre; men han deltog dog langt ud i Juni Maaned i Lærermøder og Censur. Endnu den 14de Juni kunde han kjøre ned til Byen og tale med Lægen og havde godt Haab om at komme sig igjen, naar han bare fik hvile sig ud. Men nu fik Sygdommen snart Overhaand, og om Morgenen den 19de, da Collegets Slutningsfest holdtes i Kirken, ventede han selv neppe at leve til Middag. Imidlertid opholdt Gud ham endnu, saa at hans Forældre og Broder, som ankom den 20de, fik se ham ilive og tale med ham. Kort efter Midnat, i de første Minuter af den nye Dag den 22de Juni sov han stille og rolig hen. Hans Sygdom var en Nyresygdom, som rimeligvis i hvilkensomhelst Livsstilling vilde endt hans Liv i en tidlig Alder. Overanstrengelse kan vel have gjort noget, men neppe meget til, at Enden kom saa snart.

Hans Dødsleie var saligt og velsignet saavel for ham selv som for dem, der omgav ham. Han havde en barnlig og enfoldig Tro og bekjendte den med stor Frimodighed. Hans Sygdom var i det hele taget ikke smertefuld; men han følte sig saa træt og mat. Da forsøgte han oftere at synge: "Jeg ved mig en Søvn i Jesu Navn; den kvæger de trætte Lemmer." I Pastor Mikkelsens Prædikener og Omgang havde han fundet megen Glæde og Opbyggelse, og af hans Haand modtog han Sakramentet faa Dage før sin Død. Sin Kjærlighed til Luther College lagde han for Dagen i sit Testamente. Han efterlader sig ikke saa lidet af jordiske Midler, som han har faaet fornemmelig derved, at en tidligere afdød Broder testamenterede ham en betydelig Farm. Den største Del heraf har han nu bestemt til et Fond, hvoraf hans gamle Forældre skal have Udbyttet, saalænge de eller en af dem lever, men hvis Udbytte efter deres Død skal anvendes til Naturvidenskabernes Fremme ved Luther College.

Hans Ligfærd foregik Søndag Eftermiddag den 23de, idet hans afsjælede Legeme da først førtes fra hans Bolig i Nærheden af Colleget til Kirken, som Kvinder i Menigheden med kjærlig Haand rigt og smukt havde draperet med Sort. Past. Mikkelsen, som stod færdig til at forlade Decorah Lørdag Eftermiddag, viste den Velvilje paa Familiens indstændige Begjæring at blive over til Søndag og holde Ligtale i Kirken. Ogsaa Prof. Larsen talte der nogle Ord paa Collegets Vegne, og endelig talte Prof. Naeseth paa Engelsk. Fra Kirken bragtes den med de skjønneste Blomster dækkede Kiste til Jernbanen, der skulde bringe ham til hans Fædrehjem paa Coon Prairie, hvor hans Ben skal hvile ved Siden af forudgangne kjære. To Søstre, som her havde holdt Hus for ham, saavelsom hans Forældre og Broder samt Prof. G. Bothne ledsagede ham.

Overalt, hvor Budskabet om Prof. Ramstads Død kommer, vil det vække hjertelig Sorg, ikke alene fordi man har erkjendt hans Dygtighed og Begavelse, og fordi saa store Forhaabninger var knyttede til hans fremtidige Virksomhed, men fornemmelig fordi han blev alle kjær, med hvem han kom i Berørelse. Om ham kan det vist med Sandhed siges, at han ingen Uven havde. Sine Disciples Kjærlighed vandt han i sjelden Grad, skjønt han ikke var slap og eftergivende i sine Fordringer til deres Flid og Opførsel. Ogsaa for Menigheden var han bleven meget kjær, og den havde gjort ham til Superintendent for sin Søndagsskole. Som et Bevis paa hans Medlæreres Tillid til ham kan anføres, at de nylig havde valgt ham til Principal for Collegets forberedende Afdeling; men Sygdommen hindrede ham fra at tage fat paa denne Gjerning.

Synodemødet, der afholdtes i Minneapolis fra 4de til 11te Juni 1890, vedtog følgende ved Reisning: "Da det har behaget den alvise og barmhjertige Gud ved Døden at forflytte fra den stridende til den triumferende Kirke den unge og meget

lovende Prof. O. Ramstad, bøier vi os i Ydmyghed under Guds Vilje og trøster os selv og den afdødes efterladte med, at Guds Veie, skjønt de er underlige, dog altid er de bedste."

H. N. Gausta har malet Ramstads Billede, som nu pryder Læseværelset.

* * *

April 1884—1884.

Overtog Narvesens Fag.

1884—85.

VII: Geografi 5; V: Fysisk Geografi 3; II: Mathematik 3; VI: Engelsk 4; VII: do. 6; Sk.: do. 1; V: Naturfag 3; i alt 25 Timer.

1885—86 (Mars).

III: Mathematik 4; V: do. 4; VII: do. 6; V: Naturfag 3; VI: Geografi 3; VII: do. 5; i alt 25 Timer.

1887—88.

V: Mathematik 4; VI: do. 3; VII: do. 6; V: Fysisk Geogr. 2; VI: Geografi 4; VII: do. 5; V: Naturfag 3; i alt 27 Timer.

Johan O. Tingelstad

(1883—1885 og Mars 1886—1887)

blev født den 16de Mai 1861 i Grans Prestegjeld, Hadeland, Norge. Vaaren 1879 kom han til Amerika, og Høsten 1880 begyndte han ved Luther College, hvor han graduerede i 1885. Da han sluttede som Lærer ved Luther College, reiste han til St. Louis for at begynde Studiet af Theologi. Den følgende Vaar vikarierede han i 3 Maaneder som Lærer ved det tyske Progymnasium i Concordia, Mo. I 1888 begyndte han at studere ved Luther Seminar, hvorfra han udgik med aller=

bedste Karakter i 1890. Samme Aar modtog han Kald til Menigheder i og omkring Portland, N. D. Foruden at være Prest har han i de senere Aar ogsaa været Bestyrer af Bruflat Academy i Portland.

* * *

1883—84.

Sang 7 Timer.

1884—85.

I, II og III: Sang 1; IV og V: do. 1; VI: do. 2; VII: do. 2; i alt 6 Timer.

Mars 1886—86.

Overtog Ramstads Timer.

1886—87.

III: Mathematik 3; IV: do. 4; V: do. 4; VII: do. 6; VI: Geografi 3; VII: do. 4; V: Naturfag 3; i alt 27 Timer.

Halvor B. Hustvedt (Mars 1887—1887)

blev født 6te December 1852 ved Deerfield, Wis. I 1867 kom han til Luther College, hvorfra han, efter at have fuldendt Kurset, i 1873 dimitteredes til det theologiske Seminar i St. Louis. Da han var bleven Kandidat, modtog han i 1876 Kald til Bergen, Vangen og andre Menigheder i Syd-Dakota. Da han paa Grund af et Halsonde maatte nedlægge Prestegjerningen, var han en Tid ved Synodens Forlagsforretning i Decorah, senere Forretningsfører for Bladet "Amerika", hvorpaa han blev Bestyrer af ovennævnte Forlagsforretning. Synoden kaldte ham i 1894 til Bestyrer af Lutheran Normal School i Sioux Falls, Syd-Dakota, fra hvilken Stilling han tog Afsked i 1896. Han er nu Bankkasserer i Decorah. Mars 1887—87 overtog han E. Petersens Timer.

John G. Halland (1887—1889)

blev født ved Northwood, Iowa, den 26de November 1863. Han gik paa den offentlige Skole i Northwood, til han var 14 Aar gammel, da han kom til Luther College. Her graduerede han i 1884. Han studerede Theologi i St. Louis og blev Kandidat i 1887, da han modtog en Lærerpost ved Luther College. Fra 1889 til 1892 var han Bestyrer af Bruflat Academy og Byens offentlige Skole i Portland, Nord-Dakota. I 1892 blev han valgt til Superintendent of Schools i Traill County og beklædte denne Stilling til 1896, da han valgtes til Superintendent of Schools for Staten Nord-Dakota. Han er vistnok den første Norsk-Amerikaner, som er bleven valgt til en saadan Stilling.

* * *

1887—88.

VI: Latin 6; IV: Historie 3; VII: Bibelhistorie 3; III: Tysk 3; IV: do. 3; V: do. 4; V og VI: Forklaring 2; i alt 24 Timer.

1888—89.

I og II: Tysk 2; II: do. 1; III: do. 3; IV: do. 3; V: do. 4; V: Latin 6; VI: Bibelhistorie 3; IV: Historie 3; Gymnastik 4; i alt 29 Timer.

Johan Thorbjørn Ylvisaker (1889—1890)

blev født i Sogndal, Norge, den 10de November 1858. I 1868 fulgte han Forældrene til Amerika, hvor hans Fader blev Prest. Til Luther College kom han i 1870 og graduerede i 1877. Tre Aar efter tog han theologisk Examen i St. Louis. I 1881 blev han i Freeborn County, Minn., Hjælpeprest hos Pastor Wulfsberg, hvis Kald han senere overtog. I 1889

blev han Prest i Decorah, hvor han virkede til megen Velsignelse den korte Tid, det var ham forundt at leve. Han døde den 30te November 1890.

* * *

1889—90.

VII: Forklaring 1; VII: Bibelhistorie 2; i alt 3 Timer.

William Koren (1889—92 og 1895)

blev født paa Washington Prairie (nær Decorah, Iowa) den 23de November 1864. Paa Luther College begyndte han i 1877, og han graduerede der i 1882. Fra Høsten samme Aar og til 1885 studerede han Theologi i St. Louis, Mo. Derefter holdt han Skole paa forskjellige Steder og studerede paa egen Haand. Januar 1889 blev han ansat som Lærer ved Luther College, hvor han blev til 1892. Fra 1892 til 1894 studerede han i Europa, og da han var kommen tilbage, lagde han sig efter "Elocution". Han blev heri Lærer ved Luther College i den sidste Del af Skoleaaret 1894—95. Høsten 1895 blev han ansat ved Iowa Wesleyan University som Professor i Engelsk, og han har fremdeles denne Stilling.

* * *

29de Januar 1889—89.

IV: Græsk 5; VI: Latin 6; IV: Engelsk 4; VI: Religion 2; VII: Fysiologi 3; i alt 20 Timer.

1889—90.

II : Græsk 6; IV: Græsk 5; I og II: Tysk 3; III: do. 3; IV: do. 3; V: do. 4; i alt 24 Timer.

1890—91.

I og II: Tysk 3; III: do. 3; IV: do. 3; V: do. 5 (Vinter- og Vaart.); III: Græsk 6; IV: do. 5; i alt 20, 25, 25 Timer.

1891—92.

Istedetfor V: Tysk havde han IV: Historie 3; ellers som før; i alt 23 Timer.

Haldor Hanson

blev født i Fuse Prestegjeld ved Bergen, Norge, den 24de Juni 1856; kom med sine Forældre til Grand Mound, Iowa, i 1865; var Handelsbetjent i Grand Mound fra 1872 til 1877. Kom til Luther College i 1877 og graduerede i 1883. Studerede Musik ved Konservatoriet i Chicago til 1884 og blev Lærer ved Seminariet i Willmar, Minn., hvor han var til 1887. Samme Aar kom han til Decorah, hvor han gav Undervisning i Musik, og Aaret efter blev han Musiklærer ved Luther College, hvor han opholdt sig til 1890. Høsten 1891 reiste han til Tyskland, hvor han studerede Musik et Aar. Da han var hjemkommen, slog han sig ned i Minneapolis og gav Undervisning i Musik. Nytaar 1895 kom han igjen til Luther College, hvor han efter Synodebeslutning i 1896 blev fast ansat Musiklærer. Fra 1896 har Hanson været Bestyrer af Collegets Musæum.

* * *

1882—83.

I og II: Sang 1; III: do. 1; IV: do. 1; VI: do. 2; VII: do. 2; i alt 7 Timer

1888—89.

VI: Mathematik 4; VII: do. 6; VI: Latin 6; I og II: Sang 2; III og IV: do. 2; V: do. 2; VI: do. 2; VI': do. 2; i alt 26 Timer.

1889—90.

VII: Norsk 4; VI: Mathematik 5; 2 Timer Sang i hver Klasse.

Jan. 1895

overtog Hanson Musikundervisningen, som i alt beløber sig til 14 faste Timer foruden andet Arbeide i Forbindelse dermed.

Herman W. Sheel (1889—......)

blev født den 18de Januar 1860 i St. Louis, Mo. Efter at have gjennemgaaet Menighedsskolen paa sit Hjemsted kom han i 1874 til Luther College, hvor han var et Aar. I 1883 reiste han til Northern Indiana Normal School, hvor han i 1885 opnaaede Graden B. S. Fra 1885 til 1889 var han Lærer ved Lutheran Seminary & Institute i Willmar, Minn. Høsten 1889 blev han ansat som Lærer ved Luther College.

* * *

1889—90.

III: Mathematik 3; V: do. 4; VII: do. 6; VII: Fysiologi og Zoologi 3; VI: Fysik og Zoologi 3; V: Kemi 3; i alt 22 Timer.

1890—91.

III: Mathematik 3; V: do. 5; VI: do. 5; VII: do. 5; VII: Fysiologi 5 (Vaart.); V: Fysik 5 (Høst-og Vaart.); i alt 23 Timer.

1891—92.

IV: Mathematik 4 (Høst- og Vintert.); V: do. 5 (do. do.); VI: do. 5 (Høstt.); VII: do. 5; V: Fysik 5 (Vinter- og Vaart.); VI: Fysisk Geogr. 5 (Vaart.); VII: Fysiologi 5 (Vaart.); III: Kemi 3 (Vaart.); i alt 22, 22, 23 Timer.

1892—93.

III og IV: Geometri og Kemi 4; VII: Arithmetik 5; VI: Algebra 5; V: Geometri 5 (Høst- og Vintert.); V: Fysik 5 (Høst- og Vintert.); VI: Fysisk Geogr. 5 (Vaart.); VII: Fysiologi 5 (Vaart.); i alt 24 Timer.

1893—94.

IV: Stereometri og Kemi 4; VII: Arithmetik 5; VI: Algebra 5; V: Geometri 5; V: Fysik 5 (de to sidste Fag i Høst- og Vintert.); VI: Fysisk Geogr. 5; VII: Fysiologi 5 (de to sidste i Vaart.); i alt 24 Timer.

E. Hove. J. G. Halland. W. Koren.
A. Estrem.
W. Sihler. J. Ylvisaker.
H. J. G. Krog. W. Sheel.

1894—95.

III: Trigonometri 3, istedetfor VI: Fysisk Geogr. 5; ellers som før; i alt 24, 24, 22 Timer.

1895—96 og 1896—97.

V: Fysik 5 (hele Aaret) og III: Trigonometri 4 istedetfor 3 i Vaart.; ellers som før; i alt 24, 24, 23. Fra 1896 er han Principal i den forberedende Afdeling.

Andrew Estrem (1889—90)

blev født nær Cresco i Howard County, Iowa, den 6te Mars 1864. Høsten 1880 kom han til Luther College, hvor han graduerede i 1886. Han studerede dernæst i to Terminer ved Iowa Statsuniversitet, hvorfra han om Vinteren 1888—89 blev optaget som graduate student ved Cornell University i New York i Historie og Statsøkonomi. Da han i 1890 forlod Luther College, fortsatte han sine Studier ved Cornell, hvor hans Hovedfag var Amerikas Historie, og opnaaede i 1892 den filosofiske Doktorgrad. I 1894 blev han udnævnt til Lærer, fornemlig i Engelsk, ved Wartburg College i Clinton, Iowa, hvor han fremdeles virker.

* * *

1889—90.

I: Englands Historie 3; IV: Historie 3; V: Latin 6; VI: do. 6; VI: Historie og Geografi 5; i alt 23 Timer.

Hans J. G. Krog (1890—96)

er født den 10de Juni 1845 i Flekkefjord, Norge. Han tog i 1863 Artium og i 1864 examen philos. Han var derpaa Lærer ved Qvams Latin- og Realskole og ved Trondhjems Real-

skole, indtil han i November 1872 forlod Norge for at gaa ind i Kirkens Tjeneste herover. Han var nemlig bleven opmerksom paa den kirkelige Nød i Amerika ved Pastor Ottesens Opraab i de norske Aviser og havde korresponderet med ham angaaende Forholdene her i Landet. I Mars 1874 tog han theologisk Examen og blev straks efter ordineret til Pastor Stubs Vikar under dennes Ophold i Norge. Ved hans Tilbagekomst flyttede han til Menomonee Mgh., Wis., hvorfra han imidlertid havde faaet Kald, og som han betjente indtil August 1876, da han overtog Betjeningen af Baldwin og ann. Mghr., Wis. I August 1890 blev han af Kirkeraadet kaldet til Lærer ved Luther College. Han er nu Prest i Ossian, Iowa.

Foruden nedennævnte Timer gav Krog oftere Privatundervisning i Fransk.

* * *

1890—91.

IV: Norsk 3; V: do. (Høstt.) 5; VI: do. (Høstt.) 5; VII: do. (Høst- og Vintert.) 5; V: Bibelhistorie 2; VII: do. 2; V: Latin 5; VI: Forklaring 1; VII: do. 1; VI: Historie 5 (Vaart.)

1891—92.

V: Latin 5; VI: do. 5 (Vinter- og Vaart.); V: Norsk 5 (Vaart.); VI: do. 5 (Høstt.); VII: do. 5 (Høst- og Vintert.); VI: Historie 5 (Høstt.); V: Bibelhistorie 2; VI: do. 2; VII: do. 2; i alt 26, 21, 21.

1892—93.

V: Latin 6; VII: Norsk 6 (Høst og Vintert.); V: Norsk 6 (Vaart.); VI: do. 6 (Høstt.); V : Latin 6 (Vinter- og Vaart.); Bibelhistorie som før; i alt 24 Timer.

1893—94.

V: Latin 6; VI: do. 6 (Vinter- og Vaart.); VII: Norsk 6 (Høst- og Vintert.); VI: do. 6 (Høstt.); V: do. 6 (Vaart.);

VI: Forkl. 1; VII: do. 1; Bibelhistorie som før; i alt 26 Timer.

1894—95.

V: Norsk 5; ellers som før; i alt 26, 26, 25 Timer.

1895—96.

Istedetfor V: Latin 6 1: Fransk 3 (Høst- og Vintert.) og VII: Historie 5 (Vaart.); i alt 23, 23, 25 Timer.

Wilhelm Sihler (1890—......)

blev født den 5te November 1865 i Ft. Wayne, Indiana, hvor hans Fader, Dr. W. Sihler, var Prest. Efter i 5 Aar at have gaaet i sit Hjemsteds Menighedsskole gjennemgik han Concordia College i Ft. Wayne og Concordia Seminary i St. Louis. Han blev theologisk Kandidat i 1886. Derefter var han et Aar Lærer ved Menighedsskolen i Ft. Wayne. Aaret efter studerede han ved Wisconsins Statsuniversitet, hvor han tog Magistergraden. Saa underviste han et Aar i Dr. Sachs's Collegiate Institute i New York og studerede det følgende Aar ved Johns Hopkins University. Han blev ansat ved Luther College i 1890.

* * *

1890—91.

VI og V: Fysisk Geogr. 5 (Høstt.); V og VI: For. Staters Historie 5 (Vinter- og Vaart.); V: Katekisme (eng.) 1; VI: Skrivning 1; VII: do. 2 (Høst- og Vintert.); VI: Latin 5 (Vinter- og Vaart.); VII: Geografi 5 (Høst- og Vintert.); VII: Zoologi 5 (Vaart.); Sang og Gymnastik med hele Skolen.

1891—92.

VII: Engelsk 5; VII: Geografi 5 (Høst- og Vintert.); V: do. 5 (Høstt.); VII: Zoologi 5 (Vaart.); VI: For. Staters

Historie 5 (Vinter- og Vaart.); V: Engelsk Katekisme 1; VII: Skrivning 2 (Høst- og Vintert.); Sang og Gymnastik med hele Skolen.

1892—93.

III: Græsk 6; IV: do. 5; I: Tysk 1; I og II: do. 2; II: do. 1; III: do. 3; IV: do. 3; V og VI: Sang 2; VII: Skrivning 2; i alt 25 Timer. I Vinterterminen 4 Timers Gymnastik, 2 for hver Afdeling.

1893—94.

Istedetfor Sang, Skrivning og Gymnastik: I og II: Græsk Test. 2 og VI: Sang 2 (Vintert.); i alt 23, 25, 23 Timer.

1894—95.

III: Græsk 5 (Vaart.); V: Tysk 5 (Høst- og Vintert.) istedetfor I og II: Græsk Test. 2; ellers som før; i alt 26, 26, 20 Timer.

1895—96.

IV: Græsk 5; III: do. 5; II: Tysk 4 (Vintert. 3); III: do 4 (i Høst- og Vintert.); IV: do. 3; VII: Fysiologi og Zoologi 5 (Vinter- og Vaart.); i alt 21, 25, 22 Timer.

1896—97.

II: Tysk 4 i Høst- og 3 i Vaarterminen; III: do. 3 (Høst- og Vintert.); IV: do. 3; V: do. 5 (Vinter- og Vaart.); III: Græsk 5; IV: do. 5; VII: Zoologi og Fysiologi 5 (Høst- og Vintert.); i alt 25, 26, 21 Timer.

Elling Hove (1891—1893)

blev født ved Northwood, Iowa, den 25de Mars 1863. I 1878 kom han til Luther College og havde i 1884 gjennemgaaet det hele Kursus. Da han i 1887 havde absolveret den theologiske Embedsexamen i St. Louis, blev han Prest i Portland,

Oregon, hvor han virkede, til han i 1891 kom som Prest til Decorah. Fra 1894 er han Prest i Mankato, Minn., og omliggende Menigheder.

* * *

1891—92 og 1892—93.

VI: Forklaring 1; V.I: do. 1; i alt 2 Timer.

George Markhus (1892—......)

er født 27de April 1862 i Lisbon, Kendall County, Illinois. Efter en Tid at have frekventeret Monona Academy i Madison kom han Høsten 1880 til Luther College, hvorfra han graduerede i 1885. Senere var han et Par Aar Reporter ved Minneapolis Tribune og kom saa til Chicago, hvor han til 1892 var Forretningsfører for Bladet "Amerika" og en Tid Clerk i Skifteretten.

* * *

1892—93.

VI: Engelsk 6 (Høst- og Vintert.); V: do. 6 (Vaart.); VII: do. 6; V: Religion 1; VII: Historie 5 (Høstt.); VII: Geografi 5 (Høst- og Vintert.); VI: For. Staters Historie 5 (Vinter- og Vaart.); VII: Fysiologi 5 (Vaart.); i alt 23, 23, 25 Timer.

1893—94.

VII: Engelsk 6; VI: do. 6 (Høst- og Vintert.); V: do. 5 (Vaart.); V: Religion 1; VII: Verdensh. 5; VI: U. S. H. 5 (6 i Vaart.); VII: Geografi 5 (Høst- og Vintert.); VII: Zoologi 5 (Vaart.); i alt 23 Timer.

1894—95.

IV: Engelsk 3; ellers som før; i alt 26 Timer.

1895—96.

VII: Engelsk 6; VI: do. 6 (Vinter- og Vaart.); V: do. 6 (Vaart.); IV: do. 3; VI: For. Staters Hist. 5; VII: Geo-

grafi 5; VI: do. 6 (begge de sidste i Høstt.); V: Religion 3 (Vintert.); i alt 25, 23, 26 Timer.

1896—97.

En ubetydelig Forandring i Terminerne; ellers det samme. Har om Eftermiddagene givet Øvelser i engelsk Skjønlæsning.

Jens A. Ness (1893—94)

blev født paa Gaarden Ness i Sogndal, Norge, den 26de Februar 1863. Hans Fader døde i 1867. Høsten 1872 kom han med sin Moder og sine Søskende til Amerika, hvor de bosatte sig i Red Wing, Minn. I 1878 begyndte han paa Luther College, hvor han graduerede i 1884. Derefter studerede han et Aar ved Minnesota Statsuniversitet og reiste saa til Baltimore for at studere klassisk Filologi ved Johns Hopkins University. Her opholdt han sig i to Aar, hvorpaa han virkede som Lærer ved St. Olaf College, Syd-Dakotas Statsuniversitet, Minnesotas Statsuniversitet og Luther College, i alt i 6 Aar. I 1894 begyndte han at studere Sanskrit og komparativ Filologi som Hovedfag ved Johns Hopkins University, hvor han i 1896 blev Fellow i Sanskrit og i 1897 Doktor.

* * *

1893—94.

Samme Timer, Reque havde i 1892—93. Han var nemlig Vikar for Reque.

John E. Granrud (1894—......)

blev født paa Hedemarken, Norge, den 5te August 1863. To Aar gammel kom han til Amerika, hvor Forældrene slog sig ned i Otter Tail County, Minn. Han kom til Luther College i 1881 og graduerede i 1886. Det følgende Aar studerede han

Latin og Historie ved Minnesota Statsuniversitet, og Aaret efter studerede han de samme Fag tilligemed Pædagogik ved Michigan Statsuniversitet. I 1888 fik han Ansættelse ved Lutheran High School i Albert Lea, Minn., og Aaret efter ved Bode Academy i Iowa. Fra 1890 til '92 studerede han Historie og Statsøkonomi ved Cornell University, hvor han opnaaede Doktorgraden med Udmerkelse. I 1892 udnævntes han til Professor i Latin ved St. Olafs College i Northfield, Minn., men tog i 1894 Afsked derfra for ved Luther College at overtage en lignende Post, der var bleven midlertidig ledig under Prof. Reques Fravær i Udlandet.

* * *

1894—95.

IV: Latin 6; III: do. 6 (Vaart. 5); II: do. 5; I: do. 5 (Høst- og Vintert.); III: Historie 3 (før Nytaar); I: Statsøkonomi 3 (efter Nytaar); i alt 25, 25, 20 Timer.

1895—96.

I: Latin 4; II: do. 5; III: do. 5; IV: do. 5; V: do. 6; i alt 25 Timer.

1896—97.

Istedetfor V: Latin 6 læste han VI: Latin 6 Timer i de to sidste Terminer; ellers som før.

Kristen Kvamme (1896—1897)

er født den 17de Februar 1866 paa Gaarden Kvamme i Lom, Gudbrandsdalen. Han gik paa forskjellige Skoler hjemme og i Nabobygden, indtil han i 1882 kom til Amerika. Her maatte i Begyndelsen den unge Gut friste adskilligt. Om Vinteren var han paa Tømmerhugst oppe i Wisconsin, og om Sommeren arbeidede han i Eau Claire for en Kontraktør. Først i 1886 fik han følge sin Lyst at gaa paa Skole. Han opholdt sig

i 6 Maaneder ved St. Ansgar Academy. Høsten 1888 kom han til Luther College, hvorfra han graduerede i 1894. De to følgende Aar studerede han Theologi ved Synodens Seminar i Robbinsdale.

* * *

1896—97.

VII: Norsk 6 i Høst- og Vinterterminen; VI: do. 6 i Høstterminen; V: do. 6 i Vaarterminen; VII: Verdenshistorie 6 i Vaarterminen; V: Latin 6; V: Bibelhistorie 2; VI: do. 2; VII: do. 2; VI: Forklaring 1; VII: do. 1; i alt 26, 20, 25 Timer.

Sangundervisningen, der op til 1881 var besørget af Pastor N. Brandt, overtoges fra 1881 til '82 af Hr. Ola Solheim, der nu er Bestyrer af Synodens Barnehjem ved Stoughton, Wis. Fra 1882 til '83 var daværende Elev i øverste Klasse, Haldor Hanson, Sanglærer. Fra 1883 til '88 blev ogsaa denne Undervisning besørget af Elever ved Skolen, nemlig fra 1883 til '85 af J. O. Tingelstad og fra 1885 til '88 af Carlo Sperati, der nu er Prest i Tacoma, Washington. Senere har denne Undervisning været besørget af de to Lærere, W. Sihler og Haldor Hanson, som det vil sees af det foregaaende. Fra 1881 til '83 og fra 1885 til '88 var der 5 Sangtimer ugentlig, 2 i hver af de nederste Klasser og 1 for den øvrige Skole. Ellers er Timernes Tal tidligere angivet.

* * *

I 1881 fik Colleget en egen Skrivelærer, nemlig C. H. Valder, som nu er Bestyrer af Valder's Business College i Decorah. Hans Tabel saa saaledes ud: Fra 1881 til '84 i IV 1 Time og i VII 2 Timer; fra 1884 til '86 i VI og VII 2 Timer og i V og VI Sk. 1 Time; fra 1886 til '90 i VI 1 Time og i VII 2 Timer.

Fra 1890 gives 2 Timer ugentlig Undervisning i Skrivning i den forberedende Afdeling. Undervisningen besørgedes fra 1890 til '91 af G. Haugen, der nu er Superintendent of Schools i Winnesheik County, og fra 1891 til '94 af W. Sihler. Fra 1894 har en af Skolens Disciple, J. M. Peterson, besørget denne Undervisning.

* * *

I Tegning har der ogsaa en kort Tid været givet Undervisning. Den bekjendte og anseede Maler, H. N. Gausta underviste i dette Fag en Tid i Aaret 1887 fra Januar af. Senere undervistes et Par Klasser i dette Fag af J. Xavier, som nu studerer Theologi i Robbinsdale.

I denne Forbindelse maa ogsaa nævnes to andre Personer, som vistnok ikke har været Lærere, men hvis Virksomhed i betydelig Udstrækning har været knyttet til Colleget. Først er at nævne

Dr. A. C. Smith,

som siden 1876 har været ansat som Skolens Læge. Sundhedstilstanden ved Colleget har gjennemgaaende været udmerket, og maaske har dette særlig været Tilfælde, efterat den nye Bygning blev taget i Brug i 1890. Men alligevel har Lægetilsyn været nødvendigt, og Luther College, der, som paavist, lader alle sine Goder tilflyde Eleverne for en yderst billig Betaling, fik i 1876 den Ordning istand, at alle Eleverne faar det nødvendige Lægetilsyn ved blot at betale $2.00 Aaret hver. Og man var saa heldig at sikre sig en udmerket Læge, som med Troskab og Dygtighed har virket i denne Stilling i alle disse Aar.

A. C. Smith er født i Stavanger, Norge, i 1844. Han gik paa Skole dels i Stavanger, hvor hans Fader, senere Amt-

mand C. Smith, dengang var Fuldmægtig hos Byfoged Christensen og Kaptein i Armeen, dels i Arendal, ved hvis Latinskole A. C. Smiths Onkel var Rektor. Da han i Kristiania havde underkastet sig Artium og Andenexamen, begyndte han Studiet af Medicin og tog sin medicinske Embedsexamen ved Universitetet i 1869. I 1873 kom han til Decorah.

* * *

Diderikke Brandt.

Denne Kvindes Navn er saa fast knyttet til Luther Colleges Historie, at hendes Biografi her kommer paa sin rette Plads, skjønt hverken hun eller nogen anden Kvinde har givet Undervisning ved Skolen. Men hendes Gjerning, saa længe hun var Prestefrue i Decorah, var ogsaa i mange Henseender en Opdragergjerning for de unge Mennesker, som uddannedes ved Luther College, skjønt hun ikke gav Timer i nogen Klasse.

Diderikke Brandt var født den 9de Mars 1827 i Sande i Jarlsberg, hvor hendes Fader, Provst Realf Ottesen, var Prest i omtrent 40 Aar. Fra sit 12te til sit 15de Aar var hun i den bekjendte Opdragelsesanstalt i Christiansfeld i Slesvig, hvorhen saa mange Familier i ældre Tid sendte sine Børn dels for den gode Undervisnings, dels for den kristelige Opdragelses Skyld. Senere reiste hun sammen med ældre Søskende meget i Tyskland, Holland, England og Danmark. Den 26de August 1856 blev hun gift med Pastor Nils Brandt, hvem hun fulgte til Amerika, hvor hendes Mand havde virket som Prest siden 1851. I 9 Aar boede de ved Rock River, Wis., og flyttede saa i 1865 til Decorah, hvor Pastor Brandt havde antaget Kald som Prest for Menigheden dersteds og som Lærer ved Luther College. I 2 Aar boede Familien i Collegebygningen, men flyttede saa i 1867 over i den Gaard paa Collegelandet, som blev opført af Pastor Brandts Kald, der

nu havde voxet til 3 Menigheder: Decorah, Madison og Lincoln. Den har længst været kjendt under Navnet "Prestegaarden". Her boede Brandts Familie i 16 Aar. Det var i disse 18 Aar, Fru Brandt øvede den Virksomhed, der blev til saa megen Velsignelse for Colleget. Herom hidsættes af den Biografi, som Prof. Larsen skrev i "Kkt." efter hendes Død:

"Det mest fremtrædende Træk hos Fru Brandt var hendes opofrende Virkelyst. Hun undte sig liden Hvile; hun maatte altid finde noget at gjøre. Men hendes Virksomhed gik helst ud paa at hjælpe, gavne og glæde Andre. Hvor der var Nød, holdt hun sig aldrig tilbage, og intet Arbeide var saa ringe eller saa ubehageligt, at hun paa nogen Maade holdt sig for god dertil. Var der et Sygeleie i hendes Nærhed, var hun gjerne at se der; og hun forstod at pleie Syge. Trængte Nogen til at hjælpes med Penge eller Klæder eller paa anden Maade, var hun til det Ubegribelige opfindsom til at skaffe Udveie dertil; kunde hun selv ikke give, fik hun Andre til at gjøre det; eller hun skaffede Midler ved at arbeide, hvorved hun ofte tog Natten til Hjælp. Især fik hun et rigt Felt for denne sin opofrende Virksomhed, da hun flyttede til Decorah og kom i Forbindelse med Colleget. Dette skede, netop da den store nye Bygning toges i Brug, og Antallet af Disciple hurtig voxede. Naar en stor Skare af unge Mennesker skal bo sammen, spise ved fælles Bord og have ligesom et fælles Hjem, da vil dette store Hjem nødvendigvis komme til at mangle Adskilligt af et lidet Familiehjems Goder og Glæder. Bestyreren, der skal være Husfader, kan umulig saaledes tage sig af hver Enkelt i sin store Flok, som en Familiefader kan tage sig af sine Børn, selv om han har mange af dem. Og hvem skal erstatte Moderen? Ingen kan tilfulde gjøre det; men hvorvidt det nogenlunde og til en vis Grad skal ske, vil bero paa, om der i de Familier, som er knyttet til en saadan Anstalt, findes en Kvinde, som er saaledes stillet og saaledes skikket, at hun kan

og vil ofre noget mere end Almindeligt af Tid og Tanke derpaa. Og en saadan Kvinde var Fru Brandt. Hun havde jo sit eget Hus og sine egne Børn at tage Vare paa, og hendes yngste Barn fødtes i Colleget, hvor Familien jo i Begyndelsen boede. Men hun fandt dog Tid og Leilighed til at tage sig af den store Flok af Ungdom, som omgav hende. Efterhaanden voxede jo ogsaa hendes egne Børn til, og hendes tre Sønner gjennemgik alle det hele College, hvorved de ogsaa blev et forbindende Led mellem hende og de øvrige Disciple. Hun fik en Forening istand af Kvinder af Decorah Menighed, der jevnlig kom sammen, ikke som andre Kvindeforeninger for at sy Nyt og sælge, men for at udføre det langt mindre tiltrækkende Arbeide at lappe Disciplenes Klæder. Hun bagte Alterbrød og satte op Prestekraver, ikke for selv at tjene Penge, men for at give Altsammen bort til trængende Studerende. Hvis man kunde beregne i Penge, hvad der er sparet for Disciplene derved, at deres Klæder er blevne bødte i Tide, og hvad hun ellers ved sit Arbeide har seet sig istand til at give dem, da vilde det vissélig blive en stor Sum. Men det Bedste derved er dog ikke Gavernes Pengeværdi, men det Indtryk, som denne opofrende Omsorg gjorde paa de Unges Hjerter, og den Spore, de derved fik til selv at lære og leve for Andre, ikke bare for sig selv.

Hendes Bestræbelser indskrænkede sig imidlertid ikke til det ligefrem Nyttige. Hun havde selv et af disse livlige Sind, der altid bliver unge. Hun kunde derfor fatte, at Ungdommen ogsaa tiltrænger lidt Opmuntring og Fornøielse, og hun søgte da ogsaa at gjøre Sit til, at denne Trang kunde tilfredsstilles paa en sømmelig Maade. Ofte indbød hun Disciplene til sit Hus; til andre Tider søgte hun at skaffe dem Fornøielse i Colleget. I alle festlige Tilstelninger tog hun den virksomste Del baade ved Colleget og i Menigheden. Kort, ved saa mange Anledninger syntes hun ganske uundværlig."

Pastor Brandt tog Afsked fra sine Menigheder i 1882 og gjorde en Reise til Norge, hvor han blev et Aars Tid. Da han var kommen tilbage til Amerika, tog han Bolig hos sin næstældste Søn, som var bleven Prest i Cleveland, Ohio. Herhen flyttede i Januar 1884 Fru Brandt og den yngste Datter, som fremdeles havde været boende i Decorah, og saaledes løstes den lange Forbindelse, denne virkelystne og opofrende Kvinde havde havt med Luther College.

Hvilken Anerkjendelse hendes Gjerning havde vundet, vil blandt andet forstaaes af følgende Opraab, som i Februar 1884 udsendtes af Prof. H. G. Stub, og hvoraf her hidsættes en Del:

"Til alle Decorahnere! I April f. A. under Konferensen i Madison besluttede de tilstedeværrnde Præster, der i længere eller kortere Tid havde besøgt Decorahskolen, at overrække Fru Brandt en Gave for paa den Maade at takke og hædre den Kvinde, som i en lang Aarrække havde været som en Moder for Luther Colleges Elever. Der blev nedsat en Komite af tre, en for hvert af Synodens Distrikter, med det Hverv at samle Pengebidrag til denne Gave, først og fremst blandt Præsterne, men dernæst blandt alle, der kunde komme under Benævnelsen Decorahnere. . . . Der kan vist heller ikke være nogen Tvivl om, at det forholder sig saa, som en yngre Præst fornylig skrev til mig: "Der er vel ingen, som har været ved Colleget i Decorah i nogen længere Tid, uden at han mindes Fru Brandt med Kjærlighed. Der er vel heller ikke mange fattige Studenter, uden at de har faaet direkte Pengehjælp af hende."

For mig, og vist ogsaa for mangfoldige Andre, staar det nu som en Æressag, at Fru Brandt maatte faa en Gave, som stod i et nogenlunde rimeligt Forhold til hendes Opofrelser og det store Antal, der har nydt godt af hendes Virke. Saameget mere maa dette være en Æressag, som enhver let vil forstaa,

at der efter en saa sjelden Gjestfrihed og Opofrelse for Andre ikke kan være stort igjen for Fremtiden.

Der er ingen Kvinde i vort Samfund, der saaledes har levet og virket for Skolen i Decorah. Det skjønne Minde, som Hr. Redaktør Bothne i "Norden" har sat Fru Brandt i Prosa og i Poesi, er velfortjent, og hver Decorahner vilde vist gjerne sætte sit Navn derunder. Dels fordi det nu er mig selv en Trang, og dels fordi jeg er bleven opfordret dertil af to af Komiteens Medlemmer, henvender jeg mig herved til alle Decorahnere, spredte over hele Vesten, med den Begjæring: Vær med at yde Dit til Fru Brandt! . . . Vistnok ved vi, at intet har været fjernere fra Fru Brandt end at arbeide med Tanke paa Løn. Nei, det har været hendes Lyst og hendes Liv at leve for andre. Men som det for hende maa være kjært at se, at hun ikke er glemt af de Hundreder, som hun med en vis Ret kunde kalde sine Sønner, saa vil det vel for "Sønnerne" være en Glæde, at der for dem gives en Anledning til at afbetale lidt af den Taknemmelighedsgjæld, i hvilken de staar til hende, hvis Navn er uudslettelig forenet med Decorahskolen og dens Historie."

I Redaktør Th. Bothnes Digt hed det:

Virkelysten, ufortrøden,
Øiet opladt, Foden snar,
Hjertevarm, med Syn for Nøden,
Som den blandt os er og var,
Gaar Du om den lange Dag,
Tjenende Din Herres Sag,
Planter, vander, Lys meddeler,
Letter, lindrer, bøder, heler.

Dig velsigner Menigheder,
Hjelp Du gav saa mangelund,

Tusen Hjerter for Dig beder
Om en kvægsom Aftenstund.
Kirkens Datter, Skolen hist
Nærmest dog Dig stander vist.
Mange af dens brave Sønner
Dig med Modernavnet lønner.

Egennytte ei Du kjendte;
Hvad Du ved Din Flid har tjent,
Medens Aanden i dig brændte,
Fik den fattige Student.
Skolens Ære, Tarv og Trang
Svæved for Dig Dagen lang,
Og Du vilde have givet
For dens Velgang endog Livet.

I Juli 1884 var den ovenomtalte Pengeindsamling afsluttet, og de indkomne Penge oversendtes Fru Brandt med en Følgeskrivelse ved Prof. Stub. Her hed det blandt andet:

"Fru Diderikke Brandt! ... Vi haaber, at De vil betragte denne Sum som et Vidnesbyrd om den Kjærlighed, med hvilken De omfattes af saa mange, der dels fra sin Studietid ved vort kjære Luther College har medtaget uforglemmelige Minder om, hvad De har været for dem, dels ogsaa ellers paa saa mange Maader haft Anledning til at se Deres Virke og nyde godt af Deres Venlighed og Gjestfrihed.

Deres Navn er uudslettelig forenet med Decorah College, og naar Tankerne gaar tilbage til vor Alma mater, vil de ogsaa standse ved Dem og samle sig om Dem, der ved vor Alma mater var som en mater.

Vi kan ikke gjengjælde Dem, hvad De har været for Decorah Colleges Sønner; vi kan kun forsikre Dem om, at vi altid vil ihukomme Dem og Deres Virke med inderlig Tak-

nemmelighed, og naar vi mindes den store Gjeld, i hvilken vi altid vil komme til at staa til Dem, da vender vi vort Blik opad til Ham, fra hvem al god Gave og al Velsignelse kommer ned, og beder Ham om, at Han for Jesu Skyld maa lade sin Naade og Velsignelse strømme ned over Dem og Deres Husbond og Deres Børn. Herren skjenke Dem og Deres Lys og Fred og Glæde. I Kors og Modgang være Han selv Deres Sol og Skjold og lade det evige Livs Herlighed og den Sabbatshvile, som endnu er tilbage for Guds Folk, staa manende, lokkende og vidunderlig styrkende, indtil I kan faa skue og nyde, hvad I her har troet og haabet.

Idet vi atter igjen udtaler vor hjerteligste Tak til Dem for alt, De har været for os, og ogsaa i den Tid, som Herren fremdeles maatte ville forunde Dem, ser for os et daadrigt Liv i Stilhed, ønsker vi Dem alt, som kan gjøre et Menneske isandhed lykkeligt. Paa Givernes Vegne

I oprigtig Agtelse og Kjærlighed

Chicago i Juli 1884. H. G. Stub.

Sommeren 1883 besluttede Luther College Alumniforening at forære Fru Brandts Portræt til Colleget. Høsten samme Aar blev det malet af H. N. Gausta efter Naturen, og det er nu ophængt i den store Læsesal.

Allerede flere Aar, før Fru Brandt flyttede fra Decorah, havde Lægen erklæret, at hun led af et Hjerteonde, som naarsomhelst kunde ende hendes Liv. I Cleveland blev hun snart alvorlig syg, og Høsten 1884 var hun saa daarlig, at man ventede hendes snarlige Død; men hun kom sig igjen. Efter Nytaar blev hun imidlertid igjen haardt angreben, og hun døde den 21de Januar 1885. Hendes sidste forstaaelige Ord var paa Tysk Begyndelsen af Davids Salme 143, 2: "Gak ikke i Dom."

Geo. Markhus. J. A. Ness. J. E. Granrud.
A. C. Smith. K. Kvamme.

Liget bragtes til Decorah, og Begravelsen foregik Søndag Eftermiddag den 25de. "Kirketidende"s Beretning lyder herom: "I Prestegaarden, hvor hun havde boet i 16 Aar, blev der sunget et Par Salmevers, og Prof. Larsen talte nogle Ord over Ebr. 13, 14. Kun faa andre end Familien og Collegets Lærere var dog der tilstede; men den hele Skare af Disciple fulgte hende til Kirken. Da man kom did, var den allerede pakfuld. Aldrig siden dens Indvielse har der været saa mange Mennesker i Decorah Kirke. Den var for Anledningen smukt dekoreret med sort. Pastor Koren holdt Ligprædiken over Joh. 11, 20—28, og Prof. Larsen talte ved Kisten over en Del af Ordspr. 31. Medens en Sørgemarsch spilledes af Collegets Musikkorps, vandrede da den store Skare rundt Kisten for endnu engang at se hendes Ansigt. Og saa bragtes hun til Kirkegaarden, hvor Pastor Eggen forrettede Jordpaakastelsen og talte nogle Ord."

Paa hendes Grav reistes et smukt Monument, en stor Granitsøile, den største paa Kirkegaarden. Inskriptionen siger, at "Dette Minde er reist af forhenværende Elever ved Luther College og Medlemmer af Decorah N. E. L. Menighed." Paa Monumentet findes ogsaa foruden Navn og Datoer følgende Inskription:

"Kristi Blod og Retfærdighed
Er alt, hvad jeg vil smykkes med;
Dermed jeg kan for Gud bestaa,
Naar jeg i Himlen skal indgaa."

14de Kapitel.

Skolens Elever.

I alt har der fra 1861 til 1897 været 1910 Elever ved Luther College. Heri er medregnet ogsaa saadanne, som har været ved Skolen en meget kort Tid — somme bare et Par Uger. Disse sidste har ikke været regnet med, naar Tallet i Katalogen for 1896—97 opgives at have været 1897. I 1861—62 var der 11 Disciple ved Skolen, 1862—63 34, 1863—64 50, 1864—65 58, 1865—66 81, 1866—67 83, 1867—68 73, 1868—69 106, 1869—70 122, 1870—71 147, 1871—72 147, 1872—73 153, 1873—74 190, 1874—75 229, 1875—76 217, 1876—77 181, 1877—78 189, 1878—79 173, 1879—80 159, 1880—81 165, 1881—82 145, 1882—83 137, 1883—84 166, 1884—85 143, 1885—86 131, 1886—87 133, 1887—88 118, 1888—89 135, 1889—90 145, 1890—91 206, 1891—92 213, 1892—93 188, 1893—94 181, 1894—95 187, 1895—96 200, 1896—97 192.

Af disse Elever er — at dømme efter de Adresser, som opgaves ved første Indmeldelse — 642 komne fra Minnesota, 530 fra Iowa, 471 fra Wisconsin, 106 fra Illinois, 41 fra Syd-Dakota, 39 fra Nord-Dakota, 27 fra Norge, 12 fra Nebraska, 6 fra Michigan, 6 fra Missouri, 6 fra New Jersey, 5 fra New York, 3 fra Texas, 3 fra Syd-Afrika, 2 fra Washington og 1 fra hvert af de følgende Steder: Ohio, Indiana, Oregon,

Idaho, California, Canada, Island og Danmark. De resterende 3 Elevers Adressser kan ikke findes.

I det hele har 292 Disciple gjennemgaaet det fuldstændige Kursus. Ved Navnene paa disse findes et G, som betegner, at de er graduates.

Herefter følger en fuldstændig Fortegnelse over alle, som i kortere eller længere Tid har været Elever ved Luther College. Forsaavidt som det har været muligt at faa Oplysning derom, meddeles foruden Navnene, der er ordnet alfabetisk, alle Elevers oprindelige Adresser, deres Alder, da de kom paa Skolen, den Tid, de har været ved Colleget, og deres nuværende Stillinger og Adresser. Der har været et betydeligt Stræv forbundet med at faa istand denne Fortegnelse; men tiltrods derfor har det ikke været muligt at gjøre alting saa korrekt og fuldstændigt som ønskeligt. Men den, som har nogen Forestilling om, hvor meget Arbeide det har kostet, vil forhaabentlig undskylde, at der findes Unøiagtigheder. Forfatteren vil være taknemlig for alle Rettelser, som bliver sendt ham.

Men denne Fortegnelse, som den er, er dog meget interssant i mange Stykker. Den fortæller ogsaa paa sin Maade Collegets Historie. Den opfordrer til mange Slags Betragtninger og til mange Slags Sammenligninger og Sammenstillinger. Prof. A. Estrem har nylig i College Chips paavist, hvorledes graduates fra Luther College indtager Stillinger som Lærere ved en hel Mængde Skoler her i Landet. End mere bekjendt er naturligvis, at saa mange af Collegets Disciple virker som Prester iblandt vort Folk. Men af Listen vil ogsaa sees, at mange har vundet frem til ledende Stillinger paa andre Felter. I den følgende Fortegnelse ligger gjemt et rigt Materiale, og den vil være et Udgangspunkt for mere indgaaende Oplysninger. Det vil være en smuk Opgave for Collegets Blad specielt at fremdrage disse.

Fortegnelsen giver først Navnet, saa den oprindelige Adresse, derpaa vedkommendes Alder, da han kom ind paa Skolen, dernæst den Tid, han opholdt sig ved Luther College, og tilsidst hans nuværende Stilling og Adresse. Naar der efter en Disciples Navn staar L. C. (Luther College), betyder det, at han fremdeles er paa Skolen.

* * *

Aaberg, Ole H.: Roche a Cree, Wis., 25, 1869-74; Prest i Devil's Lake, N. D.

Aaberg, Sylfest: Yellow Medicine, Minn., 1883-85; Lærer i Yellow Medicine Co., Minn.

Aaby, Anders A.: Rock Dell, Minn., 22, 1871-73; Farmer ved Rock Dell.

Aaby, Karl H.: Liberty Prairie, Wis., 13, 1866-68; Kjøbmand i Galena, Ill.

Aaby, Nils A.: Rock Dell, Minn., 22, 1875-77; Farmer ved Rock Dell.

Aabole, Mads O.: Castle Rock, Wis., 25, 1880-84, G; County Attorney i Two Harbors, Minn.

Aaker, Adolph: Ridgeway, Iowa, 15, 1893-96; studerer Musik hjemme.

Aaker, Andreas: Holden, Minn., 16, 1863-64; død.

Aaker, Hans H.: Ridgeway, Iowa, 15, 1877-81; Skolebestyrer i Moorhead, Minn.

Aaker, John T.: Ridgeway, Iowa, 17, 1887-93, G; Lærer i Fergus Falls, Minn.

Aakre, Johannes: Ridgeway, Iowa, 15, 1878; Farmer ved Ridgeway.

Aakre, Knut S.: Ossian, Iowa, 17, 1891-92; ved et Business College.

Aakre, Ole H.: Ridgeway, Iowa, 17, 1873-74; Kjøbmand i Twin Valley, Minn.

Aarebak, Jens C.: Houston, Minn., 22, 1863-64; Skolelærer i Lanesboro, Minn.

Aaretun, Ole K.: Root River, Minn., 25, 1865-66; Forretningsmand i Ortonville, Minn.

Aarnes, Nils C.: Hurdal, Minn., 20, 1895-96; Farmer ved Hurdal.

Aarnes, Sam: Sacred Heart, Minn., 17, 1890-94 og 1895-..; L. C.

Aas, Edward: Lanesboro, Minn., 1888-89; Farmer ved Lanesboro.

Aas, Karl K.: Gjøvik, Norge, 24, 1867-69; Læge i Wiota, Wis.

Aase, Lars R.: Kenyon, Minn., 22, 1879-83; Lærer i Kenyon.

Aase, Svennung: Henrytown, Minn, 29, 1874-75 og 1877.

Aas, Esten: Bratsberg, Minn., 17, 1878-80; Farmer ved Preston, Ransom Co., N. D.

Aasen, Andrew O: Rockdale, Wis., 15, 1889-93; theologisk Student.

Aasen, Syvert: Nidaros, Dak., 1870-72.

Aasenhus, Nils A.: Kensett, Iowa, 18, 1877-82; Farmer ved Kensett.

Aaseth, Elmer Alfred: Gayville, S. D., 16, 1896-..; L. C.

Aasgaard, Ole: Elk Creek, Wis., 20, 1880-82; Kjøbmand i Twin Valley, Minn.

Aastad, Iver T.: Aastad, Minn., 20, 1889-92; Prest i Thief River Falls, Minn.

Aasterud, John P.: Rush River, Wis., 25, 1880-81; Farmer, Martell, Wis.

Aga, Lars: Ridgeway, Iowa, 18, 1872-75; Skolesuperintendent i Sioux Falls, S. D.

Agre, Ole M.: Sacred Heart, Minn., 18, 1889-92; Handelsbetjent i Sacred Heart.

Aker, John S: Highlandville, Iowa, 21½, 1889-91; Hvedeopkjøber i Oberon, N. D.

Akre, John: Stony Run, Minn., 19, 1883-84; Farmer ved Stony Run.

Akre, Ole I.: Highlandville, Iowa, 1886-93, G; Prest i Lead City, S. D.

Akre, Jonas: Big Canoe, Iowa, 21, 1870-72; døde 1874, var Farmer ved Stony Run, Minn.

Alfson, Adolf O.: Mount Morris, Wis., 15, 1863-69 G; Prest i Oslo, Wis.

Alfson, Aslak: Christiania, Minn., 16, 1890-92; Farmer ved Christiania.

Algjeld, Hans Monson: Indviken, Norge, 20, 1881; nu Hans Monson, Farmer ved Dell, Minn.

Allen, Hans: Decorah, Iowa, 14½, 1876-83, G; Skolebestyrer i Red Wing, Minn.

Allen, Realf: Decorah, Iowa, 26, 1896-..; L. C.

Alm, Martin G.: Swan Lake, Minn., 1872-73; Farmer ved Valley, Polk Co., Minn.

Almquist, John: New York, 1872-73; Oversætter i Chicago.

Alnæs, Syvert: Ossian, Iowa, 1870-71; Farmer ved Canton, S. D.

Ambli, Christian F.: Decorah, Iowa, 16, 1891-93; ved Milwaukeebanen i Decorah.

Amblie, Johannes N.: Olaf, Iowa, 1889-90; Handelsbetjent i Belmond, Iowa.

Amundson, Albert Chr.: Silver Lake, Iowa, 16, 1871-78, G; Læge i Cambridge, Wis.

Amundson, H. E.: Belvidere, Minn., 22, 1882-86, G; juridisk Student; død.

Anderson, Abel: Koshkonong, Wis., 16, 1864-65 og 1871-72; Prest i Montevideo, Minn.

Anderson, Adolph: Taopi, Dak., 17, 1887-91; Farmer ved Baltic, S. D.

Anderson, Albert: Janesville, Wis., 18, 1871-73; Kontraktør i Des Moines, Iowa.

Anderson, Albert J.: Grove City, Minn., 1890-91; hjemme.

Anderson, Alfred: Decorah, Iowa, 1875-77; Handelsbetjent i Decorah.

Anderson, Anders C.: Manitowoc, Wis., 15, 1870-73; døde 1897 som Prest i Chicago.

Anderson, Andreas B.: Gjerpen, Wis., 16, 1875-77; død.

Anderson, Andreas J.: Swede Grove, Minn., 24, 1876-81; Prest i Grantsburg, Wis.

Anderson, Andrew: Waupaca, Wis., 16, 1865-67; nu Andrew A. Howen, Kjøbmand i Tomahawk, Wis.

Anderson, Andrew O.: Ossian, Iowa, 17, 1895-..; L. C.

Anderson, Anton: Christiania, Minn., 1889-90; Farmarbeider ved Christiania.

Anderson, Anton O.: Hillsboro, N. D., 22, 1894-95; Skolelærer i Hillsboro.

Anderson, A. T.: Paint Creek, Iowa; Farmer ved Elon, Iowa.

Anderson, Botolf: Kenyon, Minn., 23, 1883-86.

Anderson, Brun: Lemonweir, Wis., 17½, 1868-70; Kjøbmand i Spring Grove, Minn.

Anderson, Carl: Hustler, Wis., 16, 1891-92.

Anderson, Carlton A.: West Salem, Wis., 19, 1894-96; hjemme.

Anderson, Christian: Clifton, Ill., 15, 1879-80.

Anderson, Christian: Barrett, Minn., 16, 1890-96, G; theol. Student.

Anderson, Christian F.: Saude, Iowa, 25, 1876-77.

Anderson, Esaias: Albert Lea, Minn., 1895-..; L. C.

Anderson, Franklin S.: Chicago, Ill., 15, 1877; Forretningsmand i Chicago.

Anderson, Freeman: Ridgeway, Iowa, 14, 1893-96; Farmer ved Ridgeway.

Anderson, Halvor: Lisbon, Ill., 1874-75; Engineer, Texas.

Anderson, Ingvald: Pigeon Falls, Wis., 23, 1891-96; Lærer i Helena, Griggs Co., N. D.

Anderson, Isaac: Des Moines, Iowa, 16, 1883-90, G; i Forretning i New York.

Anderson, J. N.: Blair, Neb., 1886-88 og 1889-91; Prest i Omaha, Neb.

Anderson, Knut: Root Prairie, Minn., 17, 1874-75; nu Knut Brown, Drayman i Tracy, Minn.

Anderson, Lawrence: Rock Dell, Minn., 16½, 1871-72; Farmer ved Rock Dell.

Anderson, Lars: Story City, Iowa, 16, 1865-66; død.

Anderson, Nils Edgar: Decorah, Iowa, 1870-73; Bankier i Crary, Ramsey Co., N. D.

Anderson, Ole P.: Decorah, Iowa, 20, 1892-93; Engineer ved Luther College.

Anderson, O. Theodor: Waterville, Iowa, 17, 1895-96; hjemme.

Anderson, Rasmus B.: Koshkonong, Wis., 16, 1862-65, G; Forfatter i Madison, Wis.

Anderson, Syvert: Rock Run, Ill., 25, 1865-71, G; Farmer i Rock Run.

Anderson, Søren E.: Koshkonong, Wis., 15, 1864; Farmer ved Rockdale, Wis.

Apeldsjath, John A.: Palisade, Dak., 1888-89; Skolelærer i Kindred, N. D.

Apland, Martin O.: Cambridge, Iowa, 16, 1896-..; L. C.

Arneson, Olaf H.: Decorah, Iowa, 13½, 1895-..; L. C.

Arntson, Ole A.: Lansing, Iowa, 1869-71; Trælasthandler i Red Wing, Minn.

Arveson, Nils: Lisbon, Ill., 18, 1876-80; Prest i Arendal, Minn.

Asbjeld, Anders: Silver Lake, Minn., 1880-81; Co. Auditor Union Co., N. D.

Ask, Ole Larson: Bratsberg, Minn., 15, 1863-64; Farmer ved Rock Creek, Iowa.

Askevold, Bernt: Chicago, Ill., 28, 1874-75; Prest i Tracy, Minn.

Askevold, George: Chicago, Ill., 14, 1891-93; Handelsbetjent i Chicago.

Aslakson, Anton: Rose Creek, Minn., 16, 1893-94; Farmer ved Rose Creek.

Aslakson Knut: Deerfield, Wis., 18, 1861-63; Luverne, Minn.

Aspelund, Joseph: Mondovi, Wis., 15, 1895-..; L. C.

Astrup, Johannes: Untunjambili, Natal, Afrika, 18, 1890-93, G; Missionær i Afrika.

Aubol, Carl O.: Eaton, Wis., 18, 1877-83, G; Redaktør i Minneapolis.

Austvold, Edwin B.: Glenwood, Minn., 20, 1893-..; L. C.

Avlsgaard, Richard S.: Zumbrota, Minn., 19, 1895; Tegner ved Zumbrota.

Axdahl, Søren: Ossian, Iowa, 1868-70; Real-Estate Handler i Cooperstown, N. D.

Baardson, Theodor: Port Washington, Wis., 16, 1866-67; County Treasurer, Alexandria, Minn.

Bagge, Peter Irgens: San Francisco, Cal., 32, 1874-75.

Bakke, J. P.: Woodside, Iowa, 1882-84; Farmer ved Decorah.

Bakke, Martinus A.: Esteline, S. D., 23, 1892-93 og 1897-..; L. C.

Bakke, Nils J.: Minneola, Minn., 23, 1871-77, G; Prest i Concord, N. C.

Bakke, Ole E.: Decorah, Iowa, 1873-75; Farmer ved Decorah.

Bakke, O. E.: Vernon, Minn., 23, 1883-84.

Bakke, P. H.: Eidsvold, Minn., 19, 1883-88, G; død som Læge i Lanesboro, Minn.

Bakken, Edward F.: Decorah, Iowa, 14, 1892-93; Farmer ved Decorah.

Bakken, Hans H.; Ridgeway, Iowa, 18½, 1894-95; Farmer ved Ridgeway.

Bakken, Hans: Plato, Minn., 1896-..; L. C.
Bakken, Johan M.: Kenyon, Minn., 14, 1881; død.
Bakkerud, H.: Alpena, Mich., 34, 1884-86.
Bakkevold, Ole: North Prairie, Minn., 22, 1868-71; død.
Bale, Christian E.: Norman, N. D., 14, 1895-96; hjemme.
Bale, Jens: Byron, Minn., 28, 1872-74; Prest ved Glenwood, Minn.
Bale, Ole M.: Spring Prairie, Minn., 20, 1874-75; Handelsmand i Hatton, N. D.
Ballestad E.: Clark Mills, Wis., 20, 1885-89; Prest i Thor, Iowa.
Barke, Johannes O.: Story City, Iowa, 24, 1875-76; Advokat i Fergus Falls, Minn.
Barkenæs, Martin G.; Fet, Norge, 25, 1892-95; døde som Discipel i 1895.
Baukol, Peder: Coon Valley, Wis., 1879-82; Farmer i Flom, Minn.
Bean, O. G.: Callender, Iowa, 16, 1885-87; medicinsk Stud., Rice Lake, Wis.
Beaver, Albert M.: Kasson, Minn., 14, 1888-91; Farmer ved Kasson.
Beaver, Andreas: Kasson, Minn., 16, 1887-88; Farmer ved Kasson.
Beaver, Ole: Kasson, Minn., 15, 1890-91; Farmer ved Kasson.
Beaver, Theodor: Kasson, Minn., 14, 1890-93; Kjøbmand i Sisseton, S. D.
Beheim, John E.: Pope Co., Minn., 1872-73; Farmer og Landmaaler i Fosston, Minn.
Beito, A. G.: Decorah, Iowa, 1890-91; Snedker i Northwood, Iowa.
Beito, Gudbrand G.: Decorah, Iowa, 22, 1882-89, G; Prest i Galesburg, N. D.
Beito, O. G.: Decorah, Iowa, 22, 1885-96; reisende Bogagent.
Belsheim, Ole: Winnebago, Iowa, 1878-79 og 1880-82; Prest i Albert Lea, Minn.
Benrud, Oscar: Amboy, Minn., 20, 1891-92; Kjøbmand i Blue Earth City, Minn.
Benson, K.: Garden Prairie, Ill., 1890-91.
Bentson, Reinhard T.: Rock Run, Ill., 15, 1864-70; Farmer paa Coon Prairie, Wis.

Berg, Anton S.: North Prairie, Minn., 1869-70; død.

Berg, Joseph: Oakland, Minn., 14, 1895-96; hjemme.

Berg, Nils D.: Albion, Neb., 22, 1886-92, G; Prest i Kalispell, Mont.

Berg, Ole S.: North Prairie, Minn., 1870-72; døde som Advokat i Montevideo, Minn.

Berg, O. P.: Argyle, Wis., 1883-84.

Berg, Otto S.: Arendal, Minn., 1880; Farmer ved Pilot Mound, Minn.

Berg, Peter O.: Hesper, Iowa, 16, 1875-76.

Berg, Rollef S.: Arendal, Minn., 16, 1874; Handelsreisende, Cooperstown (Northwood), N. D.

Bergan, Ole K.: Renville, Minn., 19, 1876-79; Læge i Sacred Heart, Minn.

Berge, Engebret: Springdale, Wis., 14, 1865-66; Farmer ved Lake Mills, Iowa.

Berge, George: Springdale, Wis., 15, 1868-69; Farmer ved Mt. Horeb, Wis.

Berge, Johan J.: Dell, Minn., 21, 1881-82.

Berge, Nils B.: Liberty Prairie, Wis., 20½, 1862-63 og 1867-68; døde som Prest i New Hope, Wis.

Berge, Ole B.; 1870.

Berge, Oluf A.: Beloit, Iowa, 30, 1883-85; Prest i Inwood, Lyon Co., Iowa.

Berge, Oscar: Sand Creek, Wis., 18½, 1894-96; hjemme.

Bergh, Halvard A.: Bluemounds, Wis., 1871-76, G; Forfatter og Lærer, Lomen, Valders, Norge.

Bergh, Johannes E.: Highlandville, Iowa, 19, 1861-66, G; Prest i Sacred Heart, Minn.

Bergh, Knut: Highlandville, Iowa, 23, 1861 og 1864; † Lærer ved Luther College.

Bergh, Knut: Sacred Heart, Minn., 15, 1892-96; hjemme.

Bergh, Ole Hendrikson; Perry, Wis., 22, 1868-69; Lærer, Washington Prairie, Iowa.

Bergeland, Halvor: Liberty Prairie Wis., 15, 1864-65; død.

Bergerud, P. S.: Spring Grove Minn., 16, 1886-87; Farmer ved Spring Grove.

Bergland, Halvor: Bratsberg, Minn., 1870; Farmer ved Lake Mills, Iowa.

Bergmann, F. Pjetur: Gardar, N. D., 1896-..; L. C.

Bergmann, Fredrik: Winchester, Wis., 18, 1876-81, G; Prest i Gardar, N. D.

Bergmann, Hjalmar: Gardar N. D., 1896-..; L. C.

Berkvam, Christian: Spring Grove, Minn., 16½, 1892-93; Farmer ved Spring Grove.

Berntson Ludvig: Decorah, Iowa 12, 1895; hos Forældrene i Eau Claire, Wis.

Berntson Palmer: Eau Claire, Wis., 17, 1893-96; hos Forældrene i Eau Claire.

Berset, Peder E.: Renville, Minn., 26, 1880-81.

Berstad, Ole: Fergus Falls, Minn., 19, 1890-91; Farmer ved Fergus Falls.

Bertelson, Gunder: Ossian, Iowa, 1873; Real Estate Agent i Fergus Falls.

Berthelson, H. P.: Decorah, Iowa, 1889-91; Prest i Momence, Ill.

Berven, Sven: Lily, S. D., 21, 1895-..; L. C.

Bestul, Christian B.: Wittenberg, Wis., 16, 1886-93, G; Prest i Marshfield, Wis.

Bidne, Henry: Decorah, Iowa, 15, 1895-..; L. C.

Bidne, Sander: Decorah, Iowa, 14, 1892-95 og 1896-..; L. C.

Billington Alexander: Decorah, Iowa, 1877-78; Maler i Canby, Minn.

Birkeland, Mauritz A.: Chicago, Ill., 1874; Superintendent Coal Yard i Chicago.

Birkelo, Peter: Colgate, N. D., 23, 1894-..; L. C.

Biørn, Herman C.: Zumbrota, Minn., 12½, 1883-87; juridisk Student.

Bjerke, Anders: Ridgeway, Iowa, 22, 1895-..; L. C.

Bjerke, Engebret: Trempealeau Valley, Wis., 17, 1865-66; Kjøbmand i Greenwood, Clark Co., Wis.

Bjerke, Johan: Portland, N. D., 22, 1893-..; L. C.

Bjørgaas, John J.: Newport, Wis., 18, 1874-79, G; døde som Prest ved Decorah.

Bjørgan, John R.: Nidaros, Dak., 22, 1875-78; Skolelærer og Farmer.

Bjørgo, Knut: Highlandville, Iowa, 16, 1864-70, G; Formand i Minnesota Distrikt.

Bjørnson, Iver: Dodgeville, Wis., 15, 1865-66.

Bjørnstad, Wilhelm: St. Paul, Minn., 16, 1891; assisterende City Treasurer i St. Paul.

Blakstvedt, Gabriel: Highland, Minn., 14, 1875; Farmer ved Amherst, Minn.

Blakstvedt, Martin: Highland, Minn., 15, 1875; Farmer ved Amherst, Minn.

Blegen, George: Washington Prairie, Iowa, 14, 1894-95; Farmer i Glenwood, Iowa.

Blegen, Hans A. K.: Washington Prairie, Iowa, 23, 1882-86, G; Prest i Leeds, N. D.

Blekre, Zakarias O.: North Prairie, Minn., 1869-72; reisende Inkassator, Mankato, Minn.

Blilie, John A.: Washington Prairie, Iowa, 1871-77, G; Prest i Flandreau, S. D.

Blixrud, Christian M.: Spring Grove, Minn., 1883-84; Kjøbmand i Caledonia, Minn.

Blixrud, Hans: Spring Grove, Minn., 19, 1878-79; Kjøbmand i Caledonia, Minn.

Bly, O. J.: Lee, Ill., 16½, 1886-87; Farmer i Lee, Ill.

Blækkan, Ingebrigt: Provemont, Mich., 24, 1886-92, G; Prest i Eureka, Cal.

Boe, H. O.: Ossian, Iowa, 20, 1886-87; Farmer, St. Ansgar, Iowa.

Boe, Nils N. O.: Northfield, Minn., 21, 1882-86, G; Prest i Sioux Falls, S. D.

Boe, O. T.: Ossian, Iowa, 19, 1890-94 og 1896-..; L. C.

Bogstad, Rasmus A.: Rising Sun, Wis., 21, 1882-87; Lærer i Moorhead, Minn.

Bolland, John: Hesper, Iowa, 17, 1875-76; Restauratør i Millacca, Minn.

Bolme, Lars B.: Sutton's Bay, Mich., 18, 1891-93.

Bolstad, Anund Th.: Locust, Iowa, 15, 1867; død.

Bolstad, Edvard: Utica, Wis., 17, 1887-89; Handelsbetjent i Utica.

Bolstad, Sjur: Reedstown, Wis., 25, 1883-85 og 1886-87.

Bolstad, Thorbjørn: Liberty Prairie, Wis., 18, 1866-68; død.

Bonde, T. T.: Nerstrand, Minn., 15, 1886-91; Clerk i Minneapolis.

Bondhus, N. T.: Calamus, Iowa, 21, 1883-87; Snedker i Holstein, Iowa.

Borderud, O. P.: Norman, N. D., 20, 1875-75; Farmer ved Norman.

Borge, John: Washington Prairie, Iowa, 15½, 1895..; L. C.

Borge, Mikael: Leeds, Wis., 24, 1870-71; Prest, Washington Prairie, Iowa.

Borge, Olaf: Washington Prairie, Iowa, 15, 1896-..; L. C.

Borgen, Edvard: Decorah, Iowa, 19, 1871-76, G; Prest, Kilbourn City, Wis.

Bothna, Joseph: La Crosse, Wis., 18, 1894-95; Farmer, Coon Valley, Wis.

Bothne, Carl: Decorah, Iowa, 9, 1877 og 1879-86, G; med. Student, † 1892.

Bothne, Erling: Chicago, Jll., 13, 1884-86 og 1888-94, G; med. Student i Chicago.

Bothne, Gisle: Decorah, Iowa, 16, 1876-78, G; Lærer ved Luther College.

Bothne Johannes: Decorah, Iowa, 20, 1875-78, G; Prest i Hitterdal, Minn.

Boyd, Edwin A.: Willmar, Minn., 17, 1894-95 og 1896-..; L. C.

Braaten, Anton O.: Kenyon, Minn., 1879-80.

Braaten, Svein O.: Holden, Minn., 21, 1875-81, G; Prest, Thompson, N. D.

Braaten, Torstein: Vang, Minn., 19, 1879-81; Farmer i Norman County, Minn.

Brager, Torgrim: Nora, Minn., 1887-90.

Brandhagen, Nils: Decorah, Iowa, 1868-71; Farmer, Norse, Texas.

Brandt, John A.: Decorah, Iowa, 11½, 1875-83, G; Deputy Treasurer i Deuel Co., S. D.

Brandt, Lars: Chicago, Jll., 18, 1892-93; Maler i Chicago.

Brandt, Olaf E.: Decorah, Iowa, 11½, 1873-79, G; theologisk Professor.

Brandt, Realf: Decorah, Iowa, 12, 1871-77, G; Prest i Brandt, S. D.

Branson, Gustav: Waupun, Wis., 16, 1868-70; hjemme paa Farmen ved Waupun.

Brandvig, Ansin J.: Story City, Iowa, 1876-78; Mail Clerk i Ottumwa, Iowa.

Bratvold, Knut O.: Holden, Minn., 16, 1874; Farmer ved Holden.

Brauer, Adolph: Mabel, Minn., 15, 1891-95; Lærer, Harvey, N. D.

Brauer, Carl W.: Mabel, Minn., 1883-85; Kjøbmand i Harvey, N. D.

Brauer, Julius: Mabel, Minn., 16½, 1894-..; L. C.

Brecke, Ole E.: Spillville, Iowa, 15, 1875-81, G; Agent i Minneapolis.

Bredeson, Adolph: Spring Prairie, Wis., 15, 1865-70, G; Prest i Stoughton, Wis.

Bredeson, Bernhard: Spring Prairie, Wis., 1869-71; Farmer ved Viking, N. D.

Bredeson, (Sander) Brede: Decorah, Iowa, 16, 1864-65; Farmer ved Berton, S. D.

Breivik, Gabriel: Lee, Ill., 19, 1883-87; Prest i Wells, Minn.

Brevig, Nils J.: Sacred Heart, Minn., 19, 1888-92; Bogholder i Sacred Heart.

Brevig, Oluf L.: Sacred Heart, Minn., 17, 1888-94, G; theologisk Student.

Brevig, Samuel B.: Sacred Heart, Minn., 15, 1889-96, G; theologisk Student.

Brevig, Tollef L.: Pope Co., Minn., 16, 1872-74 og 1875-77; Prest i Port Clarence, Alaska.

Bring, Johan: Bostwick Valley, Wis. 14, 1869-70.

Brodahl, Marius: Perry, Wis., 16, 1863-65; død.

Brown. G. B.: Blue Earth City. Minn., 13½, 1886-87 og 1888-89; Clerk i Blue Earth City.

Brown, Julius: Osstan. Iowa 18, 1891-92; Farmer ved Osstan.

Bry, Theodor K.: Coon Valley, Wis.. 17, 1877-78 og 1881-84; Kjøbmand i Rothsay, Minn.

Brækhus Anton O.: Oslo, Minn.. 16, 1873-74; Farmer ved Oslo.

Brække, David B.: Rock Dell, Minn., 16, 1886-90; Farmer og Lærer ved Rock Dell.

Brække, Edward: Spillville, Iowa, 18, 1895-96; Farmer ved Spillville.

Brække, Johan B.: Trempealeau Valley, Wis., 21, 1880-81; Bogholder i Chicago.

Brække, Nils A.: Decorah, Iowa, 15, 1873-74; Opkjøber i Decorah.

Brørby, Jacob: Clermont, Iowa, 16, 1869-74; Farmer i Nebraska.

Brørby, Joseph: Decorah, Iowa, 14, 1893-..; L. C.

Budal, Lars P.: Locust, Iowa, 17½, 1867-71; Contraktor og Fredsdommer i Spring Grove, Minn.

Burtness, Peter: Wilmington, Minn., 20, 1894-..; L. C.

Buslee, Adolph M.: Chicago, Ill., 1889-92; Handelsbetjent i Chicago.

Buslee, Christian: Chicago, Ill., 18, 1891-92; hjemme.

Butler, Bernhard: Decorah, Iowa, 15, 1872-73; døde som Farmer ved Crookston i 1889.

Bygland, Olav S.: Olnes, Neb., 20, 1890-96, G; theologisk Student.

Bysted, Anders L.: Kempton, Ill., 1887-88; Arbeider i Kempton.

Bækkum, Anders T.: Amboy, Minn., 17, 1885-86.

Bøen, Østen N.: Harmony, Minn., 18, 1866; Farmer ved Harmony.

Bøkseth, Bernhard A.: St. Olaf, Minn., 23½, 1879-80.

Børreson, Fred: La Crosse, Wis., 15, 1891-92; Telegrafist i La Crosse.

Børreson, Johan G.: St. Louis, Mo., 19, 1888-89.

Børreson, William: La Crosse, Wis., 16, 1894-95; Bankclerk i La Crosse.

Børsvold, Nikolai O.: Spring Valley, Minn., 20, 1873-76; engelsk Skolelærer i Volga, S. D.

Børthe, Ketil: Winchester, Wis., 17, 1868-71; Kjøbmand i Winneconne Wis.

Børve, Knut Th.: Fort Dodge, Iowa, 23, 1875-76 og 1877-78.

Bøthun Lasse: Leeds, Wis., 26, 1861; Farmer og Statssenator, Baltic, S. D.

Carlson, Emil: Alexandria, Minn., 15, 1874-75; døde i 1880.

Christlock, Gerhard S.: Fergus Falls, Minn., 15, 1890-92 og 1893-94; Clerk i Britton N. D.

Christenson, Christen: Clinton, Iowa, 26, 1862-63; Farmer ved Calamus, Iowa.

Christensen, E.: Gayville, Dak., 1883-84; død.

Christensen, Gustav A.: Genesee, Idaho, 12, 1876-82 og 1883; Prest i Granite Falls, Minn.

Christenson, Haldor: Grove City, Minn., 18 1890-91; Clerk i Seattle, Wash.

Christensen. Martin: Forest City Iowa, 17, 1886-92. G; Prest i Genesee Idaho.

Christensen, Nehem: Port Washington, Wis., 18 1866-71, G; døde som Prest, Parkland, Wash.

Christensen, Peter B.: Decorah Iowa, 1895-..; L. C.

Christensen, Søren: Perth Amboy, N. J., 24, 1893-94.

Christenson, Walter: Gayville, S. D., 20, 1896-..; L. C.

Christianson Conrad M.: Renville, Minn., 16, 1875-81, G.; Lærer i Sioux Falls, S. D.

Christianson, John: Bode, Iowa, 1890-91; Farmer ved Bode

Clauson, Carl T.: Red Wing Minn., 17, 1893-96, G; theologisk Student.

Clauson, Martin: St. Ansgar, Iowa, 17, 1864-65; Kjøbmand og County Surveyor i Austin. Minn.

Clauson, Peter E.: Locust, Iowa, 14, 1877-80 og 1881.

Clement, Erik E.: Decorah, Iowa, 1890-91; Farmer ved Nordness, Iowa.

Dahl. Abraham P.: Luverne, Minn., 25, 1895-96; Lærer i Luverne.

Dahl. Albert: Waupun. Wis.. 13½, 1872-74; Superintendent Deer's Plow Works i Moline, Ill.

Dahl. Gerhard A.: Dell Minn., 14, 1886-93, G; Læge.

Dahl. Herman: Yellow Medicine Minn, 1883-84; Kjøbmand i Cottonwood. Minn.

Dahl, Hans: Gayville, S. D., 17, 1896-..; L. C.

Dahl, Hans M.: Revere, Minn., 17, 1896-..; L. C.

Dahl, Karl A.: Waupun, Wis., 14, 1871-72; død.

Dahl, Melvin E: Paint Creek, Iowa. 15, 1872-75; død.

Dahl. Olaus: Lochiel. Wis, 21, 1880-85, G; Lærer ved Chicago Universitet. † 1897.

Dahl, Otto: Strum, Wis., 25, 1895-..; L. C.

Dahl. O. H.: Yellow Medicine, Minn., 1870-72; Kornhandler i Cottonwood, Minn.

Dahl, P. H: Yellow Medicine, Minn., 1878-79; Prest i Gayville, S. D.

Dahl Torger H.: Chippewa River, Wis., 19, 1862-65; Prest i Lincoln, Neb.

Dahle. John L.: Wauseca. Minn., 20, 1882-83; Farmer ved Dauvers, Swift Co., Minn.

J. M. Peterson.

G. O. Haugen. C. H. Valder.

C. Sperati.

Ola Solheim. Haldor Hanson.

Dahlen, Fred: Oslo, Minn., 16, 1890-92 og 1893-..; L. C.

Dahlen, Knut T.: Lillemon, Minn., 21, 1885-87, 1888-92 og 1893-94, G.; Skolesuperintendent i Grant Co., Minn.

Dale, Anders K.: Wilmington, Minn., 16, 1873; Farmer ved Wilmington.

Dale, Elling O.: Beaver Creek, Wis., 17, 1866-67 og 1868-70; Prest i Spink, S. D.

Dale, John: Bode, Iowa, 14, 1890-91 og 1895-..; L. C.

Dale, Knut K.: Wilmington, Minn., 1877-78; Handelsreisende, Grand Forks, N. D.

Dale, Lars Sam.: Leeds, Wis., 15, 1874-78; Handelsreisende, Merriam Park, Minn.

Dale, Martin O.: Norman, Iowa, 19, 1896-..; L. C.

Dale, Viking: Big Canoe, Iowa, 18½, 1870-72.

Daleby, Ole: Perry, Wis., 15, 1870-72.

Dalseid, Nils O.: Shell Brook, Iowa, 16, 1872-73; Farmer, Northwood, N. D.

Danielsen, Jens: Pope County, Minn., 1873; Prest.

Danielsen, Ole: Winchester, Wis., 15, 1868-70; døde som Farmer i Winchester.

Dankel, Ed.: New York, 16½, 1865-67.

Davidson, O. E.: Decorah, Iowa, 11, 1885-92; Opkjøber i McGregor, Iowa.

Davidson, Peter: Coon Valley, Wis., 1880-81; Apotheker i Hatton, N. D.

Dokken, Olaus L.: Spring Grove, Minn., 16, 1875-76; Farmer, Halstead, N. D.

Dokken, Ole: Renville, Minn., 17, 1881-82.

Dolven, A. O.: Whitehall, Wis., 23, 1883-88; Prest i Cyrus, Minn.

Dreng, John O.: Manitowoc, Wis., 19, 1896-..; L. C.

Drotning, Alvyn: Utica, Wis., 17, 1893-95; Farmer ved Utica.

Dybdahl, Thore E.: Decorah, Iowa, 17, 1873-76; County Auditor, Elbow Lake, Minn.

Dælen, Olaus G., Spring Grove, Minn., 1873-74; nu O. G. Myrah, Farmer, Gardner, N. D.

Dønhaug, O. G.: Story City, Iowa, 1880-85; Kjøbmand i St. Ansgar, Iowa.

Døsland, John P.: Clinton, Iowa., 1871-72; død.

Døving, Carl: Untunjambili, Natal, Afrika, 22½, 1890-93, G; Prest i Red Wing, Minn.

Eden, Martin: Lee, Ill., 17½, 1885-92, G.; Student i Chicago.

Edwards, Bjørn: Chicago, Ill., 20, 1870-75; Forlægger, døde i Chicago. 1895.

Egeberg, Westye: Norge, 1868-69.

Egers, Olaf: Chicago, Ill., 20, 1896-..; L. C.

Egge, Albert E.: Ridgeway, Iowa, 16, 1873-79, G; Lærer i Pullman, Wash.

Egge, John: Norway, Minn., 19, 1884-87; Prest.

Egge, Sven E.: Ridgeway, Iowa, 14½, 1874-77; Farmer ved Ridgeway.

Eggen, Ole N.: Prairie Farm, Wis., 16, 1882-84 og 1885-86; Apotheker i Hayward, Minn.

Eggen, Thore N.: Prairie Farm, Wis., 13½, 1873-79, G; Prest i Madison, Wis.

Eidahl, Ketil O.: Calmar, Iowa, 17, 1867-68 og 1870; Prest i New Hope, Wis.

Eidahl, Timan: Spring Grove, Minn., 14½, 1871-72; nu T. Quarve, Farmer, Britton, S. D.

Eide, Edward: Bratsberg, Minn., 16, 1885-86.

Eide, Niels: Locust, Iowa, 23, 1861; døde som Farmer ved Rushford, Minn.

Eiken, Andrew T.: Bratsberg, Minn., 15, 1875-80; Kjøbmand i Crookston, Minn.

Eikeland, Peder J.: Coon Valley, Wis., 1874-75 og 1877-80, G; Lærer i Minneapolis.

Elleffen, Samson: Big Canoe, Iowa, 15, 1864-65; Farmer i Syd-Dakota.

Ellertson, Andreas: Bratsberg, Minn., 16, 1887-88; Bogholder i Mayville, N. D.

Ellertson, Carl E.: Bratsberg, Minn., 15, 1884-88; Farmer ved Bratsberg.

Ellestad, Anders: Newburg, Minn., 23, 1867-69; Rentenist i Kristiania, Norge.

Ellestad, Nils J.: Newburg, Minn., 20, 1865-71, G.; Missionssuperintendent i Minneapolis, Minn.

Ellestad, Sven A.: Spring Grove, Minn., 1874; Kjøbmand i Spring Grove.

Eillckson, Frank: Montevideo, Minn., 25, 1895-96; studerer ved Carleton College i Northfield, Minn.

Ellingson, Joseph: Cottage, Iowa, 1890-91; Lærer i Cottage.

Ellis, Edwin: Harmony, Minn., 16½, 1868-69; Farmer ved Harmony.

Emerson, Ingebrigt: Luther Valley, Wis., 23, 1880-82; Kjøbmand i Minneapolis, Minn.

Enestvedt, Theodor: Sacred Heart, Minn., 17, 1892-93 og 1895-96; Farmer ved Sacred Heart.

Engebretson, Anton A.: Grafton, Dak., 1882-86; død.

Engelson, Chr. J.: Brookings, Dak., 24, 1884-85; Apotheker i Brookings.

Enger, Melvin: Decorah, Iowa, 11, 1892-96; Clerk i "Decorah-Posten".

Enger, Norval: Decorah, Iowa, 11, 1894-..; L. C.

Engesæter, John: Norway Grove, Wis., 19, 1865-66; død.

Engh, Hagbart: Coon Valley, Wis., 19, 1872-78, G; Prest i Estherville, Iowa.

Erdahl, Gullick: Liberty Prairie, Wis., 22, 1862-66, G; Prest i Barrett, Minn.

Erikson, Amund (Fadnæs): Heart Prairie, Wis., 17, 1866-68.

Erikson, Knut: Heart Prairie, Wis., 17, 1866-69; Farmer, Minneota, Minn.

Ernst, Henry: Alden, Minn., 1883-84; Farmer ved Alden.

Ersland, Joseph: Nevada, Iowa, 15½, 1895-..; L. C.

Erstad, Cornelius: Zumbrota, Minn., 15, 1875-77 og 1878-80; Farmer ved Zumbrota.

Espeland, Michael M.: Dean, Minn., 19, 1896-..; L. C.

Espelien, Carl E.: Barre Mills, Wis., 17, 1892-93 og 1894-95; Clerk i La Crosse, Wis.

Esposs, Peder A.: Chicago, Ill., 1880 og 1882-84; død.

Estrem, Andreas: Cresco, Iowa, 16, 1880-86, G; Lærer i Clinton, Iowa.

Estrem, Joseph O.: Willmar, Minn., 15½, 1880-85; ved en Bank i New London, Minn.

Evenrud, Nils A.: Woodville, Iowa, 1882-84; Farmer, Washington Prairie, Iowa.

Evenson, Edwin: Scandinavia, Wis., 21, 1873-79, G; County Auditor i Seattle, Wash.

Evenson, Gustav A.: Scandinavia, Wis., 16, 1874-80, G; filologisk Student; død.

Everson, Adolph; Linden, Wis., 23, 1873; død.

Everson, Charles S.: Linden, Wis., 21, 1868-70; Prest i Brooklyn, N. Y.

Fadnes, Johannes E.: Whitewater, Wis., 17, 1872-74; Farmer ved Minneota, Minn.

Faegre, Hans: Paint Creek, Iowa, 19, 1865-66; død 1880 i Ludington, Mich

Faegre, Kaspar: Paint Creek, Iowa, 15, 1870-77, G; Advokat i Flandreau, S. D.

Faegre, Martin: Paint Creek, Iowa, 15, 1864-65; Bankier, Flandreau, S. D.

Fardal, N. E.: Lake Center, Iowa, 25, 1882-86, G; Farmer ved Stanhope, Iowa.

Fardal, J.: Stanhope, Iowa, 1886-87.

Farsdal, Ole G.: Holden, Minn., 21, 1873-74; Farmer ved Glyndon, Minn.

Felland, Andreas: Koshkonong, Wis., 15½, 1870-72; Farmer ved Burke, Wis.

Felland, Carl M.: Utica, Wis., 17, 1882-84; Farmer ved Lark, Worth Co., Iowa.

Felland, Ole G., sen.: Koshkonong, Wis., 15, 1862-64; Farmer ved Rothsay, Minn.

Felland, Ole, jun.: Koshkonong, Wis., 15, 1868-74, G; Lærer i Northfield, Minn.

Finsen, Paul S. Th.: Mountain, Dak., 21, 1883-85; død.

Finseth, Knut A.: Kenyon, Minn., 18, 1881-86, G; Bankkasserer i Kenyon.

Finseth, Knut H.: Kenyon, Minn., 17, 1893-94; Farmer ved Kenyon.

Finseth, Ole L.: Root Prairie, Minn., 16½, 1873-74; døde 1881.

Fisferbæk, Ole K.: McFarland, Wis., 25, 1875-78; Skolelærer.

Fjeld, Torgrim: Vermont, Wis., 15, 1865-67; Farmer, Black Earth, Wis.

Fjeldstad, Rollef K. Rolleffen: Stony Run, Minn., 30, 1879-81; Prest i Norway Lake, Minn.

Fjeldstad, Rollef R.: North Prairie, Minn., 16, 1872-74; døde 1896 i Montevideo, Minn.

Fjellestad, Halvor O.: Arendal, Minn., 18, 1881-88, G; Prest i Granite Falls, Minn.

Fjellestad, K. O.: Arendal, Minn., 17, 1883-86; Farmer ved Myers, Minn.

Flaten, Christofer A.: Vermont, Wis., 22, 1874-78; døde som Prest.

Flaten, Peder A.: Vermont, Wis., 17, 1864-65; døde som Læge.

Flatland, Jens: Zumbrota, Minn., 1880-81; Bogholder i Red Wing, Minn.

Fleischer, Ludvig: Madison, Wis., 15, 1871-72; Mekaniker i Madison.

Fleischer, Michael: Madison, Wis., 13½, 1871; Master Mechanic Northwestern Shops, Winona, Minn.

Floren, Syvert N.: Holden, Minn., 30, 1867-69, G; Kirkesanger i Minneapolis.

Flugum, Christian: Winnebago, Iowa, 18, 1878-79; Farmer, Lake Mills, Iowa.

Flugum, Jens: Spring Grove, Minn., 1877-78; død.

Folkestad, Lars: Rio, Wis., 21, 1861; nu Louis Evans, Collector i Alexandria, Minn.

Folven, Rasmus J.: Stony Run, Minn., 22, 1882-83; Kjøbmand i Mekinok, N. D.

Forseth, Anton: Rock River, Wis., 15, 1868-70; Apotheker i River Falls, Wis.

Forseth, Johan: Rock River, Wis., 12½, 1868-69; død.

Forseth, Nikolai: Rock River, Wis., 16, 1864-65; Farmer ved Oconomowoc, Wis.

Forsyth, H.: Oconomowoc, Wis., 20, 1883-84; død.

Forthun, Albert: West Prairie, Wis., 1880-82; County Treasurer, Vernon County, Wis.

Forton, Oscar: Stoughton, Wis., 17, 1892-93; Clerk i Stoughton.

Foshage, Johan: Mount Horeb, Wis., 1884-85; Kjøbmand i Ashland, Wis.

Fosmark, Anders: Keyser, Wis., 1889-90; Farmer, Ransom, Sargent Co., N. D.

Fosmark, Ole N.: Spring Prairie, Wis., 1869-75, G; Prest i Fergus Falls, Minn.

Fosmark, Ole J.: Spring Prairie, Wis., 17½, 1873-75; Snedker i Robbinsdale, Minn.

Foss, Ed. A.: Spring Grove, Minn., 15, 1890-94; ved Jernbanen i Spring Grove.

Foss, Jacob: Decorah, Iowa, 24, 1867-70; Farmer, Leavenworth, Wash.

Fosse, Markus; Norway Grove, Wis., 18½, 1861; død.

Fossum, Andreas A.: Paint Creek, Iowa, 1876-82, G; Lærer i Northfield, Minn.

Fossum, Anton A.: Paint Creek, Iowa, 17, 1871-74; Farmer ved Elon, Iowa.

Fossum, Christian A.: Elon, Iowa, 17½, 1873-75; døde 1880 ved Elon.

Fossum, Hans R.: Albert Lea, Minn., 17, 1872-75 og 1876-77; døde 1891 som Farmer ved Manchester, Minn.

Fossum, Torgrim A.: Elon, Iowa, 15, 1873-75; County Auditor, Mound City, S. D.

Fosvik, Iver: Elstad, Minn., 1869-72; døde 1880 i Brookings Co., S. D., som Farmer og County Surveyor.

Frederikson, John R.: Manitou Island, Mich., 16, 1892-93.

Freeze, Jeremias F.: Muskego, Wis., 21, 1877-82, G; Bankier i Toronto, S. D.

Fremming, Eivind: St. Paul, Minn., 17, 1896-..; L. C.

Frich, Carl: La Crosse, Wis, 1883-84; juridisk Student.

Frich, Gerhard: La Crosse, Wis., 15½, 1878-81; Handelsreisende.

Fryslie, Benjamin: Decorah, Iowa, 12, 1878-85, G; Bogholder i Albert Lea, Minn.

Frøslie, Ole A.: Jordan, Wis., 21, 1874; Farmer ved Browntown, Wis.

Frøvold, Knut: Decorah, Iowa, 1868-69; Farmer ved Benson, Minn.

Fuglebak, D. J.: Rising Sun, Wis., 18½, 1882-85: døde 1892 som Prest i Little Cobb, Minn.

Fuglei, O. K.: Albion, Neb., 17, 1880-86, G; Kjøbmand i Petersburg, Neb.

Funerud, Ketil: Paint Creek, Iowa, 24, 1869-70; Farmer i Silverton, Oregon.

Fylling, Lars: Nurey, S. D., 22, 1894-96; theol. Student.

Førde, Nils A.: Locust, Iowa, 18, 1867-73, G; Prest i Starbuck, Minn.

Førde, Ole A.: Locust, Iowa, 18, 1877; juridisk Student, Warren, Minn.

Førde, Ole H.: Locust, Iowa, 16, 1878-82; død som Kjøbmand i Bryant, S. D.

Gaard, Rasmus: Roland, Iowa, 15, 1894-..; L. C.

Gaarder, Bernt: Bostwick Valley, Wis., 14, 1866-68; død.

Gaarder, Ole: Bostwick Valley, Wis., 17, 1862-63 og 1865-67; Læge.

Gaarder, Ole: Dodgeville, Wis., 1870-71; Handelsreisende, Dodgeville.

Gaarder, Syvert: Albany, Wis., 1870-72; Assuranceagent i Albany.

Gabriel, Martin: Madison, Wis., 15, 1871-74; Cotton Buyer, Kosciusko, Miss.

Gangestad, Severin M.: Bode, Iowa, 18, 1882-83; Apotheker i Bode.

Garnes, Botolf H.: Mabel, Minn., 15, 1877-85, G; Clerk i Minneapolis, Minn.

Garthe, Martinus: Hoff, Minn., 20, 1873-75; nu M. Wimpelmann (for Tiden i Lawrenceburg, Tenn.), Lærer i Goodhue Co., Minn.

Gauper, Emil S.: Purdy, Wis., 29, 1893-94; Lærer i Purdy.

Gausta, Herbjørn N.: Harmony, Minn., 18, 1872-75; Kunstmaler i Minneapolis.

Gerald, Guy H.: Bird Island, Minn., 16, 1895-..; L. C.

Germo, Ivar G.: Decorah, Iowa, 13½, 1879-82; ved Handelen i St. Thomas, Minn.

Germo, Lars P.: Decorah, Iowa, 1886-89; Bankclerk, Forest City, Iowa.

Giere, E.: Rock Dell, Minn., 17, 1885-87; Apotheker i Madison, Minn.

Giere, Nils A.: Rock Dell, Minn, 18, 1874-75 og 1882-84; Prest i Black River Falls, Wis.

Giere, Nils O.: Rock Dell, Minn., 18, 1873-79, G; Prest i Belgrade, Minn.

Gigstad, Knut O.: Manitowoc, Wis., 15, 1873-75; Farmer ved St. Hilaire, Minn.

Gilbertson, Adolph N.: Ridgeway, Iowa, 15, 1894; hjemme.

Gilbertson, Gustav: Spring Grove, Minn., 16, 1876-78; Restauratør, Spring Grove.

Gilbertson, G. T.: Whitehall, Wis., 15, 1883-84; Mineralvandfabrikant, La Crosse, Wis.

Gimmestad, A. M.: Redwood Falls, Minn., 24, 1884-86; Farmer, Belleview, Minn.

Gimmestad, L. M.: Redwood Falls, Minn., 17, 1884-91, G; Prest, Rio, Wis.

Gjeglum, Halvor O. K.: Paint Creek, Iowa, 1874-75; Farmer ved Elon, Iowa.

Gjellum, Erik S.: Koshkonong, Wis., 21, 1873-79, G; Redaktør i Decorah, Iowa.

Gjerald, Iver S.: Skoponong, Wis., 16, 1867-70; Apotheker i Bird Island, Minn.

Gjevre, Anders H.: Holden, Minn., 20, 1872-78, G; Prest i Fertile, Minn.

Glasøe, Mauritz: Spring Grove, Minn., 1890-91; Student i Minneapolis.

Glasøe, Oluf: Lanesboro, Minn., 16, 1876-83, G; Lærer i Minneapolis, Minn.

Glesne, Truls: Aastad, Minn., 19, 1891-92; Clerk, Elbow Lake, Minn.

Glæserud, Christian P.: Blackhammer, Minn., 1888-89; Farmer ved Blackhammer.

Golberg, E.: Rock Dell, Minn., 15, 1885-87; Farmer ved Rock Dell.

Golberg, Halgrim: Hesper, Iowa, 1873-74; Farmer ved Hesper.

Golberg, Martin L.: Rock Dell, Minn., 17, 1894-95; Student i Red Wing, Minn.

Gotaas, Olaf: Mellette, S. D., 24, 1893; Hvedeopkjøber i Wolcott, N. D.

Gotaas, Paul B.: Bratsberg, Minn., 19, 1866-73, G; Prest i Støren, Norge.

Grangaard, Endre A.: Paint Creek, Iowa, 17, 1874-77; Farmer ved Norman, N. D.

Grangaard, Henry O.: Norman, N. D., 13½, 1895-..; L. C.

Grangaard, Ole P.: Paint Creek, Iowa, 15, 1874-77; Kjøbmand i Willmar, Minn.

Granrud, John E.: Pelican Rapids, Minn., 18, 1881-86, G; Lærer ved Luther College.

Graslie, Benjamin: Baldwin, Wis., 15, 1891-94; ved Wisconsin Universitet; bor i Palmer, Wis.

Grefthen, Olaf L.: Northwood, Iowa, 20, 1896-..; L. C.

Gregerson, Andrew: Closter, Neb., 1890-91.

Gregerson, Gustav E.: Seneca, Iowa, 21, 1894-95.

Grinde, George: DeForest, Wis., 1896-..; L. C.

Grinde, Hans: Norway Grove, Wis., 19, 1864-66; død som Stationsagent ved C. M. & St. P. Banen.

Grinde, Johannes J.: North Prairie, Minn., 26, 1873-74; Skolelærer og Farmer ved Dallas, Barron Co., Wis.

Grinde, Lars: De Forest, Wis., 19, 1865-66; død som Advokat.

Grinde, Peder: Liberty Prairie, Wis., 22, 1862-63; Trælasthandler, Deerfield, Wis.

Grinde, Seward: De Forest, Wis., 17, 1894-95; frekventerer Høiskolen hjemme.

Grinder, A. M.: Perry, Wis., 1883-84; Farmer ved Perry.

Grose, Ingebrigt F.: Kenyon, Minn., 1879-85, G; studerer i Minneapolis, Minn.

Grover, C. A.: Glyndon, Minn., 1883-84; Farmer ved Glyndon.

Groves, James O.: Decorah, Iowa, 14, 1891-94; ved et Apothek i Decorah.

Grundeland, Bernhard: Calmar, Iowa, 1892-93; Mechanic i Calmar.

Grundesen, Grunde: Fisher, Minn., 22, 1885-92, G; Bogholder i Decorah, Iowa.

Grutle, Henning: Fossum, Minn., 16, 1892-94; Lærer ved Fossum.

Grønlid, C. J. M.: Kewaunee, Wis., 15, 1870-77, G.; Prest, Elon, Iowa.

Grønne, Knut Th. A.: Paint Creek, Iowa, 1873-74 og 1875-76; Farmer ved Elon, Iowa.

Grønsberg, Ole N.: Jordan, Wis., 16, 1871-77, G.; Skolebestyrer i Parkland, Wash.

Grønstad, Erik: Lisbon, Ill., 1870-71; Farmer ved Lisbon.

Grønvold, Ole C.: Calmar, Iowa, 1876-81; død som Prest.

Grøthe, Ole H.: Le Roy, Minn., 16, 1874-76; død.

Grøtum, John J.: Bratsberg, Minn., 1874-75 og 1876; Emigrantagent i St. Paul.

Gudbrandsen, Gudbrand: Winchester, Wis., 20, 1869-72; Seattle, Wash.

Gullerud, Olaf: Mazeppa, Minn., 16, 1892-93; Farmer ved Zumbrota

Gullikson, Henry: Decorah, Iowa, 1890-91 og 1892-94; hjemme.

Gullikson, Oscar: Decorah, Iowa, 1890-95, G.; død.

Gullixon, Andrew: Bode, Iowa, 16, 1890-..; L. C.

Gullixon, George A.: Bode, Iowa, 16, 1882-90, G.; Prest i Beloit, Wis.

Gullixon, Herman: Bode, Iowa, 15, 1891-93 og 1894; Farmer ved Bode.

Gullixon, Oscar F.: Bode, Iowa, 18, 1886-90; County Clerk, Humboldt Co., Iowa.

Gullord, Emil B.: Coon Valley, Wis , 17, 1877-79; Farmer ved Eau Claire, Wis.

Gullord, Herman: Westby, Wis , 16, 1891-93; Farmer ved Westby.

Gullord, Olaus: Westby, Wis., 15, 1868-70; død.

Gulsvik, Vilhelm: Clermont, Iowa, 1873-74 og 1875-76; Kjøbmand i Gem, Iowa.

Gunderson, Einar G.: Chicago, Ill., 1883-84; Chicago.

Gunderson, Gunnar: Ridgeway, Iowa, 22, 1892; Farmer ved Ridgeway.

Gunderson, Gustav: Holden, Minn., 1869-70.

Gunderson, Halvor: Ridgeway, Iowa, 24, 1892; Kirkesanger og Farmer ved Ridgeway.

Gunderson, Henry B.: Stanwood, Wash., 1888-91; Farmer ved Stanwood.

Gunderson, Johannes: Lemonweir, Wis., 21, 1863-64; død.

Gunderson, Ketil: Ridgeway, Iowa, 20, 1892: Farmer ved Ridgeway.

Gunderson, Martin: Chicago, Ill., 15, 1870-72; Trælasthandler i Chicago.

Gunderson, Nils: Erickson, Minn. 1891-92; Farmer ved Erickson.

Gunderson, Severin: Bergen, Norge, 21, 1874-77 og 1879; Prest i Mt. Horeb, Wis.

Gustavson, Alexander: Hartland, Minn., 15, 1887-89; Smørhandler i Hartland.

Guttebø, Kjøstul L.: Decorah, Iowa, 19, 1870-76; Prest i Huxley, Iowa.

Guttebø, Lauritz: Huxley, Iowa, 14, 1895-..; L. C.

Gutzka, Henry: Locust, Iowa, 1896; hjemme.

Gylstrøm, Paul: Minneapolis, Minn., 15½, 1885-87; Reporter i Minneapolis.

Haagenson, Edward N.: Baldwin, Wis., 17, 1891-92; Barber i Baldwin.

Haagenson, Hans M.: Decorah, Iowa, 1872-73; Fredsdommer i Hatton, N. D.

Haagenson, Herman: Baldwin, Wis., 19, 1891-92; Barber i Baldwin, Wis.

Haagenson, Olaus: Norway, Wis., 18, 1874-75; død.

Haagenson, Ole: La Crosse, Wis., 19½, 1883-84.

Haagenson, Syvert P.: Rock Dell, Minn., 16, 1875-76; Farmer ved Rock Dell.

Haarvig, K.: Chicago, Ill., 15, 1883-84; Bogbinder i Chicago.

Haatvedt, Jacob: Holmes City, Minn., 17, 1875-77; Farmer ved Holmes City.

Haatvedt, Knut L.: Carlisle, Minn., 22, 1881.

Haatvedt, Lars A.: Spillville, Iowa, 16, 1888-95, G.; theol. Student.

Haavelsrud, John E.: French Creek, Wis., 25, 1873-75; Skolelærer og Kirkesanger.

Haaven, Lars: Holden, Minn., 1869-70; Farmer ved Kenyon, Minn.

Hadland, Ole J.: Spring Grove, Minn., 1871; Farmer, Topobolanto, Mexico.

Hadland, Ole P.: Bloomfield, Minn., 1874-80, G.; Farmer ved Hurdal, Minn.

Haga, Martin: Decorah, Iowa, 1885-86; Farmer ved Ridgeway, Iowa.

Hage, Hans O. T.: Norge, 25, 1871-72; Lærer i Norway, Benton Co., Iowa.

Hage, Hans J. T.: Norge, 1872; Norway, Iowa; er blind.

Hagebak, Simon: Holden, Minn., 18, 1869-70.

Hagen, Edward: Waterville, Iowa, 20, 1885-86.

Hagen, G. Olsen: Kellogg, Iowa, 1869.

Hagen, Olaf A.: Windom, Minn., 1883.

Hagen, Otto G.: Waterville, Iowa, 16, 1883-86; Kjøbmand i Waukon, Iowa.

Hagen, Sivert N.: Hagan, Minn., 1893-96, G.; Lærer, Hagan, Minn.

Hagen, Søren O.: Windom, Minn., 1880-85.

Hagestad, Knut M.: Ettrick, Wis., 18, 1891-..; L. C.

Hagoes, Owe: Meridian, Wis., 1890-91; Prest i New Whatcom, Wash.

Halgrimson, Ole: Clermont, Iowa, 18, 1864-66; Thor, Iowa, Farmer.

Hallan, Christian: Wall Lake, Minn., 14, 1890-92 og 1893-94 og 96-..; L. C.

Hallan, Oscar E.: Newhouse, Minn., 15, 1892-95; Skolelærer ved Newhouse.

Halland, Alfred: Northwood, Iowa, 1887-89; Engineer i Northwood.

Halland, John G.: Northwood, Iowa, 15, 1878-84, G,; Stats-Skolesuperintendent i Nord-Dakota.

Hallanger, Christopher: Bode, Iowa, 16, 1892-..; L. C.

Hallum, Lars: Highland, Minn., 17, 1890-91; studerer i Minneapolis.

Halvorson, Anton: Rock River, Wis., 17, 1869-70; død.

Halvorson, Halvor G.: Douglas, Minn., 1878-81; døde 1883.

Halvorson, Henry: Trempeleau, Wis., 16, 1878-80; Register of Deeds i Whitehall, Wis., Bestyrer af Farmers' Trade Association i Blair, Wis.

Halvorson, Henry J.: Belgrade, Minn., 19, 1890-91; Belgrade, Minn.

Halvorson, Johannes: Decorah, Iowa, 13, 1874-80, G.; Prest i Minneapolis.

Halvorsen, Nils: Westby, Wis., 14½, 1890-96, G.; Lærer i Westby.

Halvorson, Sigurd: Decorah, Iowa, 1880-82; Postbud i Decorah.

Hamblin, Alton: Sioux Rapids, Iowa, 17, 1894-96; hjemme.

Hamre, Anders M. J.: Holden, Minn., 14½, 1874-75; Kjøbmand i Granite Falls, Minn.

Hamre, Peder P.: Decorah, Iowa, 19, 1874-75; Kjøbmand i Merrill, N. D.

Hamre, Wm.: Cottonwood, Minn., 16, 1891-92; Kjøbmand i Cottonwood.

Hanson, Adolph: Albert Lea, Minn., 22, 1881-83; Apotheker i Northwood, Iowa.

Hanson, Erik: Root Prairie, Minn., 16½, 1874-75; Farmer, Fountain, Fillmore Co., Minn.

Hanson, Eugene Carl: Eau Claire, Wis., 16, 1895-..; L. C.

Hanson, Haldor: Grand Mound, Iowa, 21, 1877-83, G; Musiklærer ved Luther College.

Hanson, Halvor J.: Nerstrand, Minn., 1890-91; Clerk i Blooming Prairie, Minn.

Hanson, Gustav A.: Stoughton, Wis., 16, 1896-..; L. C.

Hanson, Hans M.: Elon, Iowa, 16, 1873-74; Bankier i Fertile, Minn.

Hanson, Henry: Northwood, Iowa, 17, 1893-94; Farmer, Deer Creek, Iowa.

Hanson, H. L.: Gayville, Dak., 22, 1887-90; Kjøbmand i Gayville.

Hanson, Jens C. M.: Decorah, Iowa, 11, 1874-82, G; Bibliothekar i Madison, Wis.

Hanson, Jens Th.: Sioux Falls, Dak., 1889; Farmer i Syd-Dakota.

Hanson, Johan (Kongtorp): Tracy, Minn., 17, 1887-89; Clerk i Tracy.

Hanson, Johan A.: Bloomfield, Minn., 15, 1866-67.

Hanson, Kristian: Blue River, Wis., 17½, 1866-68; død.

Hanson, Lauritz: Albert Lea, Minn., 16, 1874-76; døde i California eller Oregon.

Hanson, Martin: Manitowoc, Wis., 17, 1875-76; Vognfabrikant i Manitowoc.

Hanson, Nils B.: New Centerville, Wis., 18, 1891-95 og 1896-..; L. C.

Hanson, Peter N.: Albert Lea, Minn, 15, 1873-77; Farmer ved Sundal, Minn.

Hanson, Robert C.: Spencer, Iowa, 1890-91.

Hanson, Søren: Perth Amboy, N. J., 26, 1876-79; døde som Prest.

Hanson, Thomas: Spring Prairie, Wis., 1870-71; Farmer ved Stanwood, Wash.

Hanson, Thore O.: Estherville, Iowa, 16, 1875-78; Bankier i Bode, Iowa.

Hanson, Theodor: Decorah, Iowa, 15, 1878; død.

Harstad, Aanund: Harmony, Minn., 16, 1878-79; Maskinagent i Harmony.

Harstad, A.: Freedom, Ill., 18, 1883-84.

Harstad, Bjug: Harmony, Minn., 16, 1865-71, G; Formand for Pacific Distrikt.

Harstad, Oscar A: Arendal, Minn. 17, 1884-87; Farmer ved Arendal.

Hassel, Peter G.: Wittenberg, Wis., 14, 1890-91; Farmarbeider ved Wittenberg.

Hatle, Sivert J.: Froen, Wis., 16, 1872-75; Farmer i Snohomish, Wash.

Haugan, Carl: Minneapolis, Minn., 15, 1885-91; Farmer ved Minnetonka, Minn.

Hauge, Andreas E.: Norge, 22, 1876-79; Prest i Winona, Minn.

Hauge, Mons: Washington Prairie, Iowa, 21, 1891-94; Skolelærer.

Haugelund, H. J.: Minneapolis, Minn., 27, 1891-92; Norge.

Haugen, A. J.: Crane Creek, Iowa, 1875-76; Recorder of Deeds, Lac qui Parle County, Minn.

Haugen, Carl N.: Pelican Rapids, Minn., 17, 1890-93; Kjøbmand i Pelican Rapids.

Haugen, Christopher E.: Woodside, Iowa, 18, 1884-91, G; døde 1896 som Lærer i Albert Lea, Minn.

Haugen, Edward: Pelican Rapids, Minn., 1896-..; L. C.

Haugen, Edwin: Decorah, Iowa, 15, 1891-94; Handelsbetjent i Decorah.

Haugen, Engebret P.: Decorah, Iowa, 19, 1876-78; død.

Haugen, John O.: Benton, Iowa, 15, 1872-79, G; Prest i Manitowoc, Wis.

Haugen, Nils P.: Rush River, Wis., 19, 1868-70 og 1871-72; Advokat, River Falls, Wis.

Haukenes, Amund: Norway Grove, Wis., 16½, 1865-66; Farmer, Norway Grove (P. O.: De Forest).

Haukenes, Hans: Norway Grove, Wis., 15, 1869-71; Albert Lea, Minn. (Clerk i Washington, D. C.)

Hefty, Nils O.: Spring Grove, Minn., 18, 1889-91; Farmer ved Wilmington, Minn.

Hefty, Theodor N.: Spring Grove, Minn., 17, 1888-90; Kjøbmand i Wolcott, N. D.

Hegg, Edward: Blair, Wis., 15½, 1890-94 og 1896-..; L. C.

Hegg, Olaf: Decorah, Iowa, 19, 1895-96; hjemme.

Hegg, Oscar N.: Decorah, Iowa, 15, 1878-82; Farmer ved Le Roy, Minn.

Hegg, Robert: Decorah, Iowa, 1893-94 og 1895-..; L. C.

Hegland, Martin: Roland, Iowa, 16, 1894-..; L. C.

Heie, Johannes J.: Story City, Iowa, 1874-78; Prest i Fargo, N. D,

Heien, Thor O.: Decorah, Iowa, 15, 1874-75; Farmer ved Lake Park, Minn.

Heimdahl, Olaf E.: Grove City, Minn., 1890-95, G; theologisk Student.

Hektoen, Ludvig: Westby, Wis., 14, 1877-83, G; medicinsk Professor i Chicago.

Hektoen, Martin: Madison, Wis., 1889-95, G; medicinsk Student.

Helgeland, Peder: Lisbon, Ill., 1870-73; Farmer ved Lisbon.

Helgen, Albert J.: Albert Lea, Minn., 15 1877-78; Farmer ved Manchester, Minn.

Helgen, N. Olani: Ruthven, Iowa, 19½, 1894-95; juridisk Student.

Helgeson, Amos: Seneca, Iowa, 20, 1894-95; Farmer ved Seneca.

Helgeson, Andreas: Waupun, Wis., 1868-71; Kjøbmand i Litchfield, Minn.

Helgeson, Charles T.: Waupun, Wis., 18, 1888-89; Dak.

Helgeson, Knut: Waupun, Wis., 16, 1865-67 og 1869-70; Kjøbmand, Herman, Grant Co., Minn.

Helgeson, Tideman: Waupun. Wis., 19, 1870; Farmer ved Strum, Wis.

Helgstad, Joseph J.: New Lisbon, Wis., 14, 1872-73.

Helland, Edward C.: Hoff, Minn., 1874; Kjøbmand, Hoffman, Grant Co., Minn.

Helle, Nils N.: Harmony, Minn., 1874-75; Farmer ved Harmony.

Hellekson, Oscar C.: Byron, Minn., 15, 1892-95 og 1896-..; L. C.

Hellen, Ole Bottolfson: Decorah, Iowa, 19, 1876-77; Farmer, Milnor P. O., Sargent Co., N. D.

Hellestvedt, Johannes: Rushford, Minn., 25, 1870-71; Prest i Waukon, Iowa.

Helvig, Abel: Clinton, Iowa, 18, 1868-70 og 1871-72; Kornhandler i Roland, Iowa.

Helvig, Ole: Roland, Iowa, 1889-90; Kjøbmand i Story City, Iowa.

Hendrickson, Georg: Cleveland, Ohio, 12, 1891; Smed i Cleveland.

Hendrickson, Peter A.: Rushford, Minn., 1870-76, G.; Prest i Clifford, N. D.

Henjum, Johannes: Liberty Prairie, Wis., 19, 1864-65; død.

Henrickson, Gustav: Rushford, Minn., 19, 1871-73; Snedker, California.

Henrickson, Hans: Rushford, Minn., 21, 1871; Farmer ved Rushford, Minn.

Hermanson, Martin B.: Spring Grove, 16, 1877; Farmer ved Spring Grove.

Hereid, Nils Th.: Beaver Creek, Wis., 16, 1866-67; Ettrick, Wis., Farmer.

Hereid, Konrad A.: N. Rush River, Wis., 1875-76; død.

Hereid, Lars K.: N. Rush River, Wis., 1875-76; Assessor, New Centerville, Wis.

Herreid, Haavar: Hills, Minn., 1896-..; L. C.

Herreid, Hans A.: Washington Prairie, Iowa, 1889-90; Farmer ved Washington Prairie.

Hesla, Albert: Waterville, Iowa, 1888-90; Skolelærer.

Hesla, Endre L.: Paint Creek, Iowa, 15, 1867-68; Farmer, Bloomingdale, S. D.

Hesla, Stengrim: Sioux Rapids, Iowa, 17, 1888-89; Var Lærer ved Bode Academy. Død.

Hestenes, Jacob: Homedahl, Minn., 16 1893-..; L. C.

Hexom, John D.: Washington Prairie, Iowa, 15, 1894-..; L. C.

Heyer, Arnold O.: Strum, Wis., 17, 1894-..; L. C.

Heyer H. A.: Minneapolis, Minn., 1875-76; Prest i Strum, Wis.

Hilleberg, Ole T.: Norge, 1880-82; døde i Gudbrandsdalen, Norge.

Hilleboe, Hans S.: Roche a Cree, Wis., 17, 1875-81, G; Skolebestyrer i Willmar, Minn.

Hillestad, Iver: Frenchville, Wis., 23, 1878-79; Kjøbmand i Fosston, Minn.

Hilmen, J. T.: Michicott, Wis., 17, 1887-88; Farmer ved Antigo, Wis.

Hilmen, Peder T.: Michicott, Wis., 15, 1866-72, G; Prest i Crookston, Minn.

Hilstad, A. E.: Stevenstown, Wis., 14, 1883-84.

Hiortdal, Einar: Chicago, Ill., 15, 1892-95; ved en Forretning i Chicago.

Hjelle, Iver A.: Bratsberg, Minn., 17, 1876-79; død som Lærer i Stoughton, Wis.

Hjelle, John O.: Decorah, Iowa, 20, 1873-74; Farmer ved Decorah.

Hjelle, Knut: Decorah, Iowa, 22, 1867-71; død.

Hjermstad, Chr. A.: Holmen, Wis., 1890-95; theologisk Student.

Hjermstad, Hans L.: Holmen, Wis., 17, 1894-..; L. C.

Hjort, Jacob L.: Dalby, Iowa, 14½, 1878; Redaktør i La Crosse, Wis.

Hjort, Otto: Dalby, Iowa, 12, 1870-73 og 1874-75; døde som Prest i Chicago.

Hoel, Olaf: North Prairie, Minn., 1872-73; Prest i Canby, Minn.

Hoel, William M.: Canby, Minn., 16, 1895-96; død.

Hoff, Lars: Borgund, Norge, 22, 1874-75, G; Prest i Madison, Minn.

Hoff, Peter J.: Lisbon, Ill., 19, 1875-76; Apotheker i Zumbrota, Minn.

Hoftuft, Kjøstel O.: Lime Springs, Minn., 19, 1873-74; død.

Hoftuft, L. Olson: Lime Springs, Minn., 15, 1865; Farmer ved San Diego, Cal.

Hogstul, Halvor T.: Skoponong, Wis. 15½, 1867-70; Farmer ved Palmyra, Wis.

Holden, O. M.: Bode, Iowa, 16½, 1886-89 og 1891-94, G; theol. Student.

Hole, Andreas O.: Goodhue Co., Minn., 18, 1875-77.

Hole, Hans L.: Albert, Lea, Minn., 25, 1876-77; reisende Agent, Madison, S. D.

Holm, Thorvald: Paint Creek, Iowa, 15, 1871-74; Fotograf, Minn.

Holkesvig, Ole A.: Big Canoe, Iowa, 15, 1871-74; Kjøbmand i Fargo, N. D.

Holl, Fred C.: La Crosse, Wis., 1890-91.

Hollo, Anders L.: Koshkonong, Wis., 17½, 1862-64; døde som Læge.

Holseth, Mikkel: Bostwick Valley, Wis. 24, 1869-71; Prest i Norden, Wis.

Holstad, Anders: Decorah, Iowa, 1875-81, G; døde i San Francisco.

Holt, Simon N.: Root Prairie, Minn., 18, 1876; Farmer ved Spring Valley, Minn.

Holther, Olaf: Minneapolis, Minn., 1873-77; Kjøbmand i Halleck, Minn.; død.

Holum, Ole S.: De Forest, Wis., 18, 1864-67; Farmer ved De Forest.

Homme, Even J.: Houston, Minn., 19, 1862-64; Prest i Wittenberg, Wis.

Homme, Torleif: Harmony, Minn., 23, 1873-78, G; Amtsskolebestyrer i Heirefos, Norge.

Hong, Engebret: Soldier Valley, Iowa, 18½, 1868-71.

Hong, Nils J.: Willmar, Minn., 1892-95, G; Lærer i Willmar.

Hopperstad, Julius J.: Capron, Ill., 14, 1875 og 1879-82; Mgr. Subscription Dept. "Dec.-Posten", Decorah, Iowa.

Hornseth, Richard: Renville, Minn., 16, 1889-92; død.

Hougstad, Christian: Glasgow, Wis., 1889-93, G.; Prest i El Campo, Texas.

Hovde, Agnus E.: Wittenberg, Wis., 1895-..; L. C.

Hovde, Brynjolf: Leeds, Wis., 23, 1861-62; Indremissionær, Wittenberg, Wis.

Hovde, Christian: Blair, Wis., 15, 1885-92, G; Prest i Amherst, Wis.

Hovde, Francis: Blair, Wis., 15, 1889-90 og 1891-93; Farmer ved Blair.

Hovde, Kolbein: Blair, Wis., 16 1885-90 og 1891-93; Prest i Grand Forks, N. D.

Hovde, Rudolf L.: Wittenberg, Wis., 1895-..; L. C.

Hovden, Olaus G.: Ridgeway, Iowa, 14, 1890-92; Farmer ved Ridgeway.

Hovden, Stener G.: Ridgeway, Iowa, 1889-90; Clerk i Ridgeway.

Hove, Andreas M.: Ridgeway, Iowa, 15½, 1874-81, G; Lærer i Minneapolis, Minn.

Hove, Elling O.: Northwood, Iowa, 15, 1878-84 G; Prest i Mankato, Minn.

Hove, J. T.: Kenyon, Minn., 1884-85.

Hove, Ola J.: Calmar, Iowa, 16, 1881-83; ved Jernbanen i Decorah, Iowa.

Hove, Peder: Calmar, Iowa, 22, 1875; Well Driller i Calmar.

Hovland, Andreas T.: Zumbrota, Minn., 16, 1876; Farmer ved Zumbrota.

Hovland, Johannes: Balsfjorden, Norge, 25, 1871-72; Lærer i Fisher, Minn.

Haugejordet, Knut: Bratsberg, Minn., 25, 1884-85; Farmer ved Yucatan, Minn.

Hulebak, Ole P.: Holden, Minn., 21, 1863-64; Farmer ved Kenyon, Minn.

Hulsæther, Ludvig L.: Koshkonong, Wis., 17½, 1879-80; Advokat i Seattle, Wash.

Huseby, Ole Iversen: Koshkonong, Wis, 15½, 1862-63.

Huselid, Samuel: Clinton, Minn., 18½, 1891-93.

Huset, Ole A.: Holden, Minn., 21, 1872; Farmer ved Holden.

Huset Isak H.: Holden, Minn., 17, 1876-82, G; død.

Husmo, Gustav: Rock Dell, Minn., 1873; Arbeider i Rochester, Minn.

Husmo, Johannes: Rochester Minn., 16, 1894-95; paa Skole i Rochester.

Hustvedt, Halvor: Liberty Prairie, Wis, 15½, 1867-73, G; Bankkasserer i Decorah Iowa

Hustvedt, Henry: Nora, Wis., 1886-87; Tegner i Chicago Ill.

Hustvedt Laurents: Round Prairie, Iowa, 17, 1868-69; død.

Hustvedt, Sigvard B.: Decorah, Iowa, 12, 1896-..; L. C.

Hustvedt. Stephen: Koshkonong, Wis., 18, 1867-69 og 1870-71; Farmer, Caledonia, N. D.

Hvamstad, Gudbrand: Calmar, Iowa. 16, 1886-87; nu Gilbert Olsen, Bremser ved Jernbanen i Calmar.

Høie, Tallak E.: Coon Prairie, Wis, 29, 1869; Farmer ved Cormorant, Minn.

Høyme, T.: Decorah, Iowa, 18, 1873-79, G; døde som theologisk Student.

Hørsrud, Martin: Harmony, Minn, 14 1894-95; hjemme, Canton, Minn.

Ingebrigtson. Carl: Sacred Heart, Minn., 16, 1890-92; Farmer ved Sacred Heart.

Ingebrigtson, Carl B.: Albert Lea, Minn., 23, 1892-94; theologisk Student.

Ingebrigtson, J. E.: Albert Lea, Minn., 15, 1882-89, G; Prest i Princeton Minn.

Ingebrigtson, Henry: Randall, Iowa, 20, 1896-..; L. C.

Ingvoldstad, K.: Decorah, Iowa, 1883-84; Apotheker i Soldiers Bluff, Iowa.

Isakson, Isak: Fountain, Minn., 1878-80; døde 1882 som Farmer og Skolelærer.

Isakson, J.: Whalan, Minn., 19, 1890-91; Farmer i Nebraska.

Isberg, Gustav J.: Decorah, Iowa, 1875-78; Farmer i Nord-Dakota.

Isberg, Peder: Decorah, Iowa, 20, 1870-75; Prest.

Istad, Edward N.: Locust, Iowa, 15, 1877-80; Kjøbmand i Decorah, Iowa.

Iverslie, Peder: Waupaca, Wis., 18, 1862-64; Farmer i Milan, Minn.

Iverslie, Martinius: Scandinavia, Wis., 16, 1865-67; død.

Iverson, Edward: Manitowoc, Wis., 16, 1872-74; Maskinagent i Mayville, N. D.

Iversen, Helge: Arendal, Minn., 23, 1878-79; Kjøbmand i Watson, Minn.

Iversen, Martin P.: Chicago, Ill., 18, 1891-93; Postbud i Chicago.

Iversen, Tarje: Waseca, Minn., 22, 1866-68; Lærer og Farmer, Faith, Minn.

Jaastad, Endre: Decorah, Iowa, 23, 1869-70; Prest i Rushford, Minn.

Jaastad, Gullick: Marshfield, Wis., 15, 1893-94; Arbeider, bor hjemme.

Jaastad, Henrik: Marshfield, Wis., 1874-77; død.

Jaastad, Syvert: Decorah, Iowa, 1871-72; Lærer i Blair, Wis.

Jacobson, Alfred: Decorah, Iowa, 13, 1895-96; bor i Bode, Iowa.

Jacobson, Axel: Willmar, Minn., 16, 1881 og 1883-85; Lærer for Indianerbørn i Wittenberg, Wis.

Jacobson, Edward: Debello, Wis., 15, 1889-92.

Jacobsen, Gustav D.: Stoughton, Wis., 16, 1893-95; Skolelærer ved Stoughton.

Jacobson, Hans Andreas: Rock River, Wis., 25, 1865-66; nu Hans A. J. Meen, Farmer ved Norway, Wis.

Jacobsen, Jacob D.: Pine Lake, Wis., 22, 1864-65; døde som Lærer ved Luther College.

Jacobson, Jacob: Northport, Mich., 14, 1893-95.

Jacobson, James: Henrytown, Minn., 16, 1873-74; Juveler i California.

Jacobsen, J. N.: Beaver Creek, Minn., 15, 1882-85; Kjøbmand i Hills, Minn.

Jacobsen, Karl T.: Stoughton, Wis., 16, 1895-..; L. C.

Jacobsen, Martin: Paint Creek, Iowa, 15, 1868; død.

Jacobson, Rasmus A.: Lennox, S. D., 20, 1896-..; L. C.

Jacobson, Wilhelm: Paint Creek, Iowa, 1867; Bankier, Luverne, Minn.

Jacobson, William: Seneca, Iowa, 15, 1894-..; L. C.

Jahr, Olav: Black River Falls, Wis., 17½, 1892-96, G; Student i Minneapolis, Minn.

Jahr, Torstein: Black River Falls, Wis., 21, 1892-96, G; Student i Minneapolis.

Jahren, Johan H.: Montevideo, Minn., 1879-84, G; Prest i Sheldon, N. D.

Jensen, Alfred C.: Brookville, Wis., 1889-90.

Jenson, Alfred J.: Edgerton, Wis., 17, 1894-96; hjemme.

Jensen, Andrew O.: Latimer, Iowa, 16, 1893-..; L. C.

Jensen, Eskild: Riceford, Minn., 15, 1896-..; L. C.

Jensen, Elling: St. Paul, Minn., 15, 1874-76; Kjøbmand i Oberon, Benson Co., N. D.

Jenson, James C.: Spring Grove, Minn., 16, 1892-..; L. C.

Jenson, Johannes: Decorah, Iowa, 32, 1874-76; Snedker.

Jensen, Lars Peder: Albert Lea, Minn., 1875-78 og 1880-82; Prest i Latimer, Iowa.

Jensen, Mads C.: Alden, Minn., 1880-85; Farmer ved Orum, Washington Co., Neb.

Jenson, Ole Anton: Kewaunee, Wis., 1880-81; Farmer ved Hatton, N. D.

Jenson, Peder C.: Renville, Minn., 1880.

Jensvold, Johannes: Estherville, Iowa, 21, 1878-79; Advokat i Duluth, Minn.

Jerdee, Christopher: Koshkonong, Wis., 1877-78; Advokat i Madison, Minn.

Jerdee, Lars J.: Norway Grove, Wis., 15½, 1874-75 og 1877-82, G; Prest i Minneapolis.

Jesme, Tosten: Rio, Wis., 16, 1863-66; døde som Skolelærer i Spring Grove, Minn.

Johannesen, Jacob: Root Prairie, Minn., 16, 1873-75; nu Jacob A. Jacobsen, Møbelhandler i Spokane Falls, Wash.

Johannesen, Thomas: Highland, Minn., 16, 1869-72.
Johansen, Jens: St. Louis, Mo., 17, 1871-77, G; Prest i Fresno, Cal.
Johnson, Albert: Village Creek, Iowa, 19, 1890-91.
Johnson, Albert: Albert Lea, Minn., 1887-88; nu Albert Helgen.
Johnson, Albert N.: Norway Grove, Wis., 1896-..; L. C.
Johnson, Alfred: Red Wing, Minn., 14, 1885-91, G; Prest i Chicago.
Johnson, August: Harmony, Minn., 30, 1872-75; Jernbanebetjent i Minneapolis.
Johnson, Benton J.: Belmond, Iowa, 1889-91; Kjøbmand i Belmond.
Johnson, Carl: St Paul, Minn., 16, 1873-77; Mineeier i Montana.
Johnson, Charles: Decorah, Iowa, 1896-..; L. C.
Johnson, Edward: Rushford, Minn., 19, 1875; Mayor og Kjøbmand i Lanesboro, Minn.
Johnson, Engebret: Paint Creek, Iowa, 1865-66; Skolelærer paa Paint Creek (Elon, Iowa).
Johnson, Eugene: Decorah, Iowa, 1894-..; L. C.
Johnson, George: Brandon, Minn., 1894-..; L. C.
Johnson, Hans: Waupaca, Wis., 18, 1866-70 og 1871-73; Redaktør i Crookston, Minn.
Johnson, Henry: Waupun, Wis., 13, 1872-74; Farmarbeider hjemme.
Johnson, Jens H.: Rock Dell, Minn., 20½, 1871-74.
Johnson, John: Decorah, Iowa, 13, 1892-..; L. C.
Johnson, J. L.: Thor, Iowa, 18, 1890-93 og 1894-..; L. C.
Johnson, J. G.: Norseland, Minn., 19, 1886-87 og 1889-92; døde som theologisk Student.
Johnson, Kielberg: Audubon, Minn., 19, 1891-..; L. C.
Johnson, Kristian (Aabraaten): Decorah, Iowa, 20, 1865-67; Farmer i Nebraska.
Johnson, Gerhard L.: Roland, Iowa, 18, 1895-..; L. C.
Johnson, Louis: Hoylton, Ill., 14, 1883-84; hjemme.
Johnson, Martinius: Madison, Dak., 16, 1884-86; Kjøbmand i Madison, S. D.
Johnson, Martin E.: Benson, Minn., 1893-95; Farmaceut i Benson.

Johnson, Martin: Milwaukee, Wis., 15, 1871-74; Forretningsmand i Milwaukee.

Johnson, Martin O.: Manitowoc, Wis., 17, 1881-83; Assuranceagent i Chicago.

Johnson, Nils H.: Rock Dell, Minn., 19½, 1875.

Johnson, Nils J.: Mansfield, Minn., 16, 1883-84; Foredragsholder, Dalton, Minn.

Johnson, Norm.: Wiota, Wis., 1875.

Johnson, O. E.: Newark, Ill., 22, 1875-76.

Johnson, Perry: Decorah, Iowa, 18, 1895-..; L. C.

Johnson, Rasmus: Stavanger, Norge, 17, 1867-68.

Johnson, Selmer: Minneapolis, Minn., 19, 1884-85; Bankclerk i Minneapolis.

Johnson, Theodor: Walton, Wis., 15, 1891-92.

Johnson, Torger A.: Lake Mills, Iowa, 22, 1894-..; L. C.

Johnsrud, Oscar: Manitowoc, Wis., 1886-89; Farmer ved Manitowoc.

Jordahl, Christopher Chr.: Ossian, Iowa, 19½, 1874-78; død.

Jordahl, Christopher: Norway Lake, Minn., 21, 1895.

Jordahl, Daniel C.. Beaver Creek, Minn., 17, 1881-88, G; Prest i Norway Lake, Minn.

Josvanger, Rasmus L.: Greenwood, Wis., 1873-75.

Jukam, J. G.: Michicott, Wis., 16, 1887-88 og 1891-92; Bogholder i Manitowoc, Wis.

Jukam, Ole G.: Vermont, Wis., 28, 1862-63; Prest i Michicott, Wis.

Juul, Jacob A.: Chicago, Ill.; 1882-83; død.

Juul, Martin B.: Chicago, Ill., 13, 1889-96, G.; Student, Brandon, Minn.

Juul, Otto: Chicago, Ill., 13½, 1887-94, G.; theol. Student.

Juve, Herjus O.: Lemonweir, Wis., 20, 1873-74; Farmer ved Island Ford, Tenn.

Juve, John O.: Houston, Minn., 15, 1870-71; døde som Kjøbmand i Crookston, Minn.

Juve, T. O.: Leeds, Wis., 23, 1863-66, G.; Farmer ved Wartburg, Tenn.

Jørgenson, Christian: Wiota, Wis., 22, 1869-75, G.; forhenværende Prest. Farmer ved Stanwood, Wash.

Jørgensen, Fingar: Rock Dell, Minn., 19, 1874-80, G.; Prest i Grand Forks, N. D.

Jørgensen, J. E.: New Centerville, Wis., 22, 1881-86, G.; Prest i Bode, Iowa.

Jørgensen, Theodor: Sumner, Wis., 19, 1893-94.

Kaasa, Edward: Ridgeway, Iowa, 1885-92, G.; Lærer i Albert Lea.

Kaasa, Johannes H.: Ossian, Iowa, 1873; Farmer, Elbow Lake, Minn.

Kaasa, Torsten J.: Ossian, Iowa, 1876.

Kaasa, Even J.: Ossian, Iowa, 14, 1876-77.

Kaasa, Walter: Ridgeway Iowa, 17, 1891-93 og 1894-95; døde paa Colleget.

Kalheim, Ole M.: Lisbon, Ill., 1879-84, G.; Redaktør, død.

Kallestad, Abdiel O.: Blue Earth City, Minn., 19, 1895-96; hjemme.

Kallestad, Alfred: Blue Earth City, Minn., 16, 1895-96; hjemme.

Kallestad, Albert B.: Blue Earth City, Minn., 21, 1894-95; hjemme.

Kalstad, Even P.: Oconomowoc, Wis., 23, 1868-70; Kjøbmand, New Hope, Wis.

Karstad, Lars M. K.: Swan Lake, Minn., 1873-80, G.; Farmer ved Norseland, Minn.

Kasberg, Karl A.: Bratsberg, Minn., 14, 1875-81, G.; Skolebestyrer i Stoughton, Wis.

Kaupanger, Louis J.: Stoughton, Wis., 16, 1889-90 og 1891-93; Kjøbmand i Windsor, Wis.

Kitelsaa, Jens T.: Hesper, Iowa, 21, 1874-75.

Kitelsrud, Ole J.: Norwegian Grove, Minn., 16½, 1879-81; County Auditor, Moorhead, Minn.

Kieland, Christian: Spring Grove, Minn., 17½, 1890-91; Farmer ved Spring Grove.

Kieland, Gustav H.: Manitowoc, Wis., 1877-83, G.; Advokat i Sioux Falls, S. D.

Kildahl, John Nathan: Holden, Minn., 17, 1874-79, G.; Prest i Chicago.

Kilness, Julius: Dell Rapids, S. D., 18, 1895-..; L. C.

Kilness, Peter: Dell Rapids, S. D., 21, 1894-..; L. C.

Kirkeberg, A. C.: Ft. Dodge, Iowa, 16, 1879-80 og 1887-88; Skolelærer ved Thor, Iowa.

Kirkeberg, Anton: Decorah, Iowa, 14, 1892-93; Farmer ved Thor, Iowa.

Kirkeberg, J.: Thor, Iowa, 1890-91; Principal for Public School, Spring Grove, Minn.

Kirkeby, Guttorm T.: Holden, Minn., 20, 1872-74 og 1875-78, G.; theol. Student; død i Meraker, Norge, 1884.

Kirkelie, Kjøstulf: Harmony, Minn., 17, 1878-79; død.

Kirkelie, Eivind A.: Harmony, Minn., 18, 1876; Farmer ved Harmony.

Kittelson, Albert: Utica, Wis., 15, 1885-86; Læge i Port Clarence, Alaska.

Kittelson, Karl: Sugar Creek, Wis., 14, 1862-64.

Kittelsby, Anton: Calmar, Iowa, 16, 1890-95; Farmer ved Calmar.

Kittelsby, Peter A.: Calmar, Iowa, 18, 1883-88, G.; Prest i Buffalo, N. Y.

Kjeldson, Nils: Rio, Wis., 19, 1864-66; Landagent og Register of Deeds i Ada, Minn.

Kjerland, Thorbjørn: Locust, Iowa, 1870-71; nu Th. Dahle, Kjøbmand i Brownsdale, Mower Co., Minn.

Kjernholm, Julian P.: Albert Lea, Minn., 1872-73.

Kjersland, Lars: Koshkonong, Wis., 15½, 1868-70.

Kjome, G. N.: Highlandville, Iowa, 18, 1882-83; Farmer ved Highlandville.

Kjome, Gustav: Highlandville, Iowa, 1887-88; Farmer ved Spring Grove, Minn.

Kjos, Lars O.: Spring Grove, Minn., 20, 1888-89; Farmer ved Spring Grove.

Kjørlaug, Christopher N.: Newman's Grove, Neb., 1890-92; død.

Kleven, Carl J. A.: Holmestrand, Norge, 19, 1875-76.

Klevjord, Ole O.: McFarland, Wis., 24, 1884-85; Prest i Woonsocket, S. D.

Kloster, A. L.: Ossian, Iowa, 19½, 1873-74; Kjøbmand i Huxley, Iowa.

Kloster, Nils A.: Ossian, Iowa, 14½, 1875-78; nu Nils Anderson, Farmer ved Rose Creek, Minn.

Knudson, Fredrik: Leeds, Wis., 18, 1870-71; død.

Knudson, Johannes C.: Rock Run, Wis., 16, 1881; Advokat i Chicago.

Knutson, Herbert: Chicago, Ill., 14, 1893-94; paa Skole i Chicago.

Knutson, Anders: West Salem, Wis., 14½, 1866-70; død.

Knutson, Andreas: Lime Grove, Iowa, 17,1888-89.
Knutson, Karl August: Michicott, Wis., 15, 1869-72; Faareavler i Texas.
Knutson, Knut: Manitowoc, Wis., 16, 1871-74; død.
Knutson, Leonhard: Shawano, Wis., 16, 1874-75.
Knutson, Nils: Gem, Iowa, 1883-84.
Knutson, Torkel (Thomas): Harmony, Minn., 21, 1883-85; Kjøbmand, Elgin, Iowa.
Koefod, Herman O.: Starbuck, Minn., 15, 1893-..; L. C.
Koefod, Magnus: Locust, Iowa, 1870-72; døde som Prest.
Kolaas, Martin: Conover, Iowa, 15, 1895-96; hjemme.
Kopang, John: Root Prairie, Minn., 21, 1877-79; Lærer og Farmer ved Wilmington, Minn.
Kopperdal, Hans J.: Hoff, Minn., 15,1873-76 og 1877-81, G.; Redaktør i Mayville, N. D.
Koren, Ahlert: Decorah, Iowa, 14, 1873-75; Superintendent Mine, Montana.
Koren, Johan: Decorah, Iowa, 12, 1873-79, G.; Statistiker i New Haven, Conn.
Koren, Paul: Decorah, Iowa, 13, 1876-82, G.; Prest ved Decorah.
Koren, William, Decorah, Iowa, 13, 1877-82, G.; Lærer i Mt. Pleasant, Iowa.
Korstvedt, Tollef: Koshkonong, Wis., 15, 1862-64.
Kortgaard, Peder: Christine, N. D., 18, 1891-92; død.
Kragevik, M. O.: Lee, Ill., 19, 1868-69; død.
Krees, John: Union Prairie, Minn., 15, 1874-75; død.
Krees, Martin: Union Prairie, Minn., 15, 1871-74; død.
Kristenson, Kjerand: Lisbon, Ill., 18, 1863-65; Farmer ved Calamus, Iowa.
Kristianson, Johannes: Scandinavia, Wis., 16, 1866-71; nu J. C. Johnson, Iola, Wis., Farmer og Fredsdommer.
Kristoferson, Nils: Rock Run, Ill., 16, 1863-65; Kjøbmand i Zumbrota; død.
Krog, Hans: Chicago, Ill., 24, 1878-81; Farmer ved Portland, N. D.
Krostu, Gustein G.: Scandinavia, Wis., 18½, 1878-80; Prest ved Utica, Wis.
Krohn, Eugene: Arendal, Minn., 12½, 1878-85, G.; Læge i Black River Falls, Wis.

Kvaase, Daniel: Keyser, Wis., 20, 1882-85, G.; Prest i Menominie, Wis.

Kvale, Anders: 1875.

Kvale, Erik: Wilmington, Minn., 16, 1870-74; Farmer ved La Moure, N. D.

Kvale, Erik B.: Spring Grove, Minn., 18, 1873-75; Jernvarehandler i Davenport, Cass Co., N. D.

Kvale, Olaus: Decorah, Iowa, 17, 1891-93; Farmer ved Decorah.

Kvale, Ole J.: Decorah, Iowa, 14½, 1883-89, G.; Prest i Orfordville, Wis.

Kvale, Peter: Wilmington, Minn., 16, 1874-75; Farmer ved Comstock, Minn.

Kvale, Tollef O.: Decorah, Iowa, 15, 1875; død.

Kvam, Isak J.: Gilman, Wis., 22½, 1886-90; Prest i Rice Lake, Wis.

Kvam, Johannes J.: Albert Lea, Minn., 1878; Lærer i Madison, Wis.

Kvamme, Kristen: Eau Claire, Wis., 22, 1888-94, G.; theol. Student.

Kværnodden, John N.: Holden, Minn., 16, 1869-70 og 1871-72; Handelsbetjent i St. Paul, Minn.

Land, Tosten L.: Calmar, Iowa, 1871-73; døde i Fergus Falls, Minn.

Landing, L. M.: Stony Run, Minn., 17, 1883-84; Lærer i Glenwood, Minn.

Landmark, Einar: Decorah, Iowa, 13, 1875-76.

Landsem, Ole T.: Spring Grove, Minn., 17, 1891-92; Farmer ved Newhouse, Minn.

Landsrud, Alfred O.: Nordness, Iowa, 16, 1890-92; Farmer ved Nordness.

Landsværk, J. P.: Lawler, Iowa, 1887-95, G.; Skolelærer ved Lawler.

Landsværk, Peter K.: Spring Grove, Minn., 1871-74; død.

Landsværk, T. J.: Lawler, Iowa, 17, 1871-74; Maskinagent i Nord-Dakota.

Lane, George: Myrtle, Wis. 22, 1891-94; theologisk Student.

Lane, L. C.: London, Minn., 1887-88; Hurtigskriver i Albert Lea, Minn.

Langeland, Magne: Locust, Iowa, 15, 1869-75, G.; Prest i Carlisle, Minn.

Langelie, Ole J.: Bergen, Minn., 20, 1873-76; Lærer og Farmer i Swan Lake, Minn.

Langemo, Halvor: Eidsvold, Minn., 19½, 1878-83, G.; Lærer i Kenyon, Minn.

Langemo, John T.: Eidsvold, Minn. 1879-83, G.; Prest i Edinburg, N. D.

Langemo, Nils P.: Holden, Minn., 1876-77; Farmer ved Fingal, N. D.

Langen, Lars: Hesper, Jowa, 22, 1877-78; døde som Skolelærer i 1880.

Langenes, Ludvig: Clayton, Minn., 16, 1892-93.

Larsen, Carl E.: Decorah, Jowa, 15, 1896-..; L. C.

Larsen, Herman: Decorah, Jowa, 11, 1877-89, G.; døde som Læge.

Larsen, Lauritz: Decorah, Jowa, 11, 1893-..; L. C.

Larsen, Nikolai A.: Decorah, Jowa, 10, 1888-96, G; hjemme.

Larsen, Reier: Spring Grove, Minn., 16, 1865-68 og 1869-72, G; døde som Prest.

Larson, Alfred: Chicago, Jll., 16, 1890-94; ved et Business College.

Larsen, Anders: Carleton, Minn., 25, 1874-75; Prest i Orum, Neb.

Larsen, Bernt J.: Pigeon Falls, Wis., 25, 1884-85; Prest i Lake Park, Minn.

Larson, Christian M.: Springville, Wis., 1879-83, G.; Prest i Little Cobb, Minn.

Larson, Edward: Decorah, Jowa, 17, 1874; Assuranceagent i Decorah.

Larson, Embert: Story City, Jowa, 16, 1895-..; L. C.

Larson, Gustav A.: Koshkonong, Wis., 15½, 1874-80, G.; Prest i Ada, Minn.

Larsen, Jver: Locust, Jowa, 24, 1861-62; Kjøbmand i Decorah.

Larson, Johannes: Milwaukee, Wis., 30, 1866-67.

Larson, Knut: Zumbrota, Minn., 19, 1875.

Larson, Lauritz: Chicago, Jll., 1873-79, G.

Larson, Lauritz A.: Chicago, Jll., 15, 1879-86, G; Læge i Colfax, Wis.

Larson, Lawrence O.: McFarland, Wis., 16, 1893-95; Farmer ved McFarland.

Larson, Ludvig: Harmony, Minn., 14, 1893-94; Clerk i Harmony.

Larson, Mikkel: Decorah, Iowa, 22, 1890-92.

Larson, Nils L.: Spring Grove, Minn., 21, 1874; Farmer, Riceford, Minn.

Larson, Norman: Lake Chrystal, Minn., 1887-89; Handelsreisende, Hamline, Minn.

Larson, Odd: Lemonweir, Wis., 19, 1863-64; Farmer ved New Lisbon, Wis.

Larson, Olaf: Lemonweir, Wis , 18, 1872-78, G.; død som theologisk Student.

Larson, Ole H.: Wilmington, Minn., 1875-76; Farmer ved Mayville, N. D.

Larson, Oluf: Barrett, Minn., 19, 1892-93; Farmer ved Barrett.

Larson, Oscar O.: New Centerville, Wis , 16, 1893-..; L. C.

Larson, Peter: Barrett, Minn., 22, 1892-93; Clerk of Courts i Grant Co., Minn.

Larson, P. T.: Medo, Minn., 24, 1874-76; Kjøbmand i Harmony, Minn.

Larson, Richard, Minneapolis, Minn., 15, 1892-94.

Larson, Syvert: Westby, Wis., 1877-80: Farmer ved Westby.

Larson, Thorvald H.: Cereal, Minn., 1880-84 G.; Prest i Park River, N. D.

Larson, Wilhelm: Chicago, Ill., 1876-79; død.

Larsen, Wilhelm A.: Latimer, Iowa, 25, 1895-..; L. C.

Laxdahl, Daniel: Mountain, Dak., 17, 1883-88; Advokat i Cavalier, N. D.

Lee, Alexander O.: Northwood, Iowa, 16, 1873-74.

Lee, Andrew: Hanley Falls, Minn., 1888-89.

Lee, Atle J.: Utica, Wis. 19, 1872-78, G.; Prest i Lake Mills, Iowa.

Lee, E. A.: Grand Meadow, Minn., 22, 1892-93; Student. i Minneapolis.

Lee, Gisle M.: Utica, Wis., 20, 1887-89; Læge i Thompson, Iowa.

Lee, G. A.: Lake Mills, Iowa, 19, 1886-87.

Lee, Gustav T.: Lyle, Minn., 16, 1881-88, G.; Prest i Northwood, Iowa.

Lee, Ole T.: Lyle, Minn., 20, 1879-84, G.; Prest i Northwood, Iowa.

Lee, Theodor: Decorah, Jowa, 14, 1883-84; i Montana.
Lee, Wilhelm: Decorah, Jowa, 14, 1879-81; Kjøbmand i Great Falls, Montana.
Leidahl, Julius: Locust, Jowa, 1878; Farmer i Big Canoe, Jowa.
Lein, Carl O.: Hesper, Jowa, 14, 1878-82; Redaktør i La Crosse, Wis.
Leknæs Louis: Lisbon, Jll., 1869-73; theol. Student. Død.
Lende, Fred: Cottonwood, Minn., 18, 1889; Engineer i Cottonwood.
Lende, Henry: Cottonwood, Minn., 16, 1891-94 og 1896; Lærer i Cottonwood.
Lerstøl, Ananias: North Prairie, Minn., 1877-78.
Lerum, Daniel J.: Urne, Wis., 1872-73.
Lestrud, A. A.: Kensett, Jowa, 1884-85.
Levorson, John: Bristol, Jowa, 17, 1881-88, G.; Prest i Tenold, Jowa.
Lewison, Eli: Vermillion, S. D. 15, 1889-..; L. C.
Lia, Halvor O.: Decorah, Jowa, 17, 1874-76; døde ved Ossian, Jowa.
Lia (Lee), Ole H.: Winchester, Wis., 22, 1871-72; Prest i Milwaukee, Wis.
Liberg, Peter O.: Mankato, Minn., 18, 1877-79; Bankier i Granite Falls, Minn.
Lie, Halvor A.: Lemonweir, Wis., 20, 1872-75; Skolelærer i Spring Grove, Minn.
Lie, Halvor O.: Ridgeway, Jowa, 15½, 1879-80.
Lie, Nils J.: Otter Creek, Wis., 1870.
Lie (Lee), Olav E.: Trysil, Dakota, 19, 1878-83, G.; Lærer i Northfield, Minn.
Liebakken Bernt J.: Watson, Minn., 1881-82; Clerk i St. Paul, Minn.
Lien, Abel E.: Christiana, Wis., 16, 1879-85, G.; Prest i Strand, Minn.
Lien, Arne O.: Glen Roy, Jowa, 16, 1874-75.
Lien, C. A. N.: Holden, Minn., 17, 1874-75; County Auditor, Red Wing, Goodhue Co., Minn.
Lien, O. E.: Elgin, Jowa, 1884-85
Lien, Ole O.: Bloomington, Minn., 17, 1866-69; forhenværende Legislaturmedlem.

Lienløkken, Adolph: La Crosse, Wis., 15, 1891-93; Clerk i La Crosse.

Lier, Lars K.: Koshkonong, Wis., 17, 1865-66; Farmer ved Rockdale, Wis.

Lillegaard, Lars O.: Nicollet, Minn., 19, 1874-77; Lærer i Bode, Iowa.

Lilleskau, E. J.: Chicago, Ill., 1887-88; Bogbinder i Chicago (303 Haddon Ave.).

Lindberg, Knut: Le Sueur River, Minn., 24, 1878-79; Farmer og Lærer, Christiania, Minn.

Linde, Henry J.: Ridgeway, Iowa, 16, 1895-..: L. C.

Linde, Peter: Norway Grove, Wis., 15, 1865-67; døde som Farmer.

Lindefjeld, Martin O.: Harmony, Minn., 23, 1874-77; død.

Linn, Edward M.: Chicago, Ill., 15, 1873-74; død i Chicago.

Linnevold, Johan: Decorah, Iowa, 15, 1883-90, G.; Prest i Kasson, Minn.

Linnevold, Vilhelm: Decorah, Iowa, 14, 1891-92; Farmer ved Decorah.

Litsheim, J. O.: Keyser, Wis., 21, 1884-85; Prest.

Livdahl, Carl: Hickson, N. D., 17, 1891-92 og 1896-..; L. C.

Livdahl, Gustav: Hickson, N. D., 1896-..; L. C.

Lobben, Jens L. A.: Blair, Wis., 15, 1877-79; Advokat i St. James, Minn.

Lobben, Lars: Blair, Wis., 15, 1878-79; Trælasthandler i Avoca, Minn.

Loftnes, G.: Gibbon, Minn., 17½, 1884-85.

Loftsgaarden, O. H.: Round Prairie, Minn., 19, 1872-78; død.

Logan, Fred: Chicago, Ill., 15, 1881-84; Journalist (Redaktør Chicago Journal).

Lomen, Even P.: Sioux Falls, Dak., 1888-89; Farmer i Syd-Dakota.

Lomen, George: Decorah, Iowa, 1871-78, G.; Assist. Statssekretær i Minnesota.

Lomen, Gudbrand: Decorah, Iowa, 13, 1867-73; Advokat i St. Paul, Minn.

Lomen, Knut E.: Sioux Falls, Dak., 1889; Clerk i Sioux Falls.

Lomen, Ole J.: Decorah, Iowa, 13, 1865-67; Farmer ved Decorah.

Lomen, Ole T.: Decorah, Iowa, 18½, 1863-65; Farmer ved Ossian, Iowa.

Lommen, Gustav: Decorah, Iowa, 16, 1890-93; Farmer ved Decorah.

Lore, Hans M. O.: Albert Lea, Minn., 17, 1877-79; døde som Farmer ved Hartland, Minn.

Losen, Peder: Hesper, Iowa, 18, 1879-81; Farmer ved Hesper.

Ludvigson, Nils H.: Norman, Iowa, 19, 1889-90 og 1891-94; Lærer.

Lund, Albert B.: Northwood, Iowa, 15, 1886-90; ved en Bank i Chicago.

Lund, Christian J.: Benton, Iowa, 18, 1874-75; Bankkasserer, Thor, Iowa.

Lund, John H.: Swan Lake, Minn., 18, 1880-84, G.; Advokat i Aberdeen, N. D.

Lund, Knut: Chicago, Ill., 18, 1873-75; Chicago.

Lundberg, Knut O.: Carlisle, Minn., 22, 1881.

Lunde, Adolf: Zumbrota, Minn., 15, 1892-95; Farmer ved Zumbrota.

Lunde, Amund: Frenchville, Wis., 15, 1889-94 og 1896-..; L. C.

Lunde, F. C. Cl.: Newman Grove, Neb., 14, 1892-93; Farmer ved Spring Grove, Minn.

Lunde, Gudbrand: Spring Grove, Minn., 15, 1863-69, G.; Farmer ved Stoughton, Wis.

Lunde, Gunnar M.: Newman Grove, Neb., 15, 1891-92; Hurtigskriver, Stoughton, Wis.

Lunde, Johannes: Zumbrota, Minn., 16, 1896-..; L. C.

Lunde, J. H. C.: Zumbrota, Minn., 16, 1882-89, G.; Prest i Luverne, Minn.

Lunde, Peter: Zumbrota, Minn., 17, 1892-95; Farmer ved Zumbrota.

Lyngaas, Ingeman M.: Frankville, Iowa, 16, 1890-..; L. C.

Lynne, Lars: Decorah, Iowa, 17, 1869-72; County Treasurer i Elbow Lake, Minn.

Løberg, Nils T.: Ashippun, Wis., 22; 1873-74; død.

Løiland, Halvor: Canfield, Minn., 17½, 1873-78; død.

Løkensgaard, Knut O.: Swan Lake, Minn., 19, 1879-81; Lærer i Madison, Minn.

Løkensgaard, Ole O.: Swan Lake, Minn., 18, 1872-78, G.; Skolebestyrer i Madison, Minn.

Løkken, Anders O.: Koshkonong, Wis., 1877-78; Farmer ved Sioux Rapids, Iowa.

Løvald, Hans H.: Lime Springs, Iowa, 17, 1878-82; Kjøbmand i Le Roy, Minn.

Maakestad, John J.: Lee, Ill., 18, 1872-74; Prest i Suttons Bay, Mich.

Madsen, Christian M.: Whitewater, Wis., 22, 1883-84; nu C. Mason, Palmyra, Wis.

Madsen, C. A.: Calmar, Iowa, 22, 1884-85.

Madsen, Kornelius: Gjerpen, Wis., 16½, 1874; Frøhandler i Manitowoc, Wis.

Madsen, Jørgen E.: Sheboygan, Wis., 17, 1878-80 og 1883-84; Prest i Melville, Mont.

Madsen, M. A.: Hartland, Minn., 16, 1886-87; døde i Hartland.

Madsen, Martin: St. Peter, Minn., 20, 1876-77.

Magelssen, Hans: Manitowoc, Wis., 17, 1877-83, G.; Prest i Walnut Grove, Minn.

Magelssen, H. G.: Bratsberg, Minn., 15, 1886-94; theol. Student.

Magelssen, Jacob A.: Rushford, Minn., 18, 1895; Clerk i Alden, Minn.

Magelssen, Ludvig: Bratsberg, Minn., 15, 1891-92; Clerk i Vermillion, S. D.

Magelssen, Peter J.: Rushford, Minn., 15, 1888-89; i Montana.

Magelssen, Wilhelm C.: Bratsberg, Minn., 15, 1888-89 og 1890-91; Telegrafist i Sioux Falls, S. D.

Magnesen, Nils: Rock Dell, Minn., 17, 1873-74; Kjøbmand i Rock Dell.

Mallon, Otto: Cresco, Iowa, 15, 1894-..; L. C.

Malmin, John M.: Chicago, Ill., 1875-76.

Mandt, Olaf: Koshkonong, Wis., 15½, 1868-73, G.; Prest, døde i Baltimore 1880.

Markegaard, Knut Th.: Paint Creek, Iowa, 15, 1872-73.

Markhus, Alfred L.: Willmar, Minn., 17, 1892-..; L. C.

Markhus, George: Millbrook, Ill., 18, 1880-85, G.; Lærer ved Luther College.

Markhus, Lars J.: Lisbon, Ill., 19, 1862-66, G.; døde som Prest ved Norway Lake, Minn.

Markhus, Ole J.: Lisbon, Ill., 24, 1862-63; død.

Mathieson, Oscar: Paint Creek, Iowa, 34, 1874-75; Farmer ved Trysil, N. D.

Mathre, Sewel L.: Lisbon, Ill., 16, 1876-81; Farmer, Story Co., Iowa.

Mathre, Wier: Lisbon, Ill., 18, 1868-74; død som theologisk Student.

Mauritzon, Masena G.: Chicago, Ill., 14, 1875-76; forhenværende Legislaturmedlem, Chicago.

Mauritzon, Mauritz: Chicago, Ill., 1875-76; Kulhandler i Chicago.

Medaas, Kristofer Stenerson: Houston, Minn., 16, 1866-68 Farmer i Beltrami Co., Minn.

Medal, Helge H.: Decorah, Iowa, 25, 1867-69; død.

Mehus, Lars J.: Lisbon, Ill., 19, 1874-75; døde som County Superintendent i Traill Co., N. D.

Meidell, Hans: Calamus, Iowa, 1879-81; Kjøbmand i Sioux City.

Meland, Martin: Harmony, Minn., 20, 1866; Farmer ved Rushford, Minn.

Meland, R. J.: Dell, Minn., 17, 1886-92; Prest i Waco, Texas.

Melby, Knut K.: Cedar Valley, Minn., 20, 1872-74; døde 1881 som Skolelærer i Blair, Wis.

Mellang, Guttorm A.: Albert Lea, Minn., 1875-77; Farmer, Syd-Dakota.

Mellang, Peter K.: Ridgeway, Iowa, 22, 1879-82 og 1885-87; døde som Prest i Hudson, Wis.

Mellby, Carl A.: New Richland, Minn., 14½, 1883-88, G.; Prest i Holden, Minn.

Mellem, Edwin: Northwood, Iowa, 16½, 1883-90, G.; Lærer i Fergus Falls, Minn.

Mellem, Gustav: Northwood, Iowa, 15, 1892-93; Farmer ved Northwood.

Melsnæs, Adolf: Trempeleau Valley, Wis., 1879-80; Assuranceagent i Eau Claire, Wis.

Melsnæs, Ole O.: Renville, Minn., 16, 1879-80; død; var Kjøbmand, senere Advokat i Sacred Heart, Minn.

Meyer, Laust H.: Latimer, Iowa, 16, 1895-96; hjemme.

Michelson, Herbert C.: Chicago, Ill., 15, 1890-91; Tandlæge i Chicago.

Michelson, Walter: Chicago, Ill., 15, 1886-87; Apotheker i Chicago.

Midbø, Otto T.: Martell, Wis., 15, 1891-95; Farmer ved Adrian, Minn.

Mikkelsen, Mikael A.: Chicago, Ill., 17, 1882-86, G.; Litterat i New York.

Mikkelson, Martin M.: Roche a Cree, Wis., 21, 1877-79; Lærer i Roche a Cree.

Mikkelson, Martin S.: Waupaca, Wis., 20, 1866-68; nu Murat, fhv. Kjøbmand, Fredsdommer, Amherst, Wis.

Mindrem, Ole A.: Bratsberg, Minn., 14, 1881; Farmer ved Bratsberg.

Minne, Nils M.: Clinton, Iowa, 1875-80; Prest i Madison, S. D.

Mjelde, F. M.: Black Earth, Wis., 17, 1887-89; Clerk i Chicago.

Mjelde, Nordahl: Chicago, Ill., 14, 1891-92; Clerk i Chicago.

Moe, Ebbe: St. Paul, Minn., 1893-96; for Tiden i Norge.

Moe, Lars L.: Otis Grove, Wis., 22, 1879-82; Handelsreisende, St. Paul.

Moe, Oscar: Clarkson, Wis., 16, 1893-96; Lærer ved Clarkson, Dane Co., Wis.

Moe, Thorvald H.: Albert Lea, Minn., 18, 1872-74; død.

Moen, Carl J.: New Hope, Minn., 18, 1873-77; Prest i Washington.

Moen, Haagen J.: Viking, N. D., 27, 1891-92.

Moen, Hans P.; Calmar, Iowa, 15½, 1895-..; L. C.

Moen, Leif: Bratsberg, Minn., 1878-79; studerer ved Minnesota Universitet.

Moen, Paul; Lawton, Wis., 19, 1893-94 og 1895-..; L. C.

Mohn, Bernt E.: Oslo, Minn., 18, 1882-84 og 1885-88; død.

Mohn, J. Boss: Bergen, Norge, 19, 1875-78 og 1880-81, G; Læge i Decorah, Iowa.

Mohn, Thorbjørn N.: Olmsted Co., Minn., 21, 1865-70, G.; Skolebestyrer i Northfield, Minn.

Moldstad, John: De Forest, Wis., 1888-94, G.; Lærer i Albert Lea, Minn.

Moldstad, Kristian: Toten, Norge, 22, 1867-70; død.

Monson, Ingvar: Le Roy, Minn., 1869-75; Prest i Norman, N. D.

Monson, Martin A.; Kerkhoven, Minn., 18, 1892-93; Farmer ved Kerkhoven.

Monson, Sivert; Emerald, Minn., 1886; Farmer ved Dell, Minn.

Monserud, Martin: Iowa, 15½, 1878-79.

Monserud, Olaus: Paint Creek, Iowa, 15, 1869-72; Farmer, Elon, Iowa.

Monserud, Oliver: Harper's Ferry, Iowa, 17, 1894-95; hjemme.

Moore, Henry: Decorah, Iowa, 14, 1884-91, G.; Læge i Lansing, Iowa.

Moore, Louis: Decorah, Iowa, 16, 1894-95; Farmer ved Decorah.

Morrison, Morris: Westby, Wis., 15, 1886-88 og 1891-93; med. Student.

Mortenson, Martin: Milwaukee, Wis., 14, 1867-69; Agent i Minneapolis.

Mortenson, Peder: Washington Co., Neb., 39, 1880-82; Prest i Lansingburg, N. Y.

Mortenson, Vilhelm: Oregon, 19½, 1879-81; Prest i Chicago.

Morterud, Oscar: Bloomingdale, Wis., 15, 1892-95; ved et Business College.

Mundahl, John F.: Blue Earth City, Minn., 15½, 1874-75; fhv. Clerk of Courts, nu Farmer ved Clayton, Minn.

Munson, L. A.: Bang, Minn., 15½, 1882-85.

Munson, Theodor: Slater, Iowa, 1896; hjemme.

Muus, Jens J.: Holden, Minn., 12½, 1878-79; død.

Muus, Nils: Holden, Minn., 13½, 1876-79; Kjøbmand i Neilsville, Minn.

Mydland, Jacob: 1880.

Myhre, C. G.: Wolcott, N. D., 1886-87; Farmer ved Wolcott.

Myhre, Martinus E.: Wilmington, Minn., 16, 1877; Farmer ved Whynot, N. D.

Myhre, O. C.: Holden, Minn., 18, 1884-87; Prest i Windom, Minn.

Myhre, P. F.: Onalaska, Wis., 15, 1883-84.

Myhren, Hans: Bergen, Dak., 1868-70; Farmer ved Lincoln, S. D.

Myra, Stephen Everson: Linden, Wis., 21, 1873-77; Farmer ved Mt. Horeb, Wis.

Myran, Guttorm: Lincoln, Dak., 21, 1874-77; død.

Myrberg, Johannes: Bratsberg, Minn., 23, 1868-71; døde 1874 som Skolelærer ved Rock Dell, Minn.

Myren, Henry: Pierpont, S. D., 25, 1896-..; L. C.

Mæland, Edwind: Henrytown, Minn, 1880-82; død.

Møller, Bernt: Winchester, Wis., 16, 1869-74; Farmer.

Møller, Fred A.: Winchester, Wis., 19, 1864-70, G.; Prest i Urne, Wis.

Møller, Henrik: Winchester, Wis., 27, 1875-76 og 1878-80; døde som Farmer ved Winchester.

Møller, Tønnes: Winchester, Wis., 19, 1866-67; Farmer ved Winneconne, Wis.

Mørstad, Erik O.: Eau Claire, Wis., 19, 1879-80; Elling Eielsens Samfunds Indianermissionær, Wittenberg, Wis.

Naas, Thyge A. R.: Rock Dell, Minn., 20, 1870-71; nu A. G. Nilson, Kjøbmand i Kasson, Minn.

Narum, Edwin: Waterville, Iowa, 1888-89; Farmer ved Waterville.

Narveson, Cornelius: Spring Grove, Minn., 24, 1865-67; døde som Lærer ved Luther College.

Narveson, Henry: Spring Grove, Minn., 1890-91; Clerk i Spring Grove.

Nash, Rudolph: Mount Sterling, Wis., 1889-90; Farmer, Washington Prairie, Iowa.

Nasse, Peter: Decorah, Iowa, 1889-90; Farmer ved Decorah.

Nedrelo, Baard B.: Glenwood, Minn., 1874-76; døde 1896.

Negaard, Edvard: Norway Lake, Minn., 15, 1891-92; Farmer, Norway Lake.

Negaard, George: Norway Lake, Minn., 15, 1891-95; ved en anden Skole.

Nelson, A. O.: Beaver Creek, Wis., 16, 1878-81; Handelsreisende, La Crosse, Wis.

Nelson, Augustus: Decorah, Iowa, 1895-..; L. C.

Nelson, Carl W.: Presho, S. D., 17, 1896-..; L. C.

Nelson, Edward M.: Yankton, Dak., 16, 1888-89; Bogholder i Sioux Falls, S. D.

Nelson, Helge: Lala, S. D., 15, 1893-..; L. C.

Nelson, Henry C.: Spring Grove, Minn., 16, 1890-91; Telegrafist i Manco, Col.

Nelson, Henry C.: Decorah, Iowa, 14, 1892-..; L. C.

Nelson, John: Lisbon, Ill., 15, 1868-70; Kjøbmand i Cambridge, Iowa.

Nelson, Lars: Lisbon, Ill., 17, 1868-69.
Nelson, Ludvig: New Centerville, Wis., 16, 1893-96; hjemme.
Nelson, N. A.: El Paso, Wis., 18, 1891-92 og 1893-96; Lærer ved El Paso.
Nelson, N. E.: Decorah, Iowa, 1889-90.
Nelson, N. W.: Lee, Ill., 16½, 1886-87; Farmer ved Lee.
Nelson, Paul R.: La Crosse, Wis., 14, 1891-93; Bogholder i North La Crosse.
Neperud, Carl: Coon Valley, Wis., 1879-83; Farmer ved Coon Valley.
Neperud, Nordal N.: Coon Valley, Wis., 1880-85; Møller i Coon Valley.
Neperud, Olaus: Coon Prairie, Wis, 14, 1868-70; død.
Nervig, Andrew J.: Minneapolis, Minn., 1890-93; theologisk Student.
Ness, Andrew M.: Hector, Minn., 20, 1895-96; hjemme.
Ness, Hildus: Washington Prairie, Iowa, 17, 1889-94; med. Student.
Ness, Jens A.: Zumbrota, Minn., 15, 1878-84, G.; Fellow ved Johns Hopkins Universitet.
Ness, Iver O.: Richland, Dak., 1883-85; død.
Ness, Johannes O.: Calmar, Iowa, 22, 1874-80, G.; Prest i Perley, Minn.
Nesseth, Guttorm P.: Zumbrota, Minn., 15, 1882-87 og 1889-90; Prest i Fosston, Minn.
Neste, Engebret: Decorah, Iowa, 15, 1874-78; Kjøbmand i Nord-Dakota.
Neste, Knut: Decorah, Iowa, 1870-71; Kjøbmand i Granite Falls, Minn.
Neste, Ole E.: Decorah, Iowa, 1872-73; død.
Neste, Theodore: Decorah, Iowa, 20, 1895-..; L. C.
Neuberg, Harald: Norge, 18½, 1867-68; Handelsbetjent i Brooklyn, N. Y.
Nielsen, E.: Lee, Ill., 29, 1883-84; Prest i Edgerton, S. D.
Nilsestuen, Albert: Arcadia, Wis., 15, 1894-95; hjemme.
Nilson, Erik: St. Louis, Mo., 1868-69; Mekanikus i St. Paul, Minn.
Nilson, Even: Norman Hill, Texas, 15, 1873-75; død.
Nilson, John Nikolai: Red Wing, Minn., 16, 1875-79; Handelsbetjent i Minneapolis.

Nilson, O. B.: Bang, Minn., 1879-80.

Nilson, Severin: Hanson, Minn., 14, 1894; hjemme.

Nilson, Thorbjørn A.: Rock Dell, Minn., 16, 1873; nu T. A. Giere, Maskinagent i Rochester, Minn.

Nilsson, Thomas: Minneapolis, Minn., 21, 1884-89, G.; Prest i St. Paul.

Njøs, Johannes: Taopi, Minn., 19, 1893-94; hjemme.

Noben, Peter P.: Decorah, Iowa, 16, 1863-65; Advokat.

Nordby, Jens N.: Wanamingo, Minn., 13, 1878-84; død.

Nordby, Jørgen: Locust, Iowa, 15, 1867-73, G; Prest i Lee, Ill.

Nordbø, John: North Prairie, Minn., 16, 1863-65; Kjøbmand i Pekin, Minn.

Nordgaard, Christian: Decorah, Iowa, 18, 1872-78, G; døde som juridisk Student.

Nordgaard, Gudbrand: Decorah, Iowa, 1870-72; Farmer i Big Canoe, Iowa.

Nordgaard, Johannes: Apple River, Wis., 22, 1873-76 og 1877-80, G.; Lærer i Canton, S. D.

Nordgaard, Knut: Holden, Minn., 14, 1869-70; Advokat i Cooperstown, N. D.

Nordgaard, Knut E.: Rio, Wis., 15, 1862-66; døde som Advokat.

Nordgaard, Nils: Decorah, Iowa, 18, 1884-91, G.; Prest i Indianapolis, Ind.

Normann, Halvor: Dalton, Minn., 1896-..; L. C.

Normann, Olaus: Liberty Prairie, Wis., 16½, 1861-66, G.; Prest i Dalton, Minn.

Normann, Theodor: St. Olaf, Minn., 16½, 1891-..; L. C.

Norom, Jacob: Franklin, Minn., 20, 1887-88; død.

Norom, Karl: Franklin, Minn, 18, 1880-82 og 1885-86; død.

Norsving, Knut: Bang, Minn., 19, 1880-82; Real Estate Agent.

Norton, John: Blue Earth City, Minn., 21, 1891-92; Clerk i Minneapolis.

Norvold, Sivert: Paint Creek, Iowa, 22, 1869-70; Farmer i Syd-Dakota.

Nubsen, John: Vermont, Wis., 17, 1865-67; var Skolelærer i Osage, Iowa.

Nubson, Henry: Callender, Iowa, 1896-..; L. C.

Nummedal, Edward: Tenold, Iowa, 16, 1885-86; Farmer ved Tenold.

Nupen, B. P. A.: Ossian, Iowa, 17, 1881-83.

Nupen, K. M.: Ossian, Iowa, 1877; Kjøbmand i Vienna, S. D.

Nymoen, Christian: Granite Falls, Minn., 21, 1895-..; L. C.

Næs, Karl: Winchester, Wis., 1870-71; døde som Farmer ved Pulcifer, Wis.

Næs, Mikkel: Rushford, Minn., 21, 1868; reiste for mange Aar siden til Utah.

Næset, Aslak O.: Vinje, Minn., 24½, 1880-81; Farmer ved Willmar, Minn.

Næseth, Chr.: Holden, Minn., 20, 1869-74, G.; Lærer ved Luther College.

Næseth, Enock: Decorah, Iowa, 18, 1890-93; død.

Næseth, Halvor K.: Holden, Minn., 20, 1874; Farmer, Big Woods, Marshall Co., Minn.

Næseth, Herman: Aspelund, Minn., 16½, 1895-..; L. C.

Næseth, John: Holden, Minn., 18, 1870-72 og 1874; Reporter i Minneapolis.

Næseth, Karelius: Aspelund, Minn., 1896-..; L. C.

Næseth, Martinus G.: Aspelund, Minn., 20, 1893-94; Farmer ved Aspelund.

Næseth, Olaf A. N.: Glenwood, Iowa, 17, 1873-76 og 1877-78; Arbeider i Minneapolis.

Nødshilder, Hans A.: Stony Run, Minn., 23, 1882-86; døde som Prest i Lake Park, Minn.

Oddson, Haldor: Winnipeg, Can., 20, 1878-80; døde som Musikhandler.

Ohlsgaard, Asle P.: Wilmington, Minn., 1871; død.

Ohnstad, Jens P.; Spring Grove, Minn., 16, 1873-75; Kjøbmand i Houston, Minn.

Ohnstad, Otto: Cambridge, Wis., 18, 1892-93; Lærer ved Cambridge.

Oksen, Peder J.: Perth Amboy, N. J., 20, 1891-95.

Ollis, Johannes: Norway Grove, Wis., 22½, 1861; Advokat i Madison, Wis.

Olavson, Kristinn: Gardar, N. D., 1896-..; L. C.

Olsen, Eilif: Paint Creek, Iowa, 21, 1862-66, G.; Farmer ved Canton, S. D.

Olsen, Engel: Eau Claire, Wis., 21, 1888-92; Prest i Great Falls, Mont.
Olsen, Hans: Hemnes, Nordland, Norge, 40, 1866; Farmer.
Olsen, Holden M.: Herscher, Ill., 15, 1890-96, G.; Student i Chicago.
Olsen, Johan: Whitehall, Wis., 28, 1896-..; L. C.
Olsen, Lars J.: Herscher, Ill., 14, 1887-91; død.
Olsen, Martin J.: Herscher, Ill., 16, 1893-..; L. C.
Olsen, Ole T.: Herscher, Ill;, 1886-89; Farmer ved Herscher.
Olsen, Tosten: Saude, Iowa, 16, 1871-72.
Olson, Albert: Chicago, Ill., 15, 1882-83; Farmer ved Capron, Ill.
Olson, Christian: Decorah, Iowa, 1875-76; Lake Park, Minn.
Olson, Emil: Eau Claire, Wis., 17, 1891-92; Møllekjører i Eau Claire.
Olson, George Oluf: Delhi, Minn., 15, 1890-92; Farmer ved Delhi.
Olson, George Oscar: Grantsburg, Wis., 1890-91.
Olson, Halvor: Rock Dell, Minn., 21, 1871-72; Farmer ved Rock Dell.
Olson, Hillmar: Hoboken, N. J., 1884-85.
Olson, Ingvald: Chicago, Ill., 1865-66; død.
Olson, Martin: Chicago, Ill., 15, 1873-74; Tunnel Inspector i Chicago.
Olson, Ole: Minneapolis, Minn., 15, 1885-86; Postbud i Minneapolis.
Olson, Oliver T.: Newburg, Minn., 1883-84.
Olson, Oscar L.: Marcus, Iowa, 1886-93, G.; Lærer i Portland, N. D.
Olson, Paul: Chicago, Ill., 14, 1892-93.
Olson, Peter O.: Grantsburg, Wis., 17, 1890-92.
Ommelstad, Thomas H.: Luther Valley, Wis., 16, 1874-76.
Omland, Gunnuf: Bratsberg, Minn., 31, 1874-75; Prest i Park River, N. D.
Omlid, Guttorm H.: Holden, Minn., 1872-75; døde 1884 som Prest i Winchester, Wis.
Omlie, Oscar K.: Willmar, Minn., 1890-92 og 1893-95, G.; Lærer i Willmar.
Ongstad, Sophus H.: Pelican Rapids, Minn., 22, 1880-86, G.; Farmer i Harvey, N. D.

Onstad, Peter O.: St. James, Minn., 1880-84; Kjøbmand i Ada, Minn.

Opdahl, Einar E.: Wausau, Wis., 20, 1895-96; hjemme.

Opheim, Arne: Decorah, Iowa, 24, 1865-67; Farmer ved Thor, Iowa.

Opheim, Ole B.: Estherville, Iowa, 17, 1877-79; Kjøbmand i Bode, Iowa.

Opheim, Ola S.: Thor, Iowa, 18, 1888-94, G.; Skolesuperintendent i Humboldt Co., Iowa.

Oppen, Knut: Valders, Wis., 16, 1875-76.

Opperud, Joseph: Clermont, Iowa, 14, 1870-73; Bankkasserer i Madison, S. D.

Opsahl, Albert J.: Albert Lea, Minn., 1889-91; Farmer ved Clarks Grove, Minn.

Opsahl, Gudbrand: Albert Lea, Minn., 1877-78; Farmer ved Ashby, Minn.

Opsahl, Ole H.: Albert Lea, Minn., 1890-91; Kjøbmand i Cooleyville, Minn.

Opsahl, Theodor G.: Manchester, Minn., 15, 1877-84, G.; Prest i Seneca, Iowa.

Ordal, Ola J.: Taopi, S. D., 23, 1893-..; L. C.

Ordal, Zacharias: Taopi, S. D., 18, 1893-..; L. C.

Orwoll, Sylvester M.: Hanley Falls, Minn., 19, 1888-95, G.; theologisk Student.

Osmundson, Andreas B.: Valley Grove, Minn., 1874; død.

Osmundson, Bernt F.: Quandahl, Iowa, 16, 1889-93; Farmer ved Quandahl.

Osmundson, Lars: Houston, Minn., 15, 1870-71; nu Lars O. Veom, Farmer ved Yucatan, Minn.

Oswald, K. (Abrahamson): Norman, N. D., 1886-87; Lærer, Norman.

Otte, Heinrich: Untunjambili, Natal, Afrika, 20, 1890-93, G.; Missionær i Afrika.

Ottesen, Jacob: Bratsberg, Minn., 24, 1866-67 og 1868; Lærer ved Hommes Vaisenhus i Wittenberg, Wis.

Ottesen, Otto: Utica, Wis., 16½, 1874-80, G.; Prest i Sioux Rapids, Iowa.

Otterdokken, John O.: Holden, Minn., 16½, 1873-74; Farmer ved Holden.

Ottersen, Ole: Alpena, Mich., 15, 1882-89, G.; Prest i Cresco, Iowa.

Ottun, Niels: Holden, Minn., 18, 1861-63; Farmer, Round Valley, Neb.

Ottum, Thomas J.: McFarland, Wis., 15, 1893-94; hjemme.

Ouren, Peder J.: Harmony, Minn., 18, 1866.

Overland, Peter: Belgrade, Minn., 15, 1891-92.

Overn, Anton G. H.: Waupun, Wis., 18, 1873-76; Prest i Brandsville, Mo.

Pallado, David: Wittenberg, Wis., 21, 1893; U. S. Disciplinarian Ind. Mission, Wittenberg.

Palm, S. T.: St. Paul, Minn., 1883-85; Lærer, Deronda, Wis.

Palmer, Simon: Oneida, Wis., 13, 1893-94; ved Indian School i Carlisle, Pa.

Paulson, Alfred H.: Sacred Heart, Minn., 1890-91; Handelsbetjent i Sacred Heart.

Paulson, Edward: Waupun, Wis., 15, 1868-69 og 1874-76.

Pederson, Bernhard S.: Brooklyn, N. Y., 1886-88.

Pederson, Christofer: Waterville, Iowa, 20, 1874-78; Prest i Benson, Minn.

Pederson, Johannes: Chicago, Ill., 18, 1883-85; Maler i Chicago.

Pederson, Lars H.: Lime Creek, Iowa, 17, 1871-73; Farmer.

Pederson, Magnus: Elon, Iowa, 1880-83; Kjøbmand i Benson, Minn.

Pederson, Martin: Preston, Minn., 14, 1878; Stationsagent i Mineral, Ill.

Pederson, Mons: Skoponong, Wis., 21, 1866-67; Delavan, Minn.

Pederson, Nils: Indianapolis, Ind., 1874-75; Prest i Silverton, Ore.

Pederson, O. B.: Benton, Iowa, 16, 1868-69; Assuranceagent i Story City, Iowa.

Pederson, Oliver: Amboy, Minn., 17, 1887-88, 1889-90 og 1891-92; Farmer ved Amboy.

Pederson, Oscar B.: Amboy, Minn., 18, 1894-..; L. C.

Pederson, Peder Johannes: Bode, Iowa, 15, 1890-91 og 1892-94; med. Student.

Pederson, Sam: Renville, Minn., 1892-93 og 1894-..; L. C.

Peterson, Anders O.: Spring Grove, Minn., 17, 1874-77; Bogagent, Newhouse, Minn.

Peterson, Carl S., Aspelien, Minn., 15, 1895-..; L. C.

Peterson, Christian N.: Norway Lake, Minn., 16, 1880-86, G.; Prest i Effington, S. D.

Peterson, Cyrus: Chicago, Ill., 15, 1895-96; i Chicago.

Peterson, Halvor: Lisbon, Ill., 16, 1874-81, G.; døde som Advokat i Chicago.

Peterson, Hans F.: Fisher, Minn., 1890-91; Farmer ved Fisher.

Peterson, Henry: Mott, Wis., 19, 1888-89; Lærer i Norcross, Grant Co., Minn.

Peterson, John R.: Minneapolis, Minn., 1888-94, G.; Læge i Bode, Iowa.

Peterson, John: Decorah, Iowa, 1886-87.

Peterson, Joseph M.: St. Ansgar, Iowa, 1894-..; L. C.

Peterson, Lauritz: Norge, 24, 1866.

Peterson, Peter J.: Shawano, Wis., 20, 1872-74; Farmer ved Waukejohn, Wis.

Peterson, Thorvald: Hector, Minn., 1889-91; Farmer ved Hector.

Peterson, Wilh. H. M.: Paint Creek, Iowa, 15, 1869-75, G.; theologisk Professor i Robbinsdale.

Petterson, George: Granite Falls, Minn., 1883-86; Farmer og Lærer ved Gardar, N. D.

Pladsen, Nils T.: Sacred Heart, Minn., 18, 1881; hjemme.

Preus, Christian K.: Leeds, Wis., 13, 1865-66 og 1868-73, G.; Prest ved Morrisonville, Wis.

Preus, Isak: Westby, Wis., 12, 1865-66 og 1868-69; død.

Preus, J. Nordahl B.: Westby, Wis., 13½, 1868-72; Embedsmand i Spanien.

Preus, Johan W.: Keyser, Wis., 1877-82, G.; Prest i Eau Claire, Wis.

Preus, Jørgen: Westby, Wis., 17½, 1892-95; paa Skole i La Crosse, Wis.

Preus, Ove J. H.: Morrisonville, Wis., 15½, 1895-..; L. C.

Preus, Paul: Keyser, Wis., 16, 1883-84; døde paa Colleget i 1884.

Quale, Arthur: Nora, Wis., 14½, 1896-..; L. C.

Quammen, Albert: Christiania, Minn., 15, 1889-96; hjemme.

Quammen, J. L.: Blair, Wis., 17½, 1885-86; Kjøbmand i Hegg, Trempealeau Co., Wis.

Quammen, Lewis: Deerfield, Wis., 17, 1889-90 og 1892-93; Farmer ved Deerfield, Wis.

Quammen, Nils: Deerfield, Wis., 23, 1862-63; Prest i Christiania, Minn.

Quarve, J. E.: Spring Grove, Minn., 16, 1885-86; Farmer ved Spring Grove.

Quarve, Timan: Spring Grove, Minn., 14½, 1871-78, G.; Kjøbmand i Fessenden, N. D.

Questad, N. O.: Highlandville, Iowa, 1883-85; nu N. O. Johnson, Apotheker i Cando, N. D.

Raabølle, Ole G.: Holden, Minn., 18, 1873-74; Farmer ved Moland, Goodhue Co., Minn.

Raasoch, Oluf: Chicago, Ill., 16, 1890-91; Clerk i Chicago.

Railson, Elmer M.: Norway Lake, Minn., 1888-90; Farmer, Norway Lake.

Ramsey, Elling: Manchester, Minn., 22, 1885-88; død.

Ramsey, Peter: Decorah, Iowa, 1888-91; Farmer ved Decorah.

Ramstad, Henry: Norway, Iowa, 14, 1866-67; var Kjøbmand i McGregor, Iowa.

Ramstad, Ola: Westby, Wis., 18, 1878-83, G.; døde som Lærer ved Luther College.

Ramsø, Nils: Decorah, Iowa, 1875-76; Farmer ved Decorah.

Rasmussen, Anton Th.: Decorah, Iowa, 16½, 1880-81; Farmer ved Devil's Lake, N. D.

Rasmussen, Emil: Rush River, Wis., 16, 1876-77; døde som Handelsreisende i Baldwin, Wis.

Rasmussen, Gerhard: Lisbon, Ill., 1869-71 og 1872-76; Prest i Minneapolis.

Rasmussen, Kristian: St. Louis, Mo., 16, 1891-92; Farmer ved Webster Grove, St. Louis Co., Mo.

Rasmussen, Olaus: Lisbon, Ill., 16, 1874; døde i 1885.

Rasmussen, Wilhelm A.: Lisbon, Ill., 14½, 1877-82; Prest i Wind Lake, Wis.

Reierson, Elling: Spring Grove, Minn., 21, 1866-68; Apotheker i Spring Grove.

Reierson, Knut: Root Prairie, Iowa, 15½, 1863.

Reinertson, Alfred: Hazard, Neb., 15, 1893-94 og 1896-..; L. C.

Reitan, Anders S.: Wild Rice, Minn., 17, 1887-92; Lærer, Wild Rice, N. D.

Reitan, Bernt J.: Woodville, Wis., 29, 1884-85; Prest i Spicer, Kandiyohi Co., Minn.

Reishus, G. J.: Vineland, Minn., 1878-80; Farmer i Minot, N. D.

Reishus, Olaf S.: Rushford, Minn, 19½, 1862-64; Farmer, Legislaturmedlem og Kjøbmand, Cottonwood, Minn.

Reishus, Torjus: Rushford, Minn., 19, 1866-71; Prest i Mc-Intosh, N. D.

Remmen, Martin E.: Holden, Minn., 17, 1882-88, G; Advokat i Valley City, N. D.

Remmen, Nils E.: Holden. Minn., 16, 1879-80 og 1881-84; Læge i Chicago.

Remmen, Thomas: Holden, Minn., 1878-80; døde som Kjøbmand i Minneapolis.

Reque, Gerhard: Spring Grove, Minn., 12, 1888-95; hjemme.

Reque, Herman A.: Decorah, Iowa 15, 1890-94, G.; Student i Leipzig, Tyskland.

Reque, Lars S.: Deerfield, Wis., 14, 1862-63 og 1864-69, G.; Konsul i Rotterdam, Holland.

Reque, Lars: Spring Grove, Minn., 16, 1893-..; L. C.

Reque, Lauritz S.: Decorah, Iowa, 17, 1890-94, G.; theol. Student.

Reque, Otto: Spring Grove, Minn., 15, 1896-..; L. C.

Reque, Peter A.: Spring Grove, Minn. 14, 1883-91, G.; Læge i Waukon, Iowa.

Reque, Peter: Deerfield, Wis, 23, 1865-67; døde som Prest i Starbuck, Minn.

Reque, Sigvard T.: Willmar, Minn., 1888-92, G.; Prest i Chicago.

Reque, Syver B.: Spring Grove, Minn., 16 1882-84; Tandlæge i Viroqua, Wis.

Reque, Wilhelm: Spring Grove, Minn., 14, 1886-89; Tandlæge i La Crosse, Wis

Riis, Carl Theodor: Waupun Wis, 1872-73.

Rikansrud, Olaus T.: Elon, Iowa. 16, 1881-88, G.; Prest i Clifton, Texas.

Rikansrud, Ole T.: Elon, Iowa, 16 1877-80; County Recorder, Clarion, Iowa.

Rinde, Erik: Taopi, Minn., 19, 1891-92.

Ring, Mathias: Yellow Medicine, Minn., 1883-84; Farmer, Swift Co., Minn.

Ringøen, Henry: Ridgeway, Iowa, 15, 1896-..; L. C.

Ringøen, Theodor: Ridgeway, Iowa, 15, 1892-..; L. C.

Ringstad, Johannes: Decorah, Iowa, 15, 1865-67; død.

Ringstad, Johannes: Fergus Falls, Minn., 20, 1878-82; Prest i Belleville, N. D.

Risbrudt, Engebret: St. Olaf, Minn., 17, 1891-92; Skolelærer ved St. Olaf.

Risdal, Lars: Decorah, Iowa, 16, 1893-95; Arbeider i Ridgeway, Iowa.

Risetter, Lars: Lee, Ill., 15, 1893-95; Farmer ved Lee.

Rishof, Oluf: Strand, Minn., 14, 1891-93; Handelsbetjent i Strand.

Rislaug, Syvert: Capron, Ill., 17, 1868 og '71; Hotel Clerk, Belvidere, Ill.

Ritland, Osmund: Roland, Iowa, 1895-..; L. C.

Roh, Peter O.: Rock Dell, Minn., 20, 1875-76; Kjøbmand i Brooten, Minn.

Roalkvam, Halvard G.: Newburg, Minn., 1871-74, G; Prest i Coon Valley, Wis.

Roalkvam, Tjeran: Decorah, Iowa, 21, 1878-79; Hudson, Wis.

Rodby, John: Deerfield, Wis., 17, 1892-93; Handelsbetjent i Deerfield.

Rodegaard, Andrew: New Richland, Minn., 20, 1882-84; Farmer og Opfinder, New Richland.

Rogde, Ole J.: Lee, Ill., 17, 1874-76; Farmer ved Lee.

Rogde, P. J.: Lee, Ill., 18½, 1882-85; Advokat i Sioux Falls, S. D.

Rogne, Erik T.: Valders, Wis., 17, 1876-82, G.; Prest i Austin, Minn.

Rognlie, Parelius: Vineland, Minn., 1883; Prest i Franklin, Minn.

Rokne, Iver L.: Harmony, Minn., 23, 1871-73; Farmer ved Hillsboro, N. D.

Rokne, Ole E.: Koshkonong, Wis., 1870-71.

Rollefson, Anders: Bratsberg, Minn., 17½, 1874; Kjøbmand i Petersburg, N. D.

Rollefson, Carl J.: Stony Run, Minn., 17, 1883-86; Lærer i Northfield, Minn.

Romsaas, Ole T.: Pilot Mound, Minn., 16, 1880-83.

Rondestvedt, Anders P.: Springdale, Wis., 17, 1871-77, G.; Gaardbruger i Ulvig, Hardanger, Norge.

Rosholdt, Jens: Rosholt, Wis., 17, 1895-96; ved en anden Skole.

Rosholdt, Norman: Rosholt, Wis., 21, 1895-96; Lærer, Rosholt, Wis.

Rosholdt, Thore L.: Norwegian Grove, Minn., 20, 1895-..; L. C.

Rosholdt, Tollef: Waupaca, Wis., 17, 1863-68, G.; Prest i New Grove, Minn.

Rosfing, Anton A.: Argyle, Wis., 17, 1882-83; Hotelvert i Bode, Iowa.

Rosfing, M. H.: Bode, Iowa, 17, 1886-88; Farmer ved Bode, Iowa.

Roverud, Elling K.: Spring Grove, Minn., 1877-78; Redaktør og Statssenator, Caledonia, Minn.

Rue, Halvor: Portland, N. D., 23, 1885-92, G.; Prest i Suttons Bay, Mich.

Rugland, Jacob G.: Silver Lake, Iowa, 1894-95; theol. Student.

Ruh, August: New Lisbon, Wis., 15, 1888-90; Apotheker i New Lisbon.

Ruh, Johan B.: New Lisbon, Wis., 15, 1890-93; Teltmager i New Lisbon.

Running, Gilbert: Nordness, Iowa, 16, 1891-93; Farmer ved Nordness.

Rustad, Ole A.: Roche a Cree, Wis., 20½, 1864-66; død.

Ruste, Edward: Perry, Wis., 17, 1881-82; død.

Ruste, Erik: Perry, Wis., 17, 1870-76, G.; Prest i Milton, N. D.

Ryberg, Christian: Ventrup, Danmark, 1888-89.

Rydning, John: Paint Creek, Iowa, 17, 1872-74; Farmer, East Grand Forks, Minn.

Rydning, Lars: St. Peter, Minn., 1870-71; nu Hon. Lars Swenson, Minneapolis.

Rydning, Paul: St. Peter, Minn., 1870-72; nu Paul Swenson, Sioux Falls, S. D.

Ryan, Carl B.: Stanwood, Washington, 1888-92; i Stanwood.

Ryen, Hans C.: Wild Rice, N. D., 22, 1890-91; Farmer og Town Clerk, Kurtz, Minn.

Ryen, Helmer C.: Wild Rice, N. D., 1889-90; Farmer ved Wild Rice.

Rygg, Oluf S.: Glenwood, Minn., 1876-82, G.; Prest i Brooklyn, N. Y.

Rygh, George A.: Holden, Minn., 16½, 1876-81, G.; Prest i Mt. Horeb, Wis.

Rykken, Johannes B.: 1874-75.

Rynning, Johan L.: Bratsberg, Minn., 19, 1878-79; Læge i Parkland, Wash.

Rystad, A. R.: Benton, Iowa, 30, 1871-73; Prest.

Rystad, John K.: Rock River, Wis., 17, 1865-67, 1870-71 og 1874-75; Prest i Norse, Texas.

Røberg, Richard: Decorah, Iowa, 1886-87; Bogbinder i Decorah.

Rødsæter, Theodor: Manchester, Minn., 15, 1885-91; Prest i Anaconda, Mont.

Rønneberg, Ole: Blue Mounds, Wis. 1869-72; Skolelærer.

Røthe, David: Deerfield, Wis., 14½, 1865-68; død.

Røthe, Halle: Koshkonong, Wis., 1870-75; død.

Røvang, Ola: Decorah, Iowa, 19, 1869-72; Farmer ved Decorah.

Sagen, Andreas K.: Perry, Wis., 19, 1869-74, G.; Prest i La Crosse, Wis.

Saghaugen, Christian A.: Coon Valley, Wis., 15, 1881; nu C. A. Haugen, Apotheker i Durand, Wis.

Sampson, George: Rio, Wis., 1888-90; Meierist i Rio.

Sampson, Lars: Bangen, Dak., 1868-72; Kjøbmand i Yankton, S. D.

Sampson, Nils: Bangen, Dak., 1868-70; død.

Sampson, Edwin P.: Locust, Iowa, 14, 1877; Farmer ved Decorah.

Sampson, Sigvard: Yankton, S. D., 16, 1894-..; L. C.

Sanda, Stener K.: Norge, 27, 1881; Kjøbmand i Chicago.

Sandaker, Hans: Calmar, Iowa, 16½, 1863-64; død.

Sander, Anton B.; Decorah, Iowa, 1868-74, G.; døde som Lærer.

Sander, Bernt B.: Decorah, Iowa, 1880-82; Farmer ved Decorah.

Sanderson, Knut: Saude, Iowa, 16, 1881-82; død.

Sanderson, Tollef: Harmony, Minn., 21, 1872-74; Bankier i Harmony.

Sando, Adolph: Baltic, S. D., 15, 1890-94; Lærer ved Baltic.

Sando, Halvor O.: Estherville, Iowa, 26, 1875; døde 1882 som Lærer i Zumbrota, Minn.

Sando, Ole O.: Estherville, Iowa, 17, 1866-67 og 1869-70; Prest i Baltic, S. D.

Sandvig, Ole J.: Norway Lake, Minn., 1872-74; Trælasthandler i Lowry, Minn.

Sauer, Carl: Bode, Iowa, 18, 1891-93 og 1896-..; L. C.

Sauer, Herman: Bode, Iowa, 17, 1895-..; L. C.

Saxvik, Louis: Highlandville, Iowa, 18, 1894-96; hjemme.

Scheie, Iver O.: Mankato, Minn, 24, 1871-74; Prest i Whitewater, Wis.

Schesvold, Thore P.: Mankato, Minn., 37, 1873-74; Prest.

Schmidt, August: Decorah, Iowa, 12, 1871 og 1874-75; Fragtagent i Fort Wayne, Ind.

Seehuus, Knut: Chicago, Ill., 16, 1875-81 G.; Prest i Locust, Iowa.

Seehuus, Martin: Chicago, Ill., 14½, 1878-83; Læge i Highlandville, Iowa.

Seim, Viking: Paint Creek, Iowa, 1869-73; døde som Prest.

Selland, Peder C.: Locust, Iowa, 19, 1878-79; Farmer, Quandahl, Iowa.

Selnes, Ole M.: Washington Prairie, Iowa, 1889-90; Farmer ved Locust, Iowa.

Selnæs, Thomas: Hesper, Iowa, 16, 1890-93; Farmer ved Hesper.

Seltveit, Carl G.: Hvideseid, Norge, 1881; Prest i Milnor, S. D.

Severson, Hans: Christiania, Minn., 1889-91.

Sheel, Herman W.: St. Louis, Mo., 14½, 1874-75; Lærer ved Luther College.

Sheflo, Joseph S.: Waukon, Iowa, 16, 1879-85, G.; Professor i Baltimore (Woman's College).

Shellum, Jacob: St. James, Minn., 1880-82; Farmer ved Godahl, Minn.

Shelver, N. G. J.: Sheldon, N. D., 14, 1882-83.

Shervem, O. H.: Rock Dell, Minn., 33, 1880-83; Farmer ved Rock Dell.

Sherven, Lars: Calmar, Iowa, 14, 1862-68, G.; Fabrikant i Story City, Iowa.

Sibelrud, Christen A.: Hartland, Minn., 15, 1886-87; Kjøbmand i Hartland.

Sigurson, Ole: Rio, Wis, 15, 1890-92.

Simmons, J. A.: Appleton, Minn., 14, 1887-92; Fragtagent i St. Paul.

Simmons, Simon: Kindred, N. D., 19, 1895-96; Farmer ved Kindred.

Simmons, Thoraf: Red Wing, Minn., 17, 1896-..; L. C.

Simmons, Thorvald C.: Appleton, Minn., 1890-91; Handelsreisende, Minneapolis.

Simonsen, Kristofer: Ashippun, Wis., 21, 1862-64; Handelsreisende, Clear Lake, Iowa.

Simonson, Carl: Perth Amboy, N. J., 15, 1894-95; Handelsbetjent i Bridgeport, Conn.

Simonson, Iver: Portland, N. D., 23, 1895-..; L. C.

Simonson, Simon E.: Koshkonong, Wis., 15, 1875-77; Tobakshandler i Deerfield, Wis.

Simonstad, Charles: Swenoda, Minn., 20, 1893-94; Bogholder i Benson, Minn.

Sivertsen, Hans: Leeds, Wis., 1871.

Sivesind, Hans: Washington Prairie, Iowa, 16, 1864-65.

Sivesind, Helmer O.: Washington Prairie, Iowa, 1890-91; Clerk i Waukon, Iowa.

Sivesind, Kristian: Washington Prairie, Iowa, 18, 1864-66; Farmer ved Washington Prairie.

Sjolander, Carl B.: Onalaska, Wis., 17, 1894-95; hjemme.

Sjuraas, Bersven P.: Locust, Iowa, 22, 1890-92; Farmer i Minnesota.

Skaaden, Eugene: Chicago, Ill., 15, 1891-93; Musiker i Chicago.

Skaaden, Kristian: Norge, 1870-71; døde som theologisk Student.

Skaar, J. M.: Utica, Wis., 16, 1883-84.

Skare, Peder: Norway Lake, Minn., 1895-96; hjemme.

Skartvedt, Gudmund: Ossian, Iowa, 1868-74; Real Estate Agent, Canton, S. D.

Skartvedt, Peter: Ossian, Iowa, 1873-79, G.; Prest i Tislo, S. D.

Skatter, Ole Werner: Koshkonong, Wis., 15, 1868; død.

Skattebøl, Christian A.: Dell, Minn., 13, 1890-92 og 1893-94; Skolelærer i Homedahl, Minn.

Skauge, Nicolai O.: Elliford, N. D., 22, 1895-96.

Skinnemoen, John: Wendell, Minn., 1896-..; L. C.

Skjeggeby, Ole: Sacred Heart, Minn., 16, 1891-92; Farmer ved Sacred Heart.

Skjær, Jens O.: Le Roy, Minn., 19, 1874-78; Kjøbmand i Albert Lea, Minn.

Skolaas, M. H.: Door Creek, Wis., 1886-87; Handlende i Stoughton, Wis.

Skotland, Peder: Calmar, Iowa, 18, 1862-64; Handelsreisende, Crookston, Minn.

Skotland, Theodor: Calmar, Iowa, 1872-74; Kjøbmand i Willow City, N. D.

Skov, Thore K.: Red Wing, Minn., 30, 1874-75; Kjøbmand i St. Paul.

Skov, Willads B.: Perth Amboy, N. J., 23, 1882-86; Prest i Perth Amboy.

Skramstad, Joseph: Claybank, Minn., 15, 1894-95; Farmer ved Claybank.

Skreberg, Hans: Milan, Minn., 15, 1892-93; Farmer ved Milan.

Skrukkerud, Martin T.: Sacred Heart, Minn., 1890-91; Clerk i Granite Falls, Minn.

Skugstad, Jens: Coon Prairie, Wis., 23, 1870; Prest, Mona, Cavalier Co., N. D.

Skulstad, Peder E.: Faith, Minn., 15, 1891-92; Lærer i Faith.

Skyberg, Hans: Grand Meadow, Minn., 14, 1879-81 og 1883-87; død.

Skyberg, Hans O.: Rush River, Wis., 22, 1872-79, G.; Prest i Fisher, Minn.

Skyberg, Kristian: Rush River, Wis., 22, 1874-75 og 1876-80, G.; Prest i Aastad, Minn.

Slette, Gudbrand O.: Albert Lea, Minn., 18, 1876-79; Register of Deeds i Grafton, N. D.

Slinde, Albert J.: Albert Lea, Minn., 20, 1885-87; døde paa Colleget i 1887.

Slinde, Erik: Lawler, Iowa, 20, 1893-94.

Slinde, Thomas O.: Whalan, Minn., 25, 1870; Farmer ved Whalan.

Smeby, Oluf: Paint Creek, Iowa, 1865-71, G.; Prest i Albert Lea, Minn.

Smedsrud, Ole L.: Spring Grove, Minn., 28, 1882-83; Farmer ved Spring Grove.

Smith, Carsten: Decorah, Iowa, 12, 1892-97; hjemme.

Soland, Julius: Kerkhoven, Minn., 16, 1892-93; Konduktør i Minneapolis.

Solberg, H. E.: Spring Grove, Minn., 16, 1886-87; Farmer ved Spring Grove.

Solberg, Randall: Minneapolis, Minn., 14, 1891-93; Clerk i Minneapolis.

Solheim, Ola A.: Lee, Ill., 17, 1875-81, G.; Bestyrer af Barnehjemmet i Stoughton, Wis.

Sollien, Andrew J.: Quandahl, Iowa, 18, 1888-89 og 1891; Farmer ved Quandahl.

Solseth, Anton G.: Watson, Minn., 15, 1890-93; hjemme.

Solseth, Edward A.: Watson, Minn., 17, 1890-91; Farmer, Watson.

Solseth, George: Harmony, Minn., 17, 1894-95; Farmer ved Harmony.

Solseth, Josias S.: Harmony, Minn., 15, 1883-84; Farmer ved Harmony.

Solseth, Ole E.: Harmony, Minn., 22, 1866-69; Prest i Watson, Minn.

Solstad, Hans P.: Albert Lea, Minn., 26, 1869-72; Farmer, Fisher, Minn.

Solstad, Joseph H.: Fisher, Minn., 16, 1893-95; hjemme.

Solum, Henry F.: Spring Grove, Minn., 16, 1883-90, G; Prest i Renville, Minn.

Solum, Oluf: Decorah, Iowa, 16, 1867-70; Farmer ved Decorah.

Sperati, Carlo: Brooklyn, N. Y., 24, 1884-88, G.; Prest i Tacoma, Wash.

Spilde, Hans: Lodi, Wis., 15, 1864-66; Advokat i Tacoma, Wash.

Sponheim, Haldor: Locust, Iowa, 1870-71; Farmer, Hatton, N. D.

Sponheim, Peder: Decorah, Iowa, 15, 1872-74; Farmer, Hatton, N. D.

Stabæk, Knut: Rock Run, Ill., 1869-70; døde som Læge.

Stabæk, Tosten: Rock Run, Ill., 18, 1863-65; Bankier, Davis, Stephenson Co., Ill.

Stade, Chas. M.: Chicago, Ill., 15½, 1895-96; hjemme.

Stalland, Martin: Willmar, Minn., 1895; Postfører i St. Paul.

Stamm, Ole G.: Primrose, Wis., 1870-71; Farmer ved Primrose.

Stamm, Ole P.: Valley Grove, Minn., 1869-70.

Stang, Thomas: St. Paul, Minn., 16, 1897-..; L. C.

Starks, Simon: Keyser, Wis., 16, 1895-96; hjemme.

Steen, Abel: Clinton, Minn., 16, 1892-94.

Steen, Olai: Clinton, Minn., 18, 1891-93.

Steen, Theron: Wahoo, Neb., 18, 1894-95; Jernbanebetjent i Fremont, Neb.

Steensland, Henry: Madison, Wis., 1870-71; Farmer ved Madison.

Steensland, Morten: Madison, Wis., 15, 1884-90, G; Student i Chicago.

Stenbakken, Hans C.: Nerstrand, Minn., 15, 1896-..; L. C.

Stenehjem, Peder: Wilmington, Minn., 14, 1870-71; Grubeeier i Stevensville, Mont.

Stenersen, Peder H.: Red Wing, Minn., 15, 1875-76; Handelsreisende.

Stenrud, Erik: Decorah, Iowa, 14, 1889-90; Handelsbetjent i Lake Mills, Iowa.

Stenshoel, Philip: Lenora. Minn., 15, 1892-93; Farmer ved Lenora.

Stensland, John G.: Saude, Iowa, 16, 1890-..; L. C.

Stensrud, Carl: Kensett, Iowa, 16, 1891-95; død.

Stensrud, Edward M.: Sacred Heart, Minn., 1886-93, G.; Prest i San Francisco.

Stensrud, Gustav O.: Sacred Heart, Minn., 1889-91; Kjøbmand i Dawson, Minn.

Stensrud, Knut: Sacred Heart, Minn., 17, 1880-83 og 1884-85; Kjøbmand i Dawson, Minn.

Stephens (Hustvedt), Ole B.: Deerfield, Wis., 12½, 1862-63 og 1864-65; Boghandler i Minneapolis.

Sterud, Herman: Volga, Dak, 20, 1884-85; Chief Clerk State Dept., Pierre, S. D.

Sterud, John M.: Volga, Dak., 21, 1887-88; Lærer og Farmer ved Summit, Roberts Co., S. D.

Sterud, Kristian M.: Brookings, S. D., 20, 1890-91; Farmer ved Summit, S. D.

Stephenson, Knut: Lake Mills, Iowa, 1886-87; juridisk Student, Iowa City, Iowa.

Stianson, Peder D.: St. Joseph, Mo., 16, 1879.

Storaasli, Engebret G.: Rushford, Minn., 15, 1876-78; Real Estate Agent i Red Lake Falls, Minn.

Storaker, E. P.: Watson, Minn., 28, 1884-85; Lærer ved West Lake, Minn.

Storheim, Knut: Clear Lake, Iowa, 1880.

Storla, John P.: Canton, Dak., 17, 1874-75.

Storla, Olaus O.: Paint Creek, Iowa, 14, 1867-68; død.

Storla, Ole H.: Paint Creek, Iowa, 18, 1863-65; var udnævnt til Register ved Landkontoret i Crookston, Minn.; død.

Storla, Sevat: Paint Creek, Iowa, 1873-75; døde i Hawley, Minn.

Storla, Thore: Paint Creek, Iowa; 15, 1874-77; Farmer ved Decorah.

Storli, Nils G.: Lakeville, Minn., 16½, 1890-91 og 1892-93.

Storlie, Knut O.: Le Roy, Minn., 14, 1872-79, G.; Prest i Portland, Me.

Stortrøen, Halvor J.: Spring Grove, Minn., 22, 1878-80.

Strand, Henrik J.: Locust, Iowa, 22, 1869-76, G.; Prest ved Albert Lea, Minn.

Strand, John J.: Lelandsburg, Iowa, 19, 1882-89, G.; Prest i Hartland, Minn.

Strand, Thor J.: Albert Lea, Minn., 1894-95; theologisk Student.

Strandskov, Hans C.: ~~Carlston~~, Minn., 16½, 1874-76; Prest i Nysted, Nebr.

Stub, Hans A.: Robbinsdale, Minn., 16, 1895-..; L. C.

Stub, Hans G.: Locust, Iowa, 1865-66, G.; Prest i Decorah.

Stub, Jacob A.: Robbinsdale, Minn., 1889-91 og 93-..; L. C.

Stub, Olaf T.: Locust, Iowa, 12½, 1874-80, G.; døde som Prest i Sioux Falls, S. D.

Styrkson, Styrk: Rochester, Minn., 23, 1883-84; Skolelærer i Rock Dell, Minn.

Styve, Oscar E.: Albert Lea, Minn., 1895-..; L. C.

Strøm, Aksel: Zumbrota, Minn., 18, 1896-..; L. C.

Strøm, Carl: Zumbrota, Minn., 16, 1882-83; Bykassérer i Red Wing, Minn.

Strøm, Eimar J.: Zumbrota, Minn., 15, 1886-91, G.; Prest i Minot, N. D.

Strøm, Feodor: Decorah, Iowa, 12, 1879-80; død.

Strøm, Herman: Decorah, Iowa, 14, 1879-80; Bankclerk i Jackson, Minn.

Strøm, Oscar A.: Zumbrota, Minn., 16, 1892-..; L. C.

Strømme, Peer O.: Winchester, Wis., 13, 1869-76, G.; Redaktør i Madison, Wis.

Strømmen, Ketil: Koshkonong, Wis., 15, 1870-71; død.

Suckow, Kristofer: Decorah, Iowa, 19, 1863-64; døde som Soldat i U. S. Arme.

Suckow, Ludvig: Madison, Wis., 14, 1862-64; i Milwaukee, Wis.

Svalheim, Ole: Norway Grove Wis., 15, 1866-68; nu Ole Norsman, City Clerk, Madison, Wis.

Sveine, Sven: Decorah, Iowa, 22, 1893-96; Snedker i Minneapolis.

Svennungsen, S.: Saude, Iowa, 21, 1864-66; Prest i Harrisburgh, N. D.

Sviggum, Erik: York, Wis., 1880-82; Farmer ved York.

Swalestuen, Jørgen D.: Bratsberg, Minn., 29, 1884-86; Prest i Ruthven, Iowa.

Sweningsen, Svennung S.: Rock Run, Ill., 15, 1864-65; Guldsmed i Austin, Minn., og State Senator.

Swennes, O. S.: Barre Mills, Wis., 1884-91, G.; Læge, Milaca, Minn.

Swensen, Daniel: Rising Sun, Wis., 23, 1884-85; Prest i Jackson, Minn.

Swenson, Bernt C.: Cranfill's Gap, Texas, 1889-92 og 94-..; L. C.

Swenson, Jens T.: Lawton, Wis., 19, 1895-..; L. C.

Swenson, L. S.: Norseland, Minn., 17, 1881-86, G.; Skolebestyrer i Albert Lea, Minn.

Swenson, Swen G.: Soldier, Iowa, 1889-90.

Sydnes, Christopher: Huxley, Iowa, 20, 1896-..; L. C.

Syftestad, Olaus P.: Perry, Wis., 15, 1872-79, G.; Prest †

Syvertson, Henry A.: New York, N. Y., 1870-73; Styrmand i New York.

Syverud, Knut N.: Mill Creek, Wis., 16, 1866-67.

Syverud, Thrond A.: Forward, Wis., 17, 1881-84; Machine Agent, Mt. Horeb, Wis.

Sæl, Ole O.: Holden, Minn., 23, 1875-77; Farmer ved Moland, Goodhue Co., Minn.

Særvold, Egil: Le Roy, Minn., 19, 1892-93; Clerk, Minneapolis.

Særvold, Ola Johann: Le Roy, Minn., 1889-95, G.; Litterat i Chicago.

Sæter, Otis: Willmar, Minn., 16, 1895-..; L. C.

Sætrang, Ingeman: Waterville, Iowa, 16. 1894-..; L. C.

Sætrang, Oluf G.: Waterville, Iowa, 14, 1874-79; Assurance-Agent, New Orleans, La.

Sættre, O. M.: Locust, Iowa, 14, 1877-82; Læge i Rice Lake, Wis.

Sættre, Thorbjørn A.: Rock Dell, Minn., 16½, 1874-80, G.; Prest i Evansville, Minn.

Sævig, O. M.: Rushford, Minn., 26, 1876-77; Prest i Wiota, Wis.

Sævre, Bertinius K.: Kensett, Iowa, 17, 1890-96, G.; Lærer i Fergus Falls, Minn.

Sølsness, Lars: New Richland, Minn., 21, 1885-87; var Avisudgiver i Valley City, N. D.

Sønderland, Salve O.: Winnebago, Iowa, 20, 1872-73; Farmer ved Rock River, N. D.

Sørenson, Andrew: Decorah, Iowa, 13, 1889-..; L. C.

Sørenson, Bernt: Eau Claire, Wis., 18, 1891-92.

Sørenson, Fred: Decorah, Iowa, 14, 1892-..; L. C.

Sørenson, Søren A.: Manitowoc, Wis., 1876; Maskinist i Iron Mountain, Mich.

Sørenson, S. T.: Root Prairie, Minn., 1875; Møbelhandler i Harmony, Minn.

Sørland, Erik: Decorah, Iowa, 21, 1878-79; Farmer ved Decorah.

Sørland, Gudbrand: Decorah, Iowa 15, 1870; Farmer ved Decorah.

Sørum, Hans: Elon, Iowa, 14, 1879-83; døde hjemme.

Søvde, Johannes: Story City, Iowa, 16, 1875-77; Farmer ved Ruthven, Iowa.

Tande, Ole: Kristiania, Norge, 1878-79, G.; Farmer ved Grand Meadow, Minn.

Tangen, Hans H.: Rio, Wis., 15, 1872-73.

Tangen, J. O.: Pigeon Falls, Wis., 16, 1886-88; Clerk i Minneapolis, Minn.

Tasa, Gilbert: Kenyon, Minn., 15, 1891 og 1892-..; L. C.

Tasa, Helge: Holden, Minn., 16, 1892-95; ved et Business College, Kenyon, Minn.

Tasa, Iver: Holden, Minn., 1885-86.

Tausan, G.: Portland, Dak., 15, 1885-86.

Teige, Edvard G.: Coon Prairie, Wis., 23, 1866-70; Farmer ved Westby, Wis.

Teige, Edvard O.: Decorah, Iowa, 16, 1869-71; Farmer i Minnehaha Co., S. D.

Teigen, Martin: Koshkonong, Wis., 18, 1873-75; Læge i Minneapolis.

Teigen, Martin: Jackson, Minn., 19, 1891-95; Student i Minneapolis.

Teigen, Ole H.: Harmony, Minn., 16½, 1876-82; død.

Teigen, Østen F.: Zion, Chippewa Co., Minn., 20, 1880-81; Farmer og Register of Deeds, Montevideo, Minn.

Teigseth, Andrew O.: Utica, Wis., 1881-83; Farmer ved Utica.

Teisberg, Aslak K.: Koshkonong, Wis., 15, 1864-70, G.; Sekretær ved Jernbanekommissionen i St. Paul.

Teisberg, Carl O.: Clarkson, Wis., 15, 1892-..; L. C.

Telleffson, Martin: Lyle, Minn., 1881-82.

Telleffson; Theodor: Lyle, Minn., 1881; Farmer ved Logan, Oregon.

Teslo, A. A.: Albert Lea, Minn., 23, 1883-84; Hvedekjøber i Hoffman, Grant Co., Minn.

Thams, Johan L.: Valley City, N. D., 14, 1894-95; ved en anden Skole.

Thime, George: Chicago, Ill., 15, 1892-93; Skrædder i Chicago.

Thoen, Jacob: Northwood, Iowa, 1887-92, G.; Prest i Hemingford, Neb.

Thoen, Lauritz: Rush River, Wis., 17, 1865-70 og 1871; Clerk i Chicago.

Thoen, Ruben: Kensett, Iowa, 16, 1896-..; L. C.

Thollehaug, Sivert: Portland, N. D., 20, 1891-94; theol. Student.

Thomassen (Grønne), Anders: Paint Creek, Iowa, 15, 1866-69 og 1871-72; Farmer paa Paint Creek.

Thomassen, Kristian: Paint Creek, Iowa, 1867; død.

Thomassen. Thomas: Clifton, Texas, 23, 1877; Farmer ved Clifton, Texas.

Thompson, A.: Albert Lea, Minn., 1887-88; Farmer ved Clark's Grove, Minn.

Thompson, Amund G.: Scandinavia, Wis., 16, 1872-75; Kemiker i Chicago (Thompson's Cherry Phosphates).

Thompson, Andrew: La Crosse, Wis., 17, 1891-93; Clerk i La Crosse.

Thompson, Christian: Mt. Horeb, Wis., 1893-..; L. C.

Thompson, John F.: Sioux Rapids, Iowa, 1895-96.

Thompson, Knut T.: Dodgeville, Wis., 17, 1871-72; Kjøbmand i Houston, Minn.

Thompson, Ole: Wis., 17, 1881.

Thompson, Oscar: Beloit, Wis., 1877-78; Fabrikant i Beloit.

Thompson, Severin L.: Lincoln, S. D., 15, 1892-..; L. C.

Thompson, Thomas S.: Chicago, Ill., 15, 1868-70.

Thompson, Tobias T.: Sioux Rapids, Iowa, 17, 1888-89.

Thoresen, Thorvald O.: Manitowoc, Wis., 16, 1872-74; i Manitowoc.

Thoresen, Thorvald C.: North Prairie, Minn., 16, 1872-74; Farmer, Abercrombie, N. D.

Thorgrimson, Hans B.: Island, 21, 1874-79, G.; Sioux Falls, S. D.

Thorkveen, L. P.: Rising Sun, Wis., 26, 1883-85; Prest i St. James, Minn.

Thorlakson, Nils: Winchester, Wis., 18, 1876-81, G.; Prest i Park River, N. D.

Thorpe, Lars O.: Kasson, Minn., 18½, 1866-67; Bankier i Willmar, Minn.

Thorpe, Ove B.: Granite Falls, Minn., 22, 1881-86, G.; Farmer, Morganville, Kansas.

Thorsen Adolph: New Centerville, Wis., 14, 1891-96; Farmer ved New Centerville.

Thorsen, Axel A.: Rock Dell, Minn., 13½, 1886-87 og 1888-91; Farmer ved Rock Dell.

Thorsen, Ivar August: Rock Dell, Minn., 14, 1888-95, G.; Lærer i Renville, Minn.

Thorsen, Markus, Kragerø, Norge, 21, 1871-72; Prest i New Centerville, Wis.

Thorsen, Nils A.: Douglas Co., Minn., 1870-72; død.

Thorsen, Peder: Seneca, Iowa, 24, 1894-95; Farmer ved Seneca.

Thorsgaard, Carl L.: Springville, Wis., 13, 1887-96, G., medicinsk Student.

Thorsgaard, Johannes: Coon Prairie, Wis., 14, 1864-69; død.

Thorsgaard, Lars J.: Kindred, N. D., 17, 1893-94; Tegner i Chicago.

Thorsgaard, Oscar E., Westby, Wis., 1891-93.

Thorsnæs, Hans: Norway Grove, Wis., 19, 1867-68; Farmer ved Preston, Kingsbury Co., S. D.

Thorsnæs, Karl: Norway Grove, Wis., 27, 1865-67; Farmer ved Preston, Kingsbury Co., S. D.

Thorson, M.: Ossian, Iowa, 17, 1882-87; død.

Thorsrud, Ole: Callender, Iowa, 15, 1893.

Thorstenson, Knut: Holden, Minn., 22, 1862-63; Prest i Silliards, Minn.

Thorstenson, Knut: Amboy, Minn., 18, 1895-..; L. C.

Thorstenson, Lars: Winnebago, Iowa, 1880-81.

Thorstenson, Th.: Silliards, Minn., 16, 1885-86; Lærer i Scandinavia, Wis.

Thorstenson, Thorsten A.: Amboy, Minn., 22, 1880-81; Kornopkjøber i Amboy, Minn.

Thorvildson, Thorvild K.: Arendal, Minn., 1871-74 og 1875-78, G.; Foredragsholder, Eau Claire, Wis.

Thuen, P. A.: Chicago, Ill., 22, 1883-85; døde som theologisk Student.

Thuland, Konrad M.: Decorah, Iowa, 17, 1883-84, G.; Advokat i Seattle, Wash.

Tingelstad, Johan O.: Norman, Dak., 19, 1880-85, G.; Prest i Portland, N. D.

Tjelle, Tørris: Braceville, Ill., 24, 1883-84; Braceville, Grundy Co., Ill.

Tjernagel, Helge M.: Story City, Iowa, 17, 1888-94; Farmer og Lærer ved Randall, Iowa.

Tjernagel, Martin: Randall, Iowa, 18, 1895-..; L. C.

Tobiasen, Henry: Decorah, Iowa, 15, 1877-78; Sadelmager i Davenport, Lincoln Co., Wash.

Tobiasen, Theodor: Decorah, Iowa, 1873-74; Street Commissioner i Decorah.

Tobiasen, Tobias R.: Calmar, Iowa, 1869-70, 1871 og 1873-74; Kjøbmand i Hatton, N. D.

Toftner, Olaf A.: Cyrus, Minn., 17, 1890-91; Farmer ved Cyrus.

Tollakson, Ole S.: Argyle, Wis., 1882-84.

Tollefson, Ole: Estherville, Iowa, 21, 1874 og 1875-78; Farmer ved Wallingford, Iowa.

Tollefson, Simon: 1868.

Tolo, T. O.: Willmar, Minn., 18, 1885-90, G.; Prest i Hayward, Minn.

Tomassen, John: Independence, Wis., 25, 1880-83, 1884-85, 1887-89 og 1890-91; Handelsmand i Independence.

Tonning, Rasmus; Bergen, Norge, 20, 1874-75 og 1876-77; død.

Torgersen, Anders: Waupaca, Wis., 21, 1863-64; Farmer, Norden, S. D.

Torgersen, Andreas: Chicago, Ill., 17, 1868-73; bor i Chicago.

Torgersen, Augustinus J.: Bristol, Iowa, 16, 1886-88 og 1889-90; Prest i Somber, Iowa.

Torgersen, Jacob A.: Somber, Iowa, 1895-..; L. C.

Torgersen, J. Walther: Norden, S. D., 19, 1896-..; L. C.

Torgersen, L. W.: Bristol, Iowa, 16, 1884-85; Advokat i Lake Mills, Iowa.

Torgersen, S. B. B.: Bristol, Iowa, 14, 1886-87 og 1888-92; Læge.

Torjussen, Ketil: Bratsberg, Minn., 19, 1868-69; Farmer i Montana.

Torrison, Aaron: Manitowoc, Wis., 1889-93; Kjøbmand i Manitowoc.

Torrison, George A.: Manitowoc, Wis., 15, 1880-85, G.; Læge i Chicago.

Torrison, Gustav: Manitowoc, Wis., 18, 1884-86; Kjøbmand i Manitowoc.

Torrison, Isaac B.: Manitowoc, Wis.: 14, 1873-79, G.; Prest i Chicago.

Torrison, Norman: Manitowoc, Wis., 1886-89, G.; Kjøbmand i Manitowoc.

Torrison, Oscar: Manitowoc, Wis., 17, 1878-81, G.; Advokat i Chicago.

Torrison, Thomas: Manitowoc, Wis. 15, 1870-76, G.; Kjøbmand i Manitowoc.

Torrison, William: Manitowoc, Wis., 1889-95, G.; Kjøbmand i Manitowoc.

Trulson, Halvor: Rock Prairie, Wis., 1878-79; Kjøbmand i Orfordville, Wis.

Trulson, Herman: Orfordville, Wis., 15, 1895; hjemme.

Trygstad, Johannes M.: Volga, S. D., 22, 1873-76; Farmer ved Brookings, S. D.

Tryhus, John: Norman, N. D., 17, 1891; Farmer ved Tryhus, N. D.

Tufte, Martin C.: Decorah, Iowa, 16½, 1884-91, G.; Prest.

Turmo, Andreas: Calmar, Iowa, 1869-72; Prest i Newman Grove, Neb.

Turmo, Olaf: Luverne, Minn., 17, 1894-..; L. C.

Turmo, Stener: Newman Grove, Neb., 16, 1894-..; L. C.

Turkop, Olaus O.: Paint Creek, Iowa, 18, 1878-80.

Tutle, Louis Ed.: Benton, Iowa, 1874; Farmer ved Fort Dodge, Iowa.

Tvedt, Hans A. (Halvorsen): Decorah, Iowa, 18, 1875-76; Farmer ved Decorah.

Tvedt, Johannes A.: Story City, Iowa, 26, 1878-79.

Tvedt, N. G.: Bergen, Minn., 18, 1865-72, G.; Prest i Hartington, Neb.

Tvedt, Peder J.: Carlisle, Minn., 24, 1879-80.

Tvedt, Theodor: Forest City, Iowa, 16, 1893-95; hjemme.

Tvedt, Gjermund O.: Lemonweir, Wis., 19, 1875-81; Farmer i Lemonweir.

Tvedt, Olaf O.: Lemonweir, Wis., 20, 1875-79; død.

Tvedt, G. Halvorsen: Decorah, Iowa, 17, 1872-74; døde paa Colleget.

Tvenge, Torsten: Decorah, Iowa, 17½, 1880-82; Farmer ved Decorah.

Tvesme, John N.: Hegg, Wis., 18, 1888-89; Farmer ved Hegg, Trempealeau Co.

Tveten, Peder: Pine Lake, Wis., 19, 1866-67; død.

Tvetlee, B. E.: New Richmond, Wis., 22, 1888-89.

Tærum, Torger: Liberty Prairie, Wis., 18½, 1862; død.

Tønsberg, Nils: Lisbon, Ill., 1865-66; død.

Tønnesen, Lars (Ekern): Coon Prairie, Wis., 15, 1868-70.

Tønnesen, Theodor J. E.: Milwaukee, Wis., 23, 1881-84; Prest.

Tønnesen, T. H.: Martell, Wis., 21, 1876-79 og 1880-81; Prest i Portland, Ore.

Ueland, Lars: Westby, Wis., 14, 1869-71; Farmer, Callender, Iowa.

Ulefos, Hans H.: Portage, Wis., 16, 1872-75; Farmer ved Portage.

Ulen, George: Decorah, Iowa, 15½, 1889-96; Farmer ved Decorah.

Ulen, Reinert: Decorah, Iowa, 15, 1891-92; Farmer ved Decorah.

Ullensvang, Lars: Steward, Ill., 14, 1895-..; L. C.

Ulsaker, Ole: Holden, Minn., 25, 1875-77; County Treasurer, Wahpeton, N. D.

Ulsaker, Sven: Kenyon, Minn., 18½, 1878-83, G.; Prest i Baldwin, Wis.

Unseth, Joseph: Westby, Wis., 16, 1891-..; L. C.

Unseth, Magnus: Westby, Wis., 16, 1883-90, G.; Læge i Chicago.

Unseth, Theodor: Westby, Wis., 16, 1880-81; Jernvarehandler i Bristol, S. D.

Urdahl, Ole A.: Springdale, Wis., 18, 1870-74; theologisk Student.

Urness, J. A.: Adamsville, Wis., 23, 1881-82 og 1884-86; Prest i Prairie Farm, Wis.

Vaala, Ole G.: Saude, Iowa. 1875; Farmer ved Saude.

Vaala, John: Saude, Iowa, 1889-91; hjemme.

Vaala, Theodor G.: Saude, Iowa, 1889-91; Farmer ved Saude.

Vaaler, Johannes R.: Rio, Wis., 18, 1867-68 og 1871-72; Prest i Fossum, Minn.

Vaatvedt, G. C.: Vernon, Minn., 21, 1883-84; nu G. C. Gilbertson, Agt. Patent Medicines, Benson, Minn.

Vaatvedt, Hellek O.: Rock Dell, Minn., 18½, 1873-75; Farmer ved Oslo, Minn.

Valdeland, Enok: Clermont, Iowa, 14, 1870-72; død.

Valhovd, Kristian E.: Paint Creek, Iowa, 24, 1876-78; nu C. E. Erickson, Farmer ved Hawley, Clay County, Minn.

Valsvig, Albert M.: Lily, S. D., 18, 1896-..; L. C.

Vambheim, David: Lodi, Wis., 18, 1871-74.

Vangsness, Ole P.: Ridgeway, Iowa, 14½, 1869-75, G.; Prest i Minneapolis.

Varlo, Olaf: Decorah, Iowa, 1869-73, G.

Veek, Christopher: Brodhead, Wis., 12, 1883-85; Farmer ved Wangs, Minn.
Veek, Ole H.: Brodhead, Wis., 16, 1882-84; Farmer ved Brodhead.
Velo, Elias J.: Bluemounds, Wis., 18, 1863-64; nu Elias Molee, Farmer og Sprogreformator, Rock Dell, Minn.
Venaas, G.: Cambridge, Wis , 19, 1885-86; Farmer, Fingal, Barnes Co., N. D.
Venaas, Martin: Cambridge, Wis., 15½, 1888-91 og 1893-95; Farmer ved Rockdale, Wis.
Vereide, Ole H.: Rising Sun, Wis., 22, 1882-89, G.; Prest i Depew, Iowa.
Vermager, Ole H.: Wilmington, Minn., 16, 1873-74; Farmer ved Mabel, Minn.
Vestaa, Tollef: York, Wis., 16, 1893-94 og 1895-..; L. C.
Vetlesen, Torjus: Decorah, Iowa, 23, 1864-67; døde som Prest.
Vig, Peter O.: Granite Falls, Minn., 21, 1881.
Viger, Anton: Rock Dell, Minn., 16, 1894-95; Farmer ved Rock Dell.
Vigesland, Sven: Decorah, Iowa, 16, 1895-96; hjemme.
Vik, Eivind O.: Decorah, Iowa, 15, 1877-84, G.; Prest i La Crosse, Wis.
Vik, Erik G.: Decorah, Iowa, 15, 1878; Farmer ved Decorah.
Vik, Ole E.: Jefferson Prairie, Wis., 17, 1862-66; Skplelærer og Farmer i Brooten, Minn.
Vik, Rasmus M.: Lisbon, N. Dak., 19, 1882-84; døde i Lisbon.
Vik, Sjur: Lisbon, Ill., 1868-70; Lærer, Lee, Ill.
Vinjum, Jens A.: Blackhammer, Minn., 18, 1874-75; Farmer ved Blackhammer.
Vinnor, Anders: Calmar, Iowa, 17, 1863-69, G.; døde som Prest.
Viste, Henrik: Decorah, Iowa, 17, 1892-93; Farmer ved Decorah.
Viste, Johan: Decorah, Iowa, 17, 1890-93; Farmer ved Decorah.
Vold, Elling O.: Decorah, Iowa, 18, 1871-72; Farmer ved Decorah.
Vold, O. E.: Portland, N. D., 16, 1884-86; medicinsk Student i Chicago.

Collegets Musæum.

Vold, Thor E.: Norway, Iowa, 15, 1866-67; Farmer ved Gem, Iowa.

Voldeng, Nils M.: Decorah, Iowa, 1877-83, G.; medicinsk Professor i Des Moines, Iowa.

Voldeng, Ole: Decorah, Iowa, 1874-75; Farmer, West Valley, Minn.

Vraali, Ketil S.: Delavan, Minn., 19, 1873-74 og 1875; Farmer, Faith, Minn.

Vraalstad, Edvard J.: Holden, Minn., 1872-73; Mekanikus og Opfinder i Kenyon, Minn.

Waage, Anders: Springdale, Wis., 33, 1864-65.

Waage, Johannes: Wiota, Wis., 30, 1875-76; Prest i Sand Creek, Wis.

Wahlen, Jens K.: Chicago, Ill., 27, 1894-96; Snedker i Chicago.

Wake, John: Lisbon, Ill., 14, 1874-75.

Waller, Martinus C.: Glasgow, Wis., 22, 1888-93, G.; Prest i Dawson, Minn.

Wange, Ole: Ada, Minn., 19, 1885-86; i Ada.

Weik, Henry: Wausau, Wis., 15½, 1895-..; L. C.

Wein, Hans J.: Renville, Minn., 21, 1893-..; L. C.

Welo, Jens: Clermont, Iowa, 19, 1865-71, G.; Agent i Yankton, S. D.

Weltha, Jacob O.: Story City, Iowa, 16, 1876-77; Farmer ved Randall, Iowa.

Werner, Hans C.: Chicago, Ill., 14, 1875; Komponist i Chicago.

Westby, Albert: Washington Prairie, Iowa, 16, 1889-91; Farmer ved Washington Prairie.

Westby, Julius: Waukon, Iowa, 16, 1890-91; Clerk i Waukon.

Widvey, Peter A.: Milwaukee, Wis., 22, 1871-74; Prest i Prairie Farm, Wis.

Wierson, Bernhard: Roland, Iowa, 16, 1887-88 og 1889-92; Farmer ved Roland.

Wiese, Jacob A.: Huxley, Iowa, 1883-84; Clerk i Cambridge, Iowa.

Wiese, Vilhelm: Decorah, Iowa, 15, 1890-91; Clerk i Cambridge, Iowa.

Wig, Oscar B.: Rising Sun, Wis., 1895-..; L. C.

Wiger, Christopher E.: Riceford, Minn., 1890-91; Farmer, Blooming Prairie, Minn.
Wilhelmson, Ole J.: Silver Lake, Minn., 26, 1871; Prest i Oconomowoc, Wis.
Willett, George: Decorah, Iowa, 1870-72; Prest i Morris, Minn.
Williams, Ludvig C.: Mayville, N. D., 15½, 1888-91; Trælasthandler, Finley, N. D.
Williamson, Christ.: Ruthven, Iowa, 18, 1895-..; L. C.
Winden, Hans: Clermont, Iowa, 17, 1863-64; død.
Winge, Hans A.: Decorah, Iowa, 15, 1872-74; St. Paul.
Winger, Hans: Rock River, Wis., 21, 1863-66; Farmer, Martell, Wis.
Winger, Johan C.: Nordness, Iowa, 18, 1891-..; L. C.
Wiprud, T. T.: Tracy, Minn., 19, 1884-89; Prest i Wheaton, Minn.
Wisnæs, Rasmus J.: Blue Earth City, Minn., 21, 1873-76; Prest i Hickson, N. D.
Wold, Anton O.: Whitehall, Wis., 21, 1873-76; Urmager i Langdon, N. D.
Wold, Knut: St. Olaf, Iowa, 18, 1896-..; L. C.
Wold, Ole C.: Evansville, Minn., 16, 1882-84; Lærer, Ill.
Wolding, Martin: New Hope, Wis., 18, 1892-96; Lærer ved New Hope.
Woll, Olaf: Christianssund, Norge, 1883-84; fhv. Prest.
Wollan, Gustav B.: Glenwood, Minn., 16, 1893-..; L. C.
Wollan, Gustav C.. Starbuck, Minn., 15, 1893-95 og 1896-..; L. C.
Wraamann, Wilhelm: Norge, 1868-69; Skolebestyrer i Minneapolis.
Wulfsberg, Einar, Decorah, Iowa, 11, 1893-..; L. C.
Xavier, Johan: Franklin, Minn., 15, 1885-88 og 1889-93, G.; theol. Student.
Xavier, Karl: Franklin, Minn., 14½, 1884-87 og 1888-92, G.; Prest i Saude, Iowa.
Ylvisaker, Christian A.: Zumbrota, Minn., 14, 1875-81, G.; Farmer ved Zumbrota.
Ylvisaker, Ivar D., Zumbrota, Minn., 14, 1881-88, G.; Prest i Mayville, N. D.
Ylvisaker, Johan: Red Wing, Minn., 12, 1870-77, G.; døde som Prest i Decorah 1890.

Ylvisaker, Johannes: Sogndal, Norge, 26, 1871=74, G.; theol. Professor i Robbinsdale, Minn.

Ylvisaker, Nicolaus S.: Zumbrota, Minn., 1888=95, G.; theol. Student.

Ylvisaker, Olaf: Zumbrota, Minn., 16, 1881=88, G.; døde som theol. Student.

Ylvisaker, Olaf: Robbinsdale, Minn., 14, 1895=..; L. C.

Young, James, Madison, Wis., 1868=69.

Ytterboe, Halvor T.: Calmar, Iowa, 1875=81, G.; Lærer i Northfield, Minn.

Ytterboe, Tyke T.: Calmar, Iowa, 19, 1872=74; Farmer, Bird Island, Minn.

Øde, Gustav H.: Decorah, Iowa, 18, 1883=84; Restauratør i Decorah.

Øde, Jørgen: Nordness, Iowa, 17½, 1891=93 og 1895=96; Farmer, Brandon, S. D.

Øde, Ole P.: Nordness, Iowa, 18, 1890=91; Bankkasserer i Calmar, Iowa.

Ødegaarden, Gunnar: Portland, N. Dak., 20, 1895=..; L. C.

Ødegaarden, H.: Kenyon, Minn., 19, 1884=86.

Ødven, Lars P.: Springdale, Wis., 1868=72; Verona, Wis., Mgr. Dane County Poor Farm.

Øfstedahl, Andreas A.: Zumbrota, Minn., 19, 1874=78; Prest i Moorhead, Minn.

Øfstedahl, Louis B.: Harmony, Minn., 15, 1873=74; Farmer ved Scotland, Minn.

Øfstedahl, Nils A.: Rock Dell, Minn., 1875=78; døde som Prest i 1892.

Øie, Lars L.: Randall, Iowa, 22, 1885=86.

Øie, Ole E.: Lac qui Parle, Minn., 24, 1882=84; Kjøbmand, Mountain, N. D.

Øien, John: Rochester, Minn., 20, 1894=96; Lærer i Rock Dell, Minn.

Økre, Lars J.: Paint Creek, Iowa, 15, 1874=75; Kjøbmand i Luverne, Minn.

Østerud, Lauritz H.: Bloomfield, Minn., 17, 1874=76, Bygmester i Spring Valley, Minn.

Østlid, Thorvald H.: Rushford, Minn., 20, 1876=79; døde paa Colleget i 1879.

Østrud, Johan: Bloomfield, Minn., 32, 1866; Landhandler i Hurdalen, Norge.

Øverland, Frants: Bratsberg, Minn., 16, 1866-67; Farmer ved Choice, Minn.

Øverli, Ole A.: Butbrunt Valley, Minn., 18½, 1880-82; Farmer, Oakland, Minn.

Øvri, Ellend: Albert Lea, Minn., 21, 1880-86, G.; Prest i Pelican Rapids, Minn.

Øxendahl, J. L.: Decorah, Iowa, 1883-85; Prest i North Viking, N. D.

* * *

En Del Rettelser og Tilføielser vil følge bag i Bogen.

15de Kapitel.

Livet paa Colleget udenfor de regulære Klasse- og Læsetimer.

Det vigtigste Arbeide, Skolens Disciple har, er naturligvis at lære sine Lekser og at være tilstede i Undervisningstimerne. Allerede tidligere er det paavist, hvor stor Del af Dagen og Ugen gaar med til dette. Undervisningstiden beløber sig i Collegeafdelingen til 25 Timer om Ugen foruden i Vinterterminen 2 Timer Gymnastik, som er tvungen. Tidligere havde denne Afdeling flere Klassetimer ligesom den forberedende Afdeling, der fremdeles har henved 30 og undertiden har havt 32.

Af Arbeide, som kræves udenfor det i et tidligere Kapitel beskrevne Kursus, kan nævnes, at alle Disciple i Skolens øverste Klasse maa skrive en Afhandling, som skal være færdig inden 1ste Mai. Af disse Arbeider oplæses et Udvalg ved Skolens Slutningsfest den 3die Onsdag i Juni. Et noget lignende Krav stilles til den øverste Klasse i den forberedende Afdeling, idet enkelte af den maa lære Stykker udenad og deklamere dem ved denne Afdelings Slutningsfest.

Ogsaa Lærerne har adskilligt Arbeide udenfor sine regelmæssige Undervisningstimer, som før er omtalt. Der holdes hyppige Møder, hvor forskjellige Sager angaaende Skolens Vel og Trivsel diskuteres, og er Sagerne af større Vigtighed og Omfang, bliver de forberedte af Komiteer bestaaende af

Fakultetsmedlemmer. Hver Lærer har ogsaa den Pligt paa sig at føre specielt Tilsyn med den Klasse, hvis Ordinarius eller Klasseforstander han er. Hertil kommer, at ialfald enkelte Lærere ret ofte i den senere Tid holder Foredrag, som mere er beregnet for Offentligheden. Saaledes har Collegets Bestyrer helt siden 1884 temmelig regelmæssig en Gang om Maaneden holdt et Foredrag for Ungdommen. Bestyreren har ogsaa regelmæssig holdt Morgenandagten, medens Aftenandagten i de fleste Aar har været holdt efter Tur af andre Lærere.

At Lærere ved Skolen hyppigere end hidtil besøger Møder, som afholdes af Landets større Lærerforeninger, er et Krav, som Skolen mere og mere stiller til dem.

Saaledes har baade Lærere og Elever nok at bestille.

Det er imidlertid en selvsagt Sag, at intet Skolekursus stiller saadanne Krav til Eleverne, at det skulde lægge Beslag paa al deres Tid. Vistnok er Kurset Hovedsagen; men andre Ting maa træde støttende til, saa at det unge Menneske kan udvikles fuldt og harmonisk. Discipelen maa finde Hvile fra det foreskrevne Arbeide i anden Beskjæftigelse, som kan tjene til at styrke Aand og Legeme. Saadan Beskjæftigelse udenfor det regulære Skolearbeide faar han delvis efter Lærerens Veiledning og Raad, og delvis følger han mere frit og ubundet sin egen Lyst og Trang. Han staar paa den ene Side under Lærerens vogtende Øine og ledes af hans erfarne Haand, forat han skal faa den Aandens Tugt og Disciplin, som giver ham den fornødne Kraft og Smidighed til at udføre de Pligter, som er ham paalagt. Dette sker ved det regelmæssige Skolearbeide og ved saadan Beskjæftigelse udenfor dette, hvortil Stødet gives af Læreren. Men paa den anden Side kræver den enkeltes Udvikling ogsaa, at han efterhaanden maa faa prøve sine Kræfter og efter eget Initiativ give sig ikast med Opgaver, hvortil han føler sig hendragen. Denne mere selvstændige Udvikling finder sit Udslag først i alleslags legemlige

Idrætter, da jo Collegets Elever, straks de kommer her, som Regel er sterke og kraftige Gutter, der føler Trang til baade at bruge og udvikle sine legemlige Kræfter. Men eftersom deres Aand mere udvikles og modnes, faar denne mere frie Selvudvikling Udslag ogsaa i mange Slags aandelige Idrætter, som øves i Foreninger af forskjellig Art.

Det Arbeide, som paalægges Eleven ved Skolen, og det Arbeide, han af egen Drift paatager sig, skulde udfylde hverandre. De staar ikke i Strid indbyrdes; men de skulde begge tjene det høiere Hensyn at udvikle "en sund Sjæl i et sundt Legeme". Saadant "frivilligt Arbeide", som ikke tjener dette Maal, skulde naturligvis ikke taales. Der er mange aandelige og legemlige Idrætter, som er høist gavnlige; men dette er de først isandhed, naar de støtter det paakrævede Arbeide, saa at begge i Forening tjener Udviklingens og Dannelsens store Formaal.

Gammel Erfaring viser, at mange umodne Disciple opfatter det Arbeide, der paaligger dem som Krav, og den Virksomhed, de øver i sin saakaldte Fritid, som Modsætninger. De føler det foreskrevne Arbeide som et Tryk og en Plage, de søger at unddrage sig, og de vil gjerne bruge saa megen Tid som muligt til at følge sin egen Lyst. De fristes til at sætte saadant selvvalgt Arbeide, enten det nu er i litterære Foreninger, eller det gjælder Sport eller andet, som det første og vigtigste. Det gjælder da for Lærerne stadig at fremholde og vise det berettigede i, at det Arbeide, som Skolens foreskrevne Kursus paalægger, maa ske Fyldest først og fremst uden Prutning og Afkortning.

Paa den anden Side høres ofte uberettiget Kritik over, at Gutterne ved Skolen i det hele anvender ikke saa liden Tid og Kraft paa de Ting, som ligger udenfor Skolefagene. Denne Kritik kommer helst fra saadanne, som har liden Erfaring i at behandle en stor Skare unge Mennesker, eller fra saadanne,

som angaaende Opdragelsen har opgjort sig Theorier, der aldrig har havt eller kan faa praktisk Anvendelse, da de mest beror paa, at man har glemt, man engang selv var ung.

Det er her ingen let Sag at nedlægge bestemte Regler, som passer for alle Tilfælde. Netop paa dette Punkt er det maaske, at Lærerens Gjerning, Opdragergjerningen, har sin store Vanskelighed. Opdragergjerningen er i det hele en saadan, som ikke bestemmes ved nogle engang for alle vedtagne Regler. Lærerne er høist forskjellige i Naturel og Temperament, og de har at gjøre med levende Mennesker, som har forskjellige Anlæg og Forudsætninger. Opdragergjerningen bliver derfor, hvis den skal være heldig, ikke en stadig Gjentagelse af udenadlærte Regler, som vistnok i sig selv kan være gode nok, men som det ikke altid gaar an at gjøre gjældende. Den heldige Lærer maa til alle Tider vise Omdømme og Takt, og især gjælder det paa et Omraade som det her omhandlede, hvor Disciplenes Lyst og Pligt ofte kommer i Strid med hinanden. Naar Læreren stilles ligeoverfor den enkelte Discipel og skal afgjøre, hvad der for ham er tilraadeligt og tilladeligt, kommer han ofte trods alle gode Regler, som skulde have sin Anvendelse paa alle, i en vanskelig Stilling. Læreren maa selv være gjennemtrængt af det rette Sindelag, saa han bestandig har sine Disciples Vel for Øie, og han maa ogsaa være istand til at bringe disse til at føle og se, at han isandhed er deres Ven; han maa med Fasthed fremholde Skolearbeidets Krav og tillige vise Eleven, at al Virksomhed paa Skolen, selv den frivillige, maa tjene Dannelsens store Maal. Han maa med Takt og Omdømme og i Kjærlighed til Skolen og Discipelen formane, straffe, veilede og opmuntre, alt eftersom Trangen er der. Og dette er for Læreren en Gjerning, som baade er vanskelig og stadig maa gjøres, at hele Skolens Arbeide, baade det tvungne og det frivillige, skal have et Maal: Discipelens sunde Udvikling paa Sjæl og Legeme.

Seet fra dette Synspunkt er der mangen en Virksomhed udenfor Skolearbeidet, som baade er mulig og gavnlig, og der gives jo ogsaa ved Skolen mangen Opfordring dertil.

Først at nævne er Brugen af Bibliotheket. Allerede ved Skolens Oprettelse bevilgede Synoden $100 aarlig til et Bibliothek ved Colleget. Da man fra først af havde tænkt sig, at Skolen skulde blive et Presteseminar, anskaffedes i Begyndelsen for det meste theologiske Verker. Mange af disse blev senere sendt til det i 1876 oprettede theologiske Seminarium og gik tabt, da Seminariets Bygning brændte.

I Begyndelsen synes der ikke at have været nogen af Lærerne, hvem det egentlig paalaa at være Bibliothekar, og Bøgerne var jo ogsaa saa faa, at der ikke trængtes nogen. Da Prof. Landmark kom, blev han Skolens Bibliothekar; da han i 1876 tog Afsked og vendte tilbage til Norge, efterfulgtes han af Prof. Jacobsen; efter dennes Død i 1881 bestyrede Prof. Roalkvam Bibliotheket, indtil han i 1886 tog Afsked og efterfulgtes af Prof. Petersen, som forlod Skolen i Mars 1887. Siden den Tid har Prof. Naeseth været Bibliothekar.

Det tog dog temmelig lang Tid, før Bibliotheket blev af nogen videre Betydning enten for Lærere eller Elever. Vistnok fik man foruden de $100 aarlig, som Synoden havde bevilget, en Del Bøger nu og da som Gaver; men det gik dog meget smaat med at faa de forskjellige Discipliner nogenlunde forsvarlig repræsenterede. Og det paalaa heller ikke dengang Disciplene at yde noget til Bibliotheket. Trangen hos Disciplene til at anskaffe sig Læsning udenfor Lekserne, især i engelsk og norsk Litteratur, fik omsider Udslag i Oprettelsen af Discipelbibliotheket "Mimer", hvorom meddeles mere nedenfor.

Da Synodens Prester, som før havde udgivet "Kirketidende", i 1877 overlod den til Lutheran Publishing House, var det blandt andet paa den Betingelse, at Collegets Biblio-

thek skulde faa $100 aarlig af denne Forretning. Dette var en betydelig Forøgelse i Bibliothekets Indtægter. End mere forøgedes de, da det fra 1885 blev bestemt, at alle Skolens Disciple undtagen de, som gik i de to nederste Klasser, skulde betale 50 Cents om Aaret til Bibliotheket. Før havde det været en frivillig Sag for Disciplene at være "Medlemmer" af Bibliotheket, og Kontingenten havde bare været 25 Cents. Efter 1887 har Kontingenten været $1, og i 1893 blev det besluttet, at alle Disciple skulde betale denne Sum til Bibliotheket. Indtægterne har saaledes i de allersidste Aar været henimod $400, og man har seet sig istand til at skaffe ganske mange og høist nødvendige Verker, hvortil Eleverne stadig henvises af Lærerne, saa at Bibliotheket mere er blevet, hvad det burde være: et absolut nødvendigt Supplement for Lærere og Disciple i deres Arbeide. Ogsaa i engelsk og norsk Litteratur, baade til Belærelse og Underholdning, er Bibliotheket temmelig godt repræsenteret, og en betydelig Tilvekst netop her fik det, da "Mimer"s Bøger i 1889 indlemmedes i Collegets Bibliothek.

Bibliotheket var i lang Tid i det saakaldte Taarnværelse i den gamle Collegebygnings anden Etage. Høsten 1884 flyttedes det af Roalkvam, som samtidig udgav en Katalog over alle Bøger, til første Etage i den nordre Fløi, hvor det blev, til Colleget brændte i 1889. Man var saa heldig at redde alle Bøger, og disse bragtes over i den saakaldte "Chicken Coop", hvor de opbevaredes, indtil den nye Bygning var opført i 1890, da Bibliotheket fik den Plads, det nu har i første Etage i den søndre Fløi; og i Forbindelse med det er et stort og smukt Læseværelse, som er aabent hver Dag til Kl. 7. I Læseværelset findes en hel Del Bøger, som hyppig bruges til at slaa op i, og i det hele har man, helt siden den nye Bygning blev opført, havt for Øie at gjøre Bibliotheket saa tiltrækkende

og indbydende som muligt. Der findes nu alt i alt noget over 8,500 Bind.

Om Foreningen "Mimer", som i sin Tid var en vigtig Faktor ved Colleget, men hvis Historie nu er afsluttet, vil her anføres et temmelig fyldigt Uddrag af dens Protokoller til Belysning af dens Historie.

"Mimer" blev oprettet i 1873. Man havde i længere Tid følt det som et Savn ved Luther College, at Eleverne havde saagodtsom ingen Anledning til at blive bekjendt med Skjønlitteraturen. Bibliotheket var endnu fattigt baade paa den nyere engelske saavelsom paa den nyere norske Litteratur. Man troede, at dette Savn vilde afhjælpes derved, "at Eleverne i Lighed med, hvad der var Tilfældet ved flere Anstalter i Østen, kunde faa istand et Bibliothek, som hørte dem selv til, og som hvert Aar kunde forøges ved en fast aarlig Kontingent af Medlemmerne". Prof. J. D. Jacobsen var den første, som bragte Sagen paa Bane, og det lykkedes ham snart at vække en stor Interesse for den. Et Møde blev holdt, og en Komite nedsattes til at fremlægge Forslag til Navn og Grundlov. Denne Komite bestod af fem Medlemmer, blandt hvilke var Joh. Ylvisaker, A. B. Sander og H. Roalkvam.

Den 6te Oktober 1873 blev følgende Konstitution antagen:

Konstitution. — I. Navn og Formaal.

§ 1. Samfundets Navn: Mimer.

§ 2. Samfundet har til Formaal at imødekomme den almindelige Trang til Læsning udenfor de bestemte Skolefag ved Anskaffelsen af saadanne Bøger, som maatte ansees mest passende for en saadan Skoles Elever.

II. Samfundets Organisation.

§ 3. Samfundets Embedsmænd er: 1) Formand og Viceformand, 2) Sekretær, 3) Kasserer, 4) to Revisorer og 5) Suppleanter for Kassereren og de to Revisorer.

§ 4. Disse Embedsmænd vælges ved hvert Skoleaars Begyndelse paa et lovlig sammenkaldt Møde og fungerer som saadanne, til nyt Valg er afholdt.

§ 5. Det er Formandens Pligt at sammenkalde Møder og lede disses Forhandlinger samt udstede Ordre til Udbetaling af Kassen. I Formandens Forfald indtager Viceformanden hans Plads.

§ 6. Det er Sekretærens Pligt: a) at føre Fortegnelse over Medlemmernes Navne, b) at føre Protokol over Forhandlingerne ved Samfundets Møder, c) at holde Fortegnelse over Samfundets Bøger, d) at holde nøiagtig Liste over Udlaan og Tilbagelevering af Bøger, e) at ordre de Bøger, som Samfundet maatte ville anskaffe sig.

§ 7. Kassereren skal modtage og holde Regnskab med Selskabets Penge og udlevere dem kun paa skriftlig Ordre fra Formanden.

§ 8. Sekretæren og Kassereren skal ved Skoleaarets Slutning fremlægge for Samfundet fuldstændigt Regnskab i revideret Stand.

§ 9. Revisorerne skal gjennemgaa Sekretærens og Kassererens Regnskaber og afgive skriftlig Erklæring til Samfundet paa samme Tid, som Regnskaberne fremlægges.

III. Samfundets Medlemmer, deres Rettigheder og Pligter.

§ 10. Enhver Elev ved Luther College, der opgiver sit Navn til Samfundets Sekretær og betaler en Dollar (se Bilove § 7) til dets Kasserer, bliver derved Medlem af Samfundet for Skoleaaret.

§ 11. Æresmedlemmer af Samfundet er: 1) Lærerne ved Luther College, 2) Elever, som ved sin Bortreise fra Skolen er Medlemmer, 3) andre, som paa en eller anden Maade bidrager til Samfundets Fremgang.

§ 12. Ethvert Medlem har Adgang til Samfundets Bibliothek.

§ 13. Klager over Medlemmer, som behandler Samfundets Bøger slet, forebringes Samfundet af dets Embedsmænd i et ordentligt Møde. Hvis Samfundet finder en saadan Klage begrundet, saa kan det udelukke vedkommende fra Samfundet.

§ 14. Regelmæssigt Samfundsmøde holdes ved hvert Skoleaars Begyndelse og Slutning. Til andre Tider holdes Møder a) saa ofte Formanden finder det nødvendigt, b) saa ofte en af Embedsmændene eller fem af de andre Medlemmer skriftlig forlanger det, c) saa ofte Samfundet selv paa ordentligt Møde bestemmer det.

§ 15. Et Møde ansees for lovligt, naar to Trediedele af Samfundets Medlemmer er tilstede.

IV. Almindelige Bestemmelser.

§ 16. I Tilfælde af, at Samfundet opløses, tilfalder dets Eiendom Collegets Bibliothek.

§ 17. Forandringer i denne Konstitution kan kun foretages paa et lovligt Møde og afgjøres ved to Trediedeles Majoritet.

§ 18. Paragraferne 1, 2, 16, 17 af denne Konstitution skal være uforanderlige.

Bilove. — Om Valg af Embedsmænd m. m.

§ 1. Valg foregaar paa følgende Maade: Der nedsættes en Komite paa fem Medlemmer, hvoraf to udnævnes af Formanden og tre af Samfundet, hvilke straks skal foreslaa Kandidater til Samfundets Embeder. Valget sker ved Stemmeflerhed. I Tilfælde af Stemmelighed har Formanden afgjørende Stemme.

§ 2. Ved første lovlige Møde i Skoleaaret nedsættes en Komite, bestaaende af tre Medlemmer, der bemyndiges til efter

Samraad med en eller flere af Lærerne at bestemme, hvilke Bøger Samfundet skal kjøbe.

§ 3. Ethvert Medlem af Samfundet eller flere i Forening har Ret til at indsende til denne Komite Fortegnelse over de Bøger, man ønsker kjøbte, hvortil Komiteen da saavidt muligt skal tage Hensyn ved Valg af Bøger.

§ 4. Sekretæren bemyndiges til i lovligt Møde at udnævne en af Samfundets Medlemmer til Hælpesekretær.

§ 5. Ved Skoleaarets Slutning overleverer Sekretæren Bibliothekets Nøgler til en af Lærerne ved Luther College.

§ 6. Ingen har Lov til at sælge sin Del eller Ret til Bibliotheket, naar han først har indtraadt som Medlem.

§ 7. For saadanne, som maatte ønske at blive Medlemmer efter den 1ste Mars, er Indtrædelsespenge 50 Cents.

Embedsmænd for Skoleaaret 1873—1874: Formand M. Langeland, Viceformand T. Torrison, Sekretær O. Felland, Kasserer D. Vambheim, Revisorer: Chr. Næseth og H. Engh, Suppleant for Kassereren W. Petersen, Suppleanter for Revisorerne: T. Sanderson og P. A. Henrikson, Bogkomite: K. Sagen, H. Roalkvam og O. Felland. — Antal Medlemmer 106.

Embedsmænd 1874—1875: Formand T. E. Torrison, Viceformand M. Langeland, Sekretær K. G. Faegre, Kasserer W. Petersen, Revisorer: H. A. Bergh og O. Vangsnæs, Suppleanter for Kassereren: N. Bakke og H. Engh, Suppleanter for Revisorerne: J. A. Blilie og E. Nilson, Bogkomite: K. G. Faegre, B. Askevold og O. Urdahl, Hjælpesekretær B. Askevold. — Antal Medlemmer 111.

Samfundet havde i disse første to Aar en god Fremgang, og ved Udløbet af det andet Aar tællede dets Bibliothek 285 Bind.

Embedsmænd 1875—1876: Formand Th. Thorvildson, Viceformand H. Engh, Sekretær P. A. Hendrikson, Kasserer O. H. Grønsberg, Revisorer: P. O. Strømme og Thom. Torri-

son, Suppleant for Kassereren T. Homme, Suppleanter for Revisorerne: S. Everson (Myra) og H. A. Bergh, Bogkomite: K. G. Faegre, Thom. Torrison og P. A. Hendrikson, Hjælpesekretær J. A. Blilie. — Antal Medlemmer 73.

Embedsmænd 1876—1877: Formand O. Løkensgaard, Viceformand J. N. Kildal, Sekretær T. Homme, Kasserer O. H. Grønsberg, Suppleant for Kassereren Th. Thorvildson, Revisorer: E. S. Gjellum og A. P. Rondestvedt, Suppleanter for Revisorerne: H. Skyberg og J. Ylvisaker, Bogkomite: J. A. Blilie, Jens Johansen og T. O. Homme. — Antal Medlemmer 41.

Embedsmænd 1878—1879: Formand P. Eikeland, Viceformand O. C. Ottesen, Sekretær J. N. Kildahl, Kasserer Joh. Ness, Suppleant for Kassereren N. Thorlakson, Revisorer: J. Kopang og H. Hilleboe, Suppleanter for Revisorerne: O. C. Ottesen og L. Karstad, Bogkomite: Joh. Nordgaard, Ed. Evenson og G. A. Evenson. — Antal Medlemmer 91.

Embedsmænd 1879—1880: Formand F. Bergmann, Viceformand H. Hilleboe, Sekretær G. A. Evenson, Kasserer N. S. Thorlakson, Suppleant for Kassereren H. T. Ytterboe, Revisorer: K. Seehuus og S. O. Braaten, Suppleanter for Revisorerne: O. Torrison og O. Sætrang, Bogkomite: Joh. Nordgaard, O. C. Ottesen og O. Stub. — Antal Medlemmer 72.

Embedsmænd 1880—1881: Formand H. T. Ytterboe, Viceformand L. L. Moe, Sekretær H. Hilleboe, Kasserer O. Ramstad, Suppleant for Kassereren O. Lee, Revisorer: L. Jerdee og C. M. Larson, Bogkomite: S. Braaten, F. Bergmann og E. Hove. — Antal Medlemmer 58.

Embedsmænd 1881—1882: Formand O. Ramstad, Viceformand J. Langemo, Kasserer N. Aasenhus, Suppleant for Kassereren J. Ness, Sekretær L. Hektoen, Suppleant for Sekretæren J. Ness, Revisorer: L. L. Moe og O. E. Brekke,

Bogkomite: J. Huset, H. Hanson og G. Kiland. — Antal Medlemmer 56.

Embedsmænd 1882—1883: Formand O. Ramstad, Viceformand O. Dahl, Kasserer J. Langemo, Suppleant for Kassereren J. Grose, Sekretær J. Ness, Suppleant for Sekretæren J. H. Lund, Revisorer: A. Lien og S. Ulsaker, Bogkomite: L. Hektoen, C. O. Aubol og O. Ramstad.

Skoleaaret 1883—1884: Selskabet havde i dette Skoleaar 70 Medlemmer. Ved at sælge en Del gamle Bøger fik det ind omtrent $45, for hvilke engelske Bøger kjøbtes. Bogkomite: M. O. Aabole, G. Markhus og O. M. Kalheim.

Embedsmænd 1884—1885: Formand A. C. Lien, Viceformand L. S. Swenson, Kasserer H. C. Amundson, Sekretær A. Estrem, Bogkomite: O. Dahl, N. N. Boe og D. Kvaase. — Antal Medlemmer 48.

Embedsmænd 1885—1886: Formand J. Granrud, Viceformand O. Rikansrud, Kasserer O. Ylvisaker, Sekretær J. Ylvisaker, Bogkomite: A. Mikkelsen, N. N. Boe og A. Estrem, Revisorer: C. Mellby og H. Nødshilder. — Antal Medlemmer 53. — Man havde hidtil havt Bøgerne, som tilhørte Foreningen, i Klasseværelset No. 14, men da Bibliotheket nu havde vokset til over 800 Bind, fik man indrettet et eget Værelse til det i første Etage ligeoverfor Luther College Bibliothek.

Embedsmænd 1886—1887: Formand C. A. Mellby, Viceformand D. C. Jordahl, Sekretær J. Ylvisaker, Kasserer H. Fjeldstad, Bogkomite: H. Fjeldstad, C. A. Mellby og D. C. Jordahl, Revisorer: P. Mellang og H. C. Solum. — Antal Medlemmer 29.

Embedsmænd 1887—1888: Formand J. Levorson, Viceformand H. C. Solum, Kasserer B. Mohn, Sekretær J. H. Lunde, Bogkomite: J. Linnevold, J Levorson og C. A. Mellby. — Antal Medlemmer 42.

Embedsmænd i 1888—1889: Formand T. O. Tolo, Viceformand J. E. Thoen, Sekretær H. E. Solum, Bogkomite: J. Linnevold, J. H. Lunde og J. E. Thoen. I 1885 var det blevet paalagt Eleverne i de fem høiere Klasser at være Medlemmer af College-Bibliotheket. Det begyndte derfor at gaa tilbage med Mimer, da de fleste ikke syntes, det var nødvendigt at være Medlemmer af mere end et Bibliothek, især da College-Bibliotheket i den senere Tid havde anskaffet sig en hel Del Bøger af det samme Slags som Mimers. Da der saaledes ikke længere var nogen Trang til Mimer, og det heller ikke gjorde noget videre Fremskridt, besluttede Medlemmerne paa et Møde om Høsten 1889 at opløse Foreningen, og dens Bibliothek blev ifølge Grundloven givet til Luther Colleges Bibliothek.

I Forbindelse med Bibliothekets Læseværelse staar siden 1890 en af Disciplene dannet Læseforening ved Navn "Muspelheim". Denne Forening har et betydeligt Antal Medlemmer, som betaler en aarlig Kontingent. Pengene anvendes til at holde et Antal Tidsskrifter og Blade, der udlægges i Læseværelset, og hvis de bevares, overgives de siden til Bibliotheket. Oprindelig havde denne Forening en ganske anden Karakter. Den blev oprettet i 1879 og havde i den gamle Bygning sit Tilhold i No. 8. Da den stiftedes, var det Foreningens Hensigt at holde Blade og Tidsskrifter, som Medlemmerne kunde læse i sin Fritid, og tillige skulde der ret ofte gives litterære Aftenunderholdninger. Desuden holdtes i en Række Aar den 22de Februar Aarsfester, og man havde da et righoldigt Program at byde paa, bestaaende af Taler, Sang, Musik, dramatiske Scener, oftere forfattet af Eleverne selv; der blev ogsaa trakteret med Kaffe og Kage.

"Muspelheim" blev stiftet i Opposition til en anden Forening, "Nivlheim". I 1870 fik en Del Røgere Lov i Fri-

tiden at holde til i et lidet Værelse i den Bygning, hvor nu Musæet er. Denne Forening blev snart yderst populær og fik et stort Antal Medlemmer. Fra først af kom disse Nivlheimere sammen for at have sig en Røg og en selskabelig Prat; men da de blev saa mange, saa udviklede "Nivlheim" sig efterhaanden til at blive ogsaa en litterær Forening, som organiseredes i 1874, og der vedtoges en Konstitution, som dog senere forandredes. I denne selskabelig-litterære Forening produceredes mange gode Ting, som opbevaredes i "Journalen"; især blev mange Sange til "Moder" Nivlheim forfattede og sungne med megen Kraft. En Tid i Slutten af 70-Aarene udgaves en haandskreven Avis, "Gjallarhorn". Aarsfester holdtes hver Taksigelsesdag, og de indbudte Gjester og Medlemmerne fik baade aandelig og legemlig Føde i rigelig Mængde. Denne Forening ophørte i 1889.

Foruden Samlinger af Bøger, Tidsskrifter og Aviser, som er blevne gjort tilgjængelige paa ovenomtalte Maade, er der ved Colleget andre Samlinger, som ogsaa i nogen Udstrækning lægger Beslag paa Læreres og Elevers Tid.

Til Hjælp for Studiet af Naturvidenskaberne findes et fysisk og et kemisk Laboratorium. Begyndelsen til disse Laboratorier blev gjort allerede i Prof. Narvesens Tid. Hans Eftermand, Prof. Ramstad, interesserede sig meget for denne Sag. I 1885 paabegyndte han en Indsamling af Penge til Anskaffelse af Apparater for disse Laboratorier, og han fik ind ikke saa ganske lidet. Senere skaffedes flere Penge i dette Øiemed ved Salget af de smaa Klokker, som støbtes af Metallet af den gamle Collegeklokke, der smeltede under Branden i 1889; de fleste af de Penge, som indkom ved dette Salg, bestemtes nemlig til Anskaffelse af naturvidenskabelige Apparater. Prof. Sheel, som nu docerer Naturvidenskaberne, har et Verksted, hvortil er anskaffet adskilligt Verktøi, og her forarbeides en Del Apparater.

En anden Samling, som vistnok har en Fremtid for sig, er Collegets Musæum. Det er først i de allerseneste Aar, at noget, som kan kaldes saaledes, er kommet istand. I længere Tid har vistnok Colleget eiet en Del Kuriositeter; men det hele var dog en Ubetydelighed. Prof. Sihler blev i 1891 valgt til Bestyrer af denne Samling og udstedte i det Aar et Opraab gjennem College Chips til dem, som kunde have noget at give til dette Musæum. I 1895 overtog Prof. Haldor Hanson Opsynet hermed, og han har lagt meget Arbeide paa at bringe det til noget. Han har faaet ind over 2000 forskjellige Gjenstande, og naar nu Sagen først er kommen saa godt paa Glid, er der al Udsigt til, at de forskjellige Afdelinger i Musæet, Kunstsamlingen, den ethnologiske og naturvidenskabelige, vil faa et saa vidt righoldigt Omfang, at Musæet virkelig kan blive en væsentlig Faktor ved Colleget til Oplysning og Belærelse. I Februar 1896 fik Musæet et eget Lokale i den lille Bygning, og Lokalet er i 1897 blevet betydelig udvidet. Collegets Alumniforening skjænkede i 1895 en Sum til Musæet, og fra andre Kanter er ogsaa en Del Penge komne ind.

Af Debatforeninger, som sedvanlig har holdt sine Møder Lørdag Aften og i de senere Aar Mandag Eftermiddag eller Aften, har der været en hel Mængde ved Colleget. Forskjellen mellem dem har været liden; deres Medlemmer har nemlig i sine Møder tilbragt Tiden med Debat over et eller andet Spørgsmaal, med Deklamation og Oplæsning af originale Afhandlinger. Det vilde blive altfor vidtløftigt i denne Forbindelse at omtale disse Foreninger paa nogen udførlig Maade, skjønt der i de Protokoller, som findes i Biblioteket efter dem, indeholdes ikke saa rent lidet af Interesse. Det vil være en værdig Opgave for College Chips at give en Fremstilling af disse forskjellige Foreningers Historie og fremdrage det mere værdifulde af deres Arbeide, som er nedlagt i de

haandskrevne Protokoller. Der har vistnok ikke altid været saa stor Tilslutning blandt Eleverne til disse Foreninger og maaske ikke saa meget Samarbeide, som ønskeligt kunde være, saa at der istedetfor et Par meget gode Foreninger undertiden har været flere, som har gjort omtrent det samme Arbeide; men der har dog altid været adskillige af Disciplene, som med Liv og Lyst har taget fat ogsaa her; og disse har havt godt Udbytte af sit Arbeide paa dette Felt, idet de har tilegnet sig en større Sikkerhed i sin Optræden og Øvelse i at udtrykke sig baade mundtlig og skriftlig.

Den første Debatforening ved Colleget hed Clio og synes allerede at være stiftet i 1861; den bestod til Aaret 1866. Det Sprog, som benyttedes, var Engelsk, og det samme var Tilfældet med Hetæria (1866—70). De ældste norske Foreninger var Edda, fra 1866 til 1879, og Saga, fra 1866 til 1870. I 1868 stiftedes den norske Forening Minde, som i 1872 forandrede sit Navn til Yggdrasil. Denne Forening bestod til 1878. I 1870 stiftedes den engelske Forening Franklin og vedblev at existere til 1879. Osseo benyttede baade det norske og engelske Sprog; den bestod i fire Aar, fra 1879 til 1883. Ogsaa Addison stiftedes i 1879; den benyttede ogsaa begge Sprog og bestod til 1889, da den gik ind i Irving, som stiftedes i 1884 og endnu bestaar. Foruden denne bestaar fremdeles Amphictyonic, som stiftedes i 1890. Begge disse benytter det engelske Sprog, skjønt de ogsaa har norske Aftener eller norske Bidrag. Breidablik var en norsk Forening, som bestod fra 1880 til 1882. Da en bekjendt Elocutionist, Hamill, i 1890 havde opholdt sig en kort Tid ved Colleget og gjennem en Del Foredrag havde vakt Interesse for sit Fag, stiftedes Foreningen Hamill, som dog ikke bestod svært længe.

Den norske Forening, som nu bestaar ved Colleget, heder Normannalaget. Denne meget aktive Forening stiftedes

i 1893 og har kunnet glæde sig ved en god Fremgang. Den har til Maal at fremme Interessen for norsk Historie og Litteratur og behandler i sine Møder udelukkende Emner, som kommer ind under denne Betegnelse. Disse Foreninger giver aarlig en Underholdning, hvortil det almindelige Publikum har Adgang.

Fremdeles bestaar ved Skolen STUDENTS' UNION eller Studenterforeningen. Under det sidste Navn blev den stiftet i 1877 derved, at Foreningerne Franklin, Edda og Yggdrasil enedes om hver 3die Uge at holde Møder sammen for at debattere. Senere udviklede den sig til at blive en Forening, som giver offentlige Underholdninger, bestaaende af Taler, Musik og Opførelse af dramatiske Arbeider paa Engelsk eller Norsk. I de senere Aar er disse Underholdninger blevne sjeldnere.

I Skolens laveste Klasser har der ogsaa gjennem Aarenes Løb været særskilte Debatforeninger. Nu existerer der to: Philomathian og THE SEXTA DEBATING AND LITERARY SOCIETY.

For Musik har Disciplene ved Luther College altid lagt usedvanlig Interesse for Dagen. Temmelig tidlig erkjendtes det, at Skolen ogsaa paa dette Omraade kunde have en Mission at udføre, nemlig at vække Kjærligheden og fremkalde og bevare Kjendskabet til den herlige Musik, som er et af vort gamle Fædrelands bedste Skatte.

Før 1877 var det udelukkende Sang, som lagde Beslag paa Collegets musikalske Kræfter; ialfald var der ingen Forening til Indøvelse af Instrumentalmusik, skjønt der vel var enkelte Personer, som spillede Piano, Orgel eller Violin. Men den ældste Tid var særlig Sangforeningernes Tid. Og Colleget havde dengang adskillige udmerkede Sangere, hvis Navne endnu trofast opbevares af Traditionen. Som de ældste af disse nævnes de nuværende Prester N. Førde, N. J.

Ellestad og J. Nordby. En Tid efter kom de senere Prester M. Koefod, C. K. Preus, O. P. Vangsnes og H. J. Strand. Disse og nogle flere udgjorde, saa vidt vides, den ældste Sangforening "Idun". Foreningen reorganiseredes siden under nuværende Pastor N. J. Bakkes Ledelse og fik da et Antal af 12 Medlemmer, hvoraf flere, som de senere Pastorer C. J. M. Grønlid og H. B. Thorgrimson, nævnes som fortrinlige Sangere. Under Bakkes Ledelse gjorde "Idun" en Koncertreise i Ferierne efter Skoleaarets Slutning i 1877, og nuværende Sagfører K. G. Faegre var den, som forestod alt, hvad der kom ind under Forretninger ved dette Foretagende. Dette var, saa vidt vides, den første Udfærd og offentlige Optræden udenfor Decorah af nogen Collegeforening, og Sangerne blev overalt godt modtagne. Der var vistnok samtidig med "Idun" og ialfald noget senere en anden Sangforening ved Skolen, kaldet "Heimdal". Men ved Aarene 1877 og 1878 begyndte det at gaa temmelig meget tilbage med de store Sangkor, skjønt der fremdeles blev givet Undervisning i Sang. Grunden hertil var, at Orkestret oprettedes i 1877, og Musikkorpset eller "Banden" oprettedes i 1878, og disse to Instrumentalforeninger drog omtrent al musikalsk Interesse og Kraft ved Skolen til sig. Men i de senere Aar har igjen Sangforeninger floreret, og det skyldes fornemmelig den udmerkede Musiker, Skolen har knyttet til sig i Prof. Haldor Hanson, ved hvis Komme Musiken i det hele er bleven bragt op til en Høide som aldrig før. I denne Forbindelse maa ogsaa nævnes, at Disciple ved Colleget som Regel har været med i Menighedens Kirkekor; oftere har ogsaa Disciple været Ledere af Koret.

Det første Instrument, som blev anskaffet for Colleget, var et Piano. Eleverne ved Anstalteu blev i 1863 opfordret til at samle Penge til et saadant, "forat Sangundervisningen derved kunde lettes og forfuldkommes", som det hed i Prof.

Schmidts Sprog. Da Pengene var indkomne, fik Schmidt Pastor Buenger i Chicago til at kjøbe hos J. Bauer & Co. et "7 Octave Piano" for $320. Bauers Kvittering, som tilligemed de andre Dokumenter i denne Sag, findes blandt Collegets Papirer, er dateret 10de Februar 1864. Dette Piano var et godt Instrument og holdt sig i brugelig Stand tiltrods for mange Slags Behandling i mange Aar, ja, lige indtil det brændte med Collegebygningen i 1889.

Et Orgel blev anskaffet i 1888. Prof. Hanson satte sig i Spidsen for en Indsamling af Penge til dette Øiemed. Pengene indkom fra Lærere og Disciple, og en Del indkom ogsaa som Udbytte af en Koncert, der blev givet af Prof. Hanson. Det var et "Mason & Hamlin" Orgel, som endnu gjør god Tjeneste, og det kostede lidt mindre end $100. At det "Emerson" Piano, som Colleget nu eier, blev kjøbt i 1890, skyldes ogsaa Prof. Hanson. Han kjøbte det for egen Regning i 1889, da det var nødvendigt for Sangundervisningen, men de $250, som det kostede, blev indsamlet om Vinteren 1890 paa samme Maade, som Pengene til Orglet før var komne ind.

Om Orkestret og Band'en har J. A. Thorsen i College Chips for 1895 skrevet temmelig udførlig. J. P. Kopang, som i mange Aar har været Lærer og Farmer ved Wilmington, Minn., har Æren af at have faaet det første Orkester istand. Det var i 1877. Han var selv en meget dygtig Violinist, og denne Bogs Forfatter husker godt, at der blandt Collegets Disciple dengang var meget paa Tale at samle de nødvendige Penge for at betale for Kopangs Uddannelse ved Musikkonservatoriet i Leipzig. Han var den bedste Violinist, som op til den Tid havde vist sig blandt Disciplene. Denne Plan om Uddannelse i Leipzig strandede dog, saavidt Forfatteren husker, paa Hr. Kopangs store Beskedenhed. Han følte sig altfor udygtig til at ville indlade sig paa noget saa stort.

De andre Medlemmer af det oprindelige Orkester var

T. K. Thorvildson, som spillede 2den Violin, og K. Kasberg, som spillede Violoncel. Vaaren 1878 øgedes Medlemmernes Antal med R. O. Brandt, som spillede Guitar, O. M. Torrison, som blæste Fløite, og A. L. Himle, som blæste Kornet. Den sidste afløstes snart af Ola Solheim. I Aarene 1878—1881 var K. Kasberg Leder for Orkestret; han efterfulgtes af Violinisten Haldor Hanson, som var Leder til 1883, da han igjen en Stund afløstes af Kasberg. Ved Juletid overtog J. Tingelstad, som da var Collegets Musiklærer, Ledelsen og stod i denne Stilling til 1885. I 1883—84 gaves de to første offentlige Koncerter af Orkestret; før havde det vistnok spillet ved forskjellige festlige Anledninger paa Colleget, men ikke indbudt et almindeligt Publikum. Fra 1885—88 overtoges Ledelsen af Carlo Sperati, dengang Musiklærer ved Colleget. Flere meget gode Koncerter gaves i dette Tidsrum, og sammen med "Banden" foretog Orkestret en Koncertreise i Sommerferierne 1886. I 1885—86 var der ogsaa ved Colleget en Fløite-Sextet, kaldet "Nightingale", under Ledelse af J. Ylvisaker. I 1888—89 var Prof. Hanson igjen kommen til Colleget og overtog Ledelsen af Orkestret. En Koncert gaves, hvoraf Udbyttet skulde gaa til Anskaffelse af et Piano. I 1889—90 var E. G. Mellem Leder, og i det følgende Aar Henry Moore. Men i dette Aar syntes næsten al musikalsk Interesse at optages af "Banden", saa at der i 1891—92 ikke var noget Orkester ved Skolen. Høsten 1892 valgtes J. A. Thorsen til Leder og vedblev som saadan, til han afløstes af Prof. Hanson, som siden Julen 1894 har været Collegets Musiklærer. Under ham har Orkestret naaet en Udvikling, som før var ukjendt. Fra den ringe Begyndelse med bare 3 Medlemmer har Orkestret gjennem Aarene vokset op til et Medlemantal af 22.

Brass Band'en organiseredes i Februar 1878. Det er Pastor H. B. Thorgrimson, som har Æren af, at Colleget dengang fik en "Band". Det syntes at være et voveligt

Foretagende, og der var adskillig Modstand fra flere Hold; mange mente ogsaa, at Collegegutter aldrig kunde lære at spille saapas, at Folk vilde høre paa dem. De første Medlemmer af "Banden" var, foruden Thorgrimson, følgende: O. Solheim, E. Haugen, A. Eiken, O. C. Grønvold, O. S. Rygg, H. Allen, O. Glasøe, E. O. Vik, J. M. O. Nesß, J. W. Preus og C. O. Lein. De samlede $250 og kjøbte for denne Sum Instrumenter, som havde kostet $500. De havde været brugt en kort Tid af en "Band" i Decorah, som imidlertid ikke bestod meget længe. Den senere Advokat A. L. Himle i Decorah var den første Instruktør; men efter et Par Maaneders Forløb valgtes H. B. Thorgrimson til Leder. De følgende Ledere var O. Glasøe (1879 til Februar 1881), derefter O. Solheim til 1882, igjen O. Glasøe fra Høsten til Julen 1882, dernæst E. Krohn til 1885, Lauritz Larson (1885—86), J. Linnevold (1886—90), Alfred Johnson (1890—91), H. M. Tjernagel (1891 til Høsten 1893), O. Omlie (1893—94), J. A. Thorson fra Høsten 1894, indtil Prof. Hanson kom og overtog Ledelsen ogsaa af "Banden" saavelsom af Orkestret og Sangkorene, hvoraf der nu er tre. Første Gang "Banden" spillede for Offentligheden, var Dekorationsdagen 1879, og lige fra den første Gang har dette Musikkorps staaet i stor Yndest hos Publikum. Og ikke blot Decorah har kunnet glæde sig over, at Elever ved Byens College har været istand til at drive det saa vidt i Musik, men ogsaa mange andre Steder har havt Glæde deraf; baade "Banden" og Orkestret har høstet Laurbær i vide Kredse. Under Prof. Hansons Ledelse har Musikkorpset naaet sit høieste, og det er et almindeligt Udsagn af alle, som kommer paa Besøg, at det er næsten utroligt, hvor god Musik Collegets musikalske Kræfter kan levere. Det er et Vidnesbyrd om, hvad man kan bringe det til, naar der arbeides med Liv og Lyst, og naar man møder Opmuntring.

I 1883 fik J. O. Tingelstad et Musikbibliothek istand, og Colleget besidder nu en ikke ubetydelig Samling baade af Musik og af Verker, som handler om Musik. Saadanne Musikstykker er ofte meget kostbare, men en Masse Penge er bleven sparet ved det ufortrødne Arbeide, som især Prof. Hanson har udført ved at afskrive Noter o. l.

Brass Band'en har for Tiden 36 Instrumenter; der findes ogsaa ved Skolen et Trommekorps.

Af de forskjellige Legemsøvelser og Udviklingen af Sporten ved Luther College kan her kun gives et Omrids.

Dengang Skolen holdtes i St. Cloud Hotel i Decorah By, havde man i Baggaarden, som var temmelig stor, et Par simple gymnastiske Apparater; men det tog meget lang Tid, før man ved Skolen fik nogen til at undervise i Gymnastik, eller før der var nogen Forening, som særlig tog sig af athletiske Øvelser. De allerfleste, som kom paa Skolen i de Dage, var sterke og arbeidsvante Farmergutter, og den nødvendige Legemsøvelse fik de ved at tage Rygtag, trække Krog, gjøre Hallingkast, springe Buk, gaa paa Stylter og lignende, som de var vante med hjemmefra. Nogen særlig Collegesport var der ikke for det første Tale om. Og heller ikke var gymnastiske Øvelser noget tvungent Fag ved Skolen, som Tilfældet har været siden 1886, da man fik et Gymnastiklokale opført paa Collegegrunden, som allerede før er omtalt. Men skjønt der altsaa i den ældre Tid ikke var saadan Opfordring og Adgang til Legemsøvelser, som der er nu, og skjønt uden Tvil ikke saa faa sterke Karer ved Skolen skadede sin Helbred mere eller mindre ved ikke at give sit Legeme den nødvendige Øvelse, saa var der dog ogsaa dengang mange spræke Karer, som udmerkede sig paa dette Omraade. Efter de faa Oplysninger, som det har været muligt at faa om denne Sag, nævnes enkelte som meget fremragende Athleter. En skriver, at R. T. Bentson "kunde hoppe længere end nogen Gut ved Colleget

paa hans Tid eller senere". En anden nævner Prof. L. S. Reque som den, der i den ældste Tid udmerkede sig i mange af de Legemsøvelser, som man dengang havde. Den nationale amerikanske Sport "Base Ball" blev ogsaa i de Dage, ligesom altid senere, dyrket med stor Iver. Ogsaa dengang havde man ligesaa megen Fornøielse som nu ved at spille og overvinde sine Modstandere, skjønt der blev spillet paa en anden Maade, idet den "Pitcher", som kunde kaste Bolden slig, at den, som skulde slaa, kunde træffe den godt og sende den langt bort, ansaaes for den gode "Pitcher", medens jo nu det modsatte er Tilfælde. Lige op til 1891 var man tilfreds med at faa istand en Base ball game mellem de forskjellige Klubber og Partier ved Colleget, eller The Luther College Club spillede med en nine fra Decorah By. Og naar Collegegutterne vandt, og det gik allerofteft paa, var der stor Glæde, og de "ansaa sig for uovervindelige". Den 17de Mai 1891 var det første Gang, College-Klubben spillede med et team fra et andet College. Det var Klubben fra St. Olaf College i Northfield, som kom til Decorah paa Besøg og tabte; men Aaret efter vandt den, da Luther Colleges Gutter reiste op til Northfield for igjen at have et Basketag med St. Olafs Boldspillere. Siden den Tid har mange College-teams prøvet sine Kræfter med Luther Colleges Klub, enten i Decorah eller ved sine egne Colleges. En mindeværdig Færd gjorde Luther Colleges Klub i 1893, da Skolen vel ogsaa havde det bedste team i sin Historie. Klubben overvandt da sine Modstandere ved flere af Staten Iowas ledende Anstalter. Det bedste, som kan siges om Luther Colleges Boldspil, er, at man aldrig har leiet "Professionals", hvad ofte har været Tilfælde ved andre amerikanske Colleges.

Det vilde blive en lang Saga, om vi skulde nævne alle dem, som har udmerket sig i "Base Ball" ved Luther College. Da Forfatteren kom paa Skolen, gik mange Sagn om de

vidunderlige Ting, som J. G. Monson havde udført. Senere omtaltes A. J. Lee, Olaf Larson, J. B. Torrison som gode "Pitchere" af den gamle Skole. De mest fremragende senerehen var T. Opsahl og H. Kopperdal. Men efter deres Tid har der maaske været endnu gildere Karer. Dog, det er kanske bedst ikke at nævne flere Navne.

Foot ball blev indført ved Colleget, saavidt vides, i 1877. Længe boede der i og ved Decorah en hel Del dannede Engelskmænd, og det var ganske vist disse sportelskende Menneskers Indflydelse, det skyldtes, at Collegets Gutter ogsaa begyndte med denne Sport. Foot ball spilledes dengang anderledes end nu; det var, saa vidt erindres, Rugby rules, som i hin Tid anvendtes. Interessen for denne Sport tabte sig imidlertid efterhaanden, og det var først i 1892, da den athletiske Forening stiftedes om Høsten, at Interessen igjen vaktes. Taksigelsesdagen samme Aar havde Collegets Gutter sin første Kamp med Repræsentanter fra en anden Skole. Det var Elever fra Luther Academy i Albert Lea, som kom til Decorah det Aar for at prøve Styrke med Luther College. Senere har adskillige Veddekampe fundet Sted ogsaa i denne Sport; men den er aldrig bleven saa populær, da mange Mennesker har imod den, fordi Gutterne let kommer tilskade under de heftige Sammenstød mellem de to elevens.

Luther College Athletic Association stiftedes Høsten 1892. Den har istandbragt mere Samhold og indført mere System i de forskjellige athletiske Øvelser ved Colleget. De vigtigste Bestemmelser i Foreningens Konstitution er følgende: Foreningen skal føre Kontrol med alle Idrætsøvelser ved Colleget; alle, som ønsker at være Medlemmer af de forskjellige teams, vælges af Foreningen. Der skal være en Bestyrelse, som skal bestaa af 5 Disciple og 1 Medlem af Fakultetet. Følgende har været Foreningens Præsidenter: Oscar Olson (1892—93), Ola Opheim (1893—94), S. Orwoll (1894—95),

O. Bygland (1895—96), O. Ordal (1899—97). I Februar fik "Athletics" ligesom Musik en egen Afdeling i Chips.

Som allerede før fortalt, blev et Gymnastiklokale opført i 1886. Sagen havde i lang Tid været paa Tale, og Nødvendigheden af at have et Gymnastiklokale var bleven fremholdt flere Gange af Skolens Bestyrer, Formand Koren og andre. Siden 1886 har alle Skolens Elever faaet 2 Timers Undervisning ugentlig i Gymnastik. Før 1886 hjalp man sig som i den allerældste Tid med nogle faa gymnastiske Apparater, som, da Collegebygningen var bleven fuldført i 1865, opstilledes ude i det frie et lidet Stykke nordenfor Bygningen, hvor de stod til efter Branden. Før Gymnastiklokalets Dage hjalp man sig altsaa paa denne Maade. Men der blev ogsaa gjort noget mere. Tidlig i 70-Aarene dannedes et Militærkompani, som imidlertid snart opløstes. Men Tanken blev senere optaget igjen, og i 1878 om Vaaren dannedes "Luther College Phalanx" med J. L. Lee, dengang Bestyrer af Synodens Forlagshandel, som Kaptein. Kompaniet fik stor Tilslutning og havde snart baade mange Officerer og mange menige. Man anskaffede sig omkring 50 Geværer med Tilbehør; det var gamle Musketter, som brugtes under Borgerkrigen. Dette Militærkompani holdt sig i adskillige Aar, og de, som gik med, havde baade Fornøielse og Udbytte deraf. Kaptein Lee fik Tingen i god Gjænge, og hans Efterfølger O. J. Breda var istand til at vække endnu større Interesse. Senere fulgte L. S. Reque og G. Bothne ham som Kapteiner; men da Gymnastiklolalet var bygget, og der stadig indkjøbtes Apparater til det, saa fandtes dette Kompani at være overflødigt. Det havde i alle Aar, ligetil Branden, sit Rustkammer eller Armory i "Chicken-Coopen", hvor nu Musæet er.

Det var vel den militære Aand, der vaktes ved L. C. Phalanx, som gav Stødet til, at man i 1883 indførte Uniformer ved Skolen. Forsøget blev gjentaget i 1891; men der

var ingen almindelig Tilslutning blandt Eleverne; maaske Stasen heller ikke var saa billig, som man havde tænkt sig, og Uniformerne forsvandt snart fra Skolen. Man har senere slaaet sig tiltaals med at have de saakaldte College-Farver (hvidt og blaat) og College-Knapper; af disse sidste, som er smukt forarbeidede af Guldsmed S. Ellestad i Spring Grove, Minn., er mange solgt baade til forhenværende og nuværende Elever. Foruden disse Knapper, som er beregnede paa alle College-Elever, findes ogsaa "Klasseknapper", som er saa almindelige her i Landet. Knapperne har som Inskription foruden Aarstallet, da vedkommende Klasse skal graduere, ogsaa Klassens Valgsprog eller Motto — sedvanligvis et latinsk Ordtag. Dette Valgsprog pleier at prange i græsgrønne Bogstaver — de er nemlig som Regel af Damehænder lavet af Grønt, hentet fra forskjellige Træer — og ophænges paa Væggene i Gymnastiklokalet under Skolens Slutningsfest, da den graduerende Klasse modtager sine Diplomer.

Slutningsfesterne er før blevne nævnte. I 1880 begyndte Aarets graduates at oplæse originale Afhandlinger og holde en Afskedstale eller valedictory. Før nøiede man sig med Deklamationer, og der deklameredes i 70-Aarene Stykker paa alle de forskjellige Sprog, som der undervises i ved Skolen. Efter 1880 har Festlighederne ved Skoleaarets Slutning havt omtrent samme Karakter; en kort Tid fra 1888 maatte alle Aarets Graduenter tale eller læse en original Afhandling. Samtidig indførtes ogsaa den Skik, som nu anvendes, at der holdes en saakaldet Baccalaureat-Prædiken den sidste Søndag i Skoleaaret.

Foruden Slutningsfesten har 17de Mai siden 1864 og 14de Oktober siden 1867 været faste Festdage. En Del Damer i Decorah skjænkede Colleget det første norske Flag den 17de Mai 1865. De nye Flag, som nu haves, indkjøbtes i 1894. Syttendemai- og 14de Oktober-Festerne kunde fortjene

en nærmere Omtale, da mangt et godt Ord er bleven sagt ved de Anledninger af de bedste Talere, man har kunnet skaffe. Ogsaa her ligger der en Opgave for College Chips.

COLLEGE CHIPS er et Blad, som siden Januar 1884 er bleven udgivet af Skolens Elever. Allerede tidligere havde vistnok Eleverne prøvet sig som Bladudgivere; men før 1884 havde man ikke naaet op til at udgive andet end haandskrevne Aviser, som kun cirkulerede paa Skolen og blandt Skolens allernærmeste Familier. Forfatteren har hørt nævne to saadanne Blade, "Ridderen uden Frygt og Dadel" og "Svein Uræd"; men trods Forespørgsel har det ikke lykkedes ham at faa fat i et eneste Exemplar af disse Blade. Hvis nogen skulde være i Besiddelse af Exemplarer, vilde de være passende som Gave til Bibliotheket eller Musæet.

Flere Gange havde det været paa Tale blandt Eleverne at udgive et trykt Blad, og i 1878 var der stor Interesse for at faa et Trykkeri ved Skolen. Det blev der imidlertid intet af. Men i 1884 blev Tanken om at udgive et trykt Collegeblad, som der jo findes saa mange af her i Landet, endelig realiseret. E. Hove, O. K. Fuglei, O. M. Kalheim, G. Markhus og M. Aabole var de første Redaktører og Bladstyrere. College Chips er senere udkommen en Gang om Maaneden i de 10 Skolemaaneder. Bladet var først bare 12 Sider og udgaves kun paa Engelsk. I December 1889 blev det udvidet til 16 Sider, hvoraf 4 benyttedes til Norsk. Den første norske Redaktør var T. O. Tolo. Fra Januar 1893 er Bladet udkommet vekselvis paa Norsk og Engelsk. Det er som Regel bare Collegeelever, som skriver deri. Den stadige Appel til gamle Elever og Alumni om at levere Bidrag har frugtet meget lidet.

Alumniforeningen, der, som Navnet antyder, har som Medlemmer saadanne, som har gradueret ved Colleget, blev stiftet i 1880 efter Initiativ af J. Koren og G. Bothne. The Luther College Alumni Association blev inkorporeret i

1888. I 1881 gjorde Foreningen et Forsøg paa at samle $50,000 for Luther College; men Sagen havde liden Fremgang. Medlemmerne betaler $1 aarlig. Af de Penge, som er indkomne, er en hel Del bleven brugt til Anskaffelse af Portrætter for Colleget, og noget af dem er givet til Musæet. En Sum af $500 er ogsaa bleven udlaant til en graduate for at sætte ham istand til at fortsætte sine Studier.

* * *

Hermed vil vi afslutte Kapitlet om de forskjellige Foreninger ved Colleget. Bare de vigtigste Ting er fremdragne, og et Forsøg er gjort paa at stille dem i den rette Sammenhæng. En mere detaljeret Fremstilling vilde der ikke blive Plads for i en Bog som denne. Men de her berørte Emner burde kunne behandles udførligere i Chips.

En Ting til burde maaske nævnes i denne Forbindelse. Det vilde synes at være en heldig Løsning af Spørgsmaalet om, hvad helst burde gjøres for at afvikle den Konflikt, som gjerne opstaar mellem de Krav, de litterære Foreninger og Sporten stiller, og de Krav, det regulære Kursus stiller, om der ved Colleget blev ansat en Lærer, som kunde give Undervisning i elocution og Gymnastik. En saadan kunde i mange Henseender hjælpe til at lede Sporten i de rette Spor og holde den indenfor de rette Skranker; hans Stilling vilde ogsaa medføre, at han vilde støtte og hjælpe de litterære Foreninger paa flere Maader.

Collegets "Band" og Orkester.

16de Kapitel.

Collegets Brand og Gjenopbyggelse.

Søndag Aften Kl. 10 den 19de Mai 1889 vil aldrig glemmes af dem, som dengang var paa Colleget. Disciplene havde enten lagt sig eller var paa Vei til at lægge sig, og Vagtmanden, Johannes Andresen, var netop kommet op paa Colleget for der at begynde sin Tjeneste for Natten. Paa Veien op til Skolen havde han merket en svag Røg komme op gjennem Taget, og da han ved nærmere Undersøgelse havde forvisset sig om, at han ikke tog feil, fortalte han det til en af Disciplene, nuværende Pastor Thomas Nilsson, som straks meldte det til G. Bothne, der dengang boede paa Colleget og havde Tilsyn om Aftenen. Da disse med et Par af Disciplene var komne hen til Døren, som førte op til Mørkloftet, havde det allerede spredt sig rundt om i Bygningen, at der var Røg opunder Taget; men ingen havde endnu nogen Forestilling om, hvad det var, eller i hvilken Udstrækning der kunde være nogen Fare. Da G. Bothne aabnede Døren, havde der allerede samlet sig en god Del helt og halvt paaklædte Gutter i Gangen, og alle var i sterk Spænding. Og der var god Grund til Ængstelse. Da man kom op paa Loftet, fandtes det at være fuldt af Røg, og skjønt man krøb paa alle fire henad Gulvet, var det umuligt at finde, hvor det brændte henne, ligesom de daarlige Slukning=

apparater — de saakaldte Babcocks og fire-extinguishers, man straks fik Tag i, — var til ingen Nytte.

Colleget brændte! Denne Nyhed slog dybt ned i alle de ængstede Sind. Der blev nu ringet med Klokken, og et Par Disciple sprang til Byen for at melde om Branden og for at faa Hjælp. Imidlertid var Skolens Bestyrer, Prof. Larsen, kommen tilstede, og han havde den Sorg at se, at hans kjære Luther College, som var reist med saa store Opofrelser, nu truedes af en farlig Fiende. Straks efter kom flere og flere, indtil snart næsten hele Byens Befolkning var enten i Bygningen eller udenfor. En Del havde krøbet op paa Taget for maaske der at finde ud, hvor det brændte; men intet Øie kunde opdage denne Ild, som var opkommen paa en saa uforklarlig Maade. Senere har man heller ikke kunnet forklare sig den anderledes end som opstaaet ved Selvantændelse. Og man stod der hjælpeløs ligeoverfor denne Brand, da man ikke havde tilstrækkeligt Vand, saa at heller ikke Byens Slukningsapparater kunde anvendes, førend Bygningen allerede var delvis nedbrændt.

Lidt efter Midnat slog Luen ud gjennem Taget paa den østre Side, og trods alle Anstrengelser for at redde Bygningen var der lidet andet at gjøre end at se paa, at den brændte. Man fik imidlertid god Tid til at redde alt Indbo; alle Bøger i Bibliotheket blev ogsaa baaret ud i god Tid. Hele Natten og Mandagen vedblev Forsøgene paa at slukke; men det brændte alligevel, og endog Tirsdag Morgen brændte det i Basementet. Ingen af Collegets Folk kom tilskade under denne Brand; men to Gutter fra Byen, Brødrene Coleman, som trods Advarsel var altfor dristige til at gaa ind i den brændende Bygning, fik en slem Medfart; den ene blev betydelig forbrændt, medens den anden senere maatte bøde med Livet paa Grund af den Skade, han fik.

Luther College var brændt! Af den herlige og solide Bygning, som ved Tusinders Opofrelse var reist 25 Aar før, stod bare nogle nøgne Mure igjen, og en stor Del af dem ramlede siden ned i en sterk Storm Vinteren efter.

Det var et haardt Slag for Collegets Folk og for Decorah By, hvis Borgere fra første Færd lagde den største Deltagelse for Dagen og søgte at hjælpe paa mange Maader. Det var et haardt Slag for Collegets mange Venner trindt om og for det hele Samfund, som med store Anstrengelser havde opført dette stolte Hus for de Ynglinge, som vilde uddanne sig til Samfundets Tjeneste. Netop dengang anstrengte Synoden sig for at opføre en vakker og passende Seminariebygning i Robbinsdale, Minn., og den blev ogsaa indviet Høsten samme Aar. At lide dette Tab netop nn syntes at være det tungeste, som kunde hænde. Collegebygningen var ikke assureret for mere end $10,000, hvilket altsammen vilde gaa til at dække et Laan, som hvilte paa den.

Men da viste det sig, at Kjærligheden til Colleget havde slaaet dybe Rødder. Sorgen over det store Tab var saa langt fra at lamme Samfundets Kraft og gjøre Folket modløst, at tvertimod Offervilligheden aldrig har vist sig større end netop dengang. Der var ikke Tale om at vente og lægge Hænderne i Skjødet. Alle var enige om straks at tage fat og at reise en Bygning, som skulde blive endnu bedre end den gamle. Saa megen Deltagelse og Velvilje vaktes for Colleget, at Branden saa ud til at skulle blive en blessing in disguise.

Synodens Østlige Distrikt holdt sit Møde paa Spring Prairie, Wis., fra 23de til 29de Mai. Der fattedes følgende Beslutninger:

1. Synoden opfører atter en Bygning eller Bygninger for sit Luther College istedenfor den nedbrændte.

2. Subskription hertil optages i Samfundets Menigheder.

3. Hver Distriktssynode vælger en Komite af 7 Medlemmer, der i Forening med Kirkeraadet ved fælles Afstemning har at afgjøre med Hensyn til Stedet for samme saavelsom Bygningens eller Bygningernes Beskaffenhed.

4. Denne Fælleskomite træder sammen kort efter Synodemøderne, efter nærmere Bestemmelse af Synodens Formand, der da ogsaa fremlægger for Komiteen de Tilbud, som maatte være indkomne.

5. Som Medlemmer af Komiteen for det østlige Distrikt foreslaaes: Carl Børresen af La Crosse, John Ollis af Madison, Gunder Edwards af Koshkonong, Viking Jøssendal af Lee Co., Ill., Past. A. K. Sagen, Past. M. Thorsen og O. Ohnstad af Menomonie.

6. De fast ansatte Lærere ved Luther College foreslaaes som raadgivende Medlemmer af Komiteen.

7. Luther College fortsætter sin Gjerning midlertidig i leiede Lokaler i Decorah, Iowa.

I Anledning af Collegets Brand modtog Synoden følgende Henvendelse fra Fællesformanden:

"Vort Luther College er brændt. Et stort Tab, en tung Sorg for vort Samfund, dog ikke det største Tab, ikke den tungeste Sorg: Guds Ord vi dog beholder. Herren har tugtet os haardt, men han har ikke forkastet os ikke tilintetgjort os.

Vi har ikke skjønnet paa Guds store Miskundhed mod os indvandrede Lutheranere i dette Land, ikke takket ham, som vi skulde, for hans Velgjerninger. Vi har navnlig ikke glædet os i hans Ord, ikke holdt det høit i Agt og i Ære, som vi burde, ikke takket Herren derfor og tjent ham, som vi burde.

Lad os ydmyge os for Herren, vor Gud, og vende os til ham i hjertelig Bøn! Han er trofast og holder sine Løfter. Herren har sendt os en alvorlig Prøvelse; han vil se, hvorledes det staar til med vor Tro og Kjærlighed. Lad os opmuntre hverandre til i vor Nød at holde fast ved ham og trøste os ved

hans Naade alene, til at aabne vore Hjerter og rundhaandet meddele af vort jordiske Gods til Gjenopbyggelse af vort kjære Luther College til Guds Riges Fremme iblandt os, hans Navn til Forherligelse. Og Herren vor Gud, som var med vore Fædre, og som hidtil har hjulpet, han være med os og hjælpe fremdeles! Han, som vil velsigne os med al aandelig Velsignelse i det himmelske i Kristo, han velsigne os fremdeles! Ja, Herre! glæd os efter de Dage, hvori du har plaget os, efter de Aar, i hvilke vi har seet Ulykke! Lad din Gjerning sees for dine Tjenere, og din Herlighed over deres Børn!"

Mandag Eftermiddag holdt Synoden ved Begyndelsen af Mødet en Sørgefest i Anledning af Luther Colleges Brand. Prof. Larsen talte alvorlig og indtrængende over Ps. 32 og gav en Skildring af Branden. Desuden talte Pastorerne J. A. Ottesen, H. A. Preus, O. Juul, C. K. Preus, O. C. O. Hjort og Prof. Stub. Subskription til Collegets Gjenopbyggelse optoges. 4 455 Dollars blev tegnet.

Af Iowa Distrikt blev alle Østlige Distrikts Beslutninger antagne, og Distriktssynoden udtalte desuden som sit Ønske, at der ikke skulde stiftes Gjeld ved Collegets Opførelse, og at Komiteens Beslutninger i alle Sager angaaende Colleget skulde fattes med to Trediedeles Majoritet. Der optoges under Mødet en Subskription paa $3,115. Til Medlemmer af Sybmandskomiteen valgtes Pastorerne S. S. Reque, M. Borge og T. A. Torgerson og d'Hrr. T. A. Rossing, Arkitekt A. Anderson, Johan Hegg og J. B. Thompson.

De omtalte Beslutninger vedtoges ogsaa af Minnesota Distrikt, som under Mødet optog en Subskription paa $5 351. Til Medlemmer af Komiteen valgtes L. O. Thorpe, O. K. Simmons, O. E. Brekke, Charles Kittelson, Harald Thoreson, Pastor Quammen og Pastor Fosmark.

Synoden havde altsaa besluttet at bygge. Der forelaa Tilbud fra St. Paul, La Crosse og Decorah. Komiteen holdt

sit første Møde i Juli Maaned og besøgte de tre Steder, som konkurrerede om at faa Luther College. Det viste sig straks, at en hel Del af Synodens Medlemmer var stemt for, at Colleget skulde flyttes til et mere centralt Sted end Decorah, og ved Komiteens Møde i La Crosse blev Tilbudet fra St. Paul antaget. Et Kompani her tilbød Colleget 25 Acres Land 10 Mil fra St. Paul Union Depot, i den saakaldte Burlington Park, og $25,000. Men Medlemmerne af den Komite, som var nedsat til paa Synodens Vegne at forhandle med vedkommende Landkompani for at faa hele Sagen lovlig ordnet, mødte en Del Vanskeligheder, saa Kontrakten ikke blev underskreven, og Spørgsmaalet om, hvor Luther College skulde bygges, kom igjen op for den store Komite, som holdt sit næste Møde i September 1889 i Minneapolis. Her stemte en Majoritet for Forslaget om, at Decorah igjen skulde faa Colleget paa Betingelse af, at en Vandledning lagdes op fra Byen til dets Bygninger, uden Bekostning for Synoden.

Saa var da Spørgsmaalet om Stedet for Skolens Beliggenhed afgjort. Bygningen skulde reise sig paa de gamle Tomter, og der blev Glæde i Decorah og Omegn, hvor baade Synodens Menigheder og andre straks havde begyndt at samle Penge til Collegets Gjenreisning, og hvor Folk i al denne Tid med stor Ængstelse havde ventet paa det endelige Udfald af Spørgsmaalet om, hvilket Sted tilslut skulde faa Colleget.

Den nye Bygning blev indviet den 14de Oktober 1890, akkurat 25 Aar efter den gamle Bygnings Indvielse.

I det Aar, som hengik, før den nye Bygning kom istand, benyttedes midlertidige Lokaler i Decorah. Der var vistnok nogen Tale om at leie Hus enten i St. Paul eller Minneapolis eller midlertidig flytte Skolen til Madison, Wis., hvor Synoden endnu eiede sine gamle Seminarbygninger. Alle

disse Planer blev dog opgivne, og Decorah beholdt Colleget ogsaa i 1889—90.

Allerede straks efter Branden blev alle Disciple sendt hjem, med Undtagelse af øverste Klasse, som fik sin Undervisning, til Skoleaaret sluttede paa sedvanlig Tid, i den saakaldte "Chicken-Coop", hvorhen ogsaa Bibliothekets Bøger blev bragt.

For Skoleaaret 1889—90 havde man oprindelig tænkt at leie Arlington House, som senere blev solgt til Synoden, og hvor den nu driver sin Forlagsforretning. Der var givet Løfte om, at man kunde faa dette Hus leiet for en rimelig Pris; men da Tiden nærmede sig, at Skolen skulde begynde om Høsten, forlangtes en meget ublu Betaling. Man fandt da en anden Udvei. Gymnastiklokalet oppe paa den gamle Collegegrund blev indrettet til Spisesal, Kjøkken og Bolig for Husholderen og hans Folk. Læseværelser og Soveværelser for Disciplene blev leiet i Nærheden, og saa havde man jo den lille Bygning igjen deroppe. Til Skolelokale eller Undervisningsværelser indrededes Synodekirkens Basement nede i Byen, og nogle Værelser blev leiet i tre forskjellige Huse udenfor, deriblandt ogsaa i Arlington House. Paa denne Maade klarede Skolen sig dette Aar, og da der indtraf en temmelig mild Vinter, var Ulemperne, trods de store Afstande, alligevel ikke saa store.

Imidlertid reistes den nye Bygning og kunde allerede indvies den 14de Oktober 1890. Det gik let med at faa ind de nødvendige Penge. Bygningskomiteens Sekretær udsendte gjennem Aarets Løb stadig Opfordringer og Opmuntringer til at yde Bidrag, og der viste sig baade stor og redebon Offervilligbed. Af Rapporten fra Bygningskomiteen for Luther Colleges Gjenopbyggelse hidsættes efter "Kt." 1891:

"Til Synoden! Da den af Synodemøderne i 1889 i Anledning af Gjenopførelsen af Luther College nedsatte større Komite ved sit Møde i Minneapolis den 7de September 1889

havde fattet en betinget Beslutning om at gjenopbygge Colleget paa den gamle Tomt, overdrog den Synodens Formand at vælge en Bygningskomite, som skulde udføre Arbeidet. Denne bestod oprindelig af Pastorerne B. Harstad (som Formand) og A. K. Sagen, Prof. L. S. Reque samt d'Hrr. O. K. Simmons af Red Wing, J. J. Næseth af Stoughton, A. Anderson af Des Moines og S. B. Lund af Northwood; men til forskjellige Tider indtraadte som Suppleanter L. O. Moen af Calmar for A. Anderson, Prof. L. Larsen for Prof. Reque og Past. T. A. Torgerson for S. B. Lund. Komiteen holdt sit første Møde i Decorah i Midten af Oktober 1889 og overdrog da til sin Formand i Forening med Hr. O. K. Simmons at vælge Arkitekt. Som saadan blev antagen Hr. A. F. Gauger af St. Paul, der den 23de Oktober indfandt sig i Decorah sammen med Hr. O. K. Simmons for at bese Ruinerne af den nedbrændte Bygning og samraade med Collegelærerne om Indredningen af den nye Bygning.

Den 17de, 18de og 19de December havde Komiteen sit næste Møde, dels i St. Paul, dels i vort theologiske Seminars Bygning ved Robbinsdale, dels alene og dels sammen med Kirkeraadet. Her blev Plan for den nye Bygning vedtagen, og Anstalter trufne til Indkjøb af Materialier; Hr. O. K. Simmons valgtes til som Komiteens exekutive Medlem at forestaa Arbeidet og handle paa Komiteens Vegne mellem dens Møder.

Den 4de Mars havde Komiteen atter Møde i St. Paul, hvor en Del Forandringer i Planen foretoges, og Anbud paa flere Dele af Arbeidet antoges. Ved dette Møde erklærede Hr. O. K. Simmons, at han ingen Godtgjørelse vilde have for det Arbeide, som paa forrige Møde var ham overdraget, men kun Betaling for sine Jernbanetickets paa de Reiser, han i dette Byggeanliggende maatte foretage. Komiteen modtog med Tak dette liberale Tilbud. Den overdrog tillige til ham

i Forening med Formanden at ansætte Superintendent, som den hele Tid skulde være paa Stedet og have Tilsyn med alt Arbeide ved Collegets Gjenopførelse. Til denne Post antoges senere Hr. Isaac Lauver af Red Wing.

Det Udvalg af Komiteen, som havde faaet det Hverv at kjøbe Materialer, sluttede allerede i Januar Kontrakt med et Firma i Minneapolis om Lumber for over 3000 Dollars, og i den første Halvdel af Februar var denne Lumber oplagt paa Collegegrunden. Allerede den 17de Mars 1890 begyndte Arbeidet paa Bygningen; men den 25de samme Maaned indtraf den voldsomste Storm, som man havde havt, siden den gamle Bygning nedbrændte, og i denne Storm faldt en stor Del af de i den nordre Fløi gjenstaaende Mure ned. Dette voldte baade Forsinkelse og forøget Bekostning, og det blev nu ikke muligt, som først paatænkt, at faa Bygningen under Tag til 15de Juni.

Den 7de og 8de Mai havde Komiteen Møde i Decorah, hvorunder den besaa det allerede udførte Arbeide og bl. a. afgjorde et Spørgsmaal, som hidtil havde henstaaet uafgjort, nemlig hvorledes Basementet skulde benyttes. Det blev nu besluttet, at Kjøkken og Spisesal skulde indredes der. Medens imidlertid hidtil saagodtsom alt Arbeide var bortsat paa Kontrakt, blev det nødvendigt at lade dette Arbeide udføre i Dagløn under Superintendentens Tilsyn. Da det ogsaa maatte ansees høist ønskeligt at undgaa en Flytning af Kjøkken, medens Skolen var i Virksomhed, blev der gjort alt muligt for at faa denne Del af Bygningen færdig til Brug til Skolens Aabning i Begyndelsen af September, og dette lykkedes, saa at Disciplene kunde holde sit første Maaltid i den gamle, men nu fornyede Spisesal den 3die September. En anden Beslutning, som fattedes i Mødet den 8de Mai, var, at alle den nye Bygnings Ydervægge skulde lathes paa Indsiden, saa at der skulde blive et aabent Rum mellem den ydre Mur og den ind-

vendige Plastring. Flere Kontrakter blev afsluttede, eller der blev givet Fuldmagt til deres Afslutning.

Under Synodemødet i Minneapolis holdt Komiteen Møder den 6te og 11te Juni. De vigtigste Beslutninger, som der fattedes, var om Kontrakt for Varme- og Ventilationsapparat, om Opførelsen af et Hus for Dampmaskinen, om Anskaffelse af Vægtavler af slate for alle Klasseværelser, og om Indredning af Vaske- og Badeværelser.

Det var fra først af Komiteens Hensigt, ligesom det ogsaa var Kirkeraadets Paalæg til den, ikke at gaa videre med Arbeidet end saa langt, som Pengene strakte til. Imidlertid var Bidragene indkomne saa rigelig, at Synoden ved sit Møde i Minneapolis kunde udtale det Haab, at den nye Bygning kunde tages i Brug ved det nye Skoleaars Begyndelse og indvies gjældfri paa den gamle Indvielsesdag, og i dette Haab havde da ogsaa Bygningskomiteen under Synodemødet afsluttet de sidste store Kontrakter. Da Udsigterne til at faa de fornødne Penge fremdeles vedblev at være gode, søgte Hr. Simmons under Raadførsel med dem af Bygningskomiteens øvrige Medlemmer, som han havde Anledning til at træffe, saa meget som mulig at faa Bygningen ikke bare i den Stand, at den til Nød kunde bruges, men i fuldfærdig Stand, idet man gik ud fra, at det vilde blive baade lettere og billigere nu at gjøre dette end senere at begjære nye Bevilgninger til baade det ene og det andet, som han alligevel ikke længe kunde undvære. Saaledes blev der da ogsaa draget Omsorg for gode og solide Gardiner til alle Vinduer, Matter til Gangene, Møbler til saavel Klasseværelserne som de øvrige Værelser o. s. v. Bygningskomiteen, som den 13de, 15de og 16de Oktober atter holdt Møde i den nye Bygning, bifaldt, hvad der i saa Henseende var gjort, og fattede Beslutning om Udførelsen af flere Arbeider, som efter deres Mening tiltrængtes. Saaledes besluttede den at opføre et Forraadshus, indrettet

til at forsynes med Is, og at anskaffe flere Vandslanger (hose) og andre Apparater for end mere at nyttiggjøre Byens Vandverk til Collegets Beskyttelse i Ildebrandstilfælde. Skjønt Disciplene flyttede ind, og Bygningen toges i Brug fra den 16de Oktober, fortsattes der med Arbeider lige til Aarets Udgang, og først lige før Nytaar kunde Superintendent Lauver reise hjem. En Veranda (porch) paa begge Sider af Hovedindgangen maatte ved Vinterens Komme lades ufuldendt og bliver først i disse Dage færdig.

Af Prisen for Varme- og Ventilationsapparatet skulde ifølge Kontrakten en Fjerdedel henstaa ubetalt indtil 1ste Februar 1891, forat man indtil da kunde prøve, hvorledes Apparatet arbeidede. Bygningskomiteen holdt derfor sammen med Arkitekten Møde i Decorah 3die og 4de Februar, hvor Varme- og Ventilationsapparatet blev godkjendt paa Betingelse af, at visse mindre Mangler blev rettede. Den resterende Fjerdedel af, hvad det skulde koste, blev derfor kort efter udbetalt paa lidt over 200 Dollars nær, der endnu tilhageholdtes som Sikkerhed for Rettelsen af en Feil, der ikke godt kunde rettes før til Sommeren. I det hele fandt Komiteen sig meget vel tilfreds med dette saavelsom med de fleste af de Arbeider, som var udførte til Collegets Gjenopbyggelse. Man kom ogsaa ved dette Møde til Enighed med et Par andre Kontraktører, som man hidtil ikke havde kunnet faa Opgjør med, og Bygningskomiteen kunde saaledes i det hele betragte sig som omtrent færdig med sit Arbeide.

Byens Vandverk, som det var lovet at bringe ud til Colleget, naaede frem dertil i Begyndelsen af November og blev straks sat i Forbindelse med de Rør og Apparater, som allerede var færdige for paa bedste Maade at nyttiggjøre Vandet. Blandt andet var der ogsaa sørget for, at Vandets Kraft kunde forøges ved at bringe Ledningen i Forbindelse med Dampmaskinen. Men denne Forholdsregel havde neppe været for-

nøden; thi ved Prøve, som blev anstillet, viste Vandet sig at have en saadan Kraft, at det uden Anvendelse af noget Extratryk kunde kastes over den hele Bygning. I Løbet af Vinteren har i det hele Vandverket vist sig saa fortræffeligt, at vi ikke noksom kan prise vor gode Lykke ved at have faaet det, og vi har nu ondt for at forstaa, hvorledes Colleget skulde kunne hjælpe sig det foruden."

Efter den norske Katalog for 1891 hidsættes angaaende Bygningens Indredning: "Den nye Bygning, som indviedes den 14de Oktober 1890, er nu i alle Dele bleven fuldt færdig og fuldt udstyret med alt fornødent Inventar. Den har, som bekjendt, den samme Grundvold og for en stor Del de samme Mure som den gamle. Den er 170 Fod lang og i sin midtre Del 52, i begge Fløie 44 Fod bred. Den bestaar af et Basement, tre fulde Etager og en Messaninetage. Ogsaa den sidste indeholder dog i hele sin Udstrækning høie og lyse Værelser, alle meget vel skikkede til Soveværelser, de fleste ogsaa til Studereværelser.

I det hele indeholder den nye Bygning mere Rum end den gamle. I Basementet er det gamle Kjøkken paa Vestsiden optaget af Maskineri til Opvarmning og Ventilation; men et ligesaa stort Rum paa Vestsiden tjener nu til Kjøkken. Spisestuen er den gamle; men den er nu forsynet med mindre, ovale Borde, hvert til 9 Personer, og istedenfor de gamle lange Bænke er kommet Stole. Det har vist sig, at den paa denne Maade kan rumme 170 spisende. Et Vaskeværelse og 6 Baderum indtager Vestsiden af den nordre Fløi; paa Østsiden er et Oplagsrum og et Tjenerværelse. I den søndre Fløi er Bolig for Husholderen med Familie og Tjenestepigerne.

Gaar vi nu op i første Etage, saa finder vi straks ved Indgangen paa venstre Haand Bestyrerens Kontor og indenfor dette et Værelse for Lærerne. Den større Del af den søndre Fløi er optagen af Bibliothek og tilhørende Læseværelse.

Forresten er der i denne Etage 4 Klasserum, Beboelsesleilighed for en ugift Lærer og 4 Studereværelser for Disciple.

I 2den Etage er 3 Klasseværelser, hvoraf et er det største i Bygningen; indenfor dette, som ligger i den nordre Fløi, er to Rum til Musæum og Laboratorium. Hele den søndre Fløi optages af Festivitetssalen. Forresten er der i denne Etage 7 Studererum for Disciple.

I 3die Etage er 31 og i 4de 18 Værelser for Disciple. Disse Rum kan, eftersom man finder det tjenligt, benyttes enten til Studereværelser eller til Soveværelser eller til begge Dele. I det hele har altsaa Bygningen 60 Rum til Beboelse for Disciple, og det har iaar vist sig, at man i disse kan anbringe 160 Disciple, medens man ifjor kun fik Plads til 130. Dette heldige Resultat er opnaaet dels derved, at alle Kufferter holdes udenfor Bygningen og anbringes i en nærliggende mindre Bygning, som ikke længere er synderlig skikket til Beboelse, dels ogsaa ved at benytte de fleste Værelser baade som Sove- og Studereværelser og lade Ventilationsapparatet arbeide ogsaa om Natten.

Foruden Vaske- og Baderum i Basementet er der ellers i Bygningen endnu 3 Vaskeværelser, et i hver Etage, og alle er forsynede med varmt og koldt Vand saavelsom med Afløb for det brugte Vand. Saalænge der er Regnvand i Cisternerne, kan dette ledes til Bade- og Vaskerummene; ellers bruger man Vand fra Byens Vandverk, som altid giver Overflod. Drikkevand fra samme Vandverk er der ogsaa overalt let Adgang til.

Af Skorstenspiber er der i hele Bygningen kun en, nemlig den, som fører fra Kjøkkenet. Opvarmning og Ventilation sker forresten ved Hjælp af en i en egen Bygning vestenfor Hovedbygningen anbragt Dampmaskine. Det hele Apparat har i begge de Vintre, hvori det har været brugt, vist sig meget tilfredsstillende. Uden den Luftveksel, som det Dag og Nat giver, kunde man umulig anbringe saa mange Disciple i Byg-

ningen, som man især det sidste Aar har gjort. Det er ogsaa et overmaade stort Fortrin ved den nye Bygning fremfor den gamle, at nu det hele Hus, Gange og alle Værelser, er opvarmet, saa at man overalt i Huset befinder sig som i en lun Stue.

Mod saadan Ulykke, som lagde det gamle Hus i Ruiner, er det nye langt bedre beskyttet, ikke alene derved, at der saagodtsom ingen Ovne findes i det, men ogsaa ved det ypperlige Vandverk og dertil hørende Slukningsapparater. Da Byens Vandledning var bleven ført ud til Colleget, viste Vandet en langt større Kraft, end nogen havde ventet. Alene ved det naturlige Tryk kunde man kaste mægtige Straaler over den hele Bygning. Men nu er det desuden indrettet saa, at man ved Hjælp af Dampmaskinen kan forøge Trykket, og Vandslanger er anskaffede i saadant Antal og anbragte paa saadan Maade, at man paa ethvert Punkt meget hurtig kan, saa at sige, sætte Bygningen under Vand. Baade for den Betryggelse, det giver, og for den rigelige Vandforsyning, det uafbrudt yder, kan vi ikke noksom være taknemmelige for, at Byens Vandledning blev udstrakt til Colleget.

Den nye Bygnings Stil er adskillig anderledes end den gamles, og de fleste finder den smukkere. Men hvad man end vil sige herom, kan der ikke være mere end en Mening om, at den gamle, hvad indre Udstyr angaar, ikke taalte Sammenligning med den nye. Alt er saa ulige meget bekvemmere og smukkere. Gangene er forsynede med Matter, Vinduerne med Gardiner af bedste Slags (de saakaldte Venetian blinds), Møblerne er nette og meget smagfulde, Sengene gode, og til at hænge sine Klæder i har man Skabe, hvori enhver Discipel faar sin særskilte Afdeling. Klasseværelserne er forsynede med bedste Slags school furniture og rundt om alle Vægge med Tavler af Pennsylvania slate.

Blandt Collegets Bygninger fortjener ogsaa at nævnes et

Forraadshus, indrettet til ved Hjælp af Is at bevare Madvarer ogsaa i Sommerheden, og Gymnastiklokalet, som ikke alene nu er vel udstyret til sin egentlige Bestemmelse, men ogsaa ved mange Leiligheder viser sig som et fortræffeligt Forsamlingslokale."

Som Tilføielse til denne Beskrivelse heder det i "Kkt.": "Hvad Bygningens indre Indredning angaar, saa vil det ikke være fornødent her at give nogen nærmere Beskrivelse deraf, da en saadan er given i den norske Katalog, som udkom i Mars Maaned. Vi vil kun gjøre opmerksom paa følgende Forøgelse af nyttiggjort Rum i den nye fremfor i den gamle Bygning: Hovedtrappen er lagt i Midtgangen, som før ikke benyttedes til noget andet end Gang. De to Trapper i den søndre Del af den gamle Bygning er sløifede, og af de to Trapper i den nordre Fløi er kun den ene bibeholdt. (Skjønt man hermed tror at have al fornøden Betryggelse i Ulykkestilfælde, og at enhver, hvis saadant skulde træffe, vil have fuld Adgang til at komme ud af Bygningen ad de Trapper, som der nu er, saa er der dog ogsaa udenpaa Bygningens Nord- og Sydvæg fra 4de til 2den Etage anbragt faste Jernstiger.) I 1ste Etage er den sydlige Ende af Langgangen lagt ind i Bibliothekets Læseværelse. I den Fløi, hvor Festivitetssalen er, er der nu, idet denne kun er 14 Fod høi, en Etage mere, end Tilfældet var i den gamle Bygning. Endelig er der ikke alene som i den gamle Bygning i den østgaaende Tvergang i 3die Etage, men ogsaa i den nordre og søndre Ende af Langgangen i 4de Etage afdelt Soverum. Kommer nu hertil, at hver eneste Krog af Basementet er i Brug, saa skal vist enhver maatte indrømme, at Rummet i den nye Bygning er vel udnyttet."

Om Bygningens Kostende heder det i Prof. Laur. Larsens Indberetning i Synodalberetningen for 1892: "Den hele Omkostning i Forbindelse med Collegets Gjenopførelse stiller sig nu saaledes: I de to foregaaende Regnskabsaar viser Kas-

sererens Regnskab en samlet Udgift af denne Kasse til et Beløb af $55,080.99. Herfra maa dog fratrækkes $370.00, som var indsendt til Kassereren for at anvendes til den Vandledning, som man i Decorah havde paataget sig at skaffe Colleget som Betingelse for, at dette skulde blive gjenopbygget der. Disse Penge er udbetalte efter Givernes Bestemmelse og skulde ikke været opførte paa Collegets Konto hverken som Indtægt eller Udgift.

Den samlede Indtægt i de to Aar bliver altsaa	$54,710.99
Hertil kommer Udgiften i dette Aar	2,319.56
Den samlede Udgift i de tre Aar bliver altsaa	$57,030.55

Herfra bør dog trækkes $978.11, som Jernbanerne har betalt tilbage paa den til dem udbetalte Fragt, saa at den virkelige Udgift bliver $56,052.44. Men da det er umuligt at bestemme, hvor meget af denne Tilbagebetaling falder paa enhver af de enkelte Udgiftsposter, maa disse her opføres uden Fradrag af tilbagebetalt Jernbanefragt.

Idet jeg saa meget som mulig søger at efterkomme Kirkeraadets Ønske med Hensyn til Postering af Udgifterne, bliver da disse at anføre under følgende Hovedposter:

A. Udgifter ikke til selve Bygningen.

Til Reiseudgifter for den Komite, som skulde fatte Bestemmelse om Collegets Gjenopførelse, og andre dermed forbundne Udgifter . . . . $	742.02
Indredning af midlertidige Klasseværelser i Kirkens Basement	526.89
Husleie for den Del af Skolen, som blev husvild ved Branden	999.30
Indkjøb og Udvidelse af en ny Lærerbolig . . .	1,472.78
Udgifter ved Indkrævning af Subskription . . .	9.60
Udgifter ved den nye Bygnings Indvielse . . .	142.63
Inventar, hvortil er regnet Møblement til alle Værelser, Kogeovn, Gardiner, Matter til Gange og Trapper, Lamper, Vægtavler, Badeindretn. m. v.	4,392.58
Indredning af Gymnastiklokalet til Spiselokale . .	934.44
Til Vandledningens Nyttiggjørelse, Vandslanger, Slukningsapparater o. l.	992.79
	$10,213.03

B. Udgifter til selve Bygningen.

Det egentlige Byggearbeide (deri indbefattet Varme- og Ventilationsapparat samt det dertil fornødne Maskinhus	$43,979.39
Superintending	947.50
Arkitektens Honorar og Reiseudgifter	1,004.19
O. K. Simmons's Jernbanetickets	369.55
Reiseudgifter til Bygningskomiteens Møder . .	185.64
Assurance under Arbeidet	257.50
Kontraktskrivning og anden juridisk Bistand . . .	73.75
	$46,817.52

Festlighederne i Forbindelse med det gjenreiste Colleges Indvielse fandt Sted den 14de og 15de Oktober 1890. Mellem 4,000 og 5,000 Mennesker var tilstede. Om denne Fest er der paa Prestekonferensens Foranstaltning udgivet et Skrift, som tryktes af "Amerika" og vistnok endnu kan faaes i dette Blads Boghandel. Beretningen indeholder alle de Taler, som da blev holdt. Af denne Beretning laanes en Del af det følgende.

Den 14de Oktober 1890 var en usedvanlig vakker Høstdag, og Festen begyndte under de heldigste Auspicier. Det var et imponerende Skue at se den lange Procession, som togede ud fra Kirken op gjennem Byens Hovedgade til Colleget. Skolens Lærere og Disciple med Collegets band, Dagens Talere og Samfundets Presteskab, Byens Skoler, Sangforeningen og Brandmandskabet, fulgt af Byens Borgere og Gjester tilfods og tilvogns, deltog i Processionen. Ved Colleget var der opført en stor Tribune for Talerne og Sangerne, som lededes af Lauritz A. Larson, og for mange andre; Sæder var anbragte for maaske et Par Tusend. Men endnu langt flere maatte staa.

Festen begyndte med, at den store Festforsamling istemte: "O store Gud, vi love dig!" Festkomiteens Formand, Pastor Ylvisaker, bød derpaa Forsamlingen velkommen og endte med inderlig Tak og Bøn til Gud.

Forsamlingen istemte saa: "Al Verden nu raabe for Herren med Fryd!" hvorpaa Pastor Ottesen som Repræsentant for Menigheder, der for over 25 Aar siden lagde sin Andel i Luther College og heller ikke nu havde staaet tilbage, holdt Indledningstalen over 3 Joh. 4: "Jeg har ingen større Glæde end denne, at jeg hører mine Børn omgaaes i Sandheden." Den største Glæde ogsaa i denne Glædesfest skulde være det, at Samfundets Børn ved den gjenreiste Skole lærte at "omgaaes i Sandheden". Ogsaa for Lærerne, hvem Taleren takkede for deres tro Arbeide, vilde det være den største Løn at faa høre, at Skolens Børn omgikkes i Sandheden. Thi det at omgaaes i Sandheden er jo intet andet end som en arm, af Loven dømt Synder at finde Opreisning og Fred for sit Hjerte i ham, som selv er Sandheden, eller i hans Sandheds Ord, og leve i det. Og skulde noget kunne berede ens eget Hjerte større Glæde end det? Og skulde den, som selv havde erfaret Glæden heri, kunne glæde sig mere over noget end just det, at ogsaa andre, og da først og fremst hans nærmeste og de, han var sat til at virke iblandt, kom til at gjøre de samme Erfaringer som han selv?

Efter Indledningstalen sang Forsamlingen en af Past. V. Koren for Anledningen forfattet Sang:

Mel: Jesu, dine dybe Vunder.

Tror du, Herren hører Bønner?
Tror du, at han holder Ord?
Tror du, at i Storm det lønner
Sig at have ham ombord?
Se, hvad her er reist paany!
Atter peger Taarn mod Sky.
Ikke blev der knurret, klaget, —
Hvem har givet Hjertelaget?

Her vi stod med Hjerter tunge,
Luther College laa i Grus.
Bange spurgte gamle, unge:
Hvor skal nu vi finde Hus?
Tusendtunget Svaret kom:
„End var aldrig Guds Haand tom.
Mindes vore Fædres Bønner!
Vi er vore Fædres Sønner.“

Og det saaes, han kan lede
Hjerterne som Bække smaa,
Han, hvis Hjælp er altid rede,
Naar i haardest Nød vi staa,
Han, hvis Ord kan ei forgaa,
Han, hvis Løfter skal bestaa,
Han, som er vor Troes Klippe,
Som vi aldrig ville slippe.

Døgnets Røster høres lyde
Stoltelig i Vest og Øst;
Men den Visdom, de os byde,
Visne vil som Blad i Høst.
Vældigt lyder end fra Gud
Tordenrøst og Trøstebud,
Som til evig Visdom leder,
Mens de Døgnets Daarskab spreder.

End er ei den Grundsten rokket,
Hvorpaa dette Hus er bygt.
Som vi bad, da først vi flokked'
Her os glad i Herrens Frygt,

Saa vi bede atter nu:
"Vore Hænders Gjerning du,
Herre, naadigen befæste,
Slægt paa Slægt til evigt bedste!"

Selve Indvielsestalen holdtes af Professor Larsen. Med Josvas Ord i det 23de Kapitel fra Vers 14—16 som Udgangspunkt gav Taleren et historisk Overblik over Collegets Historie og en Udredning af Collegets Formaal, udtalt i det Dokument, som den 30te Juni 1864 blev nedlagt i Grundstenen. Med Eftertryk blev de klassiske Studiers Betydning for en vordende Kirkens Lærer holdt frem. Taleren sluttede med det Ønske, at Colleget som hidtil maatte stræbe at blive sit Navn, Luther College, værdigt.

Koret sang derpaa en af nuværende Dr. Lauritz A. Larson for Anledningen komponeret Sang: "Praise God."

Professor L. S. Reque talte paa Engelsk om den sande Dannelse. For i Sandhed at kunne kaldes dannet maatte Kristendommen med sin gjenfødende og omskabende Kraft komme til. Deraf Nødvendigheden af kristelige Skolers og altsaa ogsaa Luther Colleges Oprettelse.

Staaende istemte Forsamlingen paa Engelsk: "Vor Gud, han er saa fast en Borg."

Paa Decorah Bys Vegne talte Hon. A. K. Bailey. En af Prof. Th. Bothne forfattet Indvielsessang blev afsunget af Sangforeningen "Luren". Den lød saaledes:

Mel.: Hr. Peder kasted' Runer.

Som Fønixfuglen sig af Asken reiser,
Nu Luther College gjenreist for os kneiser,
Og raske Gutter fylder
Dets Haller nu igjen,
Og Folket trindt om hylder
Sin gamle, kjære Ven.

Glæden staar
Præget hos vor Skare,
Ret som naar
Mor er frelst af Fare,
Mor er frelst!

Ja, Luthers Aand paany har bygt os Huset,
Som Vaadeilden styrted' ned i Gruset;
Den løfter jordvendt Pande,
Den tænder Ild i Sind,
Den fører vidt om Lande
En hellig Pinsevind.
Rig og arm
Villig Haanden rakte,
Hjertevarm
Kirken Gaver bragte,
Hjertevarm.

Norrønafolkets gamle Lærdomssæde
I Vestens Hjem — du atter ser fremtræde;
Som før det Lys vil sprede
Ud over Bygd og By
Og Ungdomslængslen lede
Og føde den paany.
Ungdom from,
Du, som opad higer,
Trøstig kom!
Her du opad stiger,
Ungdom kom!

En Hilsen god til jer, I gamle Drenge,
Som her paa disse Tomter vandred' længe.
I mindes end med Glæde

De fagre Ungdomsaar,
I ind og ud fik træde
I denne Samfundsgaard.
Kjærlighed
Bor i disse Minder,
Kjærlighed
End os sammenbinder,
Kjærlighed!

Og Hjertens Tak til jer, vort Samfunds Fædre!
Ved denne Fest vi eder billig hædre.
I bygged' denne Skole
For vort Indflytterfolk
Ved kun paa Gud at stole
Og være Hans Ords Tolk.
Monument
Vil den eder blive,
Naar er endt
Eders Kald ilive,
Monument!

O Herre Gud! bevar du naadig Huset,
Og af din Aand det være gjennemsuset!
O, lad til Slegter fjerne
Det nyde faa din Fred
Og lyse som en Stjerne,
Et Kirkens Arnested!
Lærdom sund
Lad det end frembære!
Ordets Grund
End dets Fæste være!
Ordets Grund.

Pastor T. A. Torgerson sluttede med Bøn og Velsignelse. Luther Colleges band spillede, og et Offer til Colleget optoges; det løb op til nær $500.

Programmet om Eftermiddagen var som følger: Efter Salmen "Lover den Herre, den mægtige Konge, med Ære" frembar Professor H. G. Stub paa Luther Seminariums Vegne i det engelske Sprog en Hilsen til Luther College, bygget paa Profeten Haggais Ord (2, 9): "Dette, det sidste Huses Herlighed, skal blive større end det førstes, sagde den Herre Zebaoth, og jeg vil give Fred paa dette Sted, siger den Herre Zebaoth." Koret sang: "Himlene fortæller Guds Ære" af Haydn, og Professor H. Wyneken frembar i det tyske Sprog paa de tyske Lutheraneres Vegne en Broderhilsen, bygget paa Salmen 67, Vers 8—12, i hvilken han paa en ligesaa skjøn som grundig Maade fremdrog gammelt og nyt til Vidnesbyrd om, at vor Kirkes Erfaringer har været i fuld Overensstemmelse med Kirkens til alle Tider. Professor Larsen oplæste en Række Lykønskningstelegrammer fra Venner af Colleget: Fra Fakultetet ved Concordia College, Ft. Wayne, Ind.; fra Ft. Wayne Prestekonferens, ved Pastor Sauer; fra Fakultetet ved Addison Skolelærerseminar, Ill.; fra Vor Frelsers Menighed i Crookston, Minn.; fra H. Tharaldsen, Grand Forks, N. D.; fra Fakultetet ved St. Olaf's College, Northfield, Minn., ved Professor Mohn; fra Oluf Sætrang, New Orleans, La., en fordums Elev; fra Studenterne Estrem og Granrud ved Cornell Universtty, New York, fordums Elever; fra Alumni Hilleboe, Tolo og Christianson i Willmar, Minn.; fra Pastorerne Everson, Petersen og Skov, New York og Perth Amboy; fra Pastor J. Koren, Boston; fra Indianermissionen i Wittenberg, Wis., ved Pastor T. Larsen. Det meddeltes, at Hr. Edwards af Chicago vilde give Colleget en ny Klokke. Forsamlingen sang tilslut: "Nu takker alle Gud" og modtog Herrens Velsignelse ved Prof. Ylvisaker.

Om Aftenen var den prægtige Bygning illumineret — et storartet Skue —, og Luther Colleges Band gav en Koncert.

I Løbet af Dagen solgtes mange Exemplarer af det af Pastor Ylvisaker forfattede udmerkede og vakre Festskrift, hvori Forfatteren giver en Fremstilling af Luther Colleges Historie. Ogsaa en hel Del Klokker, støbte af Metallet af den gamle Collegeklokke, som smeltede under Branden, blev solgt.

Onsdag Formiddag samledes man til Festgudstjeneste i Kirken. Hver Plads i den store Kirke var optaget. Den nye Liturgi benyttedes og anbefalede sig sikkert selv, fornemmelig ved Menighedens større Deltagelse i selve Gudstjenesten gjennem Syndsbekjendelsen og Troesbekjendelsen. Formand Koren holdt over 2 Kor. 4, 14—5, 1 en Prædiken, som sent vil glemmes, og som dannede en værdig Afslutning paa den mindeværdige Fest. Denne Prædiken lød saaledes:

"Almægtige Herre Gud, vor kjære himmelske Fader, vi er samlede her til Fest for dit Ansigt. Du har sagt til os, at vi skal "tjene dig med Frygt og fryde os med Bævelse". Vi bede dig, lær os dette! Hjælp os, at vi ikke glæder os uden den hellige Frygt, som vi skylder dig, saa at vi ikke formaster os! Hjælp os at erkjende vor Uværdighed endog til den mindste Naade og Ære! Men hjælp os ogsaa, at vi ikke bare maa frygte, saa vi maatte blive nedslagne, haabløse og fortvilede. Du har jo sagt os, at du vil være vor Fader og have os til dine Sønner og Døtre. Vi bede dig, lær os dette af dit hellige Ord!

Tekst: 2. Kor. 4, 14—5, 1. "Vi vide, at den, som opreiste den Herre Jesus, ogsaa skal opreise os ved Jesus og fremstille os med eder. Thi det sker altsammen for eders Skyld, for at den rige Naade skal ved flere gjøre Taksigelsen overvættes stor til Guds Ære. Derfor blive vi ikke trætte, men om end vort udvortes Menneske gaar tilgrunde, fornyes dog det indvortes

Dag for Dag; thi vor Trængsel, som er stakket og let, bringer os over al Maade en evig og vegtig Herlighed, idet vi ikke have de synlige Ting for Øie, men de usynlige; thi de synlige ere timelige, men de usynlige evige. Thi vi vide, at dersom vor Hyttes jordiske Hus nedbrydes, saa have vi en Bygning af Gud, et Hus, som ikke er gjort med Hænder, evigt i Himlene."

Det er som kristne, vi er komne sammen her. Det er som kristne, at vi igaar deltog i Indvielsen af vort Luther College. Det er som kristne, at vi Prester i disse Dage vil gaa til Forhandlinger om vor Embedsgjerning. Som kristne! Ja naturligvis, vil I sige. Men staar dette ogsaa ret levende og klart for os? Der er ved saadanne almindelige gjængse Ord den Vanskelighed, at man ved Vanen saa let faar Tanken afsleben af dem, ligesom en Mynt ved at slides mister sit Præg, der bliver ukjendeligt. Lad os derfor omskrive Ordet og sige: Vi er samlede her som dem, der bekjender os for Jesu Disciple, som Jesu Efterfølgere, som Jesu Tjenere, som dem, der ved sig paa Veien til den evige Glæde, som dem, der har den samme Aand, det samme Sind og det samme Maal som Paulus og hine første kristne. Som saadanne er vi samlede her. Thi alt dette hører jo med til Beskrivelsen af de kristne.

Med Tanken derpaa er ogsaa den oplæste Tekst valgt. Den vil nemlig lede vor Andagt hen til nogle af de store Hovedsandheder, idet den viser os, hvad kristne tror, og hvad Virkning denne Tro har paa deres Livsbetragtning. Den vil derved ydmyge os, om vi trænger det, og igjen opløfte og trøste os. Den vil opvække os, opmuntre os, styrke os, saa vi faar Lyst til det, vi som kristne maa tro og gjøre, at ikke hele vort Kristenvæsen skal blive udygtigt, vissent, Form og Skal uden Kjerne. Det gaar jo ikke an at være kristen halvt eller for en Del, kristen i nogle Stykker, i andre ikke. En kristen

er ikke dette og saa tillige noget andet. Er han det, saa er dermed den afgjørende og væsentlige Bestemmelse given. Hvad der ellers kan siges om ham, at han er, det bliver tilfældigt og uvæsentligt, det bliver ikke bestemmende og afgjørende for hans Væsen. Du kan være en Lærer, Discipel, Kjøbmand, Farmer, Dagarbeider, Husmoder, Tjenestepige — dette er alt i sig selv uvæsentligt, fordi det er midlertidigt og forbigaaende. Det afgjørende, det, som vil bestemme og regjere os, og som vil gjøre sig gjældende for vor Gjerning ogsaa i alle disse Stillinger, det er, om vi er Jesu Disciple. Tager vi end, paa Grund af Kjærligheden, Del i alt, hvad der rører sig i vort Land og blandt vort Folk, ja i den hele Menneskehed, saa vil dog vor Deltagelse deri styres og bestemmes af vor Kristentro, hvis vi ellers virkelig er kristne og overførte fra Mørket til Lyset, fra Satans Magt til Gud og ikke forsøger at tjene to Herrer.

Ser vi os om efter Aabenbarelsen af dette retskafne Kristenvæsen, saa ser vi lidet deraf i Kristenheden. Der kan være mere deraf, end vi ser, og vi skal ikke være snare til at dømme andre end os selv, men den kraftige Aabenbarelse deraf ser vi kun lidet af. En og anden Gang et skjønt lysende Eksempel, men desto oftere det halve, haltende Væsen, som Skriften baade i det gamle Testament og det nye Testament advarer imod.

I Verden finder vi nok af dem, som heltud er det, som de vil være. I Politiken, i Forretningsverdenen ser vi mangen en helt og fuldt overgiven til det, som han har valgt sig til Opgave. St. Paulus anfører som Eksempel en Veddeløber paa Banen, hvis ene Maal er at naa frem og vinde Kampprisen. Han var selv en saadan hel Mand, hel kristen, og det er ud af dette Sind han taler de mægtige Ord i vor Tekst.

Saa lad os da stræbe at lære af ham denne fuldkomne Overgivelse af os selv til Gud som vor Herres Jesu Eiendom.

Vi har indviet vort College til Guds Riges Tjeneste. Hvad Sandhed vilde der være deri, om vi ikke selv vilde være indviede til den samme Tjeneste!

Læremester har vi. Her taler St. Paulus til os i vore Tekstord. Kan vi end ikke i denne korte Stund tænke paa nøiagtig at gjennemgaa det hele rige Indhold af dem, Hovedtanken vil vi fæste os ved og deraf lære at indse: 1) Drivefjæren i St. Pauli Liv, 2) Dens Virkning i hans Gjerning.

Skal vi lære af St. Paulus, saa lad os ret levende tænke os ham her. Lad os springe over de 1800 Aar, som saa let paa en urigtig Maade fjerner ham fra os. Ligesom St. Jacob siger om Elias, at han var et Menneske, samme Vilkaar undergiven som vi, saaledes kan vi sige om St. Paulus. Lidt anden Klædedragt, et andet Sprog, lidt andre Skikke i et og andet — det gjør dog intet. I Hovedsagen var han samme Vilkaar undergiven.

Han vidste, hvad det er at være en vildfarende Synder, skjønt han havde været en brav Mand i sin Omgjængelse. Han havde været et Barn i sine Forældres Hus ligesom vi. Han havde gaaet i Skole. Han havde hørt og brugt Guds Ord. Han havde i sit daglige Liv omgaaets Mænd og omgaaets Kvinder. Han havde lært et Haandverk. Han havde omgaaets Penge. Han havde arbeidet for andre, faaet Løn af dem, havt Regnskab med dem o. s. v., kort, han vidste, hvad det er at være i samme Vilkaar som Mennesker nutildags. Han vidste ogsaa, hvad det er at være ustraffelig, thi det havde han selv været. Han havde seet mange ugudelige Mennesker og hørt megen daarlig Tale. Selv havde han været ustraffelig, og dertil ret nidkjær for at være det. Han havde længe ment, at dette var nok for Gud, og at det var den rette Gudsdyrkelse. Da derfor det Ord om Jesus som Guds Messias og som Verdens Frelser kom for hans Øren, saa forargedes han derover. Han for op mod dem, som forkyndte dette Ord, som

de kaldte Evangelium. Han blev fanatisk, han hadede, han bespottede, forhaanede, forfulgte de kristne. Han stod og saa paa, og han glædede sig, da Stefanus blev stenet ihjel. Han havde ment, at han gjorde ret. Men han fik Øinene op. Gud forbarmede sig over ham. Han fik se, at det var *Sandheden*, han havde forfulgt, at det var sin Frelser, han havde hadet, at det var hans fromme, trofaste Vidne, han havde været med at stene. En *Fiende*, en bitter Fiende havde han været af Jesus — kunde der være en større Synd? Og han havde forfulgt *Guds Menighed*! Vel maatte han sørge og inderlig bedrøves og anklage sig selv som fordømmelig, ja som den største af alle Syndere. Han glemte det aldrig.

Lad os stanse lidt her og sammenligne os med Paulus. Har vi været ustraffelige som han? Vi har og havt Forældre, og gaaet i Skole og havt vor Gjerning og vort Kald. Vi har ogsaa havt Guds Bud om at være kydske, rene, redelige. Der er vel dem af os, som har været udvortes ustraffelige i disse Ting — og er det saa, da maa vi takke Gud derfor. Men har vi ogsaa helt igjennem, i Hjertet, været kydske, rene, redelige og hellige? Hvem tør staa frem? — Der er og maaske flere, som *ikke* har været ustraffelige, og som med Skam og Smerte mindes dette eller hint i sit Liv og atter og atter mindes det med Skam og Smerte. Syndere og skyldige maa vi da visselig alle erkjende os. Men vil maaske en og anden tænke: Vi har dog ikke *forfulgt* Kristus eller hans troende. Det kan vel være. Men er *det* nok til at stille dig tilfreds? Hvorledes har du *fulgt* Kristus? Hvorledes har du agtet det, som han sagde dig? Hvorledes ser vel den ud i Jesu Øine, som har hørt hans Ord, men ikke brød sig om det? Eller den, som hørte det og sagde: Ja Herre, men dog ikke gjorde, hvad han sagde, men bare holdt gode Miner? Dersom *du* havde en Tjener, som du bød dette eller hint, som sagde ja, ja, men ikke gad gjøre det, hvor mange

Dage beholdt du en saadan i din Tjeneste? Hvem af os kan her staa frem og finde sig ustraffelig? Hvem af os har ikke gjort, hvad Herren ikke vilde, og end langt oftere forsømt, hvad han bød os? Farer ikke vild, siger Paulus, Gud lader sig ikke spotte, og hvad Mennesket saar, det skal han og høste.

Paulus vidste, at han var en Synder og sørgede derover. O, at vi maatte være ham lige i denne Sorg! Men han vidste ikke bare dette. Der var ogsaa en anden Sandhed, der som et Lys var opgaaet for ham. Det var den, at der var ham Barmhjertighed vederfaren. Han havde faaet vide, at Jesus elskede ham, at han havde ved sin Død udsonet al hans Synd og Skyld, at al denne Synd var skjult og ikke skulde tilregnes ham. Han vidste, at han skulde blive salig, at Jesus havde et Sted i Himlen beredt for ham, og at den Stund nærmede sig, Dag efter Dag, da han skulde fremstilles for Jesus, fuldkommen frelst, ren og uden Synd. Alt dette kunde han vistnok ikke se med sine Øine, heller ikke kunde han slutte sig til det, men det var sagt ham som Guds Ord, forat han skulde tro det, og det var ham sagt fra Gud, at naar han troede dette, saa skulde han blive salig; og til en Forsikring derom var han efter Guds Befaling døbt i den treenige Guds Navn. Det var ham ogsaa sagt, at den, som vilde følge dette Ord, skulde erfare, at Lærdommen var fra Gud. Det havde han ogsaa erfaret. Guds Ord havde overbevist ham. Han troede det — ligesaa vist som det, han kunde se for sine Øine. Det var ikke en løs Forhaabning: kanske og kanske ikke. Det vilde jo have været Tvil og ikke Tro, men han troede Ordet.

Mon da ikke hans Synd mere kom for ham? Jo. Det hører vi atter og atter af hans egen Mund. Og den smertede ham. Men han stirrede sig ikke blind ved at se bare paa sig selv og søge efter Retfærdighed der. Han havde lært at se hen til Kristus for at finde den Retfærdighed, som gjælder for Gud. Mon han ikke erfarede, at det var ikke let at tro, hvad for

Fornuften syntes saa urimeligt? Jo ganske vist. Han vidste, hvad Fare der er for Troen. Han fortæller os, at han stadig tænkte paa, hvorledes det vilde være, om han mistede Troen, og saaledes han, som prædikede for andre, selv skulde blive forskudt.

Han vidste ogsaa, at Troen kunde tabes ved Synd mod Samvittigheden, ved Ulydighed og Utroskab i Livet; thi, siger han, der er dem, som har kastet den gode Samvittighed fra sig og lidt Skibbrud paa Troen. Han kjendte ogsaa sin egen Ufuldkommenhed og siger selv, at han ikke allerede havde grebet det eller var fuldkommen. Derfor stred han for Troen. Thi Jesus kunde han ikke være foruden. Ham havde han for sig og med sig. Ham tjente han, og ham prædikede han for sine Tilhørere, saa det var, som om Kristus var korsfæstet for deres Øine. Ham havde han altid for sig, ikke bare i andægtige Timer, naar han prædikede eller skrev Brevene, men altid. Hvad jeg nu lever, siger han, det lever jeg i Jesu Kristi, Guds Søns Tro, som elskede mig og gav sig selv hen for mig. Han stred Troens Strid, men han var vis paa, at han skulde seire — ikke at han stolede paa sig selv, at han nok skulde holde fast; — men at han stolede paa ham, som har sagt: Jeg vil ingenlunde forlade dig og ingenlunde slippe dig. Derfor glædede han sig, og derfor formaner han alle troende til at glæde sig. Vel var han forsøgt i Trængsler, forsøgt mere end de allerfleste Mennesker i Trængsler af alle Slags — og det havde ikke været Trængsler, om han ikke havde følt deres Tyngde. Men han vidste, at det varede ikke længe, saa skulde han fremstilles for sin Herre Jesus og have Hvile. Derfor blev han ikke træt, thi omend hans udvortes Menneske gik tilgrunde, saa fornyedes dog det indvortes Dag for Dag, og han regnede endog sin store Trængsel stakket og let, naar han tænkte paa den evige

og over al Maade vegtige Herlighed, som ventede ham. Denne Tro var Drivhjulet i St. Pauli Gjerning.

Nu, mine kjære medforløste! Er en kristens Tro anderledes nu, end den var dengang? Har vi et andet Ord? et ringere Løfte fra Gud eller et, som er mindre fast beseglet? Er Jesus Kristus anderledes nu end dengang? Er hans Hjerte blevet koldere, hans Arm kortere, hans Ord svagere? Havde Paulus mere Grund til at have Troens Vished om sin Salighed end vi? Nei — Troen er ikke en anden. Heller ikke nu er den en Mening, en sløv, ligegyldig Tanke om Ting, som vi ellers ikke bryder os om.

Svagere og ringere kan den være. — og ak, den er det hos os, det er kun altfor vist — og hvad der er endnu værre — hos mange er den slet ikke tilstede, der er kun Navnet igjen — men hvor den er, enten den er sterk eller svag, der er dens Væsen det samme, der er den en alvorlig og oprigtig og taknemmelig Tilstemning i vore Hjerter til Evangelium, saa vi i Sandhed siger til Gud: Herre, mig ske efter dit Ord, — der giver den Gud Ret og er overbevist om det, som den ikke ser, — fordi Gud har sagt det.

Har vi seet vor Synd, har vi hørt om den kommende Dom, og har vi indseet, at der er Fare for os, saa vi ikke sover længere i Verden, og har vi faaet Øre og Øie opladt for det Naadens Løfte, som Gud gav os allerede i vor Daab, har vi altsaa hørt og modtaget Evangelium, da ved vi, at vi er Guds Børn, fordi Kristus har frelst os, og Gud har sagt os det. Vi ved det, det er, vi har Troens faste Overbevisning derom, selv om vi ikke netop føler den som en fast og frimodig Forvisning. Vi tillader ikke villig vore daarlige Tanker at oprøre sig mod Guds Ord, saa underligt dette end er for disse vore Tanker.

Da synger det inderst i vore Hjerter:

Du tør ei frygte, hvor du kommer hen,
Naar du af Verden skal vige.
Dig favner en tryg og fuldtro Ven,
Som aldrig vil dig svige.
Kristus, Guds Søn, gjorde for dig Bøn,
At du skulde hos ham blive.
I Glæde og Ro han altid bor,
Den vil han dig og give.

Har vi denne Tro? Er vi overbeviste om dette? Forventer vi det? Tænker vi paa det og forestiller os det? Der er ved Guds Naade dem iblandt os, som har sit hele Væsen i denne Tro og sin uafladelige Glæde og Trøst deri; men hvor mange vil ikke svare med Suk og Klage.

Ak, jeg kjender vel de almindelige Klager. Mine Brødre, vi maa ikke lade det blive med disse Klager. Reis dig, kjære Sjæl, og ryst Støvet af og lad ikke Verden søvndysse dig! Luk Øie og Øre op! Gud søger ikke at drage os ved Bebreidelser, eller at faa Liv i os ved det Ord, som kun bringer os Død ved Lovens Dom og Trusel. Vi trænger vistnok dette Ord, at vi ikke skal forføres af Verden. Men ikke ved Lovens Svøbe kan du hjælpes, du, som skammer dig og sørger over dig selv, over din Synd og din usle Svaghed i Troen. Atter idag forkynder Gud dig sin Naade og Kjærlighed. Lad dig ikke forstyrre af, at det kun er en velkjendt, ringe Prest, som mig, du hører: Det er St. Pauli Ord og gjennem ham Guds Ord, vi har for os. Gud har ladet ham i sit og i Timothei Navn sige: "Vi tro, derfor taler vi ogsaa, idet vi vide, at den, som opreiste den Herre Jesus, ogsaa skal opreise os ved Jesus og fremstille os med eder." Er ikke du ogsaa ment? Har ikke Gud saa mangen Gang sagt dig det? Eller er Jesus nu en anden, eller er Evangeliet blevet et andet?

Eller mon nogen af os turde lade dette være sig en ligegyldig Sag, saa han ikke vil bekymre sig om, enten han var en

Ven eller en Fiende af Jesus? Hvis saa er, saa sig det ialfald til Jesus og til dig selv: "Jeg vil ikke have Jesu Frelse." Sig det høit! Herren hører dig nok, om du taler sagte, eller bare tænker det, men sig det høit, saa at du ogsaa selv hører det. Maaske det kunde stanse dig og vække dig.

Men dersom du er bekymret og dog uvis, da maa du sige et af to: enten: mig er Barmhjertighed vederfaren, jeg er frelst. Eller: mig er ikke Barmhjertighed vederfaren, jeg er ikke frelst. Har du Ret til at sige dette sidste? Har ikke Gud atter og atter forkyndt dig Barmhjertighed og tilsagt dig Frelse? O, saa hør det da atter idag og tro det og bekjend det for Gud og for dig selv: Ja, mig er Barmhjertighed vederfaren. Denne Afgjørelse maa der til, den er det, Gud vil fremkalde hos dig eller styrke hos dig, om du har den, thi Tro er netop Afgjørelse. Tror du da og bekjender den Sandhed, at Gud har givet dig Barmhjertighed og har frelst dig, da har ogsaa du den samme Drivkraft i dit Hjerte, som Paulus havde, og heller ikke hos dig skal den være forgjæves.

2) Vil vi da forstaa, hvad Virkning denne Tro havde hos Paulus, saa maa vi minde os om den Sammenhæng, som han i vor Tekst sætter mellem sin Gjerning og sin Tro. Det er, fordi St. Paulus var paa Vei til Himlen, at han arbeidede, som han gjorde. Den, som er paa denne Vei og tænker paa maaske snart at skulle staa Ansigt til Ansigt med Jesus, og som haaber at modtages af ham, han gjør nødvendigvis sin Gjerning anderledes end en, som ikke er paa denne Vei og ikke har denne Tro.

Vi har mindet os om, hvad Paulus havde været, førend han kjendte Frelseren. Det vil forklare os hans brændende Kjærlighed, thi den, hvem meget er forladt, han elsker meget. Det vil ogsaa forklare os hans altopofrende Nidkjærhed i Jesu Kristi Tjeneste, for hvis Skyld han

havde lidt Tab paa alt og agtede det Skarn at være, mod at have Kristus og hans Retfærdighed. Det vil forklare os hans Ydmyghed, som vi ser saa herlig fremtrædende netop i denne Skrivelse til Korinthierne. Ikke de synlige og timelige Ting var hans Maal, thi de veksler og forgaar, men de usynlige, som er evige. Evig og uforanderlig vidste han den Sandhed var, som var ham aabenbaret. Derfor var han saa fast og urokkelig i Sandhedens Bekjendelse og vidner for alle Tider, at der er ikke noget andet Evangelium, og dømmer strengelig dem, som forvender det. Han kjendte Jesu Kjærlighed, ikke alene til ham, men og til alle fortabte Syndere. Derfor forstod han den Tjenestegjerning, til hvilken Herren selv havde sat ham, mens han skulde være i Verden. Derfor blev han med stor Visdom og Betænksomhed og inderlig Kjærlighed alt for alle for at føre saa mange, som han kunde, frem for den store Hyrde, og han taalte alt for disses Skyld.

Mener du, at St. Paulus ikke havde Forestilling om, hvor godt det kunde være at sidde lunt i sin Stue? og at have det rigtig hyggeligt og godt og ikke lade sig forstyrre? Mener du, at han ikke forstod sig paa, hvor fordelagtigt det var at have en velspækket Pengepung? Mener du, at han ikke kunde sammenligne sine Indtægter med andres? eller den Ære, som vistes ham med den, som Petrus og Jacob fik? Mener du, at han ikke har følt og forstaaet, hvormange Tilhængere han kunde vinde i Korinth og blandt Galaterne ved Accomodation, ved f. Eks. at sige om hine falske Lovlærere: Det er ikke saa farligt, man kan ikke tage det saa nøie, vi mener igrunden alle det samme o. s. v. Men Paulus vidste, at han var ikke Ordets Herre, men Ordets Tjener. Han vidste, at det var ikke for at behage Mennesker, men for at behage Gud, at han maatte forkynde det, som var ham befalet, og intet andet. Ikke til Forstandsøvelse eller for at faa istand et videnskabeligt, skjønt,

sammenhængende System, en Theori, en Tankerække med alle Led i skjøn Orden, men til Sjæles Frelse var han udsendt, dertil var Frelsens Ord ham betroet. Derfor vidnede han, som han gjorde, derfor fortærede han sig selv i Iver og Nidkjærhed og gjorde det med Glæde. Ikke i "renlærig Døsighed", ikke jagende efter menneskelig Veltalenhed, men i Aands og Krafts Bevisning. Mener du, at han ikke var træt mangengang, træt af sig selv (som naar han siger: Jeg elendige Menneske, hvo skal fri mig fra dette Dødens Legeme!) træt af de daarlige Menneskers Rænker, træt af Kampen: udvortes Strid, indvortes Frygt? — jo visselig — og dog siger han: "Vi blive ikke trætte," han opmuntrer sig selv og os: Det er en liden Stund.

Det er ogsaa saa i Sandhed, ogsaa for os.

Her er vi idag til Fest samlede i denne Kirke at opmuntres til Kristengjerning i Verden — om nogle Aar, hvor er vi henne? Ikke alene de af os, som er gamle, men og mangen en af eder yngre har Gud da kaldt bort fra Verden.

Da vil det spørges: Hvad har været Drivfjæren, Drivkraften i eders Liv, mens I vandrede og virkede? Og ligesom det i Pauli Gjerning viste sig, hvad det var for en Tro, som boede i hans Hjerte, saaledes vil det ogsaa vise sig i vort Liv og vor Gjerning. Ikke bare hos dem af os, som er satte til at forkynde Guds Ord for andre — om det end med særligt Eftertryk fordres af os — men hos eder alle, hvilken Stilling I end har i Livet. Det vil vise sig, hvad vi har ment med vor Kristendom og med den Tro, vi bekjendte. O, at vi da i Sandhed kunde sige Paulus disse Ord i vor Tekst efter! At det maatte have vist sig i vort Liv og i vor hele Færd, at vi havde et Maal, som vi stræbte til med helt, udelt Hjerte, det nemlig at naa frem til ham, som har elsket os, som har frelst os ved sit eget Blod, ham, vi nu ikke ser,

men dog tror paa, og efter hvem vi nævner os kristne. Da er vi Pauli Efterfølgere, som han var Kristi, og skal engang med Paulus prise vor Gud og Frelser i evig Glæde.

Herre, hjælp os, hjælp enhver af os i fast Tro paa dit hellige Løfte at stræbe did! Amen."

* * *

Onsdag Aften havde Collegets Alumniforening en selskabelig Sammenkomst, hvori efter Indbydelse flere Damer og Herrer foruden Medlemmerne deltog. Selskabet fandt Sted i Collegets Spisesal, hvor man tilbragte en meget hyggelig Aften i den allerbedste Stemning. Der blev holdt mange korte Taler af ældre Alumni, som mindede om de Dage, de tilbragte paa Colleget. Og flere for Anledningen forfattede Sange, hvoriblandt en af J. Koren, blev afsungne. Den ene af dem var følgende:

Mel.: Unge Gjenbyrds Liv i Norden.

Her vi samlet staar i Klynge
Atter paa den gamle Grund,
:,: Hvorom Minder tæt sig slynge
Og os ener mangelund. :,:
Skoven hilser, Elven kvæder,
Dalen aabner os sin Favn,
:,: Her er tusend kjære Steder,
Byen nævner os ved Navn. :,:

Luther College godt vi kjender
I dets nye, fagre Dragt,
:,: Milde Blikke det os sender,
Drager med en Moders Magt; :,:
Før og nu det smukt forbinder,
Vinker unge Evner til,
:,: Og dets Fremtid skjøn oprinder,
Om vor Herre Gud han vil. :,:

Her vi havde brede Syner,
Her vi vaktes op til Liv,
:,: Her med Tankeglimt det lyner,
Her er Gjenlyd af Guds Bliv. :,:
Mænd og Kvinder, Daad og Tale,
Gjennem Tiders lange Rad,
:,: Gjenopstod i disse Sale,
Hvor med aaben Sans vi sad. :,:

Stæder, Lande ind vi toge —
Vinland var os som et Digt;
:,: Op til Fædres Hjem vi droge,
Fandt i Fattigdom det rigt; :,:
Luthers Tyskland glad vi gjested',
Rom og Hellas efterpaa,
:,: Og hvorhelst vi Foden fæsted',
Stod med Undren vi og saa. :,:

Hen til Nebos Top den høie
Varlig vi med Moses veg;
:,: O, hvor stort blev her vort Øie,
Medens store Syner steg! :,:
Seere og Patriarker,
Guds Apostler, Herren selv
:,: Skued' vi paa Bjerg og Marker
Under Kanaans Himmelhvælv. :,:

Aldrig glemmes Collegetiden,
Om vi gik til hver sin Kant;
:,: Mindet styrker os i Striden,
Hvor vort Virkefelt vi fandt, :,:
Lyser op i Folkets Kirker,
Skoler, Thingsal, Sygdomsvraa'r,

:,: Ja hvorhelst som Mænd vi virker,
Naar i Gjerning god vi gaar. :,:

Slut da op i Broderkjæde,
Haanden giv og træd i Ring!
:,: Værn om dette Lærdomssæde,
Høit mod Sky dets Fane sving! :,:
Nedstød hver en led Filister,
Som du møder paa din Vei,
:,: Spred omkring dig Aandens Gnister
Over Slette, Dal og Hei! :,:

—TH. B.

17de Kapitel.

Synodens Kirkeraad og Collegets Board of Trustees.

Lige fra sin første Fremtræden som et organiseret Samfund har den norske Synode havt en Indstiftelse, som i Begyndelsen kaldtes "Kirkebestyrelse", siden "Kirkeraad". Synoden er bygget paa den Grundsætning, at Menighederne er den øverste Myndighed og skal styre sig selv; men naar de slutter sig sammen til en Organisation, et Samfund for at fremme fælles Formaal, er det godt at have et executive board, en udøvende Mogt, som kan sætte Samfundets Beslutninger iverk og tillige give Menigheder og Samfund Raad i de ikke sjelden forekommende Tilfælde, hvor Raad trænges.

Naar undtages Hauges Synode, som stiftedes eller reorganiseredes i 1876, har intet af de andre lutherske Samfund i dette Land noget egentligt Sidestykke til den norske Synodes Kirkeraad, og det har derfor oftere været Gjenstand for Angreb og Kritik; men Erfaring har vist, at det er en meget nyttig Indstiftelse, og den Norske Synode vil neppe nogensinde afskaffe det.

Kirkeraadet vedkommer os her kun forsaavidt, som det er Collegets øverste Styrelse og kalder Lærere. I Synodens Konstitution af 1875 staar: "Kirkeraadet skal

a) udøve Overbestyrelsen af og Tilsynet med Synodens Læreanstalter paa den Maade, som af Synoden bestemmes,

og med de Indskrænkninger, som i disse Læreanstalters Inkorporationsartikler er gjorte; b) ansætte og afskedige Lærere ved Synodens Læreanstalter paa den i disses Inkorporationsartikler og Bilove nærmere bestemte Maade, saafremt ikke disse Inkorporationsartikler og Bilove maatte anderledes bestemme; c) udøve Overbestyrelsen af Synodens Kasser med de Indskrænkninger, som Læreanstalternes Inkorporationsartikler og Bilove maatte kræve."

Gjennem Kirkeraadet har Luther College saaledes faaet de Mænd, der har undervist og opdraget dets Elever, og det har, om end kun middelbart, øvet en stor Indflydelse paa Skolens Skjebne.

Istedetfor Uddrag af Dokumenterne fra Synodens ældste Tid angaaende "Kirkebestyrelsen" eller "Kirkeraadet" skal her meddeles et Brev fra H. A. Preus, som saa længe var med. Brevet, som er dateret 4de Oktober 1890, blev sendt til Forfatteren af denne Bog og giver tilstrækkelig Besked. Det lyder i sin Helhed saaledes:

"I den den 10de Januar 1851 paa Rock Prairie, Wis., organiserede "Den Norske Evangelisk-Lutherske Kirke i Amerika" valgtes til Medlemmer af Kirkeraadet: C. L. Clausen (Superintendent), A. C. Preus (Vicesuperintendent), Aslak Olsnes fra Koshkonong, Wis.; P. Jacobsen fra Muskego, Wis.; E. Ellessen fra Jefferson Prairie, Ill., og John Fosmark fra Spring Prairie, Wis. Suppleanter: Christen Hole, Koshkonong; Tyke Hendriksen, Muskego; Iver Ingebrigtsen, Rock Prairie, Wis., og Peter Halvorsen Valløen, Bonnet Prairie, Wis. Ved Mødet i Muskego 5te Søndag efter Helligtrekonger 1852 blev besluttet, at den i forrige Møde vedtagne Forfatning kun skulde ansees som et Forslag, og at den da dannede Synode opløstes, da saa mange nye Prester og Menigheder var komne til og vilde forene sig i en nyorganiseret Synode.

Ved den derefter midlertidig eller "forberedende" dannede

Synode valgtes til "midlertidig Kirkebestyrelse": Pastorerne A. C. Preus, H. A. Stub, G. F. Dietrichsen og Aslak Olsnes, J. Ingebrigtsen, Christofer Omundsen, P. Gasenau og Elias Stangeland. Suppleanter: H. A. Preus, N. Brandt, Lars Lie, Gulbrand Myhra, Lars J. Moen, Jørgen Braalstad og Peder Jacobsen.

Ved Synodemødet paa Koshkonong den 6te Februar 1853 valgtes til Medlemmer af den midlertidige Kirkestyrelse Pastorerne A. C. Preus, H. A. Stub, G. F. Dietrichson og John Landsværk, L. Lie og J. Ingebrigtsen. Suppleanter: H. A. Preus, N. Brandt, J. A. Ottesen, Ole Trovatten, Th. Helgesen og P. Halvorsen Strømme.

Et Møde holdtes første Mandag i Oktober 1853 i Luther Valley, Rock Prairie, Wis.; men derom er ingen Protokol. Derimod viser Kirkeraadsprotokollen, at til Medlemmer af Kirkeraadet blev ved dette Møde valgt: Pastorerne A. C. Preus, G. F. Dietrichson, H. A. Preus, Lars J. Lie, John Fosmark og Gulbrand Myhra.

I 1855, den 10de Januar, resignerede Past. G. F. Dietrichson, og Suppleant N. Brandt indtraadte som Medlem af Kirkeraadet.

Den 30te September holdt "Synoden for den Norske Ev.-Lutherske Kirke i Amerika" sit Møde paa Spring Prairie, Wis. Her valgtes til Medlemmer af Kirkeraadet: Pastorerne A. C. Preus, H. A. Preus, C. L. Clausen, Erik Elleffen, Iver Ingebrigtsen og Jens Skipsnes. Suppleanter: V. Koren, H. A. Stub, G. F. Dietrichson, Chr. Hendriksen, P. Fenne og Gunder Mandt."

Det fremgaar heraf, at "Kirkebestyrelsen" fra først af bestod af flere Lægmænd end Prester. Inden kort Tid blev dog dette forandret derhen, at der blev lige mange af hver, medens det fordringsfulde Navn "Kirkebestyrelse" ombyttedes med det rigtigere og bedre Navn "Kirkeraad". Alle Samfund har

fundet det nødvendigt at stille i Spidsen for sig en Mand med udøvende og raadgivende Magt. De lutherske Tyskere i Amerika kalder denne Mand Præses (Forsidder), og de norske optog den i Reformationstiden indførte Titel "Superintendent" (Opsynsmand), der nu bruges i den amerikanske Skoleverden og tillige anvendes paa Inspektører ved Velgjørenhedsanstalter eller paa Forstandere for offentlige og private Indretninger. Men ligesom det lange og slæbende Navn "Superintendent" i Danmark kort efter Reformationens Indførelse blev fortrængt af det gamle, ærværdige Ord Biskop eller Bisp, som Folket kjendte, saaledes blev det ogsaa i den norske Synode tidlig ombyttet med Ordet "Formand". Skjønt "Biskop" allerede i det nye Testamente er Navnet paa en Ordets Forkynder, som er Forstander for en Menighed eller en Kreds af Menigheder, og denne Titel lige siden Apostlernes Dage har havt kirkelig Hævd, var man dog bange for den. Man havde fra Fædrelandet ført med sig Erindringer om, at en Biskop optræder med en vis Glans og Autoritet, og man syntes ikke, at Titelen passede i en Frikirke og i et Land, hvor "alle er lige". Navnet "Formand" er rimeligvis en Oversættelse af det engelske chairman og er af politisk Oprindelse. Det har en ukirkelig Klang og har ikke ret villet gaa ind i vor kirkelige Sprogbrug. De norske Missionærer paa Madagaskar har gjengivet det nytestamentlige Ord "Biskop" med "Tilsynsmand", som er en rigtig Oversættelse, og det burde man ogsaa gjort her.

Længe havde den norske Synode kun e n Formand. Den første i Rækken var C. L. Clausen, der valgtes den 10de Januar 1851 under Titel af Superintendent. Da Samfundet Aaret efter opløste sig, fordi H. A. Preus, som imidlertid var kommen fra Norge, gjorde Indvendinger mod den første Konstitution, der havde et Islæt af Grundtvigianisme, valgtes A. C. Preus midlertidig til Superintendent og Aaret efter til Formand. Den nu bestaaende Synode blev da stiftet og fik

sin Konstitution af 1853. Adolf C. Preus vedblev at staa som Formand til 1862, da han afløstes af sin 11 Aar yngre Fætter, H. A. Preus, som fra 1853 til Sommeren 1861 havde været geistligt Medlem af Kirkeraadet. I det følgende Synodalaar stod han udenfor; det var den eneste Gang, dette indtraf, fra Synodens Stiftelse til hans Død. Da C. L. Clausen i 1857 udtraadte, kom Pastor N. Brandt ind i Kirkeraadet og stod som Medlem til 1871. Under H. A. Preus's Fravær i Norge i 1867 fungerede N. Brandt som Formand. Pastor V. Koren var fra 1861 til 1876 ogsaa geistligt Medlem af Kirkeraadet. Fra 1872 til 1876 fyldte Pastor P. A. Rasmussen N. Brandts Plads.

Herman Amberg Preus var Synodens Formand i 32 Aar, nemlig fra Synodemødet i Goodhue County 1862 til sin Død den 2den Juli 1894. I de 18 sidste Aar var han Fællesformand. Paa Aarsmødet i Stoughton, Wis., Sommeren 1887 holdt han sit 25aarige Jubilæum som Indehaver af Synodens øverste Tillidshverv.

Den Norske Synode blev i 1876 delt i 3 Distrikter, Østlige, Iowa og Minnesota. Delingen foregik paa Aarsmødet i Decorah. Hvert Distrikt fik sin Formand og Viceformand. Indtil den Tid havde den samlede Synodes ene Formand maattet gjøre Reiser omkring i hele Samfundet, holde Visitatser i Menighederne og udføre alt det Arbeide, som nu paahviler flere. Kun undtagelsesvis traadte en anden i hans Sted.

Fra 1876 til 1893 var Professor L. Larsen Fællesformandens Suppleant og forrettede som Fællesformand, da Pastor H. A. Preus i 1888 var i Norge. Paa Synodemødet i Chicago i 1893 valgtes Past. V. Koren til Suppleant eller Viceformand.

Fra 1853 til 1876 bestod Kirkeraadet af 6 Medlemmer, tre Prester og tre Lægmænd. Formanden valgtes ifølge den gamle Forfatning paa ubestemt Tid, det vil sige, han kunde-

blive staaende, indtil han selv ønskede at fratræde, eller til Samfundet fandt, at han burde ombyttes med en anden. De øvrige Kirkeraadsmedlemmer valgtes paa hvert andet ordentlige Synodemøde. Pastor J. A. Ottesen var oftere Suppleant. Efter den paa Paint Creek i 1871 vedtagne Forfatning vælges Formændene paa 6 Aar og Lægmedlemmerne paa tre Aar. Valget foregaar altid et Aar før Embedet tiltrædes. Kirkeraadet bestod siden 1876 af 8 Medlemmer, 4 Prester og 4 Lægmænd; men da Pacific Distrikt i 1895 kom til, forøgedes Antallet til 10. Ligesom Synodens Formand fra 1876 blev Fællesformand, saa vælges tillige blandt Lægfolket et Fællesmedlem, som repræsenterer den hele Synode.

Til Formand i det nye Østlige Distrikt kaaredes første Gang Pastor P. A. Rasmussen i Lisbon, Ill., og til Viceformand Pastor J. B. Frich af La Crosse, Wis. Af beskeden Mistillid til sig selv, dels ogsaa af Helbredshensyn undslog Pastor Rasmussen sig dog i Førstningen for at overtage Formandsembedet, og hans Suppleant indtraadte i hans Sted. Paa Synodemødet i Perry, Wis., 1883 valgtes Pastor Rasmussen paany til Distriktsformand og Pastor N. J. Ellestad til Suppleant. En Tidlang vægrede Past. Rasmussen sig fremdeles for at overtage Embedet; men paa Fællesmødet i Minneapolis 1884 trængte hans Venner ind paa ham, og han gav omsider efter. Det var imidlertid gaaet op for mange, at Past. Rasmussen ikke var valgbar, fordi ingen af hans Menigheder stod i Synoden, saa han kun var raadgivende Medlem. Hans Venner vilde ikke erkjende dette. Han havde jo før været Medlem af Kirkeraadet, nemlig fra 1872 til 1876, og der nedlagdes ingen Protest, da Distriktet i sidstnævnte Aar kaarede ham til Formand. Striden mellem de to Partier blev ganske livlig. Pastor Frich kaaredes paa Mødet i Minneapolis til Formand; men mange fra den anden Leir protesterede, og siden vedblev Protester at strømme ind til

Kirkeraadet og Aviserne fra Menigheder, der nu ansaa det for saare vigtigt, at Past. P. A. Rasmussen kom ind i Synodens exekutive Board. Den paa Mødet i Perry i 1883 valgte Suppleant, N. J. Ellestad, vilde ikke benytte sin lovlige Ret til at overtage Formandsembedet. Pastor Frich kom saaledes til at sidde inde dermed. Endelig enedes begge Parter om at overgive Sagen til en Voldgiftsret, bestaaende af tre amerikanske Jurister, nemlig Ex-Dommer G. R. Willet af Decorah, J. H. Carpenter af Madison, Wis., og E. Coleman af Fond du Lac, Wis. Voldgiftsretten, som sad sammen om Høsten 1885, kom til det Resultat, at Past. Rasmussen ikke var valgbar, og at Past. J. B. Frich havde gjort Ret i "at fylde Vakansen".

Vi maa nu gaa lidt tilbage. Da Pastor P. A. Rasmussen undslog sig for at modtage det paa ham faldne Valg ved Synoden i Decorah 1876, maatte Distriktet, som i 1877 holdt sit første Aarsmøde i Winchester, Wis., kaare en ny Formand. Valget faldt paa Past. J. B. Frich. Han syntes ikke, at han kunde modtage Embedet, da Arbeidet i hans udstrakte Menighed i La Crosse derved vilde hindres; Løn til en Kapellan var ikke bevilget. Mødet valgte nu Past. J. A. Ottesen til Formand; men ogsaa han undslog sig, dels af samme Grund som Frich, dels af Helbredshensyn. Man greb da til den Udvei at dele Distriktet i tre Visitatskredse for at lette Formandens Arbeide, og Pastor Frich lod sig bevæge til at modtage Embedet. Pastor A. Mikkelsen i Chicago blev Viceformand. Da Terminen udløb i 1883, valgtes P. A. Rasmussen og J. N. Ellestad, som før omtalt. Pastor Frich var Indehaver af Formandsembedet i Østlige Distrikt fra 1876 til 1887, da han udnævntes til Professor ved Synodens theologiske Seminar i Robbinsdale, Minn., og blev sammes Bestyrer. Til hans Eftermand i Formandsembedet valgtes Past. O. Juul i Chicago. Det første Aar fyldte han Vakansen og blev i 1888

kaaret til virkelig Formand. Som saadan stod han indtil 1893, da han flyttede ud af Distriktet, idet han modtog Kald fra Moe Menighed, Douglas County, Minn. Past. A. Mikkelsen flyttede ogsaa ud af Distriktet, og Past. H. Halvorsen blev Viceformand, i hvilken Stilling han stod, indtil han i 1893 indtraadte som Pastor Juuls Efterfølger. Paa Aarsmødet paa Koshkonong 1894 kaaredes han til virkelig Formand, og Past. A. K. Sagen i La Crosse, Wis., til hans Suppleant.

Til Formand i Iowa Distrikt valgtes ved Synodens Deling Pastor V. Koren. Han indehavde Embedet til 1894, da han ved H. A. Preus's Død blev Synodens Fællesformand og skal staa som saadan, til Preus's Termin i 1899 udløber. Viceformand i Iowa Distrikt blev i 1876 Pastor N. Brandt, der tjente til 1882, da han forlod Distriktet. Paa Distriktsmødet i Calmar 1883 valgtes Pastor H. A. Hartman til Viceformand. Paa Mødet i Austin, Minn., 1886 blev han suspenderet og Pastor E. Wulfsberg valgt i hans Sted. Pastor Wulfsberg tjente til Terminens Udløb. Han havde Aaret før paa Grund af svækket Helbred maattet frabede sig Gjenvalg, og Pastor T. A. Torgerson af Somber, Iowa, blev hans Eftermand. Denne er nu Distriktsformand, og Pastor S. S. Reque i Spring Grove, Minn., er hans Suppleant.

Pastor B. J. Muus valgtes ved Synodens Deling til Formand i Minnesota Distrikt og stod i Embedet til Aarsmødet i Zumbrota 1883, da han ombyttedes med Pastor B. Harstad af Portland, N. D. Formandskiftet gav Anledning til megen Kamp ogsaa i dette Distrikt; men Sagen blev dog her afgjort uden Juristernes Mellemkomst, idet en betydelig Majoritet af Distriktsmødet i Minneapolis i 1884 under Synodens Fællesmøde erklærede Harstad for rettelig valgt. Suppleant eller Viceformand i Distriktet var først Pastor N. Ylvisaker af Zumbrota, og da han i 1877 døde, blev

Past. J. A. Thorsen hans Eftermand. Paa Mødet i 1883 kaaredes Pastor L. M. Biørn til Suppleant. Høsten 1890 reiste Pastor B. Harstad til Stillehavskysten for at tage sig af Landsmænd, som nu i Flokke indvandrede dertil. Flere af Settlerne derude havde tilhørt Synodemenigheder østenfor Fjeldet, medens andre var komne direkte fra Norge og Danmark. I sine spredte Bygder var største Parten af dem som Faar uden Hyrde. Vistnok havde allerede saa tidlig som i 70-Aarene et Par af den norske Synodes Prester virket som Missionærer paa Stillehavskysten; men da en betydelig Indvandringsstrøm satte vesterud i Slutten af 80-Aarene, blev Arbeidsmarken dem for stor. Den foretagsomme og driftige Minnesota-Formand, som før havde prøvet Nybyggerlivet paa Civilisationens Udkanter i det veirhaarde Nord-Dakota og stiftet en hel Kreds af Menigheder, vilde nu forsøge at gjøre det samme under et andet Himmelstrøg. Lig Synodens gamle Missionærer, som forlod Norge og Udsigterne til gode Embeder derhjemme, drog Pastor Harstad bort fra sit Hjem i Nord-Dakota for igjen at lide ondt med dem, som tager Amerikas Jord i Besiddelse efter de vilde Indianere. Og med den Udholdenhed, som hører til hans Karakter, og det lykkelige Administrationstalent, hvormed han er begavet, har det lykkets ham at skabe et helt Distrikt derude. Med stor Opofrelse, Flid og Møie har han og de Prester, han efterhaanden fik ud til Stillehavskysten, stiftet en Række af Menigheder i Washington, Oregon, California og blæst Liv og Aande i dem, som før var der og ligesom dannede Moderstammen. I Tillid til Gud og gode Mennesker har han ogsaa bygget en stor Skole, kaldet Lutheran Pacific University, midt i Kredsen, for at den kan tjene som et Foreningsbaand og meddele den opvoksende Slegt nyttige Kundskaber paa samme Tid, som den bevarer den for den lutherske Kirke.

Pastor Harstad fik to Aars Permission fra sit Embede

som Formand i Minnesota Distrikt, og det bestyredes midlertidig af den efter Biørn valgte Viceformand J. A. Thorsen. Paa Aarsmødet i 1891 indsattes Pastor K. Bjørgo til Vikar for Harstad, og da denne besluttede at blive i sin nye Virkekreds, blev Pastor Bjørgo i 1892 kaaret til Distriktsformand. Han gjenvalgtes i 1895, og Pastor O. P. Vangsnes i Minneapolis blev Suppleant.

I 1894 havde Menighederne paa Stillehavskysten den Glæde at kunne organisere sig til et eget Distrikt, det fjerde i den Norske Synode. Distriktet valgte Pastor B. Harstad til Formand og Pastor O. Grønsberg til hans Suppleant. Istedetfor Grønsberg, der er bleven Professor ved Lutheran Pacific University, fungerer nu Pastor L. C. Foss som Viceformand.

Kirkeraadets Lægmedlemmer.

Da den norske Synode er sammensat af selvstyrende Stedmenigheder, har disse selvfølgelig en sterk Repræsentation i den Indstiftelse, som kaldes Kirkeraadet. I Førstningen var der i dette to Lægmænd for hver Prest; men fra 1853 har Kirkeraadet stadig bestaaet af lige mange Lægmænd som Prester. I 23 Aar, nemlig fra Synodens egentlige Stiftelse i 1853 til dens Deling i 1876, sad tre Prester og tre Lægmænd i Kirkeraadet. I det foregaaende er vedkommende Prester nævnte, og her skal nu de med Synodens og Distrikternes Tillid hædrede Lægmænd opregnes. Vi støder atter paa mange kjendte Navne.

Det ældste Lægmedlem af Kirkeraadet var Aslak Olsnes fra Koshkonong, som i 1850 eller deromkring fik Legislaturen til at forandre dette Navn til Alexander Normann, da flere andre hed ligedan. Han staar først i det ovenfor anførte Brev af H. A. Preus. Saa var han ude en Stund; men i 1859 møder vi ham igjen, og han blev staaende, indtil han i 1862 afløstes af Kjerand Johnson. Alexander Normann døde den 19de

Luther College Ball Team, 1897.

Mars 1897. Blandt de ældste hørte ogsaa P. Jacobsen fra Muskego, Wis., E. Ellessen fra Jefferson Prairie, Ill., og John Fosmark fra Spring Prairie, Wis. Interessant er det blandt Suppleanterne at træffe en Mand som Tyke Hendrickson fra Muskego, Fader til Prof. Peter Hendrickson, som en Tidlang var Skandinavens Redaktør. Ivar Ingebrigtson fra Rock Prairie, Wis., forekommer ligeledes tidlig og var Kirkeraadsmedlem fra 1852 til 1857. Lars J. Lie var ogsaa blandt de ældste. Han blev i 1852 Suppleant og valgtes Aaret efter til Medlem. Dengang tjente han kun en Termin, men kom ind igjen i 1857 og tjente en Termin til. Den bekjendte Erik Ellessen, som erhvervede sig et Navn i Big Canoe og Lansing, Iowa, var ogsaa Kirkeraadsmedlem i hine Dage. Han tjente fra 1855 til næste Valg. En endda mere bekjendt Nordmand fra Nybyggertiden, nemlig Ex-Senator J. A. Johnson i Madison, Wis., var Erik Ellessens samtidige i den Norske Synodes Kirkeraad. I de gamle Lister opføres han under Navn af Jens Skipsnæs. Han gik ud i 1857.

Gudbrand Lommen fra Decorah, Iowa, indvalgtes første Gang i 1857 sammen med T. Aadneson fra Orfordville, Wis. Sidstnævnte blev staaende en Termin til, medens Lommen var ude i 2 Aar. Da han i 1861 gjenvalgtes, tjente han lige til Synodens Deling i 1876 og var en af de tre, som inkorporerede Luther College. Nu blev han afløst af Eyvind Thykeson fra Calmar, Iowa. Samtidig med G. Lommen valgtes i 1861 Jakob Midbøe fra Utica, Wis. Han tjente kun en Termin. Den før nævnte Kjerand Johnson fra Leeds, Wis., valgtes første Gang i 1858, afløstes derpaa af Jakob Midbøe, men gjenvalgtes i 1862 og tjente til 1870, da han blev ombyttet med Hon. Johannes C. Lie fra Utica, Wis. Den med mange Tillidshverv betroede Synodemand Jens Næset kom ind i Kirkeraadet i 1862. Han boede dengang i Christiana, Wis.,

men flyttede siden til Stoughton nogle Mil derfra. Medlem af Kirkeraadet var han først til 1868; saa var han ude i nogle Aar, men kom ind igjen i 1877 og tjente en Termin. Han gjenvalgtes i 1887 og stod til 1893.

Hon. Knut Finseth, Kenyon, Minn., var Medlem fra 1869 til 1872. Hans Eftermand blev Nils Raabølle, Northfield, Minn., som tjente til 1875.

I 1873 kom Jens Olsen Kaasa af Chicago ind i Kirkeraadet, hvoraf han var Medlem til 1882. Ved Synodens Deling i tre Distrikter blev han member at-large. Hans Eftermand i denne Tillidspost var først Michael Johnson Borlaug af Mount Horeb, Wis. (1882—1885), saa Nils Jacobson af Port Washington, Wis. (1885—1887). Efter Splittelsen i 1887 blev Hon. A. K. Finseth af Kenyon, Minn., member at-large og tjente til 1893, da E. N. Børreson af La Crosse blev valgt. Han er nu Fællessynodens Lægrepræsentant i Kirkeraadet.

P. A. Linde af De Forest, Wis., var Medlem af Kirkeraadet, da Delingen i tre Distrikter foregik. Efter Delingen blev Jens Næset af Stoughton, Wis., Medlem for Østlige Distrikt, Eyvind Thykeson af Calmar, Iowa, for Iowa Distrikt og Ole K. Finseth af Kenyon, Minn., for Minnesota Distrikt. Siden har følgende Lægmænd været Distriktsmedlemmer af Kirkeraadet: For Østlige Distrikt Nils Jacobson 1877—1885, M. J. Borlaug fra 1885—1887, Jens Næset fra 1887—1893, Gunder Edwards af Stoughton, Wis., fra 1893 til nærværende Tid. For Iowa Distrikt: S. B. Lund af Northwood, Iowa, 1887—1890, Chr. Rossing af Bode, Iowa, 1890—1893, J. B. Thompson af Northwood, Iowa, 1893—1896, G. H. Kiland af Sioux Falls, S. D., fra 1896 til nærværende Tid. For Minnesota Distrikt: Lyder Johnson af Minneapolis 1887—1888, M. A. Wollan af Glenwood, Minn., 1888—1894, da han resignerede og E. O. Sæther af Minneapolis valgtes til at

fylde Vakansen. I 1895 blev A. K. Finseth Medlem for Distriktet og staar nu i denne Stilling. Lægmedlem af Kirkeraadet i det nye Pacific Distrikt er Carl Lundberg af Mount Tabor, Oregon.

Kirkeraadet kaldes i Collegets Inkorporationsartikler Board of Visitors. Som allerede nævnt, skal det føre Tilsyn med Skolen og skaffe den Lærere. Den øverste Myndighed i Hensyn til Læreransættelser er dog egentlig Prestekonferensen i Forbindelse med Skolens Fakultet. Synodalforfatningen har ogsaa her tænkt sig Kirkeraadet kun som raadgivende, hvad allerede dets Navn antyder. Det har at foreslaa Kandidater; men disse maa godkjendes af Samfundets Prester, forsamlede til Konferens, hvor da vedkommendes Kvalifikationer og Anlæg for Lærergjerningen kan diskuteres og belyses. For ikke at sætte Skolen i Forlegenhed, om en Vakanse indtræder, bestemmer Inkorporationsartiklerne og Synodalforfatningen, at Kirkeraadet gjennem Brev til hver enkelt Prest i Samfundet kan indhente hans Mening om dem, som det foreslaar. Den gamle Synodalforfatning, som gjaldt, til Synoden i 1876 blev delt i tre Distrikter, indeholdt intet om, at Presterne gjennem Breve kunde give sit Samtykke til, at en Lærer blev fast ansat.

BOARD OF TRUSTEES for Luther College.

De første Medlemmer af dette Board valgtes i 1865; de var følgende: Past. H. A. Preus Formand, Past. V. Koren Sekretær, Prof. L. Larsen Kasserer, Thore Peterson (Skotland), Gudbrand T. Lommen, Past. N. Brandt, Jens J. Næset, Kjerand Johnson, Pastor O. J. Hjort. Paa Synodemødet i Manitowoc i 1866 fremkom Inkorporationskomiteen med en Indstilling angaaende Bilove for Collegekorporationen, og Indstillingen vedtoges. Dette var dog kun et foreløbigt Forslag, hvis "Grundtanke er den, at til Trustees herefter ikke

vælges Kirkeraadets Medlemmer". Men først paa Synodemødet i Paint Creek, Iowa, i 1871 blev de tidligere anførte Bilove antagne, og nyt Valg paa Trustees foretoges med følgende Udfald: Laur. Larsen Præsident, K. Bergh Sekretær, G. O. Rustad Kasserer, Thore Peterson (Skotland), Elling Vold, Jens Olson (Kaasa), L. K. Aaker, John Fosmark. Ved Valget paa Synoden i Decorah 1876 blev J. D. Jacobsen Sekretær istedetfor K. Bergh, som var død Aaret før, Anders Kettilsby kom ind istedetfor Thore Peterson (Skotland), Osul Torrison istedetfor Jens Olson (Kaasa) og Jens J. Næset istedetfor John Fosmark. De øvrige gjenvalgtes. Paa den første Fællessynode efter Delingen, afholdt paa Koshkonong i 1878, foretoges nyt Valg, og alle Boardets Medlemmer blev staaende. Efter J. D. Jacobsens Død i 1881 blev paa Synoden i Spring Grove, Minn., samme Aar L. S. Reque Sekretær, Past. T. A. Torgerson af Bristol, Iowa, valgtes istedetfor afdøde O. J. Hjort og Halvor Nelson af Gem, Iowa, istedetfor Lars K. Aaker. De øvrige gjenvalgtes. Ved Valget under Synodemødet i Minneapolis 1884 blev kun Laur. Larsen og L. S. Reque staaende. Som nye Medlemmer valgtes Iver Larsen af Decorah, Iowa, A. Andersen af Des Moines, Iowa, Gulbrand Sætrang af Waterville, Iowa, Lars K. Aaker af Alexandria, Minnesota, Tollef Sanderson af Harmony, Minn., Halle Steensland af Madison, Wis. Valget paa Synodemødet i Stoughton, Wis., i 1887 havde saadant Udfald: L. Larsen Præsident, L. S. Reque Sekretær, Thomas Torrison af Manitowoc, Wis., Nils Larson, Hesper, Iowa, Past. T. A. Torgerson, Bristol, Iowa, L. O. Thorpe, Willmar, Minn., L. O. Moen, Calmar, Iowa, Jens J. Næset, Stoughton, Wis. Synodemødet i Minneapolis 1890 gjenvalgte de fleste, men Pastor W. M. H. Petersen af St. Paul og O. K. Simmons af Red Wing, Minn., blev valgt istedetfor J. J. Næset og L. O. Thorpe. Paa Synodemødet i Chicago 1893

blev Prof. Chr. A. Naeseth Sekretær istedetfor L. S. Reque, som da var udnævnt til Konsul i Rotterdam, Holland, Pastor W. M. H. Petersen, som imidlertid var bleven Professor i Robbinsdale, og Thomas Torrison ombyttedes med Jno. Lienløkken af La Crosse, Wis., og Andrew Jenson af Edgerton, Wis. De samme gjenvalgtes paa Synodemødet i La Crosse, Wis., 1896.

* * *

Gudbrand O. Rustad.

Denne Mand har i saa mange Aar været den Norske Synodes Kasserer, at han bør nævnes her. De fleste af de Penge, som Luther College i sin snart 40aarige Virksomhed har kostet, har gaaet gjennem hans ærlige Hænder. Fra 1861 til 1864 var han ulønnet Kasserer. Men da han i sidstnævnte Aar blev udnævnt til Opsynsmand ved Byggearbeidet paa det gamle College, som da var under Opførelse, kunde han ikke afse Tid til at varetage Kassererforretningen, og denne overtoges derfor af Prof. L. Siewers, siden af Prof. L. Larsen. Fra September 1871 blev Hr. G. O. Rustad atter Synodens og College-Korporationens Kasserer, og denne betroede Stilling har han indehavt indtil den Dag idag. Hans Post blev fra 1871 lønnet med $5 Maaneden; efter Synodens Deling i tre Distrikter 1876 blev Lønnen $10 om Maaneden, medens de Distriktskasserere, som indsattes, fik en maanedlig Løn af $5. I 1889 blev Hr. Rustads Løn $300, og i de sidste Aar har den været $500. Han er nu Enekasserer og modtager og udbetaler alle de Penge, som kommer ind i den Norske Synodes Kasser, naar undtages Bidragene til den indre Mission.

Gudbrand O. Rustad er født 5te August 1826 i Søndre Aurdal, Valders, Norge. Han kom til Amerika i 1852 og boede et Aars Tid paa Rock Prairie, derefter i to Aar i Beloit,

Wis. I April 1855 flyttede han til Decorah, hvor han siden har været en almindelig kjendt og agtet Personlighed.

Hans Billede skulde staaet her tilligemed flere andre, som det vilde været passende at sætte ind i en Luther College-Historie. Det var en Tid Forfatterens Tanke at faa Billeder af alle, som har været Medlemmer af Kirkeraadet og af Board of Trustees, men det blev opgivet, da det var for kort Tid at gjøre paa. Det viste sig endog saare vanskeligt at skaffe Billeder af alle Lærerne. De Billeder, som savnes, bør dog, og vil ganske vist, blive anskaffede for Colleget.

18de Kapitel.

Skolens Legater.

Lærernes Løn og andre Udgifter, som er nødvendige til Skolens Drift, betales ved frivillige Bidrag og indsamles i Synodens Menigheder. Dette ideelle Forhold mellem Menighederne og deres Skole har vedvaret fra Collegets Oprettelse. Der er vel faa høiere Anstalter med en saa lang Historie som Luther College, der kan opvise noget lignende.

De faa Penge, Eleverne betaler til Skolen, rækker ikke langt, og det er ganske vist Samfundets Hensigt, at de Elever, som kommer fra dets Menigheder, ikke skal paa langt nær fuldt ud betale, hvad deres Ophold ved Skolen koster, men Menighederne vil ved sine Ydelser gjøre Adgangen til Uddannelse for de unge Mennesker, som søger hen til Luther College, saa let som muligt. Det er ogsaa saa, at der er faa Skoler, om nogen, af den Art som øverste Afdeling af Luther College, som betaler sig i den Forstand, at de Indtægter, de oppebærer af Eleverne, skulde dække Udgifterne ved Skolens Drift. De allerfleste Colleges i dette Land, hvor den private Godgjørenhed er saa storartet, har derfor andre Indtægter, og som Regel er det Indtægter af permanente Fond, der holder dem igang. De mere navnkundige Privat-Colleges og Universiteter har jo i Dotationer faaet uhyre Summer, hvis

Renter anvendes til Lærerløn, til Understøttelse i forskjellige Former, til nye Bygninger, til ældre Bygningers Vedligeholdelse eller Forbedring o. s. v. Saaledes har Harvard en Kapital eller et Fond paa henved 9 Millioner Dollars, Yale henved 4 Millioner, Johns Hopkins 3 Millioner, Leland Stanford Junior 9 Millioner, for at nævne nogle Exempler iflæng. Og mange af disse Anstalter faar hvert Aar flere Penge, som lægges til Kapitalen. Af norske Skoler har, saa vidt vides, kun to et Fond: Augsburg Seminarium har en Kapital af noget over $50,000, og St. Olaf's College har et Fond paa omtrent $8,000.

Luther College har altid havt mange Venner, som har lagt sin Kjærlighed til Anstalten for Dagen ved aarlig at yde til den, og de har ydet efter bedste Evne og Skjøn. Men de allerfleste af Skolens Venner er Mænd og Kvinder, som for en forholdsvis kort Tid siden kom til Landet med to tomme Hænder og kun havde Evnen og Viljen til at arbeide og skabe sig et nyt Hjem i dette Land. Blandt sine Venner tæller Skolen faa, som har havt Evne til at give nogen Kapital til et permanent Fond.

Men den Tid vil nok komme, at dets Velyndere bliver mere bemidlede og kan yde større Summer. En Begyndelse kan siges allerede at være gjort. Skolen eier tre Legater, hvis Indtægter alle er bestemte til Understøttelse for værdige trængende studerende.

I 1882 fik Luther College sit første Legat. Den 14de Mai i nævnte Aar døde i Stoughton, Wis., Halvor Olson Gjergjord (Jargo). Hans Testamente, som allerede var udfærdiget den 7de Januar 1869, da han som Farmer boede i Town of Cottage Grove, Dane County, hvor han var en af de ældste Settlere, fandtes at indeholde en Bestemmelse om, at to Trediedele af hans Formue skulde tilfalde Luther College.

Denne Gave udgjør en Kapital paa $6,676.56. Efter Testamentets Bestemmelse skal disse Penge danne et Legat, der bestyres af Collegets Board of Trustees. Indtægterne af Legatet skal aarlig fordeles mellem værdige trængende Disciple ved Colleget, som har bestemt sig til at virke som Prester i den norsk-evang. lutherske Kirke i Amerika. Fordelingen af disse Midler er i Testamentet overdraget til Lærerkollegiet.

Som det sees af det foregaaende, var det allerede over 13 Aar før sin Død, at Halvor Gjergjord bestemte denne betydelige Sum for Colleget, og det er vel rimeligt at antage, at der omkring i Samfundet findes flere saadanne testamentariske Bestemmelser, som maaske først kommer til Almenhedens Kundskab ved vedkommendes Bortgang. Forfatteren kjender personlig et Tilfælde, hvor en meget velstaaende Mand har bestemt, at der ved hans Død skal tilfalde Colleget en betydelig Gave.

Det andet Legat, som Colleget har faaet, tilfaldt det ved Bestemmelse i Testamente, som var udfærdiget den 5te December 1882. Det var Martin Pederson, i mange Aar boende som Farmer i Glenwood, Iowa, som da bestemte, at en Eiendom, som senere solgtes for $750, skulde tilfalde Colleget ved hans Død. Ogsaa Indtægterne af disse Penge, hvoraf det meste kom i Collegets Besiddelse i 1884, skal anvendes i samme Øiemed som bestemt i Gjergjords Testamente. De skal bestyres og uddeles til værdige trængende studerende af Collegets Præsident og Sekretær i Forbindelse med Sognepresten ved Synodens Menighed i Decorah, hvortil Collegets Personale ogsaa sogner. De Prester, som hidtil har havt Bestyrelsen af disse Penge sammen med nævnte Præsident og Sekretær, er Th. Eggen, som, efterat Pastor Brandt havde forladt Decorah, først blev Prof. og Sognepresten Larsens Kapellan og senere Sogneprest, derefter Pastorerne A. Mik-

kelsen, J. Ylvisaker, E. Hove, J. A. Ottesen og H. G. Stub, hvilken sidste siden 1896 er Menighedens og Collegets Prest.

Birgit Ellingson, som den 24de Juni 1891 døde i en Alder af 43 Aar i Silver Lake, Worth County, Iowa, er den tredie, som ved Testamente har skjænket Colleget et Legat. Hendes Gave beløber sig til $300, og i sit Testamente bestemmer hun, at "Kapitalen skal staa urørt, og Renterne anvendes til bedste for trængende studerende, som vil uddanne sig til Kirkens Tjeneste".

19de Kapitel.

Indtægter og Udgifter.

Det meste af Arbeidet med disse Regnskaber blev i 1891 besørget af daværende Student, nu Pastor Eimar J. Strøm. Til bedre Forstaaelse er her medtaget en Del af Synodens Regnskaber, som egentlig ikke vedkommer Luther College, men som dog tjener til at vise, hvilken Plads denne Skole indtager i Synodens Husholdning.

Med Hensyn til Collegelærernes Aflønning bemerkes, at Lønnen i ældre Tid bestemtes nærmest efter Hensyn til, hvad vedkommende trængte, og at saaledes en ugift Lærer fik mindre Løn end en gift. I 1885 vedtoges imidlertid et Lønningsregulativ, som senere er bleven befulgt. Ifølge dette Regulativ skal Skolens Bestyrer have $1200 om Aaret til at begynde med, og for hvert tredie Aar et Paalæg af $100, indtil Lønnen bliver $1500. De andre Lærere deles i to Klasser, hvoraf 5 eller 6 begynder med $800, medens de, som væsentlig eller udelukkende underviser paa Skolens laveste Trin, begynder med $650. Alles Løn stiger hvert tredie Aar med $100, til den naar $1200, som er Maximum. De, som begyndte med $650, har som Regel efterhaanden kommet op i den første Lønningsklasse. Den af Collegets Lærere, som er Sekretær for Board of Trustees, faar et Tillæg af $100.

Til bedre Forstaaelse bemerkes endvidere, at, medens

Synodens Regnskabsaar er fra 1ste Mai til 30te April, er Regnskabsaaret for Lærerne fra 1ste August til 31te Juli, og Lønnen udbetales som Regel i 12 maanedlige Portioner. At der i to paafølgende Regnskabsaar viser sig temmelig betydelig Forskjel i Lønnen, kommer af, at der det ene Aar var en Restance, som udbetaltes sammen med den hele Løn det følgende Aar.

Foruden den Løn i Penge, som her er omtalt, har Synoden ogsaa hele Tiden skaffet alle Lærere ved Luther College frit Hus. Efter Collegets Indvielse i 1865 boede Bestyreren i Collegebygningen, indtil den brændte i 1889. Han flyttede da til det saakaldte Driggs Hus, der, som før omtalt, senere kjøbtes af Synoden. Da Prof. Reque i 1893 blev Konsul i Rotterdam, flyttede Bestyreren ind i det Hus, som denne havde boet i, medens Prof. Markhus flyttede ind i Prof. Larsens Bolig. Den nuværende Bestyrerbolig er den Prestegaard paa Collegegrunden, som i 1867 blev opført for Pastor N. Brandt af dennes 3 Menigheder, og Pastor Brandts Familie boede der, til Prof. Reque flyttede ind. Ifølge Bestyrerens Indberetning til Synoden i Aar (1897) er nu Regnskabet afsluttet med hine 3 Menigheder, som afhændede Prestegaarden til Synoden, hvis fuldt ud betalte Eiendom den altsaa nu er. I Høst er det Hensigten, at Prof. Reque atter skal flytte ind i sin gamle Bolig. Paa Iowa Distrikts Synodemøde, som afholdtes fra 27de Mai til 2den Juni i Northwood, Iowa, fattede Synoden Beslutning om at opføre et Hus for Prof. Larsen paa et Landstykke i Nærheden af Colleget, som tilhører ham. Pengene til dette Hus skulde indkomme ved privat Subskription, og Huset skal blive Prof. Larsens Eiendom. Foruden disse to Huse eier Synoden, som før nævnt, endnu en tredie Lærerbolig i Decorah. Den blev indkjøbt for Prof. Schmidt, og de Lærere, som senere har boet der, har været Landmark, Jacobsen, Roalkvam og

Naeseth. For de andre Lærere har der været leiet Boliger, forsaavidt som de ikke har kunnet bo paa Colleget. Paa Colleget har i det sidste Aar boet to Lærere, Hanson og Kvamme. Ordningen med Lærernes Boliger har været den, at Skolens Bestyrer har bestemt, hvilke Lærere skulde bo i de tre Boliger, som hører Synoden til, og han har for de andres Vedkommende enten skaffet dem Bolig i Collegebygningen eller Hus udenfor. En Undtagelse fra denne Regel blev gjort for G. Bothne, som efter Synodens Bestemmelse i 1895 faar Husleiegodtgjørelse udbetalt af Synodens Kasserer og selv leier Hus, saaledes som Synodens Lærere i Robbinsdale gjør.

Endvidere er at bemerke, at, før det omtalte Lønningsregulativ blev antaget, var der enkelte Lærere, som foruden frit Hus ogsaa havde fri Ved.

I de senere Aar, da man har været nødt til at oprette Extraklasser, har enkelte af Skolens Disciple ydet Hjælp som Lærere og faaet Godtgjørelse derfor. Dette er ikke medtaget i disse Regnskaber.

Med Hensyn til Understøttelse af trængende studerende bemerkes, at de fleste Penge, som er komne ind i den saakaldte Understøttelseskasse, i de senere Aar for det meste har gaaet til det theologiske Seminar, da jo Colleget har tre Legater, hvis Indtægter anvendes der.

Synodens Indtægter i Aarene 1862—1876, før den deltes i 3 Distrikter.

Aar.	Luther College.	Laan.	Lærerløn.	Synodekassen.	Forskjelligt.	Renter.	Understøttelseskassen.	Missionen.	Berghs Minde.	Sum.
1862.....	$ 4,015.65	$ 200 00	$........	$.......	$ 78 75	$.......	$.......	$......	$......	$ 4,294.40
1863.....	1,795.44	500 00	....	....	....	....	.. ....	....	....	2,295.44
1864.....	8,271.25	165.00	2,160.02	....	184.90	474.85	....	....	....	11,256.02
1865.....	20,869.82	18,906.95	1,307.48	....	241.33	736.40	....	... ...	....	42,061.98
1866.....	11,951.82	35,256.90	1,621.77	....	1,622.05	224.84	....	....	....	50,677.38
1867.....	15,802.37	10,990.00	1,985.95	....	4,459 88	179 56	....	....	....	33,417 76
1868.....	13,024.59	10,335 90	1,852 20	....	1,925.77	33.79	....	....	.. ....	27,172 25
1869.....	4,389.47	5,822.52	2,329 30	211.91	122.60	....	....	....	....	12,875.90
1870.....	9,067.96	4,003.16	3,083.37	250.93	33.75	....	....	....	....	24,763.46
1871.....	8,573.29	450 00	3,702.50	510.25	765 24	10 00	2,768 38	....	....	25,412.59
1872.....	10,542.08	2,907.62	4,437 79	350 33	1,251.77	....	....	....	....	19,489.59
1873.....	7,105.87	....	4,900 83	508.74	....	405.68	....	....	......	12,921 12
1874.....	8,364.73	1,050.00	6,733.54	803.81	51.50	272 51	....	173.16	....	17,449 25
1875.....	17,268.06	14,450 75	4,942.92	689 43	146 37	78 33	3,170.92	91.75	.. ....	40,838 53
1876.....	5,661 20	18,107 03	6,163 55	366 40	....	29 55	3,779 82	....	184 25	34,291 80
Sum......	$146,703.60	$123,145.93	$45,221.22	$3,691.80	$10,883.91	$2,445.51	$9,719.12	$264.91	$184.25	$342,260.25

Østlige Distrikt: Indtægter i Aarene 1877—1897.

Aar.	Jubelfondet.	Lærerløn.	Luther College.	Synodekassen.	Underst. kassen.	Missionen.	L. C. Gymnastiklokale	Theol. Sem. M'n'apolis.	Normalsk., Sioux F'lls	Collegets Gj'opbyggelse	Sum.
1877......	$ 5,400.06	$ 2,788.43	$ 562.44	$ 192.03	$ 567.40	$ 974.17	....	....	....	....	$10,484.53
1878......	6,946.04	1,681.52	....	168.01	362.52	1,162.89	....	....	....	....	10,320.98
1879......	5,499.57	1,709.03	....	174.47	631.92	958.33	....	....	....	....	8,973.32

1880......	1,521.62	2,403.52	....	207.94	593.66	947.38	....	....	....	....	5,674.12
1881......	769 79	2,621.55	....	525.58	1,288.29	773.70	....	....	....	....	5,978.91
1882......	1,246.34	2,137.82	....	348.35	784.40	1 061.11	....	....	....	....	5,578.02
1883......	232.60	2,631.10	....	274.06	924.59	1,153.03	....	....	....	....	5,215.38
1884......	2,010.02	3,277.38	....	2,009.11	754.92	1,197.92	....	....	....	....	9,249.35
1885......	412.67	1,943.01	....	189.34	407.60	1,791.30	....	....	....	....	4,743.92
1886......	136.00	1,809.11	....	146.33	303.24	1 576.42	171.63	....	....	....	4,142.73
1887......	....	3,859.90	....	282.37	607.49	1,048.82	18.75	....	....	....	5,817.33
1888......	2.00	2 445.25	....	528.12	464.17	1 854.38	13.85	1,424.56	18.80	....	6,751.13
1889......	....	2 122.17	....	541.76	368.59	1,990.41	2.00	6,627.49	741.41	....	12,393.83
1890......	....	2,293.79	....	452.31	593.21	2,049.12	....	1,826 13	966.44	4,353.74	12,634.74
1891......	....	2 029.05	....	418.68	441.73	4,190.80	....	322.86	592.11	7,457.50	*5,452.73
			Andre Kasser.			Indre-missionen					
1892......	....	2,307.19	$3,131.70	415.38	....	2,269.93	....	....	....	647.30	8,736.50
1893......	....	....	....	....	....	2,499.17	....	....	....	....	2,499.17
1894......	....	....	....	....	....	2,707.19	....	....	....	....	2,707.19
1895......	....	....	....	....	....	2,732.14	....	....	....	....	2,732.14
1896......	....	....	....	....	....	3,965.58	....	....	....	....	3,965.58

Minnesota Distrikt: Indtægter i Aarene 1877—1897.

Aar	Jubelfondet.	Lærerløn.	Luther College.	Synodekassen.	Understøt.-kassen.	Missionen.	L. C. Gymnastiklokale	Th ol. Sem. M'n'apolis.	Normalsk., Sioux F'lls	Collegets Gj'opbyggelse	Sum.
1877......	453.95	2,469.13	1 076.35	147.17	1,458.21	431.88	....	....	....	....	6,036.89
1878......	9,550.66	1,619.10	1,513.15	130.60	1,090.71	885.70	....	....	....	....	14,779.92
1879......	6,545.26	1,015.35	446.30	119.65	671.84	1,139.11	....	....	....	....	9,937.51
1880......	1,798.83	2,199.44	....	190.99	1,282.99	1,496.44	....	....	....	....	6,968.69
1881......	693.19	2,365.80	....	390.43	1,410.86	1,027.05	....	....	....	....	5,887.33
1882......	2,680.12	3,263.88	....	271.74	1,739.07	1,448.83	....	....	....	....	9,403.64
1883......	238.64	2,606.66	....	260.73	974.17	1,791.14	....	....	....	....	5,871.34
1884......	853.01	3,165.51	....	3,107.13	692.03	1,304.90	....	....	....	....	9,122 58
1885......	145.20	2,117.55	....	246.07	462.90	1,816.37	....	....	....	....	4,788.09
1886......	58.68	2,745.54	....	164.14	396.52	2,319.29	261.35	....	....	....	5 945.52
1887......	40.30	4,246.38	....	172.88	307.80	2,083.70	53.80	....	....	....	6 904.86
1888......	18.12	2,522.47	....	201.26	327.52	2,088.30	6.00	247.75	22.25	....	5,433.67

Minnesota Distrikt—Fortsat.

Aar.	Jubelfondet	Lærerløn.	Luther College.	Synodekassen.	Understøt.-kassen	Missionen.	L. C. Gymnastiklokale	Theol. Sem. M'n'apolis.	Normalsk., Sioux F'lls	Collegets Gj'opbyggelse	Sum.
1889		2 435.63		833.87	418.13	2 270.71		7,548.89	1 449.82		14 957.05
1890		2.757.54		473.78	365.82	3.456.47		3 221.83	1 098.10	3 314.90	14 688.44
1891		2.358.96		769.16	314 56	4 306.65		641.25	550.64	8 694.22	17.635.44
			Andre Kasser,			Indremissionen.					
1892		4 302.58	2,684.73	932.27		3 773.88				1,003.26	12,696.72
1893						3 296.57					3 296.57
1894						2,762.13					2 762.13
1895						4 279.58					4 279.58
1896						4 427.95					4 427.95

Jowa Distrikt: Indtægter i Aarene 1877—1897.

Aar	Jubelfondet	Lærerløn.	Synodekassen.	Understøtt.-kassen.	Missionen.	Th'l. Sem. M'apolis.	Normalsk., Sioux F'lls	Luther College.	L. C. Gymnastiklokale	Berghs Minde	Collegets Gjenopbyggelse.	Sum.
1877.	$1 970.72	$4 537.88	$ 440.37	$1 539.59	$1,019.66			$285.25				$9 793.47
1878.	10 047.68	4.381.63	615.21	839.97	1 698.40							17,582.89
1879.	6,303.33	1,923.28	237.09	715.55	1 235.28							10 414.53
1880.	1,838.71	2 974.40	409.44	955.13	1,299.95					12.00		7 489.63
1881.	784.57	2 722.87	381.71	1 164.38	1 416.24							6 469.77
1882.	1,320.99	3 074.75	262.93	924.74	1,994.24							7 577.65
1883.	121.22	3 069.38	251.18	1,056.98	1 629 43							6 128.19
1884.	3 402.39	3 471.40	1 892.58	784.09	1,204.98							10.755.44
1885.	132.50	2 861.00	332.18	502.08	1 203.13							5,030.89
1886.	38.10	3 196.36	210.09	504.40	1 632.86				758.83			6,340.64
1887.	9.00	5.159.23	264.35	538.07	1 928.60				191.15			8.090.40
1888.	17.25	3,281.63	345.35	453.38	2,725.11	401.45	10.50		26.50			7 261.17
1889.	50.00	2 774.13	672.57	293.90	2 720.72	3,317.24	1 820.93		102.50			11 751.99
1890.		3 468.65	626 53	603.83	2,500.96	1,615.04	1 889.77		4.00		10 339.53	21,048.31
1891.		3,256.52	691.39	470.56	3 718.43	101.93	764.32		44.50		20 244.16	29,291.81
				And. Kasser	Indremis.			Vandverk				
1892.		4 069.34	1 012.67	4 200.90	2 766.56			478.75			868.62	13 396.84
1893.					2 962.60							2 962.60
1894.					3,156.41							3,156.41
1895.					4 000.01							4 000.01
1896.					3 781.73							3 781.73

Indhold.

Pastor V. Korens Tale 96—101, Pastor J. A. Ottesen holder Slutningsbøn 101—103, Sange ved Indvielsen 103—105, Professor Lange fra St. Louis taler paa Engelsk 105—106, Gudstjeneste i Collegesalen 107, Indvielsestale af H. A. Preus 108—110, den søndre Fløi indvies 110—112, Sange 113—115, Bjørn Haatvedt (B. Edwards) samler Penge til en Collegeklokke og skjænker en ny 1890 115.

Tiende Kapitel (Side 116—123): Collegekorporationen.

Articles of Incorporation 116—117, Amendments 118 Laws of Iowa 119—120, By-Laws of the Norwegian Luther College 120—123.

Ellevte Kapitel (Side 124—157): Skolens Kursus.

Luther College oprettes som Presteskole 124, et Held, at dets Stiftere havde en grundig videnskabelig Uddannelse 124, Luther College dannes efter de norske Latinskolers Mønster 124—125, siden gaar det sin egen Vei og bliver amerikaniseret 125—126, den bedste Skole for Ungdom af norsk Oprindelse i Amerika 126, følger nu de længst fremskredne amerikanske Colleges 127, Kurset et sproglig-historisk 127, Sprogstudier det bedste Dannelsesmiddel 127, Modersmaalet, Norsk og Engelsk 128, de klassiske Sprogs Betydning for Almendannelsen 129, Studiet af Naturfag nødvendigt 129, Kurset ved Luther College forlænges fra et 6-aarigt til et 7-aarigt 129, den forberedende Afdeling uddanner for det praktiske Liv samtidig med, at den er en Forskole for selve Colleget 129—130, Skolelærerafdelingen fra 1865 til 1886 130, Skoleaarets Længde ved Luther College 130, Fortegnelse over, hvad der blev læst ved Luther College fra 1861 til 1882 131—149, Udsigt over Kurset, som det nu er 149—157, fra 1882 til 1897 meddeles i de College-Kataloger, som siden er udgivne, en detaljeret Udsigt over Kurset 131, en Sammenligning mellem det ældre og det nyere Kursus viser, at Colleget har gjort store Fremskridt 156.

Tolvte Kapitel (Side 158—169): Timeplan, Disciplin og Husorden.

Collegebygningen et Hjem for Eleverne 158, Opholdet saare billigt 158, vordende Prester betalte for det første Aar $40, andre $92, men Synoden bestemte allerede i 1862, at ingen skulde betale Kostpenge 158, Kostpengene forhøiedes i 1865 fra $40 til $60 for Aaret, fra 1869 til 1891 var de $70 og fra 1891 $80, til en Læge betales $2 af hver Elev 158, Husholdere ved Luther College fra 1861 til 1896 159, siden Høsten 1896 ingen Husholder 159, Disciplene holder sig selv Kosten 159, Understøttelse til trængende studerende 160, Legater 160, Luther College et kristeligt Hjem 160, Forholdet mellem Lærere og Elever 161, Guds Ord Regelen for al Færd 162, ældre Ordensregler 162—166, nye Ordensregler 167—169.

Trettende Kapitel (Side 170—289): Skolens Lærere.

Fuldstændig Fortegnelse over alle dem, som længe eller kort har undervist ved Luther College 170—172, Biografier og Timer 172—281, Laur. Larsen 172—190, hans 25-aarige Embedsjubilæum 175—186, Opfordring til at yde en Hædersgave 175—176, Skrivelser fra forhenværende Disciple 177, Festen holdtes 22de Oktober 1884, Sange, Taler 179

Fjortende Kapitel (Side 290—372): Skolens Elever.

Femtende Kapitel (Side 373—400): Livet paa Colleget udenfor de regulære Klasse- og Læsetimer.

Sekstende Kapitel (Side 401—438): Collegets Brand og Gjenopbyggelse.

Syttende Kapitel (Side 439—454): Synodens Kirkeraad og Collegets Board of Trustees.

Attende Kapitel (Side 455—458): Skolens Legater.

Nittende Kapitel (Side 459—464): Indtægter og Udgifter.

Rettelser.

I Bogen er der nogle Trykfeil, men de er ikke mange.

Side 12 staar Nattestad for Natestad.

Side 63 staar nederst et vildledende "at", som udgaar.

Side 185 staar: "Se Kransen levede for dig staar"; skal være levende.

Side 209 staar Strandeharm for Strandebarm.

Side 216: sørgenne for sørgende.

Side 245: L. S. Reque udnævntes til Konsul i 1894; læs 1893.

Side 397 øverst: (1899—97) for (1896—97).

Side 404 er et Komma blindt efter: "ikke forladt os".

Side 417 øverst skal) staa efter Maskinhus.

Side 429 staar Barmhjertiged for Barmhjertighed.

Tillæg.

John Akre, Stony Run, Minn., er Prest i Kindred, N. D.

Christian Anderson, Clifton, Ill., er Farmer ved Ashkum, Iroquois Co., Ill.

Bakkerud var nylig i Janesville, Wis.

Bolme er Arbeider i Suttons Bay, Mich

Torgrim Bragers Adresse er Thief River Falls, Minn.

Anders Bækkum har forandret sit Navn til A. T. Hagen og er Bødker i Mankato, Minn.

Johan Børresen er i Skoforretning i St. Louis, Mo.

Amund Erikson Fadnæs er Farmer ved Kelly Grand Forks Co,, North Dakota.

Johannes E. Fadnæs ligesaa.

J. Fardal er Medlem af Fardal Bros. i Stanhope, Iowa.

John Frederikson er Farmer ved Manitou Island, Mich.

Gunnar og Halvor Gunderson er Farmere ved Devils Lake, N. D.

Edward Hagen er i Tacoma, Wash.

J. T Hove er Farmer ved Aberdeen, S. D.

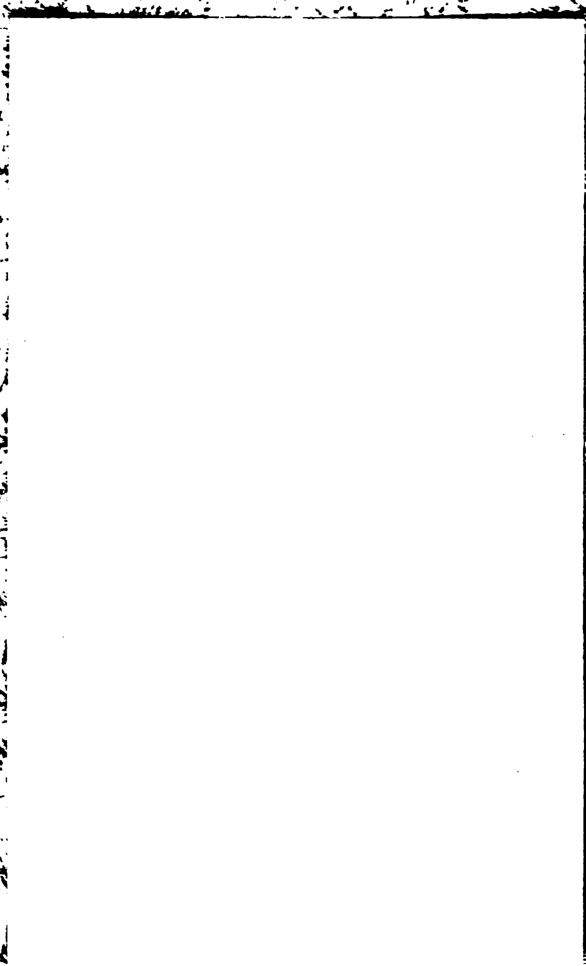
Jacob Jacobsen er Farmer ved Northport, Mich.

Paul Olson er ved et Business College i Chicago.

M. M. Steensland er Lærer i Minneapolis, men har iaar studeret i Chicago.

Louis B. Olson Øfstedahl var ved Colleget fra 1873—76 og er nu Arbeider i Waukon, Iowa.

	Hustvedt.	[illegible]
	$	$
18		
18		
18		
18		
1		
1		
1		
1		
[illegible]		
[illegible]		
[illegible]		

3 2044 038 469 375